



20915 II C. 6. 2

MONUMENTA
LINGUAE PALAEOSLOVENICAE

E

CODICE SUPRASLIENSI

EDIDIT

F. MIKLOSICH.



SUMTIBUS CAESAREAE SCIENTIARUM ACADEMIAE.

VINDOBONAE 1851.

APUD GUILIELMUM BRAUMÜLLER,

BIBLIOPOLAM CAES. REG. AULICUM ATQUE CAES. SCIENTIARUM ACADEMIAE.

RECEIVED

LIBRARY OF THE BUREAU OF ETHNOLOGY

ETHNOLOGICAL SURVEY

U. S. DEPARTMENT OF THE INTERIOR



098110030

WASHINGTON, D. C.

OFFICE OF THE CHIEF OF BUREAU

I. Codex Suprasliensis, e quo haec linguae palaeoslovenicae monumenta edidimus, est membranaceus, literis cyrillicis uncialibus exaratus. Suprasliensem appellavimus, quia olim servabatur in abbazia Basilianorum, quae est in Suprasl prope Białystok. Priora centum duodeviginti folia habes nunc in bibliotheca lycei Labacensis, quo cum libris Bartholomaei Kopitarii venerunt; posteriora vero centum sexaginta septem folia quo delata sint, nos quidem nescimus. Bibliotheca lycei Labacensis servat etiam totius codicis apographum factum manu Bartholomaei Kopitarii. Quis codicem in abbatiam Suprasliensem intulerit, ignotum est; conicere tamen licebit, fuisse aut ipsum Alexandrum Iwanowicz Chodkiewicz, qui, uti Michael Baliński et Timotheus Lipiński in opere: *Starożytna Polska* III. 391. testantur, monasterium Suprasliense condidit anno 1533, aut aliquem ejus successorum. Quis codicem nostrum scripserit, nullibi dictum reperimus; hoc vero nobis persuasum est, et sine dubio etiam doctus lector nobiscum persuasum habebit, codicem nostrum neque in Serbia, neque in Russia, sed in ipsa linguae palaeoslovenicae patria scriptum esse. Qui ultimo qua-

ternionis decimi quarti folio, id est folio 104., notatum legens: *господи помилуй ретка амин* sibi persuaderet, hunc Retka nostrum codicem scripsisse, certo certius erraret: est enim manus recentior. Dubitari tamen nequit, etiam hoc scriptum esse, antequam codex in Russiam venerit. Quod ad aetatem codicis nostri attinet, harum rerum peritos confidimus nobis astipulatos esse, contententibus, hunc librum, omnium palaeoslovenicorum in patria linguae slovenicae literis cyrillicis scriptorum longe antiquissimum, adjudicandum esse seculo undecimo: patet hoc e pluribus vocabulis ex hoc codice primum emergentibus; patet e formis vocum vetustissimis; patet tandem e figuris literarum et e litera A, hucusque in hoc uno codice observata. Etiam Celeberrimus Alexander Vostokov in *Bibliografičeskija Listy* 1825. 14. nostrum codicem negat post seculum undecimum scriptum esse.

II. Constat codex Suprasliensis ducentis octoginta quinque foliis formae maximae ita junctis:

- I. quaternio foliorum septem; deest enim folium primum;
- II. quaternio integer;
- III. quaternio foliorum sex; desunt enim folium quartum et quintum: vide pag. 26.;
- IV. V. quaterniones duo integri;
- VI. quinternio foliorum novem; deest enim folium decimum: in textu tamen nihil deesse videtur;
- VII. VIII. IX. X. quaterniones quatuor integri;

XI. quaternio foliorum sex; desunt enim folium septimum et octavum: vide pag. 126.;

XII. quaternio foliorum quatuor; desunt enim folium quintum, sextum, septimum et octavum: vide pag. 132.;

XIII. XIV. XV. quaterniones tres integri;

XVI. quaternio foliorum sex; desunt enim folium septimum et octavum: vide pag. 172.;

XVII. — XXXVI. quaterniones viginti integri;

XXXVII. quaternio foliorum septem; deest enim folium septimum: vide pag. 453.

Quot folia inter quaternionem decimum et undecimum (vide pag. 118) desint, aestimari non potest.

Nota paginam continere lineas triginta.

III. Continet codex Suprasliensis viginti quatuor vitas Sanctorum, quorum memoria celebratur inde a die quarta usque ad diem trigesimam primam mensis Martii, et viginti homilias S. Joannis Chrysostomi, unam Photii Patriarchae et unam Epiphanii Archiepiscopi Cypri.

IV. Restat, ut exponamus, quomodo editoris munere functi simus. Hic dicendum erit *a*) de interpunctione; *b*) de compendiis; *c*) de separatione vocum et *d*) de signis in codice occurrentibus.

a) Interpunctionem, quam habeas in codice, probari nullo modo posse facile concedent viri docti. Nos igitur hasce vitas et homilias interpunximus, uti sensus postulare videbatur. Cum vero non solum earum codicis partium,

quarum archetypa graeca invenire nobis non contigit, verum etiam earum, quas graece ante oculos habuimus, saepe nobis obscurus esset, praevidemus, fore ut feliciores et sagaciores inveniant locos a nobis minus recte interpunctos. Speramus tamen, nos non nimium vituperatum iri a iudicibus, qui perpendant, quam impedita debeat esse interpretatio ad literam facta. Codicem vero pro sensu interpungendum esse censuimus, quo facilius intelligeretur a studiosis linguae palaeoslovenicae ab ipsis Slavis tantopere neglectae.

- 6) Compendia codicum in libris imprimendis solvenda esse, neminem negaturum esse confidimus, quamquam ratio solvendi saepe ambigua sit in libris compendiis abundantibus. In nostro codice sequentia tantum vocabula compendiose scripta reperies: $\overline{\text{АПЛ}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{АПОСТОЛ}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{Б}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{БОГ}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{БЖИ}}$: $\overline{\text{БОЖИ}}$; $\overline{\text{БЖЬСТВО}}$: $\overline{\text{БОЖЬСТВО}}$; $\overline{\text{БЫ}}$: $\overline{\text{БЫСТ}}\text{'}$; $\overline{\text{ВЛДКА}}$: $\overline{\text{ВЛАДЫКА}}$; $\overline{\text{ГЛ}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ГЛАГОЛ}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ГЛА}}$: $\overline{\text{ГЛАГОЛА}}$; $\overline{\text{Г}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ГОСПОД}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ГН}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ГОСПОДЫН}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ДД}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ДАУИД}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ДХ}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ДОУХ}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ДША}}$: $\overline{\text{ДОУША}}$; $\overline{\text{ЕПП}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ЕПИСКОУП}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ИЛ}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ИЗДРАНИЛ}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ИС}}$: $\overline{\text{ИСОУС}}$; $\overline{\text{ИС}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ИСОУС}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ІС}}$: $\overline{\text{ІСОУС}}$; $\overline{\text{ІС}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ІСОУС}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ЛТИ}}$: $\overline{\text{МАТИ}}$; $\overline{\text{НКСЕ}}$: $\overline{\text{НЕКЕСЕ}}$; $\overline{\text{ОЦ}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ОТЬЦ}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{СТ}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{СВАТ}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{СП}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{СЪПАС}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{СН}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{СЫН}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ХС}}$: $\overline{\text{ХРИСТОС}}$; $\overline{\text{ХС}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ХРИСТОС}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ХСОВ}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ХРИСТОСОВ}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ЦР}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ЦКСАРЬ}}$; $\overline{\text{ЦРЬСК}}\text{Ъ}$: $\overline{\text{ЦКСАРЬСК}}\text{Ъ}$; $\overline{\text{ЦРЬСТВО}}$: $\overline{\text{ЦКСАРЬСТВО}}$.

Nota in compendio **дпѣк** super spatium dirimens literas **п** et **д** scriptum esse **о'**, et in compendio **ѣѣ**, quod in toto codice semel tantum occurrit, scribi slovotitla. Omnia haec vocabula saepissime etiam sine compendio scribuntur, quo factum est, ut in solvendis compendiis certam possemus sequi analogiam: hanc sequentes scripsimus **гладъ**, **господынь**, **епискоупъ** et **издранъ** pro **гѣла**, (quod etiam **гѣла** scriptum reperies) **гнѣ**, **ѣпѣ** et **илѣ**.

Primis hujus libri foliis aliquoties pro **ис** et **ѣс** minus bene scriptum invenies **исоуѣск** et **ѣсоуѣск**.

- c) Singulae voces separatim scribendae esse videbantur. Nos igitur neque pronomen reflexivum **са** cum antecedenti verbo, neque pronomen **нѣ** pro **н** cum antecedenti praepositione conjunximus. Particulam encliticam **же** nonnisi pronomini **н** et quibusdam ab hoc pronomine derivatis particulis adjunximus. Scripsimus etiam **изъ жтробѣ**, **вѣзъ милости** et similia; in **вѣсѣна** et **вѣсѣмръти**, **вѣстрасти** praepositio **вѣзъ** a **сѣна**, **сѣмръти** et **страсти** separari nequit.

- d) De signis in nostro codice usurpatis sequentia monemus:

A. Spiritus lenis "a) imponitur semivocali **ѣ**: **господѣ**, **дѣнь**; aliquoties omissus est; b) rarius imponitur semivocali **ѣ**: **прѣвѣ**, **жѣръж**, **оустръмѣнѣ**; c) notat vocalem excidisse et quidem 1) **а**: **молише**, **хо-**

т'к'ше, к'к'ше, к'ыва'хъ, мир'ска'го, роум'ска'го; 2) ъ: к'то, рек'ше, ш'д'ше, з'лочьстьно-
ю, от'в'ед', затворн'в', помост'никъ; 3) ы: ч'то,
заст'жп'никъ, прав'да, в'сен, от'ць, коуп'но,
срд'це. Saepe, praecipue in fine lineae, spiritus le-
nis ponitur, quin vocalis exeidisse censenda sit: ог'-
ня, разг'н'к'вавъ, оу'с'к'к'н'жти, сед'ми, ас'кли-
пи'да, исп'л'ни, юс'мъ, без'доуш'нъ, кр'с'ти-
ян'ны; hisce vocibus adnumerari posse videntur etiam
д'к'ма, приз'вание et к'нига, quamquam etiam
д'в'к'ма, приз'в'ание et к'нига scriptum invenias.
Minime vero huc trahi possunt voces аг'г'ель, ар'хаг'-
г'ель, quae secundum regulas euphoniae linguae pa-
laeoslovenicae ан'г'ель, ар'хан'г'ель scribendae
sunt.

- B.** Spiritu aspero insignitur a) vocalis aut diphthongus, a
qua vocabulum incipit, demtis w et оу: а, агрипа,
акы; еда; и, ихъ, иматъ; отъ, отыць; юси,
юстъ; јако, јаша; жродьно, жродьскы; б) duarum
vocalium immediate sese excipientium posterior, dem-
tis ю et ъж: прийм'ше, дожн'и, твои'хъ, вои'нъ,
дойти, сват'ын'мъ; теч'а'хъ, в'к'а'хъ; пр'к'одол'к;
аур'лиан'ъ, ма'ѣим'и'аноу; во'ю'вода, том'ю'ение;
ко'ш'ти'хъ. Raro talis vocalis spiritum lenem habet:
ко'жин', хро'мин'.

С. Accentu circumflexo distinguuntur а) оу et w: оуѡ, оуѡже, оуѡморитѡ; ѡ, ѡсана, соломѡнѡ; б) ю et ѣ praecedente alia vocali: очнѡ; твоѡ, шнѡ; в) consonae л, н, р; к, г et х molliter pronunciandae: глаголетѡ, глаголеши, довлѣнѡ, оумолѣна, вселѣныа, паулѣ, благоизволѣнїи; дваволѣи; съпасителѡ, съпасителѣство, покровителѡ, прѣклѣштан, павлѡ, слоужителѣница, вседръжителѡ, съвѣдѣтелѣствова, досадителѡ; болѣкрѡ, молѣкаше, съвѣкоуплѣкѡ; родителѣа, молѣше, молѣста, мжчителѣа; глагола; глаголѡж, глаголѡжштоу, волѡж; — свѣнѣ, кѣ нѣи, кѣ нѣмоу, за нѣ, по нѣже, исплѣнѣнѡ, огнѣмѡ; сънѣмѡ, кнѣга, огнѣи, конѣи, господѣнѣи, елинѣнѣи, поустѣнѣи; на нѣ, огнѣ; вѣшнѣаго; огнѣк, вѣшнѣаго, измѣнѣкаше, покланѣевѣк, нѣнѣк; нѣнѣа, господѣнѣа; за нѡж, благѣнѡж; — горѡжштинѡж; — кѣла, акаѣи, езеѣи, исакѣи, деѣкабра; — аггѣлѡ, аггѣи, магѣстрианѡж; — раѣинѣа.

Nota ѿ semel tantum in toto codice inveniri; idem valet de ѡ.

In voce оедръжаштѡжж posterius ж insignitum est accentu circumflexo, qui hic aperte vocalem praejotatam indicat; scribendum enim erat оѡдръжаштѡжж.

D. √ pro оу bis terve positum reperies: м√, родикъ-шоу√моу.

E. Accentus gravis rarissime occurrens recens additus esse videtur.

Ex hisce signis accentum circumflexum in consonantibus л, н, р; к, г et х et signum √ ubique exprimendum curavimus; spiritum lenem scripsimus in casibus, quos supra sub A. c. 1. 2. 3. indicavimus.

V. De singulis literis et vocibus sequentia notabis:

- 1.) Litera ї saepe occurrit post и: тиї, дьниї, ноштниї, гвоздиї, третиї, приїмкте; и їшедь, и їжеди;
- 2.) Aliquoties, praecipue in fine lineae, і scribitur pro и vel ї: вадіаховк, кыті, прізккакк;
- 3.) к saepissime ponitur pro ка, uti e quavis fere pagina patebit;
- 4.) Aliquoties, sed rarissime, оу pro ж scriptum invenies: кажоуштоу, миноуєкшоу, дркзноуєкшоу, гонєзноути; semel tantum джшж pro доушж. In сланжтккк vocalis ж recentioris originis est pro сланоутккк, quam vocem bis per оу scriptam invenies;
- 5.) Initio codicis saepissime к instrumentalis singularis substantivorum generis masculini et neutrius era-

sum et к scriptum est, quod sine dubio in Russia factum est; Russus etiam vocabulis кропами, quod кропыами scribendum erat, et коракъ epentheticum Ѧ imposuisse videtur;

- 6.) Non raro nominativi adjectivorum masculini generis formae definitae in ѡи pro ѡи desinunt;
- 7.) Ѣ nonnisi numero senario indicando inservit;
- 8.) Ѧ aliquoties, sed raro pro Ѧ scribitur; Ѧ in voce ѡзѡж recens est; rarissime occurrit litera Ѧ, in qua Ѧ cum sequenti Ѧ eodem jungitur modo, quo Ѧ in Ѧ junctum habes cum Ѧ;
- 9.) Ѣ raro legitur media, sed fere semper extrema linea;
- 10.) Errores in codice passim obvios corrigendos non putavimus: si igitur scriptum legeris н'когѡго, мастыри et alia hujusmodi, codicem haec praebere persuasum habeto. Quod attinet ad formam роз occurringem in розмышлѡти, розвити, розвѣ, ростворикѣ, et ad formas ѡга, кога, коѡга, н'кога, erunt, qui putent esse errores; nobis vero hae formae e quadam dialecto linguae palaeoslovenicae fluxisse videntur. Ex accusativo владѣко pro владѣкж conjicere licebit vocales ѡ et ж similes exprimere sonos;
- 11.) Ѧ voce ѡша (linea 20. paginae 99.) usque ad — гатѣстро (linea 9. paginae 100.) alia successit ма-

nus et, uti lector harum rerum peritus facile animadvertet, alia scribendi ratio;

12.) Nota tandem sequentia aliis, maximam partem rudibus et recentibus manibus in margine esse notata;

a) fol. 96. v. **ШЕРАДОВАНАА РАДУИ СА С ТО-**

КОЖ ГОСПОДЬ ИМЪ МИРЪ ДУШАМО МОИМО;

b) fol. 104. r. **ГОСПОДИ ПОМИЛОУІ РЕТКА АМИИ;**

c) fol. 152. v. **ГОСПОДИ ПОМОЗИ РАКОУ АМОСОУ
ОУОЧЮ (sic) СА ПИСАТИ;**

e) fol. 189. r. **МАКАРІОС АМИР О.**

Viennae calendis Martiis 1851.

. . . . мѣнѣхъ бо отъ бога ієсѣѣ, твоѣи бо доуши
 погыбѣхъ прѣдолѣ дожи до смърти, не добрѣ
 мѣдровати на цѣломѣдрованіе къ богоу, много бо
 бѣсованіе ієже отъ тебе томленіе вѣвръже та въ хоу-
 ажъ, аг'гела бо, ієгоже посѣла господь Ієсусъ Христосъ
 и богъ, загради оуста плѣкжжштіихъ, ієгоже ты своимъ
 прѣзорствомъ прѣложи въ Иполонѣ. и разгнѣвавъ са
 Иүрилианъ повелѣ съвалѣмъ оловѣны биті и по-
 челяюстѣма глагола іємоу. не жродьно и прѣзорно
 отъвѣштаван, вѣдѣ, іако прѣдъ цѣсаремъ стоиши и
 отъвѣдъ Паула скѣнѣ сждишѣта призѣвавъ Иоүлианинъ
 рече къ нѣи. владѣчице моѣа доуша Иоүлианинѣ,
 оумоленѣ бывши отъ мене не прѣклѣштаи са боуієстнижъ
 Павла брата своѣго, виждѣ бо та дѣвицѣ мѣдрѣ сж-
 штѣ и м'ногѣ прѣмѣдрость имѣштѣ, да оутѣшивъши
 са послоушани мене, и бѣдеши владѣчица моѣи доуши,
 и образѣ златѣ поставѣжѣ ти по всѣа градѣ всѣа
 всѣленѣма. и отъвѣштавъши же Иоүлианинѣ рече. не
 отъвѣргѣ са, Иүрилианѣ томителю и непрѣподобѣне,
 не прѣклѣстиши рабѣ бога вѣшнѣаго, не примѣшамѣ
 ми смърти вѣчнѣа, лишити ма хота славы хри-
 стосовѣ и цѣсарьства небеснѣаго, ієгоже ты штоуждѣ
 ієси. и отъвѣд' іѣ повелѣ прити Паулоу и рече іємоу.
 Павле, Иоүлианинѣ сестра твоѣа обѣшта са пожрѣти
 богомъ и бѣти ієи женѣ ми и господѣи цѣсарь-
 ствоу моѣмоу, вѣсхошти оуко и ты тожде мѣдровати
 и пристѣпнѣвъ пожрѣи богомъ. Паула рече. правѣ
 сѣлѣга, ничесоже штоужда сѣтвори наоученіи отѣца
 твоего дѣавола, не можѣши бо никогоже отътѣргнѣ-

ти развѣ лѣжеѣ, насѣ же не имаша вѣсхѣтити,
аште и цѣсарство намѣ обѣштаваѣши, ѡгоже ты
лихѣ ѡси. Юрилинѣ рече: до колѣ досаждаѣши не
срамыѣа са, жрде и безоумляю, тако ми богы, азѣ
ва имамѣ мѣжити, да никѣтоже вѣзможетѣ помошти
вама. и повелѣ принести огнѣ и полица желѣзны и
вѣложити ѡ вѣ огнѣ и Паулоу сѣвязати рѣцѣ и нозѣ
и колѣ желѣзны вѣврѣти междоу рѣкама и ногама и
вѣнѣзжити вѣ зельѣ и дѣвѣла митѣ палицама ражде-
женама бити и, и Юлианинѣ повелѣ поставити на вѣж-
диаши, рекѣше на цѣтонмѣствѣ, и мѣнози отѣ
стоаштаѣго тоу народа вѣкаѣж текѣште и рѣкѣноѣжште
кѣпѣно, кѣто прѣвое вѣндетѣ кѣ ѡни, вѣкаѣж во ѡко
кони рѣжжште о добротѣ ѡа. ставѣши же ѡни на мѣстѣ,
на ѡмѣже повелѣ Юрилинѣ, и авѣе агѣлѣ господѣнѣ
прѣдѣста прѣдѣ ѡеж глагола: не оубои са, Иоулиани,
господѣ во Іѣоусѣ Христосѣ, ѡмоѣже ты слоѣжиши, по-
сѣла ма покрѣтити та и показати свѣтоѣ има ѡго вѣскѣмѣ
боаштиѣмѣ са ѡго. и ѡко отѣ желѣния кѣ Юлиан-
ни тѣчаѣж народи вѣси, агѣлѣ же отѣтрѣсѣ прахѣ
ѡко отѣ ногѣ ѡхѣ ослѣпи ѡ, и не вѣдѣѣж, камо
идѣтѣ, и не можаѣж приелижити са ѡни и вѣпиѣж
вѣси народи коупѣно глаголѣште: великѣ богѣ паулѣ и
іѣоулианинѣ, иже вѣскѣде сѣпасѣ и покровитѣлѣ бо-
штиѣхѣ са ѡго, и прѣбѣваѣж ѡште слѣпи. пришѣдѣше
же поклѣнаѣж са ѡни вѣпиѣжште и глаголѣште: Иоули-
анинѣ, раво бога вѣшнѣго, сѣгрѣшихомѣ прѣдѣ то-
боѣж жродѣскы, нѣ простивѣши нѣ, ѡко вѣлага бога
слоѣжителиница, помѣли са Христосоу, да подастѣ намѣ

видѣннѣ. сватаѣ же Иоулиани милосердовавъши въза
кодъ мало и възведъши очи свои на небо помолѣ са
богоу глаголющѣ: господи Іѣсусе Христосе съпасе въ-
скхъ чловѣкъ, оуслыши мене и покажи чюдеса свои,
ѣже твориши сыномъ чловѣчѣскомъ, и даръствоуи
имъ видѣннѣ, да прославатъ сватоѣ и прѣхвальное
има твоѣ, и тако покропи всѣхъ народъ. и всѣхъ ослабѣ-
ѣннѣ прозрѣша и текше въ цркъвъ Христосовѣ каху
са славаште бога, и ѣсповѣдаху грѣхы свои быша
крѣстниани. сватыи же Павлъ на мнозѣ мжчимъ и
внѣмъ палицами желѣзными, вѣкахъ во раждѣженъхъ
свѣташте са акы млыни, и выпинаше глагола. Юри-
лиане, мжчителю непрѣподобне, чѣто зѣло сътвориша
ма соуровѣ и непрѣподобнѣ мжчиши, мнѣ во об-
лыгѣчаваѣтъ отъ мжкѣ Христосъ, тебе же иматъ
причастника сътворити огню вѣчноуоумоу оугото-
ваноуоумоу тебѣ и дияволоу. Юрилианъ рече: кѣде
ѣстъ сестра твоѣ, ѣже ты мѣниши дѣвѣ сжштѣ, се,
посѣлахъ ѣ на блждѣ, да проидѣтъ ѣ всѣхъ хота-
штен, да не еште дѣва ѣстъ. сватыи Паулъ рече:
вѣкроуѣжъ богоу лыгѣчаштвоуоумоу ми болѣзни и ѣзбавь-
ѣшѣта ма отъ всѣхъ зѣлыныхъ твоихъ оумышлани,
ѣко и тѣ иматъ покрыти, посѣла бо аггѣла своего
сѣ въсотъ небесѣскыхъ съхранити ѣ, и се, чисто и
прѣчисто имѣшти дѣвѣство възвращаѣтъ са видѣти
жзы моѣ. и повелѣ Юрилианъ привести сватѣхъ Иоу-
лианихъ, и пришедъши ѣи къ сѣдишѣ, видѣвъ ѣхъ
Паулъ испѣни са радости и просмѣи са. Юрилианъ же
рече: насытиша ли са любѣѣнни твоѣ доброты твоѣѣ;

Іулиани рече: моя доброта и оукрашениє и лѣпота Хри-
 стосъ іестъ, иже посъла аггѣла своѣго и покрь ма
 оубоужь, іако оуп'вахъ на нь, и славыж сватою има
 юго, іако тъ іестъ богъ творца чоудеса, и нѣстъ иного
 развѣ того. и повелѣ Іурилианъ отрѣшити Паула і
 ископати ровъ въ земли девати лакѣтъ и принести
 дрѣва и огнь, и жести въ ровѣ. и томоу всѣдоуж-
 штоу ископаша ровъ и принесоша дрѣва и огнь, и іжде-
 гоша въ ровѣ. таже повелѣ въврѣшити Паула и Улиа-
 ниѣ въ огнь. она же иджшта благословьста бога и
 молиста съпаса Ісоуса Христоса помоштыника. и при-
 шедъша на мѣсто прѣкрѣстнѣста лицѣ свои образомъ
 крестъныимъ Христосовомъ, и въврѣгоша ѿ въ огнь,
 и вѣаста въ огни поужшта и хвалашта бога. и се, аггѣлъ
 господьнъ съшедъ съ небесе истрасе вѣнь пештъницъ
 съ огнемъ, и не дастъ огню сътжжити ѿна и помаста
 благословашта бога въ ровѣ огньнѣкмъ горжштіимъ
 глаголжшта: благословьенъ іеси, господи коже всѣхъ
 вѣкѣ, всѣмрътѣныи, иже поманж оубоужество наше,
 недостоинномъ сжштемъ грѣхъ ради нашихъ, безъло-
 бенъ съи благъ ѿви са нама оугасити силж огнь и
 ярость мжчители Іурилиана. и слышадуж іею народи
 отъ далече стоаште, вѣахъ бо мнози молаште са о нею
 въ богоу, іакоже и многомъ отъ поганъ покаити са и
 разврѣсти срьдця о сватою и оуклонити са отъ коу-
 мирослужения и вѣровати Христосу. мнози же отъ
 скѣецъ мжчаштіихъ сватаѣ повелѣниємъ Іурилианѣмъ
 видаште силы кываемыѣ богомъ вѣроваша къ богоу
 и възвѣстиша Іурилиану вса кывѣшаша. и повелѣ тоу

сжштаи въ ровѣ каменнѣмъ побити и се, напрасно
шоумъ и громъ съ небесе, многамі мълніями облаци
движжште са, пльни огнѣ, и придоша облаци дожиї
до Юрилиана, и сташа и їзлиша огнѣ на земьж, и
гласъ съ небесе глагола. Юрилианъ идеть въ родѣство
огнѣноіе оуготованоіе їмоу и от'цоу їего дияволоу. и
по сихъ посълавъ Юрилианъ повелѣ повелѣшти ѿ из-
дрова и въ тем'ницѣж вѣврѣшти. и вѣкаста славашта
бога о чоудесехъ, ѿже сѣтвори о ѱею. и по сед'ми дньїї
изиде Юрилианъ, и сѣде на сѣдишти, и принесоша
їеикоже вѣкаше оу ѱего коумиръ, сѣребръны и златы,
оукрашенъ каменнѣмъ многоцѣннѣмъ, и постави ѿ
по чиноу подѣстѣлавъ подъ ногы ихъ багърѣкниж
цѣсарьскж, и рече. зови Паула и Улианиж, и постави
ѿ прѣдъ сѣдинштемъ и прѣта има рече. пристѣпѣша
пожрькта богомъ, а не надѣита са извѣжати ржкоу
моіею. сватѣи же Паулъ осклакивъ са рече. не оставьж
бога сѣтворѣшааго небо и земьж ни поклонѣж са коуми-
ремъ. Юрилианъ рече. зѣлосѣмрътъне и непрѣподобѣне,
коумири ли ти са мьнать, а не вози; не видиши ли,
каци сжтъ; сватѣи же Паулъ отъвѣктавъ рече. сего
Дня, їегоже мѣниши богоу бѣти, чловѣкъ вѣ оученикъ
сотонинъ, навѣкъ зѣло хытрость вѣшевѣнжж, вѣждѣ-
никъ съ излѣха паче вѣскхъ чловѣкъ живжштинхъ,
вида чловѣчьскы доврѣж женѣ и дѣштери тѣмъ по-
хота и въ лице вѣскдоуѣ имъ и сѣвѣкоупѣка са съ
їими прѣврѣти ѿ чистиї акы бога, своіеж вѣхвоуѣ-
нжж хытростнж измѣниа са, иже прѣтварѣше са ово-
гда тоуромъ бѣкъ, овогда же крилатамъ п'тицамъ

подова са, орѣлоу и стрѣкоу, иже тѣмъ измѣненіемъ
 прѣлести женѣ добродѣтели, овѣмъ бо іакѣ са въ
 злато прѣложь са и богатство овѣштаваа. нѣ да не
 въсего по радоу изглаголѣж, вѣдѣ бо, іакѣ гнѣваеши са,
 снѣ же, иже близѣ Дни глаголемъи Иполонѣ, не отѣ
 блада ли роди са, отѣ женѣ рекомъи Антоус, іакѣ не
 роди ли того въ поустыни асинистѣи по срѣдѣ дѣвою
 дѣвоу, іакѣ и тѣ сѣтвори дѣла непрѣподобныа подра-
 жаа отѣца своіего. такожде же и Дионусъ нарочитъи
 вашъ богъ, нѣ ли ѣ тѣ отѣ блада родилъ са бѣвъ
 отѣ Семелана кадѣмовы; Юрилианѣ рече. жрде не-
 прѣподобныи, отѣ Крона и Еремъ раждаѣтъ са ма-
 тери кожъскыа. Паулѣ осклабѣвъ са рече. то іестъ ли
 богъ женѣ имъ; Юрилианѣ рече. непрѣподобныи
 жрде, до колѣ хоулы глаголеши о возѣхъ много бла-
 ды и досаждаа, а Христосъ вашъ, іегоже глаголете
 въ крѣстіани бѣти богоу небесъскоуоумъ, не отѣ
 женѣ ли роди са; сватъи же Паулѣ отѣвѣштавъ рече.
 нѣси оубо достоннѣ слѣшати таинѣ божіѣ, нѣ да
 не бладыи своимѣ прѣлестиши отѣ прѣдѣсто-
 штихъ сѣхъ и погоубиши, потрѣка іестъ решти. въ
 начало сѣтвори богъ небо и земьж и вѣса, іакѣ на
 нѣю, послѣжде же въсѣхъ сѣзѣда чловѣка по образу
 своіемоу, иже іестъ, о благоизволеніѣ безълобно, не-
 порочно, правѣдно, богочѣстиво, и посади ѣ въ рая
 пишта. врѣмени же прѣшедѣшоу рече богъ. не добро
 іестъ бѣти чловѣкоу іедѣному, сѣтворимъ іемоу
 помошѣ подобныж іемоу, сѣворимъ рекѣше отѣцъ и
 сынѣ, ничѣсоже бо творитъ отѣцъ вѣсына, ни сынѣ

творитъ ничьсоже безъ отца, и рече · наведе господь оужасть съ на Адама, и приѣмъ ѣд'но отъ ребр' ѣго сътвори ѣмоу женж отъ своихъ ѣмоу оудовъ, и бѣаше съ Адамомъ Бѹа въ ран, ѣже видѣвъ дияволъ и въздревѣновавъ сътвори погыбѣль има. отълажчневъшоу бо са Адамоу на оно мѣсто породы, и Бѹгж ѣдинж оставив'шоу пристѣпи дияволъ и оуподобивъ са змиі прѣлѣсти ѣж, и та жена прѣлѣсти Адама, и бѣаста оба въ прѣслоушаниі божи бѹвъша, и їзгънана бѹста испородѣныѹ пишта дѣлати земьж ржкама своимъ, и троудное житиє въсприѣмъша жиста девать сътъ и лѣтъ родивъша сыны и дѣштери, отъ нихъже исп'лъни са миръ въсь. Адамоу же отъ ослоушання конецъ приѣм'шоу по девати сътъ и тридесати лѣтѣхъ, и въскмъ отъцемъ нашимъ съвѣденомъ бѹвъшемъ въ адѣ жити въ сѹмрѣти, и не бѣаше различіа посрѣдоу правед'нааго и грѣшнааго, нѣ бѣаше прав'дивѹи ꙗко нечестивѹи и грѣшѹи ꙗко праведѹи, ꙗкоже блаженѹи Паѹлъ апостолъ, свѣтило црквиное, свѣдѣтельствова глагола · цѣсарьствова сѹмрѣть отъ Адама дожиі до Мѹсеа и не о сѹгрѣшивъшихъ · богъ же небеськѹи по мнзѣхъ родѣхъ оуслышавъ стенання и молитвѹ дръжимѹихъ адомъ, своимъ словомъ, ѣже ѣсть ѣго ѣдночадѹи сынъ, по строю изволи чловѣческъ родъ въсприати и раздрѣшити ослоушание послоушаниємъ, ꙗкоже Іѹанъ свѣдѣтельствѹетъ о немъ глагола · въ начало бѣ слово, и слово бѣ отъ бога, и богъ бѣ слово, снѣ бѣ въ начало отъ бога, вса тѣмъ бѹша, и бѣстого не бѹстъ ни ѣдино, ѣже бѹстъ · снѣ

оубо богъ слово небесѣное отечъ сынъ, иже есть сила
и мѣдрость отча, и десница вышнѣаго благовѣсти
са Гаурііломъ архангѣломъ дѣвѣ сватѣ и прѣчистѣ
отъ рода цѣсарьска сѣшти, именемъ Маріа, глаголю-
штоу доухъ сватыи выидетъ въ та, и сила вышнѣ-
наго обѣсѣнитъ та, за не и раждаемою отъ тебе свато
наречетъ са сынъ божіи, и раждаетъ са отъ сватааго
доуха и отъ непорочныа и прѣчистыа дѣвы мирьска-
го ради строа и сѣпасенія: никътоже бо можааше свои-
ма очима бога бесплѣтна видѣти, огнь бо есть
опалыа богъ, и никътоже отъ чловѣкъ бога видѣвъ
живъ вѣдетъ: того ради оубо строа роди са Хри-
стосъ плѣтиж, и еже оупѣвають вѣрстоуж по
плѣтскоуоумоу, и сѣпрѣкываатъ съ чловѣкы акты
чловѣкъ вѣште тріи десатъ лѣтъ, обѣхода градъ и
вѣси, благодарѣтва вѣса оутомыенныа дияволоу, и
по томъ пригваждають са на дрѣвѣ крѣстныкѣмъ,
стражда мирьскааго ради сѣпасенія, сынавѣдѣти миръ
погыбѣшь по прѣлѣштению дияволоу, и оумираатъ по
чловѣчѣствоу, и погребѣють са съ свѣрѣшенъ присно
и прѣжде съ и непригвожденъ и не пострададѣнъ и
вѣсмѣрѣтенъ и присно съ по божѣствоу: и третіи дѣнь
вѣставъ изъ мѣртвынхъ яви са своимъ оученикомъ,
рекъше сватынымъ апостоломъ мѣногымъ иже по истинѣ
вѣровавъшіимъ въ нь, сѣпожнѣвъ съ нѣми, ядѣ же и
пиа съ апостолы до четырь десатъ дѣниі, и възиде на
небеса и сѣде о деснѣжъ отъца съ плѣтижъ сѣмѣсивъшѣжъ
са съ божіемъ словомъ: и того ради вида и сотона
волитъ сѣкроушивъ са, сѣтьре бо и Христосъ подѣ

нести на лице еѡ, и по томъ по всемоу тѣлоу прижизати. Юрилианову глаголющюу бесрамная жена сѣсти стыди са, якоже подоваатъ женамъ. Юлиани же осклабивъши са рече: по истинѣ, Юрилиане, приемиж та оучашюу ти ма яко блага отца, глаголющюу ти жена сѣсти стыди са, стыждж ко са Христоса моего, сына бога живааго, сѣшта прѣдъ лицемъ моимъ, и не мож оставши его поклонити са вѣсомъ, нъ стыждж са его зѣло. Юрилианъ же ярѣше са слыша то все отъ неѡ и повелѣ слоугамъ огнь нанести по всемоу тѣлоу ею. слоугамъ же беспрѣстани жегжштамъ вси граждане прѣдѣстоаштии и позороуижштии ею възпиша глаголющте: самодръжече цѣсарю Юрилиане, неправедникъ сѣдиши, неправедникъ мжчиши, не хощета пожрѣти, отъвѣштаи о нею. Юрилианъ же оубоавъ са народа, еда крамолж въздвигнѣтъ, дастъ о нею отъвѣтъ, повелѣвъ главѣ има отъсѣкти и тѣлеск ею поврѣшти пѣсомъ и звѣремъ и птицамъ некесѣскимъ. снѡ же отъвѣтъ приемиша въ четвѣртѣи день марта мѣсца изидоста радоуижшта са и поижшта глаголааста: съпасе на отъ оскръбѣиштинѣхъ наю и ненавидаштва наю посрами. ишедъшема же има вѣнъ града сватѣи Пауль оумоли сѣчыцж, яко да Юлианиж прѣжде его оусѣкнѣтъ. сватаѡ же Юлиани прѣкрѣстивъши лице свое съ радостиж протаже вѣиж своѣж, и сѣчыца отъсѣче главж еи. видѣвъ же сватѣи Пауль сестрж своѣж съкончавъшж са о господи въздвигъ очи свои на неко благослови бога и прѣкрѣстивъ са протагнж вѣиж своѣж и оусѣченъ вѣистъ и съконча мжчение свое. и вѣаста

лежашти т'клеск сватоу ю вѣнѣ града не даємѣ възати
 са отъ крѣстианѣхъ, вѣкажъ бо воини приставиѣни на
 мѣстѣ томѣ бѣюсти. прихаждаахъ же звѣрїе и пѣси и
 пѣтица некесныѣ и скѣдкахъ окржѣ т'клесоу юю, накоже
 и моухъ отъ нею отъгонити, и сице творѣкахъ до седѣми
 дѣни и ношти, и не ѣша ни пиша звѣрїе тѣи. и
 възвѣштено бѣсть Юриллианоу отъ приставиѣнѣхъ
 воинѣхъ все то бѣвѣше, и оуслышавъ рече ѡ злочѣстѣ-
 ноемѣ бѣшенїи рода крѣстианѣска, яко ни оумерѣшѣ
 ихъ могоухъ повѣдити. и посѣлавъ отъведе стрѣ-
 гаштаа воинѣхъ ноштиж. свѣктоу же бѣвѣшоу и ѣшедѣ-
 ше крѣстиани възаша т'клеск сватоу ю и погрекоша
 мирѣнѣ съ радостїжъ, цѣсарѣствоуѣжштоу господоу
 нашему Ісусоу Христосоу, съ нимъже отцоу слава
 коупѣно съ сватѣнымъ доухомъ нѣни и присно и въ вѣкы
 вѣкомѣ аминѣ.

Мѣсѣца марта въ ѣ день. мѣчениѣ свѣтааго
 Басилиска.

Бѣ то врѣма цѣсарѣствовавѣшоу Максимїаноу приде
 прѣмѣнѣникъ въ Ісѣклипиѣда мѣсто инѣ воѣвода, име-
 немѣ Агрипа, и понде на вѣсточнѣжѣ странѣхъ привести
 крѣстианѣхъ жрѣти имѣхъ вѣла богомѣхъ. блаженѣи же
 Басилискъ вѣкаше въ темници плача са и мола са и гла-
 гола. господи, помани ма и обличи мое призѣванїе,

да не отълаженъ бѣдѣ отъ сватыхъ мѣжъ. и яви са
 ѿмоу господу и рече: поманухъ та и въписахъ твоѣ
 има съ сжштіи съ тобою прѣвое мѣченикъ, ты же
 си пожали, имъ же послѣжде възъванъ ѿси, и мнозѣхъ
 старѣи бѣдѣши: нѣ шедъ оустрои са съ жжиками своими
 и пришѣдъ мѣчение приѣмѣши въ Команѣхъ, и не бои
 са отъ мѣжъ, азъ бо ѿсмѣ съ тобою, и не имать тебѣ
 вѣдѣти страхъ чловѣчскъ. и Василискъ же помоливъ
 са видѣ двѣри тѣмници отъверъстѣ. кѣде же свѣтъ
 въстѣ, въставъ молише стрѣжшѣа воины глагола
 имъ: дадите ми волѣ мало дѣниі, да шедъ оустрою
 жжикѣ свои въ всѣи хоумианьскѣ, по томъ же придѣ
 къ истинноуоумоу жжикѣ господоу моѿмоу Ісусоу
 Христосоу. Воини же рѣша: боимъ са, еда въ скорѣ
 начѣмъ искати тебѣ. Василискъ рече: идѣмъ оубо, бра-
 тия мои, въ коупѣ, да же не придѣтъ въ Команѣ воѣ-
 вода. воини же идоша съ сватимъ Василискомъ, и
 шедъше прѣвѣнша съ нимъ въ домоу ѿго, и видѣвъ
 братиѣ и матеръ своѣ молише са имъ глагола:
 прѣвѣдѣте о вѣрѣ христосовѣ, и молитвѣ сътвори-
 те о мнѣ къ господоу, да съконѣчанъ бѣдѣ въ исповѣданіи
 семъ: азъ бо отъхождѣ отъ васъ, и отъ сѣли не видите
 мене въ пакти, шѣдъ же къ господоу молитвѣ сътвори
 за вѣи и за всѣго рода крѣстианьска, да и прѣстанѣтъ
 оубо коумирѣсловѣніе нечѣстивымъ, и придѣтъ бла-
 годѣтъ христосова по всѣи земли. воѣвода же Ягрипъ
 вѣлѣвъ къ аманасіѣскѣ градѣ съзѣва старѣишинѣ
 града, вѣкаше же храмъ коумирскѣи искони нарицаѣмъ
 Ипетасъ и дроугѣи Серафимъ. онъ же близъ ѿго

жрътвѣ сътвори въ искаше тѣмъ и Басилиска, и повелѣ привести ѿ и инѣ темничники къ градуу команьскоу и тоу имѣ сѣдѣти. хотѣше во скоро отити отъ Ямаса. рече воєвода магистриану и воиномъ. съвазавъше Басилиска бижште приведѣте. они же шѣдъше аша сватааго Басилиска и съвазавъше іего сътвориша іемоу оноуштѣ и гвоздѣа остры вънозиша въ онуштѣ и окоуша и, и бижште іего женѣахъ, іако же крѣви іего землиѣ полиати, гвоздиѣ во вънидоша до кости іего, тако во вѣдѣше запрѣштено посѣланъимъ отъ воєводѣ къ іемоу. ведомъ же мѣченикъ христосовъ къ Команѣ въ велицѣ мѣщѣ съ нача пѣкти сватѣи глагола аште оплѣтитѣ са на ма плѣкъ, не оубоитѣ са срдѣце моє, господѣ мнѣ помостѣникъ, и азъ оузырѣ врагы моѣ. господи боже мои, съпаси ма отъ оустѣ львовѣ и съхранѣ ма съ сватѣими своими. молаштоу же са іемоу доидоша на село, да почиѣтъ мало. госпожда же селоу томоу елинѣи въкаше, има іеи Троици, гости же мѣжа, иже ведѣахъ сватааго Басилиска, въкаше же ихъ до триѣ на десате. онѣмъ же іаджштемъ въ клѣти привазаша сватааго джеѣ соуѣскъ аворовѣ. опакы же съвазанѣ молитвѣ сътвори на длѣзѣ и народѣ събѣра са къ іемоу и авнѣ быстѣ тржѣ и звонѣ, іакоже въскочити веджштіимъ іего отъ страха. пришедѣшоу же народуу къ іемоу всѣи днѣлѣхъ са видаште джеа облиствѣнѣвъша, ти во вѣдѣлѣхъ и из давѣна соухъ, и істочникѣ изидѣ из іего, іестѣ же и до сихъ дѣниѣ. видѣвъ же народѣ чоудеса господѣи риваахъ дроугъ дроуга, кѣто прѣвое прикоснетѣ са къ іемоу. видѣвъши же госпо-

дѣйни села того бывѣшиє чоудо вѣрова господоу съ
 вѣскѣмъ домоуъ своимъ. привождѣахъ же и вѣсаиѣмъ
 са къ нѣмоу и ѿцѣмъ ахъ и ѿна многа знаменни творѣа-
 ше, и вѣси славыахъ бога. и воєводинны слоугы вѣрова-
 ша къ господоу и отрѣшиша єго отъ жъ. абиє же
 приде стадо ловъ изъ горы и поклониша са ємоу. идѣ-
 штемъ же имъ пѣтемъ по вѣса мѣста бывахъ знаменни
 сватѣмъ Василискомъ, молаштоу же са и глаголѣ-
 штоу. въ вѣскѣхъ мѣстѣхъ єго благословествитъ доуша
 моя господа. пришедѣшемъ же имъ въ нѣнже вѣси
 хотѣхъ вѣкоуцити и глаголаша ємоу. ѿждѣ, се бо
 третїй день єсть, по нѣже ничѣсже вѣкоуси. блаженѣи
 же рече. исплѣненъ єсмъ вѣсѣмъ рѣтънааго крашѣна. вѣсѣ
 питѣиетъ хлѣбъ, а мене слово божиє. вѣсѣ веселитъ
 вино, мене же благодѣтъ свѣтааго доуха. вѣсѣ крѣпитъ
 пишта, мене же Христосъ. вѣсѣ насытитъ маса, мене
 же молитѣы. вѣсѣ поконитъ животѣноє, мене же мой
 Христосъ. вѣсѣ одеждѣтъ ризы, мене же правѣда. вѣ
 веселите са смѣхомъ, азъ же пѣтиємъ. вѣ красоуєте
 са златомъ, азъ же крѣстомъ. вѣ чаєте видѣти кѣна
 маловѣрѣмѣна, азъ же чаѣ цѣсара вѣчѣнааго. речѣтъ
 бо господѣ мой. идѣте благословѣниї отѣца моего,
 приїмѣте оуготованоє вамъ цѣсарестѣиє. дошедѣшемъ
 же имъ на оутрѣкѣ въ Романѣ слышаахъ отъ многъ,
 єже творѣше воєвода мѣкѣ крѣстианомъ. вѣлѣзъ же
 маѣстрианъ къ воєводѣ рече. пришелъ єсть Василискъ,
 повелѣ же воєвода вѣвести єго въ храмъ аполоновъ и
 жрѣти, аште ли не хошетѣ, то въ скорѣ сѣмъ рѣтѣи
 погоуѣити ѿ. изведѣше же и книжѣте глаголаахъ. вѣлѣзъ

въ храмъ жьри, повелѣ бо воєвода, или жьръше из-
 быти ти или не жьръше зыкъ оумръкти, вѣроуа къ не-
 видимоуоумоу богу. сватыи же мжченикъ рече. азъ
 вѣдѣ, яко мой богъ вьсегда видить са и видить досто-
 иныа свои. азъ помалыж себе ради, да повѣдаютъ чоу-
 деса бога моего, еже видѣша на пжти веджштіи мене.
 конни же, иже вѣша съ нимъ, рѣша. по истинѣ велика
 чоудеса видѣхомъ, съ нимъ иджште. симъ же глаголѣ-
 штемъ пришедъше поаша Басилиска и въведоша и къ
 воєводѣ и глагола юмоу воєвода. ты ли єси Басискъ
 словыи; онъ же рече. азъ єсмь. воєвода рече. чесо
 ради оубо не жьрши по цѣсарьскоу повелѣнню; Баси-
 лискъ рече. к'то то повѣда, яко не жьрж; азъ въ инж
 жьрж богоу своему жьртыж хвалѣ. воєвода же слы-
 шавъ радъ быстъ и рече. благодѣтъ милостивымъ
 богомъ, и пристжпивъ Басилискъ къ крадѣ рече жьр-
 цемъ. что єсть има богоу вашему; они же рѣша.
 Яполонъ. Басилискъ рече. наречение бога вашего па-
 гоубж вѣроужштіимъ къ нѣмоу знаменѣетъ, вьсь бо
 вѣроуаи къ нѣмоу погыб'нетъ въ вѣкы. воєвода рече.
 коє има иматъ богъ, юмоуже ты рече жьрти; Баси-
 лискъ рече. мой богъ неиздречен'нъ єсть и невѣнать и
 не разоумѣа са и несповѣданъ, невидимъ съ. воєвода
 рече. ч'то оубо, имене ли не иматъ богъ, юмоуже рече
 жьрж; Басилискъ глагола. ѡже въ сватыихъ к'нигахъ
 лежаща имена бога моего, аште велиши, да глаголѣ.
 воєвода рече. рыци не боа са. Басилискъ рече. отецъ
 нарицаатъ са и вьседръжителъ и господъ и богъ и
 вьскмъ цѣсарь и господъ саваудъ и съпасъ и милосрѣдъ

и штедръ и милостивъ и длъготръпан, томоу азъ жърж
жрътвѣ хвалѣ. воєвода рече: ѿмоу же хоштеши богоу,
тъчыжъ жъри и ѿжеди насъ, не бо ѿси призванъ
прѣмъждрати са. Пасіанскъ рече: вънеми жрътвѣ моѣ,
и въздѣвъ рѣцѣ на небо рече: боже вседръжителю
ѿдинъ и блаже и милосерде, послоушааи въскхъ въ
истинѣ рабѣ твоѣмъ твоѣмъ текѣ, покажи и о мнѣ не-
достойнѣ рабѣ твоѣмъ твоѣмъ благоу, сътвориши
чловека и въобразивши образомъ сватымъ твоимъ,
иже въдѣши намъ доуха сватаго твоего, господи Ісоу
Христосе, оуслыши гласъ мой и подвижни нечѣстны
и доуха коумирѣ сего и поврзи ѿго и съкроуши и ра-
сыпи ѿмъ скръѣнавъ жрътвѣ и покажи ѿмъ, яко ты
ѿси ѿдинъ богъ, обличи о мнѣ силѣ божества твоего
въ сѣ часъ: и абие молитвѣ сътворишишоу ѿмоу снѣ-
де огнь съ небесе и пожже храма и лѣженменнаго
бога сътвори акы пѣсѣкъ дровенъ. видѣвъ же воє-
вода извѣже вънъ и весь градъ възмате са отъ бывѣ-
шаго страха, оста же жръ сватыи поа и глагола: да
въскрѣснетъ богъ и разидѣтъ са врази ѿго и бѣжатъ
отъ лица ѿмоу ненавидѣшнѣ ѿго, и огнь прѣдъ нимъ
да поидетъ и поидѣтъ окрѣсть врагы своа. воєвода
же повелѣ послати воины и ѿвести ѿ не храма, тажѣцѣ
бо скръѣжѣташе зжѣты на нѣ, и рече къ ѿмоу: обоуѣне
и всеа милости богъ стоудѣ, чѣсо ради инако рече и
ѿнако сътвори, глаголаше жръти, да въ жрътвѣ мѣ-
сто вѣхукованнѣмъ своимъ огнь принесе на храмъ и бога
нашего пожже: да абы не бѣла вѣхувъ, и насъ бѣ
огнь тѣ пожегъ, абыхомъ не извѣгли, и тебе бѣ

пожегъ жтръ оставъша, нъ оста ничьсоже приємъ
врѣда жтръ съ оу огъня, и нынѣ исповѣждь мнѣ о
вѣхуванні своємъ и пристѣпивъ пожри и отъпоуштѣ
та. аште ли не хоштеши, прѣпростѣ съмръти прѣдамъ
та. Басилискъ рече. не жърж коумиремъ бездоу-
шныимъ, нъ богоу своему іеже въ небесехъ жрѣтвѣ
славѣ и знаменія же огню, иже видѣ, и їна больши
сихъ сътворѣ въ нма отъца и сына и сватааго доуха.
разгнѣвавъ же са воєвода повелѣ іего оусѣкнѣти.
ведоша же и из града и оусѣкнѣша и на мѣстѣ нарица-
емѣ Дноскорѣ. воєвода же повелѣ тѣло іемоу вѣврѣ-
шти въ рѣкѣ, нъ възаша іе крѣстиани отъ спekoула-
тора, давъши іемоу три десати златицѣ, и съзѣда
іемоу црѣкѣе Маринѣ кто крѣстианѣ въ Романѣ.
бываѣтъ же чоудеса многа на мѣстѣ томъ и вси
наслаждаѣштен са чоудесъ славатъ отъца и сына и
сватааго доуха нынѣ и присно и въ вѣкы вѣкомъ
аминѣ.

Мѣсаца марта въ 5 днь. чоудотворенія
сватааго Конона иже въ Исавриі.

Въ врѣменехъ сватыхъ апостолъ іегда словоу божь-
ства и вѣпаштениа оусмоштрениа чловѣкомъ про-
повѣдаше са, тѣгда вселенки проповѣдники и апо-
столъ Паулъ похода азыкы донде и къ странамъ

исаурѣскимъ и оуслышавъ, яко вси гради имъ и мѣста
 паче ннѣхъ азъкъ бѣсы имжтъ къ коумирѣскимъ
 прѣльстемъ хотѣаше ити къ горьніимъ мѣстомъ, нъ
 възбрани юмоу сватый доухъ многаго ради іхъ невѣръ-
 ства, яко не имжтъ прияти проповѣданиа по реченоу юмоу
 отъ господа: не помештате бисѣра вашего свиннямъ,
 оуклони са отъ ннѣхъ ноуждѣ севѣ сътворивъ и їнѣмъ
 прѣжде жѣдѣштіимъ проповѣдати слово бсѣблазна по
 отъкрѣвению доуха сватааго. по томъ же Несторъ к'то
 въ тѣхъ мѣстѣхъ добрааго корене оврѣтъ са Нада нари-
 цаємъ имъ женѣ, живѣшта въ вси нарицаемѣ Ен-
 дана, сѣшти отъ града исаурѣскааго иі поплриштъ, и
 прозавоста плода благовѣрѣнааго, и нарекоша има юмоу
 Кононъ. семоу же въздрастомъ съврѣшеноу бѣвѣшоу
 родителѣ юмоу съвѣштаста са женити і дѣвицеѣ имѣ-
 немъ Ан'на. дошѣдѣшоу же врѣмени бракоу яви са Ко-
 ноню ар'хаг'гелъ Михаилъ акы мжжъ въ одежди
 скѣтълѣ, и бсѣдоуѣ съ нимъ оглашааше истинныѣ
 таинны. онъ же оувѣштавѣ са и тоу лѣніе срьдце
 вѣдавѣ прошааше крѣштенниа, молише же са акы мж-
 жоу ар'хаг'гелюу, мна сего чловѣка сѣшта. ар'хаг'гелъ же
 разоумѣвъ Конона оувѣштавѣша са и всѣмъ оумомъ
 приімъшь слово и просаша крѣштенниа веде іего къ
 водѣ, и съведѣ іего въ сватѣѣхъ и блаженѣѣхъ тронцѣхъ, и
 давѣ юмоу комѣканиіе, и знаменавѣ іего и свативѣ
 отиде невидимо, видимо бо прѣбывааше съ нимъ, дои-
 жде свати са и їсплѣнь бѣсть сватааго доуха. родителіа
 же юмоу сего не вѣдѣшта съвѣтъ о врацѣ твораста, и
 привѣдѣша ожениста. онъ же въ прѣвоіе въземъ вѣжѣ-

женѣ свѣштѣ положи въ подѣ спждомѣ и рече къ женѣ
 своѣи сѣшти ѿ дѣвици. чѣто ѿестъ слажде свѣтъ ли
 или тѣма; она же отвѣкшѣ. свѣтъ ѿестъ слажде, и
 ѿна приложивъ отъ свѣтааго доуха даныа ѿмоу бла-
 годѣти слова казанию обрати оумъ отроковици, и
 чистѣ прѣкывъша троудистѣ са извѣсто въ вѣсѣи чи-
 стѣтѣ съхранивъша свои тѣлесѣ въ неистѣлкниѣ. оуслы-
 ша же мати правѣднооумоу и рада быстѣ и въсхвали
 ѿ, и въ тои жизни прѣкыста. по томъ же и отъца
 своего архангеловы ради благодѣти обративъ блага
 оугодника показа богоу, ꙗко же и Христоса ради мѣ-
 ченіе съверши. оумерши же свѣтааго Конона женѣ
 чистѣи и съ матернѣ ѿего въ ѿдномъ гробѣ положи ѿ.
 оста же о сѣбѣ ѿдинъ расты въ вѣсемъ трыпкниѣ и троу-
 дѣ, даноѣ ѿмоу съкровиште отъ благодѣти доуховъ-
 ныа до вѣрмене ѿвѣнниа ѿмоу съхранѣ. великъ же день
 твораште ѿполноу въ пѣштерѣ коѣи страшнѣи и
 темнѣи, иже по обычаю имъ вѣкаше творити съборъ
 исаурьскооумоу граду, идеже многы тѣмы мѣжѣ и
 женѣ отъ Исауриа събираахъ са, ѿестъ же въ прѣ-
 гынѣхъ мѣсто то и непрѣходъныхъ горахъ, растоа
 отъ града поприштѣ четырь. въ тѣ оубо день събираѣ-
 штоу са народоу и хоташте изъ града извѣсти вѣне-
 запѣ пристѣпивъ свѣтѣи Кононъ показа са имъ въ
 томъ градѣ и видѣвъ ѿ вѣоржжѣша са и оуготовавъша
 са на прѣдѣлѣжашѣи нечѣстнѣи своимъ имъ ѿзыкомъ
 вѣскрича глагола. мѣжи, потрѣпите, да васъ вѣпрошѣ.
 рече же имъ. на чѣто образъ съвѣплѣченію оустрѣмили
 са ѿестѣ; ꙗко каи ратѣ васъ ноуждѣна зоветъ; они же

рѣша· ни, нѣ трѣбѣжъ богоу· Иполоноу· творимъ· днесь· сватынъ же къ нимъ· да кѣто· іестъ· сїи· Иполонъ, хотѣлъ· быхъ· оувѣдѣти· чѣто· же іестъ· мошть· іемоу; или чѣто· іего· сила; они же рѣша· іемоу· тѣ· нѣ· стронтъ· и· крѣпитъ· въ· рати, іакоже· и· отца· наша, они· бо· и· прѣдаша· намъ· сїи· обычанъ· сватынъ же· Кононъ· въпрашааше· ихъ· ржга· са· слышасте· ли· оубо· отъ· него· гласъ, ли· дасте· іемоу· слово; они же рѣша· ни, нѣ· обычанъ· отецъ· нашихъ· оувѣри· насъ· онъ· же· къ· нимъ· нѣ· отъ·ци· ваши· акты· бесловесъна· животъна· оу· прѣласти· вѣахъ, не· сжште· въ· разоумѣ· истинънаго· бога· аште· бо· быша· іего· вѣдѣли, не· быша· къ· глаухоу· и· неподвижноу· камыкоу· толико· творили· тыштание· дадите· же· ми· на· нѣ· власть, и· покажъ· вамъ, кого· чѣтете· и· кѣто· іестъ· богъ· вашъ· да· покажъ· іего· чръниломъ, да· виждъ, може· ли· измѣти· себе, и· дадите· ми· млать· желѣзнь· и· съкроушъ· іего, и· видимъ, може· ли· пакы· въ· образѣ· своіемъ· быти, подамъ· же· іемоу· брашъно· и· простеръ· ржжъ· въземъ· да· іестъ· до· коли· безоумли· іесте· сего· не· разоумѣжште; нѣ· нынѣ· послоушанте· мене, іако· и· азъ· іесмъ· вашего· племени, штоуждъ· же· васъ· дѣломъ, останѣте· са· отъ· сихъ· и· наоучъ· васъ, кого· бы· чисти· и· кланѣти· са· богоу, иже· въ· вышнѣихъ· сѣданъ, бога· сжшта· крѣпа, невидима, въсе· же· видашта, творьца· небоу· и· земли· и· морю· и· въскмъ, иже· сжтъ· въ· нихъ, цѣсаръ· іестъ· крѣпкъ· и· силенъ, и· съпаса· въ· рати· своа, погоубьма· же· врагы· и· коумиромъ· слоугоужштиимъ· и· вѣсомъ· жьржшта· а· не· богоу, тацѣмъ· врагъ· іестъ· дрѣзъ, тѣ· не· проситъ· жрьтвъ· крѣвакъ· нѣ· бесѣлазна· хоштеть· да· са· позна-

ієтъ отъ приходаштіхъ къ нѣмоу безъ лжы и безъ
 злѣбѣ, вѣровати же нѣмоу яко богъ истинѣнъ и
 отецъ сыноу иночодоу богоу сжштоу истинѣноуоумѣ
 господоу нашему Ісусоу Христосу, иже отъ отъца не-
 разлжченъ ієтъ, ієгоже ради и вѣкы сѣтвори, обѣ-
 щѣнникъ же божѣствоу и цѣсарѣствоу ієго и сыноу нѣмоу
 ієтъ доухъ свѣтъ, иже отъ отъца исходитъ благо-
 творан, иже ієтъ надъ всѣми дѣлаемо. си оубо тріі-
 менная ієд'но сжтъ божѣство, ієдинъ ієтъ богъ,
 ревникъ сынъ и огнь попалѣа врагы своя, иже коумира
 чѣхъ акы богы, и вѣсомъ жържтъ, и попалаа въ
 нѣхъ въ дѣни гнѣвоу и отъмыстивъ, милосрдѣ же
 ієтъ лише къ всѣмъ призывающіимъ ѿ и вѣроуж-
 штимъ къ нѣмоу, паче же иже отъ нечѣстия обратѣ са
 къ нѣмоу, любѣтъ же и любашаа ієго, радоуієтъ са о
 мирѣ, ієже другъ друга любѣтъ, веселѣтъ са пакы о
 чистѣсти житія и о сѣмѣреніи, иже оубо зѣла ненави-
 дѣтъ, и о добрѣ порадоуієтъ са. аште ієго не любѣте,
 ієвѣ ієтъ, яко зѣли ієсте и матежѣнниці, и не имѣте
 мошти сѣтрѣпѣти гнѣва ієго. нѣ послушѣнѣте и не
 ожесточѣте вѣа вашеа къ нѣмоу, по нѣже, яко рѣхъ, не
 имѣте мошти сѣтрѣпѣти ярѣсти гнѣва нѣмоу. на такыа
 бо напрасно яритъ са, а ієже нѣмѣ акы безоумны ієсте
 на слоужѣежъ блазнаштоу васъ днѣволоу, нѣ оставѣе-
 ше и отъстѣпѣте отъ нѣго, и обратѣте са къ господоу
 нашему Ісусоу Христосу, и всѣхъ васъ благыныхъ
 насытитъ. оучаштоу же нѣмѣ сѣхъ отъ такоа безоу-
 мыа отъстѣпѣти и на сѣпасѣноіє прѣкѣти проповѣда-
 ннѣ, они же прѣкѣваахъ не покорашѣ са нѣмоу, ієкоже и

на гнѣвъ обратити са имъ на нѣ, възраштаѣштоу а
 ѣмоу, отъ трѣбъ имъ паче же бѣшѣхъ ставаштоу мате-
 жоу же бѣвѣшмоу въ нѣхъ ови оустрьмиша са оубити ѣ,
 ови же ставяхъ а възбранѣшѣ имъ, ꙗко мало
 сладѣко слышашѣ и обратити са хоташѣ, нѣ ѣд'начѣ
 съврѣшениа не имѣахъ, ѣд'ва же ставиша матежъ. иже
 са мнѣахъ обраштаѣшѣ са начаша глаголати къ пра-
 вед'ноуоумоу. како можешѣ оубѣрити насъ, ꙗко ѣсть
 когъ вашѣи нашего бога, нами чѣст'ноу сѣштоу; мно-
 го же ѣмоу глаголѣштоу къ нимъ и оучаштоу никако-
 же покорѣахъ са, нѣ и паче не вѣроваахъ, ꙗкоже на то
 имъ прити и чоудесъ отъ него просити, и глаголаша
 ѣмоу. что можетъ сѣтворити, ꙗкоже ты чѣтеши, да
 вѣроуѣмъ ѣмоу; покажи оубо намъ понѣ ѣдно знаме-
 ннѣ, и вѣроуѣмъ ѣмоу и тебѣ. сватѣи же Кононъ
 видѣвъ ихъ толико невѣрѣство, ꙗко и знамениа про-
 сат', рече къ нимъ. ослабѣте ми мало, и се сѣтворимъ.
 нѣ ли юнотъ въ васъ и благоголѣннѣ, дроузни же болѣ-
 ши, нни же на конѣхъ; да пондемъ оубо вси на мѣсто
 вашемоу събороу. вы же варѣте, азъ же акы старъ вслѣ-
 доуѣ, и дадимъ слово дроугъ дроугоу, иже варив' дон-
 детъ мѣста того, того ѣсть силен' богъ, а иже послѣ-
 жде придетъ, да мѣсть приѣметъ богъ имъ, ꙗко не сѣ-
 штоу ѣмъ богоу. они же видѣвъше старость ѣмоу по-
 рѣгаша са и обѣшташа са, оуп'ваѣшѣ конѣскыимъ
 ходомъ и голѣнныи своими, глаголаахъ во дроугъ къ
 дроугоу, ꙗко не иматъ донти мѣста до чѣтырь дѣниѣ,
 како во иматъ сѣтрѣпѣти толикъ пѣтъ, вѣд'ноу сѣ-
 штоу и горѣноу. сватѣи же божии Кононъ разоумѣвъ,

іако отъчалаша іего, іако не можаштоу іемоу сего оу-
 става съконъчати, подвиже са паче, и іединъ молитвѣ
 твора глаголааше: владѣко господи воже, отче всесдрѣ-
 жителю, господи Ісѹ Христосе, іего же ради миръ бѣсть,
 оукрѣпи ма, и съблазни все множество се, да навѣ-
 кнѣтъ, іако блазнатъ са, о нѣхъже вѣроуѣтъ, не-
 плъни ѿ, да разоумѣѣтъ, іако ты іеси богъ, и развѣ-
 теке иного нѣстъ, и да приметъ ма сватѣи ар'хаг'гелѣ
 Михаѣлъ, иже приведе ма на разоумѣ твои, и познати
 ма сътвори тайнѣ твоѣ из дѣтѣска въздроста. и абие
 приде сватѣи Михаѣлъ и сватаго оукрѣпѣвѣ доведе
 бес троудѣ на мѣсто, а сѣмъ съблазни невидимѣ. на-
 ченьше пѣтъ походаште и ломаште са вѣкахъ въ горахъ
 вѣржштаѣште са въ стѣнахъ всѣхъ дѣнѣ тѣхъ и тѣхъ
 ношѣтъ, іако же не имѣти имѣ силѣ ни тѣла цѣла ни
 кости, ни мѣста отъ мѣста прѣйти не можаахъ. сва-
 тѣи же Кононъ варивѣ на дроугѣмъ дѣни за оутра
 вѣставѣ обрати са, и обрѣте ѿ на мѣстѣ, иже нѣхъ вѣ
 оставилъ. видѣвѣше же іего внезапно оужасѣнѣша са.
 онъ же приближивѣ са къ нѣмъ нападе на на поѣмѣ ѿ и
 глагола: что се сътвористе оставивѣше ма до селѣ; а
 азъ ожидаѣ васъ, да вѣстѣживѣ пакы обратихъ са къ
 вамъ. они же троудѣни и доуша не имѣште повѣдаахъ
 іемоу бѣвѣше, молаахъ іего наставити ѿ на пѣтъ.
 ономоу же оувѣштѣвшоу са и молитвѣ сътворивѣ
 отъна отъ нѣхъ невидѣниѣмъ ар'хаг'геловомъ, да въ
 себѣ бѣвѣше пондоша въ слѣдѣ іего. пришедѣшемъ же
 имѣ на мѣсто глагола имѣ сватѣи: покористе ли са
 оубо по оуставоу вашему; сътвористе обѣтъ вашъ: се

БО ОТЪПАДОСТЕ ВЪ И БОГЪ ВАШЪ, ДАДИТЕ ОУБО, ДА
 МЫШТЖ БОГОУ ВАШЕМОУ. ОНИ ЖЕ ПРЪБЫВААХЪ БЕЗОУМЪЖ-
 ШТЕ НЕВЪКРЪСТВИМЪ И ГЛАГОЛААХЪ. НЕ ИМАШИ НАПЪСАТИ
 ВИНЪТЫ БОГОУ НАШЕМОУ, МЫ БО ИЕСМЪ ПОВИННИ СЪБЛА-
 ЗНИВЪШЕ СЯ НА ПЪТИ, ТЪ БО НЕ ОТЪПАДЕ, И НАСИЛЪЕ
 СЪТВОРИША ИЕМОУ НЕ СЪКОНЪЧАТИ, ИЕЖЕ ОБЪКШТАША СЯ.
 ПАКЪТЫ ОУБО РЕЧЕ ИМЪ. ЧЪТО ОУБО ХОШТЕТЕ, МОИЕМОУ ЛИ ВЪК-
 РОУИЕТЕ БОГОУ ЛИ ВАШЕМОУ; ОНИ ЖЕ РЪКША, СВОИЕМОУ, И
 РЕЧЕ ИМЪ. ИЕЖЕ ОУБО РЕЧЕТЪ ЛЪЖЕНМЕНЪНЪНЪ БОГЪ, ПОКО-
 РИТЕ ЛИ СЯ ИЕМОУ; И ВСИ ОУСТАВОМЪ ВЪЗПИША, ОУВЪК-
 РИША ЖЕ ИЕГО О СЕМЪ, И РАЖДЕГЪ СЯ СВАТЫН ДОУХОМЪ ТЕЧЕ
 КЪ КОУМИРОУ. НА ВЪСОЦЪКЪ ЖЕ СТОАШТОУ КОУМИРУ ВЪСПРЪК-
 ТИВЪ ИЕМОУ РЕЧЕ КЪ НЕМЪ. ТЕБЪ ГЛАГОЛЪЖ. ВЕЛИТЪ ТИ
 ІЕОУСЪ ХРИСТОСЪ МОИ СЪЛЪКЕТИ. СТРАХОМЪ ЖЕ КЛОНА СЯ И
 ЗАПРЪКШТЕНИЕМЪ СЪПАДЕ КОУМИРЪ СЪ МЪКЕТА СВОЕГО, И
 КАЛА СЯ ПРИДЕ БЛИЗЪ СВАТАГО И СТА ПРОСТЪ. ОУЖАСНЪША
 ЖЕ СЯ ВСИ ОТЪ СТРАХА, ВЪЗДИВЪШЕ ЖЕ СЯ ОТЪ ЧОУДЕСЪ
 ВЪСКРИЧАША ВЕЛИИ. ПОМАНЪВЪ ЖЕ ИМЪ РЪЖКОЖ РЕЧЕ КЪ
 НИМЪ. ПОКОРИТЕ ЛИ СЯ ПОНЪКЪ НЪНЪКЪ, ЛИ НИ ЕДНАЧЕ; ВИ-
 ДЪША БО ИЕГО РЪЖАЖШТА СЯ, ДА ОНИ ОБЪКШТАВААХЪ СЯ,
 ДРОУЗНІ ЖЕ НЕ ПОКОРААХЪ СЯ ГЛАГОЛЪЖШТЕ, АКЪ И НЪКЕТЪ ВЕ-
 ЛИКО ЧОУДО. ОНЪ ЖЕ НЕ ОСЛАБЪНЪШЕ ИМЪ, НЪ ПРЪБЫВААШЕ
 КАЖА И ГЛАГОЛА. О ТОЛИКОУ ВАШЕМОУ БЕЗОУМІЮ, ДО КОЛЪКЪ
 ПРЪБЫВАТЕ ВЪ БЕЗОУМІИ, ИЕЖЕ ИЕСТЪ БОГЪ, НЕ ТАЦЪКЪХЪ
 ХОШТЕТЪ, ДА ВЪДЪЖЪТЪ, ИЕЖЕ ИЕМОУ СЪЖЪТЪ СВОИ И ЧЪТЪЖ-
 ШТИ ІЕГО, НЪ ТАКА СРЪДЪЦА ИМЪКТИ, ЯКОЖЕ ИЕСТЪ САМЪ
 ИСТИНЕНЪ И БЛАГЪ СЪ И СВОИМЪ БЛАГОМЪ ВЕЛИТЪ БЫТИ,
 ПРАВЪДИВЪ СЪ И СВОИМЪ ТАКОЖДЕ ВЕЛИТЪ БЫТИ, И ТА-
 ЦЪКЪМЪ ТАКОЖДЕ ВЕЛИТЪ БЫТИ, ЯКЪЖЕ И САМЪ ИЕСТЪ МОИ

БОГЪ. ВАШЪ ЖЕ БОГЪ КАМ'КНЪ СЫ ОКАМЕНИ ВАША СРЪДЦА,
 И ПР'КЛѢСТНИКЪ СЫ И ДИАВОЛЪ ПР'КЛѢСТИТИ ХОШТЕТЬ
 ВАСЪ, И НЕВ'КРЕНЪ СЫ НЕВ'КРЪНЪИИ ВАСЪ СЪТВОРИ. ДА НЕ ПР'К-
 БЫВАИТЕ ОУБѢ О СИХЪ, НЪ ПОСЛОУШАИТЕ МЕНЕ, И ОТЪСТЪПНИТЕ
 ОТЪ Б'КСОВАНИИ И ОТЪ ПР'КЛѢСТИ ИХЪ, ИАКО НЕ СЖТЬ КОЗИ,
 НЪ ІЕСТЬ БОГЪ ІЕЖЕ МНОЖ ПОВ'ДАНЪ ВАМЪ. ХОШТЕТЕ ЛИ
 И ОТЪ КАМ'КА СЕГО ОУСЛЫШАТИ ИЖЕ ВАМИ ЧЪСТЕНЪ, ИАКО
 ПР'КЛѢШТАЮТЕ СЯ; ПРИБЛИЖИТЕ СЯ КЪ МН'К И ОУСЛЫШИТЕ.
 ОНИ ЖЕ ПРИБЛИЖИВЪШЕ СЯ ПРИЛЕЖН'КЪ ЗЫР'ХЪ КЪ НЕМОУ
 ВИДѢТИ Н'КЧ'ТО БОЛЕ БЫВАЮЩИИХЪ ОТЪ НЕГО. СВАТЫИ
 ЖЕ КОНОНЪ СЪ МНОГОМЪ ПР'КШТЕННИЕМЪ ВЪС'ПР'КТИВЪ КОУ-
 МИРУ СТОАШТОУОУМОУ РЕЧЕ. ГЛАГОЛИ МИ ТЫ, К'ТО ІЕСТЬ
 БОГЪ, ТЫ ЛИ ИЛИ ІЕЖЕ М'НОЖ ПРОПОВ'ДАЕМЪ; ТЫГДА СЪ
 МНОГОМЪ СТРАХОМЪ КАМ'КНЪИИ БОГЪ РЖИ'КЪ ПРОСТЕРЪ НА
 НЕБО ЧЛОВ'КЪСКОМЪ ГЛАСОМЪ ИЗВ'КШТА ГЛАГОЛА. ІЕДИНЪ
 ІЕСТЬ БОГЪ, ІЕДИНЪ ІЕСТЬ ХРИСТОСЪ, ИЖЕ ТОБОЖ ПРО-
 ПОВ'ДАНЪ. СЕМОУ ЖЕ БЫВЪШОУ ЧОУДЕСИ ВЪСЪ ТЪМАМИ НА-
 РОДЪ ВЕЛИКОМЪ ГЛАСОМЪ ВЪСКРИЧА ГЛАГОЛА. ІЕДИНЪ БОГЪ
 КОНОНОВ' ОДЕЛ'К. СИИ ЖЕ ГЛАСЪ ДО ДЪНЕСЬН'КАГО ВЪПНИЖТЪ
 СЪБЕИРАЮШТЕ СЯ ВЪ ПР'КЛАВ'НЪИИ ТЪ ДЕНЬ ПАМАТИ СВА-
 ТАЛОГО КОНОНА, В'СА ИСАУРИИ И ПР'КД'КАИ ІЕИ СЪ СВ'КШТА-
 МИ ИСХОДАШТЕ ИЗ ДОМОВЪ СВОИХЪ, СЪ ВЕЧЕРА ИДЖШТЕ ВЪ
 СЪБОРЪНЖИЖ ІЕМОУ ЦР'КЪВЕ ВЪ БИД'КН'КЪ НАРИЦАЕМ'КЪ ВЪСИ,
 ПР'КЕБЫВАЮШТЕ ЖЕ КРИЧАШТЕ О ПР'КЛАВ'Н'К'КМЪ ЧОУДЕСИ.
 ПОТРАСЪ ИМЪ РЖКОЖ ІЕД'ВА А СТАВИ ГЛАГОЛА. ПОН'К НЫ-
 Н'К ІСПОВ'ДАИТЕ ОТЪПАДЕННІЕ КОГОУ ВАШЕМОУ, ДАДНИТЕ
 ОУБѢ, ДА МЫШТЪ ІЕМОУ. НАРОДОУ ЖЕ МНОГОУ В'КРОВАВЪШОУ
 ОУСТРЪМШИ СЯ И СЪКРОУШИША КОУМИРА И КР'СТИША СЯ
 ПРОКЪ ЖЕ ИХЪ ІЕДНАЧЕ НЕ ПОКОРАШТЕ СЯ ПО ДИАВОЛОВ'К

силѣ и тажко си сътворивъше о съкроушеніи коумира
 своего другою ч'то примыслиша, ажкава коюго в'кса
 приложити силѣ на прѣподовьнаго, иже имѣ в'каше въ
 съкроуѣ въ пештерѣ, страшенъ к'то м'на са рат'никъ
 имѣ съ и гоубитель, іемоу же и подарахъ трѣбами, не
 на оуспѣхъ, нѣ да не бжде отъ него в'рѣда. в'кровавъше
 же молахъ са, іако да бы шелъ и отъг'налъ ажкава'го
 того в'кса. друзин же искоушахъште, іакоже не имать
 съдолѣти. а в'кровавъшен ждѣлахъ, іако и томоу злюу
 оделѣти имать сватъи Кононъ, и обѣштав' са имѣ
 понде съ ними на мѣсто, всѣ же народъ идѣаше и свѣ-
 шта въжегъше сьнидоша въ камѣнѣхъ тж распалихъ съ
 многомъ страхомъ сжмаште са. онъ же видѣвъ а тако
 сжмашта са въскрича глагола. не конте са, н'ыни бо
 оузрите конецъ, и пристѣпивъ на распалин'нѣхъ тж
 пештерѣ и въспрѣти нечистоуоумоу томоу доуху, іако-
 же очивнѣтъ въскмѣ показати са іемоу. из жтри же
 въпиа поуштааше гласы молитвѣнныа, да іемоу не обли-
 читъ скврьнаваго іемоу образа. ономоу же въспрѣтивъ-
 шу іемоу съ многомъ страхомъ излѣзъ отъ сквож'на
 коюа идѣаше вала са и ави са въскмѣ акы старица рас-
 тръзана тѣломъ, и въскрича всѣ народъ въпиа прѣкы-
 нѣмъ гласомъ. іединъ богъ кононовъ, богъ кононовъ
 одолѣ, и въспрѣтивъ ажкавоуоумоу томоу в'ксоу зарече
 іемоу, да ник'деже са не явитъ ни пакости сътворитъ
 комоу. тѣгда сватъи Кононъ въздѣхъ на ѱа глагола
 и кажа имѣ. видите, к'то вами съвладетъ; видите,
 кою сжтъ ваши вози;
 desunt folia duo

вѣлахъ жоуѣдаште ѱго, и съ многож жоуѣдеж поведоша
 и, да ижде близъ бѣша ѱко ѱдино пыпрыште мѣшамъ-
 ахъ, како бѣ вѣлѣсти къ сватоуѣмоу. онъ же въ
 мѣшаннѣ сы вѣзрѣвъ видѣ кѣнихъ вѣсъ съжмаште
 са ѱго и застѣпажште отъ страха, и повелѣвъ имъ при-
 ти къ себѣ, и пришедъше сташа прѣдъ нимъ, въпра-
 шаше же ѱ глагола: чѣсо ради придосте; они же рѣша:
 чѣто велиши намъ творити; онъ же вѣлахъ жоуѣ
 рекъ имъ: никомоу же отъ чловѣкъ да не творите пако-
 сти, ни на коѣже зѣло дѣло и сквернаво пѣстити. они же
 рѣша: мы о сихъ вѣхъомъ и о сихъ радоуѣмъ са, ѱже
 на чловѣкъ бѣти не прѣва, иного бо ничесо же твори-
 ти не имамъ, да аште оубо хоштеши насъ отъ сихъ
 оупразнити, аште ли хоштеши ино, повели намъ и
 сътворимъ, нѣ не иждени насъ тѣчѣж гнѣвомъ ити въ
 поустамъ мѣста. рече же имъ: идѣте на дѣло, есеонѣ
 ѱнѣвъ противъ неkopанѣ остаѣтѣ, да идѣте, копанте
 и потрѣбите. они же слышавъше идоша съ многомъ
 страхомъ сътворити повелѣноѣ. разкопници же зѣло
 приближивъше са къ мѣстоу и молаште своѣго старѣи-
 шинъ Копиѣ пристѣпити съ ними, оувѣштати не мого-
 ша и оставивъше ѱго оустръмиша са на мѣсто: Копиѣ
 же въ печали бѣвъ о съвѣтѣ ихъ ѱдинъ оставъ на
 мѣстѣ тоу лжштѣ своѣж потѣкъ и ножъ свои поврѣгъ
 сѣде, и положи главъ своѣж на колѣноу плака по ѱхъ,
 надѣа са, ѱко ничѣсо же добра имъ вѣдетъ. прибли-
 живъше же са къ домоу сватаго оудариша въ двѣри,
 Кононъ же мѣнѣвъ, ѱко кѣто сѣтъ отъ просащтихъ
 или отъ боли по обычаю приходаштихъ, отврѣзе имъ

дѣри, и видѣвъ ѿ въ оржжнї мнѣаше, ꙗко съ пѣти сѣ
 пришли почитї. кѣждо же тѣкаше дроугѣ дроуга въпра-
 шавъ, кою іестѣ мѣсто, иждеже имѣннїе лежитѣ. о-
 нѣмъ же иштѣштеймъ имѣннїа Кононѣ тѣштааше са
 оуготовити имѣ трепезѣ, приноса имѣ вино и вела имѣ
 ѣсти моляаше са глагола. поидѣте, чада, да въкоуси-
 те. они же не полоучивѣше, іегоже искаахъ, на гнѣвъ
 обратиша са, имѣше же іего обнажиша меча и простерѣ-
 ше на нѣ своа ржжы ноуждаахъ и принести іемоу имѣ-
 ннїе, прѣташте іемоу и оукити хоташте. многѣ же ма-
 тежоу бѣвѣшоу и разкоинникомъ готовомъ сѣштемъ оуби-
 ти сватааго, вънезапѣ бѣсомъ многомъ сътекѣшемъ са
 придоша тѣштаниємъ сватааго мѣченика Конона, по-
 велѣно бо имѣ бѣ, да оуѣ пѣшти сѣште въ манастири
 въжегѣше, дроузини же на разкоинники оустрѣмивѣша
 са оустрашиша, ꙗкоже оумрѣтѣкти имѣ, и меча оупѣ-
 стити, ти тако по іед'номоу и по двѣма образоуѣште
 влѣчаахъ и доведѣше пѣшти и прилагаѣште имѣ главы
 палѣхъ и іе полоу оумрѣтѣкѣше пометаахъ на земли.
 сватыи же Кононѣ помиловавъ ѿ повелѣ бѣсомъ оста-
 ти са ихъ, и остаа са. видѣвъ же ѿ отѣнемогѣша
 молитѣхъ сътвори о нѣхъ, и възникоша. бѣвѣше же въ
 оумѣ своіемъ вѣстакѣше припадоша каѣште са о дрѣзо-
 сти и плакаахъ са тѣжаште отѣ болѣзни паленнїи и ле-
 жаште прѣдѣ ногама моляхъ са іемоу, да ослабитѣ
 имѣ отѣ многѣа болѣзни. онѣ же молитѣхъ сътворивѣ
 без болѣзни съторивѣ и вес тѣжгы отѣпоусти ѿ. отѣпоу-
 штеномъ же имѣ бѣвѣшемъ тако текѣште бѣгаахъ,
 акы огнѣмъ пакы гоннми, дондеже дондоша мѣста,

идеже въ Копіи старѣишина имѣ. възврѣвъ же на нѣ
и видѣвъ оужасе са, ꙗко ієдиначе живи сѣтъ, и въ ра-
дости бѣвъ вѣставъ цѣлова ихъ о прѣславнѣкмь
чюдеси. съповѣдавшемъ же имѣ, іеже са имѣ събѣы,
похоули а, по ѣже іего за прѣва не послоушаша. вѣставъ-
ше же пондоша въ свои домъы, и ісповѣдаша вса
всѣкмь, іеже са сълоучи имѣ, ꙗкоже многоу страху
напасти на всѣхъ слышаштихъ. нѣ и до сѣли нынѣ
прѣбываатъ страхъ сватааго Конона въ всен тон
странѣ, да аште кѣто прѣовидитъ има іемоу, не далече
пріиметъ мьсть: толико же чѣстѣно іестъ има іемоу отъ
благодѣти данѣа іемоу отъ сватааго доуха, ꙗкоже
инѣгда двѣма кыма ажжакома отъ Савры въ го-
рахъ живѣште страшноу възоромъ и сверѣпа вла-
сы имѣшта прѣовидѣвъша има іемоу и страха іего
не брыгъша акнѣ тоу отъ вѣсовъ пришедъша на нѣ ꙗ-
коже прѣстѣпѣша има въспрѣштѣннѣа, и іемѣше и за
власты вѣкчаахъ і плачѣшта ведѣахъ съвазавѣше къ
ногама рабоу божию, паче же іеште растѣкѣше страхъ на
нечѣстивѣхъ доусѣхъ, ꙗкоже имѣ и нѣвѣ дѣлати и
пешти са всѣкмь садомъ и нѣвѣнѣимъ сѣтнѣемъ повелѣ-
ннѣемъ іего: и въ тѣхъ нѣвахъ ієдина бѣаше оскѣта сла-
ноутѣкомъ, пѣтѣникъ же кѣто мимондѣы и мѣна блѣдомъ
видѣвъ нѣвѣ добрѣ и плодѣнѣ и съврѣкѣшѣ и възлю-
бивъ прѣклонивъ са възвѣ на годѣ: видѣвъ же не блѣ-
домъ сѣштѣ нѣвѣ прѣклони са и потрѣза не соумѣна са,
да ако нача снопѣы вазати, оуслыша гласъ глаголюшѣ:
довѣлетъ ти нѣмин. онѣ же възникъ и възврѣвъ не
видѣ никогоже, и нача пакѣы трѣзати, хота брѣма

накласти скотоу своемуу, гласъ же прѣбывааше зовы:
 довлѣтъ ти, не бѣди несытъ. онъ же пакы възникъ не
 оузырѣ никогоже, и нача іед'начѣ трѣзати: насытивъшоу
 же са съваза брѣма хотя на скотъ възложити, іедва
 въз'двигъ съ многѣмъ ноуждѣмъ възложивъ на плещи
 свои. бѣниѣ же зѣвавши іего бѣсѣ възлѣзе на брѣма, да
 іего не повержетъ, а бѣа іего сѣде на плещоу іемѣ,
 и гонѣаше и къ ногама сватааго Конона троудна и потѣ-
 на отъ тагости и отъ ранъ, и приведъ іего къ сватоуоу-
 моу Кононоу съвазавъ съ краденымъ сланжт'комъ
 хоуѣкаше глагола: виждь, рабе божіи, ꙗко мы нѣсмъ
 тол'ми винни, ꙗкоже непослоушливиі чловѣци и зѣлиі,
 и нынѣ же, іеже повелѣ, сътворихомъ, и въкопахомъ
 нѣвѣ, и насахомъ сланоутъка, и съзырѣвшоу іемоу,
 ꙗкоже се видиши самъ, и мимонды сїи лакомъи и прѣ-
 обидѣвъ страха твоего несытомъ срд'цемъ трѣза мно-
 го. зѣло же зовѣшѣ ми іего много и глаголѣштоу:
 довлѣтъ ти, чловѣче, поч'то тако твориши; и не оста-
 са, нѣ и мене прѣобидѣ прѣбываа въ неснытѣствѣ
 своемуу, и погоуби наша плодѣи, толико крадѣ іе-
 динъ. да что велиши; рабѣ же божіи видѣвъ чловѣка
 съдрѣжима и събѣиена отъ сълоучивъшиихъ іемѣ зѣлъ
 помилова іего, и прѣжде повелѣвъ нечистоуоумоу доу-
 хоу отити и пешти са дѣломъ отъг'на и. онъ же драхлъ
 отидѣ, іеже не пог'нѣа са на крадѣшааго. похоуанѣхъ
 же крадѣшааго о несытности іего и наказавъ іего не на-
 чинати отъ селѣ тацѣхъ татѣбниъ ни прѣбывати о не-
 сытности отъпоустѣи і. се же до нынѣш'нѣаго съхранѣнъ
 прѣбываатъ въ странахъ тѣхъ, ꙗкоже аште и к'то

начьнетъ отъ заградъныхъ и отъ виноградъ не т'чнѣ
отъ плода нѣ и отъ лѣствнѣ и отъ коѣго любо сѣмене
кѣж любо внѣж да оукрадетъ, немощно ѣмоу ѣстъ,
да не тоу лѣнѣ ранѣ възьметъ, ти тако въ мнозѣ мо-
литвѣ исповѣданнѣмъ тѣчно краденоуоумоу сѣложивъ
златомъ или сѣребромъ принести, ти тѣгда мѣжы да
избѣдетъ чловѣкъ тѣ, такожде же и о п'тицахъ, аже
сѣтъ на сватѣмъ гробѣ многомъ сѣштемъ и скотоу,
иже пригонатъ и приносятъ отъ лѣта на сватѣж и
славѣнѣж паматъ стада различъ воловъ, кобылъ, козы,
овѣца многы тѣлами пасомы въ горахъ неблюдомѣ,
блюдомѣ же сѣтъ страхомъ, такоже не сѣмѣти нико-
моу же начати красти или бѣшнѣ безъ бѣды присагнѣти
аште бо се тѣчѣж оузыратъ зѣлодѣи властельскою ѣмоу
има или и знаменнѣ вън висаште, лѣнѣ познавѣше
блюджтѣ са. тако ѣмоу житнѣ богъ почѣте, такоже и
по сѣмрѣти ѣго славѣнѣши сѣтвори. ѣште же къ симъ
чюдесемъ и се бѣстѣ. въдовни коѣи оубозѣ сынѣ
иночадѣ ѣд'начѣ сѣсы, ѣгоже носашти въ пазоусѣ ма-
ти ѣмоу, въ врѣма жатвѣ шѣдѣши, да сѣберетъ класы
на пиштѣ сѣвѣ, положи на земнѣ сына своѣго, и къ
жатѣлѣнемъ пристѣпнѣвши и берѣшти класы, въне-
запѣ вѣлкѣ пришедѣ обрѣте поврѣженѣ дѣтишѣ, ни-
комоу же сѣштоу оу ѣго, и въсхытивѣ и отидѣ. жа-
тѣлѣне же оуслышавѣше плача младѣништа и мати по-
чоувѣши обрати са и разоумѣвѣши своѣго зѣла въскри-
ча сѣ въскли, жатѣлѣне же ови клнцѣахъ, ови течѣахъ
въ слѣдѣ вѣлка и не постигѣше ѣго вратиша са. мати
же ѣго и не испочнѣвши въздѣкѣвши рѣцѣ и текѣшти

иде плачжшти са до сватааго мжжа повѣдати ѿмоу
 своѣмъ вѣдѣ, и дошѣдши манастиръскъ въскрича мати
 дѣтишта велими глаголюжшти: сватѣи Кононе, даждѣ ми
 сына моего. онъ же оуслышавъ гласа плачоу въскочи
 къ двѣремъ по обычаю: она же видѣвъши и и похвативъ-
 ши нозѣ ѿ него плака са горько: онъ же въставивъ ѿ
 въпрашааше: что ѿестъ вина; ононъ же отъ печали не
 можжшти исповѣдати съповѣдаша, иже бѣша съ неѣ
 пришли, и оуслышавъ бѣвѣше и попече са съ ма-
 терыѣ дѣтишта, и ставъ при вѣсѣхъ и въздѣвъ на вы-
 сотѣ очѣ ѿ ржцѣ помолѣ са и призывавъ сватоѣ три-
 меньное ѿма повелѣ бѣсомъ ити и обратити вѣка съ
 дѣтиштемъ цѣломъ: они же призвани бѣвѣше и неки-
 дими скоро пондоша и постигоша и далече зѣло, ѿште
 младенништѣ въ оустѣхъ носаштѣ. да ови похвативъше
 за оуши вѣчаахъ и, дроузи же съ зажда пориваахъ, а
 дроузи вѣахъ, и тако ведоша вѣка къ ногама сватоу-
 оумоу Кононоу, и падъ положи дѣтиштѣ прѣдъ въск-
 ми, ꙗкоже въскмъ въскричати гласомъ велиимъ, и отъ
 многыѣ радости прославивъшемъ са славити бога о та-
 кон силѣ данѣи ѿмоу: и въземъ дѣтишта отъ звѣркѣ
 дастъ матери и молитвѣ сътворивъ отъпоустѣ въскхъ
 съ вѣкомъ. нечистиѣ же доуши и отъ коумирѣ ихъ из-
 гнани бѣвѣше и оспами нача болѣти страна та: сватѣи
 же данжѣ ѿмоу силоѣ отъ сватааго доуха отъ въскхъ
 прѣдѣлаъ тоѣ страны прогна, дроугыѣ же, ꙗже на
 вѣдѣ бѣаше чловѣкомъ, обличи и запрѣтивъ доухомъ
 призѣва и съваза въ ѿма Исоу Хрѣтоса, вѣложивъ въ
 тридесати крѣчагѣ и оутвѣрдивъ и съваза и печатѣ

оловомъ погребѣ въ своємъ домоу. се же отъ многыныхъ
 іемоу чоудесъ ицѣлѣния, о нихъже величааше са има іе-
 моу, іеже о немъ вѣлаше слоухъ въ своємъ житиі, пома-
 няхъ отъ м'ногыхъ мало. Магнъ к'то воєвода въ-
 земъ власть отъ цѣсарьскааго повелѣния испльненъ гнѣ-
 ва на крѣстианъ и глагола. иже да не отъврѣжетъ са
 имене хрисостова, да оубиенъ вждетъ. и гнѣва испль-
 ненъ приде къ иконіискоу градуу и въ гнѣвѣ съ нача
 глаголати. аже вѣсте въ градѣ съде или въ инѣхъ
 градѣхъ сжшта или нарицажшта са крѣстианъ, повѣ-
 дите. они же видѣвъше, іако доушетъ гнѣвомъ, оу-
 чаахъ съ страхомъ глаголжште. слышимъ сжшта нѣ-
 кого въ горніихъ странахъ именемъ Конона томъ вѣрны,
 о немъже глаголжтъ, велика чоудеса бѣважтъ отъ него,
 іаже вѣсѣхъ насъ оужасажтъ. онъ же рече. глаголите,
 к'де живетъ, въ градѣ или въ вѣси, и градуу има и
 вѣси, и колико растоатъ между собою. они рѣша, іако
 вѣсь Видѣна нарицаетъ са, иного коєго отъ томъ вѣрны
 слышимъ, именемъ Нисіи оусоровѣ вѣси, по томоу-
 же пжти сжшта. и се оувѣдѣвъ повелѣвъ оустрѣми са
 на мѣсто, и дошедъ оусоровѣ вѣси и аenie тоу а сва-
 тааго Нисіа, и повелѣвъ влѣсти іего, отъ толи поустри
 безъ матежа призѣвати сватааго Конона отъ Виданъ
 вѣси на ино орждине, да не матежъ вждетъ въ тѣхъ
 мѣстѣхъ іего ради, боаше бо са тѣхъ мѣстѣхъ, слы-
 шавъ, іако дръзи и которичи сжтъ въ нихъ. на оутриа
 же прѣдѣсѣдъ Магнъ повелѣ привести сватааго Нисіа,
 се помысливъ, или да оувѣштаж отъврѣшти са хри-
 стосова имене, или да мжчитъ іего, донѣжде приведенъ

вждеть сватыи Кононъ. Нисию же приведеноу бывъшоу нача въпрашати ї глагола: ч'то има твоє и ч'то ти кобѣ; ꙗкогоже обѣчаѣ нѣстъ княземъ въпрашати о всемъ. рече сватыи Нисїѣ: крѣстианъ ѣсмь, и повелѣю его бити. сватыи же Нисїѣ прѣтрѣпѣ о добрѣмъ исповѣданїи христосовѣ, кротѣкъ бо и безълобы бѣлаше, и рѣчѣмъ простѣмъ, не бо бѣѣше отъ него съплетѣка рѣчѣмъ, не бо и вѣдѣѣше, нѣ бѣѣше добо вѣроу и трѣпѣніемъ, и їного ѣмоу отъвѣта не дастъ нѣ тѣчѣмъ: крѣстианъ ѣсмь. Магнъ же наипаче гнѣва са хота ѣмъ одолѣти повелѣ горьша възложити на нѣ раны, да въ тѣхъ оумреть, даже не придетъ Кононъ: бнѣштіи же безъ милости бнѣхъ. онъ же бнѣиѣнъ и прѣбывѣ многы часы въ тѣхъ ранахъ безъ гласа прѣдъ доушъ, и тако добрѣ и прѣподобѣнъ ѣже Христоса ради съповѣданїе съконѣча сватыи Нисїѣ оусороу своєи ѣмоу вси. коєвода же Магнъ нич'соже ради пот'шта са на сїе старѣшинѣство прити, нѣ и на пагоубѣ крѣстианомъ: поустивъ оубо къ Бидѣнѣ призвати сватааго Конона лѣстїи прѣбывѣ оусороу вси, нич'соже иного ради, нѣ оувити сватааго съ Нисїи, ѣже и сътвори. оуготовивъ же коѣна и мжжа поустивъ въ скорѣ къ Бидѣнѣ вси, нждеже бѣлаше сватыи Кононъ, и акїе сѣдѣ на сѣдишти повелѣ юго привести. всѣмъ же пришедѣшнимъ повелѣніемъ коєводы видаште сватааго образоуѣшта са матѣкахъ са, плачѣште са и нич'соже смѣѣште рѣшти, видѣахъ бо ѣмоу сѣдїи бѣлы акы вѣнъ, благо тѣло, осклабѣиѣнѣ очи, лице въ старости веселоє. въведеноу же бывъшоу прѣдѣ

воієводѣ многѣ плачѣ отъ прѣстоаштиїхъ вѣсть ієго
 ради. воієвода же хота ієго пострашити повелѣ прѣдъ
 нѣмъ положити мѣжы, и нача ієго словеса льстити гла-
 гола. азъ тебе стара сѣшта и тацѣми сѣдинами оукра-
 шена сѣшта мѣнѣ и мѣдрость имаша зѣло, тѣмъ про-
 тивѣ сѣдинамъ покажи и разоума, и прѣлѣсти и боу-
 юсти, има христосово не вѣдѣ отъ кждоу обрѣте са въ
 васъ, отъметавъ са отъверзи са, и дроугъ бѣдѣши
 мноѣ цѣсароу и вѣсѣмъ старѣишимъ, и отъ нѣхъ
 все добро тебѣ дастъ са, и ієлико тебѣ любо и драго
 тебѣ бѣдетъ, и ієже вѣсѣхъ вѣше великѣныхъ богу
 нѣренство дастъ са тебѣ, іакоже иномоу никомоу же не
 лѣпо юсть, нѣ добротѣ твоєи и чоудѣнамъ сѣдинамъ.
 мене же самого вѣдѣ іако любити имаша, не тѣчиѣ
 сѣхъ ради нѣ нѣхъ многѣныхъ ходатаю тебѣ вѣвѣшоу.
 да аште оубо оубоудѣна тебѣ сѣтъ словеса моя и обѣти,
 вѣзникни и обѣштаи са, не стыди са, и отъвергъ на-
 готѣ обѣщи са въ чистотѣ, а не противи са мѣнѣ, акы
 Онисїї. робѣ же кожїи грѣцѣскомъ азѣкомъ бѣлаше
 грѣбѣ и неоустроєнѣ, сватааго же доуха текѣшти къ
 нѣмоу благодѣти іаснѣ рѣчиѣ и савѣрѣскимъ азѣкомъ
 отъвѣшта глагола. не се ли точа приде скоро троудикъ
 секе и сѣбоуѣштаа тебѣ; не вѣси ли, іако нѣктоже
 насѣ не можетъ отъ любви хрѣстовы ольѣжнѣти льште-
 нїи, ни вѣспрѣштѣнїе сѣмрѣти, ни огнѣ, ни мечѣ; чѣто
 же глагола о сѣхъ, ієже положи прѣдъ мноѣ. велѣ ми
 мѣниши са мѣнѣ порѣгаа, нѣ велѣ ми самѣ бѣдѣши порѣ-
 ганѣ. о сѣхъ разгнѣвавъ са Магнѣ повелѣ ієго мѣчнѣти
 на многѣ часы и повелѣвѣ ослабити сѣ гнѣвомъ вѣзѣ-

ва и глагола· оуплаа къ мнѣ глаголеши и мждриши са
 словесѣи своими мѣна, ꙗко тацѣми словесы оубѣжати
 имаше мѣсти, остане са оубо понѣ нынѣ отъ боуѣсти
 и отъ безоумѣна оуп'вания крѣстиѣнѣска, и обѣштаи ми
 са. отъвѣштавъ же сватѣи нача противѣ Маг'ноу гла-
 голати· ѡ безбожѣне и вѣсѣккого звѣрѣ тажи, до коли
 прѣбидиши божнѣе трыпѣннѣе и противиши са богоу,
 богы лѣженменѣнѣа поставѣла, ꙗже сѣтъ дѣла рж-
 коу чловѣчьскоу отъ камени и отъ дрѣва творени, хода
 не имжше; и сѣа ли поставѣяеши противѣ вса
 сътворѣшоуоумоу Христосоу; ѡ крамольниче божнѣи и
 враже истинѣ, акы вѣкѣкъ пришедѣ на ровѣи ѣмоу за-
 клатѣ поиде, акы свата'го Нусна, мжчи и оуби и мене,
 тѣмѣжде извѣйти тѣштиши са, кжѣ обидѣ намѣ
 сътворивѣше тако мжчиши; и прѣбывааши вѣа и ноу-
 диши отъсѣжпити отъ бога живааго, обѣштаваа цѣ-
 сарѣскѣа любѣве, застѣпыеннѣе старѣишинамѣ, да-
 ннѣе имѣннѣю, неренство скверѣнаво; то ли прѣмѣкноуѣ-
 ши ми противѣ божнѣемѣ даромѣ; нѣ безѣ оуспѣха
 тебѣ да вѣдетѣ обѣтѣ твои, и аште и сѣвѣкче ма отъ
 одежда, нѣ оубо Христа, въ нѣгоже ꙗсѣмѣ обла-
 ченѣ, не имаше мошти сѣвѣкшти, мѣ бо Христа
 имамѣ, и ꙗдного бога вѣмѣ, иже можетѣ насѣ изба-
 вѣти ровѣ своихѣ отъ твоѣю ржкоу· да оубе хоштеши
 творити, то твори. сѣ пакы слышавѣ воѣвода разгнѣ-
 ва са зѣла, и повелѣ ꙗго сѣвѣкшти и сѣвазавѣше вѣти
 и. пакы же помышлѣше кѣа ннѣ мжкѣ лютѣиша изѣ-
 оберѣсти, да въ тѣхѣ ꙗго погоубитѣ· томоу же сѣ по-
 мышлѣкжштоу, сѣго вѣжшта слышавѣше исаурѣска

града людіе, іако мжчнтѣ воієвода сватааго Конона,
 въ скорѣ събѣравѣ са многѣ народѣ въ оржніи пон-
 доша на нѣ. воієвода же разоумѣвъ множество матежа,
 и іако на нѣ придоша на помошть сватааго Конона,
 прѣжде во вѣдѣаше, іако семоу іестѣ быти, и конѣ
 оседѣланѣ оуготова, и обрѣтъ готовѣ въскѣдѣ повѣже,
 и донде иконинска града, и тоу гонезе. цнї же отѣ
 исаврѣ пог'наша въ слѣдѣ воієводѣ жти ієго и оубити
 та же не постигѣше обратиша са. мнози же отѣ народа
 вѣлѣзѣше въ хлѣвинѣ, ижде мжчааше воієвода роба
 христосова, обрѣтоша сватааго на земнї іед'ного лежа-
 шта распата, и отрѣшивѣ ієго народ' видѣахѣ капѣж-
 шта отѣ нѣго крови капѣмн, и выпинахѣ плачѣште са
 и пекѣште са. отѣ тоа же крови кѣждо подѣимѣ пома-
 заахѣ свои тѣлеса вѣроуѣште тѣмѣ са осватити. идо-
 ша же съ нѣмѣ въ манастирь и м'ногѣ тѣжѣ имѣахѣ
 въскѣскѣ пекѣште са нѣмѣ цѣлѣти раны, и сътвори-
 вѣше ієго цѣла прилежаниємѣ и вѣрѣ свои кѣждо прѣ-
 кланѣ са цѣлова'ше колѣнкѣ правед'ноуоумоу, и тако
 радоуѣште са идоша въ свои домѣ. по снхѣ же троу-
 дѣхѣ и Христа ради ієже при мжкѣ показавѣ свои
 вѣрѣ живѣ двѣ лѣтѣ въ добрѣ старости и въ славнѣ
 житиу конецъ съконьча. сжштіи же тоу посѣлаша къ
 въсемоу прѣдѣлоу прѣподобьнааго съмръть повѣдаѣ-
 ште и се оувѣдѣвъше сътекоша са плачѣште сватааго, и
 погребѣше ієго акѣ своієго казателя и оучителя имѣ
 бывѣша положиша ієго въ ковчезѣ, ижде вѣаста бла-
 женѣи мати іємоу и блаженаѣ нареченаѣ жена іємоу
 присно дѣва бывѣши. по съмръти же ієго домѣ ієго на

цркъ'ве отълажчиша, и копаѣште корениѣ при епискоупѣ, иже тѣгда сълоуци са тоу, дондоша копаѣште до съсѣдѣ кръчажънихъ, и видѣвъше ꙗ съ многомъ оутвържденіемъ съвазанъ печати оловѣнѣи имѣшта числомъ ѿ, и дивлѣхъ са помышляѣште ч'то се бѣдетъ, и под'вигнѣти хоташте отъ нихъ не въз'могоша тажкомъ сѣштемъ имъ, мнѣхъ бо ꙗ злата плъны сѣшта или нѣч'то ино, и развѣвъше іединъ отъ нихъ видѣша вьнезапѣ искочивъша ис кръчага два мрачна люта, и вѣса въ коупѣ прѣстоаштаа тоу поврьгоша на земли и мрачна и тѣмна въздоуха сътвориста, ꙗкоже зиждѣштіимъ съсѣдѣи и вѣса жѣа отъ въздоу отътрѣгнѣти са и іеже бѣаше възградилъ, разврати са. сами же са вѣсѣмъ кажѣште по въздоухоу кричаахъ повѣдаѣште свои имена' овѣ глаголааше' азъ іесѣмъ Дивлидинъ, дроугъи глаголааше' азъ іесѣмъ Коутонъ, ꙗкоже отъ того въ страхъ много въпасти тои вѣси и никомоу отъ толи съмѣти по сѣнечѣнѣмъ заходѣ вѣнѣ домоу своего обрѣсти са, много бо оудавиша, дроугъа же прѣкти хоташа възбраниахъ имъ, ꙗкоже не прѣходити моста, дроузиі же съсѣди кръчажънини въ то мѣсто, ижде бѣахъ положени, сѣтъ до д'нешнѣго. нѣ аште к'то ч'то речетъ, чѣсо ради отъврьгоша са за рока іемоу вѣси, по іеже и чловѣци прѣстѣпиша заповѣдъ іемоу, ꙗже присно оуча вѣсѣмъ глаголааше' не бѣдѣте несѣти ні любомѣнѣни, вѣдѣи ꙗко сии доухове ажѣави сѣтъ симъ зѣломъ повин'ни, затвори бо ꙗ въ съсѣдѣхъ, они же покореніи сватааго Конона до сѣли прѣбѣша, да по іеже прѣстѣпиша чловѣци заповѣ-

ди ієго, и бѣси такожде прѣстѣпиша. и симъ бѣвѣ-
 шимъ прѣтѣрѣвъшимъ въ алчѣбахъ и молитвахъ на
 длѣгы дѣни іед'ва съкжташа отбѣгъшимъ бѣсованіе.
 се же отъ многыхъ мало намѣнихомъ, а іеже цѣле-
 ния въ житии своемъ сътвори и по смърти ієго,
 ник'тоже можетъ исповѣдати, послоушѣствоужштоу о
 томъ богоу, томуу во хрѣстови и богоу нашему слава
 съ от'цемъ и съ сватымъ доухомъ нынѣ и присно и
 въ вѣкомъ аминь.

Мѣсца марта 3. мѣчение сватыхъ и
 славныхъ ново явхшихъ са мѣченикъ
 Феодора, Костантина, Феодила Калиста,
 Басои и друужины ихъ.

На мѣченичѣскыя страсти рече любашиимъ мѣчени-
 кы да простѣремъ са, благодѣти възмыжште отъ
 нѣхъ ново явшемъ са намъ мѣченикомъ идѣте оубо,
 станѣте дньсь, и да съмотриимъ добраго съвѣкоупе-
 ния, аже они съкоупиша. мнѣ же, ѿ прѣчисто и
 хрѣстолюбно послоушаніе, оупраж'ненія мѣчениа
 съфати, нѣ любывыж паче же страхомъ съдрѣжимъ и
 по истинѣ чоудити ми са приде, како прѣковидѣвъше
 въскхъ къ богоу и владыцѣ и строителю отъ толкы
 славы и отъ сана, въ нѣхъже бѣхъ въ мирѣ семь и
 зѣло лѣпотны, ничтоже во отъ прѣтѣргъшъ, нѣ въсе

прѣковидѣвъше вѣчное спасеніе възаша, тоа бо про-
 сиша отъ владыкы благодѣти, и острѣ възаша вѣнча-
 ца, страстнычѣскыя троуды, и їзволиша ходити по
 небесемъ а не маловерѣмен'ное имѣти грѣхоу насла-
 жденіе, познаша владыкж Христоса зѣло, и паче по-
 знани быша отъ него, просиша благодѣти отъ него съ
 небесе, и соугоубѣ за їед'но възаша, вѣзлюбивша паче
 земныныхъ сватаа, и добрѣ възаша, іеже възлюбивша,
 вѣсприаша паче тѣлѣнныхъ нетѣлѣнныа, и акиіе по-
 лоучиша, вѣсхотѣша вѣчно чѣстныи быти, и съ аг'-
 гѣлы веселатъ са, коуплѣж сѣтвориша съ небескыими
 дѣлы, и соугоубѣ приобрѣтоша, прѣковидѣша земное
 воинство, и небесское полоучиша. ѡ днѣнныимъ и
 прѣславѣнныимъ дѣломъ, к'то не вѣсчоудитъ са
 острож вѣрож сеж, како съ радостиж къ страстемъ
 дрѣзнжша, како бесжмынѣнныа къ мѣчению пристѣпи-
 ша. се оубо да прѣтргѣвъше слово на мѣченикы прѣ-
 идемъ, добрѣ исповѣдажше шѣствие нрава, како
 приведени быша въ срацинѣскжж земьж, и како быша
 и како имъ мѣчение быстѣ. слышите, ѡ боголюбцы,
 чѣстныи и благо послоушаніе, отвѣзѣте очи вашихъ
 сѣдѣцъ, и съ тихостиж принимѣте, да придѣтъ любим-
 ми мѣ мѣченика и съ нами доухомъ да походятъ аште
 оубо и безъ насъ мѣчени быша, вѣроуемъ, іако доу-
 хомъ съ нами сѣтъ. да что рекж, на позоратаа слово
 прип'немъ. Ѳеѡфилъ, іеже о насъ цѣсарьствоуіе, воа
 сѣтворивъ на скврѣнавѣа срацины изиде, и се сѣтво-
 ривъ полоучи са іемоу, іеже іемоу вѣкаше любо, по-
 плѣнивъ славынѣа грады безбожныыхъ срацинѣ, ижде-

же и амемоу'р'мнинъ живѣаше родъ. амемоу'р'мнинъ же нарицають кназа свѣтъ нхъ, тѣ бо и прѣкци свѣтъникъ нарицають са обрати са отъ тѣдоу принося намъ побѣдѣнаи и паки многъ и различенъ симъ же бывшемъ вѣста зѣлоудки на крѣстианъ и вѣса вои своа оустроены на другоу лѣто на възлюбленъи градъ къ Амориі приде поплѣкнати юго хота, толико бо вѣкаше възлюбленъи и славѣнъи градъ, якоже вѣторъи словѣкаше отъ Цѣсарѣ града. да яко оубо приде къ граду реченъи скверѣнавъи амемоу'р'мни, нача на градъ плѣкнати са, и симъ тако бываѣштемъ овогда же бора са, овогда же лѣстѣми лѣста градъ прѣка. възвѣзъ же безбожнъи жтръ въ градъ акы безбожнъи творѣше. ѡ вѣдѣи, к'то довыленъ исповѣдати печали и въздыханниа и плачь людѣи живѣштинѣхъ въ градѣ томъ, вида отъца сына колѣма и сынъ отъца и матери своѣи дѣштеръи и дѣштинъ своѣи матеръ, господинъ робѣи и робѣи господинѣи, другъ друга и братъ брата и прокѣи по раду, и просто решти, друзиі колѣми, друзиі жегоми, друзиі же дави ми, тако господинъ смрътъ възаша, да оубо ник'деже покои, ник'деже ослабѣенниа, ник'деже животворашта, нѣ възсѣде смрътъ, възсѣде печаль, възсѣде плачь, възсѣде въздыханниа, възсѣде колѣниа, възсѣде крѣви, възсѣде слѣзы, и нѣсть кто мироуа, и нѣсть к'то милосердоуа. ѡ скрѣи, ѡ вѣдѣи, ѡ плачь, ѡ колѣниа, ѡ безаконѣнѣи тѣломъ, како скверѣнатъ въздохъ лютеи своими скверѣнавѣи дѣлѣи. видаште безбожнѣи безаконѣноу оубиваниу, дондоша и новосвѣтълыа благовѣрѣи подвижнѣи, юже доу-

хомъ господьнемъ златъ строуа добрыа цвѣтъца крѣ-
 стианомъ обѣходѣни дѣла теле прѣдобрини мѣченици. и
 съказавѣше имъ рѣцѣ и нозѣ повелѣша поустити къ
 странѣ срациньстѣ, затворити ѿхъ въ тѣмници и блю-
 сти зѣло, съ ними же и безъ числа множество крѣсти-
 анъ. ш чоудо, како безакон'никъ важе въ свободѣныа,
 како робъ грѣхоу роботъ творитъ, ѡже сѣтъ правдѣ
 дѣла теле. съказани же бывѣше пондоша въ печали
 мнозѣ и въ тѣзѣ, пѣтемъ же аже хотѣаше сквер-
 навъи сиі аменюрьмни, оубиваше, другъа же въ
 роботѣ даше своимъ волѣромъ, другъа же въ тем-
 ницѣ отъпоушташе. идѣахъ же добрини мѣченици въ
 сурьскѣ земьѣ лишиени, страждѣште и въ темницѣ поу-
 штаѣми. вѣсте бо, братиѣ, како плѣньници стра-
 ждѣтъ. въ темници же сѣштемъ другъ друга мо-
 лѣше молити господа, да никакоже облазнивѣше са отъ
 своа вѣры отъпадѣтъ, се бо имѣаше льстивѣи на
 оумѣ, да тѣчѣ въкоусатъ отъ брашна ѡмоу и обѣ-
 штъникомъ бѣти вѣрѣ. да аште то сѣтворатъ, чѣстѣ-
 нымъ и великимъ даромъ достонни бѣдѣтъ. да ѡко
 се бѣаше ѡмоу на оумѣ, минѣша ѿ лѣтъ въ темници
 чистѣ и крѣпѣ своѣ вѣрѣ блюдѣште. поваженъ же
 бѣвъ отъ отѣца своѣго дѣвола пакостъникъ повелѣ
 вѣдати са ѡмоу и съ нимъ бѣти, или не покоривѣше
 са осѣжденюмъ бѣти на смѣртѣ, и повелѣ отъ волѣръ
 своихъ и рече. иди въ темницѣ, и оустрои ми на
 оутрѣи, аже имашѣ, знамениты мѣжа, нарицаемъа
 крѣстианъ. шедъ же люти слѣга тѣ и вѣлѣтъ въ
 темницѣ повелѣ имъ излѣсти. излѣзшемъ же имъ

желѣзнами веригами съвазати ихъ повелѣ· съвазани же бѣвѣше непобѣдимїи воини хрѣстови идѣаху веселаште са къ пакостьникоу. симъ же ведомомъ бѣвѣшемъ въ амемоур'мнинъ дворъ възвѣстиша їемъ о нѣхъ, и рече посѣланъ· се, сїи стоатъ прѣдъ тобою, онъ же къ нѣмоу· покаръкѣ ли са нашему закону или ни; и рече слоуга· не вѣдѣ, господи. онъ же отврѣкъ оуста свои и рече тако· въскъчѣськы примысливѣше не могохомъ ихъ оувѣштати отъврѣкшти са Христоса своего и бѣти съ нами· нѣни оуко иди и се исповѣждѣ имъ· обладаи въсеіж Гоуриіеіж сице къ вамъ глаголетъ· дѣвѣма прѣдълежаштема вѣштѣма и котораіжштема са има друга къ друзѣкѣ іедно изволите, или отъврѣкшти са Христоса и съ нами веселити са, или не покораште са мечемъ днесь съкончати са. слышавѣше же се довлѣи воини и по истинѣ дѣлателе христосови акы изъ іединѣхъ оустъ и іединѣмъ гласомъ рѣша· не бѣди то іеже отъврѣкшти са намъ невѣсѣскаго цѣсарѣ, нѣ поклонїіемъ са троици іед'носжштынѣ и неразжчнѣ, тебѣ же, цѣсарю, противимъ са и заповѣдемъ твоимъ не покарїемъ са, навъкохомъ бо отъ сватѣнихъ к'нигъ покаръкѣти са богоу а не кѣназемъ. се же слышавъ льстивѣи и раждегъ са гнѣвомъ и велми възбавъ повелѣ, на оутрии на рѣцѣ тигрьстѣ да са обрашѣтъ, ижде и прѣвѣіе бѣша, тоу, ижде сѣдоу бѣти прѣдъ лицемъ льстивааго. сътвориша же шѣствїе сватїи отъ реченааго мѣста до рѣкѣ отъ часа деватааго до свѣта· да ако са приближиша обон близъ рѣкѣ, сїи же страстоносьци съвазани, а сїи льстивѣи и неоукро-

штенъи пкъ по водѣ идъи повелѣ а въ ед'нои темни-
 ци затворити. изаѣзъ же ис корабля приде на кони к'
 нимъ, ставъ же рече слоугамъ своимъ: приведѣте ми
 ед'ного отъ нихъ, да неклан понѣтъ са мнѣ обѣ-
 штаетъ, и тѣхъ сътворитъ обѣштати са. приведоша
 же чест'нааго съсѣда и стежера мженикомъ, крѣпа
 вѣры камыка, Теодора неповѣдимааго, славы на
 проспадера, другааго скоп'ца, подражаа кон'дачскыа,
 иже Филипоу не покажетъ воды крестити са и вѣровати
 госпоу: не бо вѣаше томоу непричастникъ, нѣ про-
 лияти крѣвь и въскмъ са крестити. семоу же ставшоу
 тѣкомъ рече мженикоу: покори ми са, чловѣче, и о-
 ставъ са крестиянства съ нами ед'нако бѣди, да и
 честь великѣ отъ мене възьмеша и богатство дамъ ти
 много, а не смърти осжженъ бѣди, тѣи бо скопецъ
 іеси, и не печеша ни о женѣ ни о дѣтѣхъ, нѣ чистъ
 іеси: да яко жилъ іеси на свон земли, такожде съ при-
 логомъ и оу мене живеша, и сътворѣта ед'ного
 отъ волѣръ своихъ. отъвѣштавъ же страстоносець
 тѣкомъ рече: да не бѣдетъ мнѣ, п'се неоукроше-
 ныи, отъврѣшти са Христоса своего нескынааго цѣ-
 сара и вѣсѣхъ са приложити. да ако тако отъвѣшта
 съ оуп'аннємъ, не могъ тѣкъ извѣштати ажквоу
 моу амеоурмниноу досаждения и оукора, и пристѣ-
 пивъ нача мженикоу казати глагола: покори са мнѣ,
 чловѣче, и цѣсароу, да не оумьреша. отъвѣштавъ же
 страстьникъ христовъ рече: окаяне и оуныле и безако-
 нно дѣлаателю, аште цѣсароу твоємоу оусташтоу мене
 не покорихъ са, како ми са іестъ текѣ покорити; разгнѣ-

вавъ же са и тавъкъ и отъ цѣсара своего въпрошенъ
 бывъ, ч'то ѿмоу издрече, отъвѣшта. досаждають
 ти и оукарають та, цѣсароу, и разгнѣвавъ са лъсти-
 вѣи и въжегъ са гнѣвомъ и акы левъ рикаа на пра-
 веднаго мечемъ повелѣ чьстѣнжѣ ѿго главѣ отъск-
 шти, да иждеже отъвѣтъ сѣтвори, тоу и тѣло сѣконь-
 чано бѣсть, неоукроштенїи бо безаконию дѣлателѣ
 отрѣшивъше поясъ ѿмоу власы ѿмоу възвазаша и рас-
 трѣзавъше ризы ѿмоу отъ вѣла до ногоу мечемъ оу-
 даренъ бывъ и тако прѣдастъ доушѣ господоу. оуск-
 ченъ же бывъ истинѣныи дѣлатель христосовъ лежалъ
 на земли акы свѣтъла звѣзда съ небесе на землѣ
 пришѣдъши. іудѣи же ѿмоу гнѣвомъ доушѣштоу о
 прѣтрѣпѣнїи мѣченика рече. приведѣте ми сѣмо мѣжа
 жестоку отъ едіѡпѣскыа страны съ мечи, да искжѣт'
 и прочаа, и въведъ сѣвѣтъники своа рече къ нимъ.
 видѣте ли прѣтрѣпѣниѣ нечѣстиваго оноу; они же
 рѣша. видѣхомъ и почюдихомъ са, да ч'то, рече, сѣтво-
 римъ прочимъ; они же отъвѣштавъше рѣша. такожде
 послѣдѣнжѣ смръть да примжѣтъ. да ако часъ тре-
 тии приде, и обычѣнжѣ молитвѣ сѣконьчавъше сватїи
 начаша дроугъ дроуга пооуштити на добро. пришѣдъше
 же сїи мѣжи лютии поустиша са на сватыа, да живы
 а пожрѣт'. видѣвъше же а сватїи акы весели къ вѣнъ-
 цоу страсти пондоша. единъ же отъ нихъ блага рода
 отъ дѣдъ, славенъ же племенемъ, Басои именемъ, свѣ-
 тѣлъ съ благодѣтїи и истинѣныи христосовъ воинъ
 радъ бывъ и кожиа благодѣти испльнивъ са дроужинѣ
 своѣи рече. станѣте довлѣ, ѡ братїи, и мѣжскы за

Христоса на скръьнавааго сего, да вѣчьныѧ наслади́мъ са славы, да поиде́мъ къ любьноуоумоу пѣти нашему, а никѣтоже отъ насъ не остани. аште ли кѣто тврѣда оума не иматъ, да са отѣлжчитъ отъ насъ. не вѣсте ли, господи́е мои, ꙗко азъ на нашей земли славенъ съ племене́мъ, вѣсокъ же саномъ, богатъ же зѣло на повориште мирно́е точаахъ, играахъ и троуждаахъ са; тѣгда ли имѣ́ни ради и чловѣчьскы похвалы и маловрѣменныѧ сласти подвижаахъ са, а ны́ня колико паче небеснааго ради цѣсара. того ради, братиѧ, да възможемъ вси, и да не вѣтори ѧвимъ са мжченикомъ хрѣстовомъ, нъ довлѣи за нь да пострадае́мъ. вѣдѣ се, братиѧ, ꙗко никыиже чловѣкъ бесѣмьрѣти, да аште сѣмьрѣть прѣдѣлжитъ, сѣмьрѣти да оубѣжимъ вѣчьныѧ. ꙗже бо ны́ня маловрѣменнаа сѣмьрѣть сънь праведныи́мъ нарицае́тъ са. да никѣтоже оубо отъ а́нѧ не остани, да тѣчно вѣньца полоучи́мъ вси одъ мьзодоавьца бога и господа нашего Ісоу Хрста. ѡ оумѣ правыѧ вѣрны испльнѣнь, ѡ лѣствице небесе доходяшти, ѡ великодоушы́и оумѣ, ꙗко на сѣдишти пакостьника не подвиже са твои сѣмыслъ, нъ паче крѣпѣи бѣытъ, да прѣжде же отъ дру́жины отѣтрѣгыше лютыѧ и безмилостивыѧ слоугы днѣволоку Костанѣтина патри́кѧ на земли сѣшѣта, аггѣлъ же божи на небеси бѣытъ. растрѣзавъше же ризы ѧмоу чѣстьнѣж ѧго главоу отѣсѣкоша, по томъ же Оеѡфила проспара, и по немъ Калнѣста спадара. да ꙗко дои́доша на троудьника хрѣстова Басоу, видѣвъ, ꙗко ризы растрѣзаѣтъ, самъ са съвлькѣ рече. нагъ изидохъ ичрѣва матери моеѧ, нагъ

пондѣ, облакци ма, Хръсте, нетѣлѣннѣж твоѣ одеждеж,
 да ꙗко и семоу чѣстѣннѣж главѣ отъсѣкѣше оставиша
 и въ темници, иждеже сватинѣ бѣша блюдоми, и по-
 ѣште третинѣ частѣ, ꙗкоже бѣаше имъ обычан, въне-
 заплѣ оузырѣша силѣ кѣж съ небесе поуштенѣ къ нѣмъ
 свѣтити троннѣ свитаѣште са и гласѣ отъ нѣмъ стра-
 стоносьца Васоа · свѣтило ꙗсмѣ, видѣвъше же се мѣ-
 жи мнози отъ крѣстианѣ въсхвалиша бога и разоумѣша
 съконѣчаниѣ сватааго. по съконѣчаниѣ же хръстова
 мѣченика тоу авиѣ по ѣд'номоу кождо ихъ исѣкоша,
 и тако блаженїи своѣ доушѣ прѣдаша, съконѣчаша же
 са сватиѣ мѣв мѣченика мѣсаца марта въ 3, цѣсарь-
 ствоуѣштоу грѣчьстѣи власти Михаилѣ Θεодωρѣ и
 Θεκλα, правовѣрнїи цѣсари, славаште бога и похваля-
 ннѣж ѣмоу пѣснь въздаѣште ѣдиноу доушеѣ и ѣ-
 динѣмъ оумомъ, течениѣ съконѣчавѣше вѣнѣца възаша.
 да ако оуже съконѣчаша са сватинѣ, повелѣ льстивѣи
 дроугааго коѣго крѣстиана привести глагола · покори ми
 са и ѣд'нооумѣнѣ ми бѣди, или зѣлѣ оумѣрешн, акы
 син · аште ли оубо покориши ми са, бѣдѣши чѣстенѣ
 въ полатѣ моѣи, и многоу имѣннїю и даромъ до-
 стоинѣ бѣдѣши отъ мене. прѣклѣстивѣ же си и тѣчѣнѣ
 бѣвъ въ сръдѣци окаянѣи онѣ рече · сѣтворѣ волѣ
 твоѣж, цѣсароу, тѣчѣж да полоучѣ жизнь. въ радо-
 сти же бѣвъ рече къ нѣмоу · аште ми са хошти извѣ-
 стити, принесѣ ти, ꙗкоже въ глаголетѣ крѣста, и ви-
 даштѣ мѣнѣ попернїи и отъверзи са ꙗго, и се твора бѣ-
 дѣши ми дроугѣ приснѣи. окаянѣи же рече · творѣ
 волѣ твоѣж, цѣсароу · принесѣше же чѣстѣнааго крѣ-

ста христова и положивъше его на земли шопъра и глагола: отъвергъ са твоемо крѣстианъскы вѣры ихъ и единооуменъ ти бѣждъ, цѣсарюу. ш сквернавыма ногамъ, како не оутръпостъ ти, како не оустрашиша са емоу власи съ мрачыннымъ емоу оумомъ о томъ же о толицѣ. да ако оуже безаконноуе дѣло сътвори и дрѣзо, болѣе срациньсти рѣша къ цѣсарюу. не лѣно естъ жити емоу, нѣ и тѣ съмрътиж да осѣдитъ са. аште бо своеа вѣры не съхрани, то ни нашеа иматъ съхрани-ти. се же имъ вѣштавъшемъ амеоур'мнии повелѣ его оусѣкнжти. ш вѣдъ, кыини оубо гласы извѣшта окаяныи, кымъ помыслы въ срьдци ношааше, егда отъвѣта съмрътна възъ, еште и прѣжде съмръти съмрътнѣ быстѣ, иже вѣрж погоубивѣ и съмръти не погрѣши, шкане и небоже, чѣто ти прибытъка быстѣ; да яко его оусѣкнжша, повелѣ тѣло его въврѣшти съ мжченичскы тѣлесы въ рѣкж. въврѣженомъ же бѣивѣшемъ тѣло окаянаго тоу лѣниѣ погразе, а сиухъ добрыхъ мженикѣ тѣлеса акы кораки врѣхоу плаваахъ, и акы лоуча слънечнымъ къ брѣгоу съвъкоупѣкахъ са главы имъ къ своимъ тѣлесемъ, не хоташте са отъ нихъ разжжити, не бо прѣзритъ господъ любащійхъ его въ истинж. и бѣаше видѣти чоудо прѣславьно, како тѣлеса сватыхъ ношаахъ са сквозѣ водж, нѣ богъ, ш мженици, егоже възлюбисте и за негоже съмръть изволистѣ, тѣ же то чоудо сътвори, да якоже оубо ношаахъ са сквозѣ рѣкж добрымъ мженикомъ тѣлеса, при брѣзѣ пришедъше сташа, идеже и сватій изволиша. цнѣ же отъ хрьстолюбьцъ въземъше тѣлеса

нмѣ мѹромѣ помазавѣше положиша на мѣстѣ знамени-
 тѣ. азѣ же вашего събора молѣж, ѡ мѣченици славыннѣ
 и чѣстѣннѣ, избѣранѣа слоугѣ, добриѣ мѣченици
 благовѣрнѣ, оустроѣни дѣлаателѣ, подражателѣ хрѣ-
 стови, жилишта сватааго доуха, исповѣдѣннѣ дръзи,
 ѿдѣноуѣмни съ аггѣлы, равнѣ господа и отца, оучени-
 ци иночадааго, отишинѣ и застѣпѣннѣ крѣстианомѣ,
 въ цѣсарѣствѣ нечесѣстѣкмѣ сѣште, молитѣ бога отѣ
 ратни, отѣ глады и отѣ пагоубѣ и црѣкѣвѣнааго тѣ-
 ла не прѣзѣрите растрѣзаѣма, въ вѣдахѣ вѣсѣхѣ за-
 стѣпантѣ, плѣнѣннѣкѣ избавитѣ и за неджѣнѣа мо-
 литѣ, и съгрѣшѣшинѣ господоу просимѣ простѣнѣжѣ вами
 вѣзати прочинѣхѣ лѣтѣ въ оустрои и въ говѣннѣ и въ
 страстѣ оукрѣплѣномѣ быти, да хоудѣа сѣа нашеа
 жизни въ покон съвѣршивѣше конецѣ бѣстраха полѣчитѣ-
 вѣ бо за Христоса оубѣени бѣстѣ, и тѣмѣ вѣзастѣ
 вѣнѣца отѣ рѣкоу господѣноу, и вѣрѣма прѣскѣштению
 просвѣтѣтѣ са пачѣ слѣнѣчѣнѣа свѣтѣлости, по нежѣ
 благодѣти и вѣрѣж прѣмѣждрости по срдѣкѣ пакостѣннѣкѣ
 добриѣ мѣченици проповѣдастѣ, и того ради въ вѣкѣ
 веселитѣ са, цѣсара наша оукрѣпнтѣ, вѣрѣж нашѣ
 оутвѣрдитѣ, насѣ застѣпантѣ въ инѣж, имѣштѣ бо васѣ
 застѣпѣннѣкѣ и молитѣвѣннѣкѣ ничѣсожѣ сѣпротѣвна при-
 ходашта кѣ намѣ не вѣзбѣимѣ са, владѣкѣж Хрѣста бога
 нашего истинѣнааго въ инѣж имѣштѣ оупѣвание, молитѣ
 насѣ ради не прѣстантѣ, да и мы полоучимѣ вѣчѣнѣжѣ
 жизнь ѡ Христосѣ Исоусѣ, господи нашемѣ, ѣмоужѣ
 слава съ отѣцѣмѣ и съ сватѣымѣ доухомѣ нынѣ и при-
 сно и въ вѣкѣ вѣкомѣ амин.

Мѣсаца марта въ ѧ днь. мжчєннє сватѣ-
нхъ мжчєннкъ м̄, иже въ Севастии мжчєнн
бѣша.

Въ лѣтѣхъ Ликинии цѣсара бѣаше гонѣннє велико на
крѣстианѣ, и всѣи благовѣрнѣ живѣштіи о Христосѣ
ноуждаахъ са жрѣти богомъ, Ягриколаоу воєводѣ сж-
штоу гоубителю сжштоу сверѣпоу и бѣстроу къ дна-
воли слоужьбѣ. крѣстиани же, иже бѣхъ въ воинь-
ствѣ, всѣи ноуждаахъ са отъ нѣхъ жрѣти бѣсомъ. бѣ-
ахъ же воини кападокинскыѣ страны въ саноу іедномъ
живѣште благовѣрнѣ числомъ м̄ непобѣдѣнни въ ра-
тєхъ, а се имѣ имена. Дометіанъ, Исѣхъ, Зма-
рагдъ, Мелитонъ, Иракли, Алєксандръ, Сѣтѣхъ,
Лѣсимахъ, Домнъ, Сакердон, Кѣрмонъ, Сѣнонъ,
Занѣи, Сѣрніанъ, Екдикѣи, Якаки, Иванъ, Гани,
Яданасіи, Горконни, Оуалъ, Иоулианъ, Сисиннѣ,
Филіктимон, Кѣріил, Оуалерин, Клавдин, Прискъ,
Θеоддоул, Сѣтѣхъ, Флавін, Лєвнтин, Яггѣи, Яетіи,
Никал, Хоудон, Илиаднѣи, Канѣилъ, Θєофил, Палє-
рианъ. си всѣи ѣти бѣвѣше отъ воєводѣ ноуждаахъ
а жрѣти бѣсомъ. нача же воєвода глаголати имѣ
ієже оуспѣшнѣо вамъ въ ратєхъ показастє и добѣєсть
дроужинѣ своєи, показатє и нѣнѣ іедногласнєе ваше,
и покоритє са въ коупѣ цѣсароу законоу, и жѣрѣтє
богомъ прѣжде мжкѣ. сватіи же рѣша пакостѣнникоу-
аштє за смѣртѣнаго цѣсара боржштє са одолѣва-
хомъ, іакоже и ты послоушѣствоєши, колико пачє

за бѣсѣмрътънааго цѣсара подвижажште са побѣдимъ
 твоѣго зѣлокѣзньнааго нрава; Гриколан воѣвода гла-
 гола: іедно отъ двою прѣдѣлежитъ вамъ, или жърѣ-
 ше богомъ въ саны и въ чѣсти достоинмъ бѣти,
 или не покоривѣше са отѣати живота и воинство, и
 отънѣждь оуже прѣдати са мжкамъ: помыслите оубо
 и изволите іеже на пользж вамъ. сватин же глагола-
 ша: іеже на пользж намъ, господь печетъ са. воѣво-
 да глагола: не много глаголите, нъ оутро пристж-
 пивѣше жърѣте богомъ. и повелѣ а вывести въ тем-
 ницж. вѣлѣзѣше же сватин въ темницж прѣклониша
 колѣнкѣ свои, и молиша господа глаголажште: изми
 насъ, господи, отъ напасти и отъ сѣблазнь твораштинихъ
 безаконіе. вечероу же бѣывѣшоу начаша пѣти ѱалмъ
 сии: живѣи въ помостѣ вѣшньнаго въ кровѣ бога
 небесѣнааго вѣдворитъ са, рече господевѣ, застѣпникъ
 мой іеси ты и приѣжиште богъ мой, оупѣаѣ на нѣ,
 іако ты избавитъ ма отъ сѣти ловча и отъ словесе
 матежна, и кончавѣше ѱалмъ помолиша са, и вѣ-
 ставѣше пакы поухъ до полоу ношти. бѣаше же ста-
 рѣи имъ въ пѣснехъ сватин Курионъ а въ отѣвѣк-
 тѣхъ сватин Канѣдилъ и Доментъ, и явивѣ са имъ
 съпасителъ рече: изволеніе ваше добро, нъ иже съ-
 трѣпнѣтъ до конца, ты съпасетъ са. вси же оуслы-
 шаша гласа сего, и бѣывѣше въ страсѣ бѣсна прѣбѣ-
 ша до свѣта. призѣвавѣ же воѣвода вса другы свои
 повелѣ привести сватыхъ. и пришедѣше ѿ сташа прѣдъ
 воѣводѣ, и нача глаголати имъ воѣвода: іеже имамъ
 издрѣшти, не на благодѣти зѣра глаголаж, нъ іакоже

ієстѣ истина· ієлико сжтѣ воини подѣ цѣсаремъ, ни
 сжтѣ акы вѣи, ни храбѣри, ни мѣдри, ни красѣни, ни
 тако любими мноѣж· да не оубо любѣе моѣѣ на нена-
 вистѣ прѣнесете, се оубо вѣи ієстѣ ненавидѣти и лю-
 бити. сватѣи Кан'диалѣ глагола· противѣ твоѣмоу пра-
 воу и има твоѣ положено вѣстѣ, ІІгриколаоу, сверѣпѣ
 во ієси льстецѣ. воѣвода глагола· не рѣхѣ ли ти, ієко
 вѣ васѣ ієстѣ ненавидѣти или любити; сватѣи Кан'-
 диалѣ глагола· ієлмаже нѣи ієстѣ, не тѣи оубо сверѣпоуи,
 отѣ кога ненавидимѣ, не изволи любити насѣ, непо-
 добѣне и закидѣлине и покрѣвене тѣмоѣж. слышавѣ же
 се воѣвода вѣздоу акы левѣ, и повелѣ сѣвзати ѣ, и
 влачаште вѣсти ѣ вѣ тем'ницѣж. сватѣи Күришнѣ глаго-
 ла· не вѣза власти мѣжити насѣ, нѣ вѣпрашати.
 тѣгда вѣзбоимѣ са воѣвода повелѣ легѣко нѣхѣ вѣсти вѣ
 тем'ницѣж, запрѣтивѣ а гла капицларис твѣрдѣ вѣюсти
 нѣхѣ, жѣдѣаше бо и доуѣова пришествиѣ, и вѣсь оубо
 день и ношѣ оучаѣхѣ са отѣ сватаго Күришна· глаго-
 лааше бо имѣ· братиѣ, по строю божию доуѣжина вѣ-
 хомѣ вѣ маловѣрѣменьнаго сего житиѣ, да не отѣж-
 чимѣ са оубо отѣ секе, нѣ ієкоже жихомѣ ієд'ноѣж доу-
 шеѣж и ієдинѣмѣ оумомѣ, тако же и послоушѣствоѣемѣ,
 ієкоже сѣде вѣхомѣ искоушени маловѣрѣменьногоу моу
 цѣсароу, такоже потѣштимѣ са искѣшени обрѣсти са
 бооу, великоу моу цѣсароу. минжѣшемѣ же дѣнемѣ
 з сжштемѣ сватѣимѣ вѣ тем'ници приде доуѣѣ отѣ
 кесариѣ, и пришедѣ вѣ Севастии іє вѣ и день сѣдѣ сѣ воѣ-
 водѣ повелѣ привести сватѣѣ. ведомомѣ же имѣ оучаѣ-
 ше ѣ сватѣи Күришнѣ глагола· братиѣ, не вѣзбоимѣ

са, іег'да бо въ ратехъ обрѣтахомъ са, и помолнахомъ
 бога, то помагаше намъ, и оделѣваахомъ, и вси
 поѣѣгаахъ, и мы іедини м̄ по срѣдоу нхъ обраштахомъ
 са. помъните ли, іегда са б'рахомъ на велицѣи брани,
 съ сѣззани молѣхомъ бога и дастъ намъ богъ силъ, да
 ово отъ нхъ оубихомъ, овъ прогнахомъ, и ни іединъ
 отъ насъ не бѣ извѣнъ отъ толѣка народа. нѣныи оубо
 трои сѣтъ пакости дѣѣште намъ, сотона и доуѣ
 и воѣвода, нѣ въсѣко іединъ іестъ съ нами и тѣ же
 невидимыи богъ. да ли сии оубо м̄мъ да оудолѣѣтъ;
 да не еждетъ, нѣ молѣ васъ, помолѣмъ оубо акы въ нѣ
 нѣнѣ бога, и не имѣтъ къ намъ прикоснѣти са мѣсти
 и мѣжы, ни жзы. не въсег'да ли іегда начѣнѣхомъ са
 брати, глаголаахомъ ѱал'моса сего: боже, въ има твоѣ
 съпаси ма, и въ силѣ твоѣи сѣди ми, боже, оуслыши
 молитѣж моѣж, въноуши глаголы оустъ моѣхъ; и
 нѣныи того рыцѣмъ ѱал'моса, и оуслышитъ насъ, и
 поможетъ намъ. и ведоми къ пакостѣнникомъ сего ѱал-
 ма глаголаахъ, и вси сѣнидоша са видѣтъ. ставѣшемъ
 же имъ прѣдъ воѣводѣ и доук'сомъ, възѣрѣвъ на на
 доукъ глагола: сии хотѣли бѣша, да болѣшемъ чѣ-
 стемъ достонни еждѣтъ, еждетъ же вамъ отъ мене
 чѣстъ велика и дари болѣши нѣхъ, да оубе іед'но отъ
 двоѣго прѣдѣложимъ вамъ, или жѣръшемъ богомъ
 саномъ велѣкомъ и чѣстемъ и даромъ достонномъ
 бѣти, или не покорѣнѣшемъ са отѣати поѣсы и воинѣ-
 ство, и отѣнѣдѣ оубе прѣдати мѣжамъ. Кан'дѣа
 глагола: възѣми и поѣсы наша и тѣлеса, ничтоже бо
 намъ Христоса чѣстѣнѣише. тѣгда доукъ повелѣ ка-

менимъ лица нмъ бити. сватѣи Кан'диа глагола·
 наставниче тѣмъ и всего безаконна оучителю, нач'ни
 се творити, и оузыриши мѣсть своѣхъ. въздроувѣ же во-
 ювода на слоугоуѣштаа конны рече· ѡ злыа слоугы,
 по ч'то въ скорѣ не творите повелѣннаго вамъ; въземъ-
 ше же слоугы каменне дроугъ дроуга внахъ. видѣвъше
 же сватѣи бывъшею дръзи бѣша. разгнѣвавъ же са
 доукъ съ възмъ камыкъ врьже, да оударитъ ед'ного
 отъ сватѣиныхъ, възвративъ же са камыкъ на лице
 кнаже, и съкроуши юмоу въсе лице. тѣгда сватѣи Ку-
 ривнъ рече· боржштин са съ нами врази наши, ти из-
 немогоша и падоша, въ истинѣ, да выидетъ оржжѣ
 ихъ въ срьдця ихъ, и ажи ихъ да съкроушатъ са. вою-
 вода рече· тако ми вози, влѣшьство нѣкою бѣсть. сва-
 тѣи Доментъ рече· тако ми Христосъ, когъ нашъ вѣмъ-
 стилъ са юсть въ ны, вестоуд'на же лица ваша глаго-
 лѣштаа на бога неправѣдъ, бес'чѣстна ко исплѣнене,
 не стыдиши ли са, прѣисподѣни темъныи дѣволе, и
 штѣждѣ истинѣ, подателю блазномъ, глава дѣволкъ
 ты юси Ягриколау, а опашъ лѣсна доукъ съ, иже съ то-
 боѣхъ. [и рече к нимъ глагола· пожърѣте вогомъ, аште
 ли ни, то злѣ имате измѣрѣти. мнози же отъ народа,
 видѣвъше мжчильныа съсѣды, оубоавъше са прѣ-
 штениа послоушаша кназа, и отъетѣпиша отъ вѣрѣ хри-
 состовы. обѣшташа же са нѣкотори отъ нихъ, числомъ
 четыри десати, докы съходивъше съконъчати са, и гла-
 голаахъ съ пѣваннемъ дроугъ къ дроугоу· влюдѣте са,
 братиа, не отъврѣзѣмъ са господа нашего Ісуса Хри-
 стоса, да и тѣ не отъврѣжетъ са насъ· разоумѣите,

тако оуже рече господь не оубонте са отъ оубиваѣштинхъ
 тѣлеса, доуша же не могжштемъ оубити, оубонте же
 са паче могжштааго и доушж и тѣло въ родѣствѣ огнь-
 нѣкѣмъ погоубити. дроугъ дроуга же крѣпыхъ словесы
 сими. Фуртоунатианъ же князь рече. виждаж вы мжжи
 растомъ добры и красны и словомъ оумждренны, и
 како таковы прѣлѣсти прѣдасте са, іед'ного бога испо-
 вѣдаѣште, и Христоса нѣкого, іегоже акы зѣлодѣла
 жидовѣстини отроци распаша; сватый же мжченикъ Те-
 рентин, оуста вѣсѣхъ, рече. аште вы вѣдѣлѣ князь
 силж распатааго, то оставилѣ вы коумирѣскжж соу-
 іетѣнжж лѣсть, и томоу са покланялѣ, и томоу вѣга-
 ждавѣ истинноуоумоу сыноу отъ оца, благодатѣнникоу
 и милосердоу, милостивоу, иже покыновенимъ и по-
 велѣннимъ отчемъ на земли съшедѣ и божество въ
 чловѣчѣско іестѣство оукрасивѣ, иже и подѣла крѣсть
 нашего ради съпасення. Фуртоунатианъ же князь то
 слышавѣ рече къ сватымъ. пожрете ли, или при-
 коснѣвѣ са оудовѣ вашихъ погоубѣж вы; Терентин
 рече. мынѣлѣ ли іеси страхы оубоити са намъ; нѣсмъ
 ко тольма слави, да оставимъ жизнодаѣца, и покло-
 нимъ са богомъ стоуждимъ, нѣ простѣіе твори, іеже
 хоштеши о насъ. разгнѣвавѣ же са князь повелѣ раз-
 дѣрати ризы ихъ, и вести ѡ въ црѣкѣвиште коумирѣ-
 скоіе. вѣлахъ же капишта та позлаштена и оукрашена
 красоіж многоцѣнѣноіж. вѣлѣзѣ же князь рече имъ.
 пожрѣте великоуоумоу богоу Ираклоу, видите славж и
 силж іего. Терентин рече. прѣлѣштаіеши са, не вѣдѣ
 пользынаа ти, ѡва ока слоузѣ сотѣнникъ, іеште ли не

оувѣритъ ваю прѣкыи начатѣкъ мжкамъ; начинѣта и
 въторое. слоугы же глаголаша сватнымъ. обоуѣнии,
 въсѣа милости и богомъ врази, чесо ради не жьрете бо-
 гомъ; сватыи Куріишъ рече. мы къ єдномоу богоу
 приближаемъ са, раки Ісоуса Христоса сватааго доуха
 съвршити изволенію и теченіе страстемъ, и вѣнѣца
 възати нетѣлѣннию, побѣдивъше ваша зѣлокъзньныа
 нравы. тѣгда доукъсъ повелѣ вести ихъ въ темницѣ,
 да помыслитъ что о нѣхъ. въведеномъ бѣвѣшемъ имъ
 въ темницѣ, нача сватыи Куріишъ пѣти съ въскни
 ими глагола. къ тебѣ възведоухомъ очи наши, живж-
 штоуоумоу на небеси, се, іако очи рабѣ въ ржкоу го-
 сподни своихъ, іако очи рабынѣ въ ржкоу господжа сво-
 єа, тако очи наши къ господоу богоу нашему, донжде-
 же оуштедритъ ны. и по молитвѣ къ шестоуоумоу часоу
 ношти, и гласъ бѣстъ к' нимъ, и явивъшоу са имъ
 богоу и глаголѣштоу. вѣроуаи въ ма, аште оумьретъ,
 живѣ бждетъ, дрѣзайте, не бонте са ихъ мжкъ, ма-
 локрѣменни бо сжтъ, сътрѣпите мало, и законѣкъ
 постраждите, да вѣнѣца възьмете. прѣкыша же въ тѣ
 ноштѣ веселаште са о наказанни господьни. оутроу же
 бѣвѣшоу въ тѣ днь повелѣ извести а не темница и
 привести. и ставъше прѣдъ пакостьникы рѣша. іеже
 хоштете, творите. яви же са днѣколъ о деснѣхъ дрѣжа
 мечъ, о лѣвѣхъ же змни, глаголаше же къ оухоу Ігри-
 колау. мои іеси, подвижан са. повелѣ же воєвода съва-
 завъше за вѣжъ вести въса въ коупѣкъ къ єзероу. іестъ бо
 въ Севастіи єзеро, имы водѣ многѣ, въ то же врѣ-
 ма іег'да сватыа мжчаахъ, бѣаше стоудень велика,

въведѣше же ѿ нагы поставиша по срѣдѣ езера. бѣаше
 же и въздохъ стоуденъ и часъ брѣдѣкъ, къ вечероу бо
 бѣаше дѣни. приставиша же имъ стража воины и капи-
 кларны. въс краи же бѣаше езера банѣ раждежена, да,
 аште к'то хошетъ пристѣпнѣти и ѣзѣгнѣти, прибѣ-
 житъ къ банѣ. въ часъ же прѣвѣи ношти съклѣштаа-
 хъ са отъ стоудени скатни, и тѣло имъ распадалаше са:
 ѣдинъ же отъ числа мѣ отъпадъ прибѣже къ банѣ, и
 прикоснѣвъ са къ топлотѣ авнѣ растаа са, и тако отъ-
 дастъ доушѣ своѣ. сватїи же отъпадъше рѣша яко изъ
 ѣдинѣхъ оустъ гласомъ велиемъ. ѣда въ рѣкахъ про-
 гнѣваеши са, господи, ли въ рѣкахъ ярость твою, или
 въ мори оустръмыенїе твоѣ; иже бо отължнѣвъ са
 отъ насъ, акы вода разлїи са, и разидоша са въса ко-
 сти єго, мы же не отъстѣпимъ отъ тебе, донѣждеже
 оживнѣи насъ, и има твоѣ призовемъ, єгоже хвалитъ
 въса тварь, змиѣе и въса бездѣнїи, огнь, градъ,
 снѣгъ, ледъ, доухъ боуренъ, творащїи слово єго,
 ходан по мороу акы по соухоу, и сверѣпымъ вѣннамъ
 помаинымъ ржѣ твоєю кротан, и нынѣ ты єси, го-
 споди, иже оуслышавъ Мѣусїѣ и дажшта знаменїи и
 чюдеса въ Егїптѣ, въ Фараонѣ и въ людехъ єго, раз-
 дѣлѣа море и въ поустыни наставивъи люди своѣ,
 иже оуслышавъ Иаковъа молашта са вѣжашта въспрѣ-
 штенїи исавова, иже съ Іѡсїфомъ продавъ са и съпасъ
 єго, иже оуслыша сватѣа апостолы, и насъ оуслыши,
 господи, и да не потопитъ насъ боура водѣнаа, ни по-
 жьретъ насъ гажениа, яко обништахомъ зѣло, помози
 намъ, боже с'паса нашъ, яко стахомъ въ гажениѣ

морю, и мокрѣ быша ногѣ наша крѣвѣхъ нашихъ, о-
 блегчѣи. тагости наша и лютоѣсти въздохѣа, господи
 боже нашъ, и да оувѣдатъ всѣи, яко к' текѣ възва-
 хомъ, и съпасени быхомъ, к' текѣ оупвахомъ, и не
 постыждѣхомъ са. и сѣштоу часоу третьюмоу ношти
 слѣньце о нѣхъ въсѣи топло, яко въ жатвѣ, и рас-
 таавъ са ледъ бысть вода тепла. всѣи же стрѣгшїи
 сѣномъ съдрѣжимѣи бѣахъ, єдинъ же капилярїи бѣа-
 ше бѣда, и послоуша ѿ молашкѣ са нѣхъ и помышлѣа,
 како, иже прибѣгъ къ бани, не вѣчѣте са съ четырьми
 десатѣи, нѣ абые отъ топлотѣ растаа са, а снѣи въ ко-
 лицѣ мразѣ сѣште до селѣ живѣи сѣтъ. и зѣра свѣта
 иже о нѣхъ и възвѣкъ на неко хота видѣти, отъ кж-
 доу єсть свѣтъ, видѣ вѣньца съходашта на главѣи
 сватѣхъ числомъ 40, и помышляше въ сѣбѣ глагола
 четыре десате нѣхъ єсть, то како єдномоу нѣтъ
 вѣньца; и разоумѣвъ, яко прибѣгъи въ банѣ не причѣ-
 тенъ бысть к нѣмъ, и възбоудѣ вса стрѣгшїа, и
 съврѣгъ ризѣи съ себе, на лица нѣхъ въскочи въ єзеро,
 вѣниа и глагола. и азъ крѣстишии єсмь, и вѣшедъ по
 срѣдѣ нѣхъ рече. господи боже, вѣроуѣ въ та, въ нѣже
 и сѣ вѣроваша, и вѣчѣти ма въ нѣа, и съподобѣи ма
 искоушенїе мжѣи приати, яко да и азъ искоушенъ бѣ-
 дѣи. повѣжденъ же бѣвъ диволь прѣмѣни са въ мж-
 жескѣ образѣ, съвазавъ рѣцѣи свои и колѣнѣи свои
 дрѣжа глаголаше. оувѣи мѣнѣ, оувѣи мѣнѣ, повѣ-
 жденъ быхъ мжжи снѣи сватѣи, и быхъ вѣсѣмъ въ
 рѣгѣ, не имѣи єднодоушенъ слоугѣи. аште бо быхъ
 нѣмѣа, то не быхъ повѣжденъ бѣлъ, и нѣнѣ что

сътворж; развращѣ срьдци князема монма, и съже-
гжѣ тѣлеса сватѣиныхъ, и въ рѣкѣ въврьгжѣ, и се
сътворж, да и остатѣка нхъ не бждѣтъ. сватѣи же Кү-
ришнѣ рече: к'то богъ великъ, яко богъ нашъ; ты ієси
богъ творан чоудеса. сжштаа ко на нѣ по насъ сътво-
ри, и лишение четѣрь десатѣ наплънилѣ ієси. и начаша
пѣти: съпаси ны, господи, яко оскждѣ прѣподобѣ-
нын. оутроу же бѣвѣшъ придоста нечѣстиваа мжчи-
телѣа, и обрѣтоста капицарниа съ нѣми сѣдашта, и
въпросишта коннѣ, ч'то видѣхъ сътори се. рекоша же
конни: мы якоже измръли бѣхомъ съномъ, онъ же
бѣдѣ въ вѣсѣ ношѣ, и вънезапж въбеоуди нѣ, и
видѣхомъ сѣктѣ великъ на нѣхъ, онъ же лѣниє
сѣврѣгъ ризѣ своѣ въскочи въ нѣа въпиа и глагола: и
азъ кръстѣианъ ієсмѣ, и разгнѣвавѣша са мжчителиа
повелѣста изважшти а, и извазавѣше а вести на крѣгъ
морѣ и дркол'ми ногѣ нхъ прѣбивати. ієд'ного же ма-
ти прилежааше нхъ, бѣ ко сынъ ієа юнѣи въскхъ, и
воаше са, ієда како отѣврѣжетъ са. и на нѣ присно
възираше възлагажшти на нѣ ржцѣ и глаголѣшти: чадо
моє сладѣкоє, ієште мало прѣтрѣпи, да сѣврѣшенѣ
бждѣши, не бои са, чадо, се бо Христосъ прѣдѣстонѣтъ
помагаа тебѣ. ієгда же имѣ прѣбиваахж голѣни, прѣ-
даахж доуша своѣа глаголѣшѣ: доуша наша яко п'тица
избави са отъ сѣкти ловашѣиныхъ, сѣктѣ сѣкроуши са и
мы избавѣи бѣхомъ, помошѣ наша въ има го-
сподѣнѣ, сътворѣшааго небо и земьж. и всѣи въ коупѣ
рек'ше аминѣ прѣдаша доуша своѣа. сынъ же, оучимѣи
матѣриж, именемъ Мелитѣ, ієште дыхааше. повелѣста

же мѣчителиѣ привести возы, и въскладѣше тѣлеса сватыхъ прѣвезоша ѿ на вѣрѣ рѣкы, оставыше юношѣ, чаиште ѿмоу живоу быти. видѣвъши же мати ѿго тѣ ѿдинѣ оставыенѣ, отъвергыши женскѣж немошѣ, въземъши же мѣжскѣж крѣпость и мѣдрость, и въземъши сына своего на ramoу крѣпко въ слѣдѣ колы идѣаше. носимъ же сынѣ матерѣж прѣдасть доухъ скон, радоуѿ са. несъши же и мати ѿго повѣже и вѣрхоу ихъ. възгнѣтивъше же огнѣ съжегоша тѣлеса сватыхъ. съвѣтъ же сътвориша мѣчителиѣ рекоста: сѿѿ останѣкы, аште сѿѿ оставимъ, възати ѿ имѣтъ крѣстиани, и напальнити въскъ мирѣ. нѣ придѣте, да ѿ вѣвѣрѣжемъ въ рѣкѣж, и събѣравъше кости сватыхъ, и пепелѣ съметъше въсыпаша въ рѣкѣж, и ничѣ соже не по-гоуби рѣка ихъ. по трѣхъ же днѣхъ явиша сѿ епискоу-поу града того, именемъ Петра. ѿко сѣтъ съхранѣны кости наша сѣмъ мѣстѣ, приди оубо въ ношѣи и ѿнеси ны издрѣкы, и помѣ епискоупѣ клирикы и мѣжа вѣрны, и пришедѣ ста на вѣрѣ рѣкы, и се, просвѣ-тѣша сѿ кости сватыхъ въ водѣ, акы и свѣтильници, и аште кдѣ оставыѣна бывааше кость, свѣтомъ явѣ-аше сѿ, и тако събѣравъше кости сватыхъ мѣченикъ, положиша ѿ въ ракахъ. и сѿѿ пострадавъше вѣнѣчани быша и сѿѣтъ, ѿко и звѣзды въ въсѣмъ мирѣ, богоу вѣровавъше, Христа исповѣдавъше, сватѣ доухѣ не отъвергыше сѿ, прославыѣни бывъше о Христѣ, память въ житѣи сѣмъ оставиша на съпасѣнѣ въскѣмъ вѣроуѣшѣи въ отѣцъ и сынѣ и сватыхъ доухъ. ати же быша сватѣи мѣченици на мѣчениѣ о Христѣ

прѣжде четырь калан'дъ мар'та, си рѣчь въ кѣ феуроара,
 прѣдаша же своа доуша господевн прѣжде 3 днь марта
 при Ликѣинни самовластьци, нам же цѣсарьствѣвштоу
 господоу нашему и когоу и съпасоу и владыцѣ наше-
 моу Ісоусоу Христосоу, іемоуже іестъ слава и дрѣжава
 и честь нынѣ и присно и въ вѣкы вѣкомъ аминѣ.

Свѣтааго Насилѣ архиепискоупа кесария
 кападокіискыа похвала о мѣ мченицѣхъ.

Мченичи памати како сътость бждетъ любаштиѣмъ
 мченикы; за неже къ добрымъ клеверѣтомъ чѣсть и
 оуказаніе іестъ призывн къ обѣштоуемоу владыцѣ.
 ѡвѣ іестъ, іако хвалаштеи добѣла мжжа въ тѣчнѣхъ
 вѣрѣменехъ не отѣлжчатъ са подраженія. блажи оубо по
 извѣсти пострадавѣшааго мччєніе, да бждеши мчче-
 никъ волеѣж, и излѣзєши без гонєніа, безъ огнѣ, без-
 дранѣ тѣхъжде мжкъ съподобѣєнѣ. намъ же прѣдѣле-
 житъ не о іединомъ мчченицѣ чоудити са, ни о двѣо-
 ю, ни о десати чїсма іестъ блажимѣхъ, мѣ сжтѣ
 мжжъ, іакоже іединж доушж имжште въ раздѣлєна тѣ-
 лєса, а въ іедномъ съдыханнїи и іединєннїи вѣрѣ іедно
 же и тѣпѣннїе іеже противж лютымъ и състоаннїе
 іеже за истинж показаша. вѣси тѣчнїи дроугъ дроугоу,
 равнїи волеѣж, равнїи и страстнїж. тѣмъже и равнѣноч-
 стьноу вѣнѣцоу славы съподобѣша са. коє оубо слово

• доидеть достойно ихъ похвалити. ни аште и ꙗзыци
 дохваляхъ быша толѣжъ добръ дѣтѣмъ мжжъ въспѣти,
 и аште и ѱединъ би быль чюдимъи, дохваляше нашъ
 силѣ одолѣти, а не нѣ только множество, тржтъ о-
 нимъскыи, пѣтъ непрѣворемъи, тѣчѣтъ и на бранехъ
 непобѣдимъи. воле же оубо по срѣдѣ ихъ въведъша па-
 мать на обывтъ пользѣ отъ нѣхъ прѣстоаштиихъ
 състроимъ, прѣдъпоказавъше въскмъ, ꙗкоже на чръта-
 нни, мжжъ сѣхъ мжжства, ꙗко и доблѣства побранъ-
 скаѣ многашъди бо словописателе и шарописателе начръ-
 таѣтъ, ови словомъ оукрашаѣште, а сѣи на дѣскы
 чрътаѣште, и многы поустѣиша на мжжство обон.
 ихъже бо слово повѣстижъ и слоухомъ оуказаатъ са,
 тѣхъ же и к'нигы мѣчаша'подражаниемъ показѣтъ.
 такожде же и мѣ въспоманемъ прѣстоаштиимъ до-
 боръ дѣтѣмъ мжжъ, да ꙗкоже се прѣдъ лицемъ принесъше
 дѣланиѣ ихъ подвижнѣмъ са на подражаніе доблѣи-
 шихъ и приснѣишихъ подражанимъ. то бо ѱсть по-
 хваленіе мжченик', оутѣшение събѣраныхъ ѱже къ
 добрѣ дѣтѣмъ. не хотатъ бо словеса ꙗже о сватыхъ
 подъ закономъ похвалы быти, за ѱже хвалаште отъ
 винъ мѣра сего начатѣкы похвалѣ приѣмѣтъ, а имъже
 миръ распатъ ѱсть, како можетъ ч'то отъ сжштиихъ
 въ ѱемъ приложити къ славлѣ; не бѣ бо ѱдно отечество
 сватыхъмъ, другъи бо отъ иноѣ страны бѣ, то како
 юже; безградникы ли ꙗ наречемъ или градникы въселъ
 въселеныѣ; ꙗкоже бо въ прѣношение събѣраныхъ при-
 несеноѣ отъ кождо обывте принесъшимъ бываатъ,
 такожде и о блаженыхъ сѣхъ кождо отечество

обѣщати вѣсѣмъ іестѣ, и всѣи сѣхъ отъ вѣсѣдоу пода-
 ѣхъ сѣбѣ отечество. паче же почто иштемъ градъ
 стоаштинъ на тѣлѣхъ, оставѣше нѣмъ градъ
 ихъ, иже іестѣ разоумѣнъ; градъ оубо іестѣ мѣченикъ
 градъ божи, іегоже хытрѣцъ и сѣдѣтель богъ, вѣш-
 нѣи Іероусалимъ свободѣнъ, мати павѣлова и тѣченъ
 іего, чловѣчѣскомъ оубо рождениѣмъ нѣмъ иного, а доу-
 ховное іед'но вѣсѣмъ, обѣщати бо отѣцъ имѣтъ богъ,
 и братиѣ всѣи не отъ іед'ного и іедноа рождени, нѣ
 отъ вѣсѣнѣннѣи доуховнааго въ сѣвѣкоуплѣннѣе іеже
 любѣвѣхъ сами са сѣчетахъше, ликъ готовъ, приложе-
 ннѣе велико славашихъ отъ вѣка господа, не по іедно-
 му сѣвѣранъ, нѣ напрасно прѣложыше са. како же
 іестѣ образъ прѣложениѣ; снѣ велинствомъ тѣла и юно-
 стнѣхъ раштениѣи и силохъ тѣченъ вѣсѣхъ своихъ оуныше
 всѣи въ оимѣство вѣчѣтени бѣша, и за вѣранскѣхъ хы-
 трость и за мѣжѣство доуша того дѣлѣма велиа чѣсти
 имѣахъ отъ цѣсара, именити сѣхъ вѣсѣми за добрѣ
 дѣтѣлѣ. іегда же оубо повѣдано бѣхъ безбожноіе оно
 и нечѣстивоіе повѣданиѣ, не нарицати Христоса, аште
 ли, то бѣды подѣемати, прѣтѣмъ же бѣ вѣсѣкъ
 образъ мѣжѣ, и многа іерость звѣрѣнѣска. двизааше са
 отъ неправѣдѣнѣихъ на благовѣрѣнѣа, кови же и сѣ-
 вѣти зѣли на нѣа плетомѣ бѣваахъ, и разнѣчѣни образи
 мѣжѣ примѣшлѣни бѣваахъ и мѣчимѣи неослабѣми,
 огнѣ готовъ, мечъ изѣоштрѣнъ, распатнѣе поставѣиено,
 пропасть, коло, воштагы и ови бѣгаахъ, а дроузни
 послоушаахъ, ннѣи колѣбаахъ са, дроузни же искоуше-
 ннѣи тѣчѣхъ прѣкшѣннѣи оубоаша са, ннѣи же близъ бѣ-

вѣше лютихъ прѣнемогоша, друзѣни же пакы въ подвигъ вѣлѣзѣше, воле же не можѣше до коньчины волѣзѣти сътрѣпѣти въ срѣдѣ страданія отъверѣгоша са, ѣкоже троуждаѣшѣни са въ пѣчинѣ, и брѣмена, ѣже имѣахъ, трѣпѣниа погоубѣша. тѣгда оубо сѣи непобѣдимѣи и добѣи воинѣи хрѣстовѣи вѣлѣзѣше въ срѣдѣ, паказаѣшѣтоу кѣназоу кѣнигы цѣсаревѣи и послоушаниа отъ вѣсѣхъ просашѣтоу, свободѣномъ гласомъ дръзомъ жъскы, никакоже оустрашѣвѣше са о прѣктимѣи хъ, въ срѣдѣ вѣлѣзѣше крѣстиани сѣи са нарекоша. ѡле блаженѣи азѣци, ѣлико нѣхъ свѣтъи тѣ гласъ испоустѣиша, нѣже вѣздоухъ приѣмѣ свѣштѣи бѣстѣ, агѣлѣи же слышавѣше въсплескаша, дѣаволѣ же съ бѣсѣи оуизвенѣи бѣстѣ, господѣ же на небесехъ написалѣ имѣна нѣхъ. рѣша же оубо кѣждо нѣхъ въ срѣдѣ шѣдѣше крѣстианѣи ѣсѣи и ѣкоже сѣ вѣлазашѣи въ бѣрѣниѣ, въ коупѣи имѣна сѣи глаголѣхъ, и на мѣсто во бѣрѣниа вѣстѣпаѣхъ, такожде же и сѣи тѣгда поврѣхъше нареченѣа имѣна сѣи ѣже отъ окѣштааго съпаса кѣждо сѣеи нарицаашѣ, и то творѣахъ всѣи, друѣгъ по друѣзѣи съчетаа сѣеи. тѣмъ же бѣстѣ вѣсѣмъ ѣдѣно имѣа. оубо же во ни онѣ, ни онѣ, нѣ всѣи крѣстиани наричѣи бѣваахъ. воле же чѣто сътвориалѣ тѣгда владѣика тѣ; лютѣ во бѣкаше и разѣченѣи, ово ласканиѣмъ тѣкаашѣ, ово же хотѣкаше съвратѣти прѣштѣниа. за прѣва оубо лѣшташе нѣхъ ласканиѣмъ, покоушаа са ослабити отъ настоѣниа благѣи вѣрѣи, не прѣдадите, глагола, юности вашѣи, ни мѣзѣте измѣнити безъврѣменноѣи съмрѣтѣи хъ сладѣкѣи сѣи жизни, не лѣпо ѣстѣи обѣкѣшѣниѣмъ

одеа́квати въ рати зълодѣискоѡ съмрътнѡ оумирати·
къ симъ же и дары обѣштавааше, а другоѡ глаголааше·
чьсти отъ цѣсарѣ и саны примете, и тѣлами примы-
шленни ласкалаше а· ꙗгда же не ослабѣша искоушениѡмъ
тѣмъ, въ другын окразъ оумышленни прѣиде, ранами
и съмрътьми и мжками безмѣрѣными досаждаше имъ.
онъ же сица словеса глаголааше а мжченича кака, по
чѣто, рече, лѣстиши ны, ѡ боговорѣче, отъстѣпнѣти
отъ бога живааго, ти работати вѣсомъ пагоубѣнѣимъ,
прѣдълагаа намъ свои блага; что можешѣ толико
дати, ꙗко тѣштиши сѧ отати; ненавиждѣ такого
дара тѣштѣтъ имѣшта, не приѣмѣтъ чьсти матере нечѣ-
стна· дары ли даѣши остаѣштаа, славѣ ли остаѣ-
штѣтъ; цѣсаревѣ ли твориши знана; нѣ отъ истовааго
цѣсара отъводиши· по что малы глагола мало даѣши
отъ мира сего; о вѣсемъ мирѣ мы не вѣрѣжемъ, не сѣтъ
намъ тѣчѣна видимаа жааѣмъа надежда, видиши ли
небо се, коль добро ѣстъ видѣти и коль велико, и
земля, колика ѣстъ, и вѣса, ꙗже на нѣн чоудна· ни-
чтоже отъ вѣсего того тѣчѣно ѣстъ блаженѣства пра-
ведѣнѣнхъ, си бо мимоходатъ, а наша прѣбываѣтъ·
ѣдинъ даръ желѣѣ, вѣнѣцъ праведѣнѣи, ѣдинъ сла-
вѣ хоштѣ видѣти и цѣсарѣствнѣ небесѣноѣ, зѣло
любѣѣ вышѣнѣѣ чѣстѣ, мжѣ са боѣ гѣвнѣскыа, оу-
страшаѣ са оноѣ о҃гнѣ, а прѣтимааѣ ками не боѣ са,
ꙗко каеврѣтъ ми ѣстъ, оумѣѣтъ говѣти не вѣрѣж-
штихъ о коумирѣхъ, стрѣлы отрочиа имамъ раны
ваша, тѣло ко внѣши, ꙗже, аште дръзѣ сътѣрпнѣтъ,
славѣнѣѣ вѣнѣчаѣтъ са, аште ли напрасно оумѣрѣтъ,

отидеть избеѣвъ еждини нжждьныхъ, ции слоужьбъ
тѣлесныхъ прѣимъше иѣште и доушами власти покоуша-
юте са, ции бога нашего въшыши са творите, и по-
слѣднѣе досажденіе отъ насъ примъше негодоуєте,
и страшньими сими мжками прѣтите, грѣхъ на ны
носаште благовѣріе: нѣ не страшикомъ прѣтите, ни оу-
жасньнымъ, ни пристрашньымъ. по божіи же любви
іесемъ и на колеси привазани быти готови и вазани бы-
ти и жегоми и въсккъ образъ мжкы приати. іегда же
си слыша величавъи онѣ и сверѣпыи, не сътрѣпѣвъ дрѣ-
зости мжжъ прѣвъзвѣрѣвъ яростнижъ съматраше, кою би
примышленіе изобрѣсти да би длъгъ и лють имъ сътво-
рилъ съмрътъ. обрѣте же оумышленіе, съмотрите же,
како іестъ люто. съмотривъ бо іестъство томъ земьа,
іако стоудень велика іестъ въ ѱен, и година вѣрѣмене,
іако зимна, ношть съгладавъ, въ ѱенже паче лютость
въиваетъ, нѣ и сквероу тѣгда въ тѣ ношть въѣштоу,
повелѣ въскхъ окнажьше на іаснѣ по срѣдѣ града съ-
мръзъшемъ са оумрѣти. обаче вѣсте, іелико васъ искоуши-
сте зимж, іако тажекъ іестъ образъ томъ мжкы, нѣстъ
бо инѣмъ оуказати нѣ искоушыніемъ. тѣло бо въ
стоудень въпадъ за прѣва оубо въсе оснишаетъ, съскда-
ѣшти са крѣки, по томъ възмжштаетъ са и въскы-
питъ, зжеомъ зывыжштемъ са, жиламъ съгрѣжда-
ѣштемъ са и въсемоу тѣлоу неволѣжъ сълацаѣштоу са,
волѣзнь же напрасна и люта и неиздрічема до самѣхъ
оудовъ доходяшти волѣзньо творить мразимымъ
чоуиство. по томъ краи отъпадаѣт тѣла іакоже огнемъ
горжштемъ, отъгонима бо топлота отъ концъ тѣла

и въвѣгажшти въ гажвинѣ части, отъ нѣхъже отъ-
стѣпала, мрътвы оставишеть, а въ нѣже вѣстѣпають,
колѣзни въносить, по малому сѣмрѣти находашти мраз-
зомъ. тѣгда оубо присждени быша на яснѣ въсѣ-
ношть стояти, ѣгда вѣтрѣ люте сѣверѣ вѣяше не
прѣстаа, ѣзеро же вѣ, о нѣмъже и градъ сѣтворенъ
бысть, въ нѣмъже снѣ страдаахъ сватинѣ, ѣкоже се полѣ
сѣтворено вѣ, конемъ тешти, то прѣтворышоу мразъ
ѣго, и сѣмръзъше са велми, пѣши и сѣноузни по нѣмоу
хождаахъ, рѣкы же присно текжшта стаа помръзъша,
макъкоѣ же ѣстьство водноѣ каменнѣ подраживо
прѣтвори са, сѣверѣ же люте вѣа въсе, въ нѣмъже доу-
ша вѣ, на сѣмрътъ рѣаше. тѣгда оубо слышавъше по-
велѣннѣ, сѣмотри же ми въсе мѣсто неповѣдимое же
мжжѣ, съ радостнѣхъ отъврѣгъ къждо и послѣднѣхъ
срачицѣхъ къ сѣмрѣти мразнѣхъ идѣахъ, ѣкоже се бо-
гатѣство гравити, сами себе пооуштажште глаголѣ-
ште. ѣда съ ризѣхъ сѣвлачнмъ са, нѣ ветѣхаго чловѣка
отълагаемъ, тѣлѣмааго похотѣми прѣлѣсти, хвалнмъ
та, господи, съ себѣхъ ризоѣхъ и грѣхъ съ себе сѣвлачаште,
по нѣже за зѣмни овѣккохомъ са, Христоса дѣлѣма
сѣвлакѣцѣмъ са, не мовѣмъ ризѣхъ штадѣти за породѣхъ,
ѣже погоубихомъ. чѣто въздамъ господевѣ; сѣвлачѣнъ
бысть и нашъ господѣ, чѣто ѣсть велико рабовѣ тожде
подѣати ѣже и господѣ; паче же и самого господа мы
ѣсмъ сѣвлакѣшѣн, оими бо дрѣзѣнѣша сѣтворити. они
сѣвлакѣкоша и раздѣлиша ризы, велѣми оубо написанъ на-
шѣхъ хоуахъ сокоѣхъ оставимъ. люте ѣсть зима, нѣ сладѣ-
ка порода, колѣзѣнно сѣмръзѣннѣ, нѣ сластьнѣхъ покон,

мало дож'дѣмъ, и лоно Авраама патриарха покрѣиетъ
ны, іедноѣ ноштинъ всѣхъ вѣкѣхъ измѣнимъ, съжъжена
бѣди нога, да въ инъ съ аггелы ликуѣтъ, отата бѣди
рѣка, да имать дръзновение къ владыцѣ въздѣлати са,
колико отъ нашихъ оимъ на рати падоша, цѣсарю
тылѣкныюуоумоу приизнь хранаште, мы же за приизнь
истовааго цѣсарѣ живота сего не прѣдамъ ли; колико
зѣлодѣискъ сѣмрътъ приаша, ати бѣвѣше о неправъ-
дахъ, мы же по правѣдѣ не сѣтрѣпимъ ли сѣмръти; не
оуклонимъ са, ѡ сѣвоины, не дадимъ зажда диволо-
ви, пакти сѣтъ, не поштадимъ, по нѣже бо всѣкко
оумрѣти іестъ, оумрѣмъ, да оживемъ, да бѣдѣтъ
жрѣтва тѣлесна наша прѣдъ тобою, господи, и да при-
ти бѣдемъ, іакоже жрѣтва жива, благоприятѣна тебѣ,
стоуденниъ сѣиъ всѣхъ жегомѣ, добро приношеніе, ново
всѣхъжеженіе, не огнемъ ни стоуденниъ жѣremo. си сло-
веса оутѣшѣна подаваѣште дроугъ дроугоу и дроугъ
дроуга пооуштаѣште, іакоже се страждѣ на рати твора-
ште, ношѣ проваждаахъ тѣпаште страсть добѣлно,
радоуѣште са о надѣіемъныхъ, рѣгаѣште са противѣ-
нѣоумоу. іедна же бѣ молитва всѣхъ. чѣтыре десѣте
вѣнидохомъ въ подвигъ съ, мѣ вѣнѣчани бѣдѣмъ, вла-
дыко, да не останетъ ни іединѣже отъ чисмене, чѣстѣ-
но іестъ число, іеже почѣдъ іеси чѣтырѣми десѣтѣ дѣни
поста, имѣже въ законіе вѣниде мирѣ, чѣтырѣми дѣса-
тѣ дѣньми постомъ Илия изискавъ господа видѣлъ.
молитва же тѣхъ така бѣ. іединѣже отъ чисмене осла-
вѣвъ противѣ лютымъ вѣжавъ отиде, сѣтованіе
безмѣрно свѣтымъ оставилъ. молѣния нѣхъ господа

бес коньца быти. поставиены во стрѣшнѣ мѣченикы
 близъ нѣкѣде въ банѣ грѣемъ съмотраше бѣдѣжштаа-
 го, готовъ приѣмла отъ оимъ приѣбѣгажштинѣхъ къ
 нѣмоу. нѣ и іеште во и то примышлено бысть, банѣ
 близъ скорж помостъ приѣбѣгажштинѣхъ подаважшти,
 и то зѣлодѣлими ажѣвно примышлено бысть, такого
 мѣста изѣобрѣсти, на нѣмъже готовое оутѣшени
 ослабѣкаше трыпѣннѣ подвижажштиѣхъ са, то славы-
 нѣкиша являше трыпѣннѣ мѣченикѣ, не тѣ во іестъ
 трыпѣлибѣ, иже трѣковани не доиматъ, нѣ имѣли
 обилие, ти въ страданнѣ трыпа. егда же оубо они по-
 движаху са, онѣ же вѣлодѣкаше събѣдѣжштинѣ са, видѣ
 видѣннѣ дивно, силы нѣкѣхъ съ небесѣхъ съходашта и
 ꙗкоже се отъ цѣсара дары велиа оимомъ раздаважште,
 въскѣмъ же дары дадоху, іудѣного же тѣчѣж оставиша
 бѣчѣсти недостойна рекше сжшта небесѣхъскѣхъ чѣстни,
 иже авнѣ противѣхъ болѣзни не сътрыпѣвѣ къ ратѣ-
 нѣимъ оубѣже, люто видѣннѣ праведѣнѣимъ воинѣ
 оушидѣ, храбѣрѣи плѣнѣнникѣ, овѣча христосово зѣк-
 роидино, а іеже оканѣіе, ꙗко и небесѣхъхъ жизни по-
 грѣши са, и ни сѣмъ же наслади са, авнѣ же при косо-
 вени топлотѣ плѣти іего растаавѣши, любан же жизнь
 съпаде са безаконѣновавѣ въ тѣште, а стражѣ, іегда
 видѣ іего оуклонѣша са и къ банѣ текша, въ мѣсто
 отѣбѣгѣшааго самъ са оустроиа, и съверѣгѣ ризы къ
 нагѣимъ са примѣси, а въпиа тожде зѣваннѣ сва-
 тѣхъ, крѣстианѣхъ іесѣмъ, и напраснѣемъ прѣложени-
 ѣ чоудѣ сътвориа зѣраштинѣмъ, чѣсма же наплѣниа, - 773)

своимъ оутѣшилъ, подраживъ борца прѣдъпачкнѣмъ,
 цинъ въ прѣвѣтѣмъ штитѣ падъшааго лѣнѣ напачкѣмъ
 трѣтъ, да не чело нѣхъ възмѣтитъ са падъшнимъ. та-
 ково же и онъ сѣтворилъ, видѣ некесѣска' чоудеса, по-
 зна истинѣ, прѣвѣже къ владѣщѣ, причте са съ мѣче-
 никъ, обновилъ ѣже о оученицѣхъ, отиде Иуда и
 въниде за нѣ Матѣи, подражникъ бѣмъ Паулови,
 сынъ въчера гонитель дѣнесъ еуаггѣлистъ, сѣвѣше и сѣвѣ-
 вание приатъ, не отъ чловѣкъ, ни чловѣкомъ, вѣро-
 ва въ има господи Исоу Христоса вѣрети са въ нѣ, не
 отъ Паула, нѣ своеѣмъ вѣроѣ, не въ водѣ, нѣ въ сво-
 ѣи крѣви, и тако дѣнии начинаѣштоу ѣдначе дѣхѣмъ
 ште огню прѣдани бѣша, и останѣци огнѣни въ рѣкѣ
 вѣсѣпани бѣша, да вѣсѣмъ тварѣмъ проидетъ блаже-
 нѣхъ страсть на земли подвигоша са, стоуденъ сѣтрѣ-
 пѣша, огню прѣдани бѣша, вода нѣхъ приатъ, тѣхъ
 ѣстъ гласъ проидохомъ сквозѣ огнѣ и водѣ, и ѣведе
 насъ на прохладѣние. сѣнъ сѣтъ обѣмѣшнѣ нашѣ
 странѣ ѣкоже се сѣнове части възбранѣшѣ наше-
 стѣни ратѣнѣхъ, не въ ѣд'номъ мѣстѣ са затворѣше,
 нѣ въ многа мѣста сѣшѣ и многа отечѣства оукрашѣ-
 ше, и славно ѣстъ, не по ѣд'номуу раздѣлѣни бѣвѣше
 приѣмѣшѣтнимъ, нѣ размѣшѣни бѣвѣше въ коупѣ
 ликоѣмъ. шле чоудо, ни мѣне сѣтъ чисменѣмъ, ни
 множанѣ бѣваѣтъ, ашѣ и на рѣ нѣхъ раздѣлиши, сво-
 ѣго чисмене не излазатъ, ашѣ въ ѣд'но сѣбереши мѣ, и
 тако прѣбѣваѣтъ по естествоу огнѣноуоумоу. огнѣ бо
 и къ вѣжагаѣштоуоукоу прѣстѣпаѣтъ, и весь ѣстъ оу-
 имѣшѣаго. и четѣре десѣте и вонъ сѣтъ въ коупѣ, и

в'си сжтѣ оу когожде. не завидаштеиѣ благодѣаніе, не издаіемаа благодѣть, готова помошть крѣстьяномѣ, съборѣ мжченикѣ, воини побѣдотворци, ликѣ словословаштиныхъ, колико са бы троудилѣ, да бы нѣкако обрѣкаѣ понѣ іедного за та молашта господа, м̄ сжтѣ съглас'но молитвѣ вѣсылаѣште. идеже д'ва іеста или г̄ събѣрани о имени господьни, тоу іестѣ по срѣдѣ ихъ, а идеже м̄, кто оуже притѣ, іако нѣстѣ вожиѣ тоу пришествіѣ; иже скръѣнтѣ, кѣ четыремѣ десатемѣ да приѣгаѣтѣ, иже са веселитѣ, кѣ нимѣ притѣкаѣтѣ, овѣ да избѣдетѣ печали, а съ да поштадитѣ са веселіѣ іего. с'де жена вѣрна за чадѣ молашти приходитѣ, оходаштоу мжжеви за вѣзвращенны молашти, неджгоуѣжштоуоумоу съпасеніѣ. съ мжченикы да бѣдѣтѣ прошеніѣ ваша. юноша да тѣч'никы подражаѣтѣ, от'ци же да помолатѣ са тацѣхъ отрокѣ от'ци быти, а матери добры матери повѣстѣ да вѣкнѣт'. матери іедного блаженныхъ тѣхъ видѣвѣши прокыхъ оуже стоуденіѣ оумерѣша, а своіего иначе дѣхѣшѣ за сілоѣ и за сътрѣп'ніѣ лютиныхъ, оставѣѣштемѣ іего княземѣ, іакоже могшѣ нѣкако размыслити, сама своимѣ рѣкама вѣземѣши на рамо вѣзложи на кола, на нихъже прочин иже лежашѣ на огнѣ везомн вѣахъ, по истинѣ матери мжченича, не іспоусти бо слѣзѣ немоштенѣж, ни извѣштала ничѣсоже ни смѣрено ни недостойно вѣрмені, нѣ, иди, рече, ш сыноу, на добрѣи пѣтѣ съ тѣч'никы своимѣ и съ другѣ своимѣ, не отѣлѣчи са лика, не покажи са послѣжде инѣхъ владыцѣ. по истинѣ добра коренѣ добра же и лѣтораслѣ. показа доблаѣ матери,

Мѣсца марта въ ꙗ. мѣся сватааго Водрата
и иже съ нимъ.

Отъ многъ и разлченъ градъ похыштеномъ бывъ-
шемъ крѣстианомъ въ врѣмена Декия цѣсара и Оуале-
риана и ведомомъ бывъшемъ въ никомидинскыи
градъ Будиинъ и въ тѣмнищъ вѣврѣженомъ бывъ-
шемъ и съ вѣсѣцѣмъ оутврѣжденнымъ вѣдомъ вѣкажъ
на вѣпрашаніе, да аште рачатъ жрътвѣно исти, то безъ
мжкѣ отъпоуштеніи бывъше пакы въ своѣ кѣждо ихъ
идетъ очечьство: страху же многу сжштоу въ градѣ
крѣстианомъ, паче же имъ же въ кесарин Декину цѣ-
сарю прѣбывати, ови оубо вѣжаахъ въ горы, ови же
на селѣхъ сжште таахъ са: искоуѣснни же и добни хри-
стосови раби съ оуп'ваніемъ въ градѣ прѣбываахъ въ
мнозѣ радости, ожидаахъ да некъли некъгда и ти
съподобатъ са прославити бога. іединъ же отъ тѣхъ
сы блаженъи Водратъ, вѣрѣстож и добротож и родомъ
и богатѣствомъ и іеже всѣго истиннѣкѣ богочѣстнѣемъ
оукрашенъ, прихода къ тѣмнищноуоумоу стражу и къ
воинномъ, даа имъ много злато вѣзъ соумнѣнны за-
творенѣи тоу братин слоужааше, комоуждо ихъ потрѣ-
бѣноіе приноса, и дрѣзѣкишаа на мжчєніе молѣше по-
минати іего въ цѣсарьствѣ господни, а страшивыа
дрѣзѣи творѣше пооуштаа а не боати са нѣ радовати,
поминаа имъ, іако мнози отъ чловѣкѣ не льгѣко не съ
многѣмъ болѣзньи житиа сего отъходаште ни нѣнышъ-
шѣнаа жизни съподобивша са, ни тамо покои полоучи-

ша, и кождѣ болѣзни съдравиѣ съказаа глаголааше, яко іеже за Христоса троудити са, паче же іеже за нь оумьрѣти мѣзда многамъ и великамъ ходатаи іестъ. бывъшоу же таковоуоумоу дни, въ ньже прѣдъсѣдъ андопатъ въ народѣ повелѣ привести рабы христосовы на сѣдиште, приведеномъ же имъ бывшемъ прѣдъ нь рече андопатъ къ божиемъ рабомъ да повѣдаіетъ кѣждо васъ свое имя и санъ и отъчество. блаженъи же Кодратъ зади за вѣсѣми стоа не дрѣжимъ никыимъже къ въпрошению андоупата прѣвъи вѣсѣхъ великомъ гласомъ отъвѣштавааше крѣстиани наричемъ са, се іестъ чоудноіе имя наше, слава вѣсѣхъ насъ и добродѣство іедно іестъ, раби іесмъ Іѳоус Христоса, господа небесѣскааго и невидимааго бога, градъ же комоуждо насъ іестъ небесѣскыи Іероусалимъ, въ ньже вселитъ господъ вса надѣжштаа са на нь да оубо оуже слыша вса наша, андопате. андопатъ же акы въ забвѣнии бывъ о дрѣзости мѣжа того рече къ слоугамъ отъчаивѣшааго са оноаго привѣдѣте прѣкъ ма, да виждаж, что дрѣзость іего приобѣрѣте іемоу. онъ же слышавъ и прошѣдъ сквозѣ народъ самъ прискочи и ставъ прѣдъ вѣсѣми и прѣкрѣстивъ са рече къ андоупатоу самъ придохъ, антоупате, прѣдъ та прѣдѣборникъ бывъ дружинѣ своеи противѣ отцоу твоіемоу дияволоу, въ скорѣ оубо твори іеже хоштеши, да оувѣси отъ искоуса сего, яко христосови іесмъ воини, и призываниємъ владѣкы нашего непобѣдни сѣште о кѣзнехъ воина твоіеаго сотоны стоимъ противѣ крѣпаште са. андопатъ рече глаголи, отъчаане, имя свое

прѣвое и прилоучаи. сватѣи Кодратъ рече: рѣхъ ти, на-
 ко крѣстианъ іесмъ и азъ и вси син, аже видиши
 братиѣ моиѣ, прилоучаи же не имамъ, нѣ раби госпо-
 дѣни іесмъ. се іестъ наше добродѣство. андупатъ ре-
 че: не достонитъ ти крѣстианомъ са нарицати, іел'ма по-
 велѣниіе непоѣдимыхъ цѣсаръ оумараіетъ та, ви-
 ждѣ же та и добродѣчна и рѣчива зѣло, да оубо по-
 слоушан мене, друже, и възвѣштѣ о тебѣ къ цѣсарю,
 и старѣшинѣскѣмоу саноу еждѣ ти ходатаи, тѣхъж
 аште богъ благодѣствіиши. прѣблаженъи же мѣче-
 никъ христосовъ Кодратъ рече: андупате, не жродѣ-
 ствомъи богъ глагола, не бо сжтъ бози мнози, нѣ іе-
 динъ богъ отецъ, отъ негоже вса, и іединъ господъ
 Ісусъ Христосъ имъже вса. андупатъ рече: сжтъ оубо
 мнозиши бози, цѣсаръ же заповѣда двѣма на десате
 жрѣти богома, имъже повинѣти са подобаатъ и покло-
 нити. сватѣи Кодратъ съ дръзновениіемъ великомъ
 гласомъ възъи глагола: не добро іестъ многомъ бо-
 гомъ бѣити, іединъ богъ да еждетъ, іединъ цѣсаръ.
 тѣгда андупатъ разгнѣвавъ са повелѣ и съвлѣшти и на
 дѣстѣ протагъше бити и жилами соуровами глагола:
 повѣждъ си има. ономоу же не отвѣктаважштоу
 въпрашааше слѣгы андупатъ: что има іемоу іестъ; онѣ
 же рѣша: Кодратъ, нѣ и велика рода іестъ. андупатъ
 рече: поштадите и и въставите и отъ дрѣва, и рече к
 іемоу: чѣто се сътвори намъ; по чѣто прокоудн чинъ
 свои; и призѣвавъи близъ себе рече к іемоу: по чѣто санъ
 свои и родъ оставиѣ къ соіетѣнѣи крѣстианѣстѣ вѣ-
 рѣ пристѣпи; блаженъи же Кодратъ рече: азъ върахъ

припадати въ домъ бога моего паче нѣкъли жити въ-
 жилиштинѣхъ грѣшныиныхъ. андоупатъ рече: послушан
 мене и пожри богомъ, да не яко зѣлодѣи зѣлкѣ оумьре-
 ши. сватыи Кодратъ рече: блаженъ естъ мжжъ, иже
 не идеть на пжтъ нечестивыиныхъ и на сѣдланшти па-
 гоубныиныхъ не сѣде, нѣ вждеть въ законѣ господни
 воли его. Перинни андоупатъ рече: не прѣклѣштан себе,
 Кодрате, о вѣсккомъ ко крѣстианѣ казни цѣсарьска ле-
 житъ, любо оубогъ естъ, любо богатъ, любо сано-
 витъ, любо смръдъ, то ни того поштадитъ сждъ. сва-
 тыи рече: еи, нбо кожнѣ писаниѣ глаголетъ: нѣстъ
 рабъ, ни свобода, нѣстъ богатъ и ништъ, ни варваръ,
 ни скудъ, ни елинъ, ни жидовинъ, вси бо о господи
 єдино єсмъ, за нѣ моѣж та, казни цѣсарьскж и коѣбрь-
 скж въ скорѣ сѣконьчан о мьнѣ, азъ бо крѣстианъ
 єсмъ, родъ мой и достоннѣство съ сватыими єстъ
 свѣтъльство нмжштинѣхъ, а не отъ чловѣкъ, иже днесь
 сжтъ а оутрѣ не бжджтъ. андоупатъ рече: послушан
 мене и пожри и насыштан са жизни сѣи и свѣта сего, и
 то глагола андоупатъ проплака са съ стenanнимъ вели-
 комъ, добѣли же мжченикъ Кодратъ рече к нѣмоу: не
 прѣдѣлаган ми змиинъ оумышлани и днѣвоѣ, не проли-
 ван слѣзъ, пѣсе и вѣсхъиштѣниче, не имашн бо мене
 прѣклѣстити раба божны. Маѣимъ князь рече: пронъри-
 выи чловѣче, господинъ мой великѣпъи милоуетъ тѣ,
 а ты досаждаєши нѣмоу. сватыи Кодратъ рече: самъ
 себе да са плачетъ, о мьнѣ бо нѣстъ трѣбѣ плакати са,
 ни мловати, аште ли оубо андоупатъ, то ты кто єси
 прѣдъ нимъ вѣштавал; довлѣѣтъ намъ си, аште ли

и ты старѣшина хоштеши быти, то богъ та прокля-
ни. коментарисни рече: тако ми твои полоучаи, владѣ-
ко мои андупате, аште сего тако оставиши, то не имать
са лѣнити и тѣхъ самѣхъ цѣсаръ оукарати, и
приобраштеши намъ залазъ не хѣдъ. сватыи Кодратъ
рече: по истинѣ, ꙗкоже рече божиѣ писаниѣ: вѣс кжѣ
величаша са страны и людие поучиша са тѣштѣтѣны-
имъ; прѣдѣсташа цѣсарѣ земьстии и князи събраша са
коупно о господи и о Христосѣ ѿего, се бо нынѣ отъ
соуѣтѣиныхъ князѣ рабѣ божиѣ сждѣ приѣмьѣтъ. ан-
дупатъ рече: съваѣкѣше бездарѣствѣнааго пакы бнѣте,
да вѣспранжвѣ повинетъ са богомъ и заповѣдемъ вла-
дыкѣ нашихъ цѣсарѣ. бнѣмъ же блаженъи глаголаше:
слава тебѣ, боже господи, Іѣоусѣ Христосе, ꙗко и ме-
не грѣшѣнааго и недостоинааго съподобилъ ѿеси имене
твоего ради се вѣсе пострадаи, да и азъ оубогъи
причѣтѣнъ бѣдѣ къ рабомъ твоимъ любимъимъ тобо-
ѣ, благодарѣствоуѣ та, господи, съподобѣ ма, вла-
дыко, испълнити са сватааго твоего доуха, даждѣ ми
мѣдрость имѣти о тебѣ и непрѣклонъи вѣрѣ съхра-
ни, оумѣдри ма мѣдростиѣ твоеѣ, ꙗко нынѣ вѣрѣ-
ма ѿеже отъ тебе застѣпыѣниѣ, нынѣ вѣрѣма изволен-
и, нынѣ вѣрѣма ꙗже отъ тебе помошѣ, освѣти ма и
оутвѣрди ма обѣштаниѣмъ твоимъ, прими ма, да
прославитъ са има твоѣ мноѣ оубогъимъ рабомъ
твоимъ, съврѣши ма о твоѣмъ имени и приведи ма къ
твоемоу отцоу, исповѣждѣ ма прѣд нимъ быти ми
рабѣ твоѣмоу, еи, господи Іѣоу Христосе, моѣ та,
съврѣши ми течениѣ. бнѣштитѣмъ же измѣнившѣмъ са

патъ краты и отънемогъшемъ крѣвь течааше рѣками и
 съ плътиѣхъ отъ блаженнаго мѣченика. андѣпатъ рече
 къ сватоуоумоу: вѣроуеши ли понѣ нынѣ, Кодрате,
 богомъ; блаженъи Кодратъ глаголааше: капишта по-
 ганъскаѣ сребро и злато: оуста имѣтъ и не глаго-
 лѣтъ, очи имѣтъ и не оузыратъ, оуши имѣтъ и не оу-
 слышатъ, ноздри имѣтъ и не оконѣжтъ, рѣцѣ имѣтъ
 и не посажѣтъ, не вѣзгласатъ грѣхъныи своими, по-
 добни имъ вѣдѣтъ творащии ѿ и всѣхъ оуправѣ-
 щии на нѣ. Перинни андѣпатъ рече: тѣмномъ словомъ
 хоулиши мѣна зазѣрѣти, послушан оубо, Кодрате, и
 пожри богомъ. сватъи Кодратъ рече: словесемъ
 тѣмънымъ, добръ рече, тѣмъна бо ти истина са-
 мѣнитъ, прѣлестъ же свѣтъла, свѣтъломъ оубо сло-
 весемъ прѣродительныими начѣхъ гласы, вѣдомо да
 вѣдетъ тебѣ, ѿко богомъ твоимъ не жѣрж и заповѣди
 кѣсаровѣ и волѣкрѣстѣ не повинѣ са, за нѣ аште хоште-
 ши мѣжити, то твори волѣ свои, и скорѣе къ некесъ-
 коуоумоу цѣсароу посѣли ма. андѣпатъ рече: тако ми
 боги, не имамъ тебе поштадѣти, нѣ нѣкацѣми мѣ-
 камъ и горькою смрътѣю погоубѣхъ та, окаяне. дѣни
 оубо пришѣдѣшоу повелѣ въса вести ѿ въ темницѣхъ,
 повелѣвъ вѣрсеиѣ тѣхъчено подѣ хрѣбѣтъ блаженнаго
 мѣченика подѣсыпати и камы великъ вѣзложити на
 прѣси ѣмоу и нозѣ ѣмоу въ гладѣ вѣложити, желѣзы
 же оковати и вѣсждоу, и сѣтвориша тако сватоуоу-
 моу, и не вѣргоша ѣго тако на многы дѣни. блаже-
 ныи же Кодратъ, ѿко по истинѣ добрии стрѣхотѣ-
 пецъ добротѣсти, доуѣ сѣхрѣпѣ лютыѣ тѣмъ мѣ-

кы и не прѣмѣни са отъ божия надежда. шѣдѣ же ан-
 дѹпатѣ въ нѣкенскыи градѣ повелѣ сватѹнымѣ мѣчени-
 комѣ вселѣдовати. въшѣдѣ же въ црѣкѣвиште и
 пожръ коумиромѣ повелѣ прѣдѣставити сватѹа.
 въниде же и сватѹи Кодратѣ, яко нѣкѣторыи добини
 воинѣ пѣваа своѣмѣ силомѣ на сѣнитіе ратѣникѣ прѣ-
 ди иды и грьдѣ на ратѣникѣ възираѣтъ, крѣстѣ на
 лицѣ показаа оустрашаѣтъ ратѣническѣ плѣкѣ, такожде
 и добини син прѣдѣ всѣмѣи сватѹиими идѣаше свѣтъло
 въсе лице и силно показаа и жѣты облажашѣ на нѣмѣ
 акѣ оутварѣ многоцѣнѣи жѣ нѣмѣ на сѣбѣ величааше и ра-
 довааше са, якоже чюдити са елинѣскѹимѣ философомѣ
 крѣстьянѣстѣи мѣдрости и трыпѣнию и славити бога
 глаголѣштемѣ по истинѣ, велика іестѣ въра крѣсти-
 танѣска, якоже многомѣ отъ нѣхѣ въкровати богоу. и
 іегда сташа прѣдѣ анѣдѹпатомѣ, оумоли сватѹи Ко-
 драѣ слогѣ, да того прѣвѣіе слогѣ въведѣтъ. въве-
 деноу же іемоу бѣвъшоу прѣдѣ анѣдѹпата рече анѣдѹ-
 патѣ къ сватѣоумѣоу пожри богомѣ. сватѹи Кодратѣ
 рече. рабѣ азѣ Христѣоса рекѣшааго. вози, иже небесе и
 землѣа не сѣтвориша, да погѣвѣнѣтъ. анѣдѹпатѣ рече
 пожри, Кодратѣ. мѣченикѣ рече. не жѣрѣж, рѣхѣ ти
 оубѣ, яко христѣосѣкъ робѣ іесѣмѣ. анѣдѹпатѣ глагола
 повинѣжти ти са подѣбаатѣ закономѣ цѣсаремѣ, а не
 Христѣосоу твоіемоу, якоже глаголѣши. сватѹи Кодратѣ
 рече. азѣ цѣсарѣоу моіемоу Христѣосоу повинѣоуж са, а не
 чловѣкомѣ не вѣдѣштинѣмѣ бога, молити са оубѣ за на
 повелѣкно іестѣ намѣ іестѣ, да некли обрататѣ са и прин-
 мѣтъ оувѣдѣніе истинѣы жрѣти же коумиромѣ никако-

же. андупатъ рече: да аште оубо молиши са за цѣсара, то
 подока ти ѣстъ и повелѣніемъ ихъ повиновати са, пи-
 шетъ бо са, отъдати кесарово кесареви и божіе богу.
 сватый Кодратъ рече: за село мое искоупихъ са кесарюу,
 и богу моему подобаатъ искоупити са иже о немъ
 дагоу. повелѣа же ѣстъ жрѣти крѣстіаномъ, любо
 ли оумирати не жрѣштемъ. мы же готови ѣсмъ за
 христосово исповѣданіе не тѣчѣж іеднож оумрѣти нѣ
 и тѣсѣштами. андупатъ рече: видиши ли, колико
 множество крѣстіанъ пожрѣша богови; іеда тѣхъ
 мнитъ ти са бѣти добрѣишоу; сватый Кодратъ рече:
 зѣло добрѣи доброродѣнѣи ѣсмъ, іако не пожрѣхъ: к'де
 же сѣтъ пожрѣшен; не виждѣ ихъ оубо. и повелѣ ан-
 дупатъ привести ѡ прѣдѣ са, и іако ѡ хотѣша въве-
 сти, блаженъи Кодратъ, да не видѣнѣ ими бѣдетъ,
 тако просто стоѡ, рече къ андупатю: повели, да ма
 отрѣшатъ. отрѣшеноу же іемоу бѣвѣшоу текъ бла-
 женъи въ црѣкѣвиште и въса капишта сътѣрѣ поврѣ-
 же на земли, видѣвѣше же жѣр'ци бѣвѣшеніе похѣштѣше
 и коупно съ воинѣи поставиша и прѣдѣ андупатомъ.
 разг'нѣвавъ же са андупатъ повелѣ и повѣсивѣше
 стрѣгати: повѣшенъ же бѣвъ сватъи нача славити бо-
 га и іако придоша отѣсѣжливѣшии рече к нимъ бла-
 женъи Кодратъ: ѡ оканин и въскко окаиин, что по-
 страдавѣше толь скоро съсѣжливѣше си отѣврѣгосте са
 владыкѣи Христа и сами са дѣаволоу прѣддате; не вѣ-
 ровасте ли бѣти въскрѣшенію мрѣтѣвилмъ; не вѣсте
 ли, іако огню неоугасѣмоу бѣти и црѣви неоусыпаѣ-
 штоу и бездѣнѣи и тинѣи и прѣисподѣнни дѣври; кѣи

отвѣтъ вѣдетъ вамъ въ славѣнныи и великыи день
 пришествія спаса нашего Ісуса Христоса; развѣзѣте
 очи оумъ вашего и видите, отъ кждоу испадосте и к'де
 падосте са, цѣсарство небесное оставивѣше непо-
 трѣбноуоумоу рабоу воини есте, иже отъшѣдѣшоу вла-
 дѣцѣ кнѣтъ клеврѣты свои и оубиваетъ, іегоже го-
 сподинъ пришедъ на полѣ прѣсѣчетъ, и разоумѣните,
 ч'то сѣтвористе, маловерѣменныихъ мжкѣ оубоивѣше
 са вѣчныи мжцѣ сами са прѣдасте, оузрите въ вѣ-
 дѣштаи вамъ отъ правдивааго сѣдѣа Ісуса Христоса,
 иже отѣдастъ комоуждо по дѣломъ своимъ. и се гдѣ-
 голѣштоу блаженоуоумоу Кодратоу вѣзѣпиша отъ-
 вѣргѣшии са съ слѣзѣми великомъ гласомъ и рѣша оу-
 боихомъ са, господи, мжкѣ и сѣвѣсхыштени бѣхомъ
 ꙗко бесловесныи животи, и акты агныци посрѣдоу
 вѣкѣ расхыштени бѣхомъ, сѣключиша ко насѣ грѣси
 свои, и жити хоташте въ маловерѣмен'нѣкмъ семъ жи-
 тии въ вѣдѣштинимъ вѣцѣ оумрѣхомъ да что сѣтво-
 римъ оубо, не вѣкмъ, ѡ ока'нии. блаженныи же Ко-
 дракъ, радости испавникъ са о покаянии, нхъ и слѣзы
 нхъ видѣвъ рече к ѿнимъ пѣванте, братіе, ꙗко ми-
 лосердѣ естъ господь, нашъ Ісусъ Христосъ, съ слѣза-
 ми припадѣте к ѿмѣ, стойте и нынѣ о исповѣданни
 іеже въ спасѣ, своими крѣвѣми очистите са отъ грѣхѣ,
 и іеже пактѣи повѣждени бѣсте, крѣпостѣи доушѣ-
 нѣи повѣдите. тѣмъ же кричѣ великъ сѣтворѣшемъ на
 мнозѣ часѣ и поврѣгѣшемъ са на земли и прѣстѣи по-
 сыпавѣшемъ главы свои толѣкъ трепетъ бѣстъ
 прѣдѣстоѣштинимъ, ꙗкоже не тѣчѣи крѣстиѣномъ

єдинѣмъ плакати са съ ѿими, живѣштин бо въ нѣн-
 стѣмъ градѣ оужасѣше са отъ бѣвѣшааго крича и въ-
 плѣ събра са на мѣсто то мѣжи и женѣ и младенци,
 жидове и єлини и крѣстианѣско множество, иже са
 тлаште творѣахъ, ꙗкоже не бѣаше въ мѣстити са наро-
 доу. разгнѣвавъ же са о томъ андоупатъ повелѣ блаже-
 нааго Кодрата паче стрѣгати и свѣштами горѣштами
 прижигати ребра єго, и расѣдаа са ѿростниѣ съпадааше
 съ прѣстола, нечловѣчѣстѣ повелѣваа наносити на нѣ
 мѣжѣ. добни же христосовѣ Кодратѣ, ꙗко никакоже
 чоуа мѣжѣ, поучааше каѣштаа са глагола. добрѣ,
 братиѣ, молите са господоу прилежнѣ. онѣмъ же гла-
 голѣштемъ, ꙗко нѣсмъ достѣннѣни нарицати имене
 сватааго христосова, оукаравѣше и, глаголааше намъ
 молите са богоу, братиѣ, молите са, приближите са къ
 мѣнѣ. онѣмъ же пристѣпниѣшемъ и припадаѣштемъ к
 нѣмоу и плачѣштемъ са велѣми и вѣсѣмъ тоу сѣштинѣмъ
 плачѣштемъ са с ѿими въздвиѣ гласъ скон блаженѣи
 Кодратѣ възпи съ слѣзами глагола. блаженѣи боѣ,
 иже єд'ночадааго сына своєго Исоу Хрѣста посѣлавѣи
 и тѣмъ са примирѣи съ нами, врагомъ же намъ сѣ-
 штемъ прѣклѣхѣи чловѣколюбѣи присвоиствѣи
 нѣ, иже въсѣкѣ тварѣ сѣтворѣи бѣвѣшааго ради по
 образу твоєму чловѣка, да насѣштаатъ са токоѣ
 сѣтворѣи зѣданиѣ и нынѣ, владѣко, изгѣнана
 сѣтвори сѣтонѣ отъ рабѣ твоиѣхъ сиѣхъ, прими, вла-
 дѣко, и нынѣ съвоинѣ моа, оувазѣша оубо въ сѣ-
 теѣхъ дѣвоѣкѣхъ, нынѣ же приѣкѣаѣштаа къ твоєи
 благѣи и чловѣколюбѣю. да оубо не гнѣван са на на,

яко отвергыгоша са тебе дръвѣе, обаче стоатъ непрѣклон-
 ни, приими даръ мой недостойнааго раба твоего, и
 съподобѣи а примѣсити са къ небесъныимъ твоимъ и
 истинъныимъ воиномъ, сътвори са самъ знамение въ
 благо, да оувѣдатъ, яко помиловалъ а еси, и не
 гноуша са каѣштемъ са имъ. еи, владыко господи,
 Ісусъ Христосе, оуслыши мене раба своего и за доуша
 ихъ прими мож доушж, яко тебѣ подобаатъ слава
 въ вѣкы аминъ. и съ великомъ гласомъ всен братни
 рекъшемъ аминъ напрасно свѣшта оугасоша и ржкы мж-
 чаштинихъ слоугъ раслабѣша и облакъ свѣтелъ на вѣсѣхъ
 сватыхъ быстъ, тѣма же и мракъ на андупата и на
 поганыхъ просыпа са, якоже отъ страха оумъ погоубити
 ан'тоупатоу и вострепетати коупно съ съвѣтъныкы
 своимъ надѣжштемъ са имъ, яко и градъ са иматъ
 пасти, мальчанню же многоу бывъшоу аггелъскъ гласъ
 слышанъ быстъ поѣжштемъ и славословаштемъ бога,
 часома же двѣма минжвѣшема расхождааше са по ма-
 лоу тѣма и начаша възирати погани на сватыхъ и ви-
 дѣти иже о нихъ свѣтъ, покаавъшини бо са начаша съ
 великомъ гласомъ выпити и глаголати: съгрѣшихомъ
 и безакон'новахомъ, оцѣсти, съпасе. едѣва же въ себѣ
 бывъ андупатъ повелѣ а вести въ темницж и оутвер-
 дити. и сънемъше съ дрѣва блаженааго Кодрата въвер-
 гоша и въ темницж и оутвердиша. и на оутрни сѣдъ
 андупатъ на сѣдишти повелѣ прѣдѣставити ѿмоу рас-
 каавъшаа са, въпрашавъ же а и оувѣдѣвъ прилеж-
 ною и непрѣклонною исповѣданию ихъ и не възмогъ
 прѣвратити имъ оума повелѣ вести а въ своя земля и

грады іедного кождо ихъ и тоу живы а съжити,
 блаженоуоумоу же Кодратоу коупно и съ инѣми къ Елис-
 понтоу прѣдѣити. вси же свати идоша радости исплѣ-
 нивѣше са и славаше бога и тако къждо ихъ веденѣ
 бысть на своѣхъ земьхъ и о Христосѣ съкончаша са.
 шѣдѣ же андѣпатѣ въ апаминскыи градѣ и пожърѣ коу-
 миромѣ повелѣ привести прѣдѣ са сватыа мѣченикы и
 рече къ блаженоуоумоу Кодратоу: жьрши ли богомѣ оу-
 бо, вѣшше и непрѣподобьне, или ни; докии же мѣченикѣ
 Кодратѣ рече: отца твоего нарицаи такогo сжшта,
 азъ бо кръстьянѣ іесмѣ, и не вѣдѣ ни вѣшшеы ни
 проказьства, и не жьрж бѣсомѣ. вида же андѣпатѣ въ-
 се тѣло сватааго одрано рече къ дроугомѣ своимѣ: кѣа
 мѣжы нанесж на зѣлосѣмрьтѣнааго сего, не вѣдѣ. онѣмѣ
 же не довѣдѣштемѣ и не отвѣкѣшталѣштемѣ ничоже,
 видѣѣхъ бо оуже к'томуу не мошти тѣлоу іего трѣпѣти
 мѣжѣ, повелѣ андѣпатѣ принести вѣктиште и въсадити ѣ
 въ ѣе и ископати ровѣ и въвѣсити и въ ѣѣ въ вѣктишти и
 бити и посохами: многоу же часоу минжѣшоу повелѣ
 изати и из вѣктишта мѣна, ѣко оумрѣла ѣ: ѣкоже от-
 рѣшиша вѣктиште, искочникѣ сватыи ста простѣ. ан-
 дѣпатѣ рече: не ю іеште почоу мѣжѣ; сватыи же Ко-
 драѣ възвѣкѣ на неко рече: благодарьствоуѣ та, го-
 споди Іѣоусе Христосе, ѣко стрѣлы младаиштѣ бѣша
 раны ихъ и изнеможе въ ѣихъ крѣпость ихъ, мнѣ же
 силж подан и оукрѣпи ма, и къ андѣпатоу рече: окаяне,
 видиши ли и пытаѣши іеште; іеже оуко можеши твори-
 ти, то твори, тѣчыж скорѣіе. възыриѣ же са андѣ-
 патѣ рече къ ѣмоу: по въсемоу поту погоуѣж та, аште

и вѣшѣбами своими пѣваеши. сватѣи же Кодратѣ
 вѣзѣпникѣ рече: благословленѣи єси, господи боже нашѣ,
 ꙗко избави отѣ рѣкѣи сѣмрѣтѣи жизнь нашѣ, нынѣ
 оубо вѣздамѣ ти славу прѣвѣшнѣюмоу богу нашему.
 андопатѣ же повелѣи и прѣди вести въ кесарни, вѣшѣдѣ
 же андопатѣ въ градѣ на оутрѣи пожрѣ бѣсомѣ и
 повелѣи блаженнаго Кодрата прѣдѣставити ємоу и пы-
 тааше отѣ него, аште хощетѣ пожрѣти, оубѣдѣвъ
 же непрѣложеніе блаженнаго мѣченика рече къ ємоу:
 довлѣетѣ ти оубо, аже приатѣ мѣкѣи, пристѣпникѣ
 пожри богомѣ. блаженѣи же Кодратѣ рече: игралѣ є-
 си съ мнози мѣкѣи сими твоими. и разгнѣвавѣ са ан-
 допатѣ повелѣи прострѣкти и по остроу каменію и бити ї
 говаждами жилами по вѣсемоу тѣлоу. биемѣ же бла-
 женѣи славѣше кога глагола: многашди вѣраша са съ
 мнози и бо не прѣмогоша мене: на хрѣбтѣ моємѣ ко-
 ваахѣ грѣшници, оудалиша безаконіе ихѣ, и ꙗко
 съконѣча ѿламѣ андопатѣ рече: бияте и протажно, до-
 ки же мѣченикѣ Кодратѣ рече: бияте, бияте, пакти
 оубо пакости твориши, а доуша не врѣдиши. андопатѣ
 рече: окаяне, зѣлоу бѣсоу прѣдолѣлѣ єси. сватѣи Ко-
 драѣ рече: тако ми и господа моєго Ісусѣ Христосѣ,
 зѣлоу зѣло и не тѣчѣи єдномоу, нѣ и вѣсемоу воинѣ-
 ствоу єго господинѣ вѣхѣ, господа моєго ради Ісусѣ
 Христосѣ, ємоу же слава въ вѣкѣи аминѣ. множествоу
 же братѣ отѣвѣштавѣшемѣ аминѣ разгнѣвавѣ са зѣло
 андопатѣ повелѣи ати отѣ множества дѣва мѣжа и
 привести ѣа к ємоу. атома же има вѣвѣшема оставивѣ
 сватаго Кодрата о блаженѣкѣмѣ Саторнинѣ и Роуфинѣ

нача пытати, се бо вѣста имени юю. повѣсивъ же ѿ
 повелѣ дѣрати желѣзны ногѣты, дондеже чрѣва начѣ-
 нхъ хѣтѣти извалити са на земыж. блаженны же мж-
 чина моласта сватааго Кодрата и всѣхъ прѣдѣсто-
 штѣхъ братѣхъ молити са богоу за ны. и възъпивъ сва-
 тын Кодратъ рече: господи Ісусе Христосе невидимаа-
 го о҃тца, посѣли помощь своѣхъ на нѣк и застѣпи ѿ, ен,
 боже съмѣренныхъ, помилуи рабы свои и даждѣ имъ
 трѣпѣннѣе и повѣдѣ дожи до коньца. многоу же часоу
 минѣвшоу и ничѣсоже отѣвѣштаѣшѣма има, отъ
 многыхъ бо мжѣ не можааста и глаголати, повелѣ
 же андипатъ сънемѣше ѿ прѣдати сѣчыцамъ, да на пѣ-
 ти Елиспонта идѣште отъсѣкѣхъ главѣ юю. тѣма же
 тако съкончавѣшѣма са мжжи боголюбиви и хрѣсто-
 любиви вселѣдѣствовавѣше ихъ пѣтьмъ възаша много-
 цѣнныа мошти юю, давѣше злато много сѣчыцемъ,
 принесѣше же ѿ въ свои грады положиша чѣстѣно. бла-
 женоуоумоу же Кодратоу повелѣ андѣпатъ коупно и съ
 инѣми вселѣдѣствовати въ Аполоннѣ, и въшѣдѣ
 нечѣстивын андѣпатъ въ црѣквиште аполоново повелѣ
 привести сватааго Кодрата и прокѣа. приведенѣмъ же
 имъ бѣвѣшемъ ноуждаше ѿ пожрѣти нечѣстивымъ
 вѣсомъ и глагола къ блаженоуоумоу Кодратоу: послоу-
 шан оубо мене и остани са вѣсованиа своѣго, по чѣто
 санъ свои родъ оукарѣѣши; оувѣждѣ богы и съпаси са
 и азъ повелѣ врачемъ ицѣклити та, тѣчѣхъ пожри ко-
 гомъ, пристѣпи къ Ісклипию и тѣ та истѣклитъ, оубои
 са величѣства богъ и великааго Аполона, докѣмъ Иера-
 клиа, иже всѣхъ цѣсарѣ, и Дни трѣвеличѣствѣнааго,

Преа, Писидона оубо, нѣси ли николиже плавалъ по мо-
 роу, да бы оувѣдѣлъ страхъ іего; либо ли поклонн са
 слынцоу свѣташтоуоумоу са по всен сьселѣнѣи, іеда н
 тк оумрѣлъ іестъ, іакоже ты хоула глаголѣши; еда
 нѣстъ на некесн; блаженъи же Водратъ рече азъ по-
 кланѣи са истин'ноуоумоу богоу и іединочадоумоу сы-
 ноу іего Іоусе Христосоу, и не отѣмештж са сватааго
 доуха, нѣ трепештж іего крѣпости, и несповѣдимъи
 снаж поѣи и славыѣи въ инъ, мрѣтвомъ же капиштемъ
 не кланѣи са, вѣсь не коѣи са, ни тебе нмжшта'го мало-
 годѣиъи властѣ, іеште же мало дѣнии и їдж къ госпо-
 доу моѣмоу, ты же зѣло зѣлѣ въплачѣши, іако не вѣсхо-
 тк оувѣдѣти истиннааго бога, давѣшааго ти жить,
 сыне сотонинъ, обѣшѣи нечистыхъ вѣсовъ, вѣсьи
 пѣсе, крѣвопивъи змию, пѣтоидивъи мечоу, сверѣ-
 пѣи звѣри, не стыдиши ли са жѣра каменію прѣдъ
 народомъ прѣдъ толкомъ множѣствомъ народа, иже
 ничесоже приѣмыжтж; сокачиа чистѣиша васъ сжтж,
 иже сжтж раби чловѣкъсти, іако въ дворѣхъ закалажтж
 чистѣи на сѣнѣдѣниѣ чловѣкомъ, а не вѣсомъ, въ же
 коумиромъ безъчоувствьномъ жѣржште прѣдъ наро-
 домъ не срамыѣете са, іако и каменію закалажште въ
 сѣнѣдѣиете да придетъ, бестоудѣици, приѣмѣи
 жрѣтвѣи, да іавитъ са, да вѣспроситъ о сѣвѣ, да при-
 иметъ, да іастъ, да речетъ камѣиъи богъ вашъ, что
 хоштѣтъ, да іемоу заколѣжтж, козъ ли или волъ или
 птицъ, чѣстѣиѣи іемоу, оусрамыѣи са, чада стоу-
 довѣиаи, въ во вѣсьи сжште нѣи цѣломдрѣиъи вѣ-
 шѣи мѣиите. и се глаголѣштоу іемоу разнѣкравъ са

андупатъ повелѣ соль съ оцѣтомъ съмѣсивъше поли-
вати раны его и соукномъ вѣстирати и яко помалѣча
сватый, Перинни нечестивый повелѣ радегъше желѣ-
за зѣло жести и по рекромъ. блаженный же Кодратъ
длѣготръпѣливъ трѣпа болѣзни моляше са въ оумѣ
малѣча и оустѣнкъ его подвизаста са, гласа же егоу не
бѣаше слышати, отънемогъшемъ же са слоугамъ, по-
велѣ сънати и и вести въ темницѣ, и на оутрѣи повелѣ
андупатъ сватааго прѣдѣвести къ елиспонтѣскоуоумоу
островоу, и прѣшедъшоу антоупатоу Рундакъ рѣкѣ
изидоша противъ егоу князь, иже бѣ того мѣста, и
съ народомъ събѣравшимъ са отъ капиштѣ, а по и-
стинѣ желажштемъ видѣти христосова страстотръпца,
прослоутиѣ бо мжчениа его оуже по всен Ясни и бѣхма
по всен вселѣнѣи обѣтекло бѣаше, повелѣ же въскъмъ
андупатъ прѣдѣйти къ прѣди сжстини вси глаголемѣи
Сероукоминъ, тоу бо капишта многа бѣахъ поставѣе-
на, и прѣбывъ тоу на оутрѣи сѣдъ повелѣ привести сва-
тааго мжченика Кодрата, всѣ же народъ събѣравъ са
стомахъ позороуѣште мжченика, блаженааго Кодрата
онъ же, аште и полиано бѣаше крѣвижъ все тѣло и а-
кы мѣхъ бѣаше надъменъ, нѣ тихо и свѣтѣло пока-
заше лице свое и слаба са ведомъ бѣаше слоугами,
многънихъ бо ради мжкѣ, аже нанесоша на нь, не мо-
жаше оуже и ходити, всѣ бо пжтъ на колѣхъ везомъ
бѣаше, и ако прѣдѣста прѣдъ андоупатомъ, и рече к
немуу: поумилъ ли са еси сео, Кодрате, или ни; онъ
же прѣвеликомъ гласомъ възъпивъ рече: из младѣ ногъ-
тини цѣломждѣрствоуѣж, из жтробѣи матере моеа

крѣстианъ ѱемъ и иного бога не знаѣхъ развѣкъ господѣ
 моего Ісуса Христа. тѣгда разгнѣвавъ са ан'тупадъ
 повелѣ огнь възгнѣтити и възложити сковрадъ. слоу-
 гамъ же възгнѣтившамъ огнь, и тако раждежена
 вѣлаше сковрада, ѱакоже образъ ѱѣ подобенъ вѣлаше
 огню, и повелѣ андупатъ възложити сватааго на ско-
 врадъ. блаженъи же Когратъ рече. азъ самъ о себѣ
 възлѣзъ на сковрадъ, и не замоуждъ, и сѣтворивъ хри-
 стово знаменіе възлеже на сковрадѣ, възметаахъ же
 слоугы днавола на сковрадъ пыцалъ и масло и трѣ-
 стіе. сватъи же Когратъ поѱше. боже, на помошть
 мнѣ вѣнми, господи, на помошть мнѣ потъшти
 са, да постыдатъ са и посрамыжтъ са искъшти
 доуша моеѣ, да възврататъ са възпатъ и оурамы-
 жтъ са хоташти мнѣ зѣлоу. и кончавъшоу ѱемоу
 ѱалмъ, ѱако дѣвѣма часома прѣшедъшема, нача сва-
 тъи ржати са андупатоу глагола. огнь снѣ твои стоу-
 денъ ѱестъ и желѣза сковрады макъчанша сжтъ твоего
 сръдъца, добръ оубо сѣтвори, троудъна ма сжтъ отъ
 шѣствіи пжтънааго, повелѣ на макъцѣкмъ семъ одрѣ
 почити ми, нѣнѣ оубо испочнухъ и възмогоухъ, и то
 глагола сватъи мжченикъ обраштааше са на сковрадѣ,
 ѱако на одрѣ по истинѣ настѣланѣ многоу же часоу прѣ-
 вѣвъшоу и огню никакоже прикоснжвъшоу се ѱемъ по-
 велѣ андупатъ сѣнемъше и отъ сковрады мало вѣнѣ
 вѣси на хѣлмъ възведъше мечемъ главъ ѱемоу отъскъ-
 шти. примъ же отъвѣтъ и тѣшта са на некесъское цѣ-
 сарство блаженъи Когратъ поѱше глагола. благословѣ-
 ѱенъ господѣ, иже не дастъ насъ на оуловеніе зжвоми

и хъ, и нѣкотори отъ вслѣдъ иджштаѣ братиѣ по-
 пахъ съ нимъ. и дожи до мѣста, идеже хотѣаше
 съкончати са, конча ѡгал'мъ, и на мнозѣ помоливъ са
 и благодарственъ бога прѣклонивъ колѣнѣ и вѣнъ про-
 тагъ въ добрѣ исповѣданнѣ оусѣченъ вѣстъ на славу
 и хвалу Христосу богу нашему нѣнѣ и присно и въ
 вѣкы вѣкомъ.

Мѣсаца марта въ аї. житиѣ Григора папы
 роумъскаго.

Блаженъ Григори поставленъ вѣстъ патриархъ сва-
 тѣи божии црѣкви римскѣи, а прѣжде патриаршества
 црѣноризъцъ бѣ въ манастири сватааго апостола Ан-
 дреа, нарицаемааго Кноскаура, близъ сватоу ю мжени-
 коу Іѡана и Паула. бѣаше же игуменъ того манастирѣ,
 мати же юго блаженаѣ Силвиѣ живѣаше близъ вратъ
 сватааго Паула апостола на мѣстѣ нарицаемѣмъ кѣла
 нова. тѣ же блаженъ Григори юг'да сѣдѣаше въ хы-
 зинѣ своѣи и писааше, приде къ нему маломоштъ,
 мола и и глагола помилуй ма, раба бога вѣшнѣаго,
 яко старѣшина бѣхъ кораб'никомъ, и истопихомъ са
 и погоубихомъ много имѣннѣ, и своѣи и стоужде. лю-
 бовништинъ же и по истинѣ рабъ христовъ призъвавъ
 слоугъ своѣаго глагола юмоу брате, шедъ даждъ семоу ѡ
 златицѣ. братъ же шедъ сътвори, якоже повелѣ юмоу

рабѣ божии Григоринъ, и дастъ маломошти $\bar{\text{с}}$ златицѣ, и отиде. пакы оубо мало прѣмоудивѣ въ тѣжде день приде тѣжде маломоштѣ къ блаженоуоумоу Григороу глагола: помяну ма, рабе бога вѣшнѣаго, яко много погубихъ, а мало ми іеси далъ. блаженъи же призъвавѣ слоугъ своею глагола юмоу: иди, брате, даждъ юмоу другъж $\bar{\text{с}}$ златицѣ. сътвори же братъ тако. възъмъ же ништни $\bar{\text{в}}$ златицѣ отиде. пакы же мало помоудивѣ третіе въ тѣжде днь приде къ блаженоуомъ Григорию глагола: помяну ма, рабе бога вѣшнѣаго, даждъ ми другоіе благословѣніе, яко много погубихъ. блаженъи же призъвавѣ слоугъ своею глагола юмоу: иди, даждъ юмоу другъж $\bar{\text{с}}$ златицѣ. отъвѣштавѣ же глагола: вѣрж ми ими, чѣстѣи отъче, яко нѣстѣ остала ни іедина златица въ ризьници. глагола к ъмоу блаженъи: не имаша ли иного никакогоже съсѣда, ни ли ризѣна, да даси юмоу; онъ же отъвѣштавѣ рече: иного съсѣда, чѣстѣи отъче, не имамъ развѣ сребрънааго блюда, иже іе послала госпожда великаа съ коуцнѣ. глагола къ ъмоу рабѣ божии Григоринъ: иди, брате, даждъ юмоу блюдѣ тѣ. братъ же сътвори, якоже повелѣ юмоу блаженъи, и дастъ ништоуоумоу. ништни же възъмъ $\bar{\text{в}}$ златицѣ и сребрънѣи блюдѣ отиде. іегда же и поставиша патриарха свѣтѣи цркви римьстѣи, по обычаю патрнаршѣскоу повелѣ сакелароу своемоу въ іединъ днь іеднож приве-сти $\bar{\text{в}}$ маломошти на трепезж своѣ, да обѣдоужѣ съ нимъ. сакеларинъ же сътвори, якоже повелѣ юмъ патриархъ, и призъва $\bar{\text{в}}$ мжѣ ништѣ. и іегда сѣдоша

съ патриархомъ на трепезѣ, обрѣтоша са гї. призъ-
 вавъ же сакелара глагола ѿмоу. не бѣхъ ли ти реклъ
 бї позъвати, то како без моего повелѣния три на де-
 сате ѿси позъвалъ; сакеларъ же слышавъ и пристрашенъ
 бывъ отъвѣштавъ рече к ѿмоу. вѣроу ми, чѣстънѣи
 владѣко, дѣва на десате нхъ ѿстъ, третняго на десате
 не видѣаше никѣтоже развѣ патриархъ ѿдннѣ. обѣдоу-
 юштемъ же имъ видѣаше патриархъ третняго на де-
 сате сѣдашта на кран стола, и се, лице ѿго образы из-
 мѣниаше, овогда оубо видѣти и вѣаше сѣда, овогда
 же отрока. и ѿгдаже вѣсташа съ трепезы, инѣ вса
 отъпоустѣ блаженѣи, а третняго на десате, видимааго
 тако чоудѣна, а и за ржжж и введѣи и въ клѣтъ своѣ
 глагола ѿмоу. заклинаю та о величїи силѣ вседръжи-
 теля бога, повѣжда ми, кѣто ты ѿси, и что ѿстъ
 има твоѣ; онъ же рече к ѿмоу. и ѿже вѣпрашаѣши
 имени моего, то и то чоудѣно ѿстъ, обаче азъ ѿсмѣ
 оубогѣи пришедѣи к тебѣ, ѿгда бѣ въ манастири ска-
 тааго ѿндрѣа апостола, нарицаѣмааго Кланоскаръ, ѿг-
 да сѣдѣаше въ хѣзинѣ и писааше, ѿмоуже да дѣва на
 десате златицъ и сѣребрѣнѣи блюдъ, иже ти бѣ посѣ-
 лала съ коуцнѣи блаженнаѣ Силвна мати твоѣ, и да оубѣ-
 си, ѿко отъдѣне того, отъ ѿелнже пода ми съ длѣготрѣ-
 пѣннїемъ и простомъ срьдцемъ, нарече та господѣ
 патриархоу бѣти сватѣи црькви своѣи, за ѿжже и
 кровь своѣ пролиа, и бѣти ти прѣимѣнникоу и на-
 мѣстѣнникоу врѣховѣннаго апостола Петра. глагола же к
 ѿмоу блаженѣи Григории. како вѣси ты, ѿко тѣгда
 нарече господѣ бѣти мѣнѣ патриархоу; онъ же отъ-

вѣштавъ рече. не ѿѡма ли аггелъ господѡ всесдрѣжи-
 телн ѿсми азъ, то того ради вѣдѣ, и тогда бо господѣ
 ма кѣ посѣлалъ к тебѣ искусити оусрѣднѣ твоѣ. аште
 оубо чловѣколюбнѣ а не чловѣкомъ твориши видѣти
 млость своѣ. блаженъи же то слышавъ оубома са, не
 оубо вѣкаше до толѣ видѣлъ аггела, акы кѣ чловѣкоу
 бо вѣсѣдова и вѣзира на нѣ. рече же аггелъ кѣ блаженоу-
 оумоу. не кон са, се, посѣлалъ ма ѿсѣтъ господѣ, да
 бѣдѣ съ тобою въ житии семѣ. блаженъи же слы-
 шавъ то отъ аггела паде ницѣ на земли, и поклони са
 господоу глагола. аште малааго того ради даанна и ни-
 чесоже сѣшта толико множество штедротъ показа о
 мнѣ прѣмилостивъи господѣ, ѿкоже аггела своѣго
 посѣлати кѣ мнѣ, бѣти ѿмоу съ мною въ ннѣ, ка-
 кома оубо славы съподоватъ са прѣвѣважштин въ запо-
 вѣдѣхъ ѿго и дѣлажште правдѣ, безъ лѣжа бо ѿсѣтъ ре-
 кын, ѿко млость хвалитъ са на сѣдѣ, и милоуаи ни-
 шта въ заѣмѣ даѣтъ богоу. тѣ же самѣ аггелѣскын го-
 сподѣ строаи чловѣчѣскоѣ съпасеннѣ глаголетъ кѣ о
 деснѣхъ столштиннѣ. градѣте, благословѣеннѣ отъца
 моѣго, примѣте оуготованоѣ вамъ цѣсарѣство отъ
 начала мироу. алчѣнъ бо вѣхъ, и даѣте ми ѿсѣте, жа-
 дѣнъ вѣхъ, и напоисте ма, странѣнъ вѣхъ, и наведо-
 стѣ ма, волѣхъ, и присѣкѣисте мене, нагъ вѣхъ, и
 обалѣкостѣ ма, въ темьници, и придостѣ кѣ мнѣ, ѿѡ-
 ма оубо сътвористѣ ѿдномоу отъ братиѣ сѣѣ моѣ хощѣ-
 дыѣ, то мнѣ сътвористѣ. бѣди же вѣсѣмъ намъ по-
 читѣжштиннѣ же и послоушажштиннѣ оуслышати бла-
 женъи тѣ гласъ, и вѣчѣнъи хъ. благъи, аже оуготова

богъ любаштнимъ и, да нѣ съпримники сътворитъ Христосъ богъ прѣчистымъ ради матере іего сватымъ богородица, іако томоу подобають слава, честь и покланіиіе, нѣны и присно и въ вѣкы вѣкомъ амин.

Мѣсаца марта въ вѣ. мѣчєніе сватааго Пионна презвѣтера змѣрянска града.

Памать сватымъ обѣштити апостоломъ велитъ. вѣдѣ іако иже памать творитъ съ вѣсѣмъ сръдцемъ и вѣрою и нѣхъ оутрождають, боляша хоташте подражати, Пионна же мѣчєника и паче поминати лѣпо, по нѣже, іегда вѣкаше въ мироу, многы отъ прѣклєсти обрати, апостольскыи мѣжъ въ насъ бѣвѣ, и коньць іегда призванъ бѣсть къ господоу и мѣчєнъ бѣвѣ, съпсаноє се остави на наказаніе намъ и до нѣнѣшнѣго имѣти намъ памать оучєніа іего. мѣсаца шєстааго вѣ дѣни настаѣшти сѣвотѣ велицѣи въ дѣни, вѣнєгда са роді блаженныи мѣчєникъ Полѣкарпъ, гонєнію сѣштоу Декия цѣсара въ Змѣрянѣ, ати бѣша Пионни презвѣтеръ и Савини исповѣдѣница и Исклєппидъ и Македони и Лимонъ презвѣтеръ съборѣнѣи црѣкѣви. Пионни же видѣ прѣжде ієдного дѣне, вѣнєгда са роді Полѣкарпъ, іако въ тѣ дѣни ати бѣша сии съ Савиниѣ и съ Исклєппиємъ посташте са, и іако видѣ, іако оутро въ тѣ дѣнѣ ати имѣтъ бѣти, вѣземъ розѣны извѣ-

ты три на вѣѣж своиѣ вѣзложи, и Савининиї и Ясканпин, и жидѣахъ сѣдаште вѣ домоу. се же сѣтвори за ведомыѣ ради не разоумѣти кѣихъ, іако и дроузини идѣтъ осквернити са вѣ трѣбахъ, нѣ да видатѣ вѣси, іако вѣнатѣ вѣ тем'ницѣ акиѣ ити. помолѣшемъ же са имъ и вѣкоусивѣше хлѣба и воды вѣ сѣботѣ великѣѣѣ приде к ѿимъ Полемъ и иже вѣахъ съ ѿимъ вѣзискати и влачити крѣстиѣны на трѣбѣ и на осквернѣниѣ, и рече Полемънъ. вѣмъ оубо, Пионнї, заповѣди цѣсара, іако велитѣ вамъ жръти богомъ. Пионни рече. вѣмъ заповѣди божиѣ, вѣ ѿнихъже велитѣ намъ томоу іедномоу са кланѣти. Полемъ рече. пондѣкте оубо на сѣборѣ, да томоу са обѣштаѣете. рече же Ясканпини и Савинини. мѣ бо гоу живоуоумоу покарѣемъ са и обѣштаѣемъ са. вѣде же ѿ Полемъ и пришѣдѣшемъ имъ видѣша вѣси, іако жѣты носатѣ, и акы на прѣславѣно чоудо тѣчаахъ колико брѣзо народи, іакоже отѣривати дроугъ дроуга, и пришѣдѣшемъ имъ на мѣсто, идеже вѣша сѣбѣрали са, испльни же са вѣсе то мѣсто и вѣсходи и горѣница елинъ и жидовъ, и жденъ праздѣноваахъ, по ѿеже вѣлаше великаѣ сѣбота. поставиша же ѿ по срѣдѣ ихъ и Пвлемъ рече. ѿ Пионнїѣ, покорите са акы и вѣси, и жърѣте, да не мѣчени бѣдете. прѣстѣрѣ же рѣжѣ Пионни свѣтломъ лицемъ отѣвѣштаѣ рече. мѣжи, иже о добротѣ змѣрнѣстѣи хвалаште са, и иже вѣ васѣ сѣтъ жидове пришѣли, послоушѣнте мене мало вамъ вѣштаѣшѣта. слышѣ бо о само приходашѣтимъ, іако посмѣѣшѣте са и порадоуѣшѣте са игри мнѣте тѣхъ погрѣшенїѣ, имъ же не по воли жърѣтъ, лѣпо же вѣ вамъ ели-

номъ покарѣти са оучителю вашему Омироу, иже съвѣ-
штаѣтъ: не подобно ѣстъ, оумираѣштинѣхъ хвалити са,
како же, ѡ жидове, Мѡисѣи, ꙗко велѣтъ: аште види-
ши осла брата твоего падѣша подѣ брѣменемъ, не ми-
ноуи, нѣ вѣстава вѣстави и, такожде же и Соломоноу
глаголюшетоу: аште падетѣ врагѣ твои, не порадоуи са
и о потѣченїи ѣмоу не вѣзноси са, азѣ бо скоіемоу оучи-
телю покарѣю са, оумрѣти изволю паче а не прѣстѣпни-
ти словесе ѣмоу, и подвижаю са не измѣнити, ꙗже прѣ-
жде навѣкоу: по томѣ же и наоучиу, кымѣ оубо
послѣжѣтъ са жидове, аште и врази имѣ ѣсѣмѣ, ꙗкоже
вѣштаѣтъ, нѣ чловѣци ѣдначе обидѣ ненавидаште,
рыцѣмѣ кым прѣобидѣхомѣ, кым отѣгѣнахомѣ, кым
оубихомѣ, кым ли кѣ коумиромѣ ноудихомѣ; или мнѣтъ,
тъчно ѣстъ своѣ грѣхѣ иже нѣмѣ страха ради чловѣчѣ-
ска твораштинѣ не толико оубѣ ꙗко волюнии грѣси не-
поволючимѣ; кѣто оубо поноудѣ жидовѣ жрѣти Белфе-
гороу, или ѣсти жрѣтѣвы мрѣтѣвымѣ, или клѣдити въ
дѣштерехѣ иностранникѣ, или съжести коумиромѣ сы-
ны и дѣштери, или рѣпѣтати на бога, или противити
са Мѡисѣи, а и не благодарѣти имѣти благодарѣштинѣ-
мѣ, или обраштати са срьдѣцемѣ въ Егѣпѣтъ, или
вѣшѣдѣшоу Мѡисѣи вѣзати законѣ, решѣи Прѣпоу-
сѣтвори намѣ богѣ, и телецѣ творити; васѣ бо можѣтъ
прѣклѣтити, по ꙗже почитаѣтъ са вамѣ кнѣгы сѣ-
динскыѣ, цѣсарѣскыѣ, исходныѣ, и вѣси, о нѣхѣже
облѣчени бываѣтъ, нѣ иштѣтъ, чѣсо ради цни не ноу-
димѣ сами приходѣтъ на жрѣтѣвѣ: да тѣхѣ ли ради
вѣсѣмѣ крѣстианомѣ зазираѣте; мните сѣштѣхѣ жизнь

токоу подобноу быти, кын коупъ болиі іестъ, паквѣ-
 ныи ли или пшеничныи; югда бо придетъ дѣлатель
 съ лопатоу потрѣбити тока, паквамъ лыткамъ сж-
 шамъ, оудовъ вѣтроу отъносатъ са' а пшеница тоу
 остаіетъ. видите пакы вѣврѣжена невода' все лі, іеже
 съверетъ, на потрѣбѣ іестъ; тако же и нынѣшныа'
 жизнь. како оубо хоштете о семь намъ страдати, акы
 правдыникомъ или акы и неправдыникомъ; аште же
 и акы неправдныи, како оубо и кы тѣмъ дѣлы не-
 правдыныими овлачаіеми тожде творите; аште ли іако
 праведныи, праведныимъ стражджштинмъ, кыа вамъ
 надежда имѣти; аште бо праведныи едѣа съпасаіетъ
 са, нечестивыи и грѣшныи к'дѣ авитъ са; сждъ бо
 мира належитъ, о немъже извѣстихомъ са многыими.
 азъ же и ошѣдъ и всѣхъ жидовскѣхъ землѣхъ прошедъ,
 прѣшедъ же Иордана видѣхъ земли, до нынѣшняго
 послоушѣствоуѣштоу бывшоу на ней кожню гнѣвоу,
 творащинухъ ради грѣхы и живжштинхъ на ней,
 странникы оубиваѣште и ино много ноуждѣ твораште
 видѣхъ дыма ижнѣа до нынѣшняго въсходашта и
 землѣхъ огнемъ оупепелѣнѣхъ и всего плода праздѣна и мо-
 кротѣныа влагы, видѣхъ и море мрътво, водѣхъ прѣ-
 мѣнѣнѣхъ своіеа вешти, страхомъ кожнѣемъ отъпадѣшѣхъ
 и не можшти животъно въ себѣ крѣмити, и въхода-
 ште подъ водоу комоу въ не измештетъ и вънѣ, и
 оудръжати тѣла чловѣчєска не можштѣ въ себѣ, при-
 ти бо чловѣчєска не хоштетъ, да не чловѣка ради пакы
 въспрѣштена бѣдетъ. и се далече вамъ глаголѣхъ. вы
 видѣсте и повѣдаіете люднискѣхъ землѣхъ и декаполитѣскѣхъ

изгорѣвъшъ огнемъ и прѣдѣляшася до нѣнѣшнѣаго на показаніе нечѣстивымъ. Стни въ Сикилии островъ исхода отъ него огнь, аште и се далече отъ васъ іестъ, поразоумѣи топлѣ водѣ исходаштіи отъ землѣ, и пора-зоумѣите, отъ кждоу раждизаіетъ са, или отъ кждоу съгрѣваіетъ са, аште нѣсетъ огнь подъ землѣж. тѣмъ проповѣдаѣ вамъ о вѣдѣштинѣмъ огнемъ быти сждоу отъ бога словесе іего ради Іѣсуса Христоса, и того ради богомъ вашимъ не слоугоуіемъ, и капиштоу златоу не покланіемъ са. силъ же и їнѣмъ мнозѣмъ реченомъ бывъшемъ. Пионіемъ, Полемонъ и сжштинъ съ нимъ и всь народъ помѣчаша послоушаѣште, іакоже нико-моу же крѣкнѣти. рекъшѣ же пакы Пионію, іако бо-гомъ вашимъ не слоугоуіемъ, и капиштоу златоу не покланіемъ са, приведоша ихъ на срѣдѣ и приставиша имъ кѣа отъ събора съ Полемономъ молаште са и гла-голѣште. оувѣштаи са намъ, Пионіе, іако теке лю-вимъ, и многа ради достоннѣ іеси живѣ быти, нрава добрааго ради и кротости, добро іестъ да живѣши и свѣта сего видѣти и ино много. онъ же къ нимъ. и азъ глаголѣ, іако добро іестъ жити, нѣ оно оуіе іестъ, іего-же мы любимъ, и свѣтъ онъ истинѣнъ, и се же оубо все добро, и не навидаште дѣла божіа вѣгаіемъ, нѣ инѣхъ большъ хоштемъ, а снхъ прѣбидимъ. Алѣксан-дръ къ боголѣжавъ мжжъ рече послоушан и насъ, Пионіе. Пионни рече. ты мене послоушан, іеже бо ты вѣси, вѣ-дѣ, а іеже азъ вѣдѣ, ты не вѣси. Алѣксандръ же въс-хотѣ поржгати са іемоу, а рече нарѣгаѣ са. а снѣ жъы чѣсо ради сжтъ на тебѣ; Пионни рече. сего ради, да не

прѣходаште града вашего порадоумѣхъ нѣ, ꙗко
жърѣше и осквернивъше са придохомъ, и да оувѣсте,
акы и не вѣпрашати са велимъ, нѣ въ темницѣхъ идемъ
по воли, а не акы инѣхъ волеѣхъ и насъ вѣсхытивъше
ведете, нѣ имъ же носимъ жзѣ, оставите насъ, не бо съ
жзами въведете насъ къ коумиромъ вашимъ. ти тако
Алѣксандръ помѣлачѣ пакы же онѣмъ молаште са ѣмоу
ономоу глаголюшѣмоу ѣмоу. тако оуставихомъ и оу-
стрѣмихомъ, и много обличаа ихъ и о бѣдѣхъ твоихъ
сповѣдаа имъ Алѣксандръ рече. чѣто оубо на потрѣбѣхъ
сѣмъ намъ словеса си ваша, имиже и недостойни есте
жити; народоу же хоташѣмоу позоръ съборѣныи твори-
ти, да то оуслышатъ паче цни отъ стратига при-
шедѣше Пѣлемѣноу рѣша. не даждѣ глаголати ѣмѣ,
да не вѣлѣхъ на позоришти, плиштѣ и вѣзисканіе
о немъ бѣдетъ. се слышавъ Пѣлемѣнъ глагола. Пѣони-
ѣ, аште не хощеши жрѣти, понѣ приди на мѣсто
коумирѣско. онъ же рече. нѣ не бѣдетъ польза твоимъ
коумиремъ, аште тоу придемъ. Пѣлемѣнъ рече. оувѣ-
штаи са намъ, Пѣоніи. Пѣоніи рече. еша могли быхъ
азъ васъ оувѣштати крѣстианомъ быти. они же вельми
вѣсмиравъше са рѣша. не имаши того створити, да
живи изгоримъ. Пѣоніи рече. горе естъ зѣло оумѣрьшоу
изгорѣти. осквернивши же са Гавини, Пѣлемѣнъ и сѣ-
шти съ нимъ рѣша. смѣеши ли са; она же рече. еи,
аште богъ хощетъ, крѣстианѣныи бо ѣсмы, елико бо къ
Хрѣстоу вѣроуѣхъ, смѣхъ са въ радости вѣчѣныи.
глаголаше еи. ты бо ѣмоу же не хощеши, бѣдетъ ти
приати. иже бо не жърѣхъ жены, въ бѣдѣхъ твоихъ

стоатъ. она же рече свѣтоуоумоу господоу пешти са о
 томъ. пакы же Пиониу рече Полемонъ оувѣштан са
 намъ, Пионие. Пиони рече повелѣно ти єсть или оу-
 вѣштати или мжчнѣти аште не можеши оувѣштати,
 то мжчи. тогда повѣпрашавъ Полемонъ глагола пожри,
 Пионие. Пиони рече ꙗко крѣстьянъ єсмь. Полемонъ рече
 коего бога чѣтеши; Пиони рече бога вседръжителѣ съ-
 творышааго небо и земли и всѣхъ, ꙗже въ нихъ, и всѣхъ
 насъ, иже подасть намъ все богатство, ꙗкоже по-
 знахомъ слова ꙗго ради Ісуса Христа. Полемонъ ре-
 че пожри оубо по цѣсарю повелѣнію. Пионинъ рече азъ
 чловѣкоу жрѣтвы не творю, крѣстьянъ бо єсмь. По-
 лемонъ рече крѣстьянъ ли єси; Пионинъ рече єи. По-
 лемонъ рече коѣа црѣкѣве; отъвѣшта съборьни, не
 бо єсть ина отъ Хрѣста. таче приде на Савинж, рече
 бо прѣжде єи Пионинъ, ꙗко нарици себе Θεодоти, да
 не вѣпадеши отъ имени пакы въ ржцѣ безаконьни тво-
 єи господи бѣвѣшии, господда бо єи въ врѣменехъ
 Гордиана цѣсара, хоташти обратити Савинж отъ вѣ-
 ры, отъгѣна ѿ отъ себе съвазавѣши, по томъ же съ
 Пиономъ сжшти ата бѣсть въ гонѣнии томъ. рече же
 оубо и тои Полемонъ что са глаголеши; она же рече
 Θεодотъ. онъ же рече крѣстьянъ ли єси; она же
 глагола єи, крѣстьянъ ли єсмь. Полемонъ рече ко-
 ѣа црѣкѣве; Савина рече съборьныа. Полемонъ рече
 коего бога чѣтеши; Савина рече вседръжителя, иже
 сътвори небо и земли и всѣхъ насъ, ꙗкоже познахомъ
 слова ꙗго ради Ису Хрѣстоса. таче вѣпраша Исклиппа-
 да Полемонъ или ты крѣстьянъ єси; Исклиппада

рече· ен. Полемонъ рече· коіѡ цръкѣе; Ясклипиадъ рече· съборънѡѡ. Полемонъ рече· коіѡго бога ч'тешн; Ясклипиадъ рече· Іѡуѡса Христѡса. Полемонъ рече· снѡ оубѡ ннѡ ли іѡстѡ; Ясклипиадъ рече· нн, нѡ тѡжде, іѡгоже н снѡ нарекоѡта. снѡмъ реченомъ бѡвѡшѡмъ ве- доѡѡ ѡ вѡ тѡмницѡ, ндѡѡше же вѡ сѡѡдѡмъ народѡмъ многѡмъ, ꙗкоже пакномъ бѡити вѡскѡмъ стѡгнамъ. глаголаахѡ цннѡ о Понннѡ· како прнсно вѡѡдѡмъ сѡмъ нѡнѡмъ роумѡкѡмъ лице іѡмоу іѡстѡ. дрѡжаштн же іѡго Савннн за рнзѡ отѡрѡвѡннѡ раднѡ отѡ народа глаголаахѡ цннѡ нарѡгаѡштѡ са· тетѡкѡ вѡнтѡ са, да не отѡрѡвена вѡдетѡ· іѡдннѡ же отѡ ннѡхъ вѡзѡпнѡ аштѡ не жѡрѡжтѡ, да са мѡжѡтѡ· дрѡугѡмъ же к'ѡ глаголаашѡ· се, чѡ- вѡкѡмъ ндетѡ жѡрѡтнѡ· глаголаашѡ же сѡго раднѡ, нже вѡѡ- ашѡ сѡ намнѡ Ясклипиадъ· Пнѡннн речѡтѡ· лѡжешн, не бо сѡго творнтѡ Ясклипиадъ· дрѡугнн же глаголаахѡ· сннѡ н сннѡ жѡрѡтѡмъ сѡтвориѡѡѡ. Пнѡннн рече· вѡждѡ своѡмъ нмѡтѡ вѡлѡ, ч'ѡ оубѡ тѡбѡ; азѡ Поннннѡ са на- рнѡцѡмъ. се рекѡшѡу іѡмоу іѡдѡва отѡ народа сѡкѡѡштѡ- номъ сѡштѡмъ вѡведѡѡѡ ѡ вѡ тѡмницѡмъ прѡдѡвѡшѡ стражемъ. вѡѡѡзѡшѡ же ѡбрѡѡѡѡ затѡворѡна прѡзѡвѡте- ра съборънѡѡ цръкѣе нменѡмъ Лнмнѡ н женѡмъ макѡ- дѡнѡскѡмъ н іѡднѡго отѡ вѡѡрѡмъ фѡругннскѡмъ нменѡмъ бѡтѡухнѡмъ· сѡштѡмъ оубѡ нмъ вѡѡѡпѡмъ оубѡѡѡѡѡ стрѡѡѡштннѡ тѡмницѡмъ, ꙗко прнноснмѡѡго отѡ вѡѡрѡ- нѡхъ не вѡзнмѡѡштѡ Пнѡнннѡ чѡдѡ, глаголаашѡ бо Пнѡнъ· ꙗко іѡгда вѡштѡ трѡѡѡѡѡѡмъ, ннѡѡѡѡѡѡ бѡѡ- хѡмъ, н нѡнѡмъ како хѡштѡмъ вѡзѡтн; разѡнѡѡѡѡѡ же са тѡмннѡѡнннѡмъ стражнѡмъ, н разѡнѡѡѡѡѡѡѡѡ са вѡведѡѡѡ

нхъ паче въ нѣтрѣ, ꙗкоже не имѣти имъ никоѣже мно-
 лости: славнѣше же бога оумалѣчаша, подажштоуоумоу
 имъ обѣчанаѣа, ꙗкоже покаати са стражемъ ис темни-
 ца извести а пакы на прѣждѣ. они же прѣвѣша рекше:
 слава господоу, сълоучи бо са намъ се на добро, про-
 страннѣе бо имамъ и бесѣдовати и бога молити и день
 и ношть. обаче оубо и въ темницѣхъ мнози отъ страны
 прихаждаахъ оувѣштати хоташте, и слышаште ихъ
 отъвѣтъ дивныхъ са, вълажаахъ же и ѣланко по ноу-
 жди бѣахъ влачими отъ крѣстианъ братиѣа много
 плачъ твораште по вса часъ паче же о добрыхъ мж-
 жихъ и о добрѣ житиѣ бывъшимъ, ꙗкоже плакати са
 Пшнню п глаголати: безоума, безоума ны мжчѣте, без-
 оума ны скѣчете, видаште вѣсѣры црѣкѣвѣныѣа отъ
 свинни погрѣшныѣа и звѣзды небесныѣа подъ опашыѣхъ
 зминноѣхъ на землѣхъ влачимы, винограда, иже насади
 десница божѣа, отъ свинни прокоужденъ, и того ны-
 ны ѣмѣжтъ вси мимоходаште. чѣда моя, аже пакы
 раждаѣхъ, донѣжде са образи Христосъ въ васъ, млади
 мои пондоша по жестокоу пѣти, ныны Гоусана оудѣе-
 на бысть отъ безаконноу старцоу, ныны отъкрыва-
 ютъ млада и добра, да насытатъ са доброты ѣа и
 въ лѣжжѣ навадатъ на нѣж, ныны оубо гладъ не хлабѣныи,
 ни жажда водѣнаѣа, нѣ еже оуслышати слово господнѣе,
 ныны оубо въздрѣмаша са вса дѣвица и съплаахъ,
 съврѣши бо са глаголъ господа и съпаса, ѣда сынъ чо-
 вѣчьскыи обратѣтъ вѣрѣхъ на земли. слышѣхъ же ꙗко и
 ѣдинъ кѣждо ближнѣхъ прѣдѣаетъ, да съврѣшитъ са
 реченоѣе, ѣже прѣдати братъ брата въ смръть, или

испросилъ іестъ васъ сотона просѣати акты п'шеницѣ,
 нѣ да никтоже не мнитъ, чада, іако отънеможе го-
 сподь, нѣ мы, глаголетъ бо, или не можетъ, рече, рж-
 ка моя отати васъ, или отажьча слоухъ мой не оуслы-
 шати; нѣ грѣси ваши растольтъ посрѣдоу насъ и кога,
 овлѣнихомъ бо са, друзѣни же и прѣбидѣвъше безако-
 ннѣ сътворихомъ, другъ друга хѣпѣхъ и другъ
 друга іадѣхъ сами са оуморихомъ. лѣпо же бѣ намъ
 правѣдѣ изъ лиха имѣти паче кнѣхъ и фарисей, слышѣ
 бо, іако и кѣмъ отъ васъ жидове призываютъ въ сѣнѣ-
 мѣхъ, тѣмъ вънѣмѣте, да никакоже вамъ и велико и
 мало и волѣхъ грѣхъ прикоснетъ са, и ни іединъ отъ
 васъ да не съгрѣшитъ великимъ грѣхомъ и хоулоѣ
 іаже на свѣтъ доухъ, не бѣдѣте коупно съ ними кнази
 содомѣстїи и людїи гоморѣстїи, имже ржцѣ крѣве
 испльнѣ. мы же ни пророка оубихомъ, ни Христа
 прѣдахомъ, ни распахомъ. да что много глаголю вамъ;
 помните, іегоже слышасте, и нынѣ вѣстѣдоуите, имже
 наоучени бѣсте, по неже и се оуслышасте, іако рѣша
 жидове. Христосъ чловѣкъ бѣхъ и почи іако ноудѣно-
 ѣ смрътью. да рекѣтъ намъ, коіемъ нждеѣ оумь-
 рѣшоу всѣхъ миръ оученикъ испльненъ бѣсть; коіемоу
 ноудѣѣ оумьрѣшоу чловѣкоу оученици и друзѣни сѣ имъ
 толици за нма оучителя своего оумрѣша; коіемоу ноу-
 деѣ оумьрѣшоу чловѣкоу именемъ толико лѣтъ бѣхъ
 изгонѣтъ са, и елико на величїи въ црѣкви съборнѣхъ
 бѣваѣтъ; не разоумѣѣтъ же, іако ноудѣѣ смръ-
 тѣнѣ іестъ, іеже по своіей волѣ извода себѣ отъ житїи.
 се же іемоу глаголавѣшоу повелѣ потѣштѣвъше са имъ

излѣкти ис темница. придоста же к нимъ неокорѣ и епархъ Ѳеѡфілѣ съ народомъ многомъ глаголюшѣ се, старѣи васѣ Оуктимонѣ въдастѣ са, и жрѣтвѣ сътвори, оувѣшѣтаѣ са и вѣы, въпрашаѣтъ бо васѣ Лепидонѣ и Суктимонѣ. Пішнии рече: иже сѣтъ въведени въ темницѣ, то лѣпо имѣ юстѣ дождѣати андупата, да видимѣ, что имѣ велитѣ. отидоша же много имѣ глаголающе, и пакы придоша съ многомъ народомъ. рече епархъ Ѳеѡфілѣ: лѣками андупатѣ посѣла да ведени вѣдете въ Ефесѣ. Пішнии рече: да придетѣ посланѣи и поиметѣ насѣ. Ѳеѡфілѣ рече: нѣ пригнѣшѣ юстѣ чѣстѣнѣи, и тѣы паче иди к ѿмоу: аште ли не хоштеши, князи юсмѣ, да, юеже хоштѣ, творѣ. поврѣзѣ же и за вѣыж дастѣ вонномѣ вести, ꙗкоже мала юго не оудавити. приде оубо на стѣгнѣы и Савинни кричаштема има великомѣ гласомѣ: крѣстиѣна юскѣ, и на землѣ помѣштѣште себе, да не ведени вѣдѣтъ въ коумирницѣ, шѣстѣ воинѣ Пішнии ношаахѣ стрѣмоглавѣ. не можѣшемѣ же имѣ юго дрѣжати колѣнома тѣкаахѣ по ребромѣ а за рѣцѣ и за нозѣ влачаахѣ въпыжѣта: принесоша же юго носашѣи и положиша на земни въ коумирницѣ: юдиначе же стоѣашѣ Суктимонѣ при коумирницѣ, и Лепидонѣ рече: чѣсо ради вѣы не жѣрете, Пішниѣ; Пішнии рече: ꙗко крѣстиѣни юсмѣ. Лепидѣ рече: ꙗко коюго бога чѣтете; Пішнии рече: сътворишааго небо и землѣж и море и все юеже въ нѣхѣ. Лепидѣ рече: распатѣи же оубо кто юстѣ; Пішнии рече: югоже посѣла богѣ на съпасениѣ мира: князи же велѣми възпивѣше въсмѣнаша са, и Лепидонѣ юго нача клати. Пішниѣ же

взыпи· богъ вкренъ, и не постыдите са, правдж по-
чтѣте, иже сжтъ тѣчни акы и вы, познайте, зако-
номъ вашимъ послѣдоуйте, насъ мжчинте, акы и не
покарѣжште са, и вы не покарѣете са, мжчити пове-
лѣно вы ѣстъ, а не ноудити. и к ѿмоу Роуфинъ кто
прѣдѣстоа въ риторѣстѣки хытлости, сии рече· стани,
Пиѿнне, не величаи са. онъ же к ѿмоу· то ли ти сж
риторѣства; то ли сжтъ твоа кнѣгы; тѣхъ Сократъ
отъ Иднини не пострада· то или Сократъ и Пристидъ
и Анаѣархъ и прочии величаахъ са, имже и философиж
и правдж и трѣпѣннѣ любаахъ; ѣдинъ же нѣкыи въ
санѣ и славѣ мирѣстѣки сѣ рече· не кличи, Пиѿнниѣ. Пиѿ-
нини рече· не ноуди, нѣ крадж раждѣзи и сами въ нѣж въ-
лѣземъ. Терентини же кѣто отъ народа въскрича· вѣсте,
яко снѣ инѣхъ поваждаѣтъ, да не жържтъ, да оуже оубо
вѣнѣца възложиша на ны· она же растрѣзавѣша отъ-
мета·ста· димосини же стоааше дрѣжа коумиръ жрѣтвѣ-
нѣи, не же сѣмѣаше къ комоу близѣ пристѣпити, нѣ
самъ прѣдъ въсклѣни димосини изѣ отъ ѿго. кричаште-
ма же има· крѣстиана ѣскѣ, не окрѣтъше, что и-
матъ сѣтворити, пакы въ темницѣж ведоша, и народъ
ржгааше са и заоуша·хъ, и къ Савиннини кѣто глаголааше·
ти въ отѣчинѣж своѣж не можааше оумрѣти; она же рече·
кто ѣстъ отѣчина моя; азъ пиѿнова сестра ѣсмъ.
Асклиппиади же къ Пиѿннию рече· не боиши ли са мене о
семъ; и тако въведена бѣста въ темницѣж. вълазаштоу
же Пиѿннию въ темницѣж ѣдинъ отъ воинъ оудари и по
главѣ велѣми якоже вѣрѣдити ѿго, онъ же помалѣча, рж-
цѣ же оударьшоуоумоу ѿго и ребра обатриша са, якоже

ієдва іємоу отъдыхати. вѣлѣвъша же къ темницѣ
 славыста бога, яко прѣвѣста въ има христово безъ
 вѣда, и не похваля са о нею врагъ, и прѣвѣста въ
 пѣснѣхъ и молитвахъ оутвѣждающе себе. по томъ же
 приде андупатъ въ Змѣрьнини и приведенъ бывъ Пѣ-
 нни, сѣдшоу андупатоу на сѣдишти въпрашати и нача
 что са нарицаєши; отъвѣшта. Пѣнній нарицаѣ са. ан-
 дупатъ же глагола. жьрєши ли; отъвѣшта. ни. андуп-
 патъ въпраша. кжѣ вѣрѣ имаша; отъвѣшта. съборѣ-
 нѣмъ цркви прєзвѣтеръ ієсмъ. андупатъ рече. ты ли
 ієси оучительъ имъ; отъвѣшта. єи. рече андупатъ. боу-
 ієсти оучительъ ієси. отъвѣшта Пѣнни. кожни вѣрѣ
 ієсмъ, и вѣроуѣ къ господоу сътворѣшоумоу вса.
 андупатъ рече. жьри. отъвѣшта. ни, къ богу бого-
 лѣпно вѣровати наоучихъ са. онъ же глагола. вси
 богы чтемъ и небо и сѣшта на небеси богы. что на
 вѣздоухъ възираєши; жьри іємоу. отъвѣшта. не на
 вѣздоухъ възираѣ, нъ къ сътворѣшоумоу вѣздоуха
 и небо и сѣшта на небеси. андупатъ рече. рѣци, кѣ
 сътвори; отъвѣшта. недостойно ієсть рѣсти. андуп-
 патъ рече. богъ оубо, иже ієсть Зєусъ, иже ієсть на
 небеси, цѣсарь бо ієсть вѣсмъ когомъ. млѣчаштоу
 же Пѣнни и обѣшеноу бывшоу рѣша. жьри. отъвѣшта.
 ни. пакы мжчєвъше и ногътъми рѣша. покаи са. отъ-
 вѣшта. нѣсмъ обоуалъ, нъ живаго бога боѣ са. ан-
 дупатъ и ини мнози жрѣша, и живи сѣтъ и сѣмѣ-
 слатъ. отъвѣшта. не жьрѣ. андупатъ рече. чѣто са
 тѣштиши на сѣмрѣтъ; Пѣнни рече. не тѣштѣ са на
 сѣмрѣтъ нъ на жизнь. андупатъ рече. не велико чоудо

твориши тѣшѣ са на смръть, нѣ ѿма оубо тѣшти-
ши са на смръть, живѣ да изгориши. и вѣписаша въ
пинакиды роумѣскы. Пшнини исповѣдакыи са самѣ
крѣстианѣ живоу изгорѣти повелѣхомъ. шедѣшоу же
ѿмоу на сѣдалиште съ тѣштаниемъ и пришедѣшоу ко-
ментарисию самѣ са съваѣче, таче разоумѣвъ прѣчи-
стыи лѣпотѣ тѣла своего, многы радости испълни са,
възрѣвъ же на неко и хвалѣ въздавѣ богу иже тако
ѿго съваюдѣша, прострѣ са самѣ на дрѣво, и прѣда са
воиноу пригвоздити са. пригвожденоу же ѿмоу бѣвѣшѣ
пакы димѣсин рече. покан са и отѣньмемъ гвоздиѣ,
отѣвѣшта же онѣ. чоухѣ, ѿко ничѣтоже сѣтъ, тѣмъ же
тѣштѣ са, да авиѣ вѣстанѣ обличаѣ ѿже изъ мрътвы-
нѣхъ въскрѣсеніе. поставиша оубо ѿго на дрѣвѣ. таче
по томъ и прескѣтера коѿго Митродора вѣкры маркі-
анѣскыѣ. лоучи же са Пшнини поставити о деснѣхъ, Ми-
тродора же о лѣвѣхъ, и оба зрѣста на вѣстокъ. при-
несеномъ же бѣвѣшемъ дрѣвомъ и крѣгомъ гладѣше
Пионіи затвори очи, ѿкоже народоу мнѣти і издѣша,
онѣ же отаннѣ нѣхъ молебѣ твора, пришѣдѣ же на ко-
нецъ молитвѣ прозрѣ, ѿште же пламени великоу сѣ-
штоу веселѣ лицемъ, послѣжде рекшоу аминѣ и рекѣ го-
сподоу. прими моѣ доушѣ, акы отѣригаѣ тихо и без-
болѣзни издѣхнѣ и прѣда доухѣ свои господоу, въсѣ
крѣвъ, въсѣ доушѣ, неправдѣнѣ осѣжденѣ бѣвѣши,
обѣштавѣшоу же са съхранити тако житіе живѣ бла-
женѣи Пионни непорочно, неистѣлѣнно, присно оума
имѣ своего прострѣта къ когоу всѣдрѣжителю и къ
ходатаю когоу и чловѣкомъ Исоуса Хрѣста, бога нашего,

такомоу же и достоннѣ бысть коньцоу, и великааго подвига побѣдивѣ проиде тѣснѣими двѣрьми на широкѣ и великѣ свѣтѣ. назнамена же са ѿмоу вѣнѣцѣ по тѣлоу, по огни бо тако ѿго видѣхомѣ приходивѣше, ѿкоже тѣло юно страстьникоу изглаждено и оуши ѿмоу свѣтълкѣ быста, брада же ѿмоу акы то прѣво брадѣ-жшѣ свѣтъкаше са, и лице ѿмоу пакы свѣтъло и благодѣть чоудѣна, ѿкоже крѣстианомѣ оутвѣрдити са паче вѣроу, невѣрнии же вѣзбоавѣше са и свѣдѣнѣ имѣшѣ вѣ страсѣ отити. мѣченѣ же бысть сватѣи Пѣнни мѣсаца марта вѣ дѣнь, сѣбота, часѣ і при Нѣнѣ цѣсари, о насѣ же цѣсарѣствоуѣшѣтоу господоу нашѣмѣ Ісусѣ Христосоу, ѿмоу же слава и дрѣжава вѣ вѣкы вѣкомѣ амин.

Молитва сватааго Пѣнни, и же са окрѣте вѣ ино писаниѣ.

И вѣ сихѣ книгахѣ чѣ са роумѣскы. Пѣнни самѣ са исповѣда крѣстиана сѣшѣта, живѣ да са сѣжежетѣ и оугодно бысть. блаженѣи же шедѣ на мѣсто, иждеже вѣкаше огнѣ раждѣженѣ, видѣвѣ пламенѣ полашѣть, моли са ведѣшѣнимѣ ѿго воинномѣ, ослабити ѿмоу часѣ малѣ, да молитвѣ сѣтворитѣ. и прѣклонивѣ колѣнкѣ и вѣздѣвѣ рѣцѣ инѣмѣ подѣдрѣжашѣтемѣ ѿго, самѣ бо отѣ многа висѣнни не можаашѣ о сѣвѣ рѣкоу вѣздѣ-

ти, нача же молити са господоу и глаголати: слава тебѣ, Ісѹ Христосе, сыноу божии иночадѣи, съ нимъ съ присно, слово божіе, живая сила и живы твора вса, съкровиште отчоу вѣдѣнію, благое кореніе новоуоумоу садоу, иже къ богоу плодоприношенію нашему, безлѣжа надежда познавъшимъ тобою отъца и сватаго доуха, вѣнецъ славѣ отъцоу иже различьныхъ свѣтъ исповѣданію нашему съплитаемъ на благъ конъ отъцоу, тана съкрѣпена отъ вѣкъ и нынѣ обличима насъ ради исповѣдаштинмъ владычество твое, стронель всен твари, дрѣжан крѣмъ небесънжъ, іеже іестъ сватыи доухъ, и избава въсѣ доушъ клаташтъ са въ горести диаволовѣ, иже, дѣлатель добрын, разлжчаа доухомъ сватыимъ плѣкы пшеница, хлѣбъ небесъскын оутврѣждаа сръдъца вѣдѣштинмъ добраа твоа дѣлания, вино благое новаго винограда, веселан и свѣтълотвори лица ожидаштинмъ прихода твоего, источникъ животвораштоуоумоу доухоу, неразжчимая десница отъца, живын образъ отчѣ подобію, тихое отишіе плаваштинмъ, надежда безнадеждѣннынмъ, сватость кожии благодѣти, праведьнын сждни, мѣздодавѣць исповѣдаштинмъ са прѣдъ чловѣкы, пжть водан къ отцоу, двѣри отчоу въходоу, пастоухъ благын положивын доушъ за овьца, и мене грѣшнаго избавивъ отъ вѣка, въсѣде съ, иждеже та кто помолитъ, истинное цѣсарьство, покою вѣременнынмъ, врачоу колаштинмъ доушами, иже кожнѣ властнѣ оставьа грѣхы, вѣнецъ мжченикомъ, истиньнын богъ, иже надъ всѣми богъ съ сыномъ и

свѣтъимъ и животворащимъ и неразжчимъ отъ
 божия славы и свѣтаго доуха твоего въ та живъи и
 въса, иже на небесехъ и на земли и въ мори исплънѣ
 приходомъ, и строа и подаа пиштжъ всенъ плъти, тебѣ
 подоваатъ хвала, слава, великолѣпотнѣ, свѣтость отъ
 цоу и свѣтоуоумоу доухоу въ вѣкы аминъ. и се рекъ
 слышаштемъ въскъмъ сътворивъ христосово знаменнѣ
 вълѣзе въ огнь и зинжвъ прѣда доушжъ и съконъча са
 свѣтъи мжченикъ божии въ Змѣрнни. азъ же власъ въ
 Ефескъ съ въ то врѣма оупразнивъ са отъ дѣла цѣ-
 сара прѣписахъ протѣковавъ отъ роумъска азъика на
 грѣческъ.

Мѣсѣца марта въ гѣ. мжчениѣ свѣтаго Савина

Цѣсарьствоуѣштоу Диоклантианоу заповѣдъ посѣла са
 по всенъ въселѣнѣи, икоже въскъмъ не покоращтимъ са
 заповѣди юго и не жържштинъ богомъ мжчени бѣваѣ-
 ште зѣлажъ съмрътнѣжъ оумрѣкти. донде же си заповѣдъ
 по всенъ егѣптъскѣи странѣ гонѣннѣю же оубо належащтоу
 на крѣстианъ зѣло, егѣптъскѣи странѣ зѣло матжшти
 са Савинъ кто именемъ въ то врѣма съ, поуѣта града
 прѣвѣи, блага рода съ, славенъ же именемъ, крѣстианъ
 съ належаштаа ради вѣдъ отъшѣдъ вѣнъ гра въ хы-
 зѣ малѣмъ и съ инѣми крѣстианъ таше са, въ по-
 стѣхъ и молитвахъ дѣнь и ношѣ прилежа' многомъ

же крѣстианомъ атомъ бѣвѣшемъ и въскм' има Сави-
 ноу нарицаѣштемъ прославивше, нехоудо възисканнѣ
 бѣсть отъ безаконѣныхъ, имже зѣло мѣжа просла-
 виша. по томъ же мало дѣни ништинъ кто по обычаю
 проса хлѣба вѣдѣ мѣсто, кѣде живетъ сватѣи Савинъ,
 пришедъ глагола безаконѣникомъ. что ми дасте и по-
 кажж вамъ мѣсто, ижеде ѣсть искомыи вами Савинъ;
 они же оуслышавше и ради бѣвѣше даша ѣмоу два
 златика, и шедъше въ слѣдъ его дондоша мѣста и оу-
 даривше въ двѣри, акы жродоуѣште чѣто, отворъзъ
 ѣдинъ отъ братиѣ оувѣдѣти хота, что хотатъ, ави-
 ю въскочиша безаконѣници и обрѣтоша сватааго Сави-
 на съ инѣми шестиѣж братиѣ, и съвзавъше вѣккоша
 вънъ ис каѣти. въпрашавше же, кто ѣсть отъ нѣхъ
 искомыи ими Савинъ, и оувѣдѣвъше понмъше ѣдного
 съвзаша веригами двоиѣми, и козѣлъ тажѣкъ възло-
 живше ѣмоу приведоша ѣго къ воѣводѣ. въ то же
 врѣма Ярианъ кѣто нарицаѣмъ старѣишина бѣаше въ
 поуѣтѣмъ градѣ нарицаѣмѣмъ, тѣи шедъ на похо-
 дж подлѣгъ рѣкѣж оузырѣ из далече плѣкъ великъ народа
 градѣштъ, видѣвъ же мѣсто трѣвно и красѣно сълѣзе
 отъ конѣ погложити са, бѣсть же часъ малъ,
 възырѣвъ очима своиѣми и оузырѣ сватааго Савина вѣк-
 кома съ нждеѣж великоѣж, и рече къ коментарисию. кѣто
 ѣсть, ѣгоже ведѣтъ нашего чина воѣни; онъ же рече.
 мѣнѣж, господи, воѣвода ѣдинъ отъ некогѣныхъ крѣсти-
 янъ ѣсть, и по томъ мало дошедъше воѣни стаѣша
 прѣдъ воѣводѣ, истѣкаша коментарисиѣмъ глаголѣ-
 ште Савинъ ли ѣсть, иже крѣстианомъ застѣпникъ

ис прѣва иштемъи отъ вѣшеѣ власти; онъ же слышавъ и зѣло са въздрадовавъ рече: благодѣтъ милоствы-
 нмъ и бесѣмрътънъимъ богомъ, и аenie повелѣ на
 вѣсоцѣ мѣстѣ прѣстола поставити и сѣдѣ на вѣсоцѣ
 рече: Савинъ иже нечѣстивыѣ вѣрѣ нарицаемъимъ
 крѣстианинъ досадитель, да приведенъ бѣдетъ къ на-
 шемоу сѣданишту. коментарисни рече: Савина повелѣ-
 вѣше величїе въ затворѣ бѣти, аште ли велиши, се,
 станетъ прѣдъ твоимъ сѣдаништемъ. приведенъ же
 ѣмоу бѣвѣшоу Ярианъ воєвода рече: да исповѣтъ
 прѣжде има свое и кобѣ, и отъ кждоу ѣстъ. сватъи
 Савинъ рече: Савинъ нарицаѣ са, крѣстианъ же ѣсмъ.
 воєвода рече: робъ ли ѣси или свобода; Савинъ глаго-
 ла: свобода ѣсмъ въ доврѣ въздрастѣ и воинъ въ доу-
 жовѣкмъ чиноу. воєвода рече: да чѣто ти бѣстъ, да
 отиде отъ своего воинства, а не паче себе оустрои ты
 и на потрѣбѣ сътвориши сватъимъ цѣсаремъ и зако-
 номъ имъ; сватъи Савинъ отъвѣшта: азъ видѣвъ
 безаконныѣ имъ заповѣди, дошедъша до робѣ хри-
 стовѣ, изволихъ паче примѣтати са въ домъ бога мо-
 его или жити въ жилиштихъ грѣшнѣихъ. воєвода ре-
 че: нѣси ли слышалъ о заповѣданихъ намъ отъ само-
 дрѣжецѣ, ꙗко да всѣи въсждоу въ всѣхъ областехъ и
 странахъ и мѣстѣхъ жръти и трѣбы творити мило-
 стивымъ богомъ; Савинъ глагола: нѣстъ оутанло са
 насъ нечѣстивоѣ заповѣданиѣ, ꙗкоже и прѣжде рѣхъ,
 ни закони, ѣаже ради . . . блазниша и ѣзгоуѣнша мно-
 гы и . . . нарицаѣши цѣсара по ѣеже вѣштиж и . . .
 тѣ ти закони истинни, не вѣдѣште ко то творатъ,

хоулаж творатъ къ своемуу господоу и благодѣтелю азъ же жърж богоу моему Ісусу Христу и томоу іедно-моу слѣгоуж. Приианъ воєвода разгнѣвавъ са рече: зѣлаа главо, дрѣзнж ли досадити добрымъ наша цѣсара и сваттымъ имѣ законы, иже сжтѣ поуштени намѣ отъ нѣхъ на обѣштеіе съпасеніе; Савинъ глагола: добрѣ да вѣси, воєвода, іакоже николиже жрѣти имамѣ богомѣ твоимѣ, аште съ вѣскѣмъ вѣспрѣштєннємѣ повелиши. воєвода се оуслышавъ рече: азъ же нѣны обаче съ милостиж ти прихоща вѣсмрѣтънѣныхъ ради богѣ милости, исповѣждъ оубо, іако сжтѣ вози истинѣни, благодѣтъни: аште ли ни, мѣсти и мѣжы, іеже ти бждѣтъ отъ мене, сѣтворити та имѣтъ вѣдѣти, іако сжтѣ истинѣни вози. сватѣи Савинъ отъвѣшта: не имаши ты мене никакоже вѣспрѣштаа мѣнѣ мѣжками. воєвода глагола: повелѣно іе сватѣими и чѣстѣными законы различѣными мѣжками мѣжити та, аште оубо вѣ непокорѣ прѣбываеши. сватѣи Савинъ глагола: аште тако оустрашимъ са земѣныа мѣжы и мѣсти, аже аште и многы сж(тъ), не могѣтъ вѣ нѣж и присно дрѣ(жа)ти вѣсе мѣжнимаго жрѣтѣи радѣ соіетѣнѣнымѣ богомѣ, колѣко паче би оужасати са намѣ Христоса Ісуса, могѣштааго мѣжками оуготованѣными отъ нѣго безаконѣнымѣ оудрѣжати вѣ вѣкѣ вѣса не противѣшаа са іемоу: би оубо боіати са паче бога и господа нашего Ісуса Христа паче сѣхъ рекомѣныхъ богѣ, иже соіетѣни сжтѣ. Приианъ воєвода се слышавъ рече: се наоучѣхъ та, іакоже сѣмыслити и ісповѣдати, іако сжтѣ вози, аште ли ни, и неволѣж та приноужда

исповѣдати, исповѣждъ оубо по воли прѣжде вѣдѣти. сватѣи Гавинъ рече: ты ма приноудиши рещи, сжѣти вози, аже вѣштаеши, такожде и азъ та приноуждаю при народѣ всѣмъ семъ исповѣдати, яко ѡестъ богъ на небеси, и развѣ того никтоже ннѣ, нѣ Христосъ Ісусъ богъ савиновъ. се слышавъ воєвода, зѣло же разгнѣвавъ са повелѣ ѡго обѣснѣвъше стрѣгати. толико же стрѣганъ бѣстъ сватѣи божи мѣченикъ, дондеже ма-са ѡмоу падоша въса на земли. тѣгда воєвода глагола: нѣси ли ѡште покорилъ са жрѣти богомъ; отъвѣшта сватѣи Гавинъ: никакоже оубо жрѣ. ѡдинъ же отъ прѣстоаштиныхъ Бисамеонъ именемъ рече: владыка нашъ нѣстъ, якоже стоиати ѡмоу, нѣ издѣхнѣти и оумрѣти. Гавинъ слышавъ абнѣ въскрича глагола: нѣсмъ оума изгоубилъ ни отънемогоу съмысловъ, якоже да не бѣдетъ отъстѣпнѣти отъ сътворившаго ма бога. Приианъ воєвода рече: ѡште ли пакы дрѣзѣиши и жестоку ѡси срьдцемъ, Гавинѣ; нѣ не имамъ та сѣ мѣчнѣти, идѣмъ на онѣ странѣ къ Антинополѣ, да тоу оубѣси, яко сжѣти истиньнии вози, имъ же самодрѣжителѣ намъ жрѣти велѣтъ. Гавинъ прѣжде воєводѣ вѣдомъ къ Антинополи прѣшедъ рѣкѣ и отънемогъ прѣбѣ тоу блюдомъ при вѣзѣ рѣкѣ: излѣзоша же изъ града народи мнози видѣти блаженнаго мѣченика воєвода же вѣсѣдъ въ корабѣ хотѣаше прѣити къ Антинополѣ, ижде сватѣи Гавинъ провожденъ вѣкаше. слышавъ же сватѣи божи мѣченикъ обѣстоаштаа народѣ глаголашѣ, яко воєвода вѣлѣзе въ корабѣ, прѣити хоташѣ въ снѣ градъ, вѣста и вѣставъ посрѣдоу

народа въсего помолѣ са глагола· боже мой, Христосе
 Исоусъ, ѣгоже ради волѣзнь снѣж прѣтрѣпѣхъ, и позорѣ
 и нагѣ видимъ ѣсмъ отъ селѣка народа, оуслыши мене
 дньнесъ, и простѣри рѣжжъ своѣжъ крѣпѣжжъ, и прослави
 има своеѣ и мене грѣшнааго, неключимааго роба своеѣго
 посрѣдоу снхъ люди, тако да прославѣтъ са сватоѣ
 има твоѣ· да ставиши безаконнааго воѣводажъ посрѣдоу
 рѣккы и сѣтвориши, да не прѣиде ѣмоу корабы, нѣ да
 вѣдетъ въ вѣдахъ, да неклѣи по ноужди прославѣтъ
 чѣстѣноѣ и великоѣ има твоѣ, ѣгоже са отѣмеште.
 кѣде же издрече Савинъ, стави са корабы посрѣдоу рѣккы
 и вѣкаше клатимъ зѣло· да ѣкоже разоумѣ се воѣвода,
 рече сжштіѣмъ с ѣнимъ въ корабѣ· видѣте, ѣко, ѣже
 рече онъ влѣхвѣ, сѣтвори влѣхвованимъ и дрѣжитъ
 насъ посрѣдоу рѣккы· азъ дивѣжъ са вида силѣ влѣшѣ-
 ствѣна ѣго. повелѣ же воѣвода призѣвати нѣхъ корабы
 на помоштыѣ ѣмоу, и вѣскричавѣше ѣже вѣкахъ въ ко-
 рабѣ, призѣваша корабѣла на помоштыѣ имъ прѣти-
 дошѣдѣше же мѣста, ѣжде вѣкаше корабы воѣводинъ,
 и ти зѣло вѣтрѣ и вѣлнами мѣчими вѣзвращаахъ са
 вѣспать, и вѣдно имъ вѣкаше. ѣдинъ же отъ нѣхъ ко-
 рабы не могъ прѣблизѣти са къ воѣводиноу корабѣю
 обрати са на онѣ странѣ, вѣзпи же воѣвода къ сж-
 штимъ въ корабѣ глагола· шѣдѣше на онѣ странѣ
 вѣзѣштѣ прѣдъ градомъ коѣго Савина именемъ,
 крѣстиѣна сжшта, оумѣчена мѣжками, и рѣцѣте ѣмоу·
 чѣсо ради стави насъ влѣшѣствомъ твоимъ прѣти на
 онѣ сѣранѣ к тебѣ; оубоѣ во са мѣжкы, да тѣмъ не да
 намъ прѣкѣти. сжштыѣ же въ корабѣ шѣдѣше и обрѣтъ-

ше сватааго Савина рѣша ѿмоу та словеса. сватѣи же
отвѣштавъ рече имъ. живѣ господь богъ мой Ісусъ
Христосъ, ѿгоже ради азъ се стражду, не имать прѣйти
на онѣ странѣ, донѣде прѣжде исповѣсть има госпо-
да моего Ісуса Христа. Юрмины же к'то воинъ ѿдинъ
отъ стрѣлжштинѣхъ ѿго рече к' ѿмоу. то како можешъ
разоумѣти, аште воєвода исповѣсть далече съ; отвѣ-
шта сватѣи Савини глагола. ѿгда напишетъ кнѣгы
исповѣдаа бога моего и поуститъ къ мнѣ прѣдъ вѣ-
ми вами, тѣгда и тѣ прошенъ бѣдетъ въ градъ вѣ-
сти. вѣзвратѣшемъ же са имъ и пришѣдъ съ корабь-
емъ близъ воєводы и съповѣдавъше ѿмоу вѣса, ѿже
слышавъше отъ сватааго Савина, оуже во вѣкѣхъ отъчаа-
ли своего живота и ѿспросивъ хартиѣхъ написа тако. ѿдинъ
богъ Савиновъ Ісусъ Христосъ, съ нимъ инъ никтоже
ѿстъ. да ако вѣписа тако и посѣла къ сватоуоумоу Са-
виноу, авиѣ оутиши са и корабь оустрѣми са на онѣ стра-
нѣ. вѣлѣзъ же воєвода въ градъ и сѣдъ на сѣдали-
шти повелѣ привести сватааго Савини и глагола к' ѿ-
моу. ты началъ ѿси дѣла ненавидимоѣ отъ богъ и са-
модрѣжецъ, иже стави насъ по срѣдѣ рѣкы вѣшнѣ-
ствомъ своимъ, ѿлико во можааше сътвори мнѣ, акы
и хотѣ. ѿже оубо можъ азъ, тебѣ то сътворѣ. и по-
велѣ свѣшта вѣжегъше принести и страстѣника распати
жжи четѣрьми и привазати и по четѣри колѣи и подѣ-
палити ѿмоу чрѣво и ребра, донѣде плѣтъ ѿмоу акы
воскъ съжежена бѣвъши растечетъ са. толико же ѿмѣ-
зѣла нанесъшоу ни ѿд'ного гласа испѣсти, нѣ прѣбѣ-
трѣпа акы иномоу а не самомоу страждѣшмоу. Приианъ

воєвода рече: безоумьлю, рѣци ми, что се хъште быти,
 яко никакоже ничсоже чоуієши тако мжчимъ велии гор-
 цѣ; что са надѣієши, или на кого оуп'ваієши; глаголи ми:
 отъвѣштавъ сватѣи Савинъ рече: надеждѣ имамъ къ
 богоу своємѣ Ісѣу Хрѣстоу, яко моштенъ ієсть отъ
 мжкѣ твоихъ соуієтѣиныхъ избавити мене и вѣчнѣноу-
 оумоу цѣсарьствѣ оуподобити ма. воєвода рече: хоще-
 ши оубо злѣк оумрѣти; отъвѣшта страстѣиикъ хри-
 стовъ глагола: аште оумѣрж, пакы имамъ, якоже
 рѣхъ, жизнь вѣчнѣнжж. Приианъ же воєвода се слышавъ
 въ гнѣвѣ бывъ къ воинномъ глагола: се, послоухъ камъ
 слѣице и мѣсацъ, како и ч'сого ради мжчихъ сего непо-
 добѣнааго, да и въ оувѣсте всѣи въ градѣ семъ живж-
 штин, яко не рачи никакоже покаати са ни жрѣти бо-
 гомъ, да съпасетъ са, нѣ паче изволи оумрѣти мжка-
 ми, да оуже оубо отъвѣктъ сѣтворити на нѣ, и се рекъ
 повелѣ ієго въ рѣкѣж въврѣшти и въ бездѣни оумрѣти.
 помѣше же ієго воини ведоша надъ брѣгѣ рѣкѣи и
 възѣмѣше камы велии привазаша іємоу къ ногама
 въврѣшти и тако въ рѣкѣж по отъвѣктоу воєводиногоу цин
 же оубо отъ многыиныхъ братиѣи принесѣша іємоу іадѣ, да
 іастъ. онъ же рече: что севѣ троудѣи творите, възлюбѣ-
 ієнии, азъ отъ сѣли не имамъ въкоусити браш'на зем-
 нааго, нѣ ожидаж оноѣ пишта въкоусити, ієгоже око
 не видѣ ни оухѣ слыша и на срдѣце чловѣкоу не възидѣ
 вѣстъ же въскхъ хощѣж въ сѣдѣ мене іадѣштъ, и ви-
 даште ма тако подвизати са, да достоинни бѣдете и въ
 вѣчнѣнѣи жизни вѣнѣцѣ възати. и се іємѣ рекшѣ въведѣ-
 ша ієго воини въ корабѣи и каменъ, ієгоже бѣша прива-

зали къ ногама іего, да ако бысть по срѣдѣ рѣкы, пакы въскрича къ столштинимъ и зыраштинимъ к ѿмоу народу глагола: възьрите на ма и помните ма и прѣмоудивѣше оутрѣ третин днь пришедѣше и странж сквера отъ града обратете тѣла моего извержена на соуху, и сего камене, иже имамъ на ногоу, хошѣ вамъ, да погребете съ моимъ тѣломъ. и се рекъ възьрѣвъ на неко скатыи кожии страстьникъ Гавинъ помолѣ са глагола: господи Ісоу Хрѣсте, слава тебѣ, яко сътвори съ мноиж недостойнымъ своимъ рабомъ

desunt quaedam
и мнози вѣроваша ѿмоу. слышавъ же князь повелѣ привести и. пришедѣшоу же Ілеѣandroу глагола ѿмоу къ князю: рци ми, ты кто іеси лѣстан многыа и отъвраштаа а отъ жрѣтвѣ божьскыныхъ и оуча а инон вѣрѣ; рци оубо намъ, кто съ тако лѣстиши народа; Ілеѣандръ глагола: крѣстианъ іесмъ, и санъ мой презвѣтерьскыи, имже саноу князоу вѣроу оупвахъ христовы надежда приати. Іантонинъ глагола: и к'то іестъ Христосъ; Ілеѣандръ рече: съпасъ мира въсего и скѣтъ вѣроуѣштинимъ въ нѣ. Іантонинъ глагола: како можетъ съпасъ быти тѣ, иже бытъ распатъ и смрътъ приа; Ілеѣандръ глагола: то іестъ чоудно, княже, яко оумрѣ пльтиж, да не тѣкыж сидѣ освѣтитъ, нѣ и въ адѣ отърѣшитъ волѣзни оумьръшнимъ; Іантонинъ глагола: боуи словеса глаголеши и блади многы: како оубо не могы помостѣ себѣ ниѣмъ можетъ помостѣ; Ілеѣандръ рече: смрътъ си вѣроуѣштинимъ к ѿмоу жизнь и нетѣлѣниѣ на небесехъ подаѣтъ. Іантонинъ глагола:

оумавъни оубо влады и пожри богомъ. Алеѣандръ рече: азъ глагола се не владж, аште ли то тебе послоушаѣ, то не тѣчкѣж влады іесмъ нъ и жродъ, жродоуѣтъ бо словеса твоѧ. Антонинъ рече: тако ми богы, аште послоушавъ пожреша богомъ, то и владыка имѣнию многоу: аште ли не послоушаѣши, люта ми мжками погубыѣ та. Алеѣандръ глагола: не лести са, князоу, іако послоушаѣ твоего ласканиа, да погрѣшѣ хрисостово пришествіе, тѣ бо іестъ богъ живъ. Антонинъ глагола: аште не пожреша, то мжчима та покажѣ вѣсѣмъ. Алеѣандръ рече: люта ми мжками оумѣрѣ отъ Христо-са, аште тебе послоушавъ пожрѣ вѣсомъ нечистымъ. Антонинъ глагола: съвѣтъше и соуровами жилами бѣ-iate и по чрѣвоу. вѣіемоу же іемоу и не вѣштаѣшѣ ничѣсже глагола іемоу князь: послоушаша мене, Алеѣ-ѣандре, и пожри богомъ. Алеѣандръ рече: ничѣтоже сѣтъ мжкы твоѧ, томителю, и не пожрѣ, рѣхъ ти оубо, іако крѣстианъ іесмъ, и іестъ богъ на небесехъ помагаша ми. Антонинъ глагола: не рѣхъ ли ти, іако остани са влады тѣхъ; и пристѣпѣвъ пожри, да вѣдетъ цѣсарѣ воля. Алеѣандръ глагола: азъ жрѣтѣж цѣсарю вѣчнооумоу приношѣ сътворивъшоу нево и земыѣ и море и вса, іаже въ нѣхъ. Антонинъ рече: не мѣнатъ ли ти са вози во ти, имѣже самодрѣжецъ цѣ-сарѣ жрѣтѣвы творитъ; Алеѣандръ рече: чоудо велико обѣдрѣжитъ ма, княже, да неклан и тебе самого ви-димъ покажѣша са отъ прѣлѣсти коумирѣскыѧ и обра-штаѣшѣ са къ истинѣ. Антонинъ глагола: вѣшенъ ли іеси, Алеѣандре; Алеѣандръ рече: азъ не вѣшѣ са, нъ

БОЖ СА БОГА И ТОГО СЫНА ИСОУСА ХРИСТОСА ИМЖИШТААГО
 ВЛАСТЬ ВЪ ДНЬ СЖДЪНЪИ ДОУШЕЖ И ТЪЛОМЪ. АНТОНИНЪ
 ГЛАГОЛА: ВЪЗГНѢТИТЕ ОГНЬ И РАЖДЪЗЪКТЕ СКОВРАДЖ, ДА
 ВЪВРЪЖЕНЪ БЖДЕТЬ ВЪ НЪЖ, ДА ТЪМЪ БЖДЖТЪ ВЪШЪБЪИ
 ЕГО ПОБѢЖДЕНЪ. ВЪЗГНѢШТЕНОУ ЖЕ БЫВЪШОУ ОГНОУ
 РАЖДЕГОША СКОВРАДЖ, ИАКОЖЕ БЫТИ ЕИ ПОДОВѢНЪ ОГНЮ.
 ГЛАГОЛА ЖЕ ЕМОУ АНТОНИНЪ: АЛЕЖАНДРЕ, ПОЖЪРИ, ДАЖЕ
 НЕ БЖДЕШИ ВЪ СКОВРАДЪ, И НИЧЪТОЖЕ ТИ ОУСПѢКІЕТЪ, ЕГО-
 ЖЕ ТЫ ЧЪТЕШИ ХРИСТОСА. АЛЕЖАНДРЪ РЕЧЕ: НЕ ТЫ ОУКО О
 СЕБѢ СЕ ГЛАГОЛЕШИ, НЪ ОТЪЦЕМЪ СВОИМЪ СОТОНЪ ПОВАЖДА-
 ЕМЪ, ЕГОЖЕ ДОСТОИНЪСТВОМЪ МЖДРОСТИ ИСПАКНѢНЪ Е-
 СИ. АНЪТОНИНЪ РЕЧЕ: ДА ВЪВРЪЖЕНЪ БЖДЕТЬ ВЪ СКОВРАДЖ,
 ДА ВИЖДЖ, ЧЪТО ЕМОУ ОУСПѢКІЕТЪ РАСПАТЫИ И ОУМЪРЪИ.
 РАДОУА ЖЕ СА АЛЕЖАНДРЪ ВЪСКОЧИ ВЪ СКОВРАДЖ, ІЕДИНЪ
 ЖЕ ВЪНИДЕ А БЫСТЪ ВИДѢТИ И ВЪ СКОВРАДѢ САМОГО ТРЕ-
 ТІА. ВЪШЕДЪШОУ ЖЕ ЕМОУ ВЪ СКОВРАДЖ ПРИДЕ СЪ НЕВЕСЕ
 РОСА, И БЫСТЪ СКОВРАДА ИАКО НЕ ВИДѢВШИ ОГНѢ. БЪКАШЕ
 АЛЕЖАНДРЪ ХВАЛА БОГА И ГЛАГОЛА: ЦЪКАРОУАИ ВЪ ВЪКЪИ
 БОГЪ, СЪДАН НА ХЕРОВИМЪ, ЕГОЖЕ ХВАЛАТЪ АГГЕЛИ И АРЪ-
 ХАГГЕЛИ, БЛАГОСЛОВЫЖ ТА АЗЪ ГРѢШНЪИИ АЛЕЖАНДРЪ, ИА-
 КО СЪТВОРИ ЧОУДЕСА О РАБѢ СВОЕМЪ ДАНИИЛЪ, ЗАГРАДИ
 ОУСТА ЛЬВОВИ И СЪКРОУШИ ВЪСЖ ПРОТИВЪНЪИХЪ СИЛЖ И
 РАБА СВОЕГО ВЪКНЪЧАВЪ, И НЫНѢ ОУСЛЫШИ МЕНЕ, БОЖЕ, И
 ПОКАЖИ НЕДОСТОИНОУМОУ СЕМОУ ТВОИХЪ БЛАГЫИЪ АНЪТО-
 НИНОУ, ИАКО НАДЕЖДА ЕГО БЪСЪ СЪПЛЕТЕНЪ СЖТЪ, АЖЕ
 НЕСЪВРЪШЕНЪ СЖШТА НЕСЪВРЪШЕНЪ ТВОРАТЪ НАДЪКЪШТАА
 СА НА НѢ. АНТОНИНЪ РЕЧЕ: РѢХЪ ТИ, АЛЕЖАНДРЕ, ИАКО БЪСЪ
 ИМАШИ, И ТЪМЪ ОУПЪВАА НЕ СТЫДИШИ СА. АЛЕЖАНДРЪ РЕ-
 ЧЕ: НЕ РАЗОУМЪКІЕШИ ЛИ, НЕРАЗОУМЪНЕ, ИАКО БЪСЪ НИКОЛИ-

же не мжчнтъ са тацѣми мжками, нѣ жрѣтвѣ и скварѣ
трѣбоуѣтъ непоспѣшнѣ жрѣтвѣ, аже погрѣшаѣтъ
чловѣкъ въ погрѣшѣль, отъ негоже ты наоучиѣтъ са оу-
чителѣ съ поспѣлъ ꙗси въ родѣство огньное и прича-
стники поставляѣши иже съ тобою мжчимъ ти. Ин-
тонинѣ рече: вѣкопавѣше чѣтыри дрѣвеса и протагѣше
по дрѣвесемъ приважате и тврѣдо, да протажемъ дрѣ-
весы съкроушитъ са и пожрѣтъ, или обличаѣмъ оу-
мрѣтъ зълѣ. Алеѣандрѣ мжчимъ глагола: ничѣтоже сжтъ
хытлости твоѣ, и пришедѣ Алеѣандрѣ протаженѣ
бѣстѣ на дрѣвесехъ. добѣли же мжченикъ христовѣ
таковѣж мжкж трѣпѣше, вида въса оуды протажены
и въса кости своѣ съкрѣщаѣмъ: вѣлѣмѣдроуѣ же Але-
ѣандрѣ рече: ты ꙗси богѣ кръстианескѣ, приходиѣши
къ сватѣмъ вѣгодивѣшнимъ тебѣ, приди и къ мнѣ
грѣшноуѣмоу и покажи, ꙗко има твоѣ велико ꙗстъ и
божѣтинхъ са тебе, и се ꙗмоу рекѣшоу измѣни са лице
ꙗмоу и бѣстѣ акы пламы и пристѣпи к ѣмоу отъ
слоуѣжашѣтинхъ прѣдѣ княземъ и глагола ꙗмоу: вѣсѣмъ
авѣ ꙗстъ, Алеѣандре, ꙗко вѣлѣшѣвами одолѣваѣши,
вѣкаше бо ти лице вѣлѣдо видимо, нынѣ же пакы свѣтъ-
ло акы слѣнце. Алеѣандрѣ рече: добрѣ рече вѣлѣдо, не-
мошти радѣ павѣскыѣ, вѣсѣмъ бо въ болѣзни съ тѣ-
леснѣки вѣлѣдѣю зѣло, свѣтло же, ꙗже нынѣ видѣ,
трѣпѣнии ради и промѣшлѣнии вожиѣ, вѣсѣмъ бо
сътрѣпѣвѣни съпасаѣтъ са въ вѣкы. слоуѣа рече: да
трѣпѣнии ли ради измѣноуѣтъ са лице твоѣ; Але-
ѣандрѣ рече: ен, навѣкни оубо и ты, о чловѣче, вѣсѣмъ
крѣстианѣ нѣштан надежда къ богѣ оудобѣ обрашѣтетъ,

тѣлесѣноіе во богатѣство съ трудоу и болѣзнихъ великоу обрѣтаеѣ са, имѣже въ погыбѣль доуша не въздрѣжашѣ са идѣти, и мнози тоу нѣмѣишѣ иштѣшѣи того. а іеже къ богоу богатѣство скоро іестѣ и благодарѣствѣно, оудобѣ обрѣтаемо, не злата ни сѣребра, нѣ хоудобѣ мѣднѣи невѣстѣскоіе цѣсарѣство приобрѣсти. слышавѣ же слоуга глагола. настави ма, молиѣ ти са, да неѣли и азѣ възмогѣ причастѣиикѣ бѣити въ вѣкѣи вѣкѣи. Ілеѣандрѣ рече. вѣроуи богоу и Христосу, іежеже имѣти имашѣ жизнь въ вѣкѣи вѣкѣи. слоуга глагола. боже, помагаи рабоу своіемоу Ілеѣандроу, помози и мнѣ грѣшноуоуоу, отѣтверѣгни ма отѣ скварѣи гнѣсѣиыа и отѣ лѣжеименитѣиыхъ боѣи и отѣ прѣклѣсти ихъ и отѣ гнѣва непрѣподобѣнааго и вѣсѣкѣоа зѣли приобрѣтѣельника Іанѣтониіа, и причѣти ма съ рабоу своіимѣ Ілеѣандроу. и рече Ілеѣандрѣ. бѣди, боже, воли твои о молитѣи раба своіеаго. оуслыша же молитѣи іеаго князѣ, іако възглашашѣ къ богоу, и разгнѣвавѣ са поаоуи и глагола. съпримѣиикѣ бѣди надѣлажашѣи съмрѣти алеѣандрѣи, и съконѣча и въ исповѣданѣи мѣчениіа. повелѣ же и добѣлѣго Ілеѣандра поѣснѣиѣи стрѣгати. строуѣемоу же іемоу възпи глагола. крѣстиианѣ іесѣи. повелѣ же пачѣ дѣрати и, іакоже строуѣемѣ вѣашѣ, образѣ крѣстѣиыи въ оумѣ своіемѣ сътворивѣ въздвигѣ очѣ свои на небо глагола. благословѣиѣи іеси, господи боже отецѣ нашихъ, иже раба своіеаго Ілеѣандра доѣиѣстѣиѣишѣиими трудоу крѣиѣка на твоіе оувѣдѣиіе, се оубо скверѣнааго томеніе Іанѣтониіа на осрамѣіеиіе привелѣ. слыша же то князѣ

повелѣ пакы дѣрати и поливати и оцѣтомъ съ солижъ
 растворивѣше и соукномъ вѣстирати раны его, да
 неклѣи възможетъ приноудити и мжками ткми пожрѣ-
 ти. онъ же пакы гласомъ великомъ глагола: не срамь-
 яеши ли са, ѡ мжчителию, о сътворенныхъ тобою
 злыни и о вѣгжаданни вѣсовьсткми; аште бо не бы вѣ-
 ло хытрости чловѣческы, то не бы имѣла богъ. ты
 же не чоувѣствоуѣ и подобие ихъ имѣи слѣпъ сы и къ
 слѣпомъ прилежа слѣпы надежда имаше. егоже бо прѣ-
 ди малъ видѣаше малаты ковома и брадѣвижъ тешема,
 того нынѣ поставилъ еси и бога и наричеша. не пови-
 нѣ са оубо тебѣ, ни искрачила твоѣ, ни мжкы твоѣ
 оустрашатъ мене, имамъ бо вьскхъ вѣкѣ цѣсара бога
 застѣпашта ма. и се ѣмоу глаголѣштоу сънидоша
 раны дѣрания его, іакоже вьсеи пльти его обнажити
 са, и вьсеи прѣстоаштѣи оужасѣни бывѣше глаголаахъ.
 како сѣи трѣпѣтъ. не послоушаштоу же сватоуоумоу
 Ілеѣandroу оувѣштаниа княжа, ни ноужда, ни ранъ,
 ни гнѣва, принѣлѣ князѣ рече. прѣстани, Ілеѣандре,
 отъ влады и послоушани и пожьри богомъ, и цесару
 дроугѣ вѣдѣши. онъ же отъвѣшта ѣмоу, вѣкаше бо
 срьдце ѣмоу къ богоу, тѣтънѣ же гласа слышаша са
 о деснѣжѣ и о лѣвѣжѣ глагола. мжжан са и крѣпи са,
 Ілеѣандре, о имени моемъ, отъ вьскхъ бо мжкѣ из-
 бавѣжѣ та и отъ ржкоу княжоу. гласа же слышима оужа-
 салахъ са вьсеи глаголѣште. отъ кждоу гласѣ сѣи; Дел-
 матѣи же принѣлѣ пристрашенѣ бывѣ тѣкнѣ Ілеѣан-
 дра глагола. что ѣстъ гласѣ сѣи пришедѣи кѣ тебѣ;
 тѣгда пакы Ілеѣандрѣ благодѣтижъ божижъ образѣ

крѣстѣныи сътворивѣ отъ чела нача и прѣкрѣсти всѣ
тѣло свое глагола: господи вседръжителю, благословѣ-
иенѣ іеси, и има твоѣ да прославитѣ са, иже днѣшкнїи
днѣ въ вѣкы радости рабоу своемоу дарѣствовавѣи
и испакни доушѣ раба своего твоѣа благостынѣа, и по-
кажи безаконноуоумоу и безбожноуоумоу Ан'тониноу
и Дел'матію, іако ты іеси богѣ крѣстианьскѣ, и надѣ-
жштинмѣ са на та мѣздоотѣдавецѣ іеси. тѣгда па-
кы глагола Ан'тонинѣ: Алѣѣандре, пожри когомѣ.
Алѣѣандрѣ глагола: рѣхѣ ти, іако не жырѣ когомѣ тво-
имѣ соуіетномѣ, глаухоу, слѣпомѣ. Антонинѣ рече:
до колѣ хоулиши и кола цѣсара не твориши; и ицѣлкѣѣ
са самѣ отъ вѣѣкѣа раны съвлюдеши, добророднѣ съ
не поубожаи са самѣ. Алѣѣандрѣ рече: чоуждж са, ка-
ко жродиши са глагола богы, како оубо можтѣ снї бо-
зи быти ни видаште, ни озаважште, ни обжуажште;
и къ тѣмѣ пригваждаѣши са, оставивѣ живаго и
істинѣнааго бога и томоу іедночадааго отрока Іеоус
Христоса сжштааго и прѣжде сжштааго прѣжде вѣкѣ,
и надѣѣи са на капишта и на вѣсы нечистыа, твори
оубо, іеже хоштеши, рѣхѣ бо ти, іако крѣстианѣ іесмѣ,
и мжкы твоѣ не прикасажтѣ са мене. Ан'тонинѣ рече
слоугамѣ своимѣ: възгнѣтивѣше огнѣ и сънѣмѣше и
съ дрѣва вѣврьзѣте и въ огнѣ, да погоубитѣ ин огнѣ.
възгнѣштеноу же быкышоу огню ведомѣ вѣкаше Алѣ-
ѣандрѣ правимѣ двѣма аггѣлома, іаже вънидоста съ
нѣимѣ въ огнѣ, и распрашнѣта пламѣ. ставѣ же Алѣ-
ѣандрѣ посрѣдоу пештѣница рече: сватѣ іеси, коже, иже
божѣствомѣ своимѣ съпоустивѣи оубогоуоумоу Алѣѣан-

дроу помоштѣ съ небесе, да покажеша, яко вѣса ти по-
 корена сѣтъ и лоуча пламенѣныа, ѡже вѣшественіа
 твоихѣ воинѣ не сътрѣпѣвъша страшнааго и трепетѣ-
 нааго повелѣніа твоего оубавѣша о мѣнѣ, опалѣхѣтъ
 же безаконнааго и нечѣстивааго разоумѣ. възвѣривѣ же
 са кѣназѣ повелѣ извести и глагола юмоу: пожри бо-
 гомѣ, да поштаждѣ та и кѣ цѣсарю съ многою славо-
 ю посылѣ та. Плѣѣандрѣ рече: пожрѣти ми велиши и
 оставити истинѣ, да дроугѣ бѣждѣ подобѣнострастѣ-
 нноу чловѣкоу и врагѣ бѣждѣ сътворивѣшоуоумоу ма
 богу, и въ вѣстѣлѣныихѣ мѣсто тѣлѣніе приобра-
 штѣ: нѣ паче да прѣковѣждѣ подобѣнострастѣна чло-
 вѣка, дѣнесѣ сѣшта а оутрѣ оумираѣшта, и оубоѣ са
 сѣштааго въ вѣкѣ и прѣжде сѣштааго, иже оуготови
 вѣрѣныимѣ, ихѣже око не видѣ ни оуши слышаста.
 Антонинѣ глагола: добрѣ, яко не тѣчыѣ богѣ прѣко-
 видѣлаѣ іеси, нѣ и цѣсарѣ похули, за не сътворѣ ти,
 да живоу ти сѣштоу звѣрѣми плоушта ти извлѣчена
 бѣждѣтъ. Плѣѣандрѣ рече: іед'ноѣ и двашди и многош'-
 ди рекохѣ ти, яко не боѣ са мѣкѣ твоихѣ Христоса ра-
 ди, не прикасаѣтъ бо са мене: аште бо бѣхѣ не вѣ-
 дѣлаѣ, іеже глаголѣтъ: не искоуѣшиши господа бога сво-
 єго, обѣштавѣ са оубо богу, како могѣ възвратити
 са на жродивѣѣ и непользынѣѣ вѣрѣ бѣсовѣскѣѣ, рек-
 шоу господоу, подобѣномѣ бѣти глаоухѣнымѣ и непо-
 движимѣнымѣ вѣроуѣжштинимѣ въ нѣ; азѣ же ти пакѣ
 глаголѣ: примѣшлѣни, ѡ томителю, мѣкѣ, аже има-
 ши вашѣша, да понѣ тако оувѣси, яко немошѣни
 сѣтъ не тѣчыѣ же мѣнѣ іед'номоу нѣ и вѣскѣ, иже

имене єго ради троуждаѣтъ са. Антонинъ глагола-
 ныни оувѣдѣхъ, іако ты вѣшѣствомъ крѣмиши са и
 бѣсованиємъ многомъ, та словеса обличаѣтъ та, іако
 не Христоса ради, єгоже глаголеши, страждєши, нѣ дѣ-
 иствѣнъ съ вѣшѣбѣ прѣлиштаєши вѣса. Алѣксандръ
 глагола: тебѣ вѣди, скверньниче, тацѣхъ дѣла не-
 плѣнникѣшоу са старѣшинѣствовати съ отцемъ тво-
 имъ диволомъ, мнѣ бо єже жити Христос, и єже
 оумрѣти приобрѣтѣлъ. Антонинъ рече: да ведєтъ бж-
 дєтъ на позориште къ звѣремъ, и ако тѣчѣж вѣниде,
 сѣдѣшоу князоу, прѣкрѣсти са и въздвиже очи свои на
 небо и гласомъ великомъ глагола: твори въ скорѣ, не-
 прѣподобьне и вѣсѣхъ нечѣстивє Ан'тонинє томитєлю,
 волѣ отьца своєго сотонѣ: готовѣ бо єсмѣ христосо-
 вомъ знаменіємъ съблюдаємъ прѣбидѣти маловрѣ-
 меньныа мжкы твоѣ. и то ємѣ рекѣшоу отворѣзоша о-
 градъ звѣринѣнѣж, и изидє рикаа лєвѣ, и акы отьць
 любовѣнѣни приємлєтъ чадѣ своеѣ, тако притекѣ лєвѣ
 скочи на праведѣника, и подѣ пазоухама єго положи
 нозѣ свои и лизалашє потѣ праведѣника и възиралашє на нѣ
 проса божия строѣ, да некли разоумѣѣтъ народи. та-
 ко стєнѣштоу лєвоу отвори звѣрокрѣмьникѣ пакы и
 изидє инѣ лєвѣ и припадє къ ногама сватааго възираа
 на лице ємоу. изидѣша же

. desunt folia duo
 хъ молити ѣ извести ма из бѣдѣ тоѣ, да бѣхъ пока-
 залъ са къ богоу. она же отѣвѣштаста глаголѣшта:
 бездобѣ молиши са, никтоже бо отъ сѣдє пришедѣши-
 нѣхъ исхѣдѣтъ или отѣпоуштаєтъ са дожини до вѣскрѣ-

сѣнниа. прѣбываѣшѹ же ми и молашѹ са и покаати
са вел' ми обѣштаваѣшѹ глагола іединѣ ію кѣ дру-
гоуѹмоу. поржчаѣши ли са за нѣ, ꙗко отъ вѣсего
срѣдѣца покаѣтъ са кѣ богоу; отъвѣштавъ другъи
аггелъ глагола. поржчаѣ са, и акы видѣхъ, ꙗко по-
дастъ іемоу десницѣ поржчѣникъ, и тѣгда видѣвъша
възведоста ма на землѣ въ гробъ мой и кѣ тѣлоу мо-
іемоу, и глаголаста ми. въниди, отъ нѣдоу же отълажи
са, и видѣхъ свое іестѣство акы вистѣръ вѣшташѣ
са, мртѣвоіе же тѣлесѣноіе видѣниіе акы тинавъ калъ
смрѣдашѣ, чрѣнѣ, и гноушахъ са вънити въ нѣ. глаго-
ласта же кѣ мнѣ. немошѣно ти іестѣ покаати са, аште
не тѣломъ, им' же съгрѣши, и молашѹ ми пакы, да
быхъ не вѣшелъ въ тѣло, тѣгда пакы глаголаста ми.
въниди въ тѣло свое, аште то, ведѣвъ та, отъ нѣдоу
та възведоховѣ, да оубо въниди, да и инѣмъ на оу-
спѣхъ вѣдѣши, о нѣхъ же съгрѣшилъ іеси и приѣ. тѣгда
оубо видѣхъ са, ꙗко вънидохъ, оусты моими, и авіе
начахъ зѣвати и глаголати. милоуіте ма, милоуіте ма,
таче изведосте ма. тѣгда глагола іемоу великѣи Ѳла-
син. вѣкоу си брашна, и не рачааше, нѣ тѣчыѣ отъ
мѣста до мѣста въ цркви падаѣ на лиці своимъ испо-
вѣдааше са когоу съ стѣнайіимъ и съ слѣзами глагола.
горе съгрѣшаѣштинимъ и мѣцѣ жѣдѣштинихъ, горе не
каѣштинимъ са, донѣдеже имѣтъ врѣма, горе осквер-
няѣштинимъ свое тѣло. сътворивъ же чѣтыри десати
дѣнии отидѣ чистѣ кѣ господоу прооувѣдѣвъ прѣжде
три дѣнии съконѣчаниіе свое. ходивѣшии же и ви-
дѣвъшии достоинствѣрѣнии отъци ти съповѣдаша намъ

оуспѣха ради. богоу же подобають слава, держава и покланіиіе съ безначальнымъ отцемъ и сыномъ и животворящимъ доухомъ нѣмѣ и присно и въ вѣкы вѣкомъ аминь.

Мѣсѣца марта въ девѣты на десѣте. житіе прѣподобнаго отца нашего Павла прѣпустаго.

Повѣдаше же свѣтлыи воины Иераѣ и Кронни и ини мнози отъ братіа, о нѣхъже хъштѣ глаголати, ꙗко Пауль нѣкъто польскыи ратни издрадь безълобенъ и простъ житіемъ съ красною женою съпраже са, злонавыкъ разоума, ꙗже отъ него съгрѣшааше. на дѣлѣ вѣмени же съ села напрасно вѣшедъ въ домъ свои оберѣте и зѣлоотвораща промыслоу на польскыи оуправыишетоу Паула, и видѣвъ ѿ съ обычныи ѿа хотиѣ въсмыслѣ са възыи к ѿа глагола добръ, добръ, тако ми Ісуса, не вѣрѣж о томъ, азъ оуже к томоу не виждѣ ѿа, ни, имѣи ѿ и дѣти ѿа, азъ бо ни и бѣдѣ чѣрноризець. и ни къ комоу же ницѣсоже рекъ ни въ поустыни къ блаженоумоу Антонию, и таѣкѣвъ двѣри и нишедъ же свѣтлыи Антонни въпраша ни, чѣто хъште. глагола Пауль чѣрноризець хъштѣ быти. отъвѣшта ѿа Антонни шѣсть десѣтъ лѣтъ съ и старъ оуже съ сѣде чѣрнець не можеши быти, нѣ

паче нди въ вѣсь и дѣлаа живи благодарѣства бога , не можешн бо ты сътрѣпѣти скръбини поустыинѣскыхъ. откѣштавъ старьцѣ рече . ѿже аште ма наоучиши , то то сътворж . рече ѿмѣ Антонин . рѣхъ ти , ѿко старѣ ѿси , и не можешн чрънецѣ бѣти . нди , аште хоштеши чрънецѣ бѣти , вѣлѣзи въ обѣштинн манастирь , иждеже ваште братиѣ ѿстѣ , иже могжѣтѣ тебѣ и волѣзнемѣ твоимѣ послоужити , азѣ бо ѿдинѣ сѣждѣ сѣде патѣи дѣнь не вѣкоушамъ брашно , и тоже по сѣждоу . сими оубо глаголы отѣганаше Паула , и , ако не рачи послоужати ѿго , затворивъ двѣри Антонин того ради не вѣниде до триндѣнинн , ни заходоу сѣбѣ . старьцѣ же прѣбѣвалаше не отѣхода . въ четвертѣи дѣнь потрѣбѣнамъ ноужда ѿмоу бѣстѣ , и отѣрѣзѣ изиде и видѣвъ пакы Павѣла глагола ѿмоу . отиди отѣ сѣдоу , старьче , по что ма ноудиши ; не можешн сѣде прѣбѣти . глагола ѿмоу Пауль . нѣстѣ ми лѣзѣ инамо нти развѣ сѣде . вѣзѣрѣвъ же Антонинн и видѣвъ , ѿко не носитѣ ничсоже на крѣмѣ , ни хлѣба , ни воды , ни иного ничсоже , и четвертѣи дѣнь иматѣ трѣпа безъ брашна , помысли , еда како отѣпадетѣ и оумьретѣ , не обѣкѣ алчѣбѣ , и врѣдитѣ ми доушѣ , вѣведе и къ сѣбѣ . извѣстивѣ же си зѣло о ѿемѣ о вѣсемѣ блаженѣи и великѣи Антонинѣ , ѿко съврѣшена ѿстѣ зѣло доуша ѿго , христовѣ же равѣ зѣло простѣ сы , нѣ по колицѣхъ мѣсацихъ христовоѣмъ благодарѣниѣ , сѣдѣиствоуѣштоу ѿмоу и блаженоуѣмоу Антониню сътвори ѿмоу хѣзинѣ особѣ , да искоуѣсь приметѣ бѣсовѣскѣ . живѣ же ѿдинѣ о сѣбѣ Пауль прѣпростѣи лѣто ѿдино , и благодарѣти съподобѣ са о вѣсѣхъ и волѣ-

знехъ въскѣхъ, оуправивъ до конца въздръжаннѣ-
 ннѣжъ благодѣтъ. въ єдинѣ оубо отъ дѣнии зѣло люте
 бѣсаштъ са юноша приведенъ бысть къ блаженѣмоу
 Антонию. възрѣвъ же великын Антонин на юношѣ
 глагола водаштинмъ и· нѣстъ се мое дѣло, о семъ бо
 чиноу бѣсовѣстѣмъ начальнѣмъ нѣсмъ са єште съпо-
 добнѣтъ благодѣти, нѣ сн даръ Паула єсть прѣпро-
 стаго. шѣдъ же великын Антонин къ искоуѣмоу
 Паулоу, веды и ты, и глагола ємоу· отъче Пауле,
 нждени бѣсъ сн отъ чловека сего, да цѣлѣ идеть въ
 свои домъ, и да прославить бога. глагола ємоу Паулъ·
 а ты что; рече ємѣ Антонин· нѣсмъ праздни, азъ
 ино дѣло имамъ, и оставивъ тоу отрока великын Ан-
 тонин и възврати са въ свои хызинѣ. вѣставъ же ке-
 зловѣкын старецъ и помоливъ са и призвавъ бѣсашта-
 го са глагола· рече отъцъ Антонин, изиди изъ чловека,
 бѣсъ же съ хоулоу въпише глагола· не изидѣ,
 зѣлын старче ажѣвын, възъмъ же мнѣотнѣ свои вѣ-
 шше и по хрѣбѣтоу глагола· изиди, рече отъцъ Анто-
 нин, бѣсъ же хоулы вѣшташе на Антонин и на Павла,
 глагола боъшыми· гладиваи сн ненасыщеная, па-
 же николиже своимъ нѣста съта, кѣжъ обѣштинѣ имѣ-
 та съ мноу; что нѣ мѣчитѣ; глагола Павелъ· изѣк-
 зѣши ли или идѣ къ Христосу, и горе тебѣ имѣтъ
 сътворити. похоули же и Христа сверѣпын тѣ бѣсъ
 въпиш· не изидѣ. разгнѣвавъ же са Павелъ на бѣсъ и
 ншедъ изъ хызинѣ своеѣ въ прѣпладныѣ, єгѣп-
 тѣстин зноєѣ оубо ничимъже сѣтъ хоуждѣши вавѣ-
 лоньскыѣ ономъ пештѣнницѣ. ставъ оубо на камени сва-

тѣи старыцѣ на знои, моляше са вогоу глагола сице:
 ты видиши, Ісусе Христосе, распатѣи при пжнтѣ-
 стѣмѣ Пилатѣ, іако не имамѣ сълѣсти съ камене сего,
 ни имамѣ исти ни пити, донѣдеже оумѣрж, аште мене
 не оуслыши и ижденеши вѣса сего отъ чловѣка сего, и
 свободу сего сътвориши отъ доуха сего нечистааго. іе-
 ште же глаголѣштоу прѣпростоуоумоу и сѣмѣреноуоу-
 моу Паулоу ісусовоу, прѣжде съконѣчання молитвы,
 възъпи гласомѣ вѣсѣ: ндж, ндж и исхождж, ноуждею
 и мжкож женомѣ іесмѣ, отъхождж отъ чловѣка, оуже
 к' томоу не приближж са къ сѣмѣреноуоумоу и прѣпро-
 стоуоумоу Паулоу, женетѣ во ма и не вѣдѣ, камо ндж,
 и авніе изиде вѣсѣ, и прѣложи са въ змии великѣ, іако
 седмѣ десатѣ лакѣтѣ, и иде плѣза къ чрѣмѣноуоумоу
 мороу, да съконѣчаѣтѣ са реченою сватѣимѣ доухомѣ
 на кого възѣрж, нѣ на кротѣкааго и млѣчамѣкааго и
 сѣмѣренааго срдѣцемѣ и трепештѣжштааго монах' сло-
 весѣ. си сжтѣ чоудеса сѣмѣрена'го и прѣпростааго Пау-
 ла, и ина вашѣша и бољша сихѣ. син нарече са прѣ-
 простѣи въсеж братиѣ, іегоже молитвами причастѣни-
 ци бждѣмѣ цѣсарѣства некесѣскааго нѣнѣк и присно и
 въ вѣкѣ въкомѣ амин.

Мѣсца марта ꙗ. мѣка сватѣи хъ Терентіи,
Африкана и Помпиі.

Цѣсарьствоуѣштоу Декию римьстѣи власти и хоташтоу
вѣса на своѣхъ вѣрж привлѣшти, отца бо имѣ днѣво-
ла, посѣла по вѣсеому цѣсарьствоу своѣеому, ꙗкоже вѣса
нарицаѣштаа има хрисостово привлѣшти на скверѣнно
и деніе, аште ли да котори сѣпротиватѣ са о томѣ, то
да прѣдаѣтъ са сѣдоу. посѣла же въ Африкѣи нечѣсти-
вѣи тѣ заповѣды къ князоу Фуртоунатианоу африкѣ-
скоуоуму, и дошѣдышоу цѣсароу повелѣнію къ власти
іего и примѣ князѣ кнѣгы цѣсара, сѣды на сѣдишти
повелѣвааше народѣ градѣскы ихъ приводити іемлѣште
и сѣсѣды мѣчильныа прѣды нѣми полагати

. desunt folia quatuor
снѣ бо бози, ꙗже мѣниши, каменіе и дрѣво и мѣды и
желѣза сѣтъ, оукрашени златомѣ на прѣкѣштеніе чло-
вѣкомѣ отѣ вѣчѣныа жизни, снѣ бо не видатѣ, ни
глаголѣтъ, ни ходатѣ, ни слышатѣ, каменіе сѣште,
чловѣкы извѣиши и въ видѣ чловѣчѣскѣ ображени.
рыцѣте же оубо къ богомѣ вашимѣ, ꙗже мѣните, аште
могѣтъ помостити себѣ или комоу дати гнѣваѣштаа са
на на. и се слышавѣ князѣ възвѣсивѣ са повелѣ Терен-
тіи и Африкана, Маѣма же и Помпиі въ вѣнѣтрѣи
тѣмнищѣ вѣврѣшти и сѣ вѣсѣкоѣхъ тѣрѣдѣиѣхъ бѣюсти
а, рекѣ. нѣ въ кѣи дѣнь вѣпрашаѣ ихъ. бѣжѣнааго
же Зинона и Алѣѣандра и Теодора, сѣштемѣ имѣ чн-
сломѣ четѣри десѣти ти шѣсть, повелѣ къ сѣдишѣтоу

привести и глагола имъ. нич' соже не оуспѣвъше прѣвы-
 имъ вашѣмъ пѣрѣниѣмъ послоушаите мене, и пожръте
 великоуоумоу Ираклоу. они же отѣвѣштавъше рѣша.
 мы многашди рѣхомъ ти и въ прѣвое ти въпрашаниѣ,
 якоже крѣстини иѣсмъ, и не прѣпѣриши насъ капи-
 штемъ нечистомъ поклонити са, мы бо готови иѣсмъ о
 въпрашании твоѣмъ отѣвѣштати. князь рече. не по-
 слоушаѣте ли мене молаштоу ми са вамъ, то ноудите
 ма повелѣноѣ отъ цѣсара сътворити, и инако вамъ на-
 нести, и повелѣ бити ѿ сѣкатомъ жезланѣмъ и жилами
 гожаждами. простѣръше же рѣкы на неко сватни мѣче-
 ници рѣша великомъ гласомъ възвѣвъше. призри,
 коже, и помози ракомъ своимъ, и избави ны отъ сѣ-
 противника. слышавъ же то князь повелѣ иѣште и паче
 бити ѿ, дондеже измѣни кѣждо по трѣмъ десатѣмъ
 кѣнтоурионѣ. вниѣмомъ же сватнымъ конѣчаша са ти-
 ни и жѣзланѣ. тѣгда възвѣсивъ са повелѣ дрѣвесѣ сѣ-
 катѣ бити ѿ, якоже оуже и вънѣтрѣнаѿ оудѣ видѣ-
 ти. тако оубо въша лица сватныхъ, якоже въскъмъ
 чоудити са трѣпѣннѣю ихъ. и иѣгда ѿ много мѣчиша, гла-
 гола князь. пожръте понѣ нѣнѣ, окаани, и отѣпоу-
 штѣ въ. свати же мѣлчаахъ нич' соже иѣмоу отѣвѣшта-
 вѣште. пакы же повелѣ князь гвоздиѿ раждегъше жѣшти
 ѿ по хрѣбѣтоу, и иѣгда ѿ велики мѣчиша, повелѣ
 оцѣтъ лютъ съ солнѣжъ растворивѣше възливати на
 хрѣбѣты ихъ и соукномъ вѣстирати ранѣ ихъ. възвѣ-
 рѣвъше же свати на неко яко иѣднѣми оустѣ рѣша.
 господи боже, избавивъши сватѣа три отрокѣ твоѿ отъ
 пѣшти огнѣныхъ. Янаниѣ, Изариѣ, Мисанѣа и не давѣ

имъ пакости приати, избавивъши Даниила отъ оустъ
 львовъ и сынавѣдѣвши Моисея отъ ржкы фараонова,
 спасши Окажъ отъ огня и отъ позоришта и отъ звѣ-
 рни, съверъшаши и хоржгви даръствоуа любимымъ
 тобою, възведши пастоуа овча господа нашего Исоу
 Христоса, даръствовавши на многы и различны бла-
 годѣти, въспавши свѣтъ и тѣмъ отъгнавъ, съви-
 ваши небо акы кожъ, изъчиташи звѣзды небесскыя и
 пѣсѣкъ морскыи и истинъ оукрасивъ, оуслыши насъ
 молашъ ти са, Христосе, и помози намъ, яко твоѣ
 юстъ слава и дръжава въ вѣкы аминъ. кончавъшемъ
 же сватымъ молитвѣ и рекъшемъ аминъ пакы князь
 повелѣ повѣсивъше а стрѣгати рѣбра ихъ. деромомъ
 же сватымъ на многы часы теченіе крѣвнѣе отъ
 сватыныхъ тѣлесъ ихъ нехождаше, якоже отъ множи-
 ства крѣвнѣаго оумочити са ризамъ слоугамъ, и тако
 не радѣахъ о мжкахъ, Христосъ бо вѣаше облыгъчавамъ
 и помагамъ имъ. и глагола къ нимъ князь. прѣпрѣкша
 ли вы мжкы остати са вѣсованниа, іеже имате, зѣло-
 смрътънии, или прѣтываєте въ зѣловѣрини вашемъ;
 сватни же ничсоже іемоу отъвѣшташа, нъ възрѣвъше
 на небо рѣша. раскопавши огнемъ градъ содомскъ и
 опоустивши, и нынѣ посъли помостъ твоѣ и разори
 безбожнѣе вѣсованіе и съверъзи капишта ихъ. и
 сътворивъше знаменіе крѣстнѣе на лицехъ своихъ
 въздоуниша на капишта, и тоу абніе сътрѣша са и бы-
 ша акы прахъ, и рекоша сватни къ безаконноуоумоу
 князоу. виждь чѣсти ваша, кде крѣпость ихъ соіетъ-
 нани; іеда възмогаша помосту севѣ; се же сватымъ

глаголюштемъ и црѣкѣвиште капиштѣноѹ разори са.
 разниѣвавъ же са кнзѣ о сѣкроушениѣ когѣ своихъ по-
 велѣ мечемъ искъшти сватѣмъ. принимѣше же сватини отъ-
 вѣтѣи доша радоуѣште са и славаште господа. пришедѣ-
 шемъ же имъ къ нареченоуоумоу мѣстоу прѣклониѣше
 колѣна и протагѣше въмъ своѣмъ сѣконѣчаша са мечемъ въ
 исповѣданиѣ хрисостовѣ. пришедѣше же крѣстиани въ-
 заша тѣлеса ихъ и положиша на нарочитѣ мѣстѣ. симъ
 же сватимъ сѣконѣчавѣшемъ са повелѣ безаконѣнѣмъ
 кнзѣ Терентиѣ и Фрикани привести и глагола к ѿима. по-
 жрѣкта богомъ, аште ли ни, то зѣлѣ ва погѣбѣж, и
 нѣстѣ кога иже ва издржѣ моѣю избавитѣ. сватаѣ же
 рекоста глаголаховѣ ти многашди, ѿко крѣстиана
 ѣсѣкѣ, и въ Христосѣ имавѣ надеждѣ, бѣсомъ же не-
 чистѣимъ не поклониѣ са, ни богомъ твоимъ слоу-
 жиеѣ, и о мѣжахъ твоихъ не крѣжеѣ. да оубо при-
 мѣшамъ о наю, ѣлико хоштеши мѣжѣ, крѣсѣѣ ко бо-
 гоу, ѿко повѣжденѣ бѣдѣши нами рабѣ ѣго, ѿкоже
 повѣжденѣ бѣстѣ и отѣцѣ твоѣ дѣволѣ. слышавѣ же
 то кнзѣ повелѣ вѣсадѣти ѣ въ темницѣ и веригѣ нало-
 жѣти ѣма на вѣжѣ и на рѣцѣ и на нозѣ, и тако вѣюсти
 ѣю, и сѣтвориша слоугѣ, ѿкоже имъ повелѣно бѣстѣ.
 повелѣ же и трѣзѣбѣца жѣлѣзны подѣстѣлати ѣма, и
 не дѣти никомоу же отъ крѣстианѣ вѣходѣти к ѿима,
 ни пишта ѣма дѣати. въ полоуношти же молаштема са
 сватѣмъ просѣѣтѣ са свѣтѣ великѣ въ темницѣ о ѣю,
 и агѣлѣ господѣнѣ ста прѣдѣ ѿима глагола. вѣстанѣкта
 и почиванѣта, и пристѣпиеѣ агѣлѣ прикоснѣ са веригахъ
 обѣжащѣихъ о вѣнѣ ѣю, и лѣнѣ отъпадоша веригѣ отъ

тѣлесѣ юю, и вѣкаше прѣдъ нима трепеза оуготована
 въскѣсьскыими брашѣны добрыими, и рече к нима аг-
 гѣль: примѣкта отъ прѣдълежащихъ прѣдъ вама
 брашѣны, иже посѣла вама господь богъ. сватаѣ же
 благословиѣта господа, и тако приѣста брашѣна, икоже
 и тѣмничѣнымъ стражемъ видѣвъшемъ свѣтъ въско-
 чити вънѣтръ и истинѣнѣіе видѣти свѣтъ. въшедъ-
 шемъ же имъ обрѣктоша сватаѣ веселашѣ са и излѣкъ-
 ше съ страхомъ възвѣстиша князоу, іеже видѣша, и въ
 третии дѣнь повелѣ привести ѣ на сѣдиште. ставъшема
 же сватыи ма прѣдъ княземъ рече къ нима: тако ли на-
 казаѣ ва мѣкы, ѡ зѣловѣсьнаѣ, показъше са пожръ-
 ти богомъ; сватыи рече Терентин: мѣка си мѣнѣ бѣди
 и любашѣнимъ Христоса, жродивоіе бо богомѣдростѣ-
 нѣіе чловѣкомъ іестъ, мѣдростъ бо чловѣчѣска жродѣ-
 ство оу бога іестъ. безоумѣ же и вѣса са бѣдѣ по-
 добѣнъ тебѣ, аште бога оставиѣ въсомъ поклонѣ са.
 князь же разгнѣвавъ са повелѣ дѣрати ѣ. сватаѣ же
 строужема молиѣта са глаголѣшта: Іѡсѹс Христосе, сыне
 бога живаѣго, въ вѣкы прѣбываѣи свѣтѣ крѣстианѣ-
 скыи, вѣро неразори маѣ, иѣи са и помози на ма и не
 осрами наю отъ лица твоеѣго. слоугамъ же держштамъ
 ѣ и Христосоу обѣлѣгѣчаѣишѣтоу мѣкы не чоуѣста сва-
 таѣ болѣзнии. разгнѣвавъ же са князь повелѣ сѣнѣмъ-
 ше ѣ съ дрѣва вести въ тѣмницѣ и призѣвавъ въса ча-
 родѣа звѣринѣа повелѣ привести, іеанко имѣтъ звѣ-
 рии лють и зѣлъ, аспиды и єхидны и кѣрасты, и въме-
 тавъше затворити съ сватыи ма, и вѣахъ звѣрниѣ плѣ-
 жѣште и прѣдъ ногама юю сѣдаштемъ и не прикоснѣ-

ша са ією никакоже. сватаа же бѣста поѣшта и хвала-
 шта бога, прѣвѣша же звѣріе затворени съ нима три
 дни и три ношти, въ четвъртѣи же день посѣла князь
 ноштіи, да видатъ, аште іеста оуморена сватаа звѣрь-
 ми. пришедъше же посѣлани къ двѣремъ тѣмничѣны-
 имъ послоушатъ оуслышаша ѿ поѣшта и хвалашта бога
 хоташте же извѣстѣнкіе видѣти възлѣзоша на храмини
 тѣмничѣнѣи, и двѣрьцами съмоштраахъ долоу и видѣ-
 ша сватаа сѣдашта и аггѣла господниа стоашта прѣдъ
 звѣрьми и не дажштоу приклизити са ими. и текъше
 възвѣстиша князоу, іеже видѣша, и вѣставъ за оутра рано
 князь сѣдъ на сѣдишти повелѣ чародѣіемъ отъвести
 звѣри и привести сватаа на сѣдиште. шѣдъше же чародѣи
 и приклизити са хоташте къ двѣремъ прити к ѿнимъ звѣ-
 ремъ чародѣи своимъ призывааште ꙗ не послоушаахъ
 ихъ, отврѣзъше же двѣри тѣмници изидоша коупно вси
 звѣріе и измориша вса чловѣкы, ꙗже обрѣтоша тоу
 стоашта, и тако идоша въ поустамѣста. и шѣдъше стра-
 жиіе тѣмничѣни поаша сватаа и ведоша къ князоу. мж-
 читеѣ же видѣвъ сватаа не приимъша вѣрѣда никакогоже
 възвѣснѣвъ са дастъ о нею отъвѣтъ мечемъ оуморити ѿ
 сватаа же идоша радоуѣшта са и поѣшта и глаголъ-
 шта. съпасе насъ скръѣаштиихъ насъ и отъ ненавида-
 штиихъ насъ прѣмуже. воини же на то оуставѣіени
 възъмъше мечъ отъсѣкоша главѣ сватоую, и съконѣча-
 ста са въ исповѣданни хрисостовѣ. мжжи же крѣстниани
 пришедъше възаша тѣлесѣ сватоую и добрѣ съпратавъ-
 ше положиша на мѣстѣ нарочитѣ, дѣвою пѣпѣриштоу
 въ далѣ отъ римѣска града. мжчена же бѣвъша сватаа

Терентин и Африканъ, Максимъ же и Помпин и дружина ихъ при цѣсарю и томителю Декни и Огалерни, о насъ же цѣсарьствоуѣштѣ господоу нашему Ісусе Христосу, ѣмоу же слава и дрѣжа въ вѣкы вѣкомъ аминь.

Мѣсца марта кѧ. житиѣ прѣподобѣнаго оца нашего Исааки монастыра далматскаго.

Поклонѣнии прѣсватааго и покланѣмааго крѣста господа и бога и спаса нашего Ісусе Христа коумиролуженію оуже отъврѣженѣ бывъшоу вса подъ небесѣскаа просвѣтиша са апостольскомъ проповѣданіемъ, за не и чѣстѣныи цѣсарь Костантинъ поздѣ нѣкѣгда кожѣстѣвѣнымъ доухомъ всеа населѣныа цѣсарѣства дрѣжавъ прѣимъ и сватааго освѣщеніа съподобивъ са и оувѣдѣвъ господа нашего Ісусе Христа бога истиннааго сжшта, тѣ прѣвыи цѣсарѣствова въ римскѣхъ градѣхъ и коумира отъврѣже. многоглавѣныи же и многообразѣныи змии дѣволѣ ино коумиролуженіе, арианѣскѣхъ хоуахъ изобрѣте въ дѣни бо прѣдѣреченааго крѣстианааго цѣсара Костантина въ нѣкто презвѣтеръ отъ александѣрѣскѣхъ сватѣхъ божіа цѣркве пагоубѣнникъ образомъ и всѣкомъ дѣвола и врага доушь нашихъ хоуахъ обрѣтельникъ прѣвыи тѣ сватѣнымъ епископомъ и мѣченикомъ Петромъ божнѣмъ авлѣніемъ

отълаженъ бѣсть отъ сватителѣскыа слоужьбѣ, образъ же отълаженія бѣсть сице. атоу бѣвѣшоу сватоуоумоу Петроу воинѣ, аже вѣаше посѣлаа цѣсарь Диоклантианъ на оубиеніе іего, и вѣврѣженоу бѣвѣшоу въ темницѣ, бѣсть, по обычаю молаштоу са іемоу въ полоуношти, видѣти юношѣ красѣна стоашта прѣдъ нѣмъ, обалѣчена въ котыгѣ льнѣнѣ раздѣранѣ отъ горы дожи до долоу, и обѣма рѣкама іего имѣша за обѣ полѣ ризьнѣ, и закрываѣшта обнаженіе свое, да іемоу не бѣдетъ видѣти голѣ прѣси, и напрасно отворѣе оуста свои сватѣи Петръ и рече. господи, кто ти іестъ раздѣралъ котыгѣ; онъ же рече. Яри раздѣра ми на двою, нѣ блюди са, да не простиши іего и да не примиши іего въ обыштеніе, и да не отрѣшиши іего отълаженія, Яри бо и въ нѣнѣшнѣи и въ бѣдѣштинѣ вѣкѣ да бѣдетъ отълаженъ отъ славы кожиа. призови же Яхиаж и Ялѣѣандра, ова презвѣтера, за не конѣчаѣштоу тебѣ мѣченіе та прѣіемѣта по радоу епискоупѣскыи столѣ, заповѣждѣ же има, да и та не приметѣ іего на обыштеніе, и се рекъ господѣ безвѣсти бѣсть отъ очию іего. всѣ же сътворикѣ прѣподобѣнѣи епискоупѣ Петръ съконѣча са въ доврѣ исповѣданіи. разоумѣвѣ же Яри, іако оста въ отълаженіи, нача о коупѣнѣ сжшѣнѣи и сватѣи троици вѣсждоу въ Ялѣѣандринѣ хоульнѣ оусты износити и кожѣствѣна писанія отворѣи крѣчѣмѣвати, сыноу и словоу божию рождѣшоуоумоу са отъ іего безначально прѣжде вѣкѣ штоуждоу бѣти сжшѣи отѣча, и съзѣданіи вѣчинѣти дрѣзнѣ скврѣнѣнѣи и нечистѣи того, имѣ же всѣ

бѣша, ѡже на небесехъ и на земли, видимаѧ и невиди-
 маѧ. симъ поздѣ нѣкъгда въ слоуха вѣшедъшемъ мѣ-
 ненаго чѣстнаго Константина цѣсара не прѣзърѣ, нѣ
 книгы написавъ и посѣлавъ того поощташе, ово на-
 казаниемъ, ово епитиміеж, да са останетъ оуже к то-
 моу отъ таковыѧ богоборныѧ хоулы, и ѡко разоумѣ,
 такожде прѣбывати ѧмоу не оуправивъшоу зли тоѧ
 тоу авне Арию отъ Александрии въ константинь градъ
 прити скоро повелѣ, да отъвѣштаетъ, како дрѣзнь
 хоуанти бога. таче цѣсарь събѣравъ отъ всѣждоу сва-
 тыѧ епискоупы въ никейскы градъ числомъ тѣи съказа-
 нмъ о богоборнѣи тои боуи ереси обрѣтение, и поощ-
 сти ѧ, да са помолатъ владыцѣ Христосоу, да съпо-
 боретъ за истинныи и правыи вѣрж иже прѣхва-
 льнии отъци, съдѣиствѣнныи имѣште сватыи доухъ, и
 тѣмъ дѣхѣмъште нуденскыѧ оубо подобныѧ ереси
 отъврѣгоша изобрѣтение и ѡже тоѧ новѣиши. то то
 молитвами повѣдиша. пришѣдъшоу во ѧмоу отъ але-
 ѣксандринска града и въ сватыныхъ съборѣ вѣшедъшоу,
 прѣзорѣствоу везоумноуоумоу съпомагаюштоу ѧмоу,
 исповѣда сквер'нижъ своѣхъ хоулаж. кождѣствении же отъци
 льсть обличивъше истинныи и нераздѣльемъж вѣрж
 єдиносжстїи троицнаго всемоу подѣ слѣнцоу жи-
 вжстїимъ вѣрныимъ прѣдаша, повѣдавъшии Кон-
 статиноу цѣсароу такожде вѣровати, акы съсольникоу
 сжштоу оуставыенію правыѧ вѣры, иже примѣ и вѣ-
 ровавъ, отъ бога быти вѣрноуоумоу прѣданию, и чи-
 сти и примати, повелѣніемъ же цѣсаремъ всѣждоу по
 всен земли та дрѣжати коуп'но сжштѣж вѣрж отъца и

сына и сватаго доуха заповѣда много, еже оставивъше къ главизнѣ придѣмъ. въскхъ бо въкъ видимыхъ и невидимыхъ промыслникъ богъ, иже приемъ прѣдъ чловѣкы похощенъи и съ тварьми въчтенъи, жтробныимъ подвижаннемъ женомъ бѣаше, иже въ мотылы мѣсто нечистыа жтробы жтробѣ въскъ изваливъ заждемъ нечистыи тѣ пакы свѣтиломъ свѣта дожи до отъхода прѣподобныихъ отцъ достоинныи жизни своеа конецъ обрѣте. подobaше бо осрадивъшоуоумоу христосовами хоулами на смрадинѣ мѣстѣ съкончати житиѣ. симъ же тако прѣславнѣ господь Исоу Хрystомъ чюдесемъ бываѣштемъ лѣтоу прѣшедъшоу миръныи врагъ велиа поставиаетъ съсѣдъ скон, акы въторааго Яриа на правѣжъ върж, цѣсара Оулаа, иже безаконныи сыи акы инѣ Яхавъ на сватыа божиа цркви възвѣси са, обнавыа въскъ ариевъ хоуаж и повелѣ въса сватыа божиа цркви правовѣрныихъ затворити, не творити въ нихъ обычныихъ слоужбѣ и овъ ихъ скныница сътвори, овъ же и разарати покоушааше са. дрѣжа же таковаа неоутѣшимаа скръбъ на многа врѣмена. въ тон же врѣма бѣ нѣкъто мжжъ въ поустыни на въстоцѣ аггелъскомъ житиѣмъ живъи на земли, именемъ Исакии, тѣ по обычаю съ небесе божии гласъ слышавъ велаште сънити изъ поустына и прити въ градъ коньстатинъ, не ослабѣвъ са съниде изъ поустына и приде въ нареченъи градъ, и обрѣте богоборныа ереси потопъ доушныи, и по милостивѣтѣмъ Иеремии пророцѣ огнь възгорѣ са въ жтробѣ его, и обьхождааше въсѣдъ. по божню же

попоуштению наказаштоуоумоу присно на полъзъное
 бысть рать велика отъ поганыхъ, и събѣравъше плѣкы
 свои прѣклоувъше рѣкѣ рекъмъж Доунавѣ плѣкнахъ
 Оракнѣжъ скръбъ же и печаль нехоудъ имѣахъ граждане.
 тѣгда цѣсарь Оуалъ и тѣ събѣравъ свои свои готовъ-
 ыше са изити на сѣпостатъ. и бысть исходашѣ ѿемоу
 на полѣ гладатъ вои своихъ разгорѣвъ са сватънымъ
 доухомъ, акы инъ Даниилъ о Гоусанѣ, сватъни отъцъ
 нашъ Исакии прѣстѣпи къ зълочѣсткноуоумоу глагола.
 цѣсароу, отвори црѣкви правовѣрѣныхъ и оуправитъ
 ти господъ пѣтъ твои прѣдъ токожъ. онъ же видѣвъ инъ
 къ такомъ ништи образѣ и къ прѣтиштихъ старца
 прѣковидѣ и, и не отъвѣшта ѿемоу ни ѿедного словесе,
 не во вѣ тѣгда тоу ни слѣда чръноризѣчьска. таче пакы
 на оутришѣ исходаштоу ѿемоу ста прѣдъ нимъ и рече ца-
 сароу. отвори црѣкви правовѣрѣныхъ и одолѣиши
 врагомъ твоимъ и вѣзвратиши са съ миромъ. цѣсарь
 же словеси силъ почоувъ, ѿеже рече сватъни, ѿко обра-
 тиши са съ миромъ, съвѣтѣовааше съ съвѣтниками свои-
 ми, да отворижатъ црѣкви. препоситъ же и прочии,
 иже вѣахъ отъ днѣвъ зѣлыхъ вѣрѣ, паче съвратиша
 цѣсарѣ и наръгавъше са ѿемоу и оусмиавъше са словесемъ
 ѿего шиблахъ и хръзанъ. послоушавъ же ихъ цѣ-
 сарь прѣковидѣвъ и поиде. вѣгодъникъ же божи кеспрѣ-
 стани молише бога, да въ скорѣ сътворитъ помощь
 о правѣи вѣрѣ. по дѣвою же дѣнию оучинивъ цѣсарь
 свои свои исхождааше на рать. блаженъни же прѣставъ и
 на пѣти прѣстѣпи къ ѿемоу и имъ за оудъ конѣ ѿего
 ставъше и глагола. отвори црѣкви правовѣрѣныхъ.

онъ же по обычаю своему непрѣклоненъ прѣвѣсть сж-
 штинъ же близъ цѣсара вѣахъ и, да отѣстѣпитъ, и не
 можаахъ отѣтрѣгнѣти ѣго. вѣсть же отъ того пиштъ,
 и сътекоша са мнози и различно кѣждо вѣахъ и, ови
 прѣтиемъ, ови вѣчи, а друзи жѣзаниемъ, и ѣдва
 нѣкого сѣбѣ бога попоустивъшоу вѣзмогоша отѣ-
 трѣгнѣти рѣцѣ ѣго отъ оудѣ конѣныа цѣсара. тѣгда
 цѣсарѣ Оуалъ вѣзвѣсѣтъ са вѣзрѣвѣ сѣмо онамо ви-
 дѣ мѣсто нѣкако акы вѣахъ сжштѣ исакъшѣ и тѣны
 смръдаштѣ пѣнѣ и лѣсѣ частѣ въ нѣи и трѣниѣ зѣло
 люто и жѣпѣниѣ, въ нѣже мѣсто аште вѣпадетъ какъ
 любо скотъ, то к томоу живо не излѣзетъ. сѣмотрѣвъ
 оубо цѣсарѣ мѣсто то и оувѣдѣвъ, ѣко сѣтъ смрътъ-
 на ѣстъ, повелѣ вѣврѣшѣти и тоу и нѣде пѣтъмъ своимъ.
 вѣврѣженоу же бѣвъшѣ добѣюмоу исповѣдъникоу хри-
 стосовоу Исакиоу въ смрътънѣжѣ пѣчинѣ прѣвѣсть
 цѣлѣ, не примѣ никакогоже зѣла, аѣнѣ бо силоѣ господа
 нашего Іѣоусе Христа пришѣдѣша дѣва агѣла издр...
 ста и ис тѣны тоа и изведѣша и поставѣста на пѣти и
 рекоста ѣмоу. миръ тебѣ, крѣпи са и вѣзмѣжай, и
 се рекъша отидоста отъ нѣго. въ сѣбѣ же бѣвъ прѣкло-
 нѣвъ колѣнѣ благодарствѣ бога, тѣвораштааго промы-
 слѣ многы о рабѣхъ своихъ. вѣставѣ же отъ молитѣы
 и текъ нѣкъмъ пѣтъмъ прѣдѣвари цѣсара и пакы имъ
 за оудѣ конѣ цѣсара рече къ цѣсароу дрѣзостѣж. ты
 оубо, ѡ цѣсароу, оуморѣти ма хотѣаше, вѣврѣгъ ма
 въ тѣнѣ, нѣ господѣ Іѣоусе Христѣ хоулимъи тобоѣ
 оживи ма, изведѣ ма изъ сѣкти твоѣа на обѣличѣнѣ не-
 покорѣнааго твоѣго оума. да и нѣны пооуштаѣ та,

послоушан мене и отвръзи црѣкви правовѣрныиныхъ и
отъдаждѣ ѿ и одолѣиши рати, на ѿже идеши, и въз-
вратиши са мирнѣ, и бждетѣ на хвалѣ хвалении.
цѣсарѣ же видѣвъ блаженааго и свѣтъльство лица ѿ-
го и словесѣнжѣ дръзость акы закыетѣ са не може
отвѣкштати ѿмѣ словесе. таче по малѣ часѣ глагола
цѣсарѣ къ блаженоуоумоу. да аште оубо не отвръзж
ни отъдамѣ црѣкве правовѣрныиныхъ, то чѣто бж-
детѣ того дѣла; тѣгда разгнѣвавѣ са сватѣнимѣ
доухомѣ въгодѣникѣ христосовѣ по пророцѣ Илии на
ѿха'ва цѣсара издранѣитска, тако и ныни прорече цѣ-
сароу Оуалоу глагола. добро ти бѣ оубо, цѣсароу, по-
слоушавѣшоу мене отвѣксти и отъдати црѣкви право-
вѣрныиныхъ и шѣдѣшоу възвратити са мирнѣ. нѣ
ѿма не послоуша мене ни прѣклони са, то аште ты
шѣдѣ на ратѣ и живѣ обратиши са, то да вѣси, ѿко
нѣстѣ господѣ глаголаа нѣни мѣножѣ идеши бо на
ратѣ и сѣидеши са и не възможеши стати противѣ
врагомѣ своимѣ и повѣгнеши отѣ лица ихъ и поже-
нѣтѣ та и вѣвѣгнеши въ храминѣ и тоу живѣ огнемѣ
сѣгориши, и тѣгда оувѣси въ часѣ вѣдѣ твоѣа, ѿко
естѣ богѣ на нечесѣхъ иже тобож хоулимѣи. си слы-
шавѣ цѣсарѣ Оуалѣ призѣва дѣва боларина, има ѿдѣ-
номоу Саторникѣ а дроугоуоумоу Оуикторѣ, прѣдастѣ
има прѣподобѣнааго глагола. затвори та и въ темници
сѣ вѣвѣкож скръбѣж и веригѣ наложитѣ на вѣж ѿ-
моу, донѣдеже обратѣ са оуморѣ и по соуѣтънѣкмѣ
ѿго проречении. тѣгда блаженѣи Исакии осклабивѣ са
малѣ рече цѣсарѣ. юже ти глаголахѣ, аште ты възвра-

тиши са живѣ, то нѣстъ господь глаголаа мѣноу. иде же цѣсарь пѣтъмъ своимъ. прѣжде реченаа же слава-
наа мѣжа поимѣша блаженааго Исакиа ведоста и затво-
риста и, якоже повелѣно има быстъ цѣсаремъ. въшѣдъ
же сватѣи въ тѣм'ницѣ не прѣстааше ношть и днь съ
слѣзами мола кога призрѣти на стадо свое и въ скорѣ
посѣлати юмоу помошть. дошѣдъшоу же цѣсароу едно-
го града близъ Доунава съгладавъ вои свои и съвѣ-
штавъ са съ ними нарече днь, въ нѣже сънидетъ са съ
ратники. съшедъшѣ же са юмоу не може стати проти-
вѣ ратникомъ, нѣ плещи въдавъ повѣже отъ лица
ихъ. они же женѣахъ въ слѣдъ, и бѣжа донде села и
обрѣтъ плѣвѣницѣ отврѣстѣ въскочи въ нѣ и съ препо-
ситомъ, иже развраштааше доушѣ юго. женѣштин же
погани видѣвъше, яко въ плѣвѣницѣ въскочи бѣжа,
възъмѣше огнь запалиша плѣвѣницѣ и съжегоша и въ
нѣи, и тѣ мѣчимъ тоу прѣдастъ доушѣ по проречени-
ю раба божиа Исакиа. оставѣшии же вои придоша въ
Ерѣмъ градъ и посѣлаша слѣлы къ цѣсароу Гратіаноу
повѣдавшѣ о въскхъ бывѣвшихъ, иже абию пришедъ
въ прѣжде нареченѣи градъ Ерѣмъ по божию наречению
постави имъ цѣсаря именемъ Θεодосіа, мѣжа вѣрѣна
и хрѣстолюбива и правовѣрѣна, юште же не крѣштену
сѣштоу добыа сѣшта и хравѣра. съ съвѣтомъ же обою
цѣсароу съставиша ратъ на поганѣ оужегѣшаа Оула
цѣсара, и съ дѣиствомъ господа нашего Іѣсуса Христо-
са, и ово ихъ избиша, ово же прогнаша, мнозишии
же ихъ въ Доунавѣ вѣжашѣ истопниша, и тако Гра-
тианъ и Θεодосіи цѣсара възаста повѣдѣ, и по одо-

лѣнии томъ Гратіанъ цѣсарь иде въ Римъ, а Ѳеодоси въ кѣснатинъ градъ. дошѣдъ же Солоуна града въ азж въпаде и разболѣ са. призъвавъ же епископа со-
лоунѣска града, именемъ Яхолна, пытааше, кжж вѣрж
дръжитъ. ономоу же рекшоу: нѣстъ дошѣла западѣн-
нхъ странъ арианѣскаа хоула, ни възможе прѣлѣстити
бывѣшіе тѣмъ нечѣстѣноуе богоборіе, нѣ прѣданжж
не прѣва апостолы вѣрж дръжимъ, тѣгда цѣсарь Ѳеодоси съ чѣстнж то примъ проса сватааго крѣштениа,
и крѣсти са тоу сжштинмъ епискоупомъ Яхолнѣмъ Со-
лоуна града въ има отѣца и сына и сватааго доуха. оу-
страивѣ же са по мнозѣхъ днѣхъ въ константинъ
градъ приде въ то же врѣма Григоринъ нанѣзианѣскын
епискоупъ вѣнжтръ въ градъ въ малѣ цркви съборы
творѣкше, събираа и оутвѣрждаа народъ оученимъ
своимъ о правѣи вѣрѣ, ажѣ цркы по томъ цѣсарѣмъ
повелѣніемъ съзѣдана быстъ, и нарече са Анастасна.
въврѣгышаа же боѣларина блаженааго Исакиа въ темни-
цъ, Саторникъ и Оункторъ, вѣлѣзѣша въ тѣмницъ
къ блаженшоумоу Исакию глаголаста іемоу: моли са бо-
гоу, отѣче, іако цѣсарь повѣди ратѣники, и се гра-
детъ. глагола има осклаивѣ са малы. вѣдѣ, чадо
моѣ, граджштааго вѣрѣнааго цѣсарѣ Ѳеодосиа, зѣло-
дѣи ко Иоуалъ приа сждѣ подовѣнъ тебѣ коупѣно съ
препоситомъ, смрадъ ко съжежениа іею іеште въ ноз-
дрѣхъ моихъ іестъ. тѣгда чоуднѣкѣша са и поклонивѣ-
ша са аenie изидоста и сѣрѣктѣша цѣсара съповѣдаста
іемоу все іеже о сватѣѣмъ Исакии и о прорицаниі іею,
іеже въ лице глагола окаяношоумоу Оуалоу, и како събѣи

са іемоу. слышавъ же то цѣсарь чоуди са мжжоу томоу и аenie повелѣ привести и съ вьсккоуж чьстнѣхъ въ полатты цѣсара. шѣдъша же славынаи та мжжа съ потѣштаниємъ въ тѣмницѣхъ припадоша къ ногама прѣподобьнааго и молиаща са молити са іемоу за ны къ богу, разоумѣвъша, іако пророкъ іестъ, имже събывша са іемоу вьса прорицаниа, и изведъша и ис тѣмница приведоша и къ цѣсароу. цѣсарь же изышѣдъ противѣ іемоу поклони са іемоу и проси молитвы отъ него. сватыи же помолн са и цѣлова и и съповѣда іемоу вьсе о злочьстѣхъ кѣмъ Оуади. онъ же слышавъ и съжаливъ си о напасти сватыихъ црѣкѣхъ аenie казнь заповѣда и кнѣгы написавъ посла на нарочита мѣста заповѣдающа сице. цѣсарь Феодоси повѣдникъ самодръжець къ вьскмъ арианѣскомъ таивьникомъ. вѣдомо да бѣдетъ вамъ, іако отъ днѣшняаго днѣ, аште да са обрашѣтѣ кто отъ васъ вѣнжтрѣ града събираа въ црѣкви правовѣрныихъ, то съмрътѣхъ казнь приметъ, и аже сватыа црѣкви съ ратнѣхъ іестѣ прѣади, то и ты оставивъше вѣнѣ града прѣбываѣте. възвѣсти же и къ старѣшинѣ имъ, иже бѣ въ то врѣма старѣшина арианомъ, именемъ Димофилъ, сице глагола. вѣроуи въ никѣнскааго събора заповѣди и примири са съ правовѣрныими. Димофилоу же отъвѣгъшоу цѣсара повелѣниа и съвѣкоупыѣниа и съмирениа вѣзда іемоу нарѣчию цѣсарь глагола. мира и съвѣкоупыѣниа бѣгаѣши, да вѣгати ти отъ сватыихъ црѣкѣхъ велѣ. слышавъ же то Димофилъ призѣвавъ въ црѣкѣ вьса арианѣ глагола к ѣмъ. братиа, цѣсарь чловѣ-

колюбикъ ѿестъ и свои вѣрѣ црѣкѣвъ проситъ, тихо
 възвѣститъ намъ, аже, рече, ратнѣхъ и матежелѣхъ
 црѣкѣви възасте, то ты мирнѣкѣ отъдадите, да вѣсте
 же, ꙗко отъ днешняго днѣ повелѣно нѣ ѿестъ вѣнѣ
 града събирати са. то рекъ изиде вѣнѣ града съ людѣ-
 ми своими и тоу събору творааше прокоѣ. такого же
 арианѣ до четырь десатъ лѣтъ правовѣрѣннѣхъ црѣк-
 ви дрѣжаша, Ѳеодосіемъ же крѣстианнѣмъ цѣса-
 ремъ не тѣчыжъ и црѣкѣвъ нѣ и из града изгнани бы-
 ша и прѣжаша црѣкѣви правовѣрѣнни. не замоудивъ же
 цѣсарь съборъ епискоупѣскыи сътвори о правовѣрѣ оу-
 твѣрдитъ никенскѣхъ вѣрѣхъ и поставити въ къснатинѣ
 градѣ епискоупа и дати оустрои сватѣмъ црѣкѣвамъ
 вѣскѣмъ людемъ. повелѣ же цѣсарь Ѳеодосіи прити на
 съборъ и старѣкишинамъ еретическимъ. събраша же са
 коупносѣштамъ вѣрѣхъ отъ Александриѣ Тимоден, отъ
 Иероусалима же Куріалъ и Мелетіи отъ Антиохіи, вѣ-
 лаше же тоу Григоріи нанѣзианѣскыи и Иѡлліи отъ Со-
 лоуна и нинѣ съ нѣми мнози, вѣлаше же вѣскѣхъ рѣнъ отъ
 арменѣхъ же и македонѣхъ страны Елеуси Маркіанъ лам-
 ѡсѣскыи и Евѣдін ефесѣскыи и Маръ халкѣдонѣскыи
 и прочи, вѣскѣхъ вѣ лѣс, отъ нѣхъ же наиваште отъ енис-
 понѣскыи и отъ асинѣскыи градовъ вѣлахъ.
 събраша же са мѣсаца мана епископи же и цѣсарь и сва-
 тѣи отѣцъ нашъ исповѣдникъ Исакии и вѣскѣскыи са
 дрѣжаша присѣвъкоупити ꙗ хоташте къ правѣи и коупно-
 сѣштѣнѣи вѣрѣхъ они же мало радивѣше о томъ и оувѣ-
 штанинѣ . . ни въ кѣхъ намѣнѣвѣше рѣша. колимъ
 арианѣскѣхъ вѣрѣхъ неже къ коупносѣштию приложити са,

и тако имъ изглаголавъшемъ изгънаша ѿ изъ събора
 цркъвънаго, іеште же изъ самого того града, отъ-
 вргъшемъ са правѣа вѣры. оутвѣдивъше же никен-
 скѣхъ сватѣхъ правѣхъ вѣрѣ коуп'но и ти оуставиша оу-
 став' вѣры. цѣсарь же о поставиенни епискоупа къснати-
 ни града къ епискоупомъ глагола, да постават', и наре-
 коша Нек'таріа нѣкого, мжжа именита и dobroговѣина,
 кротѣка образомъ, отъ болѣрѣска рода сжшта, и дрѣжа-
 штоу тѣгда епар'шѣскыи санъ. приведенъ же бѣсть
 людьми на епискоупство и поставиенъ бѣсть сватѣми
 ми отъци рѣ, сжштоу тоу и хрѣстолюбивоуоумоу цѣса-
 роу Ѳеодосію и чѣстьноуоумоу отъцоу нашемъ Исакію.
 тѣгда оубо оуставъ оуставиша, да и къснатнѣк града
 епискоупъ тожде старѣшиннѣство да иматъ и тѣжде
 чѣсть, ѣже и римѣска града епискоупъ, за ѣе нареченъ
 бѣсть Новѣи Римѣ. симъ всѣмъ сице бѣвѣшемъ въ
 скорѣ и съкорѣ епискоупѣскыи конецъ приѡ на славѣ
 господа нашего Іѣсуса Христоса. тѣгда блаженѣи Исакіи
 радоуѡ са о оустроенни цркъвънѣкмъ и правѣа вѣры,
 и тѣ прослав(и) кога о всѣхъ чоудесехъ, ѡже сътвори.
 мыслаштоу же іемоу лѣніе ити въ поустѣнѣж, отъ ѣж-
 доу же божніемъ іавѣеннимъ приде сѣмо на дѣло, іеже
 и сѣконьча' оувѣдѣвъша же многашди намѣнѣнаѡ сла-
 вѣнаѡ мжжа Саторнинъ и Оуктор', пристѣпѣша къ
 прѣподобѣноуоумоу моласта са, да іею не оставитъ.
 онъ же, ѡко отъцъ доуховнѣхъ, став(ь)ише ѡ глагола
 господоу поспѣвъшоу конѣчати дѣло, на ѣеже тѣ ны
 іестъ посѣлаа, подоваатъ възвративъшоу са мнѣк
 дрѣжат(и) са по своіе дѣло въздрѣжаниѡ. вѣрѣнаѡ же

та мѣжа молиста са іем(8) съ слѣзами приати моленіе
іею. разоумѣвъ же блаженъи доуховъи ѡ ѡбъи іею любве,
іже имата къ нѣмоу, рече к ѡнѣма. мѣнѣ оубо желаніе
іестъ възвратити са, отъ нѣд(8) же іесмъ пришеаъ, нѣ
іел'ма іако раба христова любве имата, поконтѣ моѣ
хоудость, то, іеже ва рекъ акы отъцъ, то послоушан-
та. иже ваю варивъ сътворитъ ми хъизинъ сѣсти ми въ
нѣн, то тоу бждетъ ми житіе дожи до исхода доуша
моѣа. послоушаста же мѣжа та словесъ прѣподобьи-
ихъ іего и бѣаста реташта са оба, кѣто іею варивъ
съжиждетъ іемоу клѣтъ. Саторнинъ же имѣаше село
вънѣ града не далече града, такожде же и Оуик'торъ
имѣаше, и тѣ оу приморни, и начаста зѣдати оба въ и-
ма блаженааго Исаакіа. Саторнинъ же много мѣдрѣство
въспринмъ, оумысливъ правѣдъ, іако мѣжъ тѣ мѣча-
ливъ жизнь іестъ обѣкѣ, и не трѣбоуетъ нынѣ кра-
сенъ хѣвѣнъ, сътвори іемоу клѣтъ дѣвопомоститъ, и
въскѣскы съврѣшивъ ѡ приде къ блаженѣмоу и глаго-
ла іемоу. се, сътвори хъ клѣтъ, іакоже іеси повелѣаъ,
въшѣдъ живи въ нѣн. въшѣдъ же сватъи отъцъ нашъ
въ клѣтъ и видѣвъ ѡ безмѣвѣнъ годѣ іемоу бѣстѣ и
сѣде въ нѣн съ многомъ оусрьдиѣмъ. Оуикторъ же бѣа-
ше прѣградилъ много мѣсто многомъ хѣвѣинамъ и ве-
ликамъ, оубѣдѣвъ же іако варилъ іестъ Саторнинъ, пе-
чальнъ бѣстѣ зѣло, и въшѣдъ къ прѣподобноуіемоу
въ клѣтъ покланіаше са іемоу мола и, да бѣ и то мѣ-
сто съзѣданоіе о имени іего прѣааъ. прѣподобьи же
мѣжъ, акы отъцъ чадолубивъ, прѣпирааше и глагола-
ни, чадо, не тако тажъко си твори, господни іестъ

заповѣдь, іеже глаголетъ, вѣди вамъ еи еи и ни ни, а іеже лише того, то отъ пронѣра іестъ. на нѣмъже оубо мѣстѣ господь съподобилъ ма іестъ скѣсти, то на томъ подока ми іестъ скѣдѣти млычаште дожини до коньца жизни моеѣ, и помолитеъ са за ны отъпоустѣ мирьнк. и бѣаше блаженъи Исакни живѣи аггѣльско житиѣ. многашъди же мѣнѣнаѣ она славѣнаѣ мжжа не идѣаста прѣжде въ полатѣ къ цѣсарю, аште не рано въ зора шѣдѣша къ прѣподобноуоумоу покланѣста са іемоу, и тако благословѣниѣ възъмѣша отъхождааста радоуѣшѣта са. многомъ же инѣмъ повѣдаѣшѣта о прѣподобнѣмъ на рѣвѣность доуховѣнѣжъ вѣставѣста, и прихождааѣхъ отъ вѣсѣдоу къ нѣмоу по вѣса дѣни вѣзграждаѣми и оутвѣрждаѣми о вѣрѣ господьи прѣподобнѣимъ словесы іего. мнози же молааѣхъ и прѣти іемоу въ домъ нѣхъ, да помолитъ са когоу за ны, онъ же вида вѣрѣ нѣхъ и не прѣзорѣство показоуа хаждааѣше, аште ли да сълоучааѣше са нѣ оу кого оумоудити іемоу, то изъхождааѣше ношѣиѣ и вратомъ градѣнѣимъ затвореномъ сѣшѣемъ стоѣаше и молитѣж творѣаше къ когоу и прѣкрѣштааѣше врата и сама са отвѣздааѣхъ, и тако хождааѣше въ клѣтъ своѣж. и вѣрѣнѣи же цѣсарь Ѳеодоси прихождааѣше к нѣмоу и молаѣше и, да поминѣетъ ин въ свѣтѣнѣхъ іего молитѣаѣхъ, и господь рѣкѣи. ижде іеста дѣва или трѣиѣ събрѣни въ моѣи има, то тоу іесмъ посрѣдоу нѣхъ, тѣ на славѣ свѣтааго своѣго имене изволи оумножити са словесѣноуоумоу стадоу вѣгодника своѣго. іакоже ко вѣльгласѣнаѣ трѣба трѣбашѣти вѣставѣиетъ многы на вѣплѣченѣиѣ рати, тако

небесьскоіе житііе прѣподобнааго оца нашего Исаака
 въсхдоу же и въскмо проповѣдаіемо на аггѣльскоіе се
 житііе многы приведе, не бо вѣкаше іеште тоу никако-
 гоже чрьноризьца. тѣгда видѣвъ Саторнинъ кожнѣ
 множащѣ са братнѣ, многѣ имѣ любве къ рабоу
 божию отъдастѣ іемоу все то село, да бждетѣ властнѣ
 іемоу на манастирь. вѣкаше же блаженъи іако свѣтило
 въ тѣмнѣ мѣстѣ скыта са. аште же са сълоучааше кѣгда
 иджштоу іемоу въ грады съ вѣзѣвавшинимъ іего въ
 домѣ скоѣ благословыіеннѣ ради, ти аште прошааше
 кто отъ ништинѣхъ нѣчьсо дати свѣтѣ, то аште са сълоу-
 чааше не имѣти іемоу ничьсоже дати іемоу, то котыгж
 съваѣкъ съ себе даѣкаше ништоуоумоу. тако же тво-
 рааше въса лѣта житиѣ своеіого, господоу работаѣ, въ
 молитвахъ прѣбываѣ, любостраньніе твора, ниште-
 любііе застѣпаѣ, памать сватынѣхъ твора, добродръ-
 зостенѣ, некоторичнѣхъ, безѣлобенѣхъ, безгнѣвнѣхъ, пооу-
 чаливѣхъ, въ кротости оуча приходаштаѣ къ правѣи вѣ-
 рѣ, заповѣдаѣ и свѣдѣтельствоуѣ о въскѣхъ исповѣ-
 дати и славити нераз'дѣляіемжѣ и коуп'носжштѣжѣ
 тронцѣ оца и сына и сватааго доуха, іако тѣмѣ
 доброчѣстѣнѣимъ исповѣданиимъ съпасеніе чловѣчѣ-
 ско състоитѣ са, и ино же много пооучаѣ не прѣста ни
 оумѣкнѣхъ отъ добра. състарѣвъ же са оубо въ добрѣ
 старости донде коньца житію, и съзѣвавъ въсе іеже
 о Христосѣ доуховьноіе іего стадо, пооучивѣ ѣ словесѣ
 многы твѣрдомѣ и непозѣбномѣ прѣбывати на
 камени вѣрѣ господьна прѣдастѣ прѣштедроуоумоу
 богоу. быстѣ же плачѣ въ братнѣ іего ради. оуслыша

же и крѣстианъи цѣсарь Ѳеодоси о немъ, яко оуже оусьпе, и тѣжаше зѣло, посъла же крѣкыгж, да вѣложивъше въ нѣж чѣстною тѣло прѣподобнаго привезтъ въ великѣж црѣкѣве, иже тѣгда Ирени нарицаше са, и отъ тѣдоу и пакы несжтъ на погребеніе. и томоу бѣвѣшоу обношѣницѣ твориша въ намѣненѣи црѣкѣви, и тако на оутрни всѣхъ градъ коупно съ архиепискоупомъ и съ вѣскѣмъ клиросомъ съ хвалами и пѣсньми доуховѣныими несоша и проваждажште дожи до погребенія. Юрианинъ же іединъ отъ славѣныихъ цѣсарь мжжъ противѣ манастироу отъца Исакиа на полоуноштѣ съзѣда црѣкѣве сватаго прѣвомжченика Стефана, въ вѣрма же изношенны трѣблаженнаго Исакиа постави помоштѣ на пѣти прѣдъ манастиремъ множество мжжъ много, да вѣсхытивъше донесжтъ мошти сватааго отъца нашего Исакиа въ прѣжде реченѣж црѣкѣве благословѣніи ради и положити и тоу, якоже и бѣстѣ. тако оубо изволи положити са въ црѣкѣви сватааго прѣвомжченика Стефана о деснѣж сватыахъ трепѣзѣхъ вѣнжтрѣхъ въ олтари. оученици же іего печаловѣжште си вѣзвратиша са въ манастирь, не далече сжштоу отъ прѣжде реченѣж црѣкѣве. съкончѣ же са сватыи отъцы нашѣ и исповѣдникъ Исакии мѣсѣца марта ꙗ, цѣсарьствоуѣжштоу хрѣстолюбивоуоумоу цѣсарю Ѳеодосію на славѣхъ господоу нашему Ісосу Христосу, іемоуже слава и дрѣжава въ вѣкы вѣкомъ аминѣ.

Мѣсаца марта кк. мжчєннїе сватоу Трофима
и Евкарпиѡна.

Многоу бѣвѣшоу плиштоу и матежоу, любимаа брата
нїе, и горькѣ прѣташтоу цѣсароу на божїа рабы, лю-
то же зѣло дѣлаѣштемъ по вса мѣста княземъ и но-
вы и люты изобрѣтаѣште мжкы, лежалахъ бо дарове
мнози отъ цѣсара, да иже обрѣтъ крєстїана прѣдастъ,
то тѣ да възьметъ дары, и тако всѣкоа пакости и
всѣкоа бѣды вса всждоу испльниша са, господь же
помагааше всѣмъ подвижаѣштинмъ са на мжчєннїе,
якоже быстъ о славынѣю мжченикоу Трофимѣ и Евкар-
пиѡнѣ. сїа оубо сватаа мжченика воина бѣаста оу того
кѣназа мжчаштааго крєстїанѣы, нѣ же никтоже не
бѣаше ѣмоу извѣстенъ развѣ сею о мжчєннїи, люта бо и
нечловѣчьска сжшта на божїа рабы бѣаста лютѣиша.
посѣлана же бѣаста Трофимъ и Евкарпиѡнъ мжчитъ ре-
комыа рабы божїа, сѣвзати же вса приобѣштаваѣш-
штаа са к ѣмъ и тоажде вѣкры сжштаа. идоста же
примышлѣѣшта горькыа мжкы. тако оубо мысла-
штема има быстъ нѣчто сїе невѣрѣнѣимъ неизвѣс-
сто, вѣрѣнѣимъ же и зѣло извѣсто. огнь бо много
сѣ великомъ шоумомъ на въздоусѣ въ нѣж гласъ не-
поуштааше. камо са подвижаѣта, Трофиме и Евкар-
пиѡне; по чѣто ли рабомъ моимъ прѣтита; не прѣко-
долѣїета тѣмъ ниже нѣхъ повѣдита, нѣ бждета и ва
сѣ ѣмнїи, тако мѣнѣ миловавѣшоу ва. се слышавѣша
лютаа та и соуроваа и нечловѣчка пѣдоста на земли, не

сѣтрѣпѣвъша ни вида того ни гласа, долоу клачаша и
лици закрываѣшша, к'то сїи єсть, рекоста, великѣи
богъ, явѣши са и глаголаѣши къ нама; блажена бѣ-
ховѣ бѣла, аште бѣховѣ раба єго бѣла. се има сѣ ве-
ликомъ страхъмъ глаголашѣма раздра са огнѣнѣи о-
блакъ и ста, и гласъ из' него бѣсть. вѣстанѣта, глаго-
ла, и поканта са, и грѣси ваю оставѣаѣштѣ са, и ꙗко оу-
ставивѣша са вѣстааста сѣ пѣваннѣмъ и видѣста нѣкого
къ вѣлахъ ризахъ по срѣдѣ облака сѣдашѣта, многы
же прѣстоашѣта. оужасѣша же са вида того рекоста.
прими на, господи, отвѣтъ творашѣма, о нѣхъже
сѣгрѣшиховѣ. то има рек'шема безвѣсти авнѣ бѣсть
облакъ. снѣ же плакаста са и тѣжааста о томъ, ꙗже
сѣтвориаста зѣло много, и молааста сѣ слѣзамѣи при-
падаѣшѣта, проштениа просашѣта о сѣгрѣшеннѣхъ єю.
пришѣдѣшема же има близѣ Николидиа живѣшѣтин
къ градѣ надѣкахъ са зѣло нѣч'то приати отъ нѣю
сѣшѣтинѣмъ тоу крѣстианомъ. она же авнѣ пришѣдѣ-
ша къ претороу, ꙗже єсть сѣдиште, иждеже има
бѣашѣ повелѣаѣ прѣбѣвати кѣназѣ, забѣста же, о
нѣмъже бѣаста посѣлана, ни цѣсара закона ни запо-
вѣдѣи помѣнѣста, нѣ пачѣ божиа законъ изволиаста,
ꙗже єсть сѣпасєннѣ доуши и тѣлоу. вѣлѣзѣша же въ
тѣмницѣ раздрѣшиаста авнѣ сѣшѣтаа тоу, братнѣ ꙗ
наричѣшѣта, бѣвѣшиє же ꙗвѣннѣ сѣповѣдаѣшѣта, и
ꙗко и вѣ хощевѣ крѣстиана бѣти, повѣдааста, ꙗко
многѣмъ мѣнѣашѣ са дѣлоу прѣславѣноу бѣти, Трѣ-
фимъ и Бѣкарпѣионъ, словѣшѣтаи при доуности и при
дрѣзости и кназемъ посѣлана на крѣстианѣи мѣчитѣ,

она же не брѣгъша повелѣннѣ князь паче крѣстианомъ
 приѣта. слышавъ же князь бывъшаа приде въ Ни-
 комидиѣ и призъвавъ ѿ рече: что ва бысть, въскхъ
 чловѣкъ окааннѣишаа; како тврьдѣ доуши ваю на-
 прасно прѣмѣниста са; отравена ли быста; повѣдита
 ми, нѣ оумъ ли ѣста погоубила; съверѣта оумъ и
 поманѣта са, да не тожде приметѣ, ѣже многаши
 инѣмъ сътвориста. она же отъвѣштавъша рекоста: за
 неже твориховѣ, то оувѣдѣховѣ господа истинѣное
 слово вѣдимое, разоумѣховѣ, комѣ сътвориховѣ, съ
 тѣми хоштевѣ быти, съ тѣми желеувѣ жити: яроу-
 да бы обрѣла лютѣиша и нечловѣчѣнѣиша, да быша
 таже и нама съдѣлаа, ѣже и вѣ о рабѣхъ божи-
 нхъ, о исповѣдницѣхъ крѣстианѣскы вѣры, с ѿими-
 же и на да быховѣ съподобила са: тѣми отъвѣшта-
 ѣвѣ, о ѿнхъже съгрѣшиховѣ. и то има рекъшема по-
 велѣ князь бити ѿ жѣзланіемъ по ребромъ и власѣномъ
 соукномъ въстирати раны ѣю, и не оуспѣ ничѣсоже,
 видѣаше же ѿ сладыцѣ трѣпашта: сетѣнѣе же покѣ-
 жденѣ бывѣ отъвѣтъ дастъ о ѿю, огню прѣдати ѿ
 повелѣ. она же и нанесенѣа има раны добыѣ сътрѣ-
 пѣвъша и съ пострадавшиними причѣтъша са коупно
 съ сватыми мѣченикѣи съподобниста са приати не-
 бесьское цѣсарѣство. съконѣчаа же са сватаа божиа
 мѣченика въ никомидиѣнѣтѣ градѣ о Христосѣ господѣ
 нашемъ, съ ѿимъ же отцоу слава и дрѣжава съ сва-
 тыми доухомъ нѣныи и присно и въ вѣкы вѣкомъ
 аминѣ.

Мѣсаца марта кг. мжка сватааго Дометиа и
сченикъ ѱго.

Іоулианѡу тѣгда пришедѣшоу въ антиохинскыи градѣ,
не бо іестѣ цѣсаремѣ того нарешти, довьлѣіетѣ бо
іемоу безаконникомѣ и прѣстѣпникѡмѣ зѣвати и,
за ѱе заповѣди божиа прѣстѣпивѣшоу іемоу коуми-
ромѣ жрѣти, тѣ бо наоучивѣ са божіемѣ словесемѣ
и поставиенѣ бывѣ клиросѣ диякѣ и носивѣ прѣчи-
стѣи таниѣ въ олтари прѣстоалѣ слоужа прѣстѣпи
свои санѣ, паче же не прѣстѣпи, нѣ того богѣ іако
недостѡнна оукорѣ сѣтвори, іако иудѡвж подражавѣша
прѣлѣстѣ. въшѣдѣ оубо въ антиохинскыи градѣ до-
бродѣтельныѣ гонимаше, а иже ѣ гонимаше, то тѣи при-
любываше и крѣмываше, нѣи же ноуждааше бога отѣврѣ-
шти са, да сѣконѣчаіетѣ са реченоіе апостолоу рекшоу.
пронѣривши же чловѣци и чарѡдѣица на горѣшеіе прѣ-
спѣхѣтѣ лѣсташтѣи лѣстѣи, стоимѣи же на тврѣдѣ-
іемѣ камени ржгаахѣ са томоу, бѣкаше бо мжжѣ тѣ не
простѣ и грѣбѣ, нѣ проказивѣ славоіж и имѣниіемѣ,
възгражденѣиѣхѣ на пѣсѣицѣ доуша прѣлѣштаѣ. тѣ оубо
въшѣдѣ въ градѣ въ црѣкѣве великѣи, ѱже сѣзѣда
цѣсарѣ Константинѣ, оукори и безѣчѣствова іж, конѣмѣ
граждѣ сѣтворивѣ іж, а олтарѣ своіемоу коіоу отѣлжчи
стѣати. такоѣа же и такоѣи зѣла чѣстѣиѣи божии
црѣкви показа. на того оубо нечѣстивааго ратѣ вѣста отѣ
Ісусрини, и ноужда іемоу бѣкаше ити вон. тѣ же нехо-
ждааше на ратѣ. идѣштоу же іемоу на пѣтѣ нѣкѡторини

пристѣпнѣше к' нѣмоу навадиша на праведника Дометіа. тѣгда томитель сладыцѣк' примѣвадивѣшаа тѣмъ отъвѣшта глагола. шѣдѣше приведѣте ми и. то слышавѣше окаянии ради бѣша славаште томителя, да твердо и непостѣпно вѣдетъ иже отъ него на крѣстныи кѣшеніе, и текѣше къ пештерѣ сватааго Дометіана видѣша и акы аггѣльскѣ образѣ имѣшта, стоаша и протагѣша рѣцѣ на него, и добродарѣствѣннѣж пѣснь вѣспоуштаѣшта богоу коупно съ дѣвѣма оученикома своимъ, и прѣвое оубо оужасни бѣвѣше глаголаахъ дроугѣ къ дроугу. како оубо вѣзможемъ пристѣпити къ таковоуоуму мѣчителю; или кѣжъ винѣ обращемъ на погоубѣеніе его; іеда приобращемъ грѣхѣ сѣбѣ; дроузи же глаголаахъ. отъженѣмъ и отъ прѣдѣла сѣхѣ, аште ли всѣа люди привѣчетъ къ сѣбѣ, и вѣроуѣтъ къ рождѣшоуоуму са отъ Маріа, іегоже распаша нѣкѣгда, іако достоинна сѣмрѣти сѣшта, съ дѣвѣма разбоинникама жидове. цѣсарю оубо на крѣстианыи гнѣваѣштоу са и боіаромъ и княземъ, к'то ставитъ сего оубити; градѣте оубо, видимъ, что сѣтъ. и вѣшедшемъ кѣше мѣжа того сватааго видѣша и стоаштъ, съ дѣвѣма оученикома іего молитѣж шестааго часа твораша и глаголаша іемоу. изиди, готови са на пѣтъ къ цѣсарю. онъ же не отъвѣшта имъ, нѣ прѣбывааше въ молитѣ своіен, и пакы рекоша іемоу. изиди, готови са на пѣтъ оутро сиѣ къ цѣсарю, тоу бо приходитъ. онъ же не хота оставити молитѣ не отъвѣшта имъ словесе. акы же акы акы крѣвомдивни оустрѣмиша са на нѣ скрѣжыштѣште зѣбы, и вѣземѣжште каменіе

мѣштаахъ на нѣ и на оба оученика его. толма же безбожнии ти меташа каменіе на правѣдника, до нѣ-
лѣже напальниша пештеръ каменниа, ꙗкоже не знати пе-
штеры, и тако сватѣи прѣдастъ доушъ господоу съ-
дѣвѣма оученикома своиа, и быстъ правѣдникомъ и
оученикома его гробъ пештера та. и текъше побивъшии
правѣдника възвѣстиша цѣсароу Иовлианоу вѣса бѣвѣ-
шаа, и ꙗко мы правѣдника побихомъ. ѡ беззаконнааго
възвѣщенна, ѡ іеже тѣгда оскѣпленіе невѣрныи хъ
чловѣкъ оубиваѣштинъхъ вѣрныа и правѣдъ крѣвми
осквернити тѣшташтаа са и въскъ мѣста слѣдаштемъ,
ꙗкоже побити доброчестна дѣлателя, нѣ съ оставивъ
іеже безбожныи хъ тѣхъ на доброчестныа възвѣще-
ніе къ сватоуоумоу Дометіаноу повѣстемъ възвра-
штѣ са. мѣсто оубо сватааго пештеры погоубѣено и
безвѣсти быстъ, посыпано каменниемъ, іеже на правѣ-
дника меташа, порастѣ бѣланіемъ многомъ и трънниимъ.
тако бо и до днѣшнѣаго днѣ іестъ нараштеніе горы
тол. прѣшѣдѣшема же дѣвѣма лѣтома по съкончаніи
сватааго склоучи са коупьцоу нѣкотоуоумоу гнѣвъ-
шоу вельебды своа и пастѣ а на мѣстѣ томъ. пасж-
штемъ же са вельебдомъ тоу по прилоучаю іедна отъ
нихъ шѣдши близъ вѣси вѣлѣзе въ нивъ іести хотѣ-
шти. тѣ же видѣвъ господінъ нивы томъ тече изгнати
ѣхъ, изгонима же вѣпаде са въ пѣкровъ и изломи ногъ
прѣдѣнѣжъ. и которѣ бѣвѣши между господиномъ
вельебда и господиномъ нивы покрѣже ѣхъ въ горѣ на
мѣстѣ, идеже лежа'ше сватѣи, не видимъ никымыже.
шѣдъ оубо господінъ еа въ курѣстинъ градъ и повѣда

кнѣзюу о нѣмъ, и како оклосниша емоу вельеждѣ. вельеждоу же оставеноу бывъшоу тоу до четырь дѣни и лежаштоу на мѣстѣ и покоушаштоу са вѣстати, и разломеныа ногы не могъштоу оутвѣрдити стѣпи и вѣниде емоу нога въ доупинѣ пештерѣнѣж, идеже вѣлахъ мошти сватыхъ, и авиѣ оутвѣрди са нога вельеждоу и вѣстѣ съдрава. пришѣдѣ же господинѣ его притече къ нѣмоу, вельеждѣ же видѣвъ ин истрѣже ногъ своихъ и тече и сѣрѣте и онѣ же видѣвъ ин и въ оужасти вѣмъ хвалѣше и славѣше господа. вѣпрашахъ же его дроужина емоу, что естъ прѣславѣною се, онѣ же рече имѣ азѣ оставихъ и на мѣстѣ хромѣ сѣштѣ тѣ. они же рѣша емоу гради и покажи намѣ, да видимѣ извѣстѣнѣіе мѣсто то, и шѣдѣше на мѣсто обрѣтоша доупинѣ великѣ, и авиѣ нѣкоторые отъ нихъ рѣша емоу по истинѣ святаго Дометіа мѣсто се естъ, и оубо съде обраштемѣ и сватыхъ мошти его. и шѣдѣше приведоша попы, да творатѣ молитвы на мѣстѣ. они же мотыкы и рыла вѣземѣше копаша и обрѣтѣше мошти изнесоша съ пѣсньми и хвалами и съ достонѣнѣж чѣстнѣж и вѣнесоша въ цркви тоу сѣштаа вси многоу же народѣ сътекъшоу са и мыслаштемѣ вѣсѣхвалити правѣдника мошти и оученикоу его вѣспрѣктиша имѣ, яко крамольникомѣ. любѣеници же сватыхъ вѣзъмѣше мошти ихъ положиша на сватѣмѣ мѣстѣ. вѣстѣ же на странахъ тѣхъ праздниѣ великѣ, вси во съшедѣше са попове же и клирици, облаши же и чрѣнорицы и игоумени сътвориша праздниѣ великѣ, дрѣжатѣ же паматѣ сватыхъ мошти до дни

на. се ієсть сватааго Домѣтна житіє, се ієсть праведника мжчєніє, си сжтѣ прѣподобнааго троудни вѣгодни богу и отцемъ и аггеломъ и чловѣкомъ. тѣхъ ради из лиха любімъ ієсть когомъ, чѣтомъ же ієсть кѣнази, покланіємъ же чистителѣи и доброчѣстивымъ людемъ, иже и дрѣзновеніє иматъ молитковати къ богу за ны, іємоужє слава, дрѣжава коупно отцоу и сватоуоумоу доухоу ныны и присно и въ вѣкы вѣкомъ амин.

Мѣсаца марта кд. страсть сватааго чистителѣи и мжченика Артемїа.

Нѣкто дводесатѣноє и четвѣртоє цѣсара Диоклѣтиана матежъ бѣсть великъ и възисканіє бѣсовѣскоє и коумирьскоє. посѣла же по вса грады и по всєи земи казни повелѣваа възискати всѣхъ капиштѣ, пачє же иже златомъ м'ногоцѣнѣнымъ оукрашенѣ. пришѣдѣшоу же нѣккомоу комитоу въ страны лаодиѣнискѣи и вышѣдѣ въ градъ възискаашє мѣстѣ црѣкѣвиштѣнѣихъ, иждеже стоѣше капиште аполоново, и обрѣтѣ жрѣтвѣи и дѣлѣмѣи прїнесе илѣ. Сисини же єпископъ коупно и съ презвѣтероу Артемоу вышѣдѣ въ црѣкѣвиште артемидово вса капишта сѣкроуши и огнѣмъ сѣжеже. слышавѣше же сжштинѣ въ градѣ крѣстїани сѣтекоша са въ црѣкѣе кожиж. єпископѣ же Сисини оучаашє

глагола къ христовомъ рабомъ чадѣца моя, еда кто
отъ васъ откажчи са отъ любеве христосовы, имъ же
выниде антихръстъ въ градъ погоубитъ крѣстианъ;
сътвори же комисъ въ дѣнь игри и позоры и ловитвы и
до друугыныхъ пати дѣнии таче вѣшѣдъ въ црѣкѣвиште
артемидово възисковааше капиштъ црѣкѣвѣныхъ, и
нѣкотори отъ елинъ обадише епископа глаголѣште,
яко Сисинии епискоупъ коупно съ Артемомъ презвѣте-
ромъ та съкроушиста капишта артемидова. слышавъ
же комисъ, яко вси крѣстиани събрали са сътъ въ
црѣкѣви коупно съ епискоупомъ повелѣ воинномъ своимъ
оседѣлати ѣмоу конѣ цѣсарскѣ, да вѣшѣдъ въ оржи
своѣмъ въ црѣкѣве крѣвѣмъ проливание сътворитъ
крѣстианомъ, иметъ же епискоупа Сисинии и съ Арте-
момъ презвѣтеромъ изаѣзъ же из града и съ воины,
вѣкаше во црѣкѣ пати пѣпъритъ отъ града, и приби-
жажштоу са ѣмоу къ црѣкѣви яко въ даѣа ѣдного
пѣпърита вѣстрасе са, и огнь великъ нача жѣсти и, ш-
коже съпадѣшоу са ѣмоу съ конѣ оумирати. принесѣше
же одръ вѣзложивѣше и на нѣ принесоша въ преторѣ
полоу ношти же вѣвѣшоу повелѣ комисъ свѣшта при-
нести и свѣтити по всемоу претороу и прѣвѣвати съ
нимъ воинномъ ѣго, и глагола къ домоesticкомъ своимъ
васнѣ крѣстиани проклаша ма и богъ нхъ мѣжитъ ма.
глаголаша к ѣмоу домоesticи. доброчѣстивни бози и
освѣщтание богыня Артемиды, ти та имѣтъ сънабѣ-
дѣти. лютѣ же ѣмоу стражджштоу и не могжштоу
трѣпѣти болѣзни повелѣ воинномъ своимъ, шѣдѣше
въ црѣкѣве и рѣшти пискоупоу Сисинию, яко богъ

крѣстианскѣ великѣ іестѣ, помолѣ са оубо за ма кѣ
когоу, да вѣстанѣ и изеждѣ мжкы сеѣ, и поставкѣ
ти златѣ образѣ кѣ градѣ семѣ. шедѣше же воинѣ гла-
голаша епискоупоу, іеже слышаша. отѣвѣштавѣ же
епискоупѣ глагола имѣ. шѣдѣше повѣдѣте комитоу
вашемоу. злато твоѣ и сѣребро твоѣ да бѣдетѣ съ то-
бож. аште ли да вѣкроуѣши кѣ господѣ нашѣ Ісусѣ Хри-
стосѣ, то изеждеши болѣзни тоѣ лютыѣ. томоу же
рекѣшоу. вѣкроуѣ, тѣчкѣ да изеждѣ сего, акіе же
сѣдравѣ быстѣ, и повелѣ воинномѣ своимѣ вѣпрашитѣ
крѣкыгѣ имѣ, да идѣтѣ съ ними кѣ кесаринскыи
градѣ. изшедѣшоу же іемоу из града лаодикинскаго
и шѣдѣшоу трѣи попрѣштѣ, сѣрѣте и рабѣ божиѣ Арте-
монѣ, идѣ из лока, дивнаѣ животѣ оулавыѣ сло-
вомѣ христосовомѣ, вѣслѣдѣствоваста же кѣ слѣдѣ іе-
го дѣла елени и шестѣ дивныхѣ козѣ, иже идоша кѣ
епискоупоу Есисинію, имѣаше бо епискоупѣ Есисиніи
вѣртѣпоградѣ краснѣ. повелѣ же комисни ставитѣ
крѣкыгѣ и вѣпрашааше раба божиѣ Артемона. како
зѣкри снѣ оулови; мнѣаше бо комисѣ, іако питаѣми
сѣтѣ и кротыци. глагола же к ѣмоу рабѣ божиѣ Арте-
монѣ. словесемѣ христосовомѣ си оуловыѣни быша.
комисѣ рече. старѣе, тако ми іестѣ разоумѣти, іако
крѣстианѣ іесѣ; Артемонѣ рече. азѣ отѣ младенѣства
крѣстианѣ іесѣмѣ. повелѣ же акіе комисѣ веригѣ іемоу
наложивѣше на кѣшѣ, прѣдати и дѣвѣма воиннома и
вѣслѣдовати іемоу дождѣ до кесаринска града. тѣгда по-
велѣ сватѣи Артемонѣ еленима и дикимѣ козамѣ ити
кѣ епискоупоу кѣ вѣртѣпоградоу. они же съ спѣхомѣ

шѣдѣше стаѣа близѣ града. видѣвъ же ѿ епискоупѣ
 глагола къ вратарю: отъ кждоу придоѣа сѣа дивна
 козѣ и ѣлени; аenie же ѣдинѣ отъ ѣлению отврѣзѣ
 оуста своѣ рече чловѣчѣскомѣ гласомѣ: рабѣ кожнѣ
 Артемонѣ атѣ бѣвъ нечистымѣ комисомѣ, и идѣ
 въ кесаринскѣи градѣ сѣвазанѣ прѣданѣ бѣствѣ дѣвѣма
 воиннома, намѣ повелѣ прити къ вртѣ поградоу сѣмоу.
 оужасенѣ же бѣвъ епискоупѣ о чловѣчѣствѣ гласѣ елени,
 и не имѣ вѣрѣ о сватѣмѣ Артемонѣ повелѣ вратарю
 призѣвати диякона Филеа, и пришѣдѣшоу ѣмоу глагола
 къ ѣмоу епискоупѣ: дияконе Филеа, видиши дивна
 сѣа козѣ и ѣлени стоѣшта близѣ града; глагола ѣмоу
 диякѣ: ен, господи, виждѣ. диякно чоудѣ ти имамѣ
 сѣповѣдати, Филеа, ѣдѣнѣ бо отъ ѣлению чловѣчѣ-
 скомѣ гласомѣ глагола, ѣко презвѣтерѣ и рабѣ кожнѣ
 Артемонѣ атѣ бѣвъ нечистымѣ комисомѣ, идѣтъ въ
 кесаринѣ, и оужастѣ обѣдрѣжитѣ ма о чловѣчѣствѣ гла-
 сѣ ѣлене, и аште то тако ѣствѣ, то гради, вѣзьми бла-
 гословѣеннѣ, и иди въ кесаринѣ сѣ ѣдинѣмѣ слоугѣмѣ,
 и испѣтан, аште то ѣствѣ истина, велика бо печалѣ въ
 мнѣ ѣствѣ. вѣзьмѣ же диякѣ благословѣеннѣ отъ
 епискоупа и помолитѣ са идѣашѣ пѣтьмѣ. шѣдѣ оубѣ
 въ кесаринѣ искаше раба господнѣа Артемона: бѣашѣ
 же сватѣи въ темници: обрѣтъ же и диякѣ глагола къ
 ѣмоу: рабе бога вѣшнѣнѣго и пастоуше словесѣнѣихѣ
 овецѣ, како ны остави ѣдинѣи и вѣпалѣ ѣси въ рѣцѣ
 томнѣтѣи; и никѣтоже отъ насѣ оувѣдѣ, развѣ ѣдинѣ
 отъ дивнѣихѣ животѣ глагола епискоупѣу, ѣко рабѣ ко-
 жнѣ Артемонѣ атѣ бѣвъ комисомѣ нечистымѣ иде

въ кѣсарѣхъ не вѣровавъ же епискоупъ того ради посѣла
ма сѣмо, аште истина іестъ, іеже слыша великѣ бо
печаль имать о тебѣ. глагола к' нѣмоу сватый Арте-
монъ рабе божии Филеа, шѣдъ възвѣсти владыцѣ мо-
іеімоу сватоуоумоу епискоупѣ, да молить са за ма, да
повѣждѣ нечистааго и хрѣстаненавидѣнаго примы-
шлѣа, и бѣдѣ съпричастыиикъ Христосоу, іеште бо
нѣсть въпрашание о мнѣ было. шѣдъ оубо възвѣсти
епискоупоу, іако рабъ божии Артемѣиъ въ тѣмници сѣ-
дитъ и молить са, да са молиши за нѣ. епискоупъ же
помоли са глагола господи Іѣсоу Христосе, избавивъи
Данила из оустъ львовъ, избавивъи три отрокы отъ
пештьнааго огни цѣсара Вауходоносора, избави и раба
своего Артемона отъ томителя комиса, и даждъ іеімоу
повѣдити вса оумышленна, іаже творить на нѣ. по
сѣтворениіи же комисоу обыченъа позоры повелѣ на
оутрѣиіи днь привести раба божии Артемона. пришѣдъ-
шѣ же іеімоу комисъ глагола к нѣмоу. повѣждъ ми,
старьче, что ти іестъ има; онъ же рече. Артемѣиъ. ко-
мисъ рече. ты ли іеси разоривъи и сѣкроушивъи вели-
кѣ богыиѣ Арфѣмѣ; глагола сватый Артемонъ. азъ
іесамъ. комисъ глагола. повѣждъ ми, старьче, како
прѣбидѣ снаж іеа, и не гнѣва са на та; васнѣ рекъ ти,
имже милостива іестъ, то тѣмъ ти іестъ дала животъ
и не оуморила тебе. сватый Артемонъ рече. тебе прѣбѣ-
ждѣ, мола са боіоу моіеімоу, да повѣждѣ мжчительство
твоѣ, али мрътвааго того и нѣмааго капишта нѣсть
ми прѣбѣидѣти; комисъ глагола. по правѣдѣ нарече са
Артемонъ, іакоже бо мнѣ, то рабъ іеси богыиѣ Арте-

миды, и за неже тождениментъ ієси, то тѣмъ ти
 єсть дала животъ. сваты Пртемонъ глагола: нечи-
 стын и нечкподовкын сынє днѣвоѣ, омраченє оу-
 моу, аште хоштеши оуѣкдѣти о имени моему, то
 оуѣкждѣ, ꙗко єште сѣштѣ ми въ жтрокѣ матернѣ
 обѣштанинѣ дано кыстѣ нма мое. комисъ рече: по-
 чти си старость и оусрамѣн са сѣдинѣ своихъ и
 пожри великоуоумоу когоу Ісканнию. мженикѣ глаго-
 ла: шесть на десѣте лѣтъ сѣтворихъ въ анагностѣствѣ
 почитаѣ кнѣгы вожиѣ, и двѣ десѣти и осмѣ лѣтъ
 сѣтворихъ почитаѣ христосово еуѣгѣліє, и три лѣта
 сѣтворихъ въ презвѣтерѣствѣ оучѣ вожиѣ сѣлѣ, и ка-
 пиштемъ не пожрѣхъ, а нынѣ ли велиши ми подов'ноу-
 оумоу тебѣ нечоувѣствѣноуоумоу вѣсоу пожрѣти; да
 аште оубо хоштеши, да пожрѣ ꙗмоу, то идѣвѣ въ
 црѣк'виште, иждеже стонтъ богъ твои, и пожрѣ ꙗмоу.
 комисъ глагола. нѣ своѣ сѣлѣ имѣтъ великын богъ
 Ісканни, и аште не приметъ тѣмѣнѣнаго кажде-
 ннѣ ни жрѣтѣвъ, то не можеши вѣннѣти въ црѣкѣвѣ.
 вѣахъ же въ црѣк'вишти томъ змиєвѣ живѣште, и
 жѣрѣци єдноѣ лѣта сладѣка брашна подахъ имъ.
 глагола сватын: идѣмъ въ црѣкѣвѣ, да аште не при-
 метъ мене, ни дастъ вѣннѣти въ црѣкѣвѣ, то тѣгда
 дѣмѣнѣнъ вѣзмѣ и жрѣтѣвы вѣздамъ ꙗмоу. идѣштоу
 же комисоу и сѣ народомъ многомъ и сватоуоумоу, и
 приєлѣжаѣштоу са мженикоу къ црѣк'виштоу, не
 сѣтрѣпаште звѣрнѣ тин сѣлѣ мженика и сѣлѣ сѣ-
 штаѣ на нѣмъ, свѣстанинѣ и матежа творахъ въ црѣкѣ-
 вишти, ꙗкоже црѣк'виштоу зѣбѣти са, акы дѣбоу отъ

вѣтра зыбкѣшшоу са. видѣвъ же комисъ и народи отъ-
 бѣжаша, и глагола комисъ сватоуоумоу · видиши ли,
 старьче, яко велика сила іестъ, и не приѣмьѣтъ никого-
 же вънити безъ дѣмьина; глагола правѣдникъ · повели
 жрьцоу своѣмоу, да отвръзетъ цркъве, и азъ вънидж.
 тѣгда повелѣ комисъ жрьцоу, да отвръзетъ инъ же
 нѣкто жрьецъ именемъ Битаани глагола · моуж са вашъ
 свѣтълѣи власти, не можъ отвръсти безъ дѣмьина и
 жрьтвы, великъ бо гнѣвъ іестъ отъ бога Искупниа.
 тѣгда примъ жрьцъ тѣмьинъ принесе, и отвръзъ
 цркъве авніе отъбѣже. тѣгда глагола комисъ правѣд-
 ниоу · старьче, аште прѣвидиши и можешъ вънити въ
 цркъве, то въниди. приелиживъшоу же са сватоуоумоу
 и сѣтворивъ христосово знаменіе на челѣ своѣмъ въни-
 де въ цркъве, и сташа звѣріе непостѣпни · помоли же
 са сватѣи глагола · благословьѣнъ іеси, господи боже,
 иже рабомъ твоимъ Данииломъ съвергыи змиа и
 змиа оубивши, такожде, господи, и при мьнѣ грѣш-
 нѣкмъ твоѣмъ силою и твоимъ божествомъ звѣри сна
 оумори, да прославитъ са има твоѣ сватое. изаѣзоша
 же звѣріе вънъ цркъве повелѣннимъ правѣдника, и
 въсаѣдъствоваша ѡго, ни іед'ного отъ чловѣкъ вѣрѣда-
 ште. видѣвъше же народи и комисъ звѣри изаѣзъша
 вънъ ицркъве отъбѣгоша. тѣгда глагола имъ сватѣи ·
 по что то вѣгаѣте; не бонте са, стоите, и ныни оузѣ-
 рите, яко силою божніи измѣржтъ. начаша же змиѣве
 глаголати чловѣчскы гласы · комисе, по что приведе
 въ градъ сии правѣдивааго сего мжжа, да ны погоу-
 битъ; и ты не оуспѣешъ ничсоже. слышавъ же комисъ

гласъ звѣри оукомъ са и хотѣаше вѣжати, и глагола
мженикъ: не конъ са вѣлаи, се бо оуже измѣржтъ.
въздоуи же на на правѣдникъ и надѣше прѣдъ ногами
его расѣдаша са, якоже отъ плѣска того мнѣти
всклѣмъ, яко громъ вѣстѣ. глагола же сватый Прте-
монъ: видиши ли вѣлаи чѣсти ваша, како силою Божи-
ю и господѣ нашего Ісуса Христа измѣржша. оу-
жасанъ же бѣвъ комисъ, яко безъ жѣзла и безъ орж-
жи измори ѿ, вѣахъ бо въ широтѣ пати лакѣтъ а въ
длѣготѣ двадесати ти пати лакѣтъ. видѣвъ же ста-
рѣшина жѣрьчѣскъ въздвигъ гласъ великъ глагола: ве-
ликъ богъ крѣстианскъ и велика слава мжжа сего, яко
твою силою измори звѣри силѣ. припадъ же къ нога-
ма свѣтаго глагола: рабе бога живаго: молѣ ти са, не
отѣстѣпѣи отъ тебе, знаменанъ ма силою бога твоего,
да бѣдѣ стѣврѣшено овѣча стада твоего, до селѣ бо
прѣанштаахъ са, надѣа са на капишта и на звѣри силѣ.
отъшѣдѣшоу же народоу и князоу не трѣпаштоу срама
повелѣ свѣтаго вести на сѣдиште, да прѣдъ наро-
домъ въпрашаеи его. приведеноу же бѣвшоу мжче-
никоу глагола к ѿмоу комисъ: тако ми великѣи богъ-
иъ Пртемонъ и двоенадесателѣчною сѣньце, аште
ми не исповѣси, кою силою измори нарочитѣи силѣ
змиа, то мжжъ та по всѣмъ оудомъ. свѣтѣи Прте-
монъ глагола: силою христовою и Рафѣила архѣгѣла
звѣри силѣ изморихъ. комисъ глагола: распатѣи на-
шимъ родомъ ѣда можетъ силѣ имѣти; свѣтѣи Пр-
темонъ глагола: омирачене оумомъ, змие обѣветѣшавѣ-
ши, рабе дѣври огнѣи, ѣште ли са отѣмѣтеши, не

хота слышати, яко силою божиею звѣрию измыръша. тогда повелѣ комисъ желѣзны одръць раждешти и отъ пактны его оуды отърѣзовати, и глагола к' немуоу комисъ: видниши ли, старче, како пактны твоѣ нынѣ трошати сѧ огнѣмъ; правѣдникъ же възвѣкъ на неко глагола: господи Исоу Хресте, не прости нечистаго комиса, ієлма дрѣзны на ма се сѣтворити ми, нѣ виждѣ, господи, яко имене твоего ради се приємьж: даждѣ ми оубо трѣпѣнию, да до коньца осрамитъ сѧ: оуслыши, боже, молитвы раба своего и молѣния моего господи саваодъ, яко ты ієси богъ ієдинъ надъ всѣмъ цѣсарьствыи ны населенымъ, ты бо ієси сѣтворилъ, господи, небо и земьж и все чюдимою подъ небесемъ, и господъ ієси всѣмъ, и нѣсть никтоже противан сѧ тебѣ: милостны твоѣж, господи, съпаси ма, ты бо освати образъ отрока своего заклана безълобы Івеѣла, и оуправи на высотѣ възвода въгодника своего Енѡха, съверши же киво тѣ и съхрани прѣподобнаго Нои, възвыши же благословыенимъ чистителя Мелхиседека, и жертвами искоушенаго прослави Авраама, оумножи же о сѣмени чадъ славноаго Іакова, изъхвати же изъ огнѣ палашта любостраннааго Лота, крѣпкааго же трѣпѣниемъ оублажилъ ієси Іѡва, твоѣж же волеж въздръжанимъ Іѡсифъ пльтныа повѣдѣ страсти, възвеличи сѧ на врагы доброчестниемъ въгодникъ твои Моуси, тако вси възправѣдивъше сѧ хвалатъ тебе прославышааго ѧ бога: и азъ, господи боже мой, твои рабъ молж ти сѧ, помилуй ма твоѣж милостны и помози ми своею силою. и то глаголѣштоу правѣднику ієдина отъ мьни сѧ-

штинѹхъ въ Лаодиѣи въ пискоупни градѣ и слѣдивъши
въ слѣдѣ ѿго приде въ кесарію, и пришѣдъши посрѣ-
доу народа припаде къ ногамъ сватааго мѹченика, и ли-
зааше нозѣ ѿго, и ставъши противѹ комисоу глаголю
чловѣчьскомѹ глагола: сквернѣниче и неподобниче, съ-
не диволь, подроуже огню, жжико тѣмѣ, по чѹто мѹчи-
ши тако соуровѣ раба божиа Артемона; се бо мнѣ ди-
виюмоу животоу въ поустыни живѣши, нынѣ же мѹжемъ
симъ посѣлана бѹхъ въ градѣ днесь же двѣ дни
іеста, отъ неаже изидохъ из града епискоупныа, възиска-
ішши и слѣдашши моего господина, доухомъ бо сва-
тымъ ноудима іесемъ обличити ти зѣлыа мѹсли: се
же вѣды бѣди бѹлы, іако рабѣ божиа Артемонѣ отъмѣ-
штенѣ бѣдетъ, двѣ бо птици вѣврѹжете та въ клоко-
штѣшть конобѣ, и пѣти твоя вса съвѣратъ и сокомъ
са сътворатъ, іако правдына мѹжа и прѣподобна хри-
стосова тако соуровѣ мѹчилиа іеси. разгнѣваѣ же са
комисъ, іако дивнимъ животомъ слышитъ, повелѣ кон-
номъ своимъ, да проваждѣ ѿ. она же велми отъско-
чивъши изиде въ слѣдѣ състольника княжа и акиѣ из-
дыха. печаленъ же бѹвъ комисъ о бѹвѣшимъ, вѣставъ
отъ сѣдишта иде въ преторѣ, и на оутрѣни днѣ по-
велѣ сътворити конобѣ и вѣложити въ нь пѣцель и раз-
варити ѿ, и съказавъше сватааго Артемона стрѣмо-
главъ вѣврѣшши и въ нь, да въ скорѣ избеждетъ ѿго.
пришѣдъша же слоугы глаголаша комисоу: іакоже по-
велѣ, сътворихомъ, клокоштѣтъ конобѣ и вѣнъ соваатъ.
не имъ же имъ вѣкры комисъ глагола: идѣмъ, да ви-
димъ дѣло, и тако да приведенъ бѣдетъ сѣдинавѣи

старыцѣ. сѣдаштоу же комисоу на колесници и прибли-
 жаиштоу са ѿмѣ къ коновоу напрасно съ небесе придо-
 ста дѣва аггела въ образѣ орѣлоу, и похвативѣша ко-
 миса отѣ колесница въврѣгоста и въ коновѣ, и велми
 съврѣкѣ, ѿкоже ни кости ѿго обрѣсти са. вѣлаше же сва-
 тын мола са, и прѣклонивѣ колѣнѣ тако глаголаше го-
 споди, ты мое привѣжиште ѿси отѣ скръби одрѣжа-
 штаа ма, и ты, господи, истрѣгыи нозѣ мои отѣ сѣ-
 ти ловастиныхъ ма. видѣвѣше же воини и всѣхъ народѣхъ
 вѣкѣше отѣвѣжаша, и оста сватын ѿдинѣ, на ѿемѣ-
 же вѣ мѣстѣ. тѣгда сватын прѣклонивѣ колѣнѣ и по-
 моли са на мѣстѣ томѣ, и искыпѣ множество водѣхъ
 много. пришедѣ же жрецѣ Виталии глагола блаже-
 ноуоумоу мжченикоу. правденѣ сѣдѣ божи, ѿко не
 дастѣ прѣподобноуоумоу своѣмоу видѣти истѣлѣнии,
 даждѣ и мѣнѣ, господи, ванѣ вѣстѣлѣнѣнѣж, и моли
 са за ма, да избѣждѣ грѣхѣ моиѣхъ, и вѣждѣ ѿмоу
 истинѣнѣнѣ рѣбичиштѣ. не отѣстѣпѣнѣ отѣ тебе ни
 отѣ разоума хрисостова. хоташтоу же крѣстити са Ви-
 талию дѣва мжжа въ вѣлахѣ ризахѣ сѣнидоста къ водѣхъ
 и възложиста рѣцѣ свои на главѣ ѿго и освѣтиста и.
 сватын же Артемонѣ стояше по срдѣцѣ нѣхъ, и изѣхода-
 штоу Виталию изъ водѣхъ подастѣ ѿмоу рѣжж мжченикѣ.
 Виталии же поѣше глагола. господѣ свѣтителѣ мои и
 съпасѣ мои, кого оубѣж са; къ тѣже ноштѣ гласѣхъ
 вѣстѣхъ съ небесе глагола. рече вѣшнѣкаго и съпричастѣ-
 ниѣ христовѣ Артемонѣ, изиди изъ града того и иди въ
 Асиѣ на мѣсто рекомоѣ Були, ѿже ѿстѣхъ при морѣ, тоу
 бо обрашѣши Аѣлександра и ѿго матере Пѣронниѣ, посѣ-

лана бо ієста и та тамо, и бждеши и ты очиштаа мно-
 гы отъ вѣсѣ и отъ азѣ различныиныхъ. тебѣ бо тоу
 ієстѣ дано прославити са чловѣкы, мнози бо прѣль-
 штени бѣша тоу, не вѣдающе славы христосовы. оу-
 троу же бѣвѣшоу вси сѣнидоша са крѣштении, и при-
 имѣ блаженныи хлѣбѣ и разломивѣ и чашѣ наливѣ
 дастъ имѣ глагола. сии хлѣбѣ тѣло ієстѣ христосо-
 во, и чашѣ, се, кровь ієстѣ проливанѣ за наша доуша,
 блюдетѣ са, чада, да никтоже васѣ отълажитѣ отъ
 любви христосовы, твѣрдѣ стоите, мынѣ бо повелѣ-
 но ієстѣ ити въ Ієриж. слышавѣ же епискоупѣ Ана-
 толии кесаринскааго града, яко крѣстиша са отъ него
 мнози, и ако оучитѣ словеси истинноуоумоу, изъшѣдѣ
 изъ црѣкѣ съ народомѣ многомѣ, иде къ правѣ-
 динкоу Артемоу цѣловатѣ юго. и по томѣ помоли са
 епискоупѣ съ сватѣимѣ, и оукрасиша мѣсто то, и-
 ждеже бѣ мженикѣ пострадалѣ, и сътвориша црѣкѣ,
 и многы крѣштеныа отъ мженика постави попѣ и
 диякѣ, и Енталлиа постави епискоупа, и дастъ іємоу
 палестинѣскыа страны. нарече же мѣстоу томоу има
 desunt quaedam

.
 жѣрьцемѣ, и мынѣ бждетѣ страдати подроужни и вола
 своѣа, а твоѣи шнѣи брѣдвнѣи отъсѣкнетѣ. къ семоу на
 земли ми вѣсѣдоуѣши, и прѣдѣ двѣрьми кѣктѣи моѣа,

а съ некесе зать обѣштвалієши ми прикести. то кою
 ієстъство некесѣиныхъ крака желѣіе; вса некесѣинаа
 доухове сѣтъ бес пѣти. и аггелѣ отѣвѣшта. пѣтъны-
 нхъ дѣлама и беспѣтъиныхъ сынѣ въшнѣаго наречетѣ
 са. дѣвица рече. отѣ кждоу сео иматѣ отѣца имѣти
 отѣ мене хотан са, ꙗкоже глаголѣши, родити; и аггелѣ
 отѣвѣшта. се то ти ієстъ дивно и мѣжа не знаієши и
 родиши, ꙗкоже глаголѣ, и сиротоѣ дѣктишѣ не бѣ-
 детѣ, и из жтробы твоѣа изидетѣ, и двѣрин не врѣ-
 дитѣ, и дѣвицеѣ пакы бѣти не погоубиши, и донти
 имаши родивѣшааго са, и кога исповѣси отѣ тебе ро-
 дивѣшааго са, и на рѣжоу носити имаши младенишѣ, и
 на херовимѣ и оузыриши. семоу ко отѣ тебе родивѣ-
 шоу'моу са, дѣвице, дастѣ господѣ богѣ столѣ Да-
 вѣда отѣца ꙗго, и цѣсарѣствоу ꙗго не бѣдетѣ конѣца.
 дѣвица отѣвѣшта. и не хота глагола и тѣ съблзни са,
 твоѣ оуста тебе глаголаша, свои оустѣнѣ твоѣ вѣста
 обличеніє, то кратѣ глагола. сынѣ въшнѣаго наречетѣ
 са родан са, а нынѣ глаголѣши сынѣ дауидовѣ, чѣто
 се слово; ꙗгда хоштеши, мон оумѣ на некеса възнесеши,
 и ꙗгда хоштеши, на земьѣ сънесеши, коіємоу вѣрѣж и-
 мѣ; прѣвоу'моу ли или вѣтороу'моу реченоу'моу; гла-
 голѣши ко, ꙗко дастѣ іємоу господѣ богѣ столѣ Дауи-
 да отѣца ꙗго, и цѣсарѣствѣ ꙗго не бѣдетѣ конѣца. ни-
 ктоже въ цѣсаріихъ вѣстѣ бесѣмрѣти, никтоже обѣ-
 штааго конѣца оубѣжа, вса прѣставѣтъ владѣка
 бесѣмрѣтѣи, вѣсѣхъ измрѣмрѣжѣ чрѣкѣи, никтоже
 отѣ цѣсарѣ вратѣ адовѣ оубѣжа, никтоже того прѣ-
 скочи сѣтѣи, никтоже того мрѣжѣ гонѣи, ни Саулѣ

азъкъ старцоу; и такоже сего оумнѣаше са, жтроба
 дѣлѣше са, и младенништѣ жтрѣ движааше са, Мариа же
 чѣто сътворити не оумнѣаше, многы ризы на жтробѣ
 полагажшти Їсифа гоненижти хотѣаше, нѣ не можаше
 града оукрѣтити врѣхоу горы стоашта, Їсифа тѣкнѣ
 видѣннѣ жтробѣ, и изъ ница възираа дѣвнѣ жтробѣ
 съмотрѣше, въпрашати хотѣаше, то же млѣчати ѣмоу
 ноужда вѣаше, и оукрѣтити хотѣаше акы продавъшоуоу-
 моу дѣвѣства съсѣдѣ. то же прѣваа жизнь ставѣаше,
 да оуже своѣ доушѣ печалѣж томѣаше. в горѣ мѣнѣ,
 рече, чѣто сътворѣ азѣ; лице дѣвнѣ, ходѣ дѣвнѣ,
 очѣ дѣвнѣ, осклабѣеннѣ дѣвнѣ, вѣсѣда дѣвнѣ, а
 жтроба не дѣвнѣ нѣ матерѣ, не мож трѣпѣти, да
 пѣвѣ дѣло. тѣче аште обличѣ Маринѣ, срамѣ обѣштѣ,
 възѣпѣ ли зовѣ, то боѣ са, ѣда како вѣсѣмене дѣ-
 тиштоу обадитѣль вѣдѣ, нѣ никтоже дѣтиштѣ обадн-
 тѣль, ѣама не иматѣ родан са въсѣавѣшааго и, въсѣко
 ми ѣстѣ и глаголати и млѣчати вѣда. чѣто оубо сътво-
 рѣ; призѣвавѣ ли въпрашаѣ или прѣжде въпрошениа
 обличѣ; нѣ писаниѣ съвѣдѣтельствѣютѣ глагола.
 обличѣ а да не сътвори. възѣвавѣ ѣз гнѣвѣномѣ ли-
 цемѣ сѣди въ жтробѣ сѣштоуѣмоу сѣдин сѣдѣаше. по-
 вѣждѣ ми, рече, в Маринѣ, чѣто се вѣстѣ; не потаи
 мене, ѣже ти са сѣлоучи. нѣ сѣде никогоже сѣа вѣсѣдѣ
 слѣша. вѣдѣ хранити таиноѣ, никомѣже сего нѣ слѣ-
 шати, тѣчѣ мѣнѣ ѣдномоу, повѣждѣ, отѣ кѣдоу се
 ѣстѣ; сѣмоу отѣца покажи ми, да та проштѣ грѣха,
 млѣсти бо достѣнна вѣдѣши, акы помѣсломѣ прѣдо-
 лѣна жена. тѣгда чѣстаа дѣвнѣца Мариа плачѣшти са

рече: аште отьца се моу нштешн, не имашн никде обрѣсти, и аште сиротж мѣнишн, то и того отьпадае. Іѡсифъ рече: и сѣлѣгати Марія не можааше, како бо ни сирота можетъ быти ни отьца имѣти; Марія рече: аште истинж повѣдѣ, не имешн ми вѣрѣ, жтробѣ зѣришн, а тажштаго са въ нѣн не видишн, чрѣво сѣмотришн, а не помыслишн отъ жтробѣ прѣжде дѣньница отъ отьца родивѣша са тоу живжшта: аште ти повѣдѣ, іеже глагола аггѣлъ, речешн: сама са послоуѣхъ сѣбѣ творшн, твоѣ послоуѣство нѣсетъ истинѣно, приведи, кто слыша, кто ли тоу стои, приведи истинѣны послоуѣхы. аште сего нштешн, николиже не обраштешн, іединѣ бо іединѣмъ къ іеднои поуштенѣ быстѣ, и іедного родаштааго са дѣлѣма іединои глагола, не вѣ никоже, аште ли вѣ кто вѣлѣ, то раждаіемоуоу моу са оутѣ вѣ хотѣлѣ отьцѣ быти. и іакоже не ѡ вѣрѣ дѣвици, разоумѣвѣши жена Марія въ инж мѣсль приде, ти и нехоташти рече: іеами зѣло не извѣста іесмѣ, ти по истинѣ жтробѣ ма прѣдаіе, дѣтиштѣ ма обавѣиѣ въ жтробѣ скача, по что паче сама гнѣвлѣ Іѡсифѣ; да заражж мѣччаниіемъ отьвѣштаниіе, да сѣважж мѣччаниимъ оустѣнѣ, ти сѣ аггѣломѣ невидимо сѣпѣрж са. кѣде си нѣни іеси, иже, радоуи са, мѣнѣ глагола; въ кѣнихъ мѣстѣхъ живешн; повѣждѣ, да тамо придж, ти овѣшж са вѣи твоіен, дондеже пришѣдѣ извѣсто сѣтворишн Іѡсифоу, чин сѣнѣ се, иже въ моіеѣ жтробѣ постѣли играіе, не могж старѣца зѣрѣти подѣ обжзомѣ коуѣжшта: а тѣмъ кѣде моуднишн, не вѣдѣ, приди, ти за ма пѣри са. си Маріи глаголѣштн скоро аггѣлъ къ

Їѡсифоу приде и извѣстивъ слово изгнати дѣвицѣ
 стави, не бои са, Їѡсифе, приа женѣ си не бракоу обѣ-
 щѣнѣ, нѣ божицѣхъ таинѣхъ строинѣхъ, женѣ ти мѣнѣ,
 нѣ отѣцѣ нѣси, отѣца на земли не ишти ни на небеси ма-
 тери, всего бо сиротѣства ѣстъство избѣ, ѣдинѣ бо
 отѣ ѣдиногѣ, ѣдноѣхъ прѣжде вѣка роди са и пакѣ ѣ-
 динѣ отѣ ѣдиногѣ, ѡкоже вѣстѣ, ѣдинѣ раждаѣтъ са
 не сътѣжи Марии, не сътвори печали ѣже отѣ Мариа,
 не ишти, како да не тебе вѣдѣтъ свѣтъ, не мати ковь-
 чегомѣ, да не кладеши ѣже въ немѣ бес порока съсѣдѣ,
 бесквѣрны хлѣвина, безѣ възмѣштениа стѣклѣница,
 безѣ скмене порождениѣ, без нечѣстѣства дѣвица, безѣ
 чрѣстога чистаа, безѣ отѣскѣнниа камѣ, заключенѣ
 градѣ, источникѣ печатѣлѣнѣ, несѣта нива, несажена
 лоза, несѣповѣдомо чоудѣ, неизѣумѣимо рождениѣ
 аште ли не вѣроуѣши ми, глаголющоуоумѣу ти, вѣрѣ-
 мене рождениѣ пождѣ, да аште вѣстенѣтъ или вѣспла-
 четѣ са Мариа, акѣ инѣ женѣ, чловѣкѣ ѣстѣ а не
 когѣ пакѣнѣхъ отѣ Мариа родан са. и Їѡсифѣ отѣвѣшта
 аште се сице, ѣже глаголюши, ѡ аггѣлѣ, вѣс кѣхъ раз-
 гнѣкаша са азыци и людѣе поучиша са тѣштѣтѣнѣ-
 нѣмѣ; и аггѣлѣ рече аште хоштеши навѣкѣнѣжти, скоро
 навѣкѣнѣи, господѣ бо рече кѣ родаштоуоумѣу са сѣнѣ
 ми ѣси, азѣ дѣнѣсь родихѣ та, ѡко томоу подобаатѣ
 слава и дрѣжава, чѣсть и покланѣннѣ нѣныи и присно и
 вѣ вѣкѣхъ вѣкомѣ амин.

Свѣтааго Іѡанна златоустааго слово на
благовѣštění богородици.

Пакы радости благовѣštění, пакы свободѣ възвѣ-
štění, пакы възваніе, пакы възвращеніе, пакы
веселіе, пакы работы избавленіе. аггелъ съ дѣвоу
глаголетъ, по ѿже къ женѣ глагола змиа. въ шестѣи
мѣсѣцѣ, рече, посѣланъ бысть аггелъ Гауринъ отъ
бога къ дѣвици обрѣченѣ мжжюу. посѣланъ бысть
Гауринъ възвѣститъ всемоу мироу съпасеніа, по-
сѣланъ бысть Гауринъ, носѣа ѿдамоу наѣваніе възвани-
а, посѣланъ бысть Гауринъ къ дѣвици, да нечѣсть
женѣска родоу въ чѣсть обратитъ, посѣланъ бысть
Гауринъ подобны оуготовати чистоуоумоу женихоу
чрътогѣ, посѣланъ бысть Гауринъ обрѣчити съзѣда-
ніе съзѣдакъшоуоумоу ю, посѣланъ бысть Гауринъ
къ доушевыѣи полатѣ цѣсара аггеломѣ, посѣланъ
бысть Гауринъ къ дѣвици обрѣченѣ Іѡсифови, блю-
домѣ же Ісоусови, посѣланъ бысть рабѣ беспѣтъны
къ рабѣ непорочнѣ, посѣланъ бысть свободы отъ
грѣха къ не приеѣмѣжтин истѣлѣнниа, посѣланъ свѣ-
тило възвѣштаа сънѣце правѣдѣное, посѣланъ бысть
оутро идѣ прѣдѣ свѣтомѣ дѣнѣнѣим, посѣланъ бысть
Гауринъ възвѣштаа сжштааго въ нѣдрѣхѣ отъчнѣхѣ и
на ржкоу матерню, посѣланъ бысть Гауринъ съказати
сжштааго на прѣстолѣ и въ вѣтъпѣ, посѣланъ бысть
Гауринъ възвѣштаа цѣсарѣско таинное знаеѣмое а не
испытѣаемо, таинное клѣнѣаемо а не прѣмѣримо, таин-

ноіе богословескѣствоуемо а не испытаетмо, тинно исповѣдаемо а не мѣримо. въ шестын мѣсацѣ посѣланъ бысть Гауринлъ къ дѣвици. кын же мѣсацѣ шестын и глаголетъ; кын; отъ нелиже Елисаведѣ приатъ благовѣщеніе, отъ нелиже зачатъ Іѡана. отъ кждоу же се оубо явѣ; да съкажетъ ти самъ архаггелъ глагола къ дѣвици, и се, рече Елисаведѣ жжика твоѧ, и та зачатъ сынъ, и се ѧи іестъ мѣсацѣ шестын, нарицаемъки бывъши неплодъви. въ шестын мѣсацѣ глагола се бо іестъ шестын мѣсацѣ зачатію Іѡановоу, подокааше ко варити воинноу воіевождѣ, подобаше прѣжде прити вѣстѣнникоу прѣдъ господынемъ пришѣствиємъ. въ шестын оубо мѣсацѣ посѣланъ бысть аггелъ Гавринлъ къ дѣвици обрѣченъ мжжоу а не приакипнѣ, порѣченъ Іѡсифоу а хранимъ Іѡсоусоу. чѣсо ради порѣченъ; да не въ скорѣ разоумѣіетъ лстыца тинны, ꙗко бо из дѣвица изити цѣсарю. вѣдѣаше ажѣвѣнныи, и тѣ бо исаніевъ глаасъ слышааше, іеже рече се, дѣвица въ чрѣвѣ зачѣнетъ и родитъ сынъ, и всѣчѣскы блюдѣаше възглашенныи о дѣвици, да іегда почоуіетъ, ꙗко съконѣчатъ сатанноіе се, то приготовитъ пророкъ да того ради владыка не порѣченъ изидѣ, да лстыца оутантъ са, порѣченѧ бо иномоу повинъна іестъ. къ шестын мѣсацѣ посѣланъ бысть Гауринлъ архаггелъ къ дѣвици обрѣченъ мжжоу, іемоу же има Іѡсифъ. слыши оубо, что ти о семъ мжжи и о дѣвици пророкъ рече дадатъ са, рече, запечатѣнныи кнѣгы мжжоу вѣдѣштоу писмена. что же сѣтъ знаменанныи тѣ кнѣгы; непорѣченѧ дѣвица цѣмъ же даны вѣдѣтъ; сватителы явѣ ꙗко. комоу же

се; не семоу ли дрѣводѣли Іѡсифу; съ бо Іѡсифъ бра-
 тия чѣстѣномъ бракомъ женивъ са прѣжде и родивъ
 сынъ ста подроужни и живѣаше въ чистотѣ
 питаа дѣти своа въ наказани и оучени господни.
 тѣмъ оубо пришедъ на проповѣдь Паулъ апостолъ, и
 єдного отъ сыновъ семоу обрѣтъ пишетъ. иного же
 отъ апостолъ не видѣхъ, нѣ тѣмъ Іакова брата го-
 сподня, не іако отъ Мариа, нѣ іако отъ Іѡсифа рожде-
 на. по ѣже оубо жѣрѣци іако цѣломждрънѣ Іѡсифови
 обржчиша Мариа и прѣдаша ємоу ѣж, врѣмене брачъ-
 нааго жиджште, подобаше оубо сице прѣємъжштоу
 блюсти дѣвицѣ непорочнѣ. се бо пророкъ прѣжде из-
 далече прогласи. дадатъ са, рече, кнѣгъ печатькныа
 мжжоу оумъжштоу кнѣгъ, си рѣчѣ бракъ сътвориѣ-
 шоуоумоу, и речетъ. не мож чисти ихъ. чєсо ради оубо
 не можеш, ѡ Іѡсифѣ; не мож, рече, чисти, кнѣгъ
 бо сжтъ печатькны. комоу же блюдомъ; творьцоу
 въсѣхъ въселєніе хранимо. нѣ да на прѣдѣлажаштє
 прѣидемъ, въ шєстѣи мѣсѣцѣ посѣланъ вѣстѣ аггєлѣ
 Гауринѣ къ дѣвици сица заповѣди примѣ. приди оу-
 бо, рече, ѡ аггєлє, слоуга вѣди страшнѣоумоу тѣнноу,
 сѣкрѣвєноу послѣужи чоудєси, на възисканнє заблждѣ-
 шоуоумоу Ядамоу сѣнѣти моиѣи штєдрѣтами хоштѣ
 сѣзѣданааго по моємоу образѣ. грѣхъ въ моє капѣ
 сѣтворєнааго обєтъши, тварѣ ржкоу моєю измѣжда,
 очрѣнѣ ѣжжє сѣзѣдахъ добротѣ, вѣкѣ моє възпитѣ-
 ннє сѣнѣдаєтъ, опѣстѣ раю житєлинѣ, дрѣво жи-
 вотѣноє пламєнѣнымъ оржжнємъ хранимо єстѣ,
 двѣри мѣста пишѣнааго затвориша са, милѣж по-

бѣжденааго, и хоштѣ сънати са съ боржштинмѣ. оутантѣ са хоштѣ силѣ небесѣскыиѣхъ, тебѣ іедномуу повѣдоуѣ тѣнноѣ се. иди къ Маринѣ дѣвици, иди къ доушеѣноуоумоу градоу, о немже пророкъ глаголаше. прѣславаѣна глаголаша са о тебѣ, граде, иди къ словесѣноуоумоу моѣмоу раю, иди къ вѣсточныиѣмъ моимъ двѣрьмъ, иди къ моѣго словесе достоиноу селоу, иди къ вѣтороуоумоу небеси земьноуоумоу, иди къ пространоуоумоу облакоу, възвѣсти іен моѣго пришьствѣни ро-сѣ, иди къ готованѣи мѣнѣ свѣтѣсти, иди къ изво-ленію моѣго чѣстѣнааго храма, иди къ чистѣи невѣ-стѣ по плѣти родѣства моѣго, глаголи въ оуши сло-весѣноуоумоу ковчегѣоу, оуготован ми слоухѣоу вѣходѣ. нѣ не говори ни съмати доуша дѣвици, кротѣко іави са къ свѣтилиштоу прѣвѣымъ гласомъ, радость възъпи іен, ты рыци Маринѣ. радоуи са, обрадованаѣ, да азѣ помноуѣж. Бѣж озѣлобѣиѣнѣж. слышавѣ же се аггѣлъ помышляше въ себѣ си, іакоже лѣпо, мышляше. дивно дѣло прѣхѣодитѣ оумѣ глаголемѣоу. иже херовимомъ страшнѣи и серафимомъ невидимѣ, иже іестѣ аггѣль-скымъ силамъ неразоумѣно, обѣштаваіетѣ дѣвици самѣ, своимъ лицемъ пришьствіе іавити, паче же вѣ-ходѣ слоухомъ обѣштаваіетѣ іен, осѣдивѣи Бѣж дѣ-штерѣ своѣи велми славити градеѣтѣ, глаголетѣ оугото-вати ми слоухѣоу вѣходѣ. то можетѣ ли чрѣкѣоу вѣмѣ-стити невѣмѣстѣмааго; въ правѣдѣ дивно чоудѣоу тѣ-нааго, въ правѣдѣ страшна тѣнна. такова же аггѣлоу помышляѣшѣштоу владѣика рече къ немѣоу. чѣто съмѣ-штаіеши са и дѣвиши са, о Гауриле; не прѣжде ли отѣ

мене посѣланъ бысть къ Захарии жърьцоу, не дастъ ли юмоу родъствоу ѿиановоу благовѣштенія; и не имшоу въкры жърьцоу млъчаниѣ наведе на нѣ; не осжди ли ты старца неглаголаннѣмъ; и не ты ли издрече, а азъ оутвърдихъ; не твоимъ ли благовѣштеннѣмъ дѣло послѣдствова; не зачатъ ли неплоды; не посадиша ли ложесно; не отиде неплодѣныи неджгъ; не отъбѣжа ли лѣность іестъства; не нынѣ ли іестъ класъ твораши; не роди безчадѣныи; іеда не възможеть отъ мене сътворышоуоумоу въскъческаи словомъ; по что въ дѣвѣ помѣишлѣнии въниде; чѣто же пакы аггѣлъ рече; владыко, іеже исцѣлѣти іестъствыиѣ съвазыи, іеже раздрѣшити страшѣныѣ жъзы, іеже оумрыштвеннѣ оудѣноіе къ животѣнѣи възвати силѣ, іеже повелѣти тѣлесѣи поспѣхъ творити дѣтемъ, іеже раздрѣшити неплодѣство прѣстарѣвъшинихъ оудѣ, іеже прѣстарѣвъшиж са трѣсть прѣкобразити на младѣ онѣ образѣ, іеже неплодовитѣж земьж ржковатыи акнѣ іавити матерѣ, дѣло твоіеѣ силы іестъ обычаіемъ съврѣшаіемо. и съвѣдѣтельствоуіеть Сарра и съ нѣѣж Рекека и пакы Анна гржестокааго неплодѣства раекотавѣша страсти и отъ тебе свободѣж примѣша. а іеже дѣвѣици родити, не причаштѣши са къ мжжоу въше того іестъ закона тѣлесѣнааго, и твоіе заповѣдаіеши отроковици пришѣствіе, нескесѣтнѣи и земьстнѣи коньци не въмѣстатъ тебе, владыко, то како та въмѣститъ чрѣво дѣвѣице; владыка же пакы рече аггѣлоу. то како ма въмѣсти сѣнѣ авра'мыи; аггѣлъ рече. им'же страннолюбнѣю имѣаше пжчинѣж, пакы тоу, владыко, іавѣ са патриарховѣи въ припжтѣнѣи

сѣни мимо иде въскръсшая испльнѣа. и како понесетъ
 Марія огнь божества твоѣго; прѣстола твоего полить
 зареѣ свѣта са, и та ли можетъ понести оужасна дѣ-
 вица; владѣка же рече къ нѣмъ. еи, аште сътвори па-
 кость огнь въ поустыни кжпникъ, то и Марии сътво-
 ритъ пакость пришѣствие мое. аште ли же тѣ огнь
 стѣнѣ ѡгнѣи съ небесе пришѣствие божиа огни на пои
 же кжпинѣ не опали, что оубо речеши о правдѣ не въ
 огниѣ пламени ни въ образѣ дѣждевѣ съходаштинѣ;
 тѣгда же аггелъ съкончы повелѣніе юго, и къ дѣвици
 въшѣдъ възъпи глагола. радуй са, обрадованаа, го-
 сподь съ тобою, оуже ти неприязнь не оудобѣиетъ.
 идеже бо прѣвѣіе сжпостатъ брань положи, тоу прѣвѣіе
 врачъ быліе прилагаіетъ, ѡдоуже начатъка исходъ
 съмръть нмѣ, тѣдоуже животъ въходъ животъныи
 сътвори, женоѡ въздрасте зѣлоіе, и женоѡ истѣкажтъ
 лоучышаа. радуй са, обрадованаа, не срамѣи са, ꙗко
 повинна сжшти осжждению, мати бо благодѣтиѣ бы-
 ваіеши осжжденоіеіеіе, радуй са, обрадованаа невѣ-
 сто и родительнице чиста запоустѣвъшоуіеіеіе въсеіеіе
 мироу, радуй са, погржжышиа въ чрѣвѣ съмръть ма-
 тернѣ, радуй са, доушевѣтъныи храмѣ божиі, радуй
 са, обыштеіе жилиште небеси и земли, радуй са, неразжчѣ-
 нааго іестѣства мѣсто пространое. симъ оубо тако сж-
 штемъ приде къ болаштинѣ врачъ, сѣдаштинѣ въ
 тѣмѣ слѣнѣце правдѣіеіе іави са, вѣныжштинѣ оти-
 шіеіе и цѣвѣнаштеіе са пристаниште непрѣмѣіеіе, нена-
 видаштинѣ рабомъ отънѣждѣ ходатан роди са и мироу
 съвѣзъ, плѣненныи рабомъ избавитѣль приде, борж-

штинумъ съ любовью крѣпкъ покровъ. тѣ бо естъ миръ нашъ, іемоуже съподобимъ са наслаждати са въ-
сѣгда благодѣтнѣхъ самого Христоса, іемоуже слава и
дрѣжава въ вѣкы вѣкомъ аминь.

Мѣсца марта кѣ. мѣчение сватааго Иринеа.

Егда правъ благъ съ добротѣстнѣмъ въздрастѣ болѣ-
шихъ желая страхъ божии приметъ, тѣгда въсе іеже
въ семь житии прѣвидѣвъ къ обѣщаныхъ благыхъ
приятно подвижаетъ, да ꙗже послоушанимъ акты сж-
шта вѣроу твѣрдоу вида вѣждеа, та же пакы божи-
еѣхъ словоу въспримъ славить господа, іеже бѣстъ и о
блаженѣмъ Иринеи, епискоупѣ еремискааго града, крото-
сти ради лихъа, и іеже о божии доброговѣнии дѣла
оутвѣди нареченое. постигышоу бо гонению, іеже
бѣстъ при Диоклитіанѣ и Маѣмніанѣ цѣсари, при-
веденъ оубо бѣстъ сватый Иринеи къ князоу Проваю, и
въпрошенъ бѣвъ, аште хощетъ пожръти богомъ,
отвѣшта блаженый Иринеи глагола. нѣ и жити же съ
вами не хощѣ. тѣгда повелѣ затворити и въ тѣмници
многомъ же днѣмъ минувшемъ, сжштѣ іемоу въ тѣм-
ници, въ полоу ношти пришѣдѣшоу князоу изведенъ
бѣстъ пакы блаженый Иринеи, и различны мѣкы
сѣтѣмъ и въпрашаемъ. по что не пожреш; отвѣ-
шта глагола, ꙗко бога имамъ, іегоже из млады

връстѣ чисти навъкохъ, и глаголемъ вамъ богомъ не поклонѣ са. Провъ рече: приобращи жизнь сѣбѣ, доволѣетъ ти иже приа досажденни. сватъи Иринеи рече: не приовраштѣ смърти жизни прѣдълежащи, нѣ да отъ бога жизнь примѣ. Провъ рече: имаши ли женѣ; отъвѣшта: не имамъ. се же глаголаше блаженъи Иринеи господъи заповѣдъ съконъчаваа глаголѣштѣ: любаи отъца и матери или братиѣ или женѣ или чада паче мене нѣстъ мене достоинъ, на нѣже заповѣдъ възираа блаженъи на небо имѣаше оумъ, видѣти желяа славу господъи и все чловѣческо житиѣ оставивъ, ничѣсоже паче господа вѣдѣти же и имѣти исповѣдаше: пакы оубо рече къ нѣмоу князю: вѣдѣ та сынъ имѣшта, понѣтѣхъ дѣлама пожри. онъ же отъвѣштавааше: сынове мои бога имѣтъ, якоже и азъ, иже можетъ а сънабѣдѣти, ты же повелѣноѣ ти сътвори. Провъ рече: съвѣштаваѣ ти, юноше, пожрѣти, да не различънымъ мжкамъ прѣдамъ та. сватъи мжченикъ Иринеи рече: не жърѣ, твори, иже хоштеши, оувѣси бо, яко силоѣ христосовоѣ довые все сътрѣпѣ. Провъ рече: иельмаже не хоштеши повинѣти са цѣсароу, въ рѣкѣ въръженъ бѣдѣши. Иринеи рече: ты различъными мжками прѣштааше оуморити ма, и азъ надѣахъ са, яко мечемъ отъсѣчѣши ми главѣ, за не молѣ та, повели и то сътворити, да оувѣси, како крѣстиани смъртъ прѣобидѣти навъкохомъ христосовы ради любви. разгнѣвавъ же са къназь о дрѣзости сватааго мжченика Иринеа повелѣ мечемъ оусѣкнѣти н. сватъи же мжченикъ яко въторѣи вѣнѣць полоучивъ рече: благодарѣтъ исповѣ-

дѣва брата Барахисии и Іѡна именемъ нарицаема, мж-
жа правдива, испльнь сжшта вѣры и хранашта запо-
вѣди господня съ страхомъ. снѣ оубо сватаѣ слышавѣ-
ша гонѣнне крѣстианьско, оставивѣша жилиште свое
идоста на мѣсто то, идеже нечѣстивии вѣсви мжчаахъ
крѣстианъ горьцѣ. бывѣшема же има въ вѣси Бардіа-
ховѣ и приближивѣша са къ тѣмници, идеже вѣси крѣ-
стиани затворени бѣахъ, и припадѣша къ тѣмнич-
ноуоумоу стражоу моласта и, да выидета въ тѣмницѣ
вѣлѣзѣша же обрѣтоста девать мжжъ крѣстианъ затво-
ренъ, и видѣвѣша ѿ въ мнозѣ скръби сжшта цѣловавѣ-
ша ѿ и начаста оувѣштавати ѿ глаголѣшта не оубоимъ
са ничѣсоже, братъѣ и отъци, нѣ въ има распатаго
постраждамъ въ єдинѣ часѣ, да примемъ вѣчньѣи
животъ, ꙗкоже и отъци наши и страстотрѣпци и мж-
ченици приаша. такожде же и ти мжченици видѣвѣше
сватаѣ Іѡнѣ и Барахисіѡна и оусердѣнѣиши бывѣше о
пришѣстѣиію, такожде и їѡно много поучаахъ свата-
ѣ, и другъ друга акы благодѣтньѣимъ масломъ на
трѣпѣнне мжжъ и на сѣврѣшенне мжчениѣ помазаѣште
оукрѣпѣахъ. сватѣимъ же мжченикомъ затворенѣимъ
въ тѣмници имена сѣтъ си. Занидас, Лазарѣ, Маро-
дас, Нерсис, Иана, Марїе, Явигос, Симвоидис, Сава-
сии оубо мжчени бѣша. тѣгда скръби примѣше многы
и въ подвижанни мжченичѣстѣѣмъ сѣконьчаша са, те-
ченне сѣврѣшивѣше добрѣ, и страстѣнѣимъ и не тѣлѣ-
ѣштѣимъ ни оубадаѣштѣимъ вѣнѣцемъ оубазоша са.
мжченомъ же бывѣшемъ тѣмъ сватѣимъ и възле-
тѣвѣшемъ на небо и въ агѣльскѣи ликѣ вѣчиненомъ

бѣвѣшемъ, по томъ нѣкотори отъ влѣхвѣ обадиша
 сватаѣ Іѡнѣ и Барахисна къ трѣмъ старѣшинамъ
 влѣшѣскимъ Масдрадоу, Сирадоу, Маарнисоу, сж-
 даштинимъ сватѣимъ глаголюще: та ни жьрета, ни
 повиноуѣта са цѣсарю повелѣнию, ни рачита поклони-
 ти са огню и слѣньцоу, ни водѣ, ѣште же къ сем(оу
 глаго)лаахъ, ѣко девать мжжѣ они тог и не
 повинѣша са цѣсароу повелѣнию, имъже тѣма двѣма
 13 бѣахъ отъбращени. тѣгда исплѣнивѣше са ярости
 многы старѣшинны жрьреческы повелѣша привести ѣ
 приведенома же има бѣвѣшема и ставѣшема прѣдъ
 старѣшинами влѣшѣсками глаголаша има влѣсви за-
 клинаѣмъ ва о неповѣдимѣмъ нашемъ цѣсарѣ Саво-
 ринѣ, безъ лѣжа отъвѣштаванта намъ, о немъже въ-
 прашаѣмъ ваю: творита волѣ цѣсарѣ и повиноуѣта
 са повелѣнию ѣго и покланѣѣта са слѣньцоу и огню и
 водѣ по закону и по заповѣди цѣсара нашего или ни;
 отъвѣштавѣша же сватаѣ Іѡна и Барахисни глагола-
 ста имъ: да глаголютъ, а въ послоушантѣ акты князи
 и сждиѣ цѣсара персѣска, имъже избѣрани ѣмоу ѣсте
 и правѣдики сждиѣ, и того ради избѣравѣши сждѣ въск
 свои въ ржцѣ ваши прѣдастѣ, да въ правѣдж сжди-
 те, а не кесправѣдны дѣлаѣте: нынѣ оубо въ славѣ-
 нныѣ сждиѣ не подобѣтъ въ земѣнаго цѣ-
 сара боити са, нѣ оногѣ давѣшааго вамъ мждрость и
 смѣсль, имжштааго власть небесы и земьѣ и въск-
 цѣмъ дѣханиимъ, иже положи прѣдѣлы и оустави
 часты, и даѣтъ мжд(рость) дастѣ вамъ мждрость, да
 по мжд(рост)и вашѣи сждите въ правѣдж по плѣт . . .

подобныи мѣ вамѣ зачинаеѣтъ оубо васѣ вѣроу и истинѣ-
 ноу, повѣдаите намѣ, коего бога подоваатѣ нама
 отърешти са, небесѣскаго ли или земѣнааго, вѣчѣнааго
 ли или маловерѣменьнааго; мы оубо вѣроуемѣ въ бога
 сътворивѣшааго небо и земь, и не вѣроуемѣ къ чо-
 вѣкоу тѣлѣннѣоу, не можеѣтъ оубо вѣровати въ члове-
 ка, иже мало поживѣтъ оумираеѣтъ и погрѣбаеѣтъ са яко
 и мы. то слышавѣше же вѣсьи отъ нею, разгнѣваѣше
 са велми повелѣша принести жъзanie шипчано неоцѣ-
 штено на мжчение сватоу ю Іѡны и Барахиса, отълж-
 чивѣше са разно, да не слышита кѣждо юю въпрашанны
 подроуга си, и оукрѣпитѣ са на троудѣ христосовѣ.
 прѣдъсѣдѣше же Масрад и Сирод и Марнисин, три
 старѣшинны вѣлѣшѣскы, на въпрашание сватоу ю, и по-
 велѣша съ яростнижъ вѣвести сватааго Іѡнѣ едного.
 въведеноу же вѣбѣшоу Іѡнѣ рѣша къ немоу вѣсьи.
 что ти са мѣнитѣ, аште оубо чѣтеши и поклониши са
 слѣнцоу и огню и водѣи съконѣчаеши повелѣнне цѣса-
 ре. аште ли то, вѣзложимѣ на та мжкы жестоки люты
 зѣло, не помышлѣи же въ себѣ, яко мы хоштемѣ, да
 подѣлѣиши ты что зѣло, мы не хоштемѣ тебѣ зѣла
 никакогоже, аште не ты самѣ вѣсхоштеши зѣло прио-
 брѣсти себѣ. отъвѣштаѣвъ же блаженны Іѡна рече имѣ.
 азѣ сего житиѣ не трѣбоуѣж христосова житиѣ ради,
 прѣходитѣ бо и николи прѣбываатѣ, да оубо того ради
 николиже не отъврьгъ са господа моего Ісѡс Христоса,
 живѣштааго въ вѣкы, яко тѣ естъ надежда вѣсѣмѣ
 крѣстианомѣ, и не осрамыжѣтъ са вѣси вѣроуѣштни
 въ нѣ, за не тѣ обѣшта намѣ глагола. аминѣ, аминѣ

глаголю вамъ иже отъверъжетъ са мене при чловѣцѣхъ,
 то и азъ отъверъгъ са іего при отъци моємъ небесъ-
 стѣмъ и при сватыхъ аггелѣхъ, прити бо иматъ на
 облацѣхъ небесъскыхъ въ славѣ отца своіего и сваты-
 нхъ аггелъ и архаггелъ, и оуже оуготовыіено отъдати
 комоуждо чловѣкоу по дѣломъ іего, ныны оубо то слы-
 шавъше повелѣніе, іеже повелѣно въ іестѣ о мѣнѣ
 творити, то скорѣіе творите, не же помышлѣните, іако
 оставыхъ домъ господень, іельмаже тѣ ны сътвори
 слоужити въ домоу іего сватѣмъ, и рече намъ въ іе-
 сте свѣтъ мироу, и пакы въ іесте соль земли, аште
 соль овоуміетъ, то чимъ осолить са; аште оубо, іакоже
 въ глаголете, повелѣніи цѣсаря послоушаємъ, и запо-
 вѣди іего сътворимъ, то не мы іедини отъверъжемъ са
 господа нашего, нѣ наше отъверъженіе въскхъ вина
 вждетъ. то слышавъша отъ нею старѣшинны вѣ-
 шьскыа, разгнѣвавъша са зѣло повелѣша звазати и по
 пересскоу законѣ, и проврѣша жъзлъ междуу рѣкама и
 стегноу іего, и вѣкаше сѣда сватын на земнѣ сѣдаштоу
 же іемоу мжчахъ и жъзانیемъ осжкатоу, до толѣ же
 мжчиша и, донѣдеже ребра іего оголиша мжчимъ же не
 отъвѣштавалаше ничесоже, нѣ славыше бога глагола
 слава тебѣ, боже отъць нашихъ Авраама, Исаака и Іаковъ,
 изведи насъ изъ мира сего, іако съподобилъ іеси
 привести насъ на вѣржъ сватыхъ своихъ, и ныны, госпо-
 ди, даждѣ намъ трѣпѣніе, да сътворимъ и съсконѣ-
 чаємъ въса, іеанко заповѣда намъ сватын твои доухъ,
 и съподобн ма мжченичъскымъ съвършениимъ въго-
 дити тебѣ, того бо по въса дѣни ожидаѣхъ, и си рекъ

свѣтъ ѿ Іѡна рече гласомъ великомъ къ вѣхвомъ: азъ
отъ княза вашего и отъ вѣсѣхъ другъ вашихъ, иже
сѣтъ аггелы сотонини, отъстѣпѣхъ и отъмѣстѣхъ са
вѣсѣхъ ихъ и отъ слѣнца и отъ луны и отъ звѣздъ и
отъ огня и отъ воды, аже мѣните богы, штоуждѣ ѡсмы
отъ нихъ и не поклонѣхъ самѣхъ бѣхъма, нѣ вѣроужъ азъ въ
отца и сына и свѣтаго дѣуха, въ прѣчистѣхъ троицѣхъ
спасѣхъштѣхъ всѣхъ миръ, иже и богы ваша сѣтвори-
ша, имѣхъже нѣудите ма покланѣти са. си слѣшавѣше
старѣшинны вѣхъскыѣ повелѣша жжемъ за ногъ
поврѣзѣше и вѣшти вѣнъ на мразѣхъ и прѣвѣти ѡмоу
на ледѣхъ всѣхъ ношѣхъ, вѣкаше бо зимно вѣрма, и вѣости
ѡго, что сѣтворитѣхъ ледѣхъ. они же сѣтвориша тако и
вѣдоша ѡго съ страхомъ великомъ оставивѣше и тоу
до свѣта. пакы же сѣдоша безаконници на сѣдишти сво-
ѡмъ и повелѣша слоугамъ привести прѣдѣхъ лица ихъ
свѣтаго Бѣрахисѡна. вѣшѣдѣшоу же свѣтоѡѡмоу и
ставѣшоу на сѣдишти рѣша къ ѡмоу вѣхъви: чѣто мы-
слиши, Бѣрахисѣ; жѣрѣши ли и поклониши са слѣнцоу
и огню и водѣхъ, ѡкоже послѣшавѣхъ поклони са и бѣратѣхъ
твои Іѡна, или примѣши раны на тѣлѣхъ своѡмъ;
отъвѣштѣвѣхъ же свѣтъ Бѣрахисѡнъ рече имъ: ѡкоже и
Іѡна поклони са, ѡмоужѣ поклони са, то и азъ пачѣ по-
клонѣхъ са, славословѣхъ и вѣзношѣхъ и. вѣхъ глаголасте
лѣжѣхъ ѡ ѡмѣхъ, нѣ истина не дастѣхъ ѡмоу того сѣтвори-
ти: кто бо бѣхъ вѣзмогѣхъ ѡсѣлѣтити ѡумъ сѣдѣчѣхъхъ
ѡго, да бѣхъ са поклонилѣхъ тои твари, ѡже слоужитѣхъ
чловѣкомъ и оставилѣхъ сѣтворѣшаго и; аштебо дѣло
чѣстѣно бѣло, то славѣхъ ѡубо бѣхъ отъ чловѣкѣхъ слоужѣ-

жение принималъ, и не бы слоужилъ намъ рабѣскомъ
 чиномъ. се бо нынѣ видимъ, яко богати и ништин и
 зѣли и добрини отъ того слоужежъ приѣмыжъ, и рабъ
 іестъ огнь вашъ чловѣкомъ боѣшнимъ и сѣтворивъ-
 шимъ и. тако оуставивъшоу намъ, якоже оубо не-
 правѣдѣно іестъ іеже ноудити насъ, да поклонимъ са
 слоужекъ мира сего, богъ на работѣ тѣ огнь дастъ
 намъ чловѣкомъ и остати са бога сѣтворѣшааго неко и
 земли и море и вса іаже въ нѣхъ, нѣ лѣпо іестъ паче
 ономоу хвалѣ и поклонъ и чѣсть отъ цѣсарѣ же и князь
 и воєводѣ и отъ всєго дѣхання приимати, иже сѣтво-
 ри вѣсотѣ и гаженины іегоже гажбокыа мѣсли не мо-
 жетъ никтоже домыслити са, ни възърѣти доволѣнъ
 на вѣсотѣ славы, имже трѣбѣемъ іего вси сынове
 чловѣчѣстни. тѣ бо іестъ крѣманъ всѣхъ населѣнѣхъ и
 вса мѣдростиѣхъ своєѣхъ оуготови, се же трѣбоуєтъ отъ
 насъ, да вѣмъ има господа нашего вси сынове чло-
 вѣчѣстни а не соіуетъныими дѣлаы и лѣстыми прѣан-
 штаємъ са, тѣ бо рече не сѣтворите себѣ капиштѣ ни
 покланѣнте са дѣломъ рѣкѣ вашихъ ни инои твари ни-
 коєиже, за не азъ іесамъ господѣ богъ вашъ ис прѣва
 сѣ и до конца прѣкѣываа, и нѣстъ иного бога развѣ
 мене и славы моєа иномоу не дамъ, ни благоизволе-
 нни моєхъ ваимимъ, ни чѣсти моєа подамъ капи-
 штемъ, азъ оуморѣ и оживѣхъ, и никтоже іестъ, иже
 оубѣжитъ рѣкоу моєю. тѣгда разгнѣваша са старѣ-
 шинны вѣлѣшѣскыа. слышавъше рѣчи тѣ отъ нѣго на-
 чаша чоудити са имъ и трѣпѣнию ихъ и рѣша. не въ-
 прашанамъ іего нынѣ, да не никтоже отъ чѣжштинѣхъ

и кланяющихся са свѣцѣмъ и огнѣмъ и водѣмъ оуслышатъ таковыхъ словесъ его, и отвѣръгнутъ са и ти такожде, и отвѣстжатъ отъ жрътвъ, нѣ паче оуслышавъ ихъ ношати, да никтоже разоумѣетъ глаголемыхъ отъ нею, ни яже отъ насъ творимыхъ. и вѣстъ тако. и вѣсташа тогда отъ сѣдишта не сѣдяти. сѣдѣше же ношати и мѣлчанію сѣшѣмъ многоу повелѣша привести свѣтааго Параклисиа. приведеноу же емоу вѣдѣшѣмъ и мѣлчанію сѣшѣмъ многоу послоушаахъ его. много оубо вѣхвомъ вѣпрашахъшемъ его и свѣтоумоу божию мудростию прѣодоувавѣшѣмъ имъ разгнѣвахъше са безаконници повелѣша принести свѣдѣнію мѣдѣны, и радехъше ѿ паче огнѣмъ подѣложиша подѣ обѣмъ пазоуѣмъ, и рѣша къ емоу вѣсви. тако ми вѣнцы цѣсара персѣска Савориа, яко аште не пазоуѣхъ истрасеши любо и единаго свѣдѣнію, и да падетъ на земли, то да вѣси, яко оубе вѣмъ извѣсто, яко отвѣръже са бога своего. отвѣръгавъ же свѣтъ Параклисиа рече къ нимъ. слоугы сотонны и князи грѣшныи, тако ми спасение бога моего и погнѣбѣ сотонны отца вашего, не имамъ оубоати са отъ бога вашего ни единаго отъ свѣдѣнію повѣрѣти на земли, нѣ имене ради Христа моего оудръжжѣ. азъ же нынѣ закланъ въ богомъ живѣимъ, къ сенъ мѣцѣ аште и нынѣ имате мѣжы люты, то наведѣте на ны. кто бо естъ исхъданъ на рѣтъ, и не вѣдаа са вѣсѣмъ сѣдѣцемъ на сѣмрѣтъ, да вѣзметъ славъ великъ и дары отъ цѣсара многы и санъ великъ; то рекъшѣмъ свѣтоумоу Параклисию вѣзвѣсѣхъше са велики вѣсви повелѣша принести олово и растопивъше вѣзлѣ-

яти на очи и въ ноздри ѿмоу вѣлиити и въ оуста и въ
 оуши, да ни слышитъ ни глаголетъ, и по томъ пове-
 лѣша слоугамъ глаголюще: поимъше и ведѣте въ тѣм-
 ницѣ и поврѣзъше за єдинѣ ногѣ повѣсите и тоу, и
 сѣтвориша тако. и то имъ рекъшемоу повелѣша пакы
 нечѣстивии вѣски привести к ѿни
 пришѣдъшоу же ѿмоу глаголаша к ѿмоу вѣски приве-
 сти к ѿнимъ блаженаго Іѡнѣ. пришѣдъшоу же ѿмоу
 глаголаша к ѿмоу вѣски: чѣто єсть, Іѡна; како єсть
 пльть видѣти ти, и како прѣвѣ ношѣ онѣ вѣсѣ стоѣтъ
 врѣхоу леда и на лютки стоудени; отъвѣшта к ѿнимъ
 блаженъи Іѡна и рече: вѣдѣште вѣдѣте сѣди и цѣла-
 ри, ꙗко богъ мой, иже изволи доуша мою, отъ нелѣ-
 же роди ма отъць мой и помъиѣ и вѣдѣ, николи-
 же таковыѣ добры подастъ ми ношѣ, не помъиѣ
 єште, отъ нелѣже є оумъ въ чловѣцѣхъ, и оувѣдѣхъ,
 чѣто є чвѣство, ꙗко такова покойна прѣиде надъ
 мноѣ ношѣ, приде ко ми лѣгъи отъ дрѣва сватаго,
 на немъже распатъ вѣстѣ господь мой Іѡсѣ Христос.
 се рекъшоу сватоуоумоу Іѡнѣ отъвѣшташа вѣски и рѣ-
 ша к ѿмоу: братъ твой Барахисни отъверѣже са бога
 твоего, а ты прѣвѣваєши єште к ѿмоу; отъвѣштавъ
 же сватъи Іѡна рече к ѿнимъ: вѣдѣ и азъ, ꙗко отъверѣ-
 же са дѣвола и вѣсѣхъ аггѣлъ єго, и владыцѣ Хри-
 стосоу сѣврѣшенѣ самъ са єсть принесѣ. глаголаша ѿ-
 моу вѣски: не погоуки зѣлѣ доуша своєѣ, оуѿе ко ти
 єсть отъврѣшити са бога своєго. отъвѣштавъ Іѡна
 рече к ѿнимъ: слѣпѣи и жродивни, глаголете вѣ сами, ꙗ-
 ко мѣдри єсмъ, и мѣдростиѣ нашеѣ изобразѣмъ

истѣнж. можетъ ли чловѣкъ имѣ пшеницѣ въ житѣ-
 ници своѣи лежаштъ и храни ѿ, дѣждоу же и тѣчамъ
 и громоу и мѣлкимъ нахѣдаштемъ, не вѣзмѣшоу
 отъ пшеница въ рѣкоу своєю и сѣяти въ нѣма господѣ-
 нѣ и сѣавъ ожидаѣтъ пришедъши жатвѣ наплѣнни
 гоумно отъ малааго оногѣ, ѿже вѣсѣла надежда ради ѿго,
 ѿже имѣ къ Христосу. аште ли да не вѣрѣжетъ пше-
 ница лежати ѿи въ житѣници, и да не вѣскѣетъ отъ нѣмъ,
 то осѣждѣетъ пшеница, не можетъ бо изобилѣвати.
 такожде и въ насѣ чловѣцѣхъ ѿстѣ видѣти, аште кто
 погоубитъ доушѣ имене ради господа нашего Ісуса Хри-
 стѣ, то ѿгда хошетъ обнавѣити сыны чловѣчѣскы,
 ты надѣжштѣ са на нѣ и твораштѣ волѣ ѿго обно-
 витъ са свѣтомъ онѣмъ своимъ, иже не прѣходитъ, ни
 разарѣетъ са николиже, и прѣбидѣвшѣ заповѣди
 ѿго вѣврѣжетъ въ огнѣ не оугасѣемъ. слышавъше же
 то вѣсѣи онѣмѣша на много вѣрма, словесемъ ѿго чоу-
 даште са. послѣжде же отъвѣшавъше рѣша ѿмоу. не
 прѣлиштаи себе, Іѡна, и послоушати ѡнѣни. отъвѣ-
 шавъ же блаженъи Іѡна глагола къ нимъ. добрѣ рѣ-
 сте, ѿко прѣлиштаѣтъ ѡнѣни, нѣ отъ васѣ поганъи-
 нѣхъ не прѣлиштаѣтъ ино ничтоже чловѣкъ, нѣ тѣчѣж
 житиѣ мира сего, а иже вѣкоушѣетъ скрѣби господѣнѣ,
 то не прѣлиштаѣтъ са николиже, ѿкоже бо богатъ нѣкто
 пирѣ великъ гостемъ своимъ оуготовивъ и посѣлавъ
 позѣванъи имъ, изъхѣдаште зѣванни къждо исѣоѣго
 домоу вѣдатъ извѣстѣнѣ, ѿко идѣтъ на веселиѣ, и сѣ
 оусѣрднѣмъ на пирѣ приходатъ. вѣшедъше на обѣдъ
 и сѣдъше на трепезѣ вѣксѣвшѣ вина, да аште добро

вждетъ, то сладыцѣкъ ниѣтъ отъ него, и възвеселатъ са,
 и отъ оупитиѣ не могжтъ ити въ домъ своѣ, по неже
 много сжтъ пили въсладиѣше си виномъ, донѣдеже
 приджтъ свои имѣ, и имше привежтъ въ домъ своѣ.
 за оутра въстаѣште, ѣгда исжчатъ вино, радоуѣтъ са
 зѣло, ꙗко оу своихъ сжтъ си дома лежали. такожде и
 раби христосови, ѣгда видатъ, ꙗко зовжтъ ѿ сѣдиѣ
 на сѣдиште, то вѣдатъ, ꙗко на троудѣ и на ноуждѣ
 иджтъ, ѣгда иджтъ, и опиѣтъ са отъ мѣкѣ и отъ
 любѣве христосовы, то оуже к томоу не помьнатъ ни
 домовъ, ни чада, ни имѣниѣ, ни могжтъ приобрѣсти
 ни злата, ни сѣребра, ни иного ничьсогоже, ꙗже въ
 мироу семь, нѣ прѣбидатъ и цѣсара и княза, ожидаѣ-
 ште ѣдного тѣчѣж цѣсара великааго Христа, ꙗгоже
 воини ѣсмѣ мы, въ роды родѣ прѣбываѣштъ (ъ) ѣмоу, ꙗ-
 гоже цѣсарство не прѣходитъ, нѣ прѣбываатъ въ вѣкы.
 то рекъшоу сватоуоумоу Іѡнѣ повелѣша вѣски прѣсты
 ѣмоу отѣсѣкати обоѣ рѣчѣныѣ и ножѣныѣ и поматаша
 ѿ прѣдѣ сватымъ Іѡнѣ, и рѣша къ ѣмоу вѣски. се,
 видиши, како расыпахомъ прѣсты твоѣ по земли, пож-
 ди оубо, ѣгда вѣкма вждетъ жатвы, то приджтъ ти
 мнози прѣсти. отъвѣштавъ сватын Іѡна рече. азъ
 многѣ рѣкѣ не трѣбоуѣж, нѣ ѣстъ богъ съзѣдавши
 ма, иже пакы обновитъ ма обновѣенниѣ своимъ, ꙗ-
 же хошетъ творити о насѣ. то слышавъше отъ него
 вѣски и ярости исплакѣше са повелѣша възварити
 пыцѣль въ конѣкѣ, и повелѣша слоугамъ, да одержтъ
 грѣгомъ всѣхъ главѣ ѣго, ѣдоуѣже власи сжтъ, к то-
 моу же и ѡзыкъ ѣмоу оурѣзати, и сътвориша тако. и

ниша са лица вѣсѣмъ о блаженѣмъ Барахисни, и повелѣша влачити и по трънню, и по томъ повелѣша принести тръстие, и расцѣпивъше на двѣю обложити по плати ѿмоу и вѣвнѣмъ обзавѣше сътагнѣти, донѣдеже погразнѣтъ тръстие въ плати ѿго, и повелѣша извлачити тръсти из ѿго, да съ тръстиѣмъ и плать ѿго вѣздирѣтъ са, и сътвориша тако слоугы, и извлачиша тръстие съ плати ѿго. по томъ же повелѣша нечѣстивни вѣсви, и вѣложиша и въ вратъ, иже и сватааго Іѡнѣ, и тоу съломиша вѣса кости ѿмоу. по томъ же повелѣша слоугамъ, и принесоша пѣцѣмъ гораштъ, и вѣлиша въ оуста ѿмоу, и тако прѣдастъ доушѣ сватѣи Барахисни, и тако пострада съ вѣсми сватѣи. слышавъ же мжѣ нѣкто докроговѣниѣ, именемъ Іудисотъ, ѿко съконѣча са сватаа Іѡна и Барахисни, приде и искоупи оу стражѣ тѣлесѣ сватоу, пѣтъ сътъ и три сѣребрники давъ, не тѣчѣмъ же сею ѿдиною двѣю сватоу искоупитъ тѣлеси, нѣ и нѣхъ, иже прѣдъ тѣма мжѣни бѣша. кѣ же са мжѣ тѣ продавѣшнимъ тѣлеса, ѿко никтоже отъ князѣ вашихъ не иматъ оувѣдѣти бѣвѣшааго, по неже не прѣва дроугъ бѣ мжѣ сихъ съконѣчавѣшихъ са. съконѣчавѣшихъ же са сватѣихъ имена сѣтъ си. Іѡна, Барахисни, Занида, Лазаръ, Персесъ, Ила, Якивъ, Марисъ, Марѣда, Симвендис, Сава. си ѿдин на десѣте стрѣотрѣпѣи и добропѣдѣни мжѣници троудиша са дожи до конѣца Христоса ради, за не и одѣни бѣша свѣтлою одеждею и не оувадажштинимъ вѣнѣцемъ вѣнѣчани тѣмъ Христосомъ, нѣже сватѣихъ молитвами да помиловани

БЖДЕМЪ ВСИ. СЪКОНЬЧАША ЖЕ СА СВАТИИ ХРИСТОСОВИ МЖ-
ЧЕНИЦИ ДЕВАТЬ ИХЪ МѢСАЦА МАРТА КЗ, А ДРУГАЯ ДѢВА
ТОГОЖДЕ МѢСАЦА КД. СЪПИСА ЖЕ ПАМАТЬ СВАТЫИХЪ ИСАИИ
И КЪТО ИМЕНЕМЪ, СЫНЪ АДАВОВЪ ОТЪ ЗЕМЛЯ СЫ АРЗА-
НИНСКЫ, ИЖЕ БѢКАШЕ ШЛЪ СЪ ВЛХВЫ ПОСЛОУШАТИ ТЪЧКЫЖ
БЫВАЮЩИХЪ, ИЖЕ ПРѢБЫВЪ ПО СТРАДАНИИ СВАТЫИХЪ И
ВСЕ ИС ПРѢВА ДОЖИИ ДО КОНЬЦА ЗѢЛО ИСТИНЬНЪ СЛЫШАВЪИ
ВИДѢВЪ ПОТЪШТА СА СЪ ВСКЪКОЖ ТВРДОСТИИЖ СЪПИСАТИ
НА ВЪЗГРАЖДЕНИЕ И ОУСПѢХЪ И СЪПАСЕНИЕ И ОУСПѢХЪ ПО-
ЧИТАЮЩИИМЪ, ИКОЖЕ И ИНѢМЪ ПОДРАЖАТЕЛЕМЪ ТАКО-
ВЪА О ХРИСТОСѢ БЛАГОДѢТИ, ИМОУЖЕ СЛАВА И ДРЪЖАВА
ВЪ ВѢКЪ ВѢКОМЪ АМИНЪ.

МѢСАЦА МАРТА Л. ЖИТИЕ ПРѢПРОСТЬ ОТЬЦА
ІІШАНА ИГОУМЕНА СВАТЫА ГОРЫ СИНЕИНСКЫ, ИЕ-
МОУЖЕ ПРИРОКЪ СХОЛАСТИКЪ.

ЕЖЕ ОУКО КОТОРЫИ ІЕСТЪ РОДИВЪИ ДОКЪАГО СЕГО И
ВЪСКРЪМЪИ ПРѢЖДЕ ЧРЪНОРИЗЪСТВА, ДА ТАКО РЕКЖ,
ЧОУДЪНЫИ ГРАДЪ ЗЕМЪНЫИ ІЕСТЪ, И КѢТЪ ЖЕ МИ ПОТРѢБА
ГЛАГОЛАТИ О НЕМЪ, А ІЕЖЕ КОТОРЫИ ІЕСТЪ НЫНИ ПРИИМЪИ
И БЕЗЕРАШЪНЫИМЪ БРАШЪНЫМЪ КРЪМА ЧОУДЪНАГО СЕГО,
ТО НЕ НЕ ВѢДѢ, НЪ И ЗѢЛО ВѢДѢ, ІЕСТЪ КО И ТЪ НЫНИ
ВЪ ОНОМЪ, О НЕМЪЖЕ ВЕЛИКОМЪ ГЛАСОМЪ ВЪПИЕЪ ПАВЪЛЪ
ГЛАГОЛА. ИХЪЖЕ ЖИШТЕ НА НЕБЕСЕХЪ ІЕСТЪ, НАСЫШТАА
БРАШЪНЫМЪ БЕЗВЕШЪНЫИМЪ НЕ НАСЫТАШТААГО СА И

невидимааго бога доброты дозѣра, яко разоумѣнныимъ оумомъ тѣчиѣ дозѣра и чоуда са, достоиннѣны троудѣ своихъ дары примѣ и вѣнѣца кѣ тѣмъ причетанѣ бывѣ и присно съ тѣми прѣбываа, нхъже ногы стоатѣ оубо кѣ оуправыѣнии, и како оубо тоу съ безвѣстѣнными вѣштѣнныи притекѣста, повѣдѣ авѣ шесть на десате лѣтѣ оубо сжштоу блаженооумоу вѣстоѣ, тысаштѣноу же разоумѣннѣ хытѣроствнѣ приведе са самѣ, яко нѣкака чиста самонзвољна жрѣтва, кѣ великооумоу чистителю, тѣло оубо свое на снненскѣ горѣ принесѣ, а доушѣ на небесѣскѣ, якоже мѣнѣ, и отѣ того самого мѣста велико, нѣ невидимооумоу оуправыѣннѣ и оуспѣхѣ приобѣрѣсти помыслнѣ, и тоу живѣ велико съмѣреннѣ примѣ отѣскѣ отѣ себе вѣса своа вола, и прѣклони вѣнѣ своѣ на съмѣреннѣ, и тако стрѣмѣ оумрътвнѣ са самохотѣ, яко бесловеснѣ нѣкакѣ и несамовольнѣ доушѣ имѣ, и ѣствѣтнааго ѣствѣта измѣненѣ имѣ вѣхѣма, а се ѣстѣ чоуднѣкѣ, ѣже вѣ мнозѣ прѣмѣдрости си простѣннѣ же житнѣмъ и съмѣренннѣ отѣгѣна прѣмѣдростѣно величннѣ таче по деватѣнадесатѣнѣмъ лѣтѣ, акѣ нѣкого съла и застѣпнѣника кѣ вѣшнѣнооумоу цѣсароу оучителѣа своѣго прѣдѣпосѣлавѣ, изиде на мальчанѣноу мѣсто, вѣ рѣжоу несѣ яко орѣжнѣ на оутвѣрѣждениѣ себѣ игоумѣна молитвѣ. патѣ пѣприштѣ же вѣ дада отѣ манаствѣрѣ мѣсто примѣ сѣде, мѣстоу же томѣ има Ѳолаас, четѣри десате же лѣтѣ сътвори тоу сѣда безѣ сътѣжениѣ, и гораштѣ любѣкѣ и божѣствннѣмъ огнѣмъ разгараа са присно. и кто ѣстѣ доволенѣ словесѣ исповѣдати того довыѣ-

сти и троуды, аже сътвори тоу сѣда; обаче то понѣ мало отъ начатѣкъ съповѣмъ блаженааго сего благоизволенія. идѣѣше оубо отъ всего, нѣ по малоу зѣло, заповѣди ради не тѣмъ величаѣтъ са, нѣ да присно съмѣрениѣ имать, отъ масти же вѣскома добыѣ съхрани са, по вса часты съмрътъ помышлѣа доушж своѣж вѣстави на больша троуды, послоушанимъ же мжителя враждж яко мечемъ отъсѣче, затворенимъ же и мальчаниемъ паѣчинъ хоуждѣшжж славж оумори, како ли съповѣдѣ, аже при насъ вѣнѣца исплете себѣ сльзѣнымъ точениемъ, нѣже тинное дожини доныны прѣбываатъ дѣло въ пештерѣ, аже маломъ отъстоѣше отъ хызинъ ѿго; въ тои же вѣсѣгда сѣда съ сльзами плакаше са, и кричааше, и вѣпѣаше велми, якоже се бѣша нѣкомоу оржжимъ очи избадали, съна же толико приѣмыаше, ѿликоже тѣчыж оума не погоубити беснѣнемъ, наиваште же прѣдѣ сънѣмъ молитвы творѣше, и кѣнигы почитааше, то бо ѿмоу вѣаше тѣчыж оуныненію вѣсхлѣштению теченіе же ѿго молитва непрѣстанна а къ богоу любѣ без мѣры, того бо ношѣтъ и день въ чистотѣ житія своѿго яко въ зрѣцалѣ дозѣра не можааше насѣтити са того подражаа житія. Мѣси нѣкто отъ тоу сжштинѣхъ чрѣнѣцѣ моли са игоуменоу, да и бѣ приаѣ Іѡанъ къ себѣ, да ѿмоу бѣ бѣлъ оученикъ, и приноужди и игоуменѣ мола и, и приа и къ себѣ, и вѣаше с нимъ прѣбываа. ѿднож оубо отъ дѣний повелѣ отъць Іѡанъ Мѣсеоу ити нѣ на коѣ мѣсто, и копавѣшоу ровъ съвратити водѣж и привести на папаниѣ зѣлію. дошѣ-

дѣшоу же іемоу нареченаго мѣста повелѣноіе без лѣно-
сти творѣаше. зноу же въ прѣпладѣнии бѣвѣшоу
възлеже **Моу**си подѣ камыкомъ великомъ, и оусѣпѣ
почиваше, не хотѣи же зѣла рабомъ своимъ господь ва-
ри по обычаю, сѣшшоу бо великоуоумоу отъцоу въ хы-
зинѣ и молитвѣхъ творашшоу къ богѣ, въздрѣма са и
оусѣнѣ малы, и видѣ нѣкого въ сватителѣстѣхъ лѣпотѣхъ
възкоуждаѣшѣи, и поносашѣи іемоу о сынѣхъ и глагола-
шѣи: **Іоанне**, како вес печали съпиши, а **Моисе** въ велицѣхъ
бѣдѣхъ прѣбываашѣи; абиіе же въскочивѣ за оученика сво-
іего молитвѣхъ твораіше. таче пришѣдѣшоу іемоу вечеръ
въпрашааше іего: іеда ти са что зѣло сътвори; онѣ же
рече: іако камы великѣ ма хотѣхъ погнести почиваѣшшоу
ми въ прѣпладѣніи подѣ нимъ, аште не бѣ мене на-
прасно възвалѣ, да оштоутивѣхъ отъскочихъ. съмѣренны
же отъць по истинѣхъ ничесоже отъ видѣнныихъ съповѣ-
давѣхъ, таинѣхъ же благаго бога похваляхъ. бѣаше же и
образѣхъ и цѣлитель вѣрѣдомъ невидимымъ, іакоже
нѣкъгда нѣкто **Исаак**и именовѣхъ тажестнѣхъ пактолюбн-
ваго бѣса велики съдрѣжимъ и въ отъчѣанни бѣвѣхъ къ
великоуоумоу семоу отъцоу притече, и съ слѣзами и въ-
плѣми исповѣдааше свои вѣрѣхъ ратѣхъ, блаженны же чоу-
дивѣхъ са вѣрѣхъ іего, на молитвѣхъ станевѣхъ, рече, ѡ древоу же,
и іако молитвѣхъна словеса съконьчавѣахъ са, іеште ницоу
лежашшоу болашшоуоумоу, господь творѣи волѣхъ въго-
дникомъ своимъ, тѣхъ оуслышавѣхъ и раба своіего мо-
литвѣхъ, и облагѣча братѣхъ томоу ратѣхъ, и благодарѣстви-
ста господа бога. нѣкотори завистнѣхъ пострѣкаіеми
азычѣна и владѣника и нарицаѣхъ, аже дѣломъ нака-

завѣ въскрѣсхъ са въскрѣмъ показааше мошти, снѣж по-
 даѣшшоу ѿмоу въскрѣмъ Христосоу, мѣла же все лѣто,
 не глагола ни къ комоу же ничѣсже, ꙗкоже завистьни-
 комъ молитвенникомъ быти глаголѣштемъ, ꙗко источ-
 никъ присно текыи затвори са, и съпасеніе въскрѣхъ по-
 гыбе, оумолѣнъ же бывъ пакы по прѣвѣи са ѡ чинъ, та-
 че чоудивѣше са вси въскрѣмъ оуправыѣннимъ ѿго, како
 ново явивѣша са нѣкого Мѡсеѣ на старѣшинствѣ брѣ-
 тѣѡ възведоша на началѣно свѣштіло свѣштѣ. добри
 же искоусьници глаоумивѣше са и не сѣлѣгаша, нѣ въсхо-
 дитъ на горѣ и тѣ, и непрѣходѣныи прѣкшѣдъ мракъ
 богообразное приѣмлетъ, разоумныими възводимъ
 степенми, законоположеніе и видъ словомъ божіемъ
 отъврѣзаатъ оуста, и доухъ въвлѣче, и отъригнѣ слово
 и словеса и блага съкровишта срьдѣчнаго, и прѣходитъ
 видимаго житія конѣчинѣ въ наставеніи израилѣтѣ-
 скихъ чрѣноризѣцъ, ієднѣмъ тѣчѣѣ неподобнѣ
 бывъ Мѡсеѣви ѿже въшкнѣи Ієроусалимъ въсходъ,
 ꙗкоже онъ въ нѣжнѣи нѣкако сѣлѣганъ быстъ и съ-
 вѣдѣтельствоуѣѣ мнози же тѣмъ и съпасоша, са и съ-
 пасѣштъ са, съвѣдѣтель добри Давыдъ новыи прѣмѣ-
 драго мѣдрости и съпасеніи, съвѣдѣтель же добрыи
 Іѡанъ нашъ прѣподобныи пастырь, отъ ѿгоже за па-
 мать оумолѣнъ бывъ съ горѣ къ намъ новыи снѣ бо-
 говидѣцъ снѣенскыѡ помѣисломъ съшѣдъ показа намъ
 и тѣ богомъ написаны ѿго скрижали изъ вѣнждоу оубо
 дѣиствѣны, изъ вѣнжтрѣ же видѣны имѣшта оутврѣжде-
 ніе глаголѣшта сице. богоу же нашему слава нынѣ и
 присно и въ вѣкы вѣкомъ аминъ.

Мѣсяца марта 14. житіе сватаго Іѡана
епискоупа млычливаго монастыра отца
нашего Евѣм.

Пръвое прѣдъложж въ словеси отъца Іѡана млѣчали-
ваго иже въ монастыри блаженааго Савы, иакоже и
лѣтѣ и житиємъ свѣтъломъ инѣхъ въскхъ старѣ-
ша сжшта. син оубо освѣштенъ отъца нашъ Іѡаннъ
отъ арменѣскааго Никополѣ вѣ, родителю бѣвъ Егкрат-
тиѣ и Еуфимѣ тако нарицаемома, богатѣствомъ
же и слоутнємъ родительскыимъ кыпаштѣмъ и въ
мнозѣхъ старѣшиньствѣхъ градѣскы лѣпѣствовавъ-
шемъ, въ воєводствохъ же и народоводимѣхъ, о
нихъже многы приносятъ повѣсти же и оуправыени-
ѣ, вѣзантинистин же и армениистин отоци, иже да не
съ прѣва повѣсти насыштеннѣ сътворж, хотя прѣми-
нж, та єдина о нѣмъ съповѣдаѣ, иже въскмъ съ про-
ста ѣвѣниѣ наведжштинѣмъ того. роди са оубо, иако-
же тѣ ми съповѣда, въ ѥ днь єнѣара мѣсѣца въ
четверѣтоє лѣто марѣиѣи цѣсарѣства богомъ любѣ-
маго и крѣстиѣнома сжштема родивъшима крѣ-
стиѣнѣ и възвождааше са съ своѣхъ братѣхъ. лѣтоу
же нѣкоємъ минжвѣшоу и родителѣма о Христосѣ
оумѣрѣшѣма и раздѣленоу бѣвѣшоу родительскоу и-
мѣнию, богоносивъ съ отъца богоу са на оучѣстиѣ въ-
давъ и възградивъ въ томъ градѣ црѣкѣвѣ прѣхваль-
нѣи когородици и приснодѣвѣ Марии отъверѣже са
потрѣбѣ мирѣскыихъ осмааго на десѣте своѣхъ вѣстѣхъ

лѣта, и принимѣ десатора брата хоташа са съпасти
 монастырь сътвори тоу по вса же лѣта юности своеѣ
 много полагааше спѣшнѣе чрѣво же дрѣжати и вели-
 чаниѣ прѣбидѣти, вѣдѣ, ꙗкоже чрѣвнаа сътѣсть ни
 бѣдѣти вѣстѣ ни цѣломудрѣствовати, и величаниѣ
 мѣчати не трѣпѣтъ, вѣздрѣжаниѣ же безъ бѣдѣниѣ
 чистѣты и съмѣрениѣ оуправити са не можѣтъ. тако тѣ
 оубо въ юнѣ врьстѣ троуждааше са и оумѣ безъ глаоума
 храна и слово незазорно съмѣшено съ солнѣж божь-
 ствѣннѣи нже плодѣннѣи словомѣ и дѣломѣ на жи-
 тѣи вѣздрѣжанѣи чинѣаше ни обрѣмѣи ихъ пра-
 шта прѣбѣвати, ни безъ искоушениѣ, нѣ по малоу
 ведѣи, и божьствѣннѣи напѣи питиѣ, плодѣннѣи
 ствѣвати подобно зѣваниѣ съсѣждааше. дѣвѣдѣсѣтѣ-
 ноу оумѣ оубо и осмоу оумѣ лѣтоу пришѣдѣшоу и бла-
 годѣти свѣташѣ са ꙗже на нѣмѣ и всѣждоу расхѣдашѣ
 са, севастиискѣи митрополитѣ отъ прослоутиѣ оубо ꙗ-
 же о нѣмѣ прѣклѣниѣ са и отъ колѣннѣска града людиѣ
 оумѣленѣ бѣвѣ, акѣ на ино орѣдиѣ того призѣвавѣ,
 оубе црѣкѣвѣннѣихъ санѣвѣ порѣдиѣ прошѣдѣша поста-
 ви епискоупа нарѣченѣаго града, того епискоупоу оумѣрѣ-
 шоу, и снѣе епискоупѣство неволеѣи примѣи правѣениѣи
 чрѣноризѣскааго житѣи не измѣни, нѣ въ епискоупѣ-
 стѣи акѣ въ манастири троуждааше са дрѣжа са пѣе по
 нѣмѣвениѣ стѣда са не тѣчѣи отъ иноа видѣти са, нѣ
 и самѣ нагѣ видѣти са, помѣшлѣи аѣамоу нагѣстѣи и
 ꙗже о томѣ, и полагааше ꙗединѣ бѣти отъ великѣи
 добротѣи ꙗже не мѣти са, и просто рѣшти всѣмѣи обра-
 зѣи творѣи спѣхѣи вѣгодити богу аѣчѣамаи же и

молитвами и оцѣштеніемъ тѣлесънымъ и чистотѣ
 сръдъчънѣмъ помыслы присно чистѣ и вѣсѣко вѣше-
 ннѣ въземьштеніе са на вѣдѣннѣ божнѣ. нѣ и братѣ
 іеому Пергамини овѣма цѣсарема вѣгоднѣмъ и старѣ-
 шинѣства многа градѣнамъ прѣдърѣжавѣ, отѣ доброты
 сего освѣштаіемъ много спѣшеннѣ творѣаше вѣгажда-
 ти богѣ, нѣ и братоу чадѣ оубо іеому Θεодѣрѣ славѣ-
 нѣмъ антиграфѣусѣ сего иже вѣ добротахѣ състарѣвъ-
 шааго са божѣствѣнааго того слышаннѣ приіемѣа и
 доушѣмъ свѣштанимъ освѣштаа вѣлѣмъ вѣгаждааше
 богоу съ вѣсѣмъ домоу своимъ, иже Θεодѣрѣ отѣ
 вѣсего нѣмъ колѣкрѣска съвѣкта и къ добротѣствитѣ-
 моу нашѣмоу цѣсароу Иустинианѣ о сѣмъслѣ и чи-
 стотѣ житнѣмъ и правѣ вѣрѣ и милости чоудимъ іестѣ,
 и се же послѣжде азѣ же на вѣражденнѣ лѣтѣнѣ вѣс-
 хождѣ. сѣмоу оубо Іѣвану божѣствѣноуоумоу девѣтъ
 лѣтѣ вѣ епискоупинѣ сътворивѣшоу сѣлѣчи са мѣжѣ
 сѣстры іеѣ Мариѣ, Пасиникоу нарицаіеому, стронти
 рамѣнѣскѣ властѣ, иже отѣ дѣкства сѣтонина нача
 отѣпштити и сѣмѣштати сѣмоу вѣрѣченѣмъ црѣкѣвѣ,
 строаштинѣмъ окоѣмъ не дадѣ лѣпааго творити помѣ-
 шамъ и строѣмъ црѣкѣвѣнѣмъ потрѣбѣ, приѣвѣгажштаа
 же къ оуставомъ тоѣмъ съ ноуждеѣмъ отѣтрѣзаа и оу-
 ставомъ оутвѣрѣждѣноѣмъ разараа, и многашти молимъ
 и словесѣмъ божнѣмъ тѣшимъ горни показаше са. Маринѣ
 сѣстры же оубо оумѣрѣши отѣ толѣкѣ оубо вѣ печаль
 лютѣ вѣпадѣ правѣднѣмъ приноуждѣнѣмъ бѣвѣ къ сна-
 тинѣ градѣ възити и бѣвѣ тоу и полѣзѣна своіеи
 црѣкѣмъ сътворивѣ на конѣцѣ цѣсарѣства зиноноѣ,

Бѹѳимоу архієпискоупоу кѣснатина града потроу-
 дивѣшоу са за нѣ, коговѣгоднѣ съвѣтоуєтъ съвѣтъ
 въ сватѣи градѣ отити, и оупразникѣше са отъ по-
 трѣбѣ мира сего мѣчати, и отъпоустивѣ иже вѣша съ
 нимѣ клирици и сѣтворенѣими повелѣнии, и оутѣвѣ са
 въсѣхѣ и іединѣ обрѣтъ са въсѣдѣ въ корабѣ приде въ
 Иероусалимѣ, и прѣбывѣ въ гостинѣници иже прѣдѣ
 градомѣ, иже сѣзѣдана бѣетѣ отъ блаженѣа Бѹдо-
 киѣ, въ нѣиже гостинѣници црѣкѣ іестѣ свѣтааго гѣвр-
 гия мжченика, и бѣвѣ въ нѣи и мирѣскоіе сѣтжжаниіе
 видѣвѣ печальнѣ бѣ въ оумѣ, и молише бога съ слѣза-
 ми довести са въ мѣсто добровѣгодно и мѣчально и
 на сѣпасеніе стронно. и тако іемоу прѣбываѣштоу въ
 штоуждекрѣмѣници и молаштоу са богоу о томѣ. похо-
 даштоу іемоу ноштинѣ іедномоу по срѣдоудворни, и на не-
 ко вѣзрѣкѣ оузрѣк напрасно звѣздѣ окразѣ крѣстѣнѣи
 имжштѣ, иджштѣ на нѣ, и слыша гласѣ глаголѣштѣ
 отъ свѣта того аште хоштеши сѣпасти са, то въсѣдоуи
 свѣта сего, и вѣровавѣ изиде скоро, и въ слѣдѣ идѣаше
 свѣта того, и свѣтоу веджштоу приведе въ великѣжѣ
 лаврѣ свѣтааго отца нашего Савѣ, Салоустноу въ то
 года патрнархоу сжштоу въ Иероусалимѣ. бѣвѣ оубо въ
 велицѣи лаврѣ обрѣте облаженика Савѣ, дроужинѣи при-
 бравѣша рѣ чрѣноризѣцѣ. въ мнозѣ оубо плѣтѣнѣкмѣ
 оубожѣствѣк ходаштемѣ, доуховѣнѣыми благодѣтѣми
 богатомѣ сжштемѣ блаженикѣ оубо Сава того примѣ
 прѣда и стронтелю манастирѣскоуоумоу, акѣ нѣкого
 отъ новоприѣтѣживѣшихѣ, повелѣвати іемоу, да слоу-
 житѣ, не вѣджштемѣ въ нѣмѣ сѣкровишта доброу, да

не чоудитъ же са никтоже, имже оутан са отъ старца чѣстѣннаго Савы съкровиште ѿваніе въ оуправыіенни, нѣ паче да помышляіетъ таковыи, іако іегда хоштетъ богъ обавити сватѣнымъ своимъ, то пророци сѣтъ, іегда ли хоштетъ съкрытъ подобноу въскхъ видатъ, и послоушѣствоуіетъ ми словоу Іелісеи пророкъ глагола о соманитѣныи, іако колѣзныа доуша іеа іестъ, и господь съкры отъ мене. кожѣствѣныи же Іоаннъ все съконьчаваше послоушанніе строителѣ же и прокѣныхъ отъць, съ въскмъ пооуштаниємъ и съмѣреннимъ слоужа, водж отъ потока възноса, вара дѣлажштинимъ и ракотаа имъ въ каменни и въ прокѣныхъ слоужьвахъ зѣданиа, въіегда монастырѣскаа штоуждекрѣмьница зѣдалаше са. по томъ же постави и блаженѣи Сава сокачнѣж варити и слоужити братии всен. примъ же слоужьбѣж тж съ оуерѣдиємъ и съ радостиж слоужалаше въскмъ отъцьмъ, въгаждаа комоуждо съ въскмъ съмѣреннимъ и кротостиж, и тж іемоу твораштѣ слоужьбѣж сължчи са градити монастырѣ отъ лавры на сѣверѣ на приманіе тоу новопріходаштиныхъ изъ мира, чрѣноризьчѣскѣж истинѣж прѣвое въ томъ наоучати са, ти тако въ лаврѣж жити монастырѣскоіе оуправыіеніе и скропытѣнѣ наоучивѣшемъ са блаженоуоумоу Савѣ извѣстоуѣштоу и глаголѣштоу, іакоже цѣкѣць прѣдѣвараіетъ прѣдѣ овоштемъ, такоже и монастырѣскоіе житіе отъходѣннаго варѣіетъ. семоу оубо зиждемоу монастыроу приноуждаіемъ бѣаше правѣдивѣи тѣ мжжѣ инѣ слоужьбѣж творити и вараштѣ носити брашѣно дѣлаіелемъ дѣсати пѣприштѣ въ даіа отъ монастырѣ. лѣтоу же конь-

чавъшоу о такомъ слоужьбѣ и въскмъ отьцмъ възгра-
дивъшемъ са о того оустроєнии и чистотѣ и доуховъ-
нѣмъ разоумѣ, да ѡмоу отьцъ нашѣ Сава кѣтъ на
малъчанинѣ. чѣстѣнныи оубо Іѡанъ кѣтъ прѣимъ и по-
велѣнъ малъчати прѣвѣ три лѣта, пѣть въ недѣлѣи дѣнии
не ѡвѣи са чловѣкоу съпроста, ни ничсоже въкоушаѣ,
въ сѣвотѣ же и въ недѣлѣи прѣвѣи въскхъ въхождаше
въ црѣкѣ, и по въскхъ исхождаше послѣжде, іарѣ и
съ страхомъ и съ въскмъ говѣннимъ стоѣ въ пѣтѣи
по глаголаногоумоу въ ѡламмѣхъ. работанте богоу съ
страхомъ, и радоуите са ѡмоу съ трепетѣмъ. толнко же
ѡмоу бѣаше пооуврзєннѣ, ѡкоже слѣзѣти ѡмоу зѣло
въ годѣ безскрѣнныѣ жрѣтвѣи и не мошѣи са самомоу
дрѣжати, ѡкоже видашѣннѣ отьцемъ слѣзѣнныи дарѣ
дѣити са давыца благынѣхъ бога. трѣмъ оубо лѣтоу
конъчавъшемъ са порѣчено ѡмъ бѣсть манастирьское
стронтеѣство, и помагаше ѡмоу богъ въ въсемъ, и
благослови са манастирь, и оумножиша са дроужина при
стронтеѣствѣ ѡго. конъчавъшоу же слоужьбѣ въсхотѣ
блаженъи Сава поставити и въ санѣ црѣкѣвънныи, акы
добра и сѣврѣшена чрнѣца сѣшѣ, и поимъ ѡи въ свѣтѣи
градѣ приведе къ блаженѣкоу Или архієпискоупоу, и до-
кроты того съповѣдавъ молаше поставити и попа. и
архієпискоупъ о ѡемъ слышавъ иде на свѣтоѣ главѣноѣ
мѣсто, хотѣи своимъ рѣжкамъ поставити ѡ. великыи же
ѡи отьцъ оудрѣжанъ бѣвъ, ѡкоже не мошѣи оубѣжа-
ти съ сѣшѣннѣмъ, рече къ архієпискоупоу. чѣстѣнныи
отьче, по ѡеже сѣгрѣшилъ ѡсмъ нѣчто, моѣжъ особѣ бла-
женныма вама повѣдати, и аште ма достонна творѣта

бо оуже поставиенъ нынѣ попъ не можетъ быти. до
 селѣ же видѣннѣ отиць же Сава въ обѣщаніи сѣмъ бого-
 пактѣннѣи же и аггелѣска видѣннѣи не оубоѣи са, нѣ радѣ
 быкъ приде въ хызинѣ прѣподобнааго Іѡана, и обѣмъ
 и глаголаше: отице Іѡане, ты оубо иже на тебѣ дарѣ
 сѣкры отъ мене, господь же мой оеави. божьствѣннѣи
 же Іѡан'нѣ рече: печальнѣ іесмъ, отице, не бо хотѣхъ,
 да бы кто оувѣдѣлъ тайны сѣмъ, и нынѣ не възмогъ
 на мѣстѣ сѣмъ жити. старыцѣ же Сава обѣшта са богоу
 словесемъ никоу сѣ проста того повѣдати, и отъ то-
 лѣ мальчати нача въ хызинѣ, ни въ цркви прихода,
 ни къ комууже сѣ проста глагола, развѣ къ слоужашѣ-
 оу моу іемоу до четырь лѣтъ, тѣчѣ въ день сваште-
 ннѣи въвѣшааго въ монастыри чѣстѣнѣи цркви прѣ-
 сватѣи богородица и приснодѣвы Маріа, тѣгда бо
 тѣчѣ архіепискоупа Илиѣ сватѣи отиць нашъ Сава
 оумоливъ и много спѣшение сѣтворивъ на сваштѣннѣи
 пришѣдѣша приноуди прити и цѣловати, иже патриархъ
 бесѣдовавъ сѣ нимъ и възлюбивъ іего доуховѣннѣи раз-
 оумъ же и оустри и сладкѣи бесѣдѣ въ чѣсти имѣ-
 аше вса лѣта патриархѣства своіего. четыремъ же
 лѣтомъ кончавѣшемъ са и блаженоу моу Савѣ отъ
 лавры отѣшѣдѣшоу на ѣстрѣны скудопольскѣи бесчи-
 ннѣи ради послѣдѣннѣхъ, иже въ новѣи лаврѣ быша,
 чѣстѣннѣи Іѡанъ вѣжа бесчинѣнааго сѣбора отиде въ
 поуѣтынѣи роувиѣи въ патѣнадесатѣноіе своіеи вѣрѣстѣи
 лѣто, мальчаше тоу лѣтъ шестѣ, всего житиѣи чловѣчѣ-
 ска отѣлаживъ са, глаголати къ богоу любѣи въ мальчанинѣ,
 и оумѣннѣи зракъ длѣгѣннѣи трѣпѣннѣемъ очиштаѣи,

ꙗкоже отъкрѣвеномъ лицемъ славѣ господнѣ видока-
 ти, всѣ спѣшеніе твора отъ славѣ въ славѣ оуспѣва-
 ти болѣшнихъ желанимъ. по двою же дѣлю или по
 трѣхъ іестѣствѣнымъ ради тѣлеси потрѣбы ослабѣша
 исхождаше ис пещеры, и обхождаше поустынѣ съви-
 раниа ради саморастѣштинѣхъ мелагринъ, отъ нихъже
 крѣматъ са иже въ поустыни отъходьници и, въ іе-
 динѣ отъ дѣни въ начаткѣхъ того божествѣнаго хо-
 жденія, не оуискоусянѣ бывъ тоа поустыни, изышѣдъ
 на съхождение и забавдѣвъ въ беспѣтѣнымъ вѣрѣмъ за-
 иде, и не окрѣтъ, кждоу съвратити са къ пещерѣ, не
 могъ же грасти паде задоушивъ са, и тоу напрасно на
 вѣтрѣ бывъ божествѣнымъ присѣщеніемъ, акы про-
 рокъ, ꙗкоже мѣнѣ, Імакоумъ, окрѣте са въ своіи пе-
 штерѣ: лѣтоу же исходаштоу разоумѣвъшоу поустынѣ
 тѣ и мѣсто оувѣдѣвъшоу, отъ негоже на вѣтрѣ прѣ-
 несенъ бысть, окрѣте іе пѣприштѣ патъ отъ пещеры.
 братъ нѣкто пришѣдъ въ Роувѣ прѣбывъ оу него годъ
 малъ, отъходьное житіе съ нимъ живъ, иже братъ
 сътѣстѣ паче примѣ таковаго трѣпѣніа глагола къ
 старьцоу, оуже великоу дѣни приближаѣштоу са: вѣзи-
 дѣвъ оуже въ манастирь, отъче, и великъ дѣнъ и
 праздникъ съ отъци сътворивѣ, ꙗко ничсоже брашна
 не имавѣ съде развѣ мелагринъ сиѣхъ. божествѣнынъ же
 Іѡаннѣ не хотѣаше ити тамо, отцоу нашему не съ-
 штоу тоу Савѣ, нѣ манастира отъшѣдша, ꙗкоже рѣ-
 хомъ, тѣжаштааго же врата отити хоташа оувѣшта-
 вааше глагола: помалчимъ, брате, и вѣроумъ, ꙗко
 иже въ поустыни шестъ сътъ тысячѣхъ прѣкрѣмивши

въ четырёхъ десятихъ лѣтъхъ, тѣ и насъ не тѣчѣжъ по-
 трѣбѣнныихъ, нѣ изобильныихъ накормитъ, снѣ бо
 рече: не небрѣгъ тебѣ, ни оставимъ тебѣ, и въ еуаггелии
 рече: не пыцѣте са глаголюще, что имъ или что пи-
 емъ, или въ что облѣчемъ са, вѣстъ бо отѣцъ вашъ
 невесѣскын, ꙗко трѣбоуѣте сего всего, тѣчѣжъ просите
 цѣсарства божиа и правды ѿ него, и то приложитъ са
 вамъ: потрѣпи оубо, чадо, и жзѣкѣи пжтъ паче про-
 странаго почѣти, не штадаште бо са ѿже жити съде
 вѣчѣнжѣ мжжж творитъ, сжштинъ же съде страдыа
 благынѣхъ готовитъ насыщаннѣе. сими и сицѣми сло-
 весы глаголавъшоу отѣцоу не послоуша братъ, нѣ оти-
 де пжтемъ, иже въ манастирь идѣаше. томоу же отѣ-
 шѣдъшоу приде чловѣкъ нѣкто незнаемъ съ проста къ
 старьцоу имѣа оскла многъ благынѣхъ наложено, имѣше
 же брѣма хлѣбы чисты и топы, вино и масло дрѣ-
 вѣчное и млади сырѣи и аица и криницѣ медоу, и сѣло-
 живъ отиде. чѣстѣнныи же отѣцъ нашъ Іѡаннъ о при-
 скштенни божиа възвесели са доухомъ: отѣшѣдъи же
 братъ пжтѣмъ заблудивъ и зѣло са съкроушивъ въз-
 врати са третинъ данъ гладѣмъ мѣры и раслабѣвъ и
 своѣго прѣслоушаннѣа насытивъ са плода, и обрѣтъ то-
 ликы благынѣа въ пештерѣ, о своѣмъ невѣрствѣи и не-
 покореннѣи покаавъ са, проштеннѣа проса приати, попекъ са
 о немощи чловѣчѣствѣи и о братѣ поболѣвъ вѣстави
 и и оутѣшаше глагола: вѣждъ зѣло, ꙗко можетъ го-
 сподъ въ поустыни оуготовати трпезж. въ то лѣто
 оубо Яламоундарьсенскъ, цѣсарѣскын санъ възъмъ, иже
 персомъ данъ давахъ, иде на Яраниж и на Палестинѣ

съ многож иростниж на грѣкы, въсждоу пакниа и не-
 съвѣдами поємла пакники, и много безакона твора по
 амидѣткѣмъ пакниеніи, множествомъ оубо ратъни-
 скоу рашѣдѣшоу са по поустыни сени, старѣшинамъ
 же и хранителемъ томъ поустыни възвѣстившемъ о
 ратъницѣхъ хранити са по манастира великыа лавры
 отци възвѣстиша чѣстнѣноу оумоу сегоу отцоу не ходи-
 ти въ Лубрѣ, нѣ въ лаврѣ прити и прѣбывати въ сво-
 ю хызинѣ. Іѡаннѣ же божѣственныи божѣственныа
 сласти въкоусивъ малчанин ради сего са любя дръжаа-
 ше, и отѣстѣпити не можааше. помысливъ въ себѣ
 глагола аште са не печетъ богъ множ, то въс кжѣ и
 живѣ; и сице въшыного положивъ себѣ оубѣжиште,
 прѣбывъ безъ оужасти. богъ же иже присно свои штада
 робѣ, аггеломъ своимъ заповѣда по писаноу оумоу прѣ-
 подобнааго съхранити, извѣстити же іемоу хота ма-
 лы оубоимѣша са, стража видома поустѣ лѣва велика зѣ-
 лон страшна хранаша и ноштиж и дѣниж отъ оубива-
 юштихъ поганыхъ съвѣта обаче оубо прѣвѣж ношѣ
 оубѣрѣвъ лѣва съпаша малы оубоим са, якоже тѣ ми
 съповѣда, якоже оубо ношѣ и дѣнь въслѣдоужшта и не
 отѣстѣпашта и ратъникомъ отъоумыжшта лѣва видѣ,
 благодарѣственныа пѣсни въсылааше богу не оставыж-
 штоу оумоу жѣзла грѣшныихъ на причастиѣ правди-
 выхъ. блаженникъ оубо отѣць нашъ Сава пришѣдъ отъ
 Скудополи и новжѣ състави въ лаврѣ и на пештерѣноѣ
 граждениѣ пришѣдъ и въспомажвъ бывѣшиѣ іемоу ви-
 дѣниѣ нѣкъгда о прѣподобнѣкѣмъ Іѡанни, иде къ іемоу
 въ Роуѣж, и глагола іемоу се, съхранилъ таѣстъ богъ отъ

ратъничѣска прихощенія и извѣсти ти видомъ ти
 стражъ посълавъ, вѣстани и ты сътвори нынѣ чловеѣч-
 скою, и бѣжи акы отъци. да веде и въ величашъ лаврж,
 и затвори ѿ въ хъзинѣ пати десатъ ти пати лѣтъ
 сжшта, никомоу же иномоу отъ дръжинъ вѣдѣштоу,
 яко епискоупъ ѣстъ. многомъ же лѣтомъ минжвѣ-
 шемъ оустрои бога ѣвити съкровѣноу когатыство
 ѿанново образомъ сицѣмъ. мжжъ нѣкто отъ асианы
 земѣа съ, Едерии же нарицаемъ, епискоупъскымъ
 саномъ почтенъ и того достоинъ живы, въ Пероусали-
 мѣ пришѣдъ и чѣстѣнымъ мѣстомъ поклонивъ
 са и животворивоумоу дрѣвѣ, и многа имѣнны раз-
 даивъ оубогымъ же и монастырѣмъ, и изиде исва-
 тааго граиды въ своѣ отъчинѣ, и вѣсѣдъ въ корабѣ
 и малы въ пжчинѣ отъплоувъ нѣ отъ коего проти-
 вовѣтрни вѣзврати са съ многож вѣдож въ Иска-
 лонѣ, и хотѣвъшоу ѣмоу по двою дѣнию отъплоути
 ѣви са ѣмоу въ сынѣ аггѣаъ господнѣ глагола. не-
 моштно ти ѣстъ ити, аште да не вѣзвративъ са въ
 сватыи градъ ѿидеши въ лаврж чрънца Савы, и по-
 вѣсѣдоуѣши къ чрънцоу ѿанноу, къ малчаливоумоу
 мжжоу правдивоу и добромъ житнимъ сжштоу епи-
 скоупоу, и въ когатыствѣ мирѣстѣ бывѣша, и божи
 страха и любѣе вѣсего мирѣскааго прѣвидѣвъша, и
 своѣвольтѣнѣнымъ оубожѣствѣмъ и вѣздрѣжаннымъ
 вѣздрѣжавъшоу са самомоу. тѣгда оубо Едерии вѣ-
 ставъ отъ сына и видѣнне расждивъ съ вѣсѣцѣмъ
 потъштаниемъ въпрашаа приде въ лаврж отъца Са-
 вы, и видѣ отцемъ повѣдавъ веденъ бы къ малчаа-

никоу, и цѣловавъ ии прѣкы оу него два дни, и въ
 продолженіе пришѣдъ рѣчи закла и, да повѣстъ іе-
 моу о себѣ, и да съкажетъ іемоу, кто іестъ, и сице
 приноужденъ повѣда и родъ и отъчество и чиститель-
 ство, и то оувѣдѣвъ Едерини и прѣчюдивъ са рече: по
 истинѣ и нынѣ каменіе свато валяіетъ са по земли, и
 сице поклонивъ са правдивоуіемоу иде къ влаженоуіе-
 моу Савѣ, и повѣда томоу же и отцемъ всѣмъ іеже о
 божествѣнѣмъ Іоаннѣ, и отъ толи оувѣдѣнъ бысть
 родъ Іоанновъ и епископство. въ седмьдесятное и
 деватоіе лѣто вѣсты сего Іоанна сватыи отъць нашъ
 Сава въ мирѣ оусыпе мѣсяца декабра въ 1. тѣгда оу-
 бо печальнъ бысть въ оумѣ чѣстыныи съ вискрѣ, по
 іеже не излѣзе не хызнны, и приде на съкончаніе
 сватаго отца. семоу оубо въ толицѣ печали бѣвѣшоу
 и отъча лишенія съ слѣзами плачѣштоу са іаки са іе-
 моу въ сынѣ отъць нашъ глагола: не пыци са, отъче
 Іоанне, аште бо и пактиѣхъ отълажчихъ са отъ тебе, нѣ
 доухомъ съ токоѣ іесмъ. семоу же глаголѣштоу, іако
 моли владѣкѣ, да и мене приметъ, рече влаженъи
 Сава: томоу нынѣ немоштно іе бѣти, искоусъ бо ве-
 ликъ хоштетъ бѣти въ лаврѣ, и хоштетъ богъ, да
 іеси въ пакти на оувѣтъ и оутвържденіе крѣпаштимъ
 са вѣры ради и троуждаштимъ. то видѣвъ и слы-
 шавъ божествѣныи Іоаннъ радостнъ оубо бысть о
 отъци, скръбь отътрасъ, тѣчыѣхъ печалаше са о възвѣште-
 нѣмъ искоусѣ. помышленіе же кѣна видѣти, како
 отълажчаіетъ са доуша отъ тѣлесе, и кѣгда о семъ бога
 молаше, всхыти са разоумомъ въ сватѣѣхъ Ридлеемъ,

и оузырѣ въ папрѣтѣ тоа чѣстѣныа црѣкѣе мжжа чоудѣна ската възлежаша и оумираѣшѣ и доушѣ его отъ аггѣлъ прѣѣмѣемѣ и съ божьствѣнѣжѣ нѣкѣоторѣжѣ хвалоѣ же и добровонѣемѣ на небеса възносѣмѣ, и хотѣашѣ своимѣ очѣмѣ видѣти, аште то ѣстѣ тако, и възставѣ въ тѣ часѣ иде въ сватѣжѣ Бидлемѣ, и обрѣте, ѣко въ тѣ часѣ прѣдалѣ бѣашѣ доушѣ чѣловѣкѣ, и цѣловавѣ чѣстѣное ѣго тѣло въ томѣ папрѣтѣ, и оваѣкѣ положи и въ мѣстѣхѣ прѣподобѣнѣныхѣ, и тако възврати са въ хѣзинѣ своиѣ. сего просѣхѣшѣнаго старца оученика Ѧеодорѣ и Ѧваннѣ съповѣдаста ми глаголѣшѣ, ѣко по оуспѣнии свѣтаго Гавѣ посѣла на старѣцѣ на орѣдиѣ, на Ливѣадѣ и на пѣти ѣко прѣплоухѣвѣ Ѧврданѣ, сѣрѣктоша на нѣкѣоторѣи глаголѣште вѣюдѣта, ѣко лѣвѣ прѣдѣ вама ѣстѣ, вѣ же помѣслихѣвѣ, ѣко мошѣтѣнѣ ѣстѣ богѣ молѣтѣ ради отѣца нашего сѣхраниѣи наю ѣда бо волеѣж, рѣста, изѣдохѣвѣ; нѣ старѣца наю заповѣдѣ сѣконѣчаваѣвѣ, се помѣсливѣша нѣдѣкахѣвѣ, и се, лѣвѣ нѣдѣкаше на сѣрашѣтѣ нама, и оубѣлахѣвѣ са зѣло, и вѣрѣностѣ не оста въ наю, и въ скорѣ оузырѣхѣвѣ старца по сѣрдѣ наю, страхѣ наю отѣнемѣжѣшѣтѣ, и пѣвати вѣлашѣтоу. тѣгда лѣвѣ акѣ рѣноѣж изѣвѣнѣ отѣвѣже отѣ наю, и вѣ безѣ вѣрѣда шѣдѣша придохѣвѣ къ старѣцоу, иже варѣвѣ глагола къ нама вѣидѣста ли, како обрѣктохѣ са съ вама въ вѣдѣ; нѣ оубѣ и сѣде много молихѣ са богоу за ва, и се, сѣтвори милѣстѣ съ вама. и се же ѣдинѣ отъ оученикѣ ѣго повѣда ми Ѧеодорѣ рекѣ, ѣко много лѣкта сѣтвори, сѣвѣанѣе тѣкѣмо приѣмѣа, и се съ дѣмѣни то съ нимѣ

пепеломъ растварѣше, ти тако іадѣше. десихъ же и
 сице творашта образомъ сицеѣмъ. забѣ іедноѣмъ затѣк-
 нѣти двѣри, и хотѣвъ азъ дати іемоу оукропъ коснѣхъ
 са двѣрехъ, и отъврѣзоша са, и обрѣтохъ и дѣмьмѣнни-
 цѣ въ чашѣ испаѣжшта. томоу же о семъ зѣло въпе-
 чаливъшоу са разгѣнати печаль хота старцоу рѣхъ. не
 ты се іединъ, отъче, твориши, нѣ и мнози лавры семъ
 съконѣчаваѣште глаголѣштіе писаніе, іако пепель акы
 хлѣбъ іхъ, и едѣа възмогохъ сими словесы прѣмѣни-
 ти старца. жена нѣкто Кападокиса родомъ, Басилина
 же именемъ, дѣякониса сѣштіи приде въ Иероусалимъ,
 имѣшти съ собою братоучада самѣниа санъ прѣдрѣжа-
 шта, иже при іномъ оубо въздѣрѣжа бѣаше, къ црѣ-
 къви же въскѣстѣи не приобѣштааше са, севѣрово зѣло-
 вѣрѣство примѣ. дѣякониса оубо много творѣаше
 спѣшеніе того вѣрѣ прѣложити и пристронти къ въ-
 скѣстѣи црѣкъви. се же и коіегождо мѣжа правѣдива
 молиаше молитѣж творити за нѣ. іаже жена слышавѣ-
 ши кожѣствѣнааго сего Іѡана благодати жѣлааше оубо
 поклонити са іемоу. оувѣдѣвъши же, іако не възмож-
 но іестъ въходити женѣ въ манастирь, призѣвавъши
 Феодѡра того оученика молиаше сего поати и и вести и
 къ сватоуоумоу старцоу, вѣроуѣштіи, іако молитѣы
 того ради прѣложитъ богу жѣстосердїе іего, и съподо-
 витъ са приобѣштити къ въскѣстѣи црѣкъви, іегоже
 поимѣ оученикъ Феодѡръ сынѣде къ старцоу, и оуда-
 ривъ въ двѣри по обычаю, и старцоу хоташтоу отъврѣ-
 сти поклониста са дроуѣ дроуѣ, и оученикоу рекъ-
 шоу. благослови насъ, отъче, отъврѣзъ старѣць гла-

гола оученикоу· тебе оубо благословыхъ, а тѣ без благословыенія єсть. оученикоу же глаголющоу· не сице, отче, отъвѣшта старецъ· по истинѣ, не благословыхъ єго, дондеже не отъстѣпитъ мѣдрѣствованія отължчивъшихъ са, и всѣхъцѣтки цркви исповѣстъ приобѣштити са. то слышавъ онъ всѣоуди са о старци прозорнѣкмь дароу, и чоудескмь измѣнивъ са обѣшта са съ извѣштанимъ всѣхъцѣтки цркви приобѣштити са. тѣгда старецъ благослови и, и вѣстави въ дастъ ємоу прѣвое прѣчистыхъ таинъ, всѣко дѣводоушиє отъ срьдѣца ємоу отътрѣнѣвъ. то слышавъши Василина на множаншъ любѣвъ приде, ꙗкоже видѣти своимъ очима старца, и помысли одѣти са въ мжѣскыи образъ и ити къ ємоу въ лаврж и єже о себѣ съповѣдати томоу· и томоу отъ аггѣльска обавыенія обличеноу бѣвѣшоу възвѣсти єи глагола· вѣдѣшти бѣди, ꙗко аште придеши, то не имашь мене видѣти, да оубо не троуждан са, нѣ паче трѣпи, иждеже аште да єси, то приде ти въ сынѣ, и слышъ єже о тебѣ, и еликоже ми аште въложитъ богъ повѣдѣ ти. то она слышавъши вѣровавъши приѡ авѣ видѣниє, ꙗви бо са єи въ сынѣ глагола· се оубо богъ посъла ма къ тебѣ, повѣждъ ми, чѣто хоштеши. си же о себѣ повѣдавъши ключаемыи отъвѣтъ приѡ, вѣста благодарѣствашти бога и скатааго, и пришѣдъшоу оученикоу старчоу и образъ и лице повѣда отче. се же азъ отъ тоѡ самоѡ слышахъ дияконисы Басилины. мѣсто, въ немъже затворилъ са єсть сватый старецъ, вѣрѣгъ иматъ на западъ и высокъ зѣло, въ станиі мѣста съ, въ немъже стела хлѣвинъ єго

оутверждена ієсть, вѣржѣныи же камы толма соухъ
зѣло ієсть и безъ влаги, ꙗкоже никакоже влаги твори-
ти въ хлѣвинѣ. въ іединѣ оубо отъ дѣнии въземъ ска-
тын старць сѣма смок'ве іедноѡ глагола сконма учени-
кома Оеодороу и Іѡанноу: послоушайта мене, чадѣ,
аште божіе чловѣколюбіе дастъ сѣмени семоу и каме-
ни семоу силѣ ꙗкоже плодъ сѣтворити, то вѣдита, ꙗ-
коже тоуіе цѣсарство небесское даієтъ ми богъ, и се-
рекъ прилѣпи къ сѣдаѣштоуоумоу са камени смок'ве,
да иже оубо жѣзлъ ароновъ соухъ сжштъ расти и про-
цвисти повелѣ богъ, тѣ же и не сѣдаѣштоуоумоу са и
соухоуоумоу камыкоу въздрастити повелѣ на показаніе
чѣдомъ, иже по томъ какъ полжчи благодать рабъ іего,
и видѣвъ старць лѣторасль благодарствѣніе бога съ
слѣзами, ꙗже лѣторасль по малоу на вѣсотѣ възсхода-
шти донде до стропа иже и отѣстропи и просто рѣшти
на лѣто се съ три смокви роди, ꙗже възымъ старць и съ
слѣзами облобызавъ изѣ, и благодарствѣи извѣстивъ-
шаго іемоу бога, подавъ и оученикома сконма по ма-
лоу, и се дже въпиєтъ, доверотѣ старчи съвѣдѣтель-
ства, и отъ нѣлиже смокви изоба богоносивыи старць,
готовыише са: ꙗкоже оубо въ великѣ старость приде,
отѣверзѡша оученици на слоуженіе іемѸ. азъ оубо
вышѣдъ къ іемоу и страшное дже чюдѡ видѣвъ
расмаштрѣхъ прилежнѣ, како оукорени са, и аште и-
мать распалинѣ камы, и обрѣсти не могохъ, ꙗкоже
ми възсчюдивъшоу са рѣшти: ѡ главнои богатства и
прѣмудрости и вѣди божиѣ, ꙗко не испытани сѣдоуе
іего и неислѣждени пѣтніе іего, вѣдатъ бо, мѣнѣ, и

много дѣнии искоуѣсь имѣште лавры блаженааго Саввы, ꙗкоже въ градѣ ни смокты вѣдетъ, ни джеъ никакъже многыа ради топлоты и соухоты въздѣха лаврѣскааго. аште ли кто мѣнитъ джеиѣ малааго монастыра, ꙗже при пѣти ꙗстъ, то да вѣстъ, ꙗкоже то молитвами вѣстъ блаженааго Саввы. глаженнѣ же земля обрѣтъше и подѣгориѣ поточѣноѣ дождевынѣхъ водѣ, сего ради мнозѣмъ начѣнѣшемъ оу потока садити, иждеже и глажена земля бѣ, и всѣхъ зимѣхъ поливаѣштемъ намъ, ꙗвѣа о лѣто възмогаша са приати садове многыа ради хоухоты, ꙗкоже глаголахъ, и зноѣвъ великынѣхъ. и се отъ многааго мало събравъ писанию прѣдахъ, оставивъ съповѣдати и иже о вѣрѣ ꙗго троуды, аже показа на Оригена и на Феодора момесоуѣстиѣскааго, оуставы же и застѣпѣнны и гонѣния, ꙗже приа по благовѣщенію за апостольскыа оуставы. нѣ сего инѣмъ съписаѣштинѣмъ оставы съповѣдати, добръ ко вѣдѣ, ꙗко мнозѣмъ васѣ по того оумрътки спѣшныѣ вѣдетъ съѣати троуды же и гонѣния и вѣды, аже подѣа за правовѣрніѣ, и повѣды и славѣныа ꙗмоу житію по всемоу, ꙗкоже решти, по нашему житію и свѣташтинѣхъ са на нѣмъ добротѣ ради словѣштоу бѣти, ꙗкоже слышахъ сватыи ꙗмоу азѣмъ глаголашѣ, въ двадесѣтноѣ своѣа ꙗмоу вѣстѣ лѣто и осмоѣ епискоупѣ поставыенѣ въ, ꙗкоже и вѣше съказахомъ, и сътвори въ епискоупни десѣтъ лѣтъ, и прѣбѣ въ лаврѣхъ прѣвоѣ лѣтъ ѿв, отъ нѣхъже съложи лѣтъ шестѣ, и въ хѣзинѣхъ затворенѣ, въ нѣнѣже и до сѣлѣ мѣчѣтъ. съконѣча о козѣ лѣтъ мз, и се донде сътнааго четврѣтааго своѣа

връстѣ лѣта, и іестѣ зѣло старѣ и свѣтъ лѣтѣ лицемѣ и доушею по оустѣмѣ и кожьствѣнныа благодати наплѣненѣ. помолимѣ же са и мѣ оубожи, да богѣ іеште паче и паче възможна сътворитѣ іего, и течениѣ іего въ мироу съврѣшитѣ, іако томоу подокаатѣ слава, чкъсть, дръжава и покланіиѣ отцоу и сыноу и сѣтоуоумоу доухоу ныны и присно и въ вѣкы вѣкомъ амин.

Сѣкатаго отѣца нашего Іѣвана златооустаго слово о четврѣдневнѣмѣ Лазарѣ.

Дньскѣ отѣ мрътвѣныхъ вѣстаа Лазарѣ многоу и различѣ гнѣвоу раздрѣшеніѣ намѣ даѣтъ. не вѣдѣ бо, како чѣтениѣ се иновѣрникомѣ да вѣрѣдѣ и жидомѣ прѣ винѣ, не отѣ истинѣ, не вѣди, нѣ отѣ онѣхъ зѣлодѣиныхъ доуша. мнози бо отѣ иновѣрѣнныихъ глаголаѣтъ, іако не тѣчѣнѣ сынѣ отцоу. по что; іако трѣвока молитвѣ Христѣсѣ вѣставиѣ Лазарѣ. акѣ бо не молилѣ са, не бѣ вѣставиѣ мрътвааго. то како іестѣ, рече, тѣчѣнѣ молиѣнѣ са примѣшоуоумоу молитвѣ; снѣ бо моли са, а онѣ молитвѣ отѣ молаштаго са приѣ. вѣзнатѣ же са, не разоумѣжшѣ, іако съхожденіѣ снѣ бѣ и пришѣдѣшнихъ дѣлама немощи молитвѣ. ашѣ ли то, рѣци ми, кто боли, оумываа ли нозѣ, или онѣ, іемоужѣ оумываатѣ нозѣ; оутѣ іако онѣ бо-

лини, іємоу же оумы нозѣ мѣни. нѣ съпасѣ оумы нозѣ
 прѣдавѣшоу оумоу и Иудѣ, съ оученикы во вѣ, что
 оубо деши; коли прѣдавѣи Июда Христоса, по неже
 оумы Христосъ нозѣ іємоу; не вѣди. что ли смѣрк-
 нѣіє ієстѣ, оумыти ли нозѣ или молити са; оубо іако
 оумыти нозѣ смѣркнѣіє неже молити са. да ієже смѣ-
 мѣркнѣиша не отъврѣже са сътворити, како вѣшеіє да
 вѣи отъврѣгѣ са сътворити; нѣ вѣсе пришѣдѣшиныхъ
 дѣлѣма немошти вѣивааше и іако пришѣдѣшиныхъ дѣлѣ-
 ма немошти вѣістѣ жидовѣ, прѣдидѣ слово съкажетѣ.
 нѣ и жидове вѣзмѣше отъ сждоу пѣри извѣтѣ глаго-
 лѣтѣ како сего крѣстиани бога имѣтѣ, и ієже и мѣста
 не вѣдѣаше, ієлѣма глаголааше съпасѣ Марѣ и Марин,
 сестрама лазаровама кѣде положисте и; видѣ ли, рече, не-
 вѣстѣ; видѣ ли немоштѣ; ієже и мѣста не вѣдѣ, си богѣ;
 нѣ рече кѣимѣ, не сице имѣа, нѣ сжпротиви имѣ срамити
 са хотѣ не вѣдѣ ли, речеши, Христос мѣста, ієлѣма рече
 положисте; то и отѣцъ не вѣдѣ сквозѣ породж хода,
 акѣишта ієго и глагола. Ядаме, кѣде ієси; кде са
 съкры; по что не нарече мѣста прѣвааго, иждеже съ
 богомѣ пространо вѣсѣдоуаше Ядамѣ; Ядаме, кде ієси;
 и онѣ что; гласѣ твои слышахѣ ходашѣ вѣ породѣ, и
 оубоихѣ са, іако нагѣ ієсмѣ, и съкрыхѣ са. аште се не-
 вѣстѣ наричеши, то и оно нарици невѣстѣ. глаголааше
 Христос Марѣ и Марин кѣде положисте и; се ли не-
 вѣстѣ наричеши; что во речеши, ієгда слышиши бога
 глаголѣшта къ Ваинѣ кѣде Явель братѣ твои; аште и
 се невѣстѣ наричеши, то и оно нарици невѣстѣ. вѣзми
 и дроугоіє оуказаниє отъ сватааго ѿанима рече богѣ къ

Авраамоу, крати выпль содомъскъ и гоморьскъ иде къ
 мьнѣ, съшѣдъ оубо виждж, аште по плиштоу нхъ при-
 ходаштоуоумоу къ мьнѣ съконьчавайтъ са, аште ли,
 да разоумѣй. вѣда си вьса прѣжде бгытня нмѣ, пытали
 и срѣдѣца и истеса богъ, вѣды и мысли чловѣчьскы,
 јединъ. съшѣдъ оубо виждж, аште по плиштоу нхъ
 приходаштоуоумоу къ мьнѣ съконьчавайтъ са, аште
 ли, да разоумѣй. аште оно невѣсть, то и си не вѣдѣти
 јестъ. нѣ и отѣць ветѣхоу не вѣдѣ нѣ и сынъ по но-
 воуоумоу завѣтоу. что оубо јестъ. съшѣдъ оубо ви-
 ждж, аште по плиштоу нхъ приходаштоуоумоу къ мь-
 нѣ съконьчайтъ са, аште ли, да разоумѣй; вѣсть, ре-
 че, приде къ мьнѣ, нѣ хоштж пакы опасныѣ самѣми
 дѣлесы искѣшениѣ възати. коѣ, јако азъ не вѣдѣ, нѣ
 јако наоучити хоштж чловѣкы не просто словесъ послоу-
 шати, ни аште кто рече то что на дроуга, вѣровати, нѣ
 прѣвоѣ опытати ѿ, ти самѣми дѣлесы искоушениѣ на-
 вѣкѣше сице вѣровати лѣпо. сего дѣла и въ писанни
 дроузѣкѣмъ глаголааше. не вѣроуи вьсѣккмоу словеси,
 ничтоже бо сице казитъ жизни чловѣчьскыѿ, јако еже
 скоро вѣровати глаголемымъ. се и пророкъ Дауидъ
 прорича глаголааше. оклеветаетъааго тая ближняго
 своѣго, сего изгоняхъ, грѣдомъ окомъ и несѣитомъ
 срѣдѣцемъ, съ нимъ не идѣхъ. видѣ ли, како не бѣ не-
 вѣдѣниѣ съпасоу решти, кде положисте н; јакоже ни
 от'цоу же решти. кде јеси, Јдаме; или Каиноу, кде
 Јвелъ кратъ ти; или шѣдъ виждж, аште по плиштоу
 нхъ приходаштоуоумоу мьнѣ съконьчавайтъ са, аште
 ли, да разоумѣй. да оубе вѣма оубо противъ онѣмъ

плъчити са глаголѣштинимъ, како немошти дѣла
 Христосъ моливъ са въстави Лазара. не сице, послоушан
 съ въсѣмъ опасениимъ, молѣ: оумърѣ Лазарь, и не бѣ
 на мѣстѣхъ тѣхъ Ісусъ, нѣ въ Галилеи, и рече оучени-
 комъ си: Лазарь дроугъ нашъ оусѣпе. они же мнаште,
 яко о сынѣ семъ вѣсѣдоуѣтъ, рекоша іемоу: господи,
 аште оусѣпе, исцѣлѣѣтъ. рече имъ іавѣ Ісусъ: Лазарь
 оумърѣ, и приде въ Иероусалимъ на мѣсто, идеже Ла-
 зарь лежалаше, и сѣрѣте и сестра лазарова, и рече іемоу:
 господи, абы бѣлъ сѣде, не бѣ оумърѣлъ ми братъ. сла-
 ко жена не вѣдѣшти, яко и не пришѣдъ Христосъ тоу
 бѣ божества властиж, нѣ плътынтинимъ пришѣствинимъ
 съмотрашти оучителю снаж глаголаше іемоу: господи,
 абы бѣлъ сѣде, не бѣ оумърѣлъ ми братъ, и нынѣ,
 рече, вѣдѣ, яко іеже просиши оу отѣца, дастъ ти. съ-
 пасъ же протѣж прошенію іеи творитъ молитѣж, не бо
 молитѣвы трѣбовааше богъ, да мрътвааго въставитъ.
 дѣкши ли или инѣхъ мрътѣвѣнхъ не въстави; іегда
 сѣрѣте нѣкого износима въ вратѣхъ мрътва, не тѣчыж
 ли прикоснѣ са одрѣ и въстави мрътвааго; дѣкши ли
 молитѣвы трѣбова тѣгда на въставѣніе оумърѣшааго;
 и пакы инѣгда не тѣчыж ли слово рече надъ дѣвѣцъ.
 талида коумы, дастъ іж родитѣлема съдравж; дѣкши
 молити са трѣбова тѣгда; и что глаголѣ о оучитѣли;
 оученици іемоу словомъ мрътѣвѣа въставиша. Петръ
 Тавидж не словомъ ли въстави; Паулъ не своими ли ри-
 зами многа знаменна сътвори; и навѣкни чоудѣнѣ.
 стѣнѣ апостолъ мрътѣвѣа въстави. приношаахъ бо на
 одрѣхъ недживѣа, да понѣ стѣнѣ петровъ наидѣтъ

на коего нхъ, и авнїе вѣсташѹж. стѣнѹ оученикѹ вѣ-
 ставкыше мрътвѹа, али оучителѹ молитвѹ трѣбоуаше,
 да мрътвааго вѣставитѹ; нѣ немощи дѣлама женскы
 творитѹ. рече бо ѹмоу: ави бѹалѹ сѣде, не бѹ ми
 оумрълѹ братѹ, и, нынѣ, рече, вѣдѹ, ꙗко ꙗгоже про-
 сиши оу отьца, дастѹ ти отьцѹ. молитвѹ проси, моли-
 твѹ даѹ. лежитѹ источникѹ, ꙗкоже, аште кто прине-
 сетѹ сѹсѹдѹ, наплѹнитѹ сѹсѹдѹ: аште ѹстѹ великѹ,
 велико възметѹ, аште малѹ, мало възметѹ. си моли-
 твѹ проси, и да молитвѹ. и ннѹ вѣшта: рѹци словомѹ,
 и исцѣлѹетѹ отрокѹ мон. рече ѹмоу: по вѣркѹ твоѣн
 вѣди ти. дроугѹи рече: нѣсмѹ достоинѹ, да ми подѹ
 кровѹ вѣлѹзѣши. и рече ѹмоу: вѣди ти, ꙗкоже хоште-
 ши. дроугѹи рече: приди, ицѣли ми дѹштере. и рече
 ѹмоу: идѹ по тѣбѹ. противѹ силѹ и оумоу чловѣкомѹ и
 цѣлѹка отѹ врача приноситѹ са. дроугаѹ прикоснѹ са
 подразѣ ѹмоу тан, и тан цѣлѹеж вѣза. кѹждо ꙗкоже
 вѣрова, цѣлѹеж принимааше. си глаголетѹ: вѣдѹ, ꙗко,
 ꙗже просиши оу отьца, дастѹ ти отьцѹ, ꙗлмаже мо-
 литвѹ проси, молитвѹ дастѹ, не самѹ молитвѹ трѣ-
 боуа, нѣ немощи женскѣ года, и да покажетѹ, ꙗко
 нѣстѹ сѹпротивѹ бо҃гоу, нѣ ꙗко ꙗже и си творитѹ,
 то же и отьцѹ творитѹ. сѹплеска бо҃гѹ ис прѣва чловѣ-
 ка, обою бѹетѹ сѹплескание. сѹтворивѹ бо сѹ чловѣка
 по капи нашен и по образоу пакы хотѣ разбонника вѣ-
 вести кѹ породѹ, и тѹчыж слово рече, и разбонника кѹ
 породѹ вѣведе, а не трѣкова молитвѹ, ацѣ вѣсѣхѹ иже
 по ѹдалѹ ставналѹ вѣ бо҃гѹ отѹ того вѣлаза. положи
 бо пламѣно копѹе вѣлѹсти породѹ, нѣ властнѹ Хри-

стос породж отъврѣзе, и разбоинника въведе. разбоинника
ли, господи, отыць твои єдного дѣлама грѣха ꙗдама
ис породы изведе, а ты ли разбоинника въводиши; нже
тѣламаи зѣла и тѣламаи безақонни винны іестъ; сице
єдинѣмъ гласомъ въ породж въведе; ни, ни оно без ме-
не бѣсть, ни се безъ отьца ми, и се бо мое и оно отъ-
че, азъ бо въ отьци и отыць въ мнѣ. и да видиши,
ѡко не бѣсть молитвы дѣло іеже въстави мрътваа-
го, послоушан молитвы что бо рече; благодарж ти, отъ-
че, ѡко слыша мене. что бо рече, ничтоже къ отцоу
прѣжде словесе сего, и рече, ѡко слыша мене, ничсоже
не вѣшта прѣжде гласа сего, то же глаголетъ, ѡко
слыша мене. се молитвы образъ іестъ; се знаменіе мо-
лѣнню; благодарж ти, ѡко слоушаіеши мене. азъ же,
рече, вѣдѣ, ѡко присно мене слышаіеши. нъ окръсть
стоаштааго сего дѣлама народа рѣхъ, да разоумѣютъ,
ѡко ты ма поусти. дѣкши ли, ѡко мрътвааго дѣлама
моли са; дѣкши рече. отче, повели, да встанетъ Ла-
зарь; дѣкши рече. отъче, повели съмрѣти послоушати
мене; дѣкши рече. повели, да и адъ вратъ не заклю-
читъ, нъ скоро мрътвааго да издастъ; нъ окръсть
стоаштааго сего народа дѣлама рѣхъ, да разоумѣютъ
вси, ѡко ты ма поусти. никакоже нѣсть бѣвѣшеіе се
чоудо, нъ въглашеніе пришѣдѣшимъ. видѣ ли, како
не бѣ молитва мрътвааго дѣлама, нъ пришѣдѣшихъ
дѣлама невѣрѣныхъ, да разоумѣютъ, рече, ѡко ты
ма поусти. то како имамъ разоумѣти, рече, ѡко ты ма
поусти; послоушан, молж, съ вѣсмъ опасѣмъ. се, рече,
сконмъ господьствомъ зовж мрътвааго, се, своіеж вла-

стиж запрѣштаж смръти, зовж отьца отьцемъ, да аште ми нѣстъ отьць отьць, оудръжитъ мрътвааго въскръсеннїе аште ми нѣстъ отьць отьць, ставитъ смръть издати мрътвааго. зовж отьца отьцьмъ, зовж и Лазара изъ жоупништъ. да аште нѣстъ прьвое истина, то и се не бждетъ аште ли по истинѣ отьць отьць, да послоушаѣтъ мрътъвѣи на теченїе пришдѣшнимъ. что же Христос глаголаше; Лазаре, излѣзи вѣнъ. югда бѣстъ молитва, не вѣста мрътвѣи, нѣ югда рече. Лазаре, гради вѣнъ, тѣгда вѣста мрътвѣи. шле мжка смръти, шле мжка силѣ тои, дрѣжаштни доушж. молитва бѣстъ, то же не испоустити мрътвааго; ни, рече. по что; іако нѣстъ ми повелѣно. пристаѣникъ нѣкторѣи бѣ тоу дрѣжа повиньнааго аште не повелѣно ми бждетъ, рече, не испоустж, молитва бо, рече, не бѣстъ мене дѣлѣма, нѣ пришдѣшнихъ дѣлѣма невѣрньныхъ. мнѣкше повелѣно бжде, не испоустж мрътвааго. жѣдж жизни, да испоустж доушж. Лазаре, излѣзи вѣнъ. слыша повелѣнїа мрътвѣи, и смрътънѣи разврѣже законы. да срамыжтъ са иновѣрници, оуказа бо слово, іако не мрътвааго дѣлѣма въскръсенїа бѣстъ молитва, нѣ тѣгда пришдѣшнихъ дѣлѣма невѣрньныхъ немошти. Лазаре, излѣзи вѣнъ. то по что нарокомъ; да не гласа распоустена въ мрътвѣихъ прострѣвъ въса иже въ жоупништѣхъ вѣставитъ, сего дѣлѣма. Лазаре, гради вѣнъ. тебе єдного нѣинѣ чоу възѣпнѣж, да съ странѣи ходаштинмъ покажж силѣ іеже бо въ адѣ вѣставъ, азъ миръ въсь вѣставѣж. азъ бо єсмъ въскръсеннїе и жизнь. Лазаре, гради вѣнъ. и излѣзе мрътвѣи оуказанъ оукрон.

и веле чюдеса дивна, еже доушж отъ жзъ смръ-
тѣнѣихъ отърѣшъ, еже врата адова разврѣже, и двѣри
желѣзны сътѣре, и доушж отъ жзъ смрътѣнѣихъ
прости, не можааше ли и оукрон отърѣшити; и ниже
сами погрибажште съвазаша, да своими жзми позна-
жтъ знаѣмая, да искоушениимъ примжтъ, иже съ-
твориша, яко Лазаръ іестъ, иже ими погребенъ, а Хри-
стос іестъ, еже благоволеніемъ отъчемъ пришѣдъше,
еже жизни и смръти власть иматъ. семоу слава съ от-
цемъ и съ сватымъ доухомъ нынѣ и присно и въ вѣкы
вѣкомъ аминъ.

Свѣтааго отъца нашего Іоанна златоустаа-
го слово о четвертодѣньнѣмъ Лазари

Ико се мати чадолюбѣа подавъши съсъ младенцоу весе-
литъ са, дѣтиштѣ привлекаштоу макъкж пиштж макъ-
ка. та же, іегда са съсаде макъко и осырѣе, заградитъ
пжтъ съсоу, тѣгда и дѣтиштѣ плачѣтъ, и мати бо-
литъ, навѣкъши обычѣемъ крѣмити дѣтиштѣ, а пи-
шта не подаѣмъ видашти. тако же и мы, прѣвѣи
съсъ подавъше оумоу вашему, веселяхомъ са вамъ
сжштемъ макъка словѣмъ. та же іегда закытия облакъ
пришѣдъ на оумъ слово стави, тѣгда же и въ разгнѣ-
васте са, акы лиси сжште еуаггѣлискѣихъ оучении раз-
оума, и мы печалихомъ са, тѣштаниѣ макъжште. како

се сѣлоучи са намъ; да разоумѣемъ, яко ни хоташтоуоумоу, ни текжштоуоумоу, ни женжштоуоумоу, нѣ милоуѣжштоуоумоу богоу. то сѣ оубо ѣлма подаѣтъ богъ глаголѣжштимъ даръ, не властиж глаголѣжштинхъ, нѣ потрѣбованни дѣлѣма слоушаѣжштихъ, того моливѣше отъ нѣни чоу почѣтенѣинхъ намъ еуаггѣльскѣинхъ оучении противѣ силѣ пити оучениоу почрпѣкмъ водж. бѣ нѣкто бола, Лазарь, рече, отъ Биданиа отъ вси Мариа и Мархѣ сестрѣ ѣн. бѣ же Мариа помазавѣшннн господа муромъ, ѣнже братъ Лазарь болѣаше. рече же Ісоусъ. болѣзнь си нѣсетъ на сѣмръть, нѣ на славѣ божиж, да са вѣславитъ богъ ѣеж. вѣспатъ приноса глаголѣ. си болѣзнь нѣсетъ на сѣмръть, нѣ за славѣ божиж, нѣсетъ болѣзнь, нѣ оутвѣрждение. ѡ болѣзни болаштимъ врачоу, вѣрѣ правителю, сѣмръти сѣпостате, днѣволоу сѣпрѣниче, сѣпасениу вѣчало, ѡ болѣзни, доуши коренне неразориоуе, вѣрѣ оучителю, благочѣстнѣ сѣмотренне, ѡ болѣзни, огнѣ доуше прогонашти, и потѣ крѣштеннн росашти, и сѣктѣлѣ одежда доуша тѣкжшти, ѡ болѣзни, небесѣноуоумоу хлѣбоу дателю, вѣрѣ сѣкште чиста, днѣволоу осиле а чловѣкоу знаменне. егда слыша, рече, Ісоусъ, тѣгда прѣбѣ, на нѣмѣже бѣ мѣстѣ, дѣва дѣни. каѣ же бѣ ноужда прѣбѣти господоу слышавѣшоу, и не тоу лѣниѣ ити кѣ болаштоуоумоу; нѣ оутѣ жѣдаше сѣмръти лазаровѣ, да сѣмрътниж болѣшж чоудесѣ вѣрѣ видаштинмъ покажетъ. по томъ же глагола оученикомъ си Ісоусъ. Лазарь, дроугѣ нашѣ, оусѣпе, нѣ идѣ, да вѣзбоуждѣи. по истинѣ ко чловѣчѣска сѣмръть сѣнѣ оу господи

мѣнитъ са. и дж да възбоудж н. дѣкши ли аште съде
 съ не можеш и оживити мрътвлаго; нѣ и тако не прин-
 мжтъ благодѣти жидове мѣнѣ не сжштоу тоу. нѣ іеда
 како въскрѣсъшоу іемоу мѣнѣти начѣнжт', іако сълоуча-
 юмъ нѣкѣшимъ ож и Лазарѣ. нѣ азъ самъ прихоща, да
 пришѣдѣшоу мѣнѣ самовидѣци бжджтъ множъ бываѣ-
 штинимъ чоудесемъ, и благодѣтъ отъ мене възкѣше
 на вѣрж извѣстж приджтъ. Лазарѣ, дроугъ нашъ, оусъ-
 пе. нѣ и дж оубоудитъ іего. и оученици слышавѣше рѣ-
 ша: ти аште оусънж, и цѣлѣиетъ. не толми богочѣстно
 отъвѣшташа, іеми врачѣно, сънъ бо не чоужштинухъ
 себе вѣрждаиетъ продѣжаа са, огнѣмъ жегомѣнимъ из-
 оунишиж творитъ. по томъ да іеми мѣнѣша оученици
 глаголати господи о оусъпении съноу, рече пространо:
 Лазарѣ оумѣрѣ, и радоуж са васъ дѣлѣма, да вѣрж и-
 мете, іако не вѣхъ тоу: нѣ пондѣмъ к ѣмоу. не хотан
 съмръти грѣшнымъ, радоуіеши са съмръти дроужѣ-
 нин; еи, радоуж са, не себе дѣлѣма, ни оумѣрѣшаго,
 нѣ васъ дѣлѣма, приати бо хоштж съмрътъ вашѣи вѣрѣ
 на основаніе. ѡ съмръти Христосоу на радость, ѡ
 съмръти жизни пакна, ѡ съмръти съмръти избави-
 телю, съпасенію начатѣче, падѣшимъ възстаніе,
 болаштинимъ покон, неджжѣнымъ цѣлѣба, правдѣ-
 нымъ отъдѣшение, дияволоу разореніе, вѣсомъ очи-
 штеніе, прѣвое сътвореноуіемоу Іадамоу поновѣиеніе,
 веселію поспѣшеніе: нѣ да съкративъ слово рекж, иде
 въ Биданиж, сѣрѣтоста и сестрѣ лазаревѣ, припадаіе-
 та къ ногама господѣиѣма плачжшти и глаголжшти:
 господи, абѣ съде бѣмъ, не бѣ оумѣрѣлъ братъ наю. то

не бѣ ли оубо тоу; нѣ тѣломъ не бѣ тоу, нѣ божь-
 ствѣмъ не тѣчѣж тоу, нѣ и на несесѣхъ. како бо вѣ-
 дѣхше, кѣгда оумрък Лазарь по невидомѣи силѣ
 божества; и глаголаста: господи, акы сѣде бѣлъ, то
 не бѣ оумръклъ братъ наю. и рече к ѿима господь: вѣ-
 роуита и оузырита славѣ божіе, оуча, яко добрымъ
 дѣломъ вѣра іестъ поспѣшникъ. и видѣвъ ин плачѣ-
 шти и пришѣдѣше на жиды разгнѣва са доухомъ, и
 смѣти са, и рече: кде положисте и; что іестъ: доу-
 хомъ; пожди, възлюбленныи, и се по малоу обраше-
 ши иштемоуоумоу отърѣшению. смѣти са самъ, не
 якоже мы оужастнѣи или печалнѣи смѣтимъ са, нѣ
 самъ себе смѣти, и рече: кде положисте и; дѣхши
 ли не вѣдѣхше, кде погребенъ іестъ, оувѣдѣвъи, ко-
 ли оумрък; нѣ смѣшаіетъ чловѣчьска словеса съ бо-
 жии чюдодѣніями, да покажетъ, яко и чловѣкъ бѣ,
 яко и пророкъ глаголетъ: чловѣкъ іестъ, и кто разоу-
 мѣіетъ ин; се повелѣ, да знаменаіе, яко и ино нѣчто
 іестъ, іеже іестъ богъ. кде положисте и; и Мариа, иди,
 рече, и виждѣ, господи, и прослѣзи Ісусъ. по что бѣ
 прозлѣзити іегоже по малѣ хотѣ выставити; нѣ прозлѣ-
 зи Ісусъ, да чловѣколюбствіи еже плакати са съ плачѣ-
 штними дѣломъ паче или словомъ наоучитъ. прослѣзи
 Ісусъ, а не възплака, іеже бо не прослѣзити отъиждѣ
 акы жестость и нечловѣколюбіе отъмешта, а іеже
 любоплакати, то акы слабо и немжѣствѣно исправляѣ-
 чинъ же положивъ мѣлости прослѣзи. идеть къ пеште-
 рѣ видѣтъ камы врѣхоу жоупишта лежащѣ, повелѣ
 стояштинъ тоу жидомъ отъвалити камыкъ. гла-

голаи· аште върж имате акы зръно, речете горѣ сен·
 вѣстани, врьзи са въ море, тако бждетъ вамъ, како
 нынѣ самъ не можеша отъвалити камыка; нѣ не акы не
 могъ се твора, рече, нѣ да не мѣнатъ мѣчѣтоу быти
 творимоуоумоу, вела самѣмъ жидомъ ржками отъва-
 лити камыкъ, бо́льшею чоудо себѣ оставыа, да сами
 послоуши бждутъ мнози бываѣштимъ чоудесемъ. таче
 по отъвалѣнии камыка възырѣвъ на небо рече· отъче,
 благодарж та, яко оуслыша мене. кѣгда же моли са;
 нынѣ въземи, възлюбѣиениче, югда прѣдъ симъ малы
 искааше ты сѣказанія реченюмоу· югда бо доухомъ
 разгнѣва са, тѣгда и моли са. и сице рекъ възва гла-
 сомъ великомъ глагола· Лазаре, гради вънѣ. и абие
 излѣзе мрътвыи сѣвазанама ржками и ногама оукрон.
 ѿ гласа сило адъ испроврѣгыши, врата мѣдѣна
 сътѣрѣши, заворы желѣзны сломяши, мрътваго
 въставыши, ѿ гласа сило разно стоаштаа оуды въ ю-
 дино събравъши и простъ поставыши, и не бывѣшааго
 въ бытиѣ приведъши. пристави, възлюбѣиениче, оумъ
 си къ гласоу, и обратиши само то слово, юже юсть въ
 мирѣтѣкѣмъ сътворении· да бждетъ свѣтъ, и бысть
 свѣтъ, да бждутъ звѣзды по тврдѣли небесѣнѣи, и
 быша. Лазаре, иди вънѣ, и юже бѣ сила плѣтьскаа
 истекаа, пакы оуды своа наплъни. Лазаре, иди вънѣ,
 и мрътвыи вѣста, и тѣчѣнъ бысть съ неоумѣрѣшии-
 ми. Лазаре, иди вънѣ, и доуша отъ землѣ исподѣннихъ
 истрѣжена бысть, ни дияволоу противж глаголѣштоу,
 ни сѣмрѣти противъ ставыши, нѣ радоуѣшти са свое
 тѣло позна. сихъ чоудесѣннихъ дѣлесъ, възлюбѣиениче,

божиѣ дѣло видѣвъ, въскрѣсеніи не отъмешти са, ни не вѣроуи ѿмоу. вѣди ти тикъ Лазарь, и въ томъ самъ са видѣвъ въстанию вѣроуи. тѣжде во гласъ вса ны въставитъ, ꙗкоже и нѣкде апостолъ глаголетъ: въстрѣжитъ во, и мрътви въстанутъ безъ истлѣніи благодѣтии господи нашего Ісуса Христа, ѿмоу же слава и дръжава нынѣ и присно и въ вѣкы вѣкомъ аминъ.

Свѣтааго отца нашего Іѡана златоустааго слово на вѣреницѣхъ.

Отъ чоудесъ къ чоудесемъ господнемъ ходимъ, братиѣ, и дондѣмъ акы отъ силы на силу. ꙗкоже во въ веригахъ златахъ притоку другъ друзѣ сплетенъ єдно єдного дръжитъ са сплетенныхъ коєждо, съвѣкоуплено же коєждо коємьждо и продѣлаемо єсть: и сице и свѣтлыхъ еѡаггеліи чоудеса другъ отъ друга направляютъ праздникомъ любивѣхъ цркѣ христосовѣ, веселатъ непогыкаѣштемъ пиштемъ, нѣ прѣкываѣштемъ въ жизнь вѣчнѣхъ. съ оубо и мы, възлюбленни, оуготованомъ срьдцемъ и оушима добръ слышаштема слышимъ, что глаголетъ намъ господь господь въ пророцѣхъ и въ еѡаггеліахъ о свѣтѣхъ семь праздницѣхъ. глаголати же оутѣ иматъ миръ на людехъ своихъ и на прѣподобныхъ си и на обрашѣштинныхъ срьдцѣ

къ нѣмоу. днѣсь пророческы трѣбы въсь миръ въскри-
лиша, и аже въсждоу господьна цркъви възвеселиша
и оубазоша, и отъ троуды сватыхъ алкани и яже на
страсть брань прѣимъше, иже побѣдѣхъ пѣснь и новою
сѣложеніе мироу пѣтню побѣдливоуоумоу христосо-
воу наоучиша. придѣте оубо вси, да радуємъ са о
господи, придѣте вси азъци, въсплештемъ ржками,
и въскликнемъ богоу сѣпасоу нашему гласомъ весе-
ломъ. не бѣди никтоже лихъ радости, не бѣди никто-
же лихъ позѣванія, яко бы сѣма ослоушливѣтихъ въ
пагоужъ. никтоже да не невѣстъ сѣрѣтениа цѣсара, да
не вънѣ чрѣтого затворенъ бѣдетъ, да не драхлъ на
приатию обрастетъ са, да не бѣдетъ съ зѣлыни
гражданы осжженъ. гражданы же наричъ, иже не ра-
чиша приати господина си цѣсара въ сѣбѣ. вси съ ра-
достіхъ коупно тыцѣмъ, вси тыштѣно примѣмъ,
и въше мироу праздноуимъ, въ ризѣ мѣсто сѣдѣца
своа просыпѣмъ прѣдъ нимъ, пѣсньми и хвалами
благодаренія въздадимъ ѣмоу, и, благословешенъ гра-
дъи въ има господнѣ, не прѣстѣжше въпиамъ. бла-
гословесташти бо ѣго благословешени сѣтъ, а клѣнѣ-
штин ѣго проклати. пакы рекъ и бѣда са на добро не
помѣчъ. придѣте, възлюбѣени, да благословестимъ
благословешенааго, да благословешени бѣдемъ отъ ѣго.
въсѣчѣско тѣло и власть коупно сѣзѣва на господнѣхъ
хвалѣ, цѣсара земѣ и въса сѣдиа земѣныа, юноша и
дѣвица. и новоѣпѣно чоудесе, яко младау и нескоусѣ-
ноу зѣла дѣтѣи млада съсжштъ тѣлеси молити прости
въчати господевѣ въ исповѣданіи богомъ наоученѣхъ

пѣснь, якоже древнѣ Мшуси изъ Египта людемъ,
 благословешенъ градъи въ имя господьне. дньсь радо-
 стнѣ радоуютъ са блаженъи Давидъ оукрашенами
 гжсѣми младишти, съ нимже и ликуе доухомъ
 и весела са, яко и прѣжде прѣдъ лицемъ ковчѣга бо-
 жия поютъ и гласитъ сладко, благословешенъ гра-
 дъи въ имя господьне, к ъмоуже речемъ глаголи
 намъ, ѡ пророче, кто съ градъи въ имя господьне;
 не мое, рече, оучение дньсь, младиштемъ бо юсть
 оулоучено отъ съвршившааго из оустъ млади-
 штемъ и съжштинмъ хвалж, раздроштити врага и
 мьстника. да и чоудесъ дѣла сихъ обрататъ са
 срьдъца отцемъ на чада, и ослоушливымъ на мж-
 дрость правдивыхъ. вѣштанте, ѡ отроци, отъ кж-
 доу вамъ добраа си и веселаа реть и пѣснь; кто на-
 оучивъи вы; кто оумждриивъи вы; кто съвѣкоупи-
 въи; кде книги, кде съвѣдѣтеле; приобштите са,
 рѣша, нашемъ веселии и пѣснѣ, да навъикнете нже
 Мшуси и їнѣмъ пророкомъ на помыслѣ. да юлма
 побѣждени быхомъ, и десное намъ даша отроци при-
 чаштеніе, градѣмъ, възлюбьенни, и мы въдревь-
 ноумъ боговесельноуоумоу ликоу, и съ апостолаы пжтѣ
 творити въсхъдъшоуоумоу на небо небесе на въсходѣ,
 и на ослати, якоже благоволи, сѣдаштоу на земли. съ
 младишти вѣние възмѣмъ, и съ лѣторасѣми ли-
 коуми, да и въдоунетъ въ ны сватъи доухъ, и ко-
 гонаоученжѣ въспоустимъ въ чинъ пѣснь, благослове-
 шенъ градъи въ имя господьне, ѡсанна въ вышъ-
 нѣихъ. дньсь и отцемъ старѣшина доухомъ праздѣ-

чѣмъи свѣтъ. тѣмъ же ѿвѣ прѣжде въпиаше Исаи
 къ нимъ глагола: глагоуши, слышите, и слышите, прозираю-
 те видѣти. то кто слышитъ, нѣ отроци мои; и глагоуши, нѣ
 владѣшати ими; и ослѣпнѣша очи божїи. видѣсте
 многыкраты, и не слышѣте. отверстѣ уши, и не
 слышасте. видите ли, възлюбѣннии, опасенїе словесъ,
 како божїи свѣтъи доухъ свѣтъими своими, акы оуже
 сжита, хоташа быти проповѣдаше; видѣша бо не-
 законници, озадаша чюдеса чюдотворца бога, и въ не-
 вѣрствѣ прѣвѣша. вѣдѣша слышаго отъ рода освѣ-
 тившаго и господи проповѣдашѣ. видѣша многы
 годы съвазана жи ослѣбѣнаго повелѣнїе распражена
 отъ злочина. видѣша Лазара оухода смърти вѣкша.
 слышаша по морю хожденїе, недѣлаюе винодатїе,
 нежащїи пиштежъ крѣпленїе, вѣсовъ прогоненїе,
 болаштинъ исцѣленїе. гостиньци нхъ силы проповѣ-
 даахъ, пѣтїи нхъ цѣлѣбы пѣтъникомъ проповѣдаахъ.
 вса Иудеа испави са благоудѣанїи, то же нынѣ пыта-
 ютъ. кто сїи ѣстъ; ѿ веле неслѣшленїе лжїиныхъ
 оучитѣль, ѿ ослѣшливѣиныхъ отцы, ѿ боуиныхъ старцы,
 ѿ сѣма Ханаана бесрамька, а не чюдъ блаженнаго ча-
 да познаша творца, а ослѣшливїи отцы глаголаахъ.
 кто съ ѣстъ; юнаи и безълюбьнаи вѣста творца похва-
 ли, а изкоумѣвѣшии са дѣньми зѣлы въпрашаахъ, кто
 съ ѣстъ; съсжшати богословатъ, а старцы хоулатъ,
 отроци благочестно слоужатъ хваахъ, а нечїстїи
 жрьци зѣлѣ гнѣвають са, ослѣшливїи мѣдростїи
 правѣдїиныхъ, обратїте са къ чадомъ своимъ. навѣки-
 те таина божїа. то само творимое послоухое, яко богъ

ієстѣ сице хвалимъѣи ненаоученъѣими азъѣи. пытанте
 писаннѣи, ꙗкоже слышасте отъ владѣи, ꙗко та сѣтъ
 послоухоуѣишта о немъ, а не рѣшти, не вѣсте чоудесе.
 слышите, жестосердѣи, что вамъ благовѣститѣ За-
 харѣи пророкъ. рече во. радѣи са зѣло, дѣшти сиѣи,
 се, цѣсаръ твоѣи градетѣ ти правдѣи и вѣсѣдѣ на
 жрѣва юно. по что радость отъ себе сътрасаете; что
 слышѣи сѣишѣи тѣмъ любите; по что на безратѣи
 миръ оустѣи рати; аште да ієсте сынове сиѣи, ликоуи-
 те съ чадъѣи своимъ, радости извѣтъ бѣди вамъ чадъ
 вашѣихъ богочѣстиѣ. навѣиѣи отъ ѣи, к'то наоу-
 чѣи, к'то събравѣи, отъ кѣдоу оученнѣи, коѣ но-
 коѣ богословѣиѣи и вѣтѣхоѣи прореченнѣи. аште ли отъ
 чловѣкѣи никтоже ничсоже сиѣи наоучи, нѣ о сѣбѣ хвалѣ
 поѣтъ, разоумѣиѣи божѣи дѣло, ꙗкоже въ законѣ пи-
 сано ієстѣ. из оустѣи младенѣиштѣи и съсѣиштѣи съ-
 вѣишилѣи ієси пѣсѣи. оусоуѣиѣи оубо радость, ꙗко
 таѣхъ отрокъ бѣсте отроци, иже, ієже и старѣи не-
 вѣдомо бѣстѣ, когомъ наоучѣи вѣсхвалиша, обрати-
 те сѣиѣи ваша кѣ чадомъ своимъ, а не смѣѣиѣи
 очѣи си противѣи истѣи. аште ли тѣжде ієсте, да ни
 слышашѣи слышите, ни видашѣи видите, ти безоумѣи
 гѣиѣиѣи са на младенѣишта, ти вамъ сѣдиѣи бѣдѣи
 по съпасовѣи словѣи. добрѣи о сѣи съиѣи прѣжде
 съвѣишта о васѣи пророкъ Исѣи рекѣи. не ѣиѣи постѣи-
 дѣи са Иѣовѣи, ни ѣиѣи лица си мѣиѣи, нѣ ѣиѣи
 видѣи чѣи си дѣлѣи моѣи, мене дѣлѣи освѣиѣи
 моѣи, и освѣиѣи свѣиѣи Иѣовѣи, и бога издранѣиѣи
 оубѣиѣи, и разоумѣиѣи доухоѣи заблѣиѣиѣи ра-

зоумъ, и гнѣваѣштин са навъкнѣтъ послоушати, и
 азъци нѣмоуѣштин навъкнѣтъ вѣштати миръ. ви-
 диши ли, невѣрныи ш жидовине, како ис прѣва словесе
 стыдѣниѣ вамъ прѣжде повѣдоуѣ пророкъ ослоушаниа
 дѣла вашего; навъкнѣте понѣ отъ него, како когомъ
 наоученъ проповѣдаѣ чадъ вашихъ пѣснь, якоже и бла-
 жении Даудъ прѣжде въспѣ глагола: из оустъ мла-
 деништъ и съсѣштинхъ съврѣшилъ ѣси пѣснь. да лю-
 бо блаженіѣ дѣтско примете, акы аѣпо, любо ли съ
 благочѣстнимъ и дѣти намъ дадите: мы съ нѣми коупъ-
 но ликоумъ, мы съ сими праздноуѣмъ, и новомъ
 азъкомъ богонаоученъ пѣснь поѣмъ. инѣгда бо Сү-
 мейнъ старыцъ сѣрѣтъ съпаса, и на рѣкоу приа вѣкомъ
 творца акы младеништа, и господа и бога проповѣда-
 ныи же въ старыцъ мѣсто несмыслѣнъ дѣти съпаса
 сѣрѣтоша акы Сумейна, и вѣниѣ въ рѣкоу мѣсто постѣ-
 лаша, и господи бога благословиша на жрѣвате, акы на
 херовимѣ сѣдаштаго, всана сыноу дауидовоу, бла-
 гословенъ градъи въ имя господѣне. съ нѣмиже въспо-
 имъ и мы, благословѣнъ ѣже отъ бога богъ, цѣсарь
 славы, ш окоубожавъи своихъ си, безъ оубожѣства съ
 насъ дѣлѣма, да насъ обогатитъ своѣмъ благодѣнъ, бла-
 гословѣнъ пришѣдъи въ сѣмѣреніѣ, и пакы градъи
 въ славѣ. прѣжде на жрѣвати кротѣкъ, и младеништъ
 хвалимъ, да са съвѣдетъ писаноѣ: видѣна бѣша
 шѣствиа твоа, боже, шѣствиа бога моего цѣсара, иже
 ѣстъ въ сватѣлѣмъ: вѣтороѣ грѣдъ на облацѣхъ, и аг-
 гелы и силами славимъ. ш веле медъ капѣштин азъ-
 зыкъ дѣтин, ш веле некоупѣноѣ оученіѣ богогосла-

нѣхъ. Давидъ пророкъ подѣ писаниємъ съкры раз-
 оумъ, а дѣти овѣдо отъкрывше на азѣцѣ богатъ-
 ство изнесоша, и словесемъ веселомъ велии въскхъ на
 насыщениѣ съзѣваша. начрѣпимъ са оубо и мы съ
 ѣмимъ съ горы и нечесънааго богатѣства несѣтами паз-
 оухами, и въ кровѣхъ положимъ божиѣ дары. възыпи-
 имъ беспрѣстани, благословыѣнъ градъи въ има госпо-
 дынѣ, богъ истиннъ, въ има господа бога истинна, въ-
 сѣдрѣжителъ, сынъ въ има отче, цѣсаръ истиннъ отъ
 истинна цѣсара, вѣчною и присно съ цѣсарьствіѣ
 имѣа коупно съ родивъшимъ, ѣкоже родивъи ѣго
 овѣште во цѣсарьствіѣ, а не вънѣ тожде чѣсти сыно-
 ви слово причаштанемо ѣстъ, не бо ни начѣномо ни при-
 вѣваѣште или оухоудѣѣште. малыи, нѣ ѣстъствѣно
 и самотворѣно по истинѣ. ѣдно во цѣсарьство отѣцоу
 и сватоуоумоу доухоу, ѣкоже ѣдно цѣсарьство, ѣдно
 господѣство, тѣмъ и ѣдинѣмъ поклонѣниимъ слоу-
 жимъ ѣдно трѣми съставыѣниимъ божѣство, безъ начала,
 бесѣтворѣниѣ, не съгонимо, ни прѣмѣнимо. не бо ни
 отѣцъ прѣстанѣтъ коли ѣже бѣти, ѣкоже ѣстъ съста-
 вомъ, не бо ничтоже трѣица охѣудѣѣ, или оустѣпитъ
 коли и присности или овѣштѣства и цѣсарьства. не бо,
 ѣко чловѣкъ бѣстъ сынъ божи, ѣ иже на нѣ мѣчилъ,
 томоу прѣдолъ, пактиѣ то съдѣлавъ ѣже на зѣлааго
 ѣи врага повѣда тѣ съдѣлавъ, тѣмъ цѣсаръ бѣстъ, нѣ
 ѣко цѣсаръ и богъ присно, того дѣла цѣсаръ, ѣкоже и
 породивъи ѣго, нѣнѣ же и по рождѣнии присно. не хоу-
 ли христѣсова цѣсарьства, хоульниче, да не родивъ-
 шоуоумоу бесѣствіѣ сътвориши. аште вѣрнѣ ѣси,

вѣрно приди къ Христосу истинноуоумоу богоу наше-
 моу, а не акы прѣвѣи имѣа зѣлы свободы. аште ли
 робѣ іеси, съ страхомѣ си господиноу покорн са, сло-
 весы бо прѣпирааи са не приазикиѣ робѣ, нѣ ѡвѣ
 сжпѣрникѣ. пишетѣ бо са не чѣтѣи сына не чѣтетѣ
 отѣца поустивѣшааго іего. мы же, възаюбѣиени, отѣ
 кждоу же изидохомѣ, наїдѣмѣ, на слово въпижште
 благословѣиѣ градѣи въ има господѣне, пастоуѣхѣ до-
 брыи и благѣи положитѣ доушѣ своѣ за овѣца своѣ,
 да ѡкоже овѣца траваштима вѣкомѣ овѣцеѣ ла-
 чѣтѣ ловѣи, сице разоумѣиимѣ и доушегоубѣиимѣ
 вѣкомѣ себе си акы чловеѣка положивѣ старѣишина па-
 ствинѣ ловитѣѣ сътворитѣ оуловѣиимѣ, прѣжде оу-
 ловѣиеноуоумоу отѣ нѣхѣ Іадамоу. благословѣиѣ гра-
 дѣи въ има господѣне, богѣ на дѣвола, не ѡвѣ невид-
 имоѣѣ силоѣ, нѣ немошѣноѣѣ плѣтѣѣѣ съвазати іеже
 на нѣѣ крѣпѣкѣ. благословѣиѣ градѣи въ има господѣ-
 не, цѣсарѣ на сжпротѣвника, не въседрѣжитѣлѣства си-
 лоѣѣѣ и мѣдростѣиѣ, нѣ мѣнимѣиимѣ крѣста коуиствомѣ
 въ зѣлоби саштаѣ змиѣ плѣиѣѣ разграбитѣ. благословѣ-
 иѣѣ градѣи въ има господѣне, истовѣи на лѣжааго,
 съпасѣ на прокоудѣника, миротворѣцѣ на сжпротѣвни-
 ка, чловеѣколюбѣцѣ на ненавѣстѣника чловеѣкомѣ. благо-
 словѣиѣ градѣи въ има господѣне, господѣ помилоу-
 ютѣ тварѣ своѣ. благословѣиѣ градѣи въ има го-
 сподѣне, съпасѣ прѣлѣштѣнааго чловеѣка, роушитѣ
 прѣлѣстѣ, освѣтитѣ тѣмѣныѣ, оупразнитѣ капиштемѣ
 прѣлѣштѣниѣ, и въ того мѣсто въвести богопознаниѣ
 съпасѣно, освѣтити мирѣ, прогнати скверѣѣѣ и стѣ-

достъ поуготошнѣтихъ бога слоужения. благословѣенъ градъи въ нма господнѣ, єдинъ за многы и по мно-
зѣхъ избавитъ нишѣ родъ чловѣчскъ отъ ржкы
крѣпшнихъ єго, и оубога и ништа отъ расхыштаж-
шнихъ єго. благословесенъ градъи въ нма господнѣ,
полнитъ масломъ и виномъ вѣпадъшаго въ разбон-
никы и прѣзърѣна. благословесенъ градъи въ нма го-
споднѣ, съпасть насъ собожъ, ꙗкоже рече пророкъ. не
ходатаи ни съкъ, нъ самъ господъ съпасае ѿ. сего дѣль-
ма и мы благословимъ та, господи, съ отцемъ и съ
святѣимъ доухомъ, прѣжде вѣкъ и въ вѣкы вѣкомъ
благословешенаго, прѣжде вѣкъ и до сєи бесплѣтно,
ныны же и въ вѣкы съ святѣимъ и беспрѣмѣны и безъ
разжкы сжштимъ въплчєнимъ. нъ да видимъ по
томъ, что глаголетъ сватоє єуѣѣліє. вѣшѣдъшоу
оубо господєви въ црѣкѣ, придоша к ѿмоу слѣпни и
хромни, и исцѣли ѿ вса. видѣвъше же старѣшинѣ
молитвѣникомъ и фарисєи чоудєса, ꙗже сътвори, и дѣ-
ти зовѣшта и глаголѣшта. осанна, сыноу давидовъ,
благословѣенъ градъи въ нма господнѣ, не сътрѣпѣ-
ша того чѣсти. тѣмъ и пришѣдъше к ѿмоу глаголахъ.
не слышиши ли, что сии глаголѣтъ; нѣ ли ти тажко
славимоу; нѣ ли ти печально слышаште отъ безълобѣнъ
дѣтти, ꙗже єдномоу богу лѣпа; не повѣда ли прѣжде
богъ пророкомъ, ꙗко славы своєѿ иномоу не дамъ,
то како ты чловѣкъ съ самъ са твориши богъ; нъ что
противъ томоу трѣпѣлиєти, тѣштивѣи на милость, а
поздѣнъ на гнѣвъ; трѣпитъ възвѣснѣвъшимъ, цѣ-
литъ отъвѣтомъ окаштрєніє, попинає писаниа,

прѣдъизводитъ съвѣдѣтельства творашиимъ, а не
отъмештетъ са въпроса. тѣмъ рече: николиже ли мене
слышасте пророкомъ глаголюща: тогда разумѣютъ,
яко азъ есмь глаголанъ пришлецъ, ни ли пакы: из оустъ
съсжштинъхъ младаиштъхъ свѣршиахъ еси хвалъ врагъ
твонъхъ ради, раздроушиши врага и мѣстника; еже
есть въ, иже законъ чтѣште и вѣдѣште и пророкъ
чтѣште мене въ законъ и пророцѣхъ проповѣдаемаго
ослоушасте са. мните бо оубо протѣрьствомъ въздръ-
жания протѣрити славъ Божию, не разумѣѣште, яко,
иже са мене ослоушаютъ, и отца са ослоушаю. азъ бо
отъ кога изидохъ, и вънидохъ въ миръ, и моя слава
отца моего есть слава. обличени же сице неразумъ-
ничныи съпаса нашего Богомъ прѣмальноша отъ прѣк-
неннъ, затвореномъ бывшемъ оустомъ ихъ истинною.
ниже же потрѣгнѣвъше безумия съмыслъ свѣтъ на нѣ
творѣхъ. мы же поимъ: велии господь нашъ и вели-
и крѣпость его, и разумоу его нѣтъ числа. си бо вса
бывша, да отънемъли грѣхъ мироу агньцъ и сынъ бо-
жии волею на съпасенюу страсть съ вами придетъ, и
на проданнѣи станетъ, искоупоуѣшшааго животворною
крѣвюю своею миръ съцѣлатъ трѣмъ десатемъ мѣдѣ-
ницъ, и пасха наша заколенъ еждетъ за ны Христосъ,
да, иже чѣстноюю его крѣвюю покропимъ и оустѣны
акы прагы назнаменаѣште, оубѣжатъ прокоуждаѣ-
шшааго оржия, и сице пострадавъи Христосъ и вѣставъ
третин днь съ отцемъ и съ сватимъ доухомъ коу-
пно въ славѣ и чѣсти вса тварь юмоу покланитъ са: а
къ томоу прѣклонитъ са юмоу въскко колѣно небесны-

нхъ и земельныхъ и прѣисподѣнныхъ, славаже ѿмоу въз-
даждште нынѣ и присно и въ вѣкы вѣкомъ амин.

Фоты патрнарха конѣстантины града слово
на вѣбеницѣ и о Лазарѣ.

Егда отрокы ѡсанна въ вѣшнихъ вѣништа црквы
вѣстржевити, и свѣтълыи тѣ и боголѣпныи гласъ къ
себѣ привлѣкж, высокъ вждж потѣштаннимъ, зѣло бо
аште радости прѣдолѣютъ поустошьное ѡстѣство, а
любвы не вѣстъ жѣдати вѣмене зовжшта, и оумомъ
выстромъ овѣхождж Биданнѣ, и ржкама плешта ли-
коуѣ и сѣмѣшала са скачж съ дѣтьми, повѣдѣнжж
пѣснь съ ними оутврѣждаа владѣцѣ ѡсанна въ вѣш-
ныхъ, благословѣютъ градъи въ има господѣне. егда ли
пакы вѣние носашта и скрѣтажшта Христа и ликы
ставашта и стѣлашта ризы сѣмоштрж, радоуѣ са та-
кожде, ѡже виждж отрокы простомъ ѡзыкомъ и дѣ-
лесемъ пѣснь цѣсароу творашта. нѣ придетъ ми тѣгда
паче жидовскы плакати са и ненавидѣти зѣловы, ѡко
отроци сѣмыслатъ, а отъци са на оубои творатъ, и
младенъци богословатъ, а отъци на бога са творатъ.
тѣгда и книжникъ самѣхъ виждж падѣшжж мж-
дрость, славою бо и лицемѣрствомъ разоума горѣ
зѣлѣ възнесѣше са истинѣныа и божиа мждрости по
истинѣ отпадоша. тѣгда и оучитель нхъ плача са

ожесточанія срьдъца ихъ, яко оучити инѣхъ поржчени не быша достойни своеѣж зѣлобож, ни съ своими оученикы въ радоу стати, и неджгъ инѣхъ цѣлѣти обѣштавъши са сами послѣднимъ неджгомъ, безоумнимъ, болѣша, величаннымъ страсти всѣх доушж зѣлѣ обатривъше, и соугоубоѣж по истинѣ ѡзѣж болѣвъше. зѣли бо сжште и зѣлѣ стражджште не могоша и страсти своеѣа не чоутѣ. лѣпо бо бѣ имъ врачоу пришѣдъшоу и оу нѣхъ сжштоу приати ѣго, и рѣкы имъ цѣлѣннѣа проливажштоу оудобѣ и без брашѣна отъ омыважштаго нѣхъ скверѣны своѣа очѣштати и страстѣи своихъ омывати са. нѣ волеѣж и чоувѣства и оумъ свои коупѣно зѣлѣ ослѣпѣвъше своеѣго цѣлѣннѣа сѣвратиша са, и сѣпаса и творѣца познати не рачѣша. авѣша бо познали, свѣтъи Паулѣ рече, не быша господа славы распаали, не разоумѣша, не бо разоумѣша рачѣти, ижде бо хотѣннѣе сжпротивѣ бываѣе, то и дрѣжашта са страсти оумъ пакноу бѣваѣетъ, и оума свобожденнѣе ваѣимо на добро истинны постиженнѣе не идѣтъ. не разоумѣша агѣлы славиѣааго и пророкы проповѣдаѣѣааго, не разоумѣша о десѣжж отца сѣдашѣааго и на дѣвѣчоу ржкоу носѣма и словесѣмъ ѣднѣмъ движжшта, не разоумѣша на прѣстолаѣ хероѣма сѣдашѣааго и на осклатѣ носѣма и отрокы хѣалиѣа и на страстѣ волюжжж пришѣдъша, не познаша ни разоумѣти изволиша, нѣ нарицаѣѣми са мѣдри бѣти обжродѣша, и отъмынѣ въ мѣслѣхъ нѣхъ неразоумѣчѣноѣ срьдѣце. сѣи пророкъ из далѣча глаголаашѣ прѣдѣвѣда. слоухомъ слѣшатъ, и не разоумѣжтъ, и вѣдашѣ не вѣдатъ, оудѣвѣлѣ бо срьдѣце людѣи сѣхъ,

и оушима тажыцѣ слышаша, и очи си помѣжиша, да не видатѣ очима, ни оушима слышатѣ, ни срдьцемъ разѣмѣжтѣ, и обрататѣ са, да исцѣлѣжъ ѿ повѣжды ми оубо, ѿ жидовине, чѣто са пророкы величаюши, а прорицаемааго кориши; како ли вылежиши кнѣигахѣ, разоума написаныхѣ ослоумаша са; и отрочники закона събираюши, а истовоѣ грозновыѣ бѣрати попоуштаюши; и въ кнѣжыныхѣ роудохѣ въ поустошѣ бѣдиши, а иже въ нѣхѣ тайнааго не ископаюши, ни събереша злата; нѣ и ни по законнымъ цвѣтиломъ съ любвеиѣ цвѣтѣ обѣмѣвшѣ, свѣтъли свѣтъло оувасти въ црквиѣ кѣмъ ликоуѣжтѣ чрѣтозѣ, и иже въ благодѣти доврѣ конѣетѣ благочестіѣ носатѣ. а ты листвинѣмъ закрьвъ очи си къкъ са тамо прѣда, ни отѣ того дѣбелства болѣзни имѣа, ни къ цвѣтъца възороу личесе своего прѣведы, и ты висрѣ адѣскы, имже са красатѣ, зѣлѣ оумножаюши, а христосови людіѣ тѣ отъкрывѣжъ лѣпѣ, чистѣ по истинѣ приѣмѣжтѣ истиннымъ зарѣ, и оу чрѣтого сѣдиши, из давѣна са троуда, а пришѣдѣша зати не приѣмѣюши, дрѣжимъ съ похотнѣмъ блѣда, по истинѣ събравѣшѣ безъ мѣжества и въ сирѣхѣ словесехѣ безоума іединѣ, по истинѣ сии людіѣ жродиви а не мѣдри, не прѣва бо оучении на законѣ ни въ послѣднимъ мѣстѣ написани бѣша богопознаниѣ. не слышали цѣсарѣ Давыда божіѣмъ осваштенимъ поѣжшта из оустѣ младѣнецѣ съсѣштнѣхѣ съврѣшилѣ іеси хвалѣ врагѣ твоихѣ ради; не вѣроуѣши ли пророкоу, вѣроуѣакы жжицѣ, аште нѣси и словесы отъвергѣжъ жжичества, из давѣна бо та кѣмъ дѣлѣсты отъвергѣша са

єго· прѣвидиши ли и акы пастоуѣа, оубои са акы цѣ-
 саря, вѣстѣ бо прѣтити акы цѣсарь съ, аште лѣна-
 шта са или гнѣваѣшта почоуѣ, и копнѣ блискаѣште
 са наведетѣ, и паницѣѣ желѣзноѣ пасетѣ, и акы съсѣ-
 ды глинны тѣлѣнни оуми съврѣш'шаа са сътѣретѣ.
 рци съ нѣмѣ великомѣ гласомѣ· из оустѣ младаѣнецъ и
 съсѣштинѣхъ съврѣшилѣ єси хвалѣ. твоємоу оумоу
 мьстити хота пришѣлѣ єстѣ съпасѣ, твоємоу мьсти-
 ти хота хвалѣ младаѣнецъ оутвѣрѣдаѣ, по что своємоу
 си завидиши съпасеннѣ; по что толми зѣлѣ єси приати
 благодѣти; аште не и се, єже зѣло мѣниши, а тебѣ
 єсть на добро, обаче твои зѣлови прѣдолѣѣетѣ. ослоу-
 шаѣши ли са, єже слыша, послоушани єже видимаа. ни
 ли пророкоу вѣроуѣши Исидѣ въпыѣштоу и глаголѣштоу·
 ѣзыци на нѣмѣ навѣкиѣтѣ глаголати мирѣ, то ли не
 ѣзыци на нѣмѣ истинѣ єсно глаголѣтѣ; не навѣкоша
 ли хвалити младаѣншти мира; Христос бо єстѣ мирѣ
 нашѣ, єже срѣдѣѣѣ стѣѣѣѣ вражды разори, и єгоже
 дѣла съ оѣцемѣ и съ творѣцемѣ прѣжде зѣлѣ остѣ-
 пивѣше съмирени бѣхомѣ. ни ли Захарѣ сватѣмѣ
 доуѣомѣ прѣжде проповѣда радостѣ Сивноу· радоуи
 са, глагола, зѣло дѣшти сивны, проповѣдан дѣшти не-
 роуѣсалима, се, цѣсарь твои градетѣ ти правѣдивѣ и
 съпасаа, тѣ кротѣкѣ и вѣскдѣ на оскла и жрѣба оскла-
 тино. не имаш ли очию своєю прореченааго съвѣдѣ-
 теля; нѣси ли єже прорицаѣмо слышалѣ; то же прѣ-
 дистоаште видиши. нѣ ли коупно съ словесѣ дѣло
 пришѣло; то нѣ ли кротѣкѣ; нѣ ли правѣден'; нѣ ли
 съпасаа; нѣ ли вѣсклѣ на оскла; ни ли на нѣмѣ ѣзыци

невѣрства не рѣшиши, и гробѣныи камы отъвалѣе-
 ши, а зависти доуша своѣѧ горни творашта ти гнои
 не истыдаѣши. и да видиши господьскомъ повелѣни-
 имъ четвертодѣньна издаѣшта, то же ты на оубиѣ-
 ннѣ и въскрѣснвшааго пророкы оубивѣшаа ржкы
 остриши. ѡ веле великоѣ нескмѣшлѣннѣ, ѡ веле вели-
 коѣ неицѣлимоѣ оужесточеннѣ, на толнко ли безако-
 ннѣ обратиша оумъ, да отъ нѣхъже бѣ въровати
 лѣпо, не въроуѣжтъ, нѣхъже дѣлама хвалити, хоулатъ,
 о нѣхъже славити и величати, не блажатъ, о нѣхъже
 пѣти и благодѣтъ въздавати, коудатъ и богосварни-
 ци бѣваѣжтъ. снѣ бо овоиѣхъ безоумнѣ, снѣ нѣхъ
 грѣждениѣ оудрѣжаннѣ, оумы бо нѣхъ прѣкыштеннѣ
 мечъ тѣштанию оупонѣ не дастъ оумъноуоумоу оче-
 си сквозѣ пролиивѣшии са на нѣмъ тѣмѣ прозырѣти
 ти на истинныѧ зара възырѣти. снѣвѣ недѣжѣ фари-
 сей и книжыникѣ, иже прѣжде зѣваннѣ чѣтѣжтъ и на-
 рицати са оучителемъ величаѣжтъ са, и широтоѣ по-
 драгъ мѣнаште са законъ съхранаште величаѣжтъ, а
 ничѣсоже истинны никакоже имѣжште, ни благочѣстнѣ
 ѣдногоже словесе твораште. снѣвѣ остѣнѣ зависти,
 ѣднѣ бо въглажен ѣ въ доуши, и въсего чловѣка оу-
 ѣзвѣ, и о добрѣ пешти са снѣж разори, и чоувѣства,
 ѣже сѣжтъ наитрѣбѣши пѣти оучению, зѣло лютѣ про-
 коуди, ни разоумѣти ѣже на подобѣ, ни паматнѣ
 слоуѣхъ оутвѣждаа, ни чисто гладати даа видимы-
 нѣхъ. мы же оубѣжимъ, възлюбѣѣннѣ, доуши про-
 коудѣныиѣхъ страстнѣ снѣхъ, бѣжимъ кыченнѣ, ѣгоже
 дѣла прѣвоѣ съпаде старѣишина бесплѣтѣныиѣхъ, бѣ-

жимъ зависти, аште и ничьсоже дѣлаѣ, нѣ твораштоуоу-
моу прокоуда бѣываѣтъ, аште и малы сыгнѣваатъ, ѣ-
моуже завидитъ, бѣжимъ кычениа и славы, имже
истинны постиженіе прогонимо іестъ, бѣжимъ неоупо-
дарениа и хоулы, то до старѣшинны жърцемъ и кнѣ-
жници жидовьсти на Христоса оубиеніе вѣзбѣсиша.
се, старѣшинны жърцемъ и кнѣжникомъ безоумьнѣ-
ша младенцемъ сѣтвори, да не подражаемъ жидовьска
жродьства, нѣ дѣтскоу позавидимъ благодаренію, не
старьць богодаренію, нѣ младеништъ богословьенію,
не завистьливьныхъ невидѣнію, нѣ хвалаштиньхъ бого-
познанію, не оубоиць неприазньствоу, нѣ младьныхъ
безълобию. вждѣмъ и мы акы дѣти, господь бо рече
аште не обратите са, и вждете акы дѣти, не вьнидете
въ цѣсарьство небесьное, вждѣмъ дѣти безълоби, ни-
чьсоже зѣла ни лютесе на доуши пишжште, нѣ вьсеѣж чи-
стотоуж и зѣла кромѣ сжшта знаменни благочестьнѣж
вѣрж приѣмыжшти и пишемъ, да вьнидемъ въ цѣсарь-
ствіе небесьное, принесѣмъ вѣніе господѣви милости
и чловѣколюбьствіа, да вьнидемъ въ цѣсарьство не-
бесьное, сѣраштамъ іего иджшта на жрѣвати и жи-
довьско обличаѣшта безоуміе, а странамъ даѣшта
святость, сѣраштамъ стелжште котыгы. како іеже ни-
штинимъ постилати; самъ бо на сѣбѣ ништетж приа и
вьпиетъ. по не сѣтвористе іедномоу снхъ малыныхъ
братіа моѣа, мынѣ сѣтвористе. ѡ чловѣколюбьствѣ-
нааго и сватааго гласа. мынѣ, рече, котыгы постилаѣ-
ши, іегда ништаа одѣваѣши, мене сѣгрѣваѣши, іегда
снхъ горькыа стоудени и болѣзни оурѣшиши. постѣ-

ламъ нѣмоу котыгы, да съ дѣтьми намъ вѣдетъ выпн-
 ти пространство: ѡсан'на въ вѣшнѣхъ, благословь-
 енъ градыи въ има господнѣ, благословьенъ градыи
 рѣцѣ на крѣстѣ пропати и страны къ себѣ си съвѣкоу-
 пи, благословьенъ градыи а да съвазана показати, а да
 ма отъ жзѣ отърѣшити и падениа выставити, благословь-
 енъ градыи мѣчению дрѣжавѣ сътрѣтъ, а простынѣ
 на сетное пришѣды пода, благословьенъ градыи адова
 селишта испразнитъ, а небесна жилишта многыихъ
 съпасаѣштихъ са испакнитъ, благословьенъ градыи
 жрѣтѣж собою за ны принесетъ и вса оцѣтити грѣхы
 и съ отѣцъ сы състронти, благословьенъ градыи съ-
 мрѣти проклатъ, а въскрѣсениа намъ обновитъ, рабо-
 ты избавитъ а сынобожествина податъ. твое бо то,
 господи, сътворѣшаго и отъ не сжштинхъ насъ съ-
 ставѣша и съплескавѣша, и падѣша пакы и съкроуше-
 номъ бѣвѣшемъ выставити и съплескати, твоего то
 юсть чловѣколюбствина, заблждивѣшаго възискаатъ
 и отъ заблждениа обратити, и прѣваго мѣста достои-
 но сътворити, твои бо людие мы и овѣца паствины
 твоѣѣ, и тебѣ всѣи въсланиѣмъ са, и тебѣ слава и бла-
 годарение въздаѣмъ коуп'но съ отѣцемъ и съ сватѣмъ
 доухомъ єдносжштынѣки и животвораштин и въседрѣ-
 жашти трони нынѣ и присно и въ вѣкы вѣкомъ амин.

Іѡанна архіепискоупа константины града златооустааго слово о смокви въ великѣи поне-
дѣлкѣникѣ.

Око оубо вида или джебѣ цвѣтъчанѣ или источникѣ
силено текжштѣ тѣмѣ видѣннимѣ тамо са влѣчетѣ, и
срьдъчынѣи оумѣ прѣвраштаатѣ тамо. такожде и оухо
слыша словесы дѣканниа и повѣсти къ тѣмѣ мысль си
простѣретѣ, ꙗко быти такомоу тѣлесемѣ на томѣ мѣ-
стѣ, а мыслѣи на ономѣ, иждеже слово повѣстиѣи на-
знамена дѣло. сице и мынѣ нынѣ сълоучи са, възлюбѣ-
ѣннѣи. слыша бо еѡаггѣлиста съповѣдажшта ꙗже въ
Виданни быша Христосомѣ дѣлеса о смокви, съде ѣсмѣ
дѣлесемѣ, а оумомѣ себе си тамо сжшта творж, и мынѣ
са нынѣ въ слѣдѣи идѣи владѣкы Исоуса, и вида смокве
прѣжде господьска запрѣштениа прозавѣшж и свѣтъ-
лж, а по господьстѣ запрѣштении и драхло и соухо. за
оутра, рече, Іѡсѹс идѣи въ градѣ заалѣка, и видѣвъ
смокве приде къ нѣи, и ничсоже обрѣте на нѣи развѣ ли-
ствѣиѣ тѣчкѣи, и рече ѣи. не бжди къ семоу плодѣ отѣ
тебе въ вѣкы, и тоу лѣвиѣ оусъхнж. се вамѣ нынѣ почѣ-
тено въстѣ. прѣжаслѣетѣ ма дѣло, дѣлитѣ ми са
оумѣ. ѣгда бо хоштж повѣстѣиѣи съказати дѣлеса,
тоу лѣвиѣ съ видомѣ чоудеса къ нѣимѣ привлѣкжтѣ са, и
ꙗкоже аште кѣто видѣтѣ вѣдро злато имѣжште жтрѣ
камении чѣстьноѣ, носаште на себѣ си тѣнна написана,
хоштѣтѣ вѣдро видѣти вѣштаниа дѣлѣма, ставѣи-
ѣтѣ са пакы о жтрѣннимѣ камении, тѣштѣтѣ бо са и

каменныѣ видѣти добротѣ и еже на немъ писано
 таиноѣ вѣдѣти. сице и азъ видѣхъ дѣлесе повѣсти
 свѣтъ и добръ сѣшѣхъ, тамо дрѣвѣхъ оумъ си, въс-
 пать влѣкхъ же са пакы доуховныимъ видомъ не раз-
 оумѣти чоудесъ. за оутра бо, рече, Ісусъ мимо идъ
 въ градъ възалка. ѿ нескъказаемааго и несквѣдомааго
 таинааго, възалка крѣманъ въсь миръ, иже отъ пати
 хлѣбъ пать тысѣшѣхъ до сыти накрьми, тѣ же възал-
 ка, иже оумышленнимъ еднѣмъ водъ на вино прѣтво-
 ри, ти възалка, иже отъ кала живѣ очн сѣтвори, въз-
 алка, иже по пѣнамъ влѣкнѣнымъ ходи, и ногоу въ
 водѣ не омочи, възалка, иже доуша не тѣлесе изво-
 дитъ, и пакы въводитъ съ словесемъ. то како глаго-
 летъ Исавъ, богъ вѣчныи не възалчетъ, ни трѣдитъ
 са; Христосъ же богъ въскрьскы нѣкде вѣроуѣшшоуоу-
 моу глаголюшшоуоумъ. не прѣва вѣ слово, и слово вѣ
 оу бога, и богъ вѣ слово. како оубо възалка богъ; нѣ
 възалка рокиемъ образомъ, прѣкрѣми же пать ты-
 сашѣхъ, ѿкоже въ немъ властельско хотѣниѣ. приде къ
 смокви видимыи чловѣкъ, вѣ же въсьжде еже на немъ
 разоумѣемое кожьство, видѣ смовѣ акы чловѣка
 бесплодна, оусоуши ѿ словомъ акы богъ, рече. не еж-
 ди к' семоу отъ тебе плода въ вѣкы, и дѣло въ слѣдѣ
 идѣаше, и тоу лѣниѣ смовѣ сѣхнѣаше. слово чло-
 вѣчско, нѣ дѣло божьско. нѣ велми трѣбѣ искати, въз-
 любѣении, вида смовѣнааго, отъ многыныхъ съка-
 зано, ѿкоже мынѣ са мынитъ, не по істинѣ. обаче прѣ-
 жде варивѣшнихъ вамъ бесѣдоуемъ съказаниа, и о
 немъже мы троудили са, прѣди принесемъ. вѣдно бо

разоумѣти въ повѣсти писменныѣ лежан оумъ, въ ве-
 лицѣ гажениѣ имѣа съкрѣвенъ тайнааго съиния. каа бо
 бѣ бѣда словомъ исхнѣти смокви, а не словомъ пло-
 да имѣти; іеже бо словомъ исоуши ѡ, можааше и сло-
 вомъ плодѣмъ сътворити. чѣто ли съгрѣши смокы,
 аште кто речетъ, іегда не бѣ іен вѣрмене, Маркоу еуаг-
 гѣлистоу глаголѣштоу зимѣ бѣти въ то вѣрма; и аште
 не коіе іестъ тайноіе чловѣкъ дѣлама о нѣн творимо,
 обратетъ са и господъ по іедномуу образоу хвалимъ
 оубо, іако словомъ оусоуши, зазорнѣ же, іако безоума
 ѡ прокла. нѣ аѣпо іестъ разоумѣти о семъ, възлюбые-
 нни, чии образъ принесе смокви, не бо бѣ никоіеже
 Христосомъ бываіеіе дѣло, іеже и не имѣаше тай-
 нааго чловѣкъ дѣлама творимаа, бѣшѣ бо ни іедно-
 же бѣ отъ нѣго сътворено дѣло, іеже нѣстъ дѣло
 оуспѣшно, ни іедно, іеже не възпаше истинѣ, ни іе-
 дино, іеже не къ небесноуоумоу приѣтню подвигнѣаше
 оумъ. сєи смокви съказатѣлє рѣша о жидовстѣ съборѣ
 приложенѣ бѣти, къ нѣнже, рече, приде господъ ишта
 на нѣн плода вѣрѣ, и не обрѣте на нѣн, нѣ тѣчнѣ и
 словесѣ пророческыими и законѣныими акѣ листвіеіемъ
 красаше са, тѣмъ и оусоуши ѡ рекѣ не вѣди къ семоу
 плодѣ отъ тебе въ вѣкѣ. нѣ азъ съказанію семоу тѣ-
 шѣ са вѣпрѣкѣ глаголати, възлюбыеіеіе, не бо сѣце
 іестъ истина, разоумѣ. како бо прокла господъ глаго-
 лан, благословесѣте, а не клянѣте; како ли и съборѣ
 прокла, и оусоуши глаголан, не приде сѣнъ чловѣчѣ-
 скыи погоубитѣ нѣ възискатѣ и съпасть погѣбѣіеіе;
 аште ли кто іеште вѣпрѣкѣ глаголетъ, и пѣритъ са

глагола, жидовьстѣ съборѣ приложенѣ быти смокви, вѣштаї, како не коренниа оусѣхуи съборѣ сладѣкааго Павла прорасти; вѣ и Икѹла и Прискѹла и мнози нни, и инѣхѹ по радоу нѣныи именѣ множества дѣлѣма словесѣ мноуѣж глаголати. и ꙗкоже нѣ бѣхѹж отѣринж люди жидовѣскы господѣ, съвѣдѣтельствоуѣтъ ми Павла глагола глаголѣ оубо дѣлѣши отѣринж люди своа господѣ; не бѣди, неконѣ и азѣ издраилѣтѣнинѣ ꙗсмѣ отѣ сѣмене авраамы, племени венѣамини, не отѣринж господѣ люди своихѣ, нѣ и съпасениѣ людѣмѣ тѣмѣ въ послѣднѣа дѣни обѣшта, ꙗже глаголетѣ ꙗгда конѣцѣ азыкѣ вѣлѣзетѣ, тѣгда всѣ Издраилѣ съпасетѣ са. аште во и вози врази бѣша жидове, насѣ дѣлѣма бѣша, да мѣ тѣхѣ ослоушаниѣмѣ сѣмилимѣ са, ꙗкоже съвѣдѣтельствоуѣтъ ми Павла глагола по благовѣштению, рече, врази васѣ дѣлѣма, и по избѣраннию, вѣзлюбѣенни, отѣцѣ дѣлѣма, всѣ казни дарове изѣавѣенниѣ свато. вѣзискати оубо лѣпо, вѣзлюбѣенни, словесе ꙗже о смокѣви, чин принесе образѣ нѣ аште тѣ Идама поманиши, ꙗгда вѣ породѣ обнажа, коѣго джеба листвиѣ вѣзмѣ и сѣшивѣ сѣбѣ си одеждѣ сѣтвори, оуѣриши, како вѣ правѣдѣ ѣж оуѣсоуши. не то ли листвиѣ смоквино вѣзмѣ свои стоудѣ покрѣвалаше; приде оубо господѣ, и ꙗже ꙗште вѣ та вѣниде, смокви тоа стѣдыка покровишта словесемѣ оуѣсоуши. отѣна ти оубо жѣство, и дастѣ ти богатѣство, отѣна ти стоуда покровишта, и дастѣ акы снѣгѣ одеждѣ водоѣж и доухомѣ истѣканѣ, оуѣсоуши листвиѣ смокѣви, и вѣздастѣ изноуѣрениа доуша. каа изноуѣрениа; ꙗже змиа изноуѣри

въ породѣ, съ аггелы равнѣжъ жизнь, породѣжъ пи-
 штѣ, неистѣлѣнии одеждѣ. нѣ обратимъ са на на-
 чатѣкѣ. за оутра, рече, въсхода въ градъ Іѳоусъ въ зал-
 ка. за оутра, іѳгда ношѣ прѣлѣсти мимо иде, и на
 оутриѣ Христосъ въскрѣсении свѣтъ просвѣти мирови,
 оутриѣ во Христосъ, іакоже рече пророкъ. акы оутриѣ
 готово обраштемъ іѳго. за оутра въсхода въ градъ
 Іѳоусъ. за оутра, іѳгда тѣмьнаѣ смръть свѣтомъ славы
 христосовы изгыве, и златыѣ зара правдыноѣ слѣныце
 въ отмыненыхъ сръдцыхъ просвѣти. за оутра, іѳгда
 топлы зара божества прострѣ, и омрътвѣвъша днаво-
 ломъ доуша растопи. нѣстѣ, іѳже оукрынетъ топлоты
 іѳго, стоуденнымъ бо грѣхомъ днаволъ чловѣческа
 сръдцыа оумрѣтви. тѣмъ пророкъ молаше са глагола.
 раждѣзи истѣскъ мой и сръдцые ми, стоуденнѣ бо нечѣ-
 стны въсе чловѣчество оувазано бѣашѣ, тѣмъ всѣхъ про-
 роци коупно молахъ са къ богоу глаголѣште. обрати
 плѣнѣние наше акы водотѣча въ югъ, рекше іакоже югъ
 топлѣ възвѣивъ помръзѣшаѣ воды на прѣвое іѣстѣ-
 ство водѣноѣ приводитъ, сице и насъ, іѳже грѣхомъ
 днаволомъ оумръштени іѣсмъ, и акы югъ възвѣивъши
 благодѣтъ христосовъ на прѣвое іѣстѣство приведе
 нестѣлѣныѣ. то теплоѣ възвѣивѣніе югово и нестѣста
 цръкы въ пѣтихъ пѣтии призываатъ глаголѣшти.
 въстани, скверѣ, и приди, юже, провѣи градъ ми, да
 потекѣтъ добрыѣ воѣ. за оутра, рече, въсхода Іѳоусъ,
 добро іѳже въсхода, да назнаменуѣтъ, іако и пророкъ,
 испадѣшаѣго іѳдама, пакы пришѣдъ господъ нашъ на
 тожде мѣсто въсхода градѣше. за оутра въсхода въ

градъ. градъ нѣмѣ слышавъ не доложу гладѣи, нѣ горь-
наго Иероусалима небескное лѣсто, неконъ житіе на-
ше на небесехъ іестъ. за оутра Ісусъ вѣсхода вѣзалака въ
градъ, вѣзалака не на пиштъ чловѣчскъ, нѣ на жизнь
чловѣчскъ, мое бо крашно, рече, іестъ, да сътворж
волжъ отъчъ си, да вѣроуіжтъ, іегоже поустѣ онъ, вѣ-
роуан бо въ него, іакоже рече самъ, не оумьретъ въ вѣкъ.
за оутра вѣсхода Ісусъ въ градъ вѣзалака, и видѣвъ
смокке приде к ѿен. добро іако приде къ ѿен, авъ бо мн-
нжалъ смокке, нмѣли бѣ смокви змѣи гнѣздо свое
бесѣмьртѣи. нѣ приде къ смокви, и оусоуши ѿ. подъ
такоѣ смоквиѣ сѣшта Нарданаила видѣ господѣ, прѣ-
жде бо та, рече, филипова вѣзѣваніи сѣшта подъ
смоквиѣ видѣхъ та. сѣмъ смокке издалече пророкъ
хоташѣ ѿ бесѣда бѣти глаголаше. възидѣ въ лю-
ди пришьлѣствіи моего, за ѿе смокы плода не сътво-
ри. на сѣмъ смокке вѣзѣзе Закъхен видѣтъ господѣ, и
к ѿмоу рече. скоро сълѣзи. добръ же еуангѣлистъ рече
двѣи смокы о Закъхен, да съкажетъ, іако широкъ и
пространъ пѣтъ двѣи приплетенъ іестъ, отънѣдоуже
са раждаіетъ зѣла сѣмьртъ. о смокви и о женѣ люко-
дѣици и о бесѣдѣ ѿе лѣстѣнѣ. приде къ смокви го-
сподѣ. сѣ смокы образъ приношааше широкаго и про-
странаго пѣти водаштааго въ пагоубѣ, плоскъ іестъ
лѣстъ смоквиѣ и остръ, свравно іестъ грѣхъ, широ-
кымъ и пространымъ моремъ вѣвода въ пагоубѣ,
сладѣкъ іестъ плодъ смокке и слѣзѣкъ, сладѣка іестъ
сласть водаштіи въ грѣхъ, приближаѣштіихъ са к
ѿен растрѣзоваіетъ, вѣжи ѿе вѣкоуа, сладѣка ти іестъ

вѣчѣствоу · прѣжде во мироу старѣшнинѣ Христосоу
 пришествіи многы недѣлгы чловѣчскы избавиаше са
 родѣ, къ капиштемъ слоуженію и на пѣсни и на блж-
 жденіи женомъ · пришедъ же господь миръ нашъ съ-
 прата са противѣнныхъ чловѣкъ скверны мжташтамъ
 жизни сеа сласти сланою море и пѣнныа страсти и
 вѣлны, и оусоуши смокве и всади крѣсть вѣроуж цѣк-
 таштъ и жизниж вѣскмъ синажштъ, іемоуже крѣстоу
 кореніе въ земьж вѣложено быстъ явша на небеса вѣз-
 ложены, іемоуже листвіе вѣстарости и цвѣтыць не
 оубажда и плодъ вѣсмрѣти, іеже дрѣво и Давыдъ по-
 минаатъ глагола · и вждетъ акы дрѣво сажденою при
 исходиштинхъ водѣ, іеже плодъ свои дастъ въ врѣма
 свою, и листъ іего не оупадетъ, се дрѣво поминаатъ и
 мждрость глаголжшти · дрѣво жизни іестъ вѣскмъ
 дрѣжаштинмъ са іеа, се дрѣво пророческомъ окомъ
 видѣвъ Иеремия жиды хоташте Христосоу издѣлати,
 прѣмо лицоу жидомъ рече глагола имъ · идѣмъ, въ-
 ложимъ дрѣво въ хлѣбъ іемъ, и сътрѣмъ іего отъ
 земьж живыихъ · дрѣво крѣсть, хлѣбъ плоть христо-
 сова · вѣзмъ господь хлѣбъ рече · се іестъ плоть моя
 за вѣи ломима за оставыеніе грѣховъ, на семь дрѣ-
 вѣ крѣстѣнѣмъ ржцѣ простѣръ, по вѣздоухоу параш-
 та силы разгѣнавъ вѣзблзны намъ на небеса пжтъ-
 шѣствіе оуготови, лѣствицж намъ вѣрж отъ земьж
 на небо поставивъ · и се чоудно, аште слоушаєте, вѣз-
 лубыеніи, ста дрѣво крѣстное, на немъже пропаша
 истинныи виноградъ глаголаи · азъ іесмъ виноградъ,
 и быстъ дивалоу лоза смрѣть, намъ лоза животна,

вѣсть намъ лоза когносьная, знои грѣховъныи нашѣ
 съпратаишти, яко сѣнь покои намъ даишти. подѣ
 сѣниже ѿ сѣдан глаголетъ Соломономъ реченъ: подѣ
 сѣнь ѿмоу помыслихъ, и сѣдохъ, и плодъ ѿа сладкъ
 въ грѣтани ми. сѣи сѣни надѣвъ са блаженъи Давидъ
 глаголаше: сѣни крилоу твою надѣи са до колѣ; до-
 нѣжде минетъ безаконіе мое. ѿ чоудное дѣло и таи-
 ное ново. источникъ на джебу бѣаше, а крѣсть отъ
 него напаміемъ бѣаше, воденъ болжштеи въ ребра крѣви
 и водъ испоустѣ, и водоу полнваемъ коренни, да
 бесѣмрътѣныими плоды вѣроуиштинимъ присно цвѣ-
 тетъ. ѿ дже блаженъи, ѿгоже цѣсарѣ чѣтѣтъ, вла-
 стеле и великѣи любатъ, мѣжи же и женѣи и вѣсе
 іестѣство и тварь чловѣчьска стражѣ иматъ, ѿгоже вѣ-
 си оужасаиштъ са, и диволъ трепештетъ, ѿго аггѣли
 хвалатъ, и небеса благословатъ, апостоли проповѣда-
 ютъ, и цркви поиѣтъ, на немъ распѣнѣшаго са го-
 спода Христа, ѿмѣже слава и дрѣжава нѣниа и при-
 сно и въ вѣкы вѣкомъ аминъ.

Свѣтааго Іоанна златоустааго слово о ал-
 канинѣ іоаннѣ и о Ионѣ и о Давидѣ.

Вѣсѣмъ намъ по радоу на части пѣснь поа обидѣ бла-
 женъи Давидъ: исповѣмъ са тебѣ, господи, вѣсѣмъ
 срѣдцемъ моимъ, повѣмъ всѣа чоудеса твоя. ѿ веле
 великое сжмѣнѣніе блаженааго Давыда съгрѣшнѣ-

шааго и небрѣгъшааго себе, аште бо и акы чловѣкъ
 попавъзъ са паде, окаче акы чловѣкъ исповѣда са. испо-
 вѣмъ са тебѣ, господи, всѣмъ срьдцемъ моимъ, аште
 бо са тебѣ не исповѣмъ, грѣхъ не гонезиж. исповѣмъ са
 тебѣ, господи, всѣмъ срьдцемъ моимъ, аште бо са
 тебѣ не исповѣмъ, акы снѣгъ не оубѣлѣж са. исповѣмъ
 са тебѣ, господи, всѣмъ срьдцемъ моимъ, аште бо
 са тебѣ не исповѣдѣ, лъстыць дияволъ оубоистка прѣ-
 любоудѣство рѣгам са не останеть са мене. исповѣмъ
 са тебѣ, господи, всѣмъ срьдцемъ моимъ, аште бо са
 тебѣ не исповѣдѣ, на прѣвѣжъ чѣсть не възидѣ. испо-
 вѣмъ са тебѣ, господи, всѣмъ срьдцемъ моимъ, а-
 ште бо са тебѣ не исповѣдѣ, сынъ павътънын не мож
 са нарешти. исповѣмъ са тебе, господи, всѣмъ срь-
 дцемъ моимъ, аште бо са тебѣ не исповѣдѣ, доухъ
 сватый ничтоже не вѣсѣдоуѣтъ къ мнѣ. никтоже оубо
 пати десать ѡалма извѣкижти можетъ, аѣпо ѣже ѣстъ
 комоуждо приходаштиихъ къ чѣстѣноуоумоу крѣштени-
 ю глаголати блаженааго Давыда слова ѿ. исповѣмъ са
 тебѣ, господи, всѣмъ срьдцемъ моимъ, аште бо са
 тебѣ не исповѣдѣ, ветѣхааго чловѣка не съвлѣкѣж са.
 исповѣмъ са тебѣ, господи, всѣмъ срьдцемъ моимъ,
 аште бо са тебѣ не исповѣдѣ, въ новын чловѣкъ не
 одеждѣж са. исповѣмъ са тебѣ, господи, всѣмъ срь-
 дцемъ моимъ, аште бо са тебѣ не исповѣдѣ, въ вѣрѣ-
 ныхъ пастѣк не примѣшѣж са. исповѣмъ са тебѣ, го-
 споди, всѣмъ срьдцемъ моимъ, послоушахъ бо тебе
 глаголажшта не стыди са исповѣдати грѣхы свои.
 исповѣмъ са тебѣ, господи, всѣмъ срьдцемъ моимъ,

слышахъ ко тебе опасно глаголюща. не придохъ при-
 звать правды твоихъ и грѣшныѣ на покаяніе. годъ
 же се и блаженнаго Паула на срѣдѣ извести бесѣды.
 кыѣ се; аже рече. нынѣ врѣмя благопринимично. кою
 врѣмя; алканія оукрашеніе. кою врѣмя; ништинныхъ
 прилюбленіи свѣтлость. кою врѣмя; покаянія жатвѣ.
 нынѣ врѣмя примично, нынѣ врѣмя съпасенію. се
 же самъ съборникъ пиша глаголетъ. врѣмя плакати са,
 врѣмя смирѣти са. послоушати добрѣ, ничтоже бездра-
 зому глаголетъ сватоіе писаніе, и въсе божіи доуха
 исполнь. врѣмя плакати са, врѣмя кланѣти са. врѣмя
 плакати са грѣха и врѣмя смирѣти са съпасенію, смирѣ-
 ти са а не посмирѣти са, ино бо смѣхъ поржгания, инъ
 же на оуспѣхъ. и яко не лѣжж, се вѣкни, и сватааго
 писанія възѣми оукрашенія и о ржжнѣхъ смѣхъ по-
 слоушати Соломона въ мудростехъ глаголюща. без-
 оумлю, въ смѣхѣ твориши зѣло, о добрѣхъ же
 смѣхъ и оуспѣхнѣхъ послоушати Іакова глаголюща.
 въсего дара нечѣстива не приѣметъ, истинна же оуста не
 насытатъ са смѣха. да добрѣ глагола съборникъ. врѣ-
 мя смирѣти са, врѣмя плакати са грѣха, врѣмя же въз-
 любити правду, правдивъ бо господь, и правды
 възлюбѣ. бѣваатъ бо врѣмя поврѣшити вражды и пакы
 не неврѣшити любви. и послонимъ блаженнаго Павла
 глаголюща. да не занѣтъ сынъце въ гнѣвъ вашѣмъ,
 врѣмя не корене ископати нечѣстіе и врѣмя въсадити
 благочѣстіе. се же бо и господь нашъ пиша Іеремин
 пророкоу въ трѣхъ порастшихъ жидовска мѣста гла-
 голаше к нему. се поставимъ та днесь и кореніе

ископати и пакы въсадити, оборити и пакы съзъдати, ис корене ископати многобожество а въсадити ієдиж властѣ, ис корене ископати и съзъдати, ис корене ископати єдинѣска трѣбишта, а съзъдати мѣченичѣскы црѣкви. се поставьмъ та дньскъ, не въ оуреченѣи днь, разоумѣван, нѣ въ инж и присно, ꙗкоже рече сватѣи Паулъ. дньскъ аште гласъ ієго оуслышите, не ожестите срьдцѣ вашнхъ, ꙗко въ прогнѣванні, си рѣчѣ, въ нѣже днь слышите господѣ глаголѣштѣ, покаите са, приближи бо са цѣсарѣство небесное. не ожестите срьдцѣ вашнхъ, акы творимѣи са чисти, си же не тѣчѣмъ прѣжде крѣштеніи и въ законѣ, нѣ и по крѣштеніи благодѣти. самѣ бо тѣ владыка Христосъ въ инѣхъ словесехъ своимъ оученикомъ прѣдаѣ глаголаше. правѣ глаголѣ вамъ, ієже да съважете на земли, вѣдетъ съвазано на небеси, то же не просто словесы къ ѿнимъ, нѣ и дѣлесе мѣ винны сътвори своѣ оученикы рѣшити и вазати. вѣзри прѣжде вѣсѣхъ на блаженааго Петра, како съваза сѣмрътнѣ съвѣштавѣша са на лѣжжѣ Іѣнаниж и Сапфирж, како ли раздрѣши азъ отъ рода хромоуоумоу, томъ часѣ нозѣ іємоу оутвѣрдивѣ. что рекжѣ прѣмо семоу творашти са чисти, чистѣиши нѣхъ себе, а сами сѣште вѣсѣхъ нечистѣише; не бо никтоже чистѣ, аште и ієдинѣ днь поживетъ на земли. что противѣ семоу рекжѣ дръзѣишти глаголати поустошѣиимъ оусты. мѣнѣ ли ієстѣ пришѣдѣше къ семоу попоу ти исповѣдати грѣхы своѣ, ієже многѣкраты паче мене сѣгрѣши; како можетъ таковѣ сѣ чловѣкѣ грѣшнѣ грѣхы заглаждати; нѣ добро въ вѣрма

алчѣбы покааніи прѣди положити цѣльбы твоихъ бла-
 дин. ѡ чловѣчинѣ, дѣѣши ли бо къ чловѣкоу приходи-
 ши; или чловѣкъ тебѣ оставыиетъ грѣхы; къ влады-
 цѣ богови приходиши, молитвѣнникомъ праштаѣшѣ
 тебе грѣхомъ, ходатаи ти и господинъ ѣстъ попъ къ
 богоу, по что оубо осждаѣши, ѣгоже богъ не осжда-
 ѣтъ, донжде ѣстъ попъ; и богъ дастъ ѣмоу попѣство
 не отѣмѣши са възьмати отъ него божиѣ сватость,
 не бо подаѣтъ ти оставыеніе грѣхомъ, нѣ старѣиши-
 на молитвѣнникомъ, ѣже ѣмоу дастъ попѣство. а ѣко-
 же не тычѣ въ благодѣти, нѣ прѣжде благодѣти при-
 сно съпасеніе чловѣкомъ въскъхъ богъ чловѣкомъ тво-
 ритъ, сего дѣла владыка нашъ въчловѣчи са, ходатаи
 къ богоу и чловѣкомъ, вѣсте сами, зѣло сжшѣ сло-
 волюбѣ съказаніе облаженааго Дауида, ѣже нынѣ
 чоу извѣшта. исповѣмъ са тебѣ, господи, въскъмъ
 срѣдѣцемъ монмъ. како Дауидъ въ оубинство и любо-
 дѣиство въпадъ въ зѣлкъ прѣбывааше, не исповѣды са;
 что же оубо сътвори богъ, да и сего на покааніе поу-
 ститъ, и образы сътвори покаанію, да покааніе прин-
 метъ; поустѣ к' ѣмоу Надана пророка инѣмъ лицемъ
 ѣже на нѣ тѣи творашта. пришѣдъ бо наречѣши про-
 рокъ къ Дауидоу рече. цѣсарю, имамъ ти нѣчто съвѣ-
 штати. рече Даудъ. скоро глаголи. пророкъ же Наданъ
 рече. чловѣкъ нѣкто вѣ богатъ, имѣа скоты и чрѣды
 многы, чловѣкъ же пакы вѣ оубогъ, имѣа телицѣ
 ѣдинѣ, ѣже на трепезѣ съ нимъ ѣдѣаше, и чашѣ ѣдинѣ
 съ нимъ пѣаше, и на лонѣ ѣмоу съпааше. богата Дауи-
 да нарича а ништа Оуриѣ, что оубо Наданъ рече; штоу-

ждин кѣ богатоуоумоу, ботатын бо штада своа чрѣды
 поустивѣ поа телицѣ ништааго, и закла ѣж штоужде-
 моу, цѣсарь же Дауидъ, аште въ грѣхѣ вѣ въпалъ,
 обаче въ правѣдж вѣ обличенѣ ово пльтьнымѣ съ-
 грѣшеннымѣ, а дроугое доушкынымѣ исправьеннымѣ,
 отъвѣштавъ бо съ гнѣвомѣ рече: живѣ господь, до-
 стоинѣ ѣстъ съмрѣти таковыи, а телицѣ да жаждетъ
 седморо седмицеѣж прѣстѣпаѣ законѣ Дауидъ, законѣ
 четворо четворицеѣж оурече. что же Наранъ кѣ Дауидоу
 рече; ты ѣси, цѣсароу, сътворивъ ты то, та же Дауидъ
 мждръ съ и въ съмыслѣ живы не възвелича са цѣ-
 сарьскоѣж чѣстнѣж, не мжчи ѣго, ни глагола: кто сии
 ѣстъ, иже дрѣзнѣж прѣдѣ всеми хоуаѣ мьнѣ толикѣж
 извѣштати; вѣдѣ'ше бо ѣвѣ, ѣко цѣсарь съ подѣ вла-
 стнѣж ѣстъ цѣсароу, имъ же никтоже цѣсарьмѣ владетъ,
 тѣчкѣж слыша Дауидъ, и авнѣ отъвѣшта: съгрѣшихъ
 господави си, и Наранъ тоу авнѣ рече: господь остави
 съгрѣшеннѣ твоѣ, не имаша оумрѣти. ѡ Наранѣ,
 чимѣ дрѣзнѣвъ отъвѣштати хоштеши; наватоу по-
 ѣм'ѣмѣ. кѣ богоу съгрѣши Дауидъ, томоу са испо-
 вѣда. чимѣ вѣси, прости ли ѣго или не прости; прѣ-
 жде вѣкни, ти тѣгда оучи. и Наранъ рече: мьнѣ по-
 ржчи богъ соугоубѣ дауидовѣ пжть, к'то поѣмьѣтъ
 врачевн троуждаѣштоу са и толикѣ пжть въземьѣштоу,
 ѣвѣ оукажетъ, ѣко не тѣчкѣж въ благодѣти, нѣ и прѣ-
 жде благодѣти чловѣкы богъ съпасеннѣ далъ ѣстъ.
 възьмѣ же и маломѣ съказаннѣмъ на ѣвѣеннѣ глаго-
 лѣмьнымѣ съкажи ми, ѡ чловѣчѣ, ѣже са твориши по-
 кааннѣ сѣпротивьникѣ, съкажи ми, кого чловѣка

сѣгрѣшивъша и въ тѣмницѣхъ вѣрѣженоу бывъшоу старѣкишиноу и хоташааго или камо испослѣтити или въ кѣмъ мѣстѣхъ прѣдати, дѣлаши ли приходитъ самъ къ старѣкишинѣ, ти молитъ са, да бы напасти избежалъ; не поищетъ самъ ходатаа себѣ, да явѣ издрекъ, и мѣньшааго себе, да бы тѣмъ кѣмъ избежити юмоу зѣла, да ли о плѣтѣхъ оучиеніе а о доуховѣхъ безаконіе. нѣ, ѡ чловѣчѣ, аште сего дѣла не хоштеши прити на показанъ, іако чловѣкъ іестъ попъ грѣшнѣ, то и не крѣсти са, чловѣкъ бо іестъ крѣстанъ та, ни свѣтааго комканія въземи, чловѣкъ бо іестъ дробанъ. да аште томоу вѣроуіеши, іако вѣрѣ имать, то и то вѣроуіе приими, іакоже бо крѣста и приноса бесквѣрѣнѣхъ жрѣтвѣхъ иного ничсоже творитъ, нѣ тѣмъ рѣцѣ въздвигнетъ къ свѣтѣхъ троици чистѣхъ, сице и показаніе тѣхъ оурицааи иного ничсоже творитъ, нѣ тѣмъ азѣкомъ съпасеніе тѣхъ творитъ. нѣ аще рекѣтъ са противѣнници, да аште се сице іестъ, и не хоташе приати по крѣштѣнии показаніемъ съпасенія, по что блаженъи Петръ Янаниѣ и Сапфирѣ тоу аще оумори, а не показаніемъ іею обрати; сице бо друзѣи глаголютъ. нѣ послоушанъ добръ, не съкры блаженъи Петръ цѣлѣбы показанія, нѣ Янаниа и Сапфира, іаже въ толѣхъ напасть въпадоша, ни рачѣста възискати показаніахъ готовѣхъ цѣлѣбы, нѣ съ неприязниномъ показаніемъ погыбоста и съ словомъ имѣниимъ. тѣгда бо истовое показаніе, іегда бо не рѣчишъ ч'томо іестъ, нѣ іегда дѣлашъ знаемо, іестъ бо каменіе отъ всѣхъ доуша износимо, и іестъ показаніе прѣпростъ въ граждаѣхъ възискаемо, имже

ови съпасаеми сѣтъ, а друзиі осждаеми. покаи са блаженъи Петр' и зѣлыи Июда, нѣ Петрѣ добръ покаивѣ са и плакавѣ са и отъврѣженіе съзлами омывѣ въ прѣвѣи пакы вѣрѣи сиѣниѣ вѣниде, а Июда окидѣ покааніе. аште и сѣребро поврѣже жидомѣ, и рече имъ сѣгрѣшихъ прѣдавѣ кръвѣ безъ винѣ, обаче не вѣста, ни вѣсплака са, ни сѣтвори ничоже добръи покаизни, нѣ тѣчиѣи силѣ исплетѣи дѣаволоу извѣстѣ са сѣтвори. нѣ аѣиѣ рекѣтъ сѣпротивѣниѣи, не бо рѣшти не вѣмѣи ихъ зѣлыи ихъ бесѣдѣ. что оубо Симонѣ вѣлѣхѣи кръстивѣ са и разгнѣваѣ са и Петромѣ осждаѣи дарѣи принесѣ, да не продаѣмѣи дарѣи коупитѣ, покааніи вѣспроситѣ; не отъвѣшта ли ѣмоу блаженъи Петрѣ, рекѣи. покаи са отъ зѣлоби сѣи, и моли са господѣи; то по что оубо Янани и Сапфирѣ не рече сиѣхѣиже словесѣ. покаита са отъ зѣлоби ваю; сиѣа бо ихъ бесѣдѣи. нѣ послоушани разоумѣиѣи, не рѣгаѣмѣи ѣстѣи свѣтааго дарѣи, Янаниа бо и Сапфира, окличаѣмѣи блаженъи мѣи Петромѣи, и слышашѣи отъ него, ѣако, что са сѣвѣштаста искоуѣи сѣтворити доухомѣи господѣиѣи; не исповѣдаста своѣго грѣха, не припадоѣи, не молиѣи са, не рѣста, ѣако акѣи чловѣка сѣгрѣшиховѣи, нѣ что обличаѣи Петромѣи противѣиѣа са ѣмоу бесѣдамѣи, мѣишѣи оутѣити са ѣго, а не сѣмѣислашѣи, ѣако нѣи кѣ са порѣгати свѣтоуоумоу доуху. тѣмѣи томоу аѣиѣ блаженъи Петрѣи разгнѣваѣ са достоинѣи нѣи отъвѣстѣи отъвѣшта. а Симонѣ слышавѣи отъ блаженѣаго Петра. сѣребро твоѣи сѣи тобоѣи бѣди въ пагоубѣи, ѣако дарѣи божни мѣиѣи имѣниѣи имѣниѣи прѣтажати, то слышавѣи не

разгнѣва са, не пожали си, не отъстѣпи, нѣ оукоры и
 хоулы, акы добрыѣ цѣльбы примѣ, не тѣчыж Петро-
 ви, нѣ и вѣсѣмъ апостоломъ припадаѣ глаголаше.
 молитѣ са за ма господевѣ, да не бѣ пришло ничтоже
 на ма, нѣже извѣстастѣ, велии съгрѣшихъ. не дрѣ-
 знѣ собою богови помолити са, вѣ са помолитѣ за
 ма, вѣ вѣждѣте ходатаи, сътворитѣ молитвѣ за мене.
 добръ оубо глагола съборникъ. врѣма плакати са и
 врѣма кланяти са покланіе любаштинмъ. сице бо
 и великын Іѡсифъ плакавъ са, прозѣра пророческы
 имъ окомъ, приложивъ са къ блаженоуоумоу Дауи-
 доу глаголющоумоу. сѣжштин слѣзами въ радость
 пожыитъ, вѣсѣи Іѡсифъ слѣзы братолюбѣствни, и
 пожа вѣнцы цѣсарьствни, вѣстѣ бо вѣси авѣ, ѡко
 дивноіе то познание. видѣвъ Іѡсифъ своѣхъ бра-
 тниѣ, нѣже братниѣ не хотѣ нарешти, каѣ бо томъ
 братниѣ, ѡже отъ двою на десѣте пленицоу іед'нѣ отъ
 себе истрѣгнѣша; нѣ обаче Іѡсифъ печали великы на
 милость прѣложивъ, падъ на вѣи братниѣ плака са о
 нѣхъ. по что на вѣи, а не иномъ мѣстѣ; съ лѣпоты на
 вѣмахъ нѣхъ плака, иже съвѣргоша ѡрѣмъ братѣства съ
 себе. видѣ ли кротость и вѣздръжаніе мѣжа; нѣ ре-
 кѣтъ нѣци о Іѡсифѣ, ѡко бѣдоу одръжимъ и въ
 штоужден странѣ съ и не имѣѣ чловѣческы помошти
 ни застѣпа, сего дѣла кротость имѣашѣ и съмѣрненіе.
 нѣ слоушан разоумно, сице глаголаи обилиемъ бесѣ-
 доуеши, а не правдоу, самъ бо Іѡсифъ добростиѣ
 своѣѣ и вѣздръжаніемъ въ отѣчѣ добрость бѣ облак-
 ченъ. Іѡсифа поманѣвъше и свѣтъ тѣ приде, свѣтоу

бо владѣйка Христос не тѣмъ тѣмничѣмъ прости єго. да безоума оубо обвиніємъ бесѣдоуєши, ѡ чловѣчинѣ, а не правдоѣ глаголаи, ꙗко Іѡсифъ ноудѣма вѣ добръ и беззлоби. сице вѣ Іѡсифъ боголюбѣць и прѣжде закона законъ бѣвъ, ꙗко и лѣстимъ и вѣднимъ єгоуптѣкныиѣмъ гнѣшааше са и вѣгааше прѣклоубодѣнствынааго дѣлесе. дѣкѣши законъ вѣ данъ велан, не прѣлюбодѣати, ни оубѣти, ни оукрасти, ни лѣжи послоухъ бѣти; нѣ самъ сѣбѣ законъ бѣвъ и єстѣствынымъ сждиштемъ наоученъ нагъ избѣже, да господинѣ не оскврнитъ мѣста. не молааше ли госпожда своимъ зкло и свободѣ обѣштаваѣшти, тѣчыѣмъ авѣ єа послоушалъ, ти оугодиє єи сѣтворилъ; не єликоже ли она тѣлааше къ ємоу, толико онъ оуклашааше са єа по господѣню словеси; самъ са цѣстивъ не ножемъ, нѣ вѣроѣ, не бесѣдовааше ли сими словесы къ єгоуптѣкныи Іѡсифъ глагола: єама господинъ мой, госпожде, не вѣстѣ ничсоже из мене єже ємъ вѣ домоу, нѣ всѣ єстѣ далъ вѣ рѣцѣ мой, а ничсоже не вѣстѣ развѣ тебе, имѣже жена ємоу єси, како мож азъ сѣтворити неприязниноє се дѣло, ти сѣгрѣшити прѣдъ богомъ; дѣкѣши ли нѣстѣ сѣде отыць монухъ бога; дѣкѣши инѣ єстѣ на хананенстѣ земли богъ, а инѣ въ Єгѣптѣ; аште и въ не разоумѣєте. дѣкѣши нѣстѣ всѣ видаштинѣ сила божиѣ, сѣмобрашти всѣ, аште ли мжѣ ти, госпожде, вѣнѣ єстѣ, то или богъ мой ошѣлъ єстѣ с нимъ; твои мжѣ, госпожде, господинъ мой єстѣ, и всѣ имѣніє свое мѣнѣ єстѣ прѣдалъ вѣ рѣцѣ, како азъ мож рѣбро єго прокоудити; єдинъ єднои припрагъ єстѣ

богъ, а не єдинъ мнозѣхъ, ни єдномъ многымъ мльчи оубо, госпожде, вѣдѣ та, кто та пламы раждизає на ма, не ты ма мжчиши, госпожде, нѣ иже братиѣ мож на ма вѣстави, сини єсть дияволъ єдною бо отца ма лишивъ тѣшитѣ са, да и бога ма кромѣ сѣтворитѣ, горѣ и долоу вѣтитѣ са, да бы ма кромѣ отъ сына, єже видѣхъ, сѣтворилъ мльчи оубо, госпожде, потрѣпи има а не дѣло имѣти любодѣица, аште тебе послоушаѣ, тѣлеси ми пакость, нѣ аште бога прѣслоушаѣ, обомако въ мжцѣ єсмь вѣдѣ бо хоташтааго глаголати бонте са можштааго доушж и тѣло погоубити въ вѣчнѣмъ огни. да се сѣказаніє кротости тврьдааго Іўсифа, нѣ и єште послоушанте єго дѣлєсь ихъ, вѣстє бо вѣси авѣ, іако оваждєніємъ госпожда си въ тѣмницѣ вѣврѣженъ бѣсть, по том же, рокоу коньчавѣшоу са, пачє же вѣдѣ іавѣєніє на коньць исходаште, и брати єго въ Єгѣптъ пришѣдшемъ глада дѣлѣма видѣвъ ихъ Іўсифъ, цѣсарѣ сы, вѣсѣмъ Єгѣптомъ владѣ, не обнажи меча, ни въ тѣмници затвори, ни гладѣ замори, ни раны дастѣ, ни акы на звѣри звѣри сжшта помѣсли, не поманѣ котыгы растрѣзання, ни іамьныа глѣвины, ни роботѣныа страсти, ни племенѣныа зависти, ни братолюбєстѣи ненавистѣнааго дѣма, ни отча лишєннѣ вѣрѣмене, ни приснааго брата Бєнѣаминѣ страданнѣ, нѣ вѣсє то подѣ нозѣ подѣложивъ прѣштєніє сѣ възвитимъ сѣмѣсивъ винты искаашє, како са бы сѣ братиѣ позналѣ, тѣчыѣ же оузырѣвъ братиѣ и приснааго брата Бєнѣаминѣ безѣлюбѣнааго, маадааго, мѣнѣшааго, отѣча ло-

зѣ послѣднѣи грознѣ невѣкоушенѣи братиѣ нелюбк-
ствомъ, брата и ѣстъствомъ и оумомъ, аenie въ ра-
дости въсплака, и обративъ са възъни рекъ: азъ ѣсмъ
Іѡсифъ, нѣны же не жестоко вы са являе. ѡ веле дѣ-
ло чоудно, безвинѣнѣи акы винѣнѣи отъвѣштава-
ютъ, азъ ѣсмъ Іѡсифъ, братъ вашъ, аште неволеж
бѣсте са покланили, ажа бѣ бѣлаа мои сѣнѣ. абы не
проста стала мои ржкоатъ, съ лѣпоты бѣсте острили
скръбъ ненавистию братнѣю. навѣкиѣте понѣ сице, бра-
тиѣ, ꙗко въсь оупѣвали на господа не постыдитъ са,
просты ма котыгы лишите, се, въ багърѣниѣ
облѣченъ сѣждж, въ ꙗмж ма въврѣгосте, се, на ко-
лесници златомъ покованѣ сѣждж, акы рока продасте,
се, цѣсарь ѣсмъ, въ тѣмниѣи вѣхъ, се, въ цѣсарѣи
власти живж, въ веригахъ бѣхъ, се, цѣсарь вѣнѣцъ
отъ каменѣи драгаго ношж. лѣпо оубо намъ, братиѣ,
блаженнаго Павла слово извѣштати: любаштимъ бога
въсь спѣютъ са на добро, томоу слава нѣны и присно и
въ вѣкы вѣкомъ аминь.

Тогожде Іѡанна златоустааго слово отъ
таѣкованиѣ еѡаггелиѣи ꙗже отъ Матѣеѣа о
дѣсати дѣвицъ и о талантѣхъ. глаголаа
ѣстъ въ сватѣи въторникъ.

Тѣгда оуподобитъ са цѣсарьствѣе нечесъное дѣсати
дѣвицъ, ꙗже възмѣша свѣтильники ихъ изидоша на

сърѣтєніе зати и невѣстѣ. патъ же отъ нѣхъ вѣлаше
мждръ, патъ же жродивъ, аже жродивѣла не възаша
масла въ сѣсждѣхъ своихъ. таче моудаштоу невѣстѣ-
никоу въздѣрѣмаша са въса и съпаахъ. полоу ношти же
въплѣ въстѣ. се, невѣстѣнникъ градетъ, изидѣте на
сърѣтєніе ѣмоу. вѣставѣша и недостатѣчѣны сѣшта
имѣнны, патъ нѣхъ рѣша къ мждрымъ. дадите и намъ
отъ масла вашего. сѣла же не послоушаша глаголѣшта.
ѣда како не довлѣкѣтъ вамъ и намъ. идѣте къ про-
дажштинимъ, и коупите. иджштем же того ради приде
невѣстѣнникъ, и онѣ вънидоша, послѣдѣнѣла же рѣша.
отвѣзи и намъ. се же рече. аминъ глаголѣ вамъ, не
вѣдѣ васъ. въдите оубо, ꙗко не вѣсте дѣне. таче гла-
гола прѣтѣчѣ дроугѣмъ пакы. чловѣкъ отъхода призѣва
своѣ рабы, и дастъ имъ имѣніе, овомоу патъ та-
лантъ, овомоу же дѣва, овомоу ѣдинъ, по силѣ сво-
ѣи комоуждо, и отиде. таче дѣвѣма принестьшема соу-
гоубѣ, а иже ѣдинъ приѣ, то ѣдинъ принесе, и вѣста-
заѣмъ рече. оувѣдѣхъ, ꙗко жестокъ ѣси, жѣна, иде-
же нѣси сѣмѣ, и събираѣ, идеже нѣси расыпалъ, и оу-
боивъ са съкрыхъ талантъ твоѣ и ѣ се твоѣ. отъвѣ-
штавъ оубо господинъ ѣго рече. пронѣривѣ рѣбе и лѣ-
ннѣын, аште вѣдѣше, ꙗко жѣнѣ, идеже нѣсѣмъ сѣмѣ,
и събираѣ, идеже нѣсѣмъ расыпалъ, подоба ти бѣ дати
сѣребро мое прикупъ твораштинимъ, и азъ пришедъ оу-
бо възалъ въхъ мое съ възвѣститѣ. възмѣте оубо отъ
нѣго талантъ, и дадите имѣштоуоумоу десѣтъ талантъ,
имѣштоуоумоу бо присно дастъ са, и избеждетъ, отъ
не имѣштаго же, и ѣже мнитъ са имѣти, възметъ

са отъ него, и неклоучимааго роба въврѣзѣте въ тѣмъжъ
 вѣнѣшнѣмъ, тоу бѣдетъ плачъ и скръжесть зѣвомъ.
 ты притѣча подобниша вѣрѣнааго роба и неразоумѣнааго
 и господѣне растрошнѣшааго. четворты бо сѣтъ въса о
 томъ разнѣкъ намъ съказаишѣ, рекъ же о поспѣшеніи
 милостѣнѣкъмъ, и іеже въскъмъ, имже можемъ, ближню-
 оумоу на оупѣхъ быти, по неже не лѣзѣ съпасти са
 инако. нѣ съде оубо о въсемъ оупѣскѣ глаголетъ въскъ-
 стѣкъмъ, иже о ближнѣимъ творити подобаа, о дѣви-
 цахъ же о милости свонствѣнѣ іеже имѣниемъ глаго-
 летъ, и зѣло паче о прѣвѣки притѣчи. онѣде бо виж-
 штааго и ниѣнааго и господѣско трошашѣтааго и погоубѣ-
 нишѣтааго мѣчитъ, съде же и не на оупѣхъ сѣштаа и
 обильнѣ трѣкоуѣшѣтимъ сѣштаа истѣшѣтаишѣтоу.
 имѣахъ бо масло, не обильно же, тѣмъ же и мѣчатъ са.
 чѣсо же ради лицѣ дѣвичичнѣмъ приводи притѣчъ, и не
 просто ꙗко чѣсо ли ради прилагаю лице; велико о дѣвъ-
 стѣкѣ съглагола рекъ. сѣтъ скопѣци, иже скопиша са
 сами цѣсарѣстѣвнѣ ради небесѣнааго, и, могъи са въмѣ-
 стити да са въмѣстятъ. вѣстѣ и многыа отъ чловѣкъ
 великѣмъ о нѣхъ славѣ имѣшѣ, неконъ іестѣствомъ дѣ-
 ло велико, и кажетъ, іеже ни въ вѣтѣхъ нѣхъ прѣвѣимѣ
 сватѣимѣ мѣжи онѣми оуправило са, и въ новѣкъмъ не
 повелѣ ноуждеиъ такожде законъ, не бо заповѣда сего,
 нѣ изволеніемъ слышашѣтимъ повелѣ. тѣмъ же и
 Павѣлъ рече. не нѣждѣ же ни хоташѣтааго, ни заповѣ-
 ди творѣи дѣла тѣмъ. по неже оубо и велико дѣло
 вѣѣше, и великѣмъ славѣ отъ многыхъ имѣашѣ, да не
 кѣждо се оуправнѣтъ, акы въсе оуправнѣтъ, о процѣкъмъ

разлѣкнитъ са, полагаатъ снѣж притчѣ, довьльнѣ на прѣпѣрѣннѣ, ꙗко дѣвьство, аште и всѣ имать, добра же, ꙗже отъ милости бѣваатъ, аште ꙗстъ празднѣ, съ влѣдникы ижденетъ са, и съ боуми и без милости ꙗ поставитъ с ними, пльтьнѣж бо повѣдиша похоть, имѣнныѣ же не повѣдиша, нѣстъ бо тѣчѣна похоть пльтьнаѣ имѣннѣ, нѣ пльтьнаѣ притчѣиши паче и мжчѣнѣиши, ꙗлмаже оубо немощнѣи сѣпротивнѣи, толма же и бес простына повѣденыѣ. того ради бо и жродивыѣ наричетъ, ꙗко большѣж болѣзнь прѣтрѣпѣша, а хоуждышаго ради всѣ погоуѣиша. свѣшта же сѣде рече дѣвьствѣнны дѣръ, чистота свѣтънныѣ, масло же трѣбоуѣштинѣ помошть. моудаштоу же невѣстьникоу въздрѣмаша са вса, и съпаахѣ. кажетъ же не мало врѣма вѣдѣштитѣ пакы ꙗже посрѣдоу, оученикы отъвода ꙗже чаѣти, тѣгда зѣло ѡвѣсти са цѣсарьствоу ꙗго. неконъ того надѣахѣ са, того ради и чисто ѡ въздражаѣтъ отъ надежда тол. по семь и оно показѣтъ, ꙗко сънѣ смрътъ ꙗстъ, съпаахѣ бо, рече. въ полоу ношти же выпль бѣстъ. или притчѣ оуказѣтъ се, или пакы кажетъ, ꙗко въ ношти вѣстаниѣ бѣдетъ. выпль же и Павль кажетъ глагола. въ повелѣнии и въ глагѣ архангѣловѣ, въ послѣднимъ трѣбѣи сѣнидетъ съ небесе. что же хотатъ трѣбѣ; что ли выпль глаголетъ; невѣстьникъ градетъ. ꙗлмаже оубо оутвѣдиша свѣтила свои, глаголаша жродивыѣ мждрѣи. дадите намъ отъ масла вашего. пакы жродивыѣ наричетъ показѣ, ꙗко ничтоже жроди, иже сѣде сѣбираатъ, и отъходитъ нагъ онамо, иже паче

чловѣколюбкѣ намѣ трѣ, иже множиши милость. не
 тѣмъ же тѣчѣжъ жродивѣ, нѣ по ѣже надѣлаша са въз-
 ати оу тѣхъ, и не въ годѣ просиша. цѣи ничтоже
 онѣхъ дѣвицѣ чловѣколюбивѣ, бѣша же того ради
 паче благоизвольни бѣша. ти ни въсего просатъ, дади-
 те бо, рѣша, намѣ отъ масла вашего, и ноуждѣное
 на потрѣбѣ показажтъ, оугасажтъ бо, рѣша, свѣти-
 ла наша. нѣ и тако не полоучиша, ни чловѣколюбѣство
 бо оу тѣхъ, оу нѣхъже прошаахъ, ни оудобоѣ проше-
 ниѣ, ни ѣже ноуждѣное и потрѣбеное сѣтворимъ по-
 лоучити. нѣ ч'то оубо отъ сего навѣщаѣмъ; не никто-
 же ли насъ тамо можетъ застѣпити, иже отъ дѣла
 прѣданъ бѣдетъ, да ѣлмаже не можетъ, то и къ не
 могъштоу оумоу нѣхъ прилагажтъ. се и блаженъи Іврамъ
 възвѣсти рекъ. ꙗко пропасть ѣстъ междуу вами и на-
 ми, ꙗкоже хоташтимъ извести не минжти. идѣте же
 къ продажштимъ, и коупите. и к'то продажштинъ;
 ништинъ. и к'де ти; съде. просити вѣ подоба, не въ
 годѣ тѣ. видиши ли, колико ти бѣваатъ намѣ отъ ни-
 штинъ прикупъ; аште се погоубиши, многѣжъ сѣпаса
 нашего погоубилъ ѣси надеждѣ. того ради оубо съде
 подобаѣ сѣерати масло, да оноудѣ потрѣбѣно бѣдетъ,
 ѣгда годѣ насъ зоветъ, небонъ онъ ѣстъ сѣбѣранию
 насъ. да оубо поуестошъ не троши сѣштинъ на кормѣа
 и тѣштеславѣа, многа бо ти потрѣба тамо милость.
 то слышавъша онѣ отидоша, нѣ нич'тоже оуспѣша. се
 же рече, или притѣчѣжъ сѣказаа и въсыниаа ѣж, или по-
 казаа, ꙗко, аште и чловѣколюбѣци бѣдемъ по сѣмрѣти,
 нич'тоже отъ того приобращемъ на оубѣжаніѣ. тѣмъ

же ни тѣмъ бѣсть довольно тѣмъ же поощрению, по
 неже не сѣде идоша къ продажшнимъ, нѣ тамо, ни
 богатоуоумоу, иже только чловѣколюбцы бѣсть, па-
 коже и за приключышаа са іемоу пешти. иже во прѣдѣ
 враты лежаштаго миноуа, нѣ же не видоваа, истрѣ-
 гнжти хоштеть бѣды и родства, и молитъ поустити
 нѣкоторыа, иже то имъ съкажжтъ. нѣ обаче отъ того
 ничѣтоже приа, іакоже и сиа, по неже бо то слышавѣше
 отидоша, приде невѣстѣникъ, ти овѣ готовы с нимъ
 въидоша, овѣ же вънѣ затвориша са, по троудѣхъ ве-
 ликыихъ, по несвѣдѣныихъ потѣхъ и тащѣи рати
 оной, на іестѣство вѣсашти са, и побѣдахъ, аже съ-
 твориша, и посрамивѣша са и свѣштамъ оугасѣшамъ
 отъхождаахъ долоу поникѣше. ничтоже бо тѣмъ кіе
 дѣвѣста, масла не имаштоу, іеже іестѣ милость. тако
 бо и мнози немилостивыа обѣщали сѣхъ тѣмъ нари-
 цати. на кѣи оубо оупѣхъ дѣвѣста, іегда невѣстѣни-
 ка не видѣша, и ни тащѣи оупѣша, нѣ страш-
 ное оно слышаша слово. идѣте, не вѣдѣ васъ. іегдаже
 оубо самъ то речеть, нѣстѣ ино ничтоже развѣ род-
 ства даіетъ са и несѣтрѣнѣна мѣжа, паче родства то
 слово лютѣ, и къ дѣлажшнимъ безаконіе рече.
 бѣдите оубо, іако не вѣсте дѣни ни часа. видиши ли,
 коль часто се поминаіетъ, потрѣбѣи показавъ милость.
 сѣхъ оубо, иже все житіе свое лѣнатъ са, іегдаже ли
 вѣстажжтъ са отъ насъ, глаголютъ, іако въ годъ съ-
 мрътѣни оставѣжжтъ трѣбоушшнимъ. слышатъ сло-
 веса си, и да оуправѣжжтъ са, небонъ въ годъ тѣ мно-
 зи отпадоша того, напрасно вѣстрѣжени, ни оустронти

своего проштени, о немже хотѣху. та оубо притѣча милости ради речена ієстъ, іаже имѣннимъ бываатъ, а іаже по семъ и к тѣмъ, иже ни богатствомъ, ни словомъ, ни заступомъ, ни инѣмъ ничимже на оуспѣхъ ближнюоумоу быти хотатъ, нъ все крѣпштемъ. то по чѣто оубо та притѣча цѣсаря въводитъ, онъ же не вѣстника; да навъкнеши, како приснѣіе о дѣвицахъ иматъ Христосъ, аже сжштаи раздаваѣтъ, то ієстъ и дѣвство. тѣмъ же и Паулъ тѣ полагаа оуставъ вѣсти, не посагъшии бо печетъ са о господи, рече, иже на добробобразное и благоприлежное къ господи вѣсѣмъштении. сице молимъ, рече. въ Лоуцѣ же инако лежитъ талантѣнаи притѣча, се оубо решти ієстъ, іако ина се ієстъ, ина же оно въ іеднои бо и отъ іедного оглавыіении разнѣ быша присно си, отъ іедноа мнась овъ патъ, овъ десатъ принесоста, тѣмъ ни того полоучиша, съде же инако, того ради же и вѣнѣцъ такъжде. дѣвѣ бо примѣши дѣвѣ прида, и иже патъ, такожде оноуде же, по неже отъ тогожде положении овъ множан, овъ же хоужден приносъ показаста, да въ лѣпотѣ и на тризнахъ не тѣчно приметъ. виждѣ же іего въсьжде не въ скорѣ въстазаѣшѣта, небонъ и о виноградѣ отъда дѣлаателѣмъ, и отиде, и съде въ вѣривъ отиде, да оувѣси іего длѣготрыпѣніе. мнѣ же мнитъ са и вѣстаниіе назнаменуѣшѣтоу се глаголати. нъ съде не ієште дѣлаателѣ и виноградъ, нъ въ ієсте дѣлаателѣ, не бо къ княземъ тѣчѣи и къ жидомъ, нъ къ вѣсѣмъ глаголетъ. и ови приносашѣ исповѣдаѣтъ доброразоумиѣ и свое и владѣчѣско.

ти овѣ глаголетъ. пать талантъ ми да, овѣ же глаголетъ. то показаште, яко и отъ того сѣтъ начаткѣкъ приаши дѣлоу, и мноѣхъ благодѣтъ имѣша, и ѡже всего имъ отъ того мѣнать. чѣто оубо владыка; добръ, рабѣ благын, рече, се бо ѡстѣхъ благаго ѡже ближнѣоуоумоу смотрити, вѣрнѣи рабѣ, о малѣ бѣ вѣрнѣ, надѣ многы та поставыжъ. вѣниди въ радость господи своего, и все блаженнѣе словомъ симъ показавъ. нѣ онъ не тако, нѣ како; вѣдѣхъ, яко жестокѣи чловѣкъ, жнѣ, ижде нѣси сѣалъ, и събиралъ, ижде нѣси расыпалъ, и оубоавъ са съкрыхъ талантъ твои, и се, имаша свое. что оубо владыка; подоба ти бѣ, положить сѣребро тоѣ прѣдъ продажштинми, рекше, подоба ти бѣ глаголати, поустити, съвѣтъ творити. нѣ не послоушашъ ли; да нѣстѣ то до тебе. что того ѡ оудовѣи; чловѣци бо не тако творатъ, нѣ того възнимъ давѣшаго самого приставатъ и въстазати. нѣ тебѣ подоба бѣ въдати, рече, и въстазаниемъ не оставити, и азъ оубо истазалъ вимъ съ възвнѣи, възвнѣи мѣна послоушаниа дѣлъ показаниа. тебѣ ѡстѣхъ было оудовѣи показати и сътворити, мнѣ же бѣдѣи оставити. не по ѡже того не сътвори, възмѣте, рече, отъ ѡего талантъ, данте же имѣштоуоумѣ десать талантъ, имѣштоуоумоу бо въсѣде дастъ са, и изведетъ, отъ не имѣштаго же, и ѡже иматъ, възметъ са отъ ѡего. чѣто же се ѡстѣхъ; ѡже оучениа ради даръ словескынѣмъ и не приноса ѡего и даръ погоубыатъ, творѣи бо спѣшнѣи колѣи даръ приѣмѣетъ. якоже бо онъ, ѡже приа, погоубыетъ. нѣ не толика тѣштета тѣчнѣи празднѣоу-

ѡштоуоумоу, нѣ не сътрьпѣтнѣ мѣжа и по мѣцѣ отъ-
 вѣтъ многѣ хоуаѣ наплѣненѣ. неклоучимааго бо, рече,
 роѡа въвръзѣте въ тѣмѣж кромѣшнѣж, тоу ѡестѣ
 плачѣ и скръжетѣ зѡбомѣ, видиши ли, ѡако не тѣчѣж
 граѡан и лихо ѡемлан, ни иже зѣлаа творатѣ, нѣ иже
 добра не творитѣ, мѣжитѣ са сѣтѣноу мѣжоу. слы-
 шимѣ оубо словеса си, до нелиже ѡестѣ годѣ, примѣмѣ
 съпасеннѣ своѣ, примѣмѣ масло въ свѣшта, дѣла-
 имѣ о талантѣ, аште ли овлѣнимѣ са, и празднѣи хо-
 димѣ съде, то никѣтоже насѣ не помилоуѣетѣ тамо,
 аште и много плачемѣ са за грѣхѣ, и иже сквернаѡы
 ризѣ имѣ ничѣтоже оуспѣ, отѣда оубо, ѡемѡже бѣ въ-
 рѣчено, ѡдно талантѣ, нѣ и тако осѡжденѣ бѣстѣ.
 молиша дѣѡица, и придоша, и тѣкнѣша, и въсе въ
 поуѡстоуѣ и вѡзоумѣ. то оубо вѣдѡште принесѣмѣ въсе
 на оуспѣхѣ бѣжнѣнимѣ, таланти бо съде сѡтѣ коѣ-
 гождѣ сила или въ застѣпаннѣи или въ оученнѣи или въ
 коѣен либо потрѣбѣ таѡонѣже. никѣтоже да не глаголетѣ,
 ѡако ѡдно талантѣ имамѣ, и ничѣтоже не моѡж сътвори-
 ти, моѡеши и ѡдинѣмѣ добро сътворити, не бо ѡеси
 оноа въдовѣ оубоѡан, нѣси Петра и ѡѡанна грѣбѣнѣи,
 иже и грѣби и неѡнѣжнѣици бѣша, нѣ оѡаче, по неже
 поуѡштеннѣи поѡазаша, и на польѡж оѡыштѣж въса тво-
 риша, того ради неѡа приаша, нѣстѣ бо ничѣтоже таѡо
 боѡоу люѡо ѡако ѡеже оѡыштѣго ради оуспѣхѣа жити. того
 ради слово нѣи ѡестѣ боѡѣ далѣ и рѡцѣ и нѡзѣ и тѣлесѣ-
 нѣж моштѣ и оумѣ и сѣмѣсалѣ, да въсе то на наше съ-
 пасеннѣи и на въскрѣнѣннѣих оуспѣхѣа принесѣмѣ, не бо на
 хѡѡаѣ намѣ слово и на бѣлоѡарѣстѡвнѣи тѣчѣж трѣбѣ,

нѣ и на оученіе оупѣшено и на оутѣшеніе. аште на то сѣтворимъ, владѣкы подражали бждемъ. аште ли на сжпротивноіе, то диявола, по неже бо и Петръ, іегда исповѣда Христоса, блажааше са, іакоже отче извѣштавааше са, въспрѣштаемо іемоу бывааше зѣло іакоже дияволе млыслаштоу. да іе ли то, ижде невѣстниж речено іестъ, толико въспрѣштение. іегда хоташте сѣгрѣшаємъ, то како проштение приемъ; сице оубо нынѣ глаголемъ, да отъ сждоу бжджтъ іавѣ словеса христосова сжшта. не бо, аште тѣчкыж рекж, въстани и ходи, ни аште рекж, тавида, въстани, тогда то глаголж. нѣ мнозѣмъ, рече, аште похоченъ благословыж, аште пакость приемъ помолж са за того. прѣжде оубо глаголаахъ, іако ржка іестъ азѣкъ нашъ, христосовоу ногоу касажшти са. нынѣ же велѣ ми боле глаголж, іако азѣкъ іестъ азѣкъ нашъ, Христосова подражаа, аште подобно іестъ опасеніе, покажетъ, аште то вѣштаємъ, іеже онъ хоштетъ. чѣто же іестъ, іеже онъ хоштетъ; да вѣштаємъ словеса, іаже сжтъ пакыа тихости и кротости, іакоже и тѣ глаголааше глагола оукарѣжштинимъ іего. азъ вѣкса не имамъ, и пакы. аште зѣлѣ глаголаахъ, сѣвѣдѣтельствоуи о зѣлѣ, аште и ты тако глаголеши, аште оуправыєниіе въскранияго глаголеши, приобращтеши азѣкъ подоваштъ са томоу. и се тѣ рече богъ. изводан бо чѣстьное отъ недостоннѣства, акы оуста мои бжджтъ. іегда оубо азѣкъ твои акы азѣкъ бждетъ христосовъ, и оуста твои бжджтъ акы оуста отча, и сватааго доуха храмъ бждеши, каа оубо сен

равѣна бждетѣ чѣсть; неконѣ аште и златомѣ състави-
 юна ти бѣша оуста бѣла и каменнимѣ чѣстѣнѣимѣ, не
 толѣма са бѣша свѣтѣла, ꙗкоже нѣнѣ оутвариѣ кро-
 тостѣноѣ освѣштаюма. что бо оустѣ любѣю не вѣ-
 джштѣ хоуантѣ, нѣ благословитѣ поучающѣмѣ са;
 аште ли не можешѣ благословитѣ клѣнжштаго помѣ-
 чи, ти понѣ то оуправи, и пжтемѣ минуѣа и спѣша,
 ꙗкоже ю подова, и на то придешѣ, и сѣтвориши оуста
 така, ꙗкоже рѣхомѣ. и не мѣни дрѣзо сжште реченою.
 чловѣколюбѣцѣ бо юсть владыка, и доброты юго дарѣ
 бѣваатѣ. дрѣзо юсть диволемѣ оустомѣ оуподобѣю-
 на имѣти, вѣса протырива ꙗзыка сѣтворитѣ такѣжде,
 паче же тинѣ приѣмѣжштоу сицѣхѣ и томѣ пакти го-
 сподѣна приобѣжштажштоу са. се оубо помѣшлѣа бждѣ
 въ нѣ по силѣ своѣи. к томоу ти оубо ни понѣ възрѣти
 такомоу бѣвѣшоу можетѣ, неконѣ познаютѣ образѣ
 цѣсарѣкѣи, и вѣстѣ христосова оржжиа, имже бѣстѣ
 побѣжденѣ. кам же то сжтѣ; кротостѣ и тихостѣ, не-
 конѣ югда въ горѣ пристѣпажшта юго раздрази и про-
 таже рѣчѣ, не знаѣмѣ, ꙗко Христос юстѣ, нѣ словесы
 тѣми оустрѣкли того, отѣ кротости въза отѣ кротости
 побѣдж. тожде и ты сѣтвори, аште видиши чловѣка
 дивакола сѣтворѣша са и приджшта к тебѣ, такожде и
 ты одолѣи, далѣ ти юсть властѣ Христос бѣти въ нѣ
 противѣ силѣ своѣи, не оубои са то слыша, страхѣ бо
 юсть юже въ нѣ не бѣти. глаголи оубо такожде въ нѣ,
 и бждешѣ вѣ того такѣ, ꙗкоже и онѣ. того ради боли
 юсть, иже сице глаголетѣ, и проричетѣ, ономоу бо отѣ
 дара все, сѣде же и троудѣ твои и потѣ, наоучѣ джшж

тварати ти оуста оустомъ христосовомъ подобаша са·
 можетъ бо то, аште хоштеть, творити, вѣсть хы-
 трость тж, аште да нѣсть лѣнива. и како зиждеть са
 така оуста, рече, кыни шары, коіеж вештиж; не ни-
 коіежже ли развѣ добротож іеднож и кротостиж и съ-
 мѣреніемъ. видимъ, како и дияволы творатъ са оу-
 ста, да не никакоже сътворимъ тацѣхъ. како оубо
 зиждеть са; клатвами, хоулами, закланніемъ, за-
 вистиж· іегда бо то кто бесѣдоуетъ, того азыкъ при-
 ѣмьеть. како оубо прощеніе приемъ, паче же ка-
 кого не подѣнимъ мѣчениа, по ѣже азыкъ, имже
 съподобьени быхомъ плоти вѣкѣснн господьскы, то-
 го позримъ дияволѣ бесѣдоужшта; да оубо не позо-
 роумъ, нъ вѣсмъ спѣшенимъ имѣмъ са, іакоже на-
 оучити господа подражати своего. аште бо и накажемъ,
 то съ мнзѣмъ нъ оубо пѣваніемъ на сѣдишти поста-
 вить христосовѣ, аште бо не вѣ никътоже сице глагола-
 ти, то и сѣдин іего не послоушаіетъ. іакоже бо, іегда
 роуминъ съ лоучитъ са сѣди, не послоушаіеть отъвѣ-
 штаважштаго, иже не оумѣіеть тако бесѣдовати· іакоже
 ї Христос, аште да не по того образоу глаголѣши, не по-
 слоушаіеть тебе, ни вѣнѣметъ. навѣнѣмъ оубо тако
 глаголати, іакоже іестъ обѣка цѣсарь нашъ послоуша-
 ти, поспѣшимъ того подражати азыка· аште и въ желѣ-
 твѣхъ вѣпадеши, клюди, да ти не съвратитъ оустъ печаль-
 ноіе мѣчение, нъ да глаголѣши, акы Христос, жалова
 бо и тѣ по Лазарѣ и їудѣ, аште бо и въ коизнъ вѣпа-
 деши, вѣспытан и тѣ тако глаголати пакы іакоже и
 тѣ, вѣпаде бо и тѣ въ страхъ тебе ради по словесѣ-

ноуоумоу строю, рыци и ты. обаче не ꙗкоже азъ хо-
штѣ, нѣ ꙗкоже ты. аште и плачешѣ, прослѣзи тихѣ,
ꙗкоже и ты. аште и въ напасти вѣпадешѣ, неконѣ и въ
напастехѣ бываеи и печалѣнѣи глаголетѣ. прискрѣбѣна
ѣстъ доуша моя до смърти. и вса ти оуказы дастѣ,
да храниши ты мѣры, и данаго ти правыенна раска-
зиши. сице вѣзможешѣ оуста имѣти подобѣна оноу
оустомѣ, сице по земли хода горѣ сѣдаштаго азѣкъ
ны покажешѣ, подобѣны мѣры храна ꙗже въ скрѣни,
въ гнѣвѣ, въ желѣтвѣ, въ троудѣ. колико ѣстъ
въ васѣ помышляѣште ꙗго образѣ видѣти; тѣчѣж
ны быти въ нѣ мошѣно ѣстъ, аште подвижемѣ
са, не отѣтазанимѣ са оубо, не тольма приеѣмѣтъ оу-
ста пророчѣска, ꙗкоже кротѣкѣныхѣ и тихѣныхѣ чловѣкѣ,
мнози бо ми рекжѣтъ, рече, именемѣ твоимѣ прорица-
хомѣ, и рекжѣ имѣ. не вѣдѣ васѣ. мѣу синѣ же, по
неже кротѣкѣ вѣ и тихѣ чловѣкѣ бо Мѣу синѣ рече
кротчанѣ паче вѣскѣхѣ чловѣкѣ ниже на земли, тако при-
еѣмѣаше са, и любѣаше, ꙗкоже рещѣ лицемѣ къ лицуу
и оустѣ къ оустомѣ, глаголаше ꙗкоже дроугѣ къ сво-
ѣмоу дроугѣ. не запрѣштаѣши ли нынѣ вѣсомѣ, нѣ
запрѣктиши тѣгда родѣствѣ огнѣноуоумоу, аште имашѣ
оустомѣ христосовомѣ оуста подобѣна, вѣспрѣктиши без-
дѣнѣ огнѣнѣи, и речешѣ. оумѣкѣни, обрати са, и съ
мнозѣмѣ пваннимѣ на небо вѣзидешѣ, и насытиши са
цѣсарѣства, ꙗгоже вѣди вѣскѣмѣ намѣ полоучити бла-
годѣтижѣ и чловѣколюбѣнемѣ господа нашего ꙗсоуса Хри-
стоса, сѣ нимже отѣцоу слава коупѣно съ свѣтымѣ доу-
хомѣ въ вѣкѣ вѣкомѣ аминѣ.

Іѡанна архієпискоу па златоуустаго слово
въ великѣи въторникъ и о събрании съ-
боръ на господа и глаголаахъ. что сътво-
римъ.

Приподобатъ са црѣквынии кормыѣнници дѣтѣхъ, иже
малко по вса дѣни пишти себѣ отъ матера съса съ-
сжтъ и присно просатъ. приподобихомъ же и мы са
матери оубозѣи не имжшти чадомъ малка. нѣ въспра-
тавъшж малчѣныи имъ пжти, и яко аште кто видить
матере чадолубѣж малка не имжштж и своѣ чадо вида-
шти плачжште и подаджштж съсъ, да не надон дѣти-
шта, нѣ да отъ плача оуставитъ. тако же и насъ ви-
дите стражджштъ тожде и твораштъ такожде, небонъ
и мы видаште новѣи съборъ црѣквыныа дѣти окръсть
стоашта и чажште словесънааго безъ лѣсти малка словес-
си съ оума своѣго дѣлемъ, не да накормимъ ихъ, оубо-
зи бо ѣсмъ и ништи словесы, нѣ да любѣве и знои прѣ-
ставимъ. нѣ идѣте, възлюбѣннии, къ еуаггѣлискоу
проповѣданію притечемъ, да видимъ ѣже на господа
жидове творатъ ланинѣ. събраща бо, рече, жидове съ-
боръ, и глаголаахъ, что сътворимъ; се намъ еуаггѣ-
листъ Іѡаннъ ны(и)и бесѣдова. аште бо и оусты намъ
ныныи не бесѣдоуѣ, обаче доухомъ въстоаштихъ слоу-
хы въпиѣтъ. събраща бо, рече, съборъ и глаголаахъ,
что сътворимъ; добро събраща, нѣ зълъ съборъ, не на
любѣве, нѣ на сваръ, не на миръ иджште, нѣ на рать
остраште са. събраща съборъ, да не бога славатъ, нѣ

да Христосоу вѣчєстїе сѣтворатъ. сѣбѣраша сѣборъ, да не вѣрж сѣзиждѣтъ, нѣ да жгѣлѣнѣи каменѣ сѣноратъ. сѣбѣраша сѣборъ, да не погыбѣша овыѣ въ породѣ затворатъ, нѣ да пастоуха оубивѣше пастѣж рѣжденѣтъ, сѣбѣраша сѣборъ, да не акы снѣгъ снѣжштаго са вѣсѣра примѣтъ, нѣ да свѣтѣлѣи каменѣ, ꙗкоже мѣнѣша, невѣкрѣстѣнѣи отѣмѣтъ. сѣбѣраша сѣборъ, да не отъ винограда сладѣкоє обѣѣмѣтъ грозноѣ, нѣ да истинѣнѣи виноградъ на джебу крѣста рѣзѣвѣше сѣвѣ си лозж пагоубѣ сѣтворатъ, намъ же лозж сѣпасѣнѣи оуготоватъ. ѡ сѣборе дѣаволомъ на Христоса сѣбѣранѣи, ѡ свѣте зѣлови исплѣнѣнъ, ѡ сѣборе вѣлѣкъ паче крѣвѣиѣ питомомъ неклѣ чловѣкомъ богоносѣцемъ. чѣто глаголѣ ѡ вѣлѣкѣхъ некротѣкѣнѣи, нѣ и лѣвѣ некротѣкѣнѣи горѣши, лѣви бо Дѣнѣла нѣсѣже не вѣдѣвѣше знаменѣи нѣ мѣжа вѣдѣвѣше и добрѣсти ѣго почѣтѣше оустѣ своѣи обѣзаша. а жидѣве толика и такоѣа чѣудѣса вѣдѣвѣше паче отъ завѣсти на оубѣнѣство прѣтѣварѣахъ са. чѣто же глаголахъ; чѣто сѣтворѣмъ; ѣша и не сѣбѣрали сѣбора, ѣша и сѣце не вѣсѣдовѣли. ꙗроутоу грѣхѣвѣнѣи зѣлови прѣстѣлѣ конѣцѣ. нѣ сѣбѣраша сѣборъ и глаголаахъ, чѣто сѣтворѣмъ; ѡ гнѣсѣноє питѣноє оустѣроєнѣи, ѡ стѣнанѣи и жѣлѣ завѣстѣиѣ бѣвѣлѣштѣи, ѡ плачоу и вѣѣнѣи не на добро бѣвѣлѣштѣоу, ни Рахѣнѣи плачѣшти чѣдѣ своѣи сѣце вѣстѣна. чѣто сѣтворѣмъ; ѣгда бѣ не вѣгѣмъ радовѣти са, ѣгда бѣ вѣсѣлѣти са, и дѣнѣ славѣнѣи творѣти, ꙗко мрѣтѣи вѣскрѣсоша, ꙗко жѣзѣнѣи ꙗви са, ꙗко сѣмрѣтъ рѣзорѣна бѣстѣ, ꙗко вѣсѣвѣи мнѣжѣство прѣпѣто бѣстѣ, ꙗко

чловѣчество прощено бысть, яко мрътвыи мѣ въскрѣсеніе въскмѣ проповѣдано бысть. нынѣ же о селницѣ добръ не радуѣтъ са, нѣ плачѣтъ са, и толика добра винника погоубити мыслатѣ, и глаголютъ чѣто сътворимѣ; не иного бѣ ничѣ соже извѣштати, нѣ тѣчѣи яко покаивѣше са обратимѣ, и томоу припадѣше вѣкроумѣ. чѣто бо быша ино глаголали покаивѣше са, нѣ се чѣто сътворимѣ; яко закѣтъ божии прѣсетжнихомѣ, яко закона данаго намѣ не съхранихомѣ, іеже глаголетѣ намѣ пророка въставитѣ вамѣ господѣ богѣ отѣ братиѣи вашѣи акѣи мене, того послоушанте о всемѣ, іеже заповѣстѣ вамѣ, нынѣ не на покаяніи глаголютъ, чѣто сътворимѣ; нѣ чѣто сътворимѣ; како оуморимѣ правдивааго; ѡ Издранію безоуман, или того не слоуша, невинна и не неправда не оуби; не гонѣша ти прѣвѣиныхъ пророкѣи крѣви, аже и до сели кричатѣ къ богу, отѣ него мыслении чаѣште; нѣ и нынѣ онѣи крѣви приложивѣ безѣ винѣи правдивааго крѣви пролиати хотѣ глаголеши, чѣто сътворимѣ; ѡ веле оумѣ безоума и съвѣтъ и не съвѣштании пакѣи. четвъртоднѣи нынѣи ожи мрътвѣи бывѣи, и жѣи грѣховѣиныхъ растръзаахѣ са, а они ажками на оубиеніи на нѣи творяхѣ са, іегда имѣ бѣ лѣпо обративѣше слово глаголати, чѣто сътворимѣ, яко сватааго оукориномѣ; яко божию сѣноу вѣкры не ахомѣ; чѣто сътворимѣ пѣготивымѣ пѣготѣи яко лопатою словесемѣ съберѣсати томоу вѣкры не ахомѣ; слѣпыи родивѣша са тѣмѣи прозрѣвѣша видѣхомѣ, и томоу вѣкры не ахомѣ. чѣто сътворимѣ патиѣи хлѣбѣи патиѣи тѣи съѣшѣи насытивѣшѣи въ поустѣи, ти

томоу вѣры не ахомъ. ч'то сѣтворимъ; источникъ крѣви
 подрагомъ ризѣнымъ ицѣли, томоу вѣры не ахомъ.
 что сѣтворимъ; раслабѣнааго на одрѣ носима три
 десати и осмь лѣтъ коуп'но съ жизниж сице неджгы
 илѣжшта словесемъ ицѣли, ти томоу вѣры не ахомъ.
 ч'то сѣтворимъ; по мороу іего иджшта акы по земли ви-
 дѣхомъ, и великыныхъ вѣтрѣ вѣання и матежа великы
 доухомъ ржкы оуставивѣша, и томоу вѣры не ахомъ.
 нѣ глаголаахъ ч'то сѣтворимъ; не на покаианіе нѣ на
 зѣлодѣианіе. нѣва ихъ мрътвыа живы акы класы кра-
 сныа и зѣрѣлы бестоуда изърасти, а они стѣлаахъ или
 іеже сѣкасте, ш жидове, того не пожасте, или кто отъ
 васъ примѣ господѣ сѣтжжи си; чѣо истѣштивѣше са
 плачете са; вѣс чѣто мѣстити хоштете богови; по что
 мрътвыимъ ожити ставѣяете завистиж женоми; по
 что вѣчныа капѣа медомъ тежштааго источника разо-
 рити хоштете, да жажджштин не пыжтъ; по что боли
 ваша избиваєте, врача ихъ оуморити хоташте; нѣ семоу
 вѣсемоу кина зѣлаа зависть. ш зависти оубоиствоу ро-
 дителю, дияволи обрѣтѣлѣ, сѣмрѣти старѣишино, ш
 зависти, іеже не тобож завистѣливымъ жити дастъ, и
 ілѣжштинхъ та велми мжчаште, ш зависти любѣви
 вражда, мироу сѣпостатъ, ш зависти бѣсомъ оудворѣ-
 нице, дияволе попѣраніе, тѣмныи цѣкѣте, по тебѣ
 пасомни іѣсоухристосово оубитіе мѣслатъ, ты не
 прѣва йдамоу вѣ породѣ вѣзавидѣ, и сладѣкыа сла-
 сти вѣкоусивѣша горьцѣ сѣмрѣти прѣдастъ іего,
 сѣмрѣти бо не бѣ мироу, нѣ ты, зависти, породѣ сѣ-
 мрѣт'. послѣхоуѣтъ ми мѣдрости слово, глаголетъ,

яко богъ сѣмрѣти не сѣтвори, ни красуютъ са пагоу-
бѣкѣ жизни, нѣ завистнѣ дивволѣ сѣмрѣтъ вѣниде въ
мирѣ. ты канни братоубиства бѣлыя ризы сѣвлѣ-
че, и аждавѣстниа оубиѣнию ножѣ наостри, и того оу-
бити наоучи. и тоу абиѣ не богоу трепетати сѣтвори ты
Фараѣсоу въ срдѣци витавѣ новорожденѣмъ жидовѣскѣ
дѣкти акы трѣбѣ оубавѣти сѣтворити тебѣ о зависти
ѣланко добро твори. и чѣто паче на добро твораштааго
подвижеша са акы Саоуль Даудомъ помагаа а тобож
поспѣшаѣмъ, паче са на завистѣ строише тебе имѣж-
ште николѣи отроци драгаго и мждрааго Іѡсифа въ тѣм-
ныи Егѣпѣтъ поустѣиша, и свободѣнааго акы рока про-
даша, а нынѣ сѣнѣ нѣхъ оустраши, сватое бо има показа
христосовоуоумоу образоу быти, ѣднѣмъ бо на десѣте
звѣздѣ кланяхъ са ѣмоу, ѣлма Іѡда прѣдавѣи Христа
оудави са. мы же оубо оубѣжавѣше сѣмрѣти родителѣи
зависти вѣставѣше вѣславимъ надѣ всѣмъи сжштааго
бога о Христосѣ Іѡсѣѣѣ бога нашего нынѣи и присно и въ
вѣкѣкы вѣкомъ аминѣ.

Іѡанна архиепискоупа златоустѣааго слово
о влѣдѣници въ великѣжж срдѣжж къ пастѣ.

На всѣкко врѣма добро и сѣпасно покланіе дрѣжащѣи-
мъ са ѣго, всѣи аже паче алчѣбѣнѣмъ дѣни на оуспѣхѣхъ
бываатъ всѣмъ чловѣкомъ текжщѣи мъ на рѣцѣ ѣмоу

нѣны оубо наша доуша тажкѣжъ плѣть абы велико
 брѣма скверѣгѣша оудокъ пержѣтъ къ творьцоу и влады-
 цѣ, и своимъ грѣхѣмъ сами са оубѣштаважѣтъ, и скверѣше-
 ннымъ простѣна просатъ отъ чловѣколюбца сѣдиа.
 благоврѣменно оубо намъ въвести покаанію оучителя
 вѣдницѣ онѣ, ѣже ова чистѣи нозѣ владыцѣ Христо-
 соу, ѣже заглади кропами слѣзъ написаніе зѣлы жизни,
 ѣже помилуавѣ очисти и оуштедривѣ омѣ. възидѣмъ
 оубо къ еуаггеліинскоу съказанію, да и Христосово чло-
 вѣколюбство видимъ, и женѣскоу пристѣпленію въ-
 стоудимъ са, и навѣкиѣмъ отъ неѣ тако и мѣ длѣ-
 жни іесѣмъ грѣшнымъ притешти къ избавителю и вѣзѣ-
 мати отъ неѣ непогѣненіе грѣховѣ нашихъ. моли
 нѣкто фарисей господа, да ѣстъ съ нимъ, и вѣзѣ въ
 домъ фарисеѣвъ възлеже. видиши ли съшествіа оу-
 жастъ; видиши ли божія строи таиноѣ; видиши ли
 чловѣколюбства лихотѣкъ, дааи пиштѣ въсеи плѣти; и
 зѣванѣ на обѣдѣ робомъ своимъ не подраживѣ са при-
 де к немоу, да зѣваніемъ покажетъ своего съшестві-
 я въсѣмъ, и въ фарисейнѣмъ хлѣвинѣмъ приде акѣ чло-
 вѣкъ въсе мѣсто испльнѣаи, да и божіи строи и чловѣ-
 колюбствіе покажетъ. и се, жена въ градѣ, ѣже въ
 грѣшницѣ, разоумѣвъши, ѣко възлежитъ въ домоу
 фарисеѣвъ, принесѣши стѣклѣницѣмъ благовоѣнны масти,
 и ставши задѣ при ногоу іего плачѣшти са начатъ мо-
 чити нозѣ іего слѣзами, и власы главы своеѣмъ отирааше,
 и облобызааше нозѣ іего, и мазааше мѣромъ, ничсоже
 глаголашти ѣвѣ к немоу, боаше бо са, іеда како слово
 нѣкоѣ скверѣнно отъ грѣшною оустѣноу іеѣмъ излѣзѣ

вѣи его на обѣдѣ тѣи въ доушѣнѣхъ си дѣльницѣхъ
 хоульни ковааше на нѣ мысли, и спаса чловѣколюбь-
 ствиѣ, акы не вѣсть, зѣлотворѣаше глагола въ себѣ си-
 сии акы былъ пророкъ, разоумѣлъ бы, кака іестъ
 прикасаѣштинѣ са іемъ, іако грѣшница іестъ. нечло-
 вѣчьскѣ бѣшыж и слѣпѣ фарисеѣвъ съмыслъ, нѣ что
 к нѣмоу рече благын благодѣтель; Симѣне, Симѣне,
 имамъ ти нѣчто решти: слышахъ, ихъже не извѣ-
 шта словесъ, разоумѣхъ твоѣа доуша мысли, вѣдѣ,
 еже на оумѣ помысли на ма да того дѣла ма ничто-
 же тебѣ извѣштавѣшоу іавѣ отъвѣштаѣж, да отъ мо-
 его отъвѣштаниа оувѣси моего кожьства крѣпость,
 да отъ монахъ словесъ разоумѣѣши, іако творецъ іесмъ
 доушамъ и срьдцемъ свѣдѣтель. аште бо пророка
 ма хоштеши нарицати или творца пророкомъ види-
 мааго тобож акы чловѣка, іакоже хоштеши, тако вѣ-
 роуи. Симѣне, Симѣне, имамъ ти нѣчто решти.
 дѣла дѣлжника бѣаста давѣшъ заимъ нѣккому. іединъ
 дѣлжнѣ патнѣж сътъ сребрьникъ, а дроугын патнѣ-
 ж десатъ. не имжштема же има въздати обѣма отъ-
 да: которын іею паче възлюбитъ и; отъвѣштавѣ же
 Симѣнѣ рече: мнѣж оубо, іако іемоуже множаѣ отъ-
 даннѣ. рече к нѣмоу съпасъ: прѣмъ сѣди, и ты дѣл-
 жнѣ ми іеси въ своѣи жизни многы дѣлгы, и тебе
 праштаѣж іакоже и снѣж житыиныхъ сѣгрѣшени, и
 тебе зѣвавѣша ма тоу авнѣе послоушахъ, и подѣ іеди-
 нѣмъ кровомъ бѣхъ и на іед'нои іади, не акы ништъ
 или скждость имѣа брашна, нѣ акы богатъ съ ми-
 лостьми, приходаштинѣхъ покаяніе строа и снѣхъ грѣхъ

праштаа. по что клеветеши о моемъ съшествии; по
 что ли злобиши мое чловѣколюбъствіе, іегоже прѣ-
 жде ты са насыти; по что много ѿ ннѣхъ рѣчноуе-
 ши, оу мене чистинѣ, жже аште ти покажж ныня,
 не соуле ти іестъ; по что мѣриши мой добротъ, іеа-
 же ты по скждоу бѣсть; и обративъ са къ женѣ си-
 моновѣ рече: видиши ли снѣ женѣ; ѿ чловѣколюбъ-
 ствія многа вѣсота, ѿ трыпѣнія непрѣдомою мно-
 жество. сжштѣж влѣдницѣ не вѣзѣва влѣдницеж,
 нѣ женож, кротѣко вѣждоуа съкры неприязнина дѣ-
 лесе има, ти обѣщаніе іестъствоу нарече има. видиши
 ли съж женѣ, іеже видѣхъ прѣжде божества очима,
 іеже незѣвана приде къ намъ, іеже прѣвое бесраміе
 сътвори бесраміе добро, іеже въ лѣпо вѣрма жи-
 зньное показа бесраміе, іеже ты оглагола, по неже
 приде къ жизни и не дръзжѣши акты без лица прѣдъ
 лицемъ стати, нѣ задн крижшти са и прѣвѣж жи-
 зниж сего си обличеніе бѣважшти. сънидохъ въ
 домъ твой, воды на нозѣ ми не пода, а си слѣзами
 намочи нозѣ, и власы главы си отъре, іеюже не о-
 мочи ногоу вѣлнами море, си слѣзами омочи, и лобѣ-
 зании моли. коли іеси видѣла снѣ женѣ своа власы
 крысало сътворѣш, іакоже си моима ногама сътвори,
 цѣлованія ми не да, ацѣ прѣмѣдивъ съ зѣвавъ ны
 на обѣдѣ, прѣжде излѣсти ти цѣловати ма и чѣсть вѣ-
 сѣхъ сътворити. нѣ ты сего не сътвори, нѣ си покои
 вѣлѣзе въ домъ твой, не прѣста лобѣзажшти нозѣ
 мои. виждѣ іеа несмытѣж любѣве, ти оумачи си хоуло-
 любивыи оумъ, вѣзѣри на нѣж, и съмотри іеж плачж-

штѣ, да и ты възлюбиши, ꙗже възненавидѣ безоума, масломъ главы ми не помаза, а си миромъ нозѣ ми помаза, ꙗко дѣла глаголю ти. отъпоуштають сѧ грѣси ѡи мнози. томоу богови нашему слава и дрѣжава съ отцемъ и съ сватымъ доухомъ нынѣ и присно и въ вѣкы вѣкомъ амин.

Іѡанна архіепискоупа златоустааго слово въ великѣхъ срѣдѣхъ зависти ꙗже въ еѡаггѣлиі речено. излѣзѣше фари́сеи съвѣтъ створиша на, Іѡсуа да ꙗго изгоубятъ.

Благо васъ ѡниѡни оученици есте, ꙗже оубо҃гѣмъ трапезѣмъ въдовича не похоща, оубо҃ насъ витаете. сѣи же бо и оубо҃ насъ словеса хоща и оубо҃готовѣна трапеза, єдинѣ, хлѣбъ сѣѣшати на сѣбѣ. не ꙗкоже жрътви сѣмѣша, и ржѣ оумѣснѣта, и огнь съверѣши, нѣ ꙗкоже дѣвица бездрала и бесѣмене просвѣти, и крѣстъ съзори, и отѣцъ съверѣши, и вѣ кошѣ обѣмаша. сего хлѣба Маріа роди, и црѣкы приа, и по всѧ дѣни наміи ѡдомъ естъ, и не конѣчаютъ сѧ. сѣи вамъ хлѣбъ на хощѣи своѣи трапезѣхъ положивъ хотѣхъ. млѣчанимъ а҃зѣка сѣ съсѣдѣ съжати. не бо сварѣнѣхъ жиѡвъ на съпаса раждѣзѣмо зѣлоє лиѣниє и камени глаголати ноудѣ творитъ. что бо нынѣ тоу слышахомъ; излѣзѣше фари́сеи съвѣтъ створиша на Іѡсуа, да ꙗго изгоубятъ. да

ч'то винты, іеаже д'клѣма хотатъ и изгоубити; іако въ
 днѣхъ сжеотѣнныи чловѣка ицѣли, и празнѣхъ и соухъ рж-
 кж въ празднѣхъ днѣхъ на д'кло простѣрѣ. шле чоувѣство
 жидовѣско, не разоумѣиштинѣхъ, іако іестъ лѣпо, іа-
 же въ породѣ ржка деснаи адамова прикоснѣ са дрѣвѣ,
 и прѣстѣпленіемъ оусѣхнѣ, то и пакы глинтѣнымъ
 крѣннемъ грѣнѣчаремъ сѣтворенѣ бѣти, или іако лѣпо
 іестъ диволомъ и безбожнѣныхъ капиштѣ крѣви про-
 ливанію осквернавѣна свѣтла на неко прострѣти са. нѣ
 печально имъ іестъ, іако на благодѣніе чловѣкомъ и на
 сѣпасеніе доушамъ приде, и празднѣствомъ сжеотѣ-
 ноуоумоу отѣмѣштаѣт', а чоудодѣнію сѣпаса не раз-
 оумѣжтѣ. по что оубо паче, ш фарисей, не печасте са
 о сѣвѣ, или по что не сѣвѣштасте на Манаснѣ, іегда
 Исаниѣ пилоѣж прѣктирааше, іегда сынѣ ми вѣта не сѣ-
 твористе на Ірода млладеништа без оума и матерѣ бес-
 чадѣ сѣтвори; іегда вѣкаше видѣти акы класы зѣрѣлы
 млладеништа іединѣмъ желѣзомъ искѣненѣ лежашта, не
 ю іеште сѣзрѣна сѣрдѣчнааго твѣрда имѣиште ни цѣвѣ-
 та класѣнааго измѣнивѣше, нѣ іед'наче въ млладнѣки и
 млѣчнѣки пишти сѣште, лютомъ гнѣвомъ града Иро-
 домъ вниѣмы; іегда кричава и трѣзання мжжѣхъ и женѣхъ
 въ граднѣныхъ стѣгдахъ и междахъ, и от'цемъ и ма-
 теремъ простовласомъ сѣштемъ и зѣло жалаштемъ о
 млладнѣхъ чадѣхъ искѣненіи; іегда млладеништѣ крѣ-
 вниѣ Бидлаіемъ багѣримъ вѣкѣше, и млладѣ грознѣ въ
 мѣстѣ млладѣ сѣхъ родитѣлѣхъ топлами сѣвѣзами мѣснимъ
 вѣкаше; іегда личеса отѣцѣхъ плачемъ прѣмѣнила са вѣка-
 хж, и матеремъ сѣрдѣца болѣзниѣхъ сѣвиваахж са, іегда

въ матерехъ прѣсехъ доухъ тѣжааше, болѣзнь при-
 гвожденъ ноздрѣмъ не по чинѣ исхождааше; ѿгда от-
 цемъ и матеремъ источницѣхъ водѣныхъ приклада-
 юма бѣхъ очеса, и акы сребро слѣзы вѣрашта капла-
 хъ по ланитама на земыж; ѿгда власи женѣсти ногты
 забоми бѣахъ, печали ржгъ творѣахъ; нѣ опакы мѣ-
 слаште опакы творите и ꙗже бѣ лѣпо крѣтити пленица
 ткми оубоицѣ и достонныа смирѣти не оубиваєте, нѣ
 безвинныа и правдыныа мжчѣте, за нѣ глаголю-
 шѣ: безвинна и правдына не оубивѣ. ѿ чинѣ бес-
 чинны, ѿ законѣ безаконны отъ дѣвола поустѣаемъ,
 бѣсѣ пишемъ и жидѣ до нынѣшныа хранимъ. кѣмъ
 сицѣ законъ; оубоица поустѣати, и ꙗже оубиенныа
 жизнь даѣтъ, того погоубити. Палаавъ бо въ разко-
 нѣмъше дрѣжааша, и молаахъ Пилата поустѣити и, а Ис-
 са, ꙗже дѣволомъ избивенныа оживи, прѣдаша на рас-
 патіе. и ѿзѣвъше, рече, фарисей съвѣтъ сътвориша
 на Ісуса, да и погоубѣтъ. ѿ веле оумъ безоумныа и съ-
 вѣтъ несъвѣтъства пачѣ, источникъ благовѣхъ рѣка-
 ми имъ благодѣанія даѣтъ, сѣ же ичрѣпыжшѣ бла-
 годѣтъ оубоество въ срдѣцихъ събираахъ. ѿгда строу-
 пы на сѣбѣ имѣжшѣи изѣываахъ, тѣгда они на тк-
 лѣси строупѣ не имѣжшѣи завистниж стрѣчеми срдѣци
 болѣахъ. алчжшти ихъ въ поустыни до сытости крѣ-
 мѣми бѣахъ, а они въ гобинѣ вѣрѣ голодомъ не-
 вѣкрѣстниа мърѣхъ. вода на вино прѣлагаѣма бѣаше,
 а они вина не вѣкоусивѣше завистниж оупикѣше са зы-
 баахъ. видѣша кровь точашѣа ставленныа кровныа
 рѣкы, то же они рѣвностниж задѣхжшти са хотѣахъ.

вѣсѣ имѣѣшѣти въ нѣхъ вѣсѣ праштаѣми измѣдрѣ-
ваахъ, а они завистиѣ прѣдолѣѣми паче вѣсѣныхъ
прѣделѣваахъ. слѣпни очию не имѣште освѣштаахъ са,
а они очи имѣште ослапыхъ са. глаухымъ слоухъ отъ-
връзаѣмъ вѣаше, а онѣхъ срьдѣца ожесточена свѣтъ
на оубиѣниѣ творѣахъ. море своа вѣны съпратѣ на
шѣствѣнѣ владѣцѣ готовыхъ са, а онѣхъ срьдѣце
вѣннынымъ оубончѣнныныхъ оусты пѣнаше. таѣци вѣ-
три великѣ дѣхѣнны силѣ на кротость тишаахъ, а они
рѣвѣнностѣ зависти зѣбыѣште са распатию зимы по-
оучаахъ са. ѡ зависти и твора смърти вѣми плодѣны.
кѣи во гвоздѣи сице острѣ, ꙗкоже завистѣ имѣѣшѣтоу-
оумоу ꙗѣ срьдѣце прободетъ; кѣи ли недѣгъ зракоу
добротѣ прокоудитъ, ꙗкоже завистѣ добрѣ цвѣтѣшѣтѣи
цвѣтѣ, любѣе, оубаѣдаѣтъ; огнь вода оугаситъ, и
зависти тѣмами источѣнныци оучитель не ставѣтъ. ꙗѣ на
осла рѣждѣ желѣзнѣи оцѣститъ, а патѣ камѣкъ даѣи-
довъ зависти, ꙗѣ вѣса паче вѣстава глаголѣтъ сѣшѣ
ашѣ раздѣлена, нѣ нѣстѣ зависти зеленаѣ ꙗкоже во
чрѣвѣ срьдѣце дѣвоу ꙗѣ оубаѣдаѣтъ, сице и завистѣ
срьдѣце имѣѣшѣтаѣго ꙗѣ съ странѣи ꙗѣшѣти оубаѣда-
ѣтъ. и ꙗѣлико ашѣ възвѣштаѣмъ, възлюбѣѣнны, о за-
висти, не ю начахѣмъ глаголати о зависти, и азѣци
вѣтѣи и словеса хѣтѣрѣи и вѣсѣды оучитель извѣшта-
ти не могъ зѣлобѣи ꙗѣ. съврѣшѣнне ꙗѣстѣ законоу лю-
бѣи словесе, съврѣшѣнне же оубиѣнствоу прѣлѣсть зави-
сти. ѡ зависти корабѣю гноѣи плѣнѣ некѣстѣнаѣго, и
ставѣнны твои старѣишѣнны ꙗѣстѣи дѣволѣ, кѣмѣнны
зѣмѣи, и Канѣи прѣждѣнны, имѣнныце бо ти зѣлобѣи

дияволъ дастъ, а змиа 'крѣмивъши корабъ Идама въ
 потопъ смърти съведе, а Каннъ прѣждѣнникъ, по не
 теке дѣлама, зависти, прѣвое снѣ оубоиство сътвори,
 твоѣ ядро ѣстъ не прѣва въ породѣ о дрѣвеси прѣслоу-
 шаниа, твоѣ жжа сжтъ грѣховьнии съжзи, твоѣ пле-
 ница сжтъ зависти, а корабьчиа бѣси, весла льсти,
 реть, лицемѣрство, прѣкладъ завистьливи. ѡ корабъ
 тѣлами зѣла плынь, аште кто иштеть лицемѣрства,
 тоу обрастетъ, аште льсти, тоу са раждаѣтъ, їже
 бо зависть, тоу живѣтъ враждѣ и сvari и прѣлести и
 пѣра и оглаголаніа словеса и хоулы и оукореніа, и ѣлико
 аште извѣштаѣмъ, или аште ѣлико оставимъ, се все
 некрѣстьянъ корабъ зависть носитъ. сего корабь зав-
 сти потопъ погрѣзити не може, нѣ Ісусъ силою доуха
 погрѣзи въ источьницѣхъ крѣщеніа. имѣаше снѣ ко-
 рабѣль котѣкы желѣзны, нѣ Ісусовами гвоздими
 изгорѣша. имѣ снѣ корабъ ядро, нѣ дияволъ вѣзѣмъ
 крѣста искоушениѣ сътвори. имѣ снѣ корабъ жже, нѣ то
 вѣзѣмъ Иуда оудави са. въ тѣ вѣлѣзѣше жидове о ка-
 мѣнь образивѣше са о вѣрѣ истопоша. сего дѣла нынѣ
 чоу въ глабеникѣ неразоумь плаваахъ, розвѣ ѣлико ихъ
 могѣтъ Христоса носаштааго корабь дрѣжати са, го-
 незнѣтъ, а зѣли морьскою смъртнѣ въ некрѣствѣ
 погьбнѣтъ. и ѣште въ глабеникѣ сжстѣи къ Івнѣ въ
 кнѣтъ да бѣша бѣжали, неки бѣша отъ него навѣкѣше
 о Христосѣ благочѣстнѣ живи с нимъ въ Пинеуи
 извѣрѣжени бѣли. нынѣ же очеса срьдѣць смѣкживѣше
 ни свѣтълааго благочѣстнѣ срдѣкъ зѣмѣ на крѣстѣ
 вѣрнѣмъ зара поуштаахъ видаште къ нѣмоу тѣжѣтъ,

ни къ покаянію проповѣд'никоу Іѡанноу приѣѣгаѣште
 оживѣтъ. излѣзѣше, рече, фарисей съвѣтъ сътвориша,
 да юго погоубатъ. отъ кждоу излѣзѣше; не отъ зави-
 сти нѣ отъ закона. лебѣша бо не излѣзли отъ закона, не
 бѣша бо закона положишааго похулили. и излѣзѣше,
 рече, фарисей, отъ кждоу; отъ заповѣди божіа освѣ-
 штаваѣштаа очи срьдчѣнѣи, заповѣди бо господѣна
 из далече просвѣштаѣштіа очи. излѣзѣше фарисей, отъ
 кждоу; отъ заповѣди, отъ закона, отъ жизни. иже бо
 инѣмъ смьрти поучаѣтъ са, ти сами прѣвоіе жизни
 отъпадаѣтъ свѣта. и излѣзѣше фарисей съвѣтъ сътво-
 риша, и не рече писаніе, отъ кого възаша, нашъ оумъ
 подвижаа на исканіе. и излѣзѣше съвѣтъ възаша, отъ
 кого; ѣвѣ, ѣко и прѣвааго чловѣкоубоица дѣвола. да
 юго изгоубатъ, чимъ; дѣѣши лї, каменнимъ или мечи
 или огнемъ или водою; свѣштьникъ же ихъ дѣвола,
 изгѣбѣвъ прѣвоіе дрѣво, имъже оумори ѣдама, к томоу
 пакы приѣгаѣтъ, и свѣшта са с ними на дрѣвѣ рас-
 пати Ісоуса, не вѣды, ѣко то дрѣво и прѣвоіе дрѣвесе
 прѣстѣпѣнѣе разараѣтъ, и жизнь чловѣкомъ даѣтъ.
 и излѣзѣше фарисей съвѣтъ възаша, да и погоубатъ. ѡ
 свѣтѣ зѣлаи, завистиѣ скѣмъ и завистиѣ облича-
 емъ. ѡле поустошѣнѣи смьслъ, не вѣдатъ бо, ѣко
 богъ не погьбѣтъ, готово гнильное свѣштило тѣлесе
 юмоу разоратъ, нѣ свѣшта божѣства юмоу оугасити не
 можтъ. ѡ чоудѣное и дивѣное дѣло. приде Ісоус въз-
 искатъ и направитъ изгьѣшѣе, а си изгьѣшѣимъ
 благодѣтелиа погоубити иштѣтъ. коіа дѣлаа винѣ,
 повѣдите ми, ѡ жидове, свѣтъ сътвористе на него;

нѣ они обаче срамѣютьсѣ глаголати, нѣ мѣ срамомѣ
тѣхѣ самѣхѣ ихѣ прѣдолѣннѣ обличимъ. по что бо, ре-
коша, мрътвѣмѣ вѣстѣютьсѣ, и неджжнѣмѣ цѣлѣтѣ;
по что и глаголетѣ и чоудеса творитѣ; по что же и оу-
читѣ; сѣхѣ дѣлѣмѣ вѣсѣхѣ винѣ хошетѣ погоуе-
ти юго. югда мѣдѣ дѣти, вѣнѣ вѣзмѣше и вѣн-
ѣмѣ юмоу повѣдѣ гласашѣ, ѡсан'на вѣ вѣшнѣхѣ,
благословѣнѣ градѣн вѣ има господѣнѣ цѣсарѣ издран-
лѣвѣ, тѣгда они, акѣ остѣнѣ бодоми, зжѣмѣ
скръжѣтаахѣ, хвалѣ бо завѣстѣ имѣжшѣмѣ орж-
жнѣ завѣдашѣмѣ сжѣтѣ. и пришѣдѣше кѣ Ісѣсоу
глаголаша юмоу. не слѣшиши ли, что сѣн глаголѣтѣ;
не вѣстѣ ли, ѡко прѣрѣчѣско конѣчаваашѣ сѣ писаниѣ. из
оустѣ мѣдѣнѣцѣ и сѣсжшѣхѣ сѣврѣшилѣ юсѣ хвалѣ;
югда Изаѣлѣ виноградѣ наудѣшѣ отѣти хотѣ, многѣ
кнѣгѣ писѣ, и сладѣко послоушастѣ. и югда Пѣлатѣ на
дѣстѣ истѣнѣж показѣ, гнѣвастѣ сѣ и ставѣютьсѣ писѣти.
чѣто глаголаахѣ; не пишѣ. цѣсарѣ жѣдовѣскѣ, сѣ рѣчѣ,
не кажи истѣнѣ, ни дрѣзновѣннѣ нашѣго богѣ обличѣ.
оуѣне бѣ сѣнѣ гнѣвати сѣ на тѣхѣ, иже пласѣемѣ сѣкѣ-
рѣннѣ пишѣтѣ, тѣхѣ бо не винѣнѣ сѣтворѣши слоушаѣ
пѣсѣннѣ. нѣннѣ гнѣваашѣ сѣ о божѣнѣхѣ оучѣннѣхѣ, ѡко
пишемѣ сжѣтѣ на благодарѣнѣ вѣкроуѣжшѣмѣ. жрѣди-
вѣмѣ бесѣдѣ фѣанѣстѣноѣкѣ писѣти не ставѣютьсѣ, и
славѣннѣ божѣнѣ не писѣти, имѣже на неѣко правѣмѣ
юсѣмѣ. ашѣтѣ бо и бѣи кто нѣннѣ чоу оучѣ грѣбѣмѣ словѣсѣмѣ,
обачѣ о возѣ глаголѣ зѣкло мѣдрѣстѣ, оуѣне бо юстѣ пѣче
юнѣмѣ вѣ словѣсѣхѣ богѣносѣнѣхѣ оучѣтѣлѣ прѣсно
пожѣшѣмѣ чѣстѣ имѣтѣи оуѣмѣ, негли вѣсѣнѣхѣ оучѣннѣ

хвалаште на блаженіе възвѣсвати са. не пиши: цѣсарь
 жидовскъ. по что не пиши; что въ вѣдѣ творятъ пи-
 смена; коего въ имѣнии или притажании лихуѣютъ
 истинное писма; нѣ аште и фарисѣи се глаголюще къ
 Пилатоу ставяху же его писати истинны писмена, онъ к
 нимъ глаголаше: еже писахъ, писахъ. а́ко же естъ и
 намъ къ хоуликомъ вѣрѣ глаголати, игда прѣпъркти
 хотятъ богоносныхъ та же паче еже рѣшити к' нимъ.
 еже написахъ, написахъ. излѣзъше фарисѣи съвѣтъ съ-
 твориша на нѣ, да изобуватъ ин. разоумѣвъ же Ісусъ
 отиде отъ тѣхъ, не отъ кого оувѣдѣвъ, нѣ отъ себе
 разоумѣвъ, срьдцевѣдъ бо съ вѣстъ, еже въ чло-
 вѣцѣ, иакоже Іѡаннъ еѡангѣлистъ глаголетъ: не вѣ-
 моу трѣбѣ, да кто послоушествоуетъ о чловѣцѣ. и раз-
 оумѣвъ Ісусъ отиде отъ тѣхъ, не смръти са оукоивъ,
 нѣ вѣрмене распатия жидъ. а́ко же Ісусу вѣ прѣжде мръ-
 твѣи вѣставити, болашта ищѣлти, алышта
 правды насытити, на вѣрж оутвѣдити, ти тѣгда
 прити на славыиже смрътъ, паче же чрьтогъ. а́ко же
 Ісусу прѣжде поставити дрѣво таинное крѣста, ти тѣ-
 гда топломъ доухомъ, иже въ адѣ лежатъ, к тѣмъ
 притешти. разоумѣвъ же Ісусъ отиде отъ тѣхъ, отиде,
 иде и нѣтъ видѣти, вѣжа, иже зависть не раждаетъ
 са, отиде, кде любѣи живетъ и сынъ и отцы и сватыи
 доухъ, томоу слава въ вѣкы вѣкомъ аминъ.

Іана архієпискоупа константины града златоустааго слово въ сватыи четвертъкѣ о прѣдани Іюды и о пастѣ и о сѣказании сватыхъ танихъ и іеже не поминати зѣла.

Мала ноужда дньсь къ вашей любви свѣштати, мала же ноужда свѣштати, не по іеже множество глаголемыхъ въ отажьчаваете си, не во іестѣ иного града обрѣсти сице любезнѣ на послоушание доуховныхъ словесъ прилежаштъ. нѣ ієма ноуждына малословыи дньсь вина, виждѣ бо многы вѣрныхъ идѣшта къ грѣдымъ тинамъ причащению, да бѣша ни томъ трепезы гонезнѣли, ниже томъ да отъпадѣтъ, ноужда дньсь сѣтворити обѣдъ, неки отъ обождоу камъ оупѣхъ вѣдетъ, и сѣмъ трепезы насытивѣше са и нашихъ словесъ сице отидете, и съ страхомъ и трепетомъ и лѣпнымъ въздрѣжаниимъ къ грѣдоуемоу и страшномуу пристѣпите комьканию. дньсь бо, възлюбленни, господь нашъ Ісоусъ прѣданъ бѣстъ, паче же бѣди драхлъ и плачи са горько не прѣданааго Ісоуса дѣлѣма нѣ прѣдавѣшааго Іюды дѣлѣма. прѣданыи бо Ісоусъ всѣхъ миръ сѣпасе, и прѣдавѣи ієго Іюда доушѣ своѣхъ погоуби. и прѣданыи о деснѣхъ отъца сѣдитъ на небесехъ, а прѣдавѣи въ адѣ ныни іестъ вѣчныи жиды мжкы. того дѣлѣма стѣи, того плачи, по нѣ и самъ господь нашъ того плака, видѣвъ бо ієго сѣмѣти са, рече и вѣшта. іединъ отъ васъ прѣдастъ ма. чо дѣлама и печальнѣ; и любви своѣхъ показа насъ оуча, іако

не страждѣшѣ'го зѣла нѣ творащаго зѣло того пла-
кати въсѣдоу подобно. се бо много горе, паче же оно
не зѣло еже зѣло страдати, нѣ зѣло еже сътворити
зѣло. еже бо зѣло страдати, цѣсарство бо намѣ не-
бесное исхаждае, а еже зѣло сътворити, винно намѣ
вѣчноу огню и мѣщѣ бѣваатъ. блажен бо, рече, из-
бранни правды дѣлама, яко тѣхъ есть цѣсарствіе
небесное. видиши ли, яко еже зѣло страдати иматъ
мѣздж и даръ цѣсарствіа небеснаго; слыши, яко е-
же зѣло сътворити мѣжж приносѣтъ и страсть. рекъ бо
Паулъ о жидовѣхъ, яко господа оумориша и пророкы
отгнаша, приложи, ихъ концы бѣдетъ по дѣлесемъ
ихъ. видѣ ли, колико ихъ гоними цѣсарствіе въземъ-
жтъ, а гонастѣи гнѣвъ приеъмѣжтъ; си же ми не про-
сто нынѣ чоу речено, нѣ да не гнѣваемъ са на врагы,
нѣ милоумѣмъ а и плачемъ са о нихъ и печемъ са ими,
они бо сѣтъ зѣло страждѣшѣи враждоуѣшѣи намѣ.
аште сице оустроимъ доушж своѣж, можемъ и молити
за на. сего дѣлама четвѣртѣи се днѣ имамъ бесѣдоуѣ
съ вами о молитвѣ за врагы, да твѣрдо бѣдетъ оуче-
ниѣ слово, часто оучениемъ примѣ са. сего дѣла часто
мынемъ словесы, да бѣхомъ обаштѣреніе гнѣва потѣ-
шѣи и оуставили, да чистѣ бѣдетъ гнѣва къ моли-
твѣ приходѣи. не бо Христосъ о вразѣхъ се оучѣ тѣчиж,
нѣ и о насѣ, оставѣишѣи онѣмъ грѣхы. большѣ
его възьмѣшѣ, аште даси, оставиши грѣхъ врагоу. то
како болѣ възьмѣж; рече. оставиши врагоу грѣхы и
простѣ бѣдиши, еже къ владыцѣ съгрѣши. они бес-
цѣлѣбѣи сѣтъ и безъ милости, а си много имѣишѣ

оутѣшеніе и милост'. слыши оубо Илиѣ глаголюща: сыномъ своимъ аште съгрѣшиша, съгрѣшитъ чловѣкъ къ чловѣкоу, и молитъ са за нѣ; аште ли къ богоу съгрѣшитъ, кто молитъ са за нѣ; да онъ строупъ ни молитва оудобѣ оумачит', молитва не омачитъ, прощениѣ же грѣхомъ врага отъмачитъ. тѣмъ оно тѣмъ талантъ нарече богъ иже къ владыцѣ съгрѣшениа, а си р динаринъ: прости р динаринъ, да простъ бждеши тѣмъ талантъ. да иже о молитвѣ довольно бесѣдовахомъ, та же пакы о прѣданни приведемъ слово, видимъ, како прѣданъ быстъ нашъ владыка. тѣгда шѣдъ єдинъ отъ обою на десате глаголемын Июда Искариотинъ къ старѣшинамъ жъречьскимъ, ч'то ми хошете дати, и азъ вамъ прѣдамъ ин; мнѣ иакѣ быти глаголемоуоумоу, а ничесоже паче заштиштати: аште ли кто опасно пятаѣ коєгождо извѣштаныхъ, многы иматъ видъ, великѣ гл҃винѣ разоума. на прѣвое врѣмѣ не ко простоє мазнамена єуаггелистъ, не бо рече, шѣдъ просто, нѣ приложи, тѣгда шѣдъ. тѣгда, кѣгда; повѣжде ми, и чсо дѣла знаменуєтъ врѣмѣ; чемоу хоштеши навѣкижти; не просто речено ти тѣгда: доухомъ глаголетъ, да иже доухомъ глаголетъ, ничесоже просто ни безоума глаголетъ. что оубо єстъ иже тѣгда; прѣжде того врѣмене, прѣжде того часа приде владыца, стѣкаѣницѣ мѣра дрѣжашти, и възани масло то дрѣвѣноє на главѣ господнѣ, показа великѣ вѣрѣ, показа великѣ цѣльбѣ, велико послоушаниѣ и въздрѣжаніе, приложи са отъ жизни врѣменьныа, быстъ добрѣши и мждрѣши: и єгда владыца са покаѣ, єгда владыкѣ позна, тѣгда

оученикъ оучителя прѣда. сего дѣла ма рече, тѣгда, да не оклеветашеши оучителя немошть, ѿгда видиши оученика прѣдающе. толика бо сила бѣаше оучителя, да и бждница приваѣшти на свое послѣоушание. что оубо ѿже бждница приваѣче, оученика ли не може приваѣшти; можааше приваѣшти и оученика, нѣ не хотѣаше ноуждежъ сътворити добра, ни бѣдоужъ приваѣшти къ себѣ. тѣгда шѣдѣ имать и се нѣкыи не малѣ разоумѣ ѿже шѣдѣ. не бо призванѣ, рече, старѣшинами жрьчѣскими, не приноужденѣ, нѣ безъ бѣды самѣ о себѣ дома роди зѣлажъ лѣстѣ, и оумѣ изведе си, ни ѿдногоже имѣа съвѣтника и приязни. тѣгда шѣдѣ ѿдинѣ отъ обою на десатѣ. что ѿстѣ ѿдинѣ отъ двою на десатѣ; и се велико ѿмоу кажетѣ сжште витание ѿже решти, ѿдинѣ отъ обою на десатѣ. бѣахъ бо и ѿни оученици Исоусоу, седѣ ма десатѣ чисменемѣ, нѣ ти втори бѣахъ, ти не толикъ имѣахъ чѣсть, ни толико пространство, не причастиша са тинныхъ толицѣхъ. два на десатѣ сѣхъ паче бѣаше избѣрано, и ѿже сѣи бѣахъ, сѣи окръсть оучителя дружина, и отъ сѣхъ искочи Иуда. нѣ да навѣкнеши, ѿко не простыи ѿго оученикъ прѣда, нѣ отъ избранаго радоу ѿдинѣ, сего дѣла ма рече, ѿдинѣ отъ двою на десатѣ, и не стѣдитѣ са Матѣен се пиша. чо дѣла ма не стѣдитѣ са; да навѣкнеши, ѿко всѣжде истинѣжъ вѣсе глаголѣжѣ, а ничѣже не потаѣжѣ, ни мѣнаштинимѣ бытѣ сѣмоу оукорьноу. само бо се мнимѣ оукорьно сѣ, то кажетѣ владыкы чловѣколюбѣ, ѿко прѣданника, разбѣонника, тати толикоу доброу съподобѣи, да и до послѣдѣняго вечера трѣпа ѿмоу прѣбѣ.

казааше во и и оучааше и вса чьскы печалаше са имъ. не
отъчаша оубо себе, къ блждници възврѣвъ, ни пакы пѣван
собою, на Июдж възврѣвъ. овое бо то пагоубно и пѣ-
вати и отъчашати са. пѣваніе бо стоаштоуоумоу тво-
ритъ пасти са, а отъчашаніе лежаштоуоумоу не дастъ
въстати. сего дѣла ма Павла оучитъ глагола. мьнан
стоати блуди са, да не падетъ, имаша овое притчюу,
како оученикъ мна стоати паде, како блждница лежа-
шти въста, пльзкъ нашъ оумъ, вратка наша мьсль.
сего дѣла ма всждоу самѣмъ са въсждоу оутвѣрдити и
оградити лѣпо. тѣгда шѣдъ єдинъ отъ двою на деса-
те Июда Искарнотинъ. видиши ли, отъ колика мѣста
испаде; видиши ли, колико оученіе прѣовидѣ; видиши
ли, колико зѣло лѣность и охладаніе; Июда глаголе-
мыи Искарнотинъ. чѣто ми наричеша градъ ємоу;
яроуи того да бѣхъ не вѣдѣлъ. Июда слышаша са Иска-
рнотинъ. чѣсо оубо дѣлама намъ градъ ємоу наричетъ;
вѣ Июда дроуггыи оученикъ, рѣвнивыи наричемъ, да
не бждетъ тождениемъ ни на ѡже блзна, отължчи
сего отъ иного, и оногъ отъ добрости намѣни Июда
рѣвнивыи, сего же не намѣни отъ зѣлови, не бо рече
Июда прѣдавникъ, ацѣ лѣпо вѣ, ѡкоже оногъ отъ до-
брочѣсти нарече, тако и сего отъ зѣловы прозѣвати и
решти Июда прѣдавникъ. нѣ да та накажетъ чѣсть
имѣти оклеветанна азъкъ, и прѣдавшааго самого
соумьнитъ са. шѣдъ отъ двою на деса-те Июда Искарно-
тинъ къ старѣишинамъ жрьчьскымъ рече имъ, чѣто ми
хоштете дати, и азъ вамъ прѣдамъ єго; ѡ гноуьснаа-
го того гласа. како искочи из оустъ; како подвигнѣ

азъкъ; како не оцѣпѣнѣ тѣло іемѣ все; како не по-
 гоуѣи оума си; чѣто хоштете ми дати, и азъ въ прѣ-
 дамъ іего; ѡ томѣ ли та наказа оучитель; повѣждѣ
 ми, не того ли дѣлама глаголаше. не притажите злата,
 ни сребра, ни мѣди въ поясѣхъ вашихъ, съ горы прѣ-
 жде прата тебѣ сребролюбствѣннѣ съказаніе; не томоу
 ли оучааше въ ннѣ, и по томѣ глаголаше. аште та кѣто
 заоушитѣ о деснѣхъ ланитѣхъ, обрати іемоу и дроугѣхъ;
 чѣто хоштете ми дати, ѡле безоуміе, и азъ вамъ прѣ-
 дамъ іего; за что, повѣждѣ ми, чѣто мало и велико
 поимовати имѣа прѣдаіеши оучителя; за неже ли ти
 прѣда на бѣсы власть; за не ли недѣлѣ сътвори ти рѣ-
 шити; за не ли прокаженѣа чистити; за не ли мрътвѣа
 вѣставити; за не ли надѣ властиѣхъ поставити смръти;
 вѣз благодѣяніи ли си си вѣздаіеши вѣздаіи; что
 хоштете ми дати, и азъ вамъ прѣдамъ іего; ѡ без-
 оуміе, паче же ѡ сребролюбство, все бо то породи
 зѣло. на то си помысливѣ прѣда оучителя. сице бо
 іестѣ зѣлын корень тѣ, бѣса лютки, оувазѣшаа вѣзвѣ-
 шаа доуша, и творитѣ всего не знати и секе и ближ-
 наа и іестѣствѣнѣа законы, и того самого изведетѣ,
 и обоуіена сътворитѣ. зѣри бо колико тѣгда изведе отѣ
 нюдинѣа доуша, бесѣдованіе, обѣчан, обѣштіе іеже
 на трепезѣ, чоудеса, оучение, оувѣштаніе, наказаніе,
 всеа си въ забѣтѣ вѣложи сребролюбствѣннѣ тѣгда. съ
 лѣпотѣ тоже и Павѣа глаголаше. іако корень всемоу
 зѣлоу іестѣ сребролюбствѣннѣ. что хоштете ми дати и
 азъ вамъ прѣдамъ ин; велико безоуміе словесе. прѣда-
 іеши, рѣци ми, всеа съдрѣжаштааго, бѣсы владѣ-

штааго, моревн запрѣштаѣштааго, ієстьствоу всемоу
 владѣкж; нѣ да іємоу съпратаатѣ кезоумне, и наоучитѣ,
 іако, аште не бы нехоульнѣ, не бы прѣдалѣ са, слыши,
 что творитѣ. въ то врѣма, въ неже са прѣда, іегда
 придоша на нѣ (съ дрѣвєсы и съ свѣштами, рече имѣ
 кого иштете; и не вѣдѣша, кого хотѣахж ати. толми
 не може прѣдати ієго Июда, тако и не видѣаше тоу сж-
 шта, ієгоже хотѣаше прѣдати, цѣ свѣштамѣ сжштамѣ
 и свѣтоу толкоу. то бо еуаггелистѣ заштицаа рече
 свѣшта имѣахж, и свѣтѣло вѣаше, и не видѣахж ієго,
 и присно бо іємоу поминааше дѣнь, и дѣлєсы и словєсы
 кажа, іако не гонєзнєтѣ прѣдадѣи. то же ни іавѣ ієго
 окличааше прѣдѣ вѣсѣми, да не вєстоудѣнѣиша ієго съ-
 творитѣ, ни прѣмѣлчааше, да не мна са гонєзнѣти не-
 вѣєтнѣж вєстраха начѣнєтѣ прѣдаѣти. часто глаголаа-
 ше, іединѣ отѣ вѣсѣ прѣдаєтѣ ма, нѣ не іавѣ ієго по-
 каза, многа же и о сждѣнѣкѣмѣ дѣни сѣказова словєса,
 многа же и о цѣсарѣєтєвнн небєснѣкѣмѣ, обоієго силѣ
 показа и ієже мѣжити сѣгрѣшивѣшаа, и ієже чѣстѣномѣ
 бѣити, въ правѣжж ходивѣшимѣ. нѣ вѣєго сєго онѣ не
 вѣрѣже, и богѣ на ноуждѣ не привѣкче, ієма бо нѣ
 вѣласть да и зѣлыныхъ и добрыхъ дѣлєсѣ, да вѣлєжж хо-
 штєтѣ да вѣдємѣ добри. тѣмѣ аште не хоштємѣ, не
 ноудитѣ. приноуждєнѣмоу бо бѣити доброу не добро,
 ієма бо и онѣ своіємоу оумоу господинѣ вѣ, и вѣлєжж не
 рачи послоушати, нѣ на сѣребролюбєєтєвнє оуклони са. сє-
 го дѣлѣма ослѣпе оумомѣ, и сѣпаса своієго прѣда, и
 рече. что хоштєте ми дѣти и азѣ вамѣ прѣдамѣ ин;
 обличаа оуко кезоумнє іємоу еуаггелистѣ рече. въ вѣрѣ-

ма пришѣстиа ихъ Июда стояше близъ ихъ, тѣ рекы :
 что хошете ми дати и азъ вамъ прѣдамъ ихъ; не отъ
 сего же тѣчкыж видѣти иестъ силъ христосовъ, нѣ яко
 гласъ оставивъшоу малъ идоша. елмаже и сице не оста-
 нѣахъ са стыдости, волеѣж самъ са прѣда іединъ тѣчкыж
 не рекы, азъ своеѣ все сътворихъ, мошть своѣж отъ-
 крыхъ, показахъ, яко немощьна начинаете дѣлеса,
 хотѣхъ вашъ съпратати зылобъ. нѣ елмаже вы не рачи-
 те, нѣ іедначе прѣкываєте къ своіен зылоби, се азъ
 самъ са прѣдаѣ. се вамъ съвѣштахъ, да не оклеветѣ
 нѣции Христоса, глаголѣште. по что не прѣложи Иуды
 на добро; по что не сътвори іего мѣдра и кротѣка; како
 же бѣ сътворити Июдъ кротѣка; нждеѣж волеѣж ли;
 аште нждеѣж, ни сице рачи оуіни быти, никтоже
 ноудѣма бываатъ добръ. аште ли волеѣж, все моштьно
 исправити воля іемоу бѣ дана. да аште не рачи приати
 былиа на поможть, не врачево то съгрѣшеніе, нѣ иже
 ицѣленію не рачи. съмотри, колико сътвори, да бы
 іего ократилъ, да бы іего гонозилъ, отъ того оучалше
 и всеи мѣдрости, и дѣлеса и словеса вышыша бѣсъ
 створи, чоудеса творити многа дастъ, оустраши еждѣ-
 штинѣмъ огнѣмъ, повѣди цѣсарьствни обѣштанимъ,
 обличалше часто мысли іемоу, обличаа же пакы не іавѣ-
 яше, нозъ іемоу съ инѣми оумы, трепезъ и причасти,
 ничтоже не доста іемоу ни мало ни велико. онъ же хота
 прѣкывалше къ пагоубѣ. и да навѣкнеши, яко
 моштьнѣ съ прѣложити са не рачи, нѣ своіеѣж іемоу
 лѣкнотнѣж все быстѣ. елма ко прѣдаанію повръже три
 дѣсати динарии, и что рече; съгрѣшихъ прѣдавъ кровь

неповиннѣ. что бѣсть, ѿгда чюдеса твораша видѣ; не вѣшта, ꙗко съгрѣшихъ прѣдавъ кровь неповиннѣ; нѣ что хошете ми дати, и азъ вамъ прѣдамъ и; ꙗма бо зѣло вѣмѣсти са, и прѣдааніе при коньци бѣаше, и грѣхъ съврѣши са, тѣгда разоумѣ грѣхъ. что оубо отъ сего разоумѣ; ꙗко ѿгда лѣнимъ са, ничѣсоже намъ казаніе оуспѣтъ, нѣ ѿгда тѣштимъ са и сами о себѣ подвижемъ на добро. и съ бо, ѿгда казааше и оучитель, не слоушаше, нѣ ѿгда никогоже бѣ кажаша, тѣгда своѣ съвѣсть разоумѣвъ и никогоже сѣшша оучителя прѣмѣни са, и расказавъ са о дръзновенныхъ поврѣже три десати сребрьникъ. что хошете ми дати и азъ вамъ прѣдамъ и; и поставиша ѿмоу три десати сребрьникъ, цѣнѣ прѣставиша крови цѣны не имаша. чѣто вѣземлеш и сребрьникъ, ѿ Иудо; тоу ѿне приде Христосъ за всѣ миръ пролиати кровь своѣ, о ѿже ты съвѣштаваѣши са и мѣнѣ твориши, бестоудѣче, что бо ѿсть бестоуднѣе мѣны сѣм; тогда придоша оученици. тѣгда кѣгда; ѿгда се бѣсть, ѿгда прѣдааніе вѣмѣсти са, ѿгда самъ са погоуби, Иудо, придоша к ѿмоу оученици ѿго глаголѣште ѿмоу кде хошеш, оуготовѣмъ ти пасхѣ ѿсти; видѣ оученики; видѣ оученика; онъ прѣдаѣтъ владѣкѣ, а сии о слоужбѣ пекжтъ са, онъ вѣтъ творить, а сии на слоужбѣ готовѣтъ са, тѣхъжде и сии ꙗ они тѣхъжде чюдесѣ, тѣхъжде оученици, тогожде наказанія. отъ кждоу оубо прѣмѣненіи; отъ вола та вса вина всѣжде и докрѣнимъ и зѣлымъ. кде хошеш, съготовѣмъ ти ѿсти пасхѣ; вечеръ сѣи и вѣ тѣгда, ꙗма оубо домоу не имѣаше владѣка, сего

дѣла ма оубо глаголетъ. кде хоштеши, оуготоваемъ ти
 ясти пасхъ; не имамъ хлѣвны оурочны, не имамъ
 кжшта, ни домоу. да навъкнжтъ, иже свѣтъкыа до-
 мы дѣлаютъ и пространыа притворы и длъгыа дво-
 ры, яко не имѣ Христос кде главы подѣклонити,
 тѣмъ въпрашаютъ сии. кде хоштеши, оуготоваемъ ти
 ясти пасхъ; кжж пасхъ; не съж пасхъ нѣ жидовскж,
 обаче тж оубо оуготоваша оученици, а снж нашж самъ
 оустрон, нѣ самъ пасха бѣсть. кде хоштеши, да оуго-
 товаемъ ти ясти пасхъ; она жидовска бѣ пасха, она
 въ Египтѣ начаткѣ въза. чсо дѣла ма оубо тж ясть
 пасхъ Христос; по неже все законное съврши. иегда
 бо крѣштааше са, глаголаше. снче бо лѣпо юсть намъ
 исправити всеж правдѣж, придохъ, рече, отъ безакон-
 ныа клатвы искоупитъ чловѣка, богъ бо своего си сы-
 на поустити, рождышаго са отъ жены, бѣвъша подъ
 закономъ, да подѣзаконныа искоупитъ, и самого по-
 контъ закона. нѣ да никтоже не глаголетъ, яко сего
 дѣла ма законъ оупразни, сего дѣла ма и оустави, по
 не испълнити юго не можааше, акы тажъка сжшта, прѣ-
 жде юмоу испълнивъ все, тѣгда раздрѣши. сего дѣла ма
 и пасхъ сътвори, закона бо повелѣние бѣ пасха. и чсо
 дѣла ма законъ повелѣ пасхъ ясти; неразоумични бѣахъ
 о благодѣтели жидове, и тоу лвию забываахъ благо-
 дѣланиа застѣпника бога, неконъ иегда изидоша изъ
 Египта, видѣвъше море растѣпивъше са и пакы състѣ-
 пивъше, ина многа чоудеса, глаголаша. створи намъ бо-
 гы, иже прѣдъ нами пондѣтъ. что глаголеши чоудеса
 въ ржкоу дрѣжа иѣдначе, толи ли забы благодѣтели бога;

ієл'ма оубо сице бѣша непочоуѣшѣте и невѣгла си о праз-
 дьницѣхъ, приваза даровѣ памяти богѣ, и сего дѣлама
 пасхѣ жрѣти повелѣашѣте та въпроситѣ сынѣ, ти рече,
 яко что іестѣ се пасха; сице речеши, яко іеже овчѣи
 кровѣи двѣри помазаша дѣти въ Египтѣ, таче пришѣдѣ
 гоубан и видѣвъ не съмѣаше въскочити ти извѣвне-
 сти, и бѣаше праздникѣ память съпасенію присно. па-
 че же не се тѣчиѣ имѣахѣ, іеже ветѣхъ имѣ въспо-
 минааше благодѣніа, нѣ и ино болѣше, іеже градѣ-
 шта имѣ прѣжде казаше, неконѣ образѣ онѣ бѣ агньи
 номоу агньцоу доуховьномоу и овца и овца, ово бо
 бѣ стѣнѣ, ово истина. елмаже яви са правѣдноіе слѣнѣ,
 стѣнѣ прѣстааше оубо, слѣнцоу въсходашѣмоу съкрѣтитѣ
 са стѣнѣ. сего дѣлама на тон трепезѣ ови бѣаѣте па-
 стѣ, и образѣна и истинѣна, якоже бо шарчи на іе-
 дной дѣстѣ и образѣ чрѣтаѣтъ и истинѣ пишѣтъ ша-
 ромѣ, сице и Христосъ сътвори на тон трепезѣ, и образѣ-
 нѣи пасхѣ начрѣта и истинѣи приложи. кде хоште-
 ши, да съготовимѣ ти іести пасхѣ; бѣ жидовѣска
 пасха, нѣ слѣнцоу пришѣдѣшѣ свѣта да не сияѣтъ,
 истинѣ пришѣдѣши празднѣ іестѣ стѣнѣ. си кѣ жидомѣ
 глаголѣ, ієлма мнатѣ са пасхѣ твораште, ієлма оумомѣ
 стѣнѣкомѣ опрѣснѣкѣ прѣдиполагаѣтъ, иже присно не-
 оврѣзанѣ сръдѣи, како, повѣждѣ, пасхѣ твориши, ѡ жи-
 довинѣ; црѣкѣ раскопана, трѣкѣшта разметана, сватаѣ
 сватѣиныхъ запѣрана, въсѣкомѣ трѣбѣи жрѣтва прѣтрѣже
 са. чѣо дѣлама о сихъ дрѣзаѣши безаконѣиныхъ дѣлѣсѣхъ;
 иде въ Бавѣлонѣ нѣгда, и тоу глаголаахѣ плѣнѣиши
 та. съпонтѣ намѣ пѣснѣ господѣи, и не можаше. и се

кажа Давидъ глаголааше на рѣцѣ вавилонскѣ тоу сѣдо-
 хомъ и плакахомъ са поманжѣше Сионъ на вѣрбѣ по
 срѣдѣ ѿ обѣснхомъ съсѣды своа, си рѣчѣ г҃сли,
 свирѣли, цѣвница и прочаи, си бо дрѣжа'ша вѣтѣхоу
 и сими пѣсни поахжъ. и сии шѣдѣше въ плѣнѣннѣе въза-
 ша, да имѣжѣтъ память жития своѣа земьа, нѣ не да
 поѣжѣтъ, тоу бо рече, въпросиша нѣхъ плѣнѣншии словесѣ пѣ-
 сни, и рѣхомъ, како въспоемъ пѣснь господьнѣхъ на земли
 стоуждени; что глаголеши; пѣсни ли господьна не поѣши
 на земли штоужден, али пасхъ господьнѣхъ твориши на зе-
 ми штоужден; видѣ ли жродьство, видѣ ли безаконнѣе;
 ѿгда рати бѣша ноуждж твораштеѣе, ни пѣсни можаахжъ
 съпѣкти на земли штоужден, нѣныи же о себѣ, никогоже
 ноудашта ни бѣдѣхъ творашта, ратѣ творатѣ на бога.
 видиши ли, како нечѣсть опрѣснѣчѣскаа, како безако-
 ннѣхъ праздникъ, како пасха нѣстѣ жидовѣска; бѣ па-
 сха жидовѣска ниѣгда, нѣ разори са нѣныи, и приде па-
 сха доуховѣнаа, ѿже прѣдѣ тѣгда. ѿджштемъ бо имъ
 рече и пижштемъ, възмѣхъ хлѣбъ прѣкломи и рече. се
 ѣстѣ пакъ мой, за вѣхъ прѣламаѣма, вѣдатъ на вѣкѣхъ
 шнѣ глаголемоѣ. и пакы чашъ глагола. се ѣстѣ кровь
 моя, ѿже за многы проливаѣма на оставѣннѣе грѣхъ.
 и приде Июда се глаголѣштоу Христосу. си ѣстѣ кровь,
 ѿ Иудо, ѿже прода на трехъ десатехъ динарии, си
 ѣстѣ кровь, ѿже дѣлѣма то кратѣ стыдѣкыа съвѣ-
 ты онѣ творааше съ жродьныими фарисей. ѿ веле хри-
 стосово чловѣколюбнѣе, ѿ веле иудино безаконнѣе, ѿ
 веле възвѣщеннѣе. овѣ бо прода на трехъ десатехъ ди-
 нарии, а Христосъ и по семъ не отъврѣже са снѣхъ кровь

проданъ въ отъпоуштеніе грѣхомъ дати, тѣмъ же
 хотѣлъ. приде бо Июда причастити са сватки трепезъ.
 якоже бо нозѣ юмоу оумъ, іегда и инѣмъ оученикомъ,
 сице и сватъа пода юмѣ трѣбы, да ни іедногоже иматъ
 извѣта, аште прѣбѣдетъ въ зѣлѣ. все бо свое испльни
 Христосъ, нъ онъ іедначе прѣбываше въ зѣлѣ оумѣ. нъ
 вѣма оубо пристѣпити къ грѣдѣ сѣи трепезъ, вси
 оубо идѣмъ съ лѣпымъ вѣздръжаніемъ и чистотѣ,
 не бѣди никтоже Июдоу тоу, не бѣди никтоже зѣлѣ,
 не бѣди никтоже имѣа идѣ, не ино въ оустѣхъ имѣа
 ни въ оумѣ, приде Христосъ, и нынѣ тѣжде іеже трепе-
 зъ онъ оутвори, сѣи и нынѣ сѣи оутвараіе, не бо іестъ
 чловѣкъ творан прѣдѣлажашаа быти плѣти и крѣви
 христосовѣ, нъ распънъ са за ны Христосъ образъ
 испльниа стронѣ молитвѣникъ словеса глагола она, нъ
 сила и дара божіа все іестъ. се ми іестъ плѣтъ, рече, се
 слово прѣдѣлажашаа оустраіе, и якоже онъ гласъ
 глаголаи растите и оумножайте и испльните земь, іе-
 динъ речено быстъ, нъ по все лѣта дѣло бываіетъ
 сила творца іестѣствоу нашему на плодѣтвореніа, сице
 и сѣи гласъ іеднъ реченъ въ нѣхъ трепезъ въ црѣкѣвахъ
 отъ того до днѣсь и до пришѣствіа юмоу жрѣтѣ съ-
 вѣшенъ творитъ. не мози оубо никтоже съ лѣстѣхъ
 прити, не мози никтоже непримѣни плѣтъ съ, не мози
 никтоже ідоу имѣа въ оумѣ, да не осужденіе
 възметъ. тѣгда бо іеже и въза хлѣбъ Июда, тоу въ-
 скочи въ нѣ диволъ, не плѣтъ обѣда господѣнъ нъ
 стоудъ обѣда іудинъ, да навъкнеши, іако иже недо-
 стоинно въземьжѣ сватоіе комѣканіе, въ тѣ паче

вѣскачетъ и вѣлазитъ часто диаволъ, якоже бо и въ
 Иудѣ тѣгда, чисто бо подобнымъ потектъ, а не-
 подобна въземьшнихъ, нѣ болѣежъ мѣжъ вѣлага-
 ютъ, и не страша глаголю, нѣ паче оутвѣждаа. не вѣ-
 ди Иудеи тоу никтоже, да иматъ ядоу зѣла, брашно
 юсть доуховною жертва, яко брашно плътною, югда
 въ жтробѣ слоузы имѣющею зѣла въпадетъ, паче
 продолжитъ недѣжъ, не своимъ юстьствомъ, нѣ недѣ-
 жъ жтробы. сице и о тинныхъ доуховныхъ юсть.
 и си бо югда въ оумъ въпадутъ зѣлои плъни, паче
 того покоудатъ и погоубатъ, не своимъ юстьствомъ,
 нѣ недѣгомъ принимшаа доуша. не мози оубо никто-
 же зѣла оума имѣти въ себѣ, нѣ очистимъ сръдце, къ
 чистѣи бо приходимъ жертвѣ, сватѣжъ сътворимъ
 доушъ, моштно бо юднѣмъ днѣмъ семоу быти. како
 и кымъ образомъ; аште имаше что до врага своего,
 истрѣгни гнѣвъ, ицѣли извѣж, отрѣши враждѣ, да
 възмѣши цѣлѣежъ отъ трепезы, къ жертвѣ приходиши
 грѣдѣи сватѣ, оубои са съказанна того приноса зако-
 лень прѣдидежи Христосъ. того дѣлаа закланъ бысть,
 и по что; да съмирить небеснаа, да и аггеломъ та съ-
 творить друга, и съ вѣскѣмъ богоу съмирить Христосъ,
 да и съ аггелы и съ аггелскомъ владыкою, да та съ-
 дружитъ врага сжшта и ратника, своѣж доушъ вѣда.
 али ты съ клеверѣтомъ твоимъ моудиши, враждѣ
 дрѣжа, како можеша ити къ мирнѣи трепезѣи и го-
 сподьни; оумрѣти за та не отвѣрже са, а ты ни гнѣ-
 ва оставити клеверѣтоу своемуу хоштеши; пакость бо
 ми, рече, сътвори великѣж, и зѣло ма прѣизноури. да что

тоу, аште и зѣло иманиї жадьва, нѣ николиже тебе не распа, ꙗкоже и Христоса жидове, нѣ обаче и тѣ самѣ кровь, ѣже пролиаша, на съпасеніе пролиавѣшимъ дастъ. что семоу имаши тѣчно рещи; аште не оставиши враждѣ врагоу, не томоу бо пакость сътвори, нѣ паче себѣ, ономоу бо многѣ кратѣ въ сєи жизни пакость сътвори, нѣ и себѣ без милости сътвори отъвѣтъ въ сѣдѣнѣи днѣ, ничсоже бо сице ненавидитъ богъ, ꙗкоже паматива зѣлоу чловѣка, ꙗко се обатривѣше са срдѣце и надоувѣши са доуши. слыши бо, что рече. ѿгда приносиши даръ си на трѣбиште, ти тоу поманеши горѣ стол оу трѣбишта, ꙗко братъ твои иматъ на та нѣчто, остави даръ свои, и ишѣдъ оустрои са съ братомъ. что глаголеши; оставыѣ ли; ен, рече, съмирении бо съ братомъ и си жрѣтва, а ты не исправиши мира, томоу причащатиєши са жрѣтвѣ, нѣ неразоумно ти исправленіе бысть. сътвори оубо оно прѣвое, ѿего дѣлама жрѣтва принесена бысть, да и тѣгда насытиши са добрѣ. сего дѣлама бо съниде сынъ божи, да състроитъ наше ієство съ богомъ, сего дѣлама не тѣчиѣ самъ приде, нѣ и насъ ѿже тако творимъ, своємоу имени обышта наречениа, блажени бо, рече, съмираѣштин, ꙗко то сынове божи нарежтъ са, ѿже бо сътвори ієднородѣнѣи сынъ божи, се и ты сътвориши противѣ силъ своєи, мироу исходатаи бываа и себѣ и намъ. сего дѣлама та и сына нарицаєтъ божиа съмираѣшта, сего дѣлама въ вѣрѣма жатѣи ни ієдноѡже иноѡ особѣ поманѣ правды, нѣ тѣчыѣ съ всѣмъ мирѣ имѣти кажа, ꙗко всего боле се ієсть. хотѣхъ продѣлжити слово, нѣ гонѣжтъ и съвѣ-

штанды вѣнемъжштинмъ, аште помѣнатъ поминанмъ
оубо си присно словеса сватыхъ цѣлованни грѣдаго
любкзаниа еже къ себѣ самѣмъ. се бо съпактае оумъ
наша, и творитъ тѣлеси єдиномоу бѣти въскмъ, іелма
и єднѡи пакти причаштаємъ са. вси оубо сълѣнимъ са
въ тѣло єд'но, не пактиі дроугъ къ дроугѣ съмѣжште,
нѣ доуша коупно къ любѣвѣноуоумоу съвѣзоу прикоупъ-
мыжште. сице можемъ пространо насытити са прѣднѣ-
жаштаа трепезы. аште бо и тѣмамъ правды, ти пама-
тивѣ іесмъ зѣлоу, все то безоума и въ тѣште и ни-
чсѡже о тѣхъ на съпасеніе словеси плодъ сътворити
можетъ. се вѣдѣште въск гнѣвъ положимъ, очнштаж-
ште своа съкѣсти и съ кротостиж и тихотож всенѣ
пристѣпанмъ къ трепезѣ христосовѣ, с нимже отцоу
слава коупно съ сватыхъ доухомъ ныны и присно и въ
вѣкы вѣкомъ аминъ.

Іѡанна златоустааго слово въ великы че-
твертъкѣ.

Бѣ истинѣ тѣжж оужастнѣ съ одрѣжимъ, како насы-
штѣ жажѣ вашего любослышаннѣ, кѣж прѣдипо-
ставыж словеси трепезѣ, ч'то бѣдѣ люди селикы госта,
имже єдинѣ Христос гонѣетъ насытити. при двѣрехъ
бо оуже всего мира радость, приближаатъ са отишнѣ
господьны вѣскрѣсеннѣ, пакы матетъ са жидовскыи

несмыслѣнъи родъ, пакы на пастоуха лаѣтъ п'си, пакы на владѣкж в'ѣште творатъ рабї, пакы съв'ѣтъ творатъ тѣмни д'клатеѣ, пакы Июда поучаѣтъ са безакон'ноуоумѣ пр'ѣданию, пакы готовятъ жидове сѣребро, да въ адъ поустатъ ѣже въ мрѣтвѣныхъ простъ, и навѣкнѣтъ, ꙗко паквома ѣсть смръть, да са истрасѣтъ гроби, а мрѣтви въперени бѣдѣтъ на вѣстаниѣ, пакы оученикъ продаѣтъ и законоу вѣкнѣвѣшии коупоуѣтъ, а разбойникъ на кръстѣ богословитъ. нѣ пр'ѣдаѣштааго слово поман'кмъ. что хоштете ми дати, да азъ вамъ пр'ѣдамъ ѣго; ч'то хотатъ дати, безвмѣлю Іюдо. оудавѣѣнию жѣ, прочѣж тѣмж, неогасимъи огнѣ, цѣсарѣствѣи божѣи лихованиѣ, отѣлѣчениѣ сватѣныхъ, безъ вѣстаниѣ падениѣ. то бѣстъ м'ѣнениѣ твоего отъ жидовъ прѣтажанниѣ. что ти можѣтъ дати сицево, ꙗкоко ти ѣсть погѣбѣнѣти, ш безакон'ниче и вѣсего зѣла пакне; по ч'то сице на малѣ продаѣши небесе и земаааго творѣца, ѣже на длани носѣтъ вѣсе, ꙗгда владѣкж си видѣ чтома и многоцѣнноѣ мѣро на грѣдѣж ѣмоу главѣ видѣ лѣѣмо и ч'тѣштин женѣ заѣра въпишѣ. вѣс кѣж пагѣба си сего мѣра; по что се мѣро не бѣстъ продано на трѣхъ сѣтѣхъ динарихъ и дано оубогѣмъ; да мѣромъ, ѣже ѣсть различъ вѣнѣми оустроѣено и хѣтрѣстѣж сѣкоупѣено, трѣми сѣтомъ сѣцѣни динаремъ, а истин'ноѣ мѣро, ѣже обѣнѣвѣше мрѣтви вѣскрѣсаѣтъ, на трѣхъ десѣтѣхъ сѣребрѣницѣхъ продаѣши; не вѣси, что продаѣши, Іюдо, отѣмло та ѣсть сѣребролюбѣства пѣнѣнѣство. кѣгда ꙗси видѣаъ господѣна робѣмъ продаѣма; кѣгда ли ꙗси

на кыкнжалъ продаати свѣтъ, да тѣмъ купиши; по
 что ли любве похули познание; по что ли любезни-
 имъ прѣданию твориши; добръ ли та обличаа из да-
 лече пророкъ въпише. ѿмоу же клатвы, оуста ѿго пълна
 сжтъ горести и лести, подъ азыкомъ ѿмоу троудъ и бо-
 лѣзнь, ѿко и бритва изострена, сътвори въ лести любы-
 зааше владыкж си, пристжпи, любжи, тръпитъ ти вла-
 дыка тръпкливъи. не зѣлааго смрада твоего любыза-
 ния оукраштаа са, нъ ѿже ти бѣ далъ даръ, ис твоихъ
 иземаа оустъ. ѿ коими сребролюбество зыло, тѣмъ
 бо оученикъ апостольска истж въ радоу оудавыиению аже
 приа и достоинж показа силж грьтанъ, имже изидоша
 прѣданию словеса. сего же нечѣстиваго оставивъше на
 благочѣстива разбойника приведѣмъ слово. ѿ свѣте не-
 исповѣдимъи, тѣмъ бо разбойникъ въскочи съ крѣста
 въ рани, ѿже бо и видѣ господи посрѣдоу висаша и
 въсь миръ трасжштъ са страхомъ и слънцѣ лютоѿ по-
 крываемо са желѣж, дъньи же свѣтъ бѣжаштъ и съ-
 ставоу чиноу своѿго отъмѣштжтъ са, каменіе раскда-
 ёмо са видѣвъ же въсе то и на оумѣ си положивъ и по-
 дроуга си разбойника не решти не вѣдъи словеса и всж
 тварь ѿже видѣ сѣмо и онамо зыбажштж са и трепе-
 штжштж, посрѣдоу висаша владыкж трепештжштинхъ
 позна и познавъ тоу авіе възъпи. помани ма, господи,
 ѿгда придеши въ цѣсарьствіе си. по истинѣ бысть
 разбойникъ ѿднанадесатааго часа дѣлатель, въсего бо
 дъне жизни испълни дѣло, и аште и на єдинъ часъ
 налтъ бысть, нъ добръ съдѣла, не сътжжи си вѣро-
 ѿж, не възрѣ на хулы ни извы, жидовска оукоренна

не брѣже, възвѣстѣ миръ всѣхъ, оучителя и всѣго мира владѣти познати достоинно дастъ поклонѣнне. что проти-
вѣжъ томоу мѣздамъ въздатель, любивъ чѣстемъ добро-
дѣлѣшнимъ Христосъ; разбонника градѣшнѣ просивъ-
ша снѣ прѣвеликѣхъ даръ ѣдному чѣстѣ показа оногѣ рекъ-
ша, помани ма, господи, ѣгда придеши въ цѣсарѣствѣ
снѣ. тоу авѣнѣ владѣхъ Христосъ отъвѣшта рекъ. аминъ
глаголъ ти, днѣсь съ мною бѣдеши въ раи истинно
писанне ѣже глаголетъ. ѣште глаголъшю тебѣ рекъ, се,
придохъ. томоу Христосу и богоу нашему слава и по-
кланѣнне съ отцемъ и съ свѣтымъ доухомъ нынѣ и
присно и въ вѣкы вѣкомъ аминъ.

Свѣтаго отца нашего Іоанна златоустаго
слово въ свѣтѣхъ патѣхъ.

Конѣча са оубо намъ алчѣбѣхъ троудъ, конѣча же са
крѣстомъ, кдѣ бо подѣва одолѣннѣ конѣцоу развѣ на по-
бѣдѣхъ конѣчавати са; побѣдѣхъ бо крѣстѣ, ѣдно-
ю оубо подрѣженъ присно же вѣсѣхъ прогона. кдѣ бо ка-
пишта и животѣхъ поустѣхъ оубѣхъ; кдѣ ка-
пиштѣхъ и нечѣстѣхъ огнѣ; оугасѣ всѣхъ ѣдинѣхъ,
свѣта хрѣстѣ паде и ста крѣстѣ, многѣхъ сила,
стрѣла невидѣма, бѣхъ безвѣхъ, источникъ бо-
лѣхъ рѣхъ, оубѣхъ слава, ꙗкоже аште нехъ бѣхъ
глаголъ ина о Христѣхъ, аште и нехъ бѣхъ чюдѣхъ

исповѣдаа оустрашж послоушаѣштааго, не толма о
тѣхъ, якоже о крестѣ крашж са, якоже се нѣчто рекжъ отъ
дѣвѣ изиде Ісусъ велико чоудо вракъ прѣкити и іестъство
сѣдробити. нѣ аште бѣ крестъ не бѣлъ, не бѣ съпа-
сла са дѣла прѣваа породѣнаа дѣвица. нынѣ же въ
годъ крѣста прѣваа съпасаетъ са жена, вѣтъхоіе зѣло
новымии благодатѣми исцѣлаѣшти. вѣста мрътвѣцы
въ Галилен, нѣ пакы оумьрѣ. азъ же крѣста ради въ-
ставъ не мож к томоу съмрътнѣ пасти. плоу Ісусъ
море, вогъ въ алдин, дрѣво въ тѣ днь дастъ оуспѣхъ,
азъ же приахъ дрѣво вѣчноіе, благо, іеже примъ въ
корабѣ мѣсто доуховѣныа проныриѣныхъ отърѣж
вакны. напитаи бѣша патъ тысѣштъ ни іеднѣмъ
крѣстѣныимъ съложениѣмъ. кде оубо крѣмѣа том
избѣтыци; како, иже нѣсмъ тоу бѣлъ, бѣвѣшнихъ оу
остатѣкы възмж; двѣ на десате во вѣста кошници
оукроухъ остана, малочисленѣна во вѣа благодѣтъ.
распа са Христосъ, и присно питаѣми іесмъ, и насы-
штаѣште са пакы просимъ, и примѣше любимъ, и
боле іестъ недостатѣка. безъ тышетѣ во благодѣтъ.
да хвалимъ бѣдетъ днь съ свѣтовѣныи родитѣль, іего-
же ради прочии днии на веселиѣ нарекоша са. како; по-
слоушан. днесь Ідлаъ съзѣданъ бѣетъ, въ шестын
днь, днесь образъ кожѣствѣныи носи, днесь мала
оутварь въ оутвари състави са, днесь крѣмникъ чо-
вѣчѣскъ добраа оуселѣныа привесла, животъ въскхъ жи-
вотъ старѣишнѣствоуѣи, днесь заповѣди приа само-
властѣныа, днесь испаде ис породы, днесь пакы въ-
поуштенъ бѣетъ. ѡ многообразѣнааго дни, ѡ много-

плачьнааго и безплачьнааго, ѡ за оутра опечаливѣти,
вечерь же възвеселивѣ, паче же не толма вѣдѣвѣ, ѡсми-
же ищѣвѣ. скръбѣвѣ вѣмѣ исповѣдаѣ са, вѣтѣхѣмъ
страсти погона, слыша ѡ дама отча домѣ испадѣша, чло-
вѣка породѣнааго гражданина безѣ зѣмьнааго троужда-
ниа живѣшта, безѣ дѣжда крѣмашта са, никакоже по-
товѣ или рѣла или троудовѣ или течѣниа на житиѣ
трѣбоужшта, присно зѣленѣимѣ дѣвѣиѣмѣ веселашта
са, отѣ цѣвѣтовѣ вѣ цѣвѣтѣ прѣходашта, отѣ плодовѣ
вѣ плоды прѣходашта, вѣ сѣдѣ помѣсѣ вѣсѣдоуж-
штѣ потрѣвѣ имѣшта, не имѣшта же доврѣтѣ ради
видѣмѣнѣхѣ, на что прѣвоѣ рѣцѣ простѣрѣ. прозѣвѣхѣ
многождѣ толѣкѣмъ благѣмъ того видѣвѣ отѣпадѣша
обѣшта бо вѣкаше страстѣ и нашего рода касѣшти са.
ѡгдаже ли вѣ еѣаггѣлиа възвѣрѣхѣ, и доѣдохѣ сѣго дѣни,
шѣстѣи бо вѣ и онѣ и сѣ, погоѣвѣхѣ же и печали прѣ-
мѣнѣхѣ са, и свѣтѣлѣ ѡсѣмъ словесѣмъ, и глаголѣ кѣ
сѣбѣ и кѣ вѣмѣ отѣвѣжа волѣзѣи и печаль и вѣздыха-
ниѣ, вѣтѣхѣмъ мимо минѣша, сѣ, вѣша вѣса нова. ѡкоже
бо врачѣвѣстѣи отроци зѣмѣнѣмъ изѣвѣ цѣлаѣтѣ, ис-
тѣхѣ изѣмѣшѣ цѣлѣвѣнѣи вѣлиа, раствѣрѣше винѣ-
ми изѣвѣнѣими, вѣрѣдѣ цѣлашѣте, тако же и сѣпасѣ вѣса
зѣлѣмъ винѣ на благоѣ прѣтворѣи, горкоѣ сладѣко сѣ-
творѣвѣ, чловѣчѣноѣ на цѣлѣвѣ прѣложѣвѣ, сѣмѣрѣтѣ-
ноѣ стрѣкало на ѡж сѣвратѣвѣ, дрѣвѣнѣи вѣрѣдѣ на
сѣпасѣ прѣложѣвѣ, дѣнѣ възѣмѣ мирѣ опечаливѣти, и
дѣнѣ отѣда мирѣ възвеселивѣти. мѣнѣ не вѣкроѣи, нѣ
своѣма очѣма, вѣждѣ сѣшѣтѣи сѣворѣ, и прѣстѣни кѣ
намѣ оѣставѣмъ. дѣнѣ крѣстѣнѣи, и вѣси веселимѣ са, и

алчаша отъ зѣла, и очиштамъ всѣ жтрѣніе и вѣнѣше-
ніе. сице праздниѣа слово, сице веселиѣа образъ. мала
повѣдаѣ крѣстѣныѣа силы чоудеса. възри на крѣгъ
въселѣныѣа, колико въси и колико градъ, колико мѣстъ,
колико азѣкъ, колико островъ, колико рѣкъ, колико
приморіѣа, колико родовъ и странъ и ѣностранѣникъ, ти
въси крѣста ради алчѣтъ, того силоѣа врагѣа распѣтъше,
и раздроушаѣтъ са ноштъ мнозѣмъ, и не раздроу-
шаатъ са алчѣбѣныѣа троудъ. и нынѣа по что сънидохомъ
са въси, слышатъ нѣчто о крѣстѣ, и наплѣныѣа
црѣкве, и дроугъ дроуга порѣѣе, поташѣ са, троужда-
ѣште са, прѣдъ сѣдѣныѣа многашѣа прѣдѣстолиѣа съ-
подобныѣа, прѣдъ Ісоусомъ же сладѣцѣа стоашѣа, по
нѣже Ісоус стоѣа насъ ради, да ставитъ зѣлоу тече-
ніѣа; чѣто оубо сътвори са дѣнесъ; да не просто бо
насъ прѣтекѣтъ дѣни сего чоудеса. мѣсачъно оубо бѣашѣ,
и само то кѣ оутроу, и ведѣнъ бѣстѣа съвазанъ рѣѣама въ
прѣторъ пѣлатовъ. рѣѣѣи; слѣпѣныѣа цѣлѣбѣнѣи, хро-
мыѣныѣа врачѣбѣнѣи. и прѣсти жѣама сътворѣдѣни
бѣахъ вѣждѣа съзѣдавѣшѣи, и цѣлѣнтѣлѣа ѣстѣствѣнѣи
дрѣжимъ бѣашѣа не кончѣати своѣго хѣтростѣнаѣаго дѣ-
ла. то ли господѣви отѣдаѣѣѣѣ; съвазанъ бѣстѣа важѣа
въ облацѣхъ водѣи, рѣѣшѣа съпатѣа мѣжѣствомъ, иже
пѣѣнѣникомъ оставѣѣѣѣѣ даѣа съвазанъ бѣстѣа, иже Ла-
зара раздрѣѣши отъ жѣѣа смрѣтѣныѣахъ, ведѣнъ бѣстѣа
въ тѣмѣницѣа иже несѣвѣдѣныѣа агѣлѣа орѣженосѣ-
ствоѣѣѣѣѣ, иже неѣо прѣстолѣа нѣа, и трѣпѣѣше вѣѣ-
комъ творѣѣѣ отъ тѣари, зѣдѣтѣлѣа отъ зѣдѣнѣи,
творѣѣѣ отъ сътворѣнаѣаго. что оубо о сѣхъ что бѣстѣа;

и ти, рече, не внидоша въ тѣмницѣ, да не осквернѣтъ
 са, нѣ да падѣтъ великъ дѣнь. ѿ великаго безаконна,
 оубои неправдыныи творѣтъ, и въ тѣмницѣ вниити
 отъмѣштѣтъ са, хранаште са не осквернити иже оуже
 оскверненни, овѣщеж овѣщ разаражште. ожидааше оубо
 сѣда въсемъ въселѣныѣ сѣдин, ожидааше свѣдѣтель
 доушныи свѣдѣтель, зѣдавыи и сѣдимъ, и чловѣци
 оубо сѣдкаѣж сѣдаште, богъ же стоѣше, и стоѣ маѣчаа-
 ше, прѣдъ двѣрьми чловѣчѣскыими, стоѣ некесныиѣхъ
 двѣрни владѣка. вѣпраша Пилатъ, васнѣ жидовѣ чловѣ-
 колюбивѣки · что ли рекѣж; васнѣ покажѣтъ сѣтворенаѣ
 истинѣ. коѣ оглаголаніе носите о чловѣцѣ семъ; кѣто
 иматъ бога винна сѣтворити; поноуждаѣмъ іесѣмъ
 пилатова глаголати, ісоусъ ко маѣчитъ, не словесъ не до-
 вѣдѣ слово, нѣ іеда отъвѣтомъ разоритъ крѣстѣныи
 вѣнѣцъ. то имѣнии ли вѣсхотѣ неврѣгыи имѣнии; до-
 мовѣ ли штоуждинѣхъ иже ни мѣста имѣи кде главѣ
 подѣклонити; богатѣства ли иже и своѣ оученикы до по-
 яса обнаживѣ; ослаѣ не имѣи штоужде поѣ осла, да ваша
 дѣти благословитъ. рыцѣте вниж, сѣтворите, въ правѣ-
 дѣ ли погоубите; отъвѣштѣаша іемоу жидове · ашти сѣ
 не былѣ зѣлодѣи, то не вѣхомъ ти іего прѣдали. ве-
 ликъ дѣлѣ оуказъ, безъ оустава отъвѣтъ, повѣждѣ зѣлъ,
 и не твори лѣжъ послоушникомъ. глагола имѣ Пилатъ ·
 поимѣте вѣи, и по закону вашему сѣдите. добро-
 разоумивѣ сѣдин отъложи тажѣсть на жидовѣскы гла-
 вѣи. вѣи поимѣте зѣли овѣштѣника. глаголаша іемоу жи-
 дове · намъ не достоинно іестъ погоубити ни іедногоже.
 како оубо оубите Ісаниж; како Захарниж; како коѣегождо

отъ пророкъ; нѣ нѣстъ намъ оубити, не по неже съвѣ-
товати, нѣ по неже не мошти. оуже бо вѣдахъ такоа вла-
сти Роумъ отънати. разараютъ са оубо закон оуже,
чръниломъ лежа, дѣла же праздноуа, разори же и съва-
занъи Ісѹс. Пилатъ же азъ не іедноаже винъ обрѣта-
ѣхъ въ немъ. не ты тѣчыж, ѡ Пилате, нѣ ни жидове, нѣ
ни слѣпни, ни мрътвини, ни слнще, на лоуна, ни оутварь,
ни правѣднии вси пророци и мжченици, глагола пророкъ.
ниже грѣха не сътвори, ни обрѣте са лъсть въ оустѣхъ
іего. вси съ Пилатомъ глаголѣтъ правѣдныи при-
носаште нарокъ, іедини же сжпротиватъ са жидове,
кричемъ пѣраште са и плаштемъ хоташте истинж по-
сѣкнати, и ісанино извѣштаѣште. ожидахъ сътворити
вино, сътвори же тръниѣ, а не правѣдъ, нѣ кричъ поу-
стошкнъ, виноградъ жидовѣскъ плодъ приноса кричъ.
внѣгда же то са творѣше, и Пилатъ ни глаголати ни
слышати можааше съкоупыенааго ради матежа, и жсоби-
ца мѣшлалаше бѣти, понести бо к ѿемѣ жена іего добро-
помоштѣница пооуштаѣма, мжжа въздрѣжашти. ничъ-
тоже тебѣ и правѣдиноуоумоу томоу, глаголѣшти. аште
можеши, отъпоусти и. аште ли не можеши, самъ са го-
нози, тѣчыж не глаголѣшти дауидова словесе. не погоу-
би съ нечѣстныими дѡуша моѣа и съ мжжи крѣвѣ-
ныими живота своіего. ничътоже тебѣ и правѣдоуоумоу
ономоу, много бо пострадахъ іего ради въ сынѣ. инъ
Іѡсифъ въ сынѣхъ истинж видашти, жидовѣскомъ кри-
чемъ сжпротивъ свѣдѣтельствѡуѣшти. лѣпо бо имъ
бѣ женоѡхъ покѣжденомъ бѣти. одолѣ имъ Раавъ блѣд-
ница, одолѣ имъ крѣвоточиваа, одолѣ ханаанъни, и

нѣмъ пакы жена на нѣ крѣпитъ са. отъвѣшташа же
 юмоу жидове: мѣ законъ имамъ, и по закону нашему
 длѣжнѣе юстъ оумрѣти. кѣмъ законъ; кѣмъ словеса
 извѣштаемъ; васнѣ почтенѣими дѣнесъ; акы овчѣ на
 заколеніе веденъ бѣсть, и акы агньць безълоби прѣдъ
 стригштинѣмъ юго безъ гласа тѣ не отъверзетъ оустъ
 своихъ. отъ безаконни люднѣ моихъ веденъ бѣсть на
 смръть. снѣ обрѣтаѣмъ потрѣбнѣ тѣмъ сѣлогы; инѣже
 же нѣгдеже Исоуса въ правѣдѣ оубиваемъ. вѣнде Пилатъ
 въ преторни, попоуштаѣмъ ярости жидовскѣ, оугасити по-
 коушаѣмъ са неоугасимѣмъ пламѣ, вѣнде и изиде, паче огнь
 вѣжеже: изиде бо имъ Исоуса вѣнчана и въ багрѣницѣ
 обѣчана, оуже повѣждыша, оуже въ образъ цѣсарскѣ
 обѣчана. творимое же бѣваѣше на оукоръ, притѣча же
 бѣлаѣше по юстьствоу цѣсарства. такоже и оубо видѣша,
 югоже многашѣ видѣша, югоже не видѣша николиже,
 югоже присно видаѣте вѣживаѣтъ са, своимъ жегомнѣ
 огнемъ, оунатъ бо, да бѣша огнемъ изгорѣли, вѣздви-
 гоша нѣхъ содомскѣмъ кричѣ, вѣздвигоша са, и вѣсхы-
 тиша са: вѣзми, распѣни того. цѣсара ли хошѣте ваше-
 го да распѣнѣ; не имамъ цѣсарѣ развѣ кѣсара, рѣша,
 отъметаниѣ безъ гонѣниѣ, безбожѣство съ егѣптскѣмъ
 зѣломъ. се ли бози твоѣ, Издранію, вѣзведѣши та отъ
 Егѣпта; не имате ли цѣсара развѣ кѣсара; кѣмъ оубо
 веде по поустѣни; кѣмъ ли крѣмнѣ; кога привѣпнѣетъ
 Мѣуснѣ глагола: господѣ цѣсароуѣмъ въ вѣкы и на вѣ-
 кы и юште; да юлмаже оубо отъверѣгѣте са своѣго
 цѣсара, прѣжедѣте оубо нецѣсароуѣмнѣ, работнѣмъ
 нарѣмъ вѣчнѣмъ влачаѣте. се до шестаго часа твори

са. видимы же остатѣчнѣишѣ часть дѣни, въсь бо іестѣ
 скатѣ, поаша и вѣнѣчана, которѣимѣ; трѣниемѣ, жи-
 довѣскама мѣздама. ожидахѣ сътворити ми вино,
 сътвори же трѣниѣ. заоушенѣ бѣстѣ, ранѣ приа,
 нѣ ничимѣ же са посрами. стани съ Іѣоусомѣ и виждѣ
 бога оного очима. что бо тѣ рече; господи, кто вѣрова
 слоухоу нашему; видѣхомѣ и, и не имѣаше вида, ни
 добротѣ, нѣ видѣ іего бѣчѣстнѣ, ишаа паче сыновѣ
 чловѣчѣ. не имѣаше ли добротѣ въскрѣ добротѣ
 хуторѣ; плакаше бо жидовѣска зѣла, чловѣкѣ въ
 извѣ съ и вѣдѣ трѣпѣти болѣзнь чловѣкѣ не богѣ,
 чловѣкѣ бо вѣаше а не богѣ извѣкѣмѣ. кто оубо тѣ
 многоболѣзньнѣи и многотруднѣи и отѣ въскрѣхѣ
 мѣштемѣ; іѣда како и по правдѣ іѣже страждетѣ; тѣ
 грѣхѣ наша носитѣ, и за нѣ болѣзнь приѣмѣетѣ. азѣ
 ни іѣдноажевинѣи обрѣтаѣ о чловѣчѣ семѣ. нѣ не стыди
 са оукорѣнѣима благами, толико пострадавѣ прѣбѣ
 бѣстрастнѣи, извѣнѣ бѣстѣ, оплѣванѣ бѣчѣстнѣи приа, и
 самѣ прѣбѣваатѣ чѣстнѣи, славнѣи, съгрѣшаѣштинѣхѣ
 иженѣкто рече имѣ Ісани. и мѣи мнѣхомѣ и въ бо-
 лѣзни и извѣ и въ озѣленнѣ. тѣ же извѣнѣ бѣстѣ
 грѣхѣ ради нашихѣ, и въ болѣзни бѣстѣ безаконнѣи
 ради нашихѣ. да и тѣ ли оубо и мѣи извѣни имѣ, извѣи
 іѣго ицѣлѣхомѣ, мрѣтѣицѣ мрѣтѣицемѣ врагѣ, извѣи
 многоболѣзньнѣимѣ чловѣкомѣ сѣпротивѣно азѣи бѣ-
 лнѣ. нѣ до болѣ наше бѣстрастнѣи астиши, ѡ чловѣчѣ;
 рыци ивѣиенѣи иштемоѣ. акѣи овѣча на заколенѣи ведѣнѣ
 бѣстѣ и акѣи агнѣицѣ. благо овѣча зѣломѣ сокачнѣимѣ
 отѣдано. закалаѣетѣ са ѡ жидовѣ, овѣца не стрѣзѣте,

аште ли стрижете, поштадите овъча благъ плодъ при-
носаштоу. ведоми же вѣахъ и нни съ нимъ зѣлоудѣ-
дѣва, приходитъ бо намъ слово къ десатоуоумоу часоу
дѣни, да никтоже своеа жизни осждаетъ. и хотѣхъ
оубо прѣстѣпннхъ повѣсть, по неже многаша ѿ повѣ-
довахъ вамъ, виждѣ же разбойника присно ма ноудѣ-
шта, и нѣ чоудо, небонъ и породѣныа двѣри приноу-
ди, хытро отъ насъ съпасъ прѣвратнѣхъ. стоиме на
крѣстѣ агньцѣ и два вѣлка. нѣ овѣ прѣбѣ на земн
правомъ, овѣ же оубо прѣмѣнаше са, помани ма,
глагола, ѿгда придеши въ цѣсарьствнн своемъ. ѿ си-
лы несоусовы, разбойникъ оубо пророкъ отъ крѣста
проповѣдаа. помани ма, господи, ѿгда придеши въ
цѣсарьствнн твоємъ. чѣто бо видиши цѣсарьскоѣ, ѿ
разбойниче; заоушаннѣ ли; пѣваннѣ ли; гвоздиа ли;
или дрѣво и жидовѣскаа прѣтѣканнѣ, и оубо кон-
номъ ажѣтѣ обнажаемъ; нѣ виждѣ, рече, того аггѣ-
лы окръсть стоимѣ, виждѣ слѣнѣе вѣжаште, прѣ-
вѣсѣ раздираемъ, земьѣ трепешѣтѣ, мрътвѣца
оубо вѣжати поучаѣштемъ са. Ісоусъ вѣса приемѣа
иже и къ ѿдиноуоум(оу) на десате часоу пришѣдѣши-
нѣ тожде давѣ динарионъ. аминъ, аминъ глагола
ти, прими и ты аминъ, ѿ разбойниче, иже дѣньскъ
разбойникъ, дѣньскъ сынъ, дѣньскъ съ мноѣхъ бѣдѣши
въ породѣ. азъ та изгѣнавѣи въвождѣ, иже по-
родѣныа двѣри затворнѣхъ, иже копыемъ пламѣнѣ-
нѣ остѣннѣхъ. аште бо азъ да не вѣвѣдѣ, прѣвѣ-
дѣтѣ двѣри затворены. гради, ѿ разбойниче, дѣи-
кола разбнѣхъ и надѣ тѣмъ вѣнѣчанъ. чловѣка видѣхъ

и когоу са поклонивъ, оржжнѣ прѣждѣнѣ повръгъ,
вѣрноу же примъ. сим же сице имажштемъ и вѣсмъ
свѣтимоу, отъ въздоуха оубо слышце, отъ садовъ
же дрѣво, отъ жидовъ же злѣчь, отъ тѣканин же ри-
за нераздырана, отъ морѣ же багъръ одеждѣнъ, отъ
роудъ же и желѣзнии лжшта же и гвоздн, и близнѣ-
чнѣнма источннкома крѣви и водѣ излишнкома, съпасъ
своѣ творѣше. отче, остави имъ грѣхъ. которымъ
остави; елиномъ ли; жидовомъ ли; странѣнѣнмъ ли;
иноплемѣнннкомъ ли; вѣсмъ просто. іедноу бо рече,
и присно дѣло творить са. дѣ ли о ратннцѣхъ іе-
динѣхъ рече, остави; по вѣса лѣта глаголетъ, и присно
глаголетъ, и хотан приѣмлетъ. сънидоша са вѣси
въ преторнн пилатовъ. чѣто глаголжште; вѣмъ, іако
лѣстыцъ онъ рече, іеште живъ съ, іако по трѣхъ днѣхъ
вѣстанж. зѣло ли вѣси; зѣло ли помннши, іако вѣ-
станетъ; оутврѣждаѣтъ гробъ, мнѣ бо оутврѣждаѣши,
блѣуди мрътвѣца, да не оубѣжи. имате ли, рече, стра-
жж; нѣкте, оутврѣдите, іакоже вѣсте, оубнште, іакоже
вѣдѣсте, оустроите, іакоже вѣсте, стрѣзѣкте, аште да
не бѣште хранили, мнѣ винж словеснжж оставили бѣ-
ште. ныны же вамъ прѣдаж самѣмъ, іегда оубо живъ
бѣ, оу васъ дрѣжимъ бѣ, іегда же оубнѣнъ бѣсть,
вѣсѣхъ васъ оутѣѣмъ. прѣвѣждѣмъ оубо вѣдште, не-
съпаште, да гажбокн сънъ жидовскѣ видимъ, и съ
невеснѣннми коннѣсткѣмъ празднѣноуѣмъ о Христосѣ
ісѣусѣ, господи нашѣмъ, іемоу же слава и дрѣжава ныны
и присно и въ вѣкы вѣкомъ аминъ.

Іанна архієпискоупа константины града златоустѣго отъ сѣказаннѣ еуаггелѣскаго, іеже отъ Матдея на оутрны іестъ по патѣцѣ сѣбраша са архієрєи и фарисєи къ Пилатоу глаголюще: поманѣхомъ, іако онъ льстѣць іесте живъ съ глагола. іако по трѣхъ днєхъ вѣстанѣ, повєли оубо оутвѣрдити гробъ до третинѣго днє, ієда како пришѣдѣше оученици ієго ноштинѣ оукраджѣти и рекѣтъ людемъ, іако вѣста из мрѣтвѣхъ, и вѣдетъ послѣднѣи прѣлєсть горши прѣвѣа.

Бѣсѣдоу прѣлєсть сама са ослѣпыієтъ, и нехоташти истинѣ помагѣєтъ. сѣмотри же: подоба вѣровати, іако оумѣрѣ, и іако погребєнъ бѣєтъ, и іако вѣста, и то вѣсе врагъ дѣла бѣваєтъ. виждѣ оубо словєса си сѣвѣдѣтельствоуєщѣа о всемъ томъ: поманѣхомъ, іако льстѣць онъ рече іесте живъ съ. да оумѣрѣ іестъ оубо. по трѣхъ днєхъ вѣстанѣ. повєли оутвѣрдити гробъ. да и погребєнъ іестъ. ієда како придѣтъ оученици ієго и оукраджѣти и. да оубо аште гробъ запечатлѣєтъ са, не вѣдетъ проказыства никоієгоже. да и бєс пѣра оубо оуказаніє вѣскрѣсноіє, о немъ же вѣи продлѣжистє рѣчѣ. по нєже бо печатлѣєтє, не вѣи никоієгоже проказыства. да аште не вѣи ни ієд'ногоже проказыства, то оубе вѣста авѣи бєс пѣра. виждѣ, како и нехоташтє троудѣєтъ са о оуставѣієнни истинѣнѣкмъ, тѣи

же ми съмотри оученикы любашта истинж, како глаго-
 лемъныхъ отъ врагъ нич'соже съкрываѣтъ, аште и оу-
 корна' глаголаѣтъ. се бо и лъстьца и наричѣтъ, и не
 маѣчатъ ти того, се же показиѣтъ и онѣхъ боуѣстъ и
 сихъ безълюбъныи и любаштин истинж образъ, по неже
 ни съмрътнѣхъ гнѣва оуставиша. достоннѣно же и оно
 же и оногъ възискати, кде глагола' по трѣхъ днѣхъ
 въстанж; не бо обраштитъ никтоже тако авѣ извѣшта-
 на, нѣ ѿвѣнина ѣстъ притѣча. ꙗкоже вѣдѣахъ глаголе-
 маю, и хоташте зѣлотвориахъ. что оубо Пилатъ; не-
 мате ли стражж; оутвѣрдите, ꙗкоже вѣсте. и оутвѣр-
 диша печатѣвъше гробъ съ стражъми. не да воиномъ
 ѣднѣмъ печатѣлѣти, ꙗкоже оувѣдѣвъ о немъ не хо-
 тѣаше с ѿими причастити са, нѣ гонезноути ихъ хота
 и то творитъ и рече. вѣ ꙗкоже хоштите, печатѣлѣте,
 да не дроугъа имате виновныи творити. ашти ша бо
 ѣд'ни воини печатѣлѣи, могли бѣша глаголати, аште
 и лѣжа и непрѣрыва слова глаголемаю. нѣ обаче же
 ꙗкоже и при инѣхъ не стыдѣахъ са, такоже и о семъ
 бѣша глаголаи, ꙗко воини тѣло давѣше оукрасти по-
 даша оученикомъ и о възкрѣсенни сълѣгати слово. нына
 же ти сами оутвѣрждѣше ни того можѣтъ глаголати.
 видиши ли, кол'ми ти спѣшатъ о истинѣ и нехоташте;
 неконъ ти придоша, ти просиша, ти печатѣлѣша съ
 стражеж, ꙗкоже дроугъ дроугоу бѣти клеветаремъ и
 обличителемъ. цѣи коли оубо оукраи бѣша; въ сѣвотж;
 и како; не бо бѣаше лѣтнѣхъ пристѣпити. аште ли и за-
 конъ прѣстѣпили бѣша, како оубо съмѣахъ иже толь
 страшиви пристѣпити; како ли принуодити можа'хъ;

что же глаголюште; что ли твораште; кѣмъ ли поощ-
 щеніемъ стояти хотѣхъ за мрътвца; коега отъ-
 данна чахше отъ него; коего отъмыштенія; іеште
 жива видѣвъше съвазана бѣжаша, и по оумрътвѣи ли
 хотѣхъ за нѣ дръзовати, аште да не бы вѣсталъ; то
 како то іестъ разоумѣти; іакоже тако хотѣхъ сълѣга-
 ти, вѣскръсенію не бывѣшоу, си рѣчь отъ того. мно-
 го о вѣскръсеніи имъ глагола, и часто глаголаше, іакоже
 и самни снѣ рѣша, іако по трѣхъ днѣхъ вѣстанѣ. да
 аште оубо не бы вѣсталъ, іакѣ іакоже акы прѣлѣштени снѣ
 и противѣ цѣлѣ странѣ о немъ боржше са и без домоу
 и без града бывѣше отъврѣган са іего быша, и не быша
 такоа рачили іемоу вѣзложити славѣ, акы прѣлѣште-
 ни и въ сетѣныѣ бѣды того ради вѣпадѣша въ бѣды.
 и іакоже не быша могли того сълѣгати, ашти не было
 вѣстаніе, се ни слова трѣбоуіетъ. чимъ бо пѣвахше;
 хытростиѣ ли словесѣнѣѣхъ; нѣ вѣскръхъ бѣхъ грѣбѣ-
 ши. нѣ богатѣствомъ ли; нѣ ни жѣзла ни оноушта
 имѣхъ. нѣ доборородѣствомъ ли; нѣ оубози и отъ оу-
 богъ. нѣ отъчѣствомъ ли великомъ; нѣ отъ мѣстѣ
 бѣхъ ненарочитѣ. нѣ множѣствомъ ли сконмѣ; нѣ не
 бѣаше нхъ боле іедного на десате, и ти же распрашени.
 нѣ обѣштани ли оучителевы нѣкаторыими; ашти бо
 не вѣстаа, то ни та хотѣхъ имъ вѣрѣна быти. како
 ли можахъ сътрѣпѣти народовъ бѣсаштоу са; іеан бо
 врѣховѣній вратарица женѣ словесе не сътрѣпѣ, и про-
 чини же всѣи съвазана тѣчыѣ оубѣрѣвъше разбѣгоша са,
 како оубо оумыслили быша на коньца вѣселѣныѣ тѣшти,
 и вѣсадити сътвореное слово о вѣскръсеніи; іеан бо

овъ противъ женъскѣхъ прѣштенню не сътрѣпѣ, овъ же
 не прѣтивъ вѣзѣ, како можаахъ противъ цѣсаремъ и
 княземъ и народомъ стати, ижде мечи и сковрады и
 пешти и бечисменныа по вѣса дѣни съмрѣти, аште
 да не быша вѣставѣшааго насытили са намановенни;
 толѣка знаменны быша и толѣка чоудеса, и ничѣсоже са
 отъ тѣхъ оустыдѣша жидове, нъ распаша сътвори-
 шааго, а тѣмъ ли хотѣахъ простѣ всѣдоуѣштемъ вѣ-
 ровати о вѣстани; нѣстѣ то тако, нѣстѣ, нъ вѣскрѣсѣ-
 шааго сила то сътвори. съмотри же ми зѣлодѣство
 ихъ ржжѣноѣ поманжхомъ, рѣша, ико глагола
 лѣстыцѣ онъ, иѣште живѣ съ, по трѣхъ дѣнехъ вѣста-
 нѣ. да аште лѣстыцѣ бѣ, и лѣжежъ прѣлиштааше, что са
 конте и риштете, и толѣко спѣшеннѣ творите; боимъ
 са, рѣша, иѣда како оукраджѣ ии оученици иѣго, и
 прѣлѣстатѣ многыа. и то же яви са не имъ съ проста
 слова. нъ обаче зѣлѣ любопѣрива бѣываетѣ и бестоудѣ,
 и бесловѣнными начинаѣтѣ. и до третѣаго дѣне пове-
 лѣша оуставѣхъ боржште са, и хо-
 таште показати и прѣдѣ симъ лѣстыца сжшта, и до
 гроба зѣлѣ продѣжажѣтѣ. того дѣла скорѣе вѣста, да
 не рекжѣтѣ сълѣга и оукраденѣ быстѣ. се бо грѣха не
 имжѣтѣ иѣже скорѣе вѣстати, а иѣже поздѣе зазора бѣ
 плѣно бѣло. неконъ ашти не тѣгда вѣсталь, сѣдаштемъ
 тѣмъ тоу и стрѣгжштемъ, нъ отъшѣдѣшемъ по трѣхъ
 дѣнехъ, имѣли быша что отъвѣштавати и глаголати,
 аште и неразоумнѣ. того ради вари. лѣпо бо вѣаше
 сѣдаштемъ имъ и стрѣгжштемъ бѣти вѣстанѣю. да и
 въ трѣхъ оубо дѣнехъ жѣрѣ подоба бѣти. аште ли

мимошѣдѣшемъ и отышѣдѣшемъ бѣдѣхъ стражемъ,
 хотѣаше зазорно дѣло бѣти. того ради и печати про-
 сти, якоже хотѣахъ, и воини присѣдѣахъ. и не ро-
 ждаахъ въ сѣботѣ то твораште и дѣлааште, нѣ на
 едѣно тѣчѣхъ зѣрѣахъ, на свое пронырство, якоже
 тѣмъ да оделѣхъ, еже сетѣнаго безоумнаго іестѣ, и
 страха зѣло потрасахъшаго всако. имѣшии бо того
 жидове оумьрѣша боахъ са. цѣки ашти простѣ чловѣкъ,
 аки бо бѣ пѣвати. нѣ да оувѣдатъ, яко и живѣ само-
 хотѣнѣ пострада, еже пострада, се и печать и камы и
 стража, и не могоша іего оудрѣжати. нѣ едѣно бѣва-
 ютъ тѣчѣхъ, еже обличеноу бѣти гробу и вѣвѣреноу
 бѣти отъ сего вѣстанію. небонѣ и воини стрѣжаахъ,
 жидове присѣдатъ. вечерѣ же въ сѣботѣ, освѣтахъшти
 въ едѣнѣ отъ сѣботѣ, приде Марія Магдалыніи и ина
 Марія видѣхъ гроба, и се трѣхъ бѣхъ великѣ, аггѣлъ
 бо господьнѣ съшедъ съ небесе пристѣпивъ оувѣвали ка-
 мы отъ двѣри гробу, и сѣдѣаше на немъ. бѣаше же
 видѣніе іего акы мѣлѣни, и одежда іего бѣла акы
 снѣгъ. по вѣскрѣсеніи аггѣлъ. по чѣто оубо приде и ка-
 мы отѣвали; женѣ дѣла, ты бо того тѣгда видѣша
 на гробѣ. да имѣхъ оубо вѣрѣ, яко вѣста, видѣша
 гробѣ тѣхъ тѣла. того ради възвѣ камы, того дѣла
 и трѣхъ бѣхъ, да вѣспранѣхъ и подвигнѣхъ са. при-
 шли бо бѣша, якоже масло вѣлѣати, и въ ношѣ то
 бѣхъ, и подова бѣ нѣкоторымъ и оусѣнѣти. и чѣсо
 ради и по чѣто рече. не бонте бѣ са; прѣжде ѿ гонажа-
 ютъ боиши, ти тѣгда глаголетъ о вѣскрѣсеніи. и еже
 бѣ многѣ кажѣхъ чѣсть іестѣ, и кажѣхъ, яко

сѣтънаѣ ожидаѣтъ дръзѣнѣвшѣиѣхъ, ѣже дръзѣнѣша
сѣтворити, аште са не покаѣжтъ. не ко ѣстъ камъ, рече,
боѣти са, нѣ онѣмъ распѣнѣшѣиѣмъ. отѣнѣмъ оуко
имъ боѣзнь и словесы и лицемъ, неконѣ образъ свѣтълъ
показа, благовѣштѣиѣ же сиѣа несѣ, приведе глагола
вѣдѣ, ѣко Ісоусѣа распѣтаѣго ништѣте. и не срамѣѣѣтъ
са распѣта нариѣа, се ко начало благоѣиѣмъ. вѣста. отѣ
кѣдоу; ѣкоже рече. аште и мнѣ не вѣроѣѣта, то того
словеса помѣнѣкта, да и мнѣ не вѣроѣѣтъ. тѣѣ и ино
оуказаниѣ: градѣте, видѣте мѣсто, иже леѣа. того
раѣи вѣза камы, ѣкоже и отѣ сѣго тѣма вѣзѣти оуказъ.
и рыѣкта оученикомъ, ѣко оуѣрите и въ Галилен. и нѣ
нѣмъ благовѣстити стронѣтъ, ѣже има пѣѣ творѣше
вѣровѣти. и добѣтъ, въ Галилен, гонаѣа дѣлъ и вѣдѣ,
ѣкоже не страхомъ сѣтѣжѣти вѣрѣ. и ѣзѣдѣста из грѣба
сѣ страхомъ и радѣстѣиѣ. по что; оучѣстѣно орѣдѣиѣ
видѣша и прѣславѣно, грѣбъ тѣштѣ, иже прѣжде по-
ложена видѣша. тѣмъ же и веѣ и на видѣниѣ, да обо-
ѣмоу вѣдѣта сѣвѣдѣтели, и грѣбоу и вѣскрѣсенѣиѣ. не-
конѣ помѣшѣаѣхъ, ѣко никтоже ѣго вѣзалѣ, воинѣмъ
многѣмъ сѣдашѣемъ, аште да самъ са не вѣскрѣсен.
того раѣи и радѣѣжтъ са и чоѣдатъ са, и вѣс толико
прѣѣвѣваниѣ приѣмѣжтъ отѣдѣниѣ, ѣже прѣвоѣ видѣти
и благовѣстити не глаголаѣа тѣѣѣ нѣ и видѣнаѣ. ти
по ѣже изѣдоша сѣ страхомъ и радѣстѣиѣ, се Ісоусъ сѣрѣ-
те и глагола: радѣѣти са. тѣ же ѣстѣи за нѣзѣ, сѣ прѣ-
великомъ весѣлиѣмъ к ѣмоу прѣтеѣши приѣмаѣта же и
дрѣжѣниѣмъ знаѣниѣ и извѣштѣниѣ вѣскрѣсенѣиѣ, и
поклѣниѣта са ѣмоу. что оуко тѣ; не боѣта са, пакы и тѣ

комъ изгонитъ, протварѣхъ пѣть въкрѣ. нѣ идѣтъ и
 повѣдѣта брати мои, да идѣтъ въ Галилею, и та-
 мо ма видѣтъ. съмотри, како ти тѣ тѣми оученикомъ
 благовѣститъ, іеже многаша глаголахъ, иже паче родъ
 бичьствъ въ чѣсть ведѣ и въ блггы надежда и болашта
 ицѣли. васнѣ кто васъ бы хотѣлъ такъже быти и по
 нозѣ ати исоусовѣ; можете и нынѣ, іежекоже васъ хо-
 щетъ, не по нозѣ тѣчѣ и по ржцѣ, нѣ и по главѣ
 ати чистѣи онѣ, страшныи тѣмъ насыштаѣ са
 чистѣи съвѣстѣи. не съде же тѣчѣ, нѣ и въ инѣ днѣ
 оузырите и съ неизглаголемѣи славою оною и народомъ
 аггѣльскомъ градѣшта, аште въсхоштете чловѣколюбѣ-
 ви быти, и слышати имате, не си словеса тѣчѣи, іако
 радоуѣте са, нѣ и оно. идѣте благословѣнни отъца
 моего, примѣте оуготованою вамъ цѣсарьствѣи прѣдъ
 съложениемъ мира. бѣдѣте оубо чловѣколюбѣви, да
 то оуслышите, и вы златоносивѣи жены, видашта
 теченіе женскою, снѣ азъ понѣ до поздѣ нѣколи
 отъложивѣша златѣнаго желанія. іакоже аште рѣвноу-
 юете женамъ, прѣмѣните оутварѣ, іежеже обѣложени
 юете, милостѣи обѣложивѣше са. кѣи оуспѣхъ, по-
 вѣждѣ ми, чѣстѣнаго каменія сего и златомъ шѣве-
 ныи ризѣ; радоуѣтъ са, глаголюши, о сѣхъ доуша и
 веселитъ са. азъ тебе о приобрѣтѣнии въпрашахъ, ты же
 ми вѣдѣ повѣдаѣши. іеже бо о томъ праздновати и
 радовати са и прилѣкти, ничтоже нѣ того горе. горчан-
 ши бо люта си работа бѣваатъ, іегда кто и работѣ
 радоуѣтъ са. кѣгда бо, іакоже іестъ подова, поспѣши
 то на доуховною дѣло; кѣгда же ли посмѣѣтъ са,

якоже ієсть лѣпо, житіискымъ потрѣбамъ, якоже
мнитъ радости достойна, ієже златомъ вазати са;
николиже, нѣ молѣ то отъложивѣша милость прио-
браштамы въводаштамъ въ цѣсарство небесное, іє-
гоже ежди въскмъ намъ полоучити благодѣтиѣ и чо-
вѣколюбенимъ господа нашего Іѡсуа Христоса, іємоуже
слава въ вѣкы вѣкомъ амин.

Слово сватааго Епифанія архиепискоупа
купрьска о погребении тѣла господи наше-
го Іѡсуа Христоса і ѡ Іѡсифѣ иже отъ При-
мадея и о Никодимѣ и о сьнитии господи
нашего гробынкы по съпасѣпасынкѣ мж-
цѣ дивѣно бѣвъшоу.

Что се; дньскъ мльчаниѣ много на земли ч'то се; се
мльчаниѣ много и неплиштеваніѣ много, мльчаниѣ
много, яко цѣсарѣ съспитѣ. земля оукои са, и оумльча,
яко богъ пльтиѣ оуспе. богъ пльтиѣ и оуспе, и адѣ
въстрепета. богъ въ млькѣ оуспе, и съпашта отъ
вѣка отъ ада въскрѣси. кѣде нынѣ сжтѣ въчераш'на
млькы и гласи и говори бѣважшти на Христоса отъ
законопрѣстѣпникѣ; кде народи и чини и оржжи и
жрѣди; к'де цѣсарѣ и їерѣи и сждиѣ осжжденыѣ; кде свѣ-
шта и мечи и говори бештисльниѣ; кде людіѣ и грѣва-
ниѣ и тржтѣ неправдѣныѣ; въ истинѣ оубо зѣло въ

истинѣ людѣ поучиша сѧ тѣшѣтъныи мѣ и возоумѣ-
ныи мѣ, потѣкнѣша сѧ въ жгѣлыи о камень Христоса,
и сами съкроушиша сѧ, привръгоша сѧ въ тврѣдыи ка-
мень, нѣ въ пѣны вѣны ихъ разидоша сѧ, потѣкоша
сѧ о накопалыи непобѣдимѣмѣ, нѣ сами сътѣрѣни
вѣша, възнесоша на дрѣво камень, и съшгѣдѣ оумръ-
тви ѿ, съвѣзаша великаго Сафѣна сѣньца Христоса,
нѣ раздроушѣ вѣчныи жѣты иноплеменикии и законо-
прѣстѣпникии погоуби, заиде богъ сѣньце подѣ земь-
ѣ, и тѣмѣ прѣмрачѣнѣ нудеѣмѣ сътвори. дѣнесѣ съ-
пасеніе сѣштинѣмѣ на земи, и отѣ вѣка подѣ земьѣ
сѣштинѣмѣ, дѣнесѣ съпасеніе въсѣмоу мироу, ѣлико ви-
димѣ и ѣлико не видимѣ, соугоубѣ дѣнесѣ пришѣствие
господѣ, соугоубѣ съмотреніе, соугоубѣ чловѣкколю-
біе, соугоубѣ сѣнитіе, въ коупѣ же сѣмѣреніе, соугоубѣ
къ чловѣкомѣ посѣштеніе, отѣ небесе на земьѣ,
отѣ земьѣ подѣ земьѣ, богъ приходѣтъ, врата адова
отѣврѣзѣжѣ сѧ, съпаштин отѣ вѣка радоуиѣ сѧ, сѣда-
штин въ тѣмѣ и въ сѣни сѣмрътѣнѣ великыи свѣтъ при-
имѣте, съ рокы господѣ, съ мрътѣвыи когѣ, съ оумѣрѣ-
шынѣи животѣ, съ повинѣныи неповинѣныи, съ сѣ-
штинѣи въ тѣмѣ немръчан свѣтъ, съ пѣкѣнныи своко-
дѣтелѣ, съ прѣисподѣнныи прѣвѣшыи небесѣ. Хри-
стосъ на земи, вѣровахомѣ. Христосъ въ мрътѣвѣхѣ, сѣ
нимѣ сѣнидѣмѣ, да оувѣмѣ таинѣ ѿже тоу, да разоу-
мѣемѣ божиѣ таинѣ, таина подѣ земьѣ чоудеса, да оу-
вѣмѣ, како и сѣштинѣмѣ въ адѣ просвѣтилѣ іестѣ про-
повѣдѣ. чѣто оубо; въса ли прѣпростѣ съпасѣетѣ ѣвѣ
сѧ въ адѣ богъ; ни, нѣ и тоу вѣроуѣштаѣ. вѣчера

сѣмотрѣливѣнаѣ твора а дѣнесь владѣчьскаѣ, вѣчера
 плѣтьскаѣ а дѣнесь господьскаѣ дѣла, вѣчера чловѣчь-
 скаѣ а дѣнесь божьствѣнаѣ навѣиѣтъ, вѣчера за оухо
 оударѣтъ бѣвалаше, дѣнесь же вѣштанинѣмъ божиемъ
 адовѣскоѣ жилиште бѣиѣтъ, вѣчера сѣвазанѣ бѣвалаше,
 дѣнесь нераздрѣкъшѣнами жвами сѣваза'тъ мѣжителѣа, вѣ-
 чера осжженѣ бѣвалаше, дѣнесь осжженѣимъ свободѣ
 ддроиѣтъ, вѣчера слоугѣ пилатовѣ рѣгаахъ са ѣмоу,
 дѣнесь вратѣниѣи адовѣниѣи видѣвъше ништезоша. нѣ
 оубо слыши о христовѣнѣи мѣцѣ вѣшыѣиѣ слово, слы-
 ши и вѣспои, слыши и прослави, слыши и проповѣждѣ
 божниѣ чоудеса великаѣ, како законѣ остѣпаѣтъ, како
 благодѣтъ процвѣтаѣтъ, како образи мимоходатѣ, како
 истина проповѣдаѣтъ са, како сѣнѣ мимоходитѣ, како
 слынѣце вѣселѣнѣжѣ испѣнѣиѣтъ, како вѣтъхѣи законѣ
 обѣтъша, како же новѣи извѣштаѣтъ са, како древь-
 наѣа прѣидоша, како новаа процвѣтоша. двои людѣи
 вѣ Сионѣ вѣ хрѣстовѣнѣи мѣцѣ вѣ вѣрма придоша.
 еврейстѣи коупно же и поганѣстѣи, два цѣсара. Пилатѣ
 и Їродѣ, два иѣреѣ. Анна и Каиафа, да обѣ пастѣ
 вѣ коупѣ бѣдѣте, ова прѣстаѣшти а христовѣнаѣ на-
 чинаѣшти. двѣ жрѣтѣкѣ вѣ тѣ вечерѣ даѣшѣте са, по
 нѣже сѣпасѣниѣ, глаголѣ, живѣимъ и мрѣтѣимъ бѣ-
 ва'ше. иудѣи же сѣвазаѣште агнѣца закала'хъ, а иже
 отѣ поганѣ вѣ плѣтъ бога, и ови вѣ сѣнѣ възираахъ, ови
 же кѣ слынѣцоу и богоу притѣклаахъ, и ови сѣвазаѣвъше
 Христа отѣсѣлаахъ, а иже отѣ поганѣ инодоушѣно ѣ-
 го принимаахъ. нѣ иудѣи нѣхожденѣи ѣже отѣ Егѣпта
 помѣнкахъ, а иже отѣ поганѣ избавѣѣниѣи иже отѣ

асти проповѣдаахъ. и се кде; въ сншновѣ градѣ цѣ-
 сара великаго, въ немже и твори съпасеніе по срѣдѣ
 земьа, по срѣдѣ дѣвою животъноу познанъ въѣвъ Ісусъ
 божи сынъ. по срѣдѣ отца и доуха, обою животоу
 животъ отъ живота, истинъныи животъ явьяа са, и
 по срѣдѣ аггѣлъ и чловѣкъ въ шлехъ раждаа са, по
 срѣдѣ дѣвою нхъ людин камень жгъльнъ лежа, и ме-
 ждоу закономъ и пророкы въ коупѣ проповѣдаемъ, и
 по срѣдѣ Мосеа и Илїа въ горѣ явьяа са, и между
 обѣма разконникома богъ разоумноуоумоу разконникоу
 явьяа са, и по срѣдѣ настоящаа жизни и градъ-
 штаа сѣдїи вѣчъныи сѣда, и днесь по срѣдѣ живы-
 нхъ и мрътвынхъ явьяа са, соугоубѣ пакы сїаа жизни,
 соугоубѣ во родѣствоу въ коупѣ и породѣствоу. и слы-
 шавъ рѣчи соугоубо родѣствоу вѣсти и въсплѣсти чоу-
 деса. аггѣлъ Марїи матери христосовѣ родѣство іего
 благовѣствова, аггѣлъ Марїи Магдалыни порождениѣ
 іего іеже отъ гроба благовѣстѣствова. ношнїа Христос
 въ Бїдлеемїи раждаѣтъ са, вѣтъпъ ис камене, идеже
 Христос роди са, вѣтъпъ ис камене, идеже Христос
 пораждаѣтъ са. пелены въ родѣство прїемьѣтъ, пеле-
 нами и сѣде повиваѣтъ са, змұрнѣ рождѣ са прїатъ,
 змұрнѣ и въ погребенїе и алгѣи прїемьѣтъ. тоу Іѡ-
 сїфъ бѣзмѣжънънїи мѣжъ марїинъ, сѣде Іѡсїфъ нже
 отъ Прїмадѣа, въ Бїдлеемѣ въ шлехъ родѣство, нъ
 и въ гробѣ іако и въ шлехъ мѣсто. прѣвнїи пастоуєи
 хръстосово благовѣстѣствоуѣтъ родѣство, нъ и прѣ-
 внїи вѣкмъ пастоуєи христосови оученици благовѣстѣ-
 воваша христосовоє из мрътвынхъ порождениѣ, тоу,

радоуи са, аггелъ дѣвѣи възъпи, и сѣде, радоуите са, велика свѣкта аггелъ Христос женамъ възъпише, въ прѣвою родѣство Христос по трехъ десатехъ днь възниде въ земънын Іероусалимъ въ цркъвѣ, и принесе тако прѣвѣнцъ два грѣлчишта богови, съ въ погребеніе югоже отъ мрѣтвѣныхъ Христос по четърехъ десатехъ днни възиде въ възъннї Іероусалимъ, ѡдоуже не разлжчи са, въ истинънаи сватаи сватымъ тако прѣвѣнцъ неистѣлкннѣ из мрѣтвѣныхъ, и приноса богови и отъцоу два грѣлчишта, доушж и пѣть нашж, югоже и приатъ, тако Сумешнъ етеръ, ветъхъи днемъ богъ, тако въ ржцѣ свои въ свои ѡдра аште ли вѣтъскы а а не вѣрно слышиши, обличаѣтъ та недвижимин печате господьскаго погребеніа христосова гроба, такоже бо знаменаномъ печатьмъ дѣвѣствѣнымъ затвореномъ Христос отъ дѣвѣи роди са, тако не отъврѣстомъ сжштемъ гробѣнымъ печатьмъ христосова порожденіе бѣстѣ. како же въ гробѣ инъгда и отъ кѣнихъ Христос жизнь полагаѣтъ са, сватѣихъ словесъ да слышимъ. поздѣ бѣвѣши, рече, приде чловѣкъ богатъ именемъ Іосифъ, сѣдръзнжѣ възиде къ Пилатоу, и проси тѣла исоусова. възиде чловѣкъ къ чловѣкоу проса приати бога чловѣкомъ, прошааше брѣннїе оу брѣнниа приати зиждителя вѣскѣмъ, сѣно отъ сѣна приати геонъскаго огнї, капъи мала отъ капъа приати бездѣнж. кто видѣ или кто слыша кѣде чловѣка чловѣкови творьца чловѣкомъ дажшта безаконникъ правѣдника и творьца закономъ обѣштаваѣтъ са дати, сждини осжжденъ ѡко и осжжденж сждинж сждинамъ въ погре-

БѢНІЕ ДАЮТЪ. ПОЗДѢ БЫВЪШОУ ПРИДЕ ЧЛОВѢКЪ ИМЕНЕМЪ
ІУСИФЪ, ВЪ ИСТИНѢ БОГАТЪ, ЯКО ВСЕ СЪЛОЖЕНОЕ ТѢЛО
ГОСПОДНЕ ПРИИМЪ, ВЪ ИСТИНѢ БОГАТЪ, ЯКО СОУГОУЮЩА
ОСНѢ ХРИСТОСОВѢ ОТЪ ПИЛАТА ПРИАТЪ, И БОГАТЪ, ЯКО
ВЕСЦѢННАГО БИСТРА ДОСТОИНЪ БЫСТЪ ПРИАТИ, ВЪ ИСТИ-
НѢ БОГАТЪ, ВЪЛАГАЛИЩЕ БО ПОНЕСЕ ПЛЪНО БОЖЕСТВЪ-
НАГО БОГАТЪСТВА. КАКО БО НЕ БОГАТЪ, ВСЕМОУ МИРОУ
ЖИЗНЬ, СЪПАСЪНОЕ СЪТАЖАВЪ; КАКО НЕ БОГАТЪ ІУСИФЪ,
ДАРЪ ПРИИМЪ ПИТАИШТАГО ВЪСА И ВЪСКЪМИ ОБЛАДАИ-
ШТАГО; ПОЗДѢ БЫВЪШОУ, БѢ БО ОУБЕ ЗАШЪЛО ВЪ АДЪ
ПРАВЪДНОЕ СЛЪНЦЕ. ТѢМЪ ЖЕ ПРИДЕ ЧЛОВѢКЪ БОГАТЪ И-
МЕНЕМЪ ІУСИФЪ ОТЪ ПРИМАДЕА, ИЖЕ ВѢ КРЫА СЯ СТРА-
ХА РАДИ ИЮДЕНСКА, ПРИДЕ ЖЕ И НИКОДИМЪ ПРИШЪДЪ КЪ
ІСОУСОВИ НОШТИЖЪ, ТАИНЪ ТАИНАМЪ ПОТАИЕНЪ. ДЪВА
ПОТАИЕНА ОУЧЕНИКА СЪКРЫТЪ ІСОУСА ВЪ ГРОБѢ ГРАДЕТА,
СЪКРЪВЕНЖИЖЪ ВЪ АДѢ ТѢСНѢ ПОТАИЕНОУОУМОУ ВЪ ПЛЪТИ
БОГОУ, СВОИМЪ ВЪСКРЪСЕНИИМЪ ОУЧАШТА, ДРОУГЪ ЖЕ ДРОУ-
ГА ПРѢСПѢКАА ВЪ БОЖИИЖЪ ЛЮБЪВЕ. НИКОДИМЪ БО ВЪ
ЗМЪРЪНЪ И АЛГОУИ ШТЕДРЪ, А ІУСИФЪ ВЪ ДРЪЗНОВЕНІЕ
ЮЖЕ КЪ ПИЛАТОУ ПОХВАЛЪНЪ, СЪ БО ВЪСАКЪ СТРАХЪ ОТЪ
ВРЪГЪ ДРЪЗНОУВЪ ВЪНИДЕ КЪ ПИЛАТОУ, ПРОСА ТѢЛА ІСОУ-
СОВА, И ВЪШЪДЪ ПРѢМЪДРО ОТЪНЪДЪ НАЧАТЪ, ДА ВЪЗ-
ЛЮБЪЕНЪА МЫСЛИ НЕ ПОГРѢШИТЪ. ТѢМЪ ЖЕ НЕ НАЧИНА-
ЮТЪ ВЕЛИКЪИМИ РѢЧЪМИ И КЪКЪИМИ КЪ ПИЛАТОУ, ДА НЕ
ВЪСЕГО РАЗДРАЖЪ ОТЪПАДЕТЪ ПРОШЕНИА, НИ ГЛАГОЛЕТЪ КЪ
НЕМОУ. ДАЖДЪ МНЪ ТѢЛО ІСОВОВО, ОМРАЧЪШАГО СЛЪНЦЕ
ПРѢЖДЕ МАЛА ВРѢМЕНЕ, И КАМЕНИЕ РАЗЪДРОБЪША, И ЗЕМЬ-
ИЖЪ ПОТРАСЪША, И ГРОБЪ ОТВЪРЪЗЪША, И КАТАПЕДАИЖЪ
ЦРѢКЪВЪИЖЪ РАЗДЪРАВЪША, НИЧТОЖЕ ТАКОВО КЪ ПИЛА-

тоу глаголетъ, нѣ чѣто прошение нѣкоѣ мало ѿ сж-
дин, отъиждѣ мала проса к тебѣ придохъ, даждѣ ми
тѣло мрътво на погребеніе оногo осжжденаго отъ те-
бе, Ісѹса назареа, Ісѹса ништааго, Ісѹса бесхрамника,
Ісѹса сего видаштааго, нага, сѣмѣренааго, Ісѹса жъ-
ника, Ісѹса окръвенааго, страннааго, и въ страннѣиныхъ
незнаѣма, и небрѣгома въсклн, видашта даждѣ ми
сего страннааго, каѣ во ти польза отъ тѣла страннаго
сего; даждѣ сего назареа страннааго, ѿмоу страны не
сѣвѣмъ странниѣ даждѣ ми сего страннааго, ѿмоу же
отца не знаѣмъ странниѣ даждѣ ми сего страннааго,
ѿмоу же мѣста и жилишта не сѣвѣмъ странниѣ даждѣ
ми сего страннааго, не имѣштааго сѣде кѣде главы
подъклонити даждѣ ми сего страннааго, въ страннѣ-
иныхъ ѿко страна бесхрамника, отъ іасані ѿко стран-
на отъ Ірода вѣжавъша, даждѣ ми сего страннааго,
вѣжавъшааго отъ самѣхъ пеленъ въ Егѹптѣ, иже ни
града ни вѣси ни храма ни обитѣли ни рода имать
въ стоужден странѣ, сѣмрътнѣ имѣштааго житіе,
и дрѣжаштааго въскъскаѣ даждѣ ми, ѿ владѣко,
сего висаштааго на дрѣ нага, да покрѣи покрѣи-
шааго моѣго сѣстава наготѣ, даждѣ ми сего мръ-
твааго въ коупѣ и бога, да покрѣи покрѣишааго
моѣ безаконнѣ, даждѣ ми сего мрътвааго, да погре-
бѣ погребѣшааго въ Іорданѣ моѣ грѣхѣ. о мрътвѣ
моѣ, отъ въскъхъ обидѣ примѣшѣ, отъ дроуга прѣ-
данѣ бѣвѣшоу, отъ оученика прѣданѣ, отъ братиѣ
изгнаноу, отъ своихъ рабѣ за оухо оудареноу о мръ-
твѣ моѣ, осжжденоу бѣвѣшоу отъ освобожденныхъ

отъ него, пиштѣ оцѣта напоеноу, отъ ицѣлѣвѣшнихъ
отъ него изѣж прим'шоуоумѣ, отъ оученикѣ оставле-
ноу, отъ своѣа матере лишеноу. о мрътвѣ, ѡ Пилате,
молѣ, на дрѣвѣ висашти. нѣстъ во семоу отѣца на зе-
ми, ни друга кого нынѣ, ни оученика, ни жикты, ни
погребителя, нѣ самъ ѣдномоу ѣдночадѣ въ вѣсемъ
мирѣ богѣ, и инѣ никтоже. симъ отъ Іѡсифа къ Пил-
тоу реченомъ повелѣ Пилатъ вѣдати ѣмоу прѣсватоу
тѣло Ісоусово. пришѣдѣ же на гольгодино мѣсто съ-
натъ бога въ пакти отъ дрѣва, и полагаѣтъ на земли въ
пакти, бога нага, нѣ ни пакты нага, и видатъ лежаща
низѣ, възведѣшааго вѣса горѣ, и бѣваатъ въ малѣ
без доуха животъ вѣскмъ и доухъ, и видатъ без очию
сѣзѣдавѣшааго многоочительнаа, и лежитъ възнакъ
вѣскрѣшение вѣскмъ, и оумрыштенѣ бѣваатъ богъ
пактиѣ, вѣскрѣшааи мрътвѣа, и млечитъ въ пакти
громъ божии словесе, и въздвиженѣ бѣваатъ дланьми
сѣдрѣжан землиѣ ржкоѣ. воле оубо, Іѡсифе, испроши и
примѣ, вѣси ли оубо, кого приатъ; приѣтѣпѣ къ
крѣстоу и снемѣ Ісоуса, вѣси ли оубо, кого понесе;
аште оубо вѣси, ѣгоже дрѣжиши, нынѣ бѣстъ богатѣ.
како же оубо и божню тѣлесн семоу и страш'ноуоумоу
твориши погребеніе; похвальна оубо ѣстъ твоѣа любѣ,
нѣ паче похвалѣно доуши твоѣи дрѣзновеніе. воле оубо
не трепештеши ли, на ржкоу носа, ѣгоже трепештѣтъ
херовимъ; которымъ бо страхомъ божии пакти тои
сѣвлачиши лентии; кацѣмъ же говѣннимъ приатъ очи
трепешта вѣзирати и отѣкрыти тѣло бога сѣмѣкрѣшааго
са вѣлеѣж; воле оубо, рыци ми, ѡ Іѡсифе, и къ вѣстокоу

іако и мрътва погрѣбаєши Ісоуса, вѣстока вѣстокомъ;
 воле оубо и своимъ прѣстома, іако мрътвоу, Ісоусови
 затвараєши очи, отверзъшоуоумоу своимъ прѣстомъ
 слѣпааго очи; воле и оуста сътискаєши, отверзъшоумъ
 оуста глгѣнивоуоумоу; воле же и ржцѣ сълагаєши,
 простеръшоуоумоу исхъшни ржцѣ; или и нозѣ по за-
 коноу мрътвыимъ важеши, давъшоуоумоу хождение
 недвижимъима ногама; воле же оубо и на одрѣ въздви-
 жеши, рекъшоуоумоу ослабѣеноуоумоу жилами възми
 свои одрѣ и ходи; воле же и хризмъ възливаєши на
 цѣсара, и хризмѣ пролиавъши са и весь миръ исцѣль-
 ши; воле оубо іеште и крѣви текжшти извѣ божия тѣ-
 ла съмѣієши истискати ѡ, исцѣлѣвъшоуоумоу крѣво-
 точивѣжъ богоу; воле оубо и водою омываєши тѣло бо-
 жие, измывъшаго вѣса и оцѣштєніє давъша; кѣмъ же
 оубо и свѣшта възжъжиши истинъноуоумоу свѣтоу, про-
 свѣштъшмоу вѣсѣкога чловѣка; кѣмъ възпоієши погре-
 бєнію пѣсни, приємъжштоуоумоу присно отъ нескѣ-
 скихъ силъ пѣсни; воле оубо слѣзы оупоуштаєши іа-
 ко надъ мрътвѣмъ прослѣзъшоуоумоу са, и мрътва Ла-
 заря вѣскрѣшшоу; воле оубо и плачъ твориши, давъ-
 шоуоумоу вѣсѣмъ радость, и скрѣвь отъ бѣгъ отъ-
 вргшоу; обаче блажъ ржцѣ твои, ѡ Іисифе, по-
 слоужъшии и осагъшии, іеште и крѣвь поуштажшти
 божия тѣла несовѣ ржцѣ и нозѣ, блажъ ржцѣ твои
 прикоснжвъшии са божнихъ ребрѣхъ, и прѣжде Ѧомы
 некрѣннааго вѣрна и похвалєна опасива: блажъ оуста
 твои бесытости насытъша са и приложъша са къ ісоу-
 совомъ оустомъ и доуха свата отъ тѣдоу испльнѣша

са· блажж очи твои приложьши са къ ꙗкоу совома очима,
и свѣтъ истинънъ отъ тѣдоу примѣши· блажж
лице твоѣ приложьши са къ божню лицу· блажж рамя
твои понесъши носаштааго чловѣка· блажж глава тво-
я, ѿжеже прикоснѣ са ꙗкоу, глава въскмѣ· блажж ꙗ-
сифа и Никодима, вѣсте бо прѣжде херовимъ херови-
мъниша, бога въ себѣ носаша, вѣсте прѣжде шестокриль-
ныхъ богоу слоужк, не криляма нѣ плаштаницей кога
покрывѣша и почтѣтъша, ѿгоже херовимъ трепештѣтъ,
сега на рамяхъ ꙗсифъ и Никодимъ носите, ꙗко и вси
бесплътныхъ чиновѣ съ ѿима носатъ. идеже ꙗсифъ и
Никодимъ, не тоу ли сынаша са и вси кожии аггелъ на-
роди, и варажѣтъ херовимъ, и прѣтѣкажѣтъ серафимъ, и
съ ѿима носатъ прѣстолаы и покрыважѣтъ шестокриль-
нии, и трепештѣтъ многоочитии, видаште ꙗкоу са въ
плоти безъ очию, и прикрыважѣтъ силы, и поижѣтъ вла-
дычествия, и трепештѣтъ чиновѣ, и диватъ са оужа-
сажшѣ са къ себѣ и сътазажшѣ са глаголѣтъ· что се
страшноѣ слово и комзнь и трепетъ и оужасъ; чѣто се
великоѣ и дивноѣ чоудо; невидимъи намъ бесплът-
нымъ въспрь богъ низъ чловѣкъ мрътевъ и нагъ ви-
димъ іестъ· ꙗмоуже прѣстолатъ херовимъ съ говѣни-
імъ, сега ꙗсифъ и Никодимъ погрибаѣта бесжм'нѣ-
нимъ. кѣгда сыниде не оставѣни въспрыниихъ; како сы-
ниде сынъ вънѣтръ; како на земьприде исплъныи чло-
вѣка; како сълѣзе не чоувѣшоу ни іединомуу; сынъ
въспрь съ отцемъ въ инѣ ꙗко богъ. не ѡвни са намъ
никъ деже чловѣкомъ ꙗко чловѣкъ како невидимъи ви-
дѣнъ бываатъ; како бесплътныхъ въплоти са; како

немжченъи мжжъ приаѣтъ; како сѣди на сѣдишти ста; како животъ сѣмрѣти въкоуѣи; како въ гробѣ невѣмѣштаѣмъи въмѣштааѣтъ са; како обита въ гробѣ не оставѣи прѣстола отѣча; како въ врата вѣтъпоу въходитъ не отвѣзѣи вратъ небесѣскыи хъ, нѣ врата раю отвѣзѣ, а вратъ дѣвѣствѣи хъ не отвѣзѣ, нѣ врата адовѣскаѣ сѣкроуѣи хъ, и двѣри при Оомѣ не отвѣзѣ, нѣ врата цѣсарѣствѣи чловѣкомъ отвѣзѣ, а врата гроба и печатѣи невѣрѣжѣны сѣхранѣа. како же къ мѣртвѣи мѣ причитѣѣтъ са свобода и въ мѣртвѣи хъ; како свѣтъ немрачѣи хъ въ темѣи хъ и въ сѣи сѣмрѣтѣи хъ приходитъ; камо градетъ; камо сѣходитъ, ѣгоже сѣмрѣтъ не можетъ оудѣжати; чѣто ѣ слово; чѣто коварѣство; чѣто ѣ мысѣ сѣнѣтию ѣго ѣже въ адѣ; некли ѣдама сѣвазыи и намѣ клеверѣта възвестѣ сѣходитъ; въ истѣи ж прѣвозѣданаго овчѣте погыбѣшааго възискѣтъ градетъ оуко, и сѣдашѣи хъ въ тѣмѣ и въ сѣи сѣмрѣтѣи хъ хоштѣтъ посѣтити. некли пѣкѣника ѣдама и пѣкѣи хъ Бугъ отъ страѣи раздрѣшитъ градетъ ѣко богъ и сынъ ѣю. нѣ да сѣ нимѣ сѣнѣдетъ, не да сѣ нимѣ ликѣствоуѣмъ, нѣ да възѣграѣмъ са, нѣ да потѣшѣмъ са, нѣ да проводѣмъ, нѣ да въспоѣмъ, нѣ да подвигѣмъ са богоу прѣмѣи къ чловѣкомъ, видашѣи и сѣвазыи хъ испоушѣнѣи отъ бѣла гѣспѣди бѣваѣшѣи. градетъ бо истѣи чловѣколюбѣцъ извѣстѣ въчѣи хъ жжѣи хъ мжжѣствомъ и областѣи хъ великоѣ живѣшѣи хъ въ гробѣ хъ, аже оумжѣи обѣдѣли хъи непѣкѣди хъи мжѣи хъ, оумжѣи хъ отъ бога, ѣко прѣтивѣи хъ оукрадѣи хъ сѣбѣ равѣ живѣштаа въспѣ. тоу сѣвазанѣ

Идамъ съвязанъи прѣжде и оумьрѣи прѣжде въскхъ
 съвязанъ прѣисподѣи' тоу Авѣакъ пожьренъи прѣжде
 и прѣвѣи правѣдникъ, пастоухъ христосовъ, пастоуховъ
 образъ бывъ неправдоуоумоу заколенію' тоу Ноіе хри-
 стосовъи образъ, великоуоумоу ков'чегоу кожнѣи црѣк'вѣ
 виждителъ, съпасъшии жестосерѣдыа вса азъыкы отъ
 потопа нечестіиу голжемыа свата'го доуха, и тьмнааго
 враиа дѣавола изъ неа изгънавъша' тоу Авраамъ прадѣдъ
 христосовъ жърѣцъ, иже безбожѣи и бесмрѣтъи
 жрѣтвѣ богу пожрѣлъ іестъ' тоу свазанъи Исакъ,
 съвязанъи древлѣ отъ Авраама, въ христосовъ образъ
 тоу Іаквѣ въ адѣ низѣ печаленъ, съи древіе при-
 скрѣбѣнъ за Іосифа въспрь' тоу Іосифъ съвязанъ бы-
 вѣи въ Египтѣ въ темницѣ въ образъ христосовъ
 съвязанію господнѣю' тоу Моисѣи въ тьмѣиныхъ низѣ,
 ꙗкоже вѣ въ краіи въ тьмѣиныхъ низѣ' тоу Даниилъ въ
 прѣисподѣиимъ гробѣ адовѣ' тоу Іереміа, ꙗко въ ѣмѣ
 тѣиѣи въ адѣстѣкамъ гробѣи съмрѣтъи'къмъ истѣлѣ-
 ниі' тоу въ чрѣкѣ адѣстѣкъмъ лежитъ Іоѣна въ обра-
 зѣхъ Христоса вѣчѣнааго и прѣвѣчѣнааго Ионѣи живѣ-
 штоуоумоу въ вѣкѣи и въ вѣкѣи вѣкомъ и на вѣкѣи и іе-
 ште' тоу Давыдъ отѣцъ божиі, иже негоже по плѣти
 Христосъ роди са. и что глагола Давыда и Іоѣи и Со-
 ломѣи; тоу сѣмъ Іоѣи великѣи и боіи въскхъ про-
 рокъ, ꙗко въ тьмѣхъ ложеи'хъ Христоса проповѣ-
 даа гробѣиимъ въскѣи, соугубѣиимъ прѣдѣтѣча и
 проповѣдникъ живѣиимъ и мрѣтѣиимъ, посѣланъи
 отъ темницѣи иродовѣи въ темницѣи доушеви'и
 оумьрѣиимъ отъ вѣка правѣдникомъ и неправѣднѣи-

комъ, пророци же и правѣдивни въси молитвами непрѣ-
стаѣшатаи бога отъ тѣдоу молаѹхъ изъбавѣннѣи про-
саште прѣскрѣбѣннаго того оумилѣннаго обладання вра-
жниа и мръченнѣи прѣтѣмнѣннаго мрака, и овѣ ихъ къ бо-
гоу глаголааше: ичрѣва адова въплѣ мон, оуслыша
гласъ мон, отъврѣже ма въ гажбинѣы, възпихъ къ те-
бѣ, господи, господи, оуслыши гласъ мон, а дроуггыи: проскѣти
лице твоѣ, и съпасени вѣдемъ, и инѣ: сѣдан
на херовимѣ яви са, въздвигни силѣ твоѣ, и приди съ-
пастъ насъ, и инѣ: скоро да варатъ ны штедроты
твоѣ, господи, и дроуггы: избеаи доушѣ моѣ отъ ада
прѣисподѣннаго, и инѣ: господи, извелъ ѣси отъ ада
доушѣ моѣ, и дроуггыи: не остави доуша моѣа въ
адѣ, и инѣ: да възидетъ изъ истѣлѣннѣи животъ мон
къ тебѣ, господи боже мон, съмотри не тѣкъмо
оумьрѣшнѣи при немъ и по немъ повѣдати своѣ чло-
вѣколюбнѣ, нѣ и дрѣжимымъ отъ ада прѣжде пришь-
ствнѣа ѣго и сѣдашнѣи въ тѣмѣ и въ сѣни смьр-
тѣнѣ. тѣмъ же чловѣкъ оубо въ плѣти сѣшта плѣтиѣ
доушевыѣиѣ богъ и слово посѣтилъ ѣстъ, доуша же
вѣс плѣти сѣшта божиѣиѣ и прѣчистоѣи своѣиѣ доушеиѣ
въ адѣ просвѣтилъ ѣстъ. тѣлоу оу не божьствоу раз-
лѣченѣ сѣшти. тѣмъ же потѣштимъ са, и мьслѣи въ
адѣ идѣмъ, ѣко да видимъ, како тоу тѣгда дрѣжа-
воѣи крѣпѣкоѣи отънѣа дрѣжитъ дрѣжаштааго мѣчи-
тельство, и воинѣи своимъ влѣистаннѣи не оумира-
ѣшнѣи о немъ плѣкомъ чинѣи бездрѣкоу вѣжетъ,
двери бездѣны възмъ отъ срѣды и врата бездрѣва
крѣстомъ Христосъ съломъ гвоздинъ же верѣа вѣчнѣи

сѣкроуши и сѣломъ и жзми, и своимъ ржкама ѿмоу
 нераздрѣшкнаѣ жжа желѣзнаѣ ѿко воскъ расквѣръ, и
 копнѣмъ пронѣзѣшоуоумоу божныя ребра бесплѣтноѣ
 срьдѣце мжчителю проводѣ тоу сѣкроуши дрѣжавъ аж-
 комъ ѿго, ѿгда крѣстѣ ѿко ажкѣ божныма ржкама
 жзми ѿко тативоуж налжче. тѣмъ же аште сѣ безмалѣвѣ-
 ствиѣмъ въ слѣдѣ Христоса идешн, нѣныи видиши,
 ѿгда мжчителии сѣваза, кде же главъ ѿго вѣстѣче, ка-
 ко же тѣмница ѿго раскопа, како же сѣвазѣна изведе,
 како же змиѣ распыра, и кде змиѣ обѣси, како же
 ѿдама сководи, и како ѿугъ вѣскрѣси, и како посрѣдѣ-
 нѣ стѣнѣ разори, и кде лютаѣго змиѣ осжди, и како
 неповѣдимыѣ повѣды постави, кде же сѣмрѣть оумрѣ-
 тви, и како истѣлѣкниѣ истѣли, и чловѣка въ прѣвѣи
 постави владѣчѣскыи санѣ. отѣметаи оубо въчера вла-
 дѣчѣскыи лѣгеонѣ аггѣлѣ глагола Петрови ѿко мож
 нѣныи прѣдѣ собою поставити боѣ нежели два на деся-
 те лѣгеонѣ аггѣлѣ, днѣсь боголѣпно въ коупѣ же и
 хракѣрьскыи и владѣчѣскыи сѣходитѣ на ада и на сѣ-
 мрѣть и на мжчителии сѣмрѣтнѣ сѣмрѣти, бесѣ-
 мрѣтѣныѣ бесплѣтѣныихъ воинѣ и чиновѣ невидимѣни-
 ихъ не богови не тѣкмо лѣгеонѣ нѣ тѣмѣ тѣмаи и
 тѣсѣшта тѣсѣштаи имѣ аггѣлѣ и архангѣлѣ, вла-
 стин, владѣчѣствин, господѣствин, силѣ и прѣстоѣлѣ,
 шестокрилатѣцѣ, многоочитѣныхъ, небѣсѣскыихъ чиновѣ
 проводаштаѣ, ѿко своѣго господа и цѣсара, и дарѣ
 приносашта и поѣжшта Христоса, не посовниа въ врани
 творашта, недостойнѣ оубо се ѿстѣ богоу, коѣго бо и
 посовниа трѣбоуѣстѣ Христос; нѣ по дългоу и по чѣсти

съ любявниж присно своемуу господи въ ннж прѣстоуати
 когови полоучиви етери оржжъници, такожде и копни-
 ници скорн господьстѣни брани. помаанию тѣкмо по-
 двизанин божиа скороты дроугъ дроуга караѣште въ
 коупѣ въ дѣло съкончавашта повелѣннимъ дѣтели
 повѣдоуж оустроени. къ врагомъ и мжчителѣмъ окаяче-
 ни, тѣмъ же и с'нидоша тѣгда текжште въ кспѣ и по-
 слѣдоужште когови и господи на гробънаи и въсеи земли
 гажькшаи, оумьръшнимъ отъ вѣка подъ земькѣж жи-
 лишта извести окованъа отъ вѣка съпашта, и яко оубо
 врата бесльнънаи адова жилишта, жилишта же и тьмни-
 ца и съкровишта и врьтѣни кожнѣ посѣкштеннѣ. свѣ-
 тѣло пришѣствіе іего постиже, вараетъ въса Га-
 вринѣ архистратигъ, якоже по обычаю радости бла-
 говѣкштенниа приносить чловѣкомъ, и глаголѣ етеръ
 крѣпокъ и архангѣльскъ и воєводьскъ свѣтѣлъ и
 лъвьскъ къ противьнымъ силамъ гласомъ велиемъ
 глаголетъ. възмѣте врата кънази ваши, с' ними же
 въпиетъ Михаилъ. и възмѣте са врата вѣчьнаи, по-
 томъ же и силы рѣша. отъетѣпите вратници законопрѣ-
 стѣп'ни, такожде владьчѣствниа съ областнѣж съкроу-
 шите са желѣзнаи жжа нераздрѣшимаи, и ннѣ посты-
 дите са противьнии сѣпостати, и дрѣгъни. оубонте са,
 мжчителѣ законопрѣстѣп'ни. и яко се при цѣсарн
 храбрьк цѣсарьскы оплѣчаѣшти са и повѣждаѣшти
 гроза етера и трепетъ въ коупѣ же и съмжштаннѣ и
 страхъ пристрашънъ нападаетъ на неповѣдимаго вла-
 дыкы врата, такожде же и въ адъское оно дивъно
 христосово пришѣствіе іеже къ прѣиспод'нихъ въ не-

заапж вѣстѣ съ вѣше влистанію мракѣ въ лице про-
тивѣнѣнымъ адовамъ силамъ громъ гласомъ етеромъ
слышаштемъ, кличаштемъ и воємъ велааштемъ и гла-
голѣштемъ. възъмѣте врата князи ваши, възъмѣте
врата, не отвръзѣте бо, нѣ отъ самѣхъ основани
възмѣте ѿ, искорените, прѣставите, не затваряти са
имъ к' томоу, възъмѣте врата князи ваши, не ѿко не
могшшоу пришедѣшоуоумоу владыцѣ и вратомъ за-
твореномъ, ѿгда велитѣ, вѣхходити, нѣ владычскы
вамъ ѿко оубогомъ хлапомъ велааштоу възати са вѣчѣ-
нѣнымъ вратомъ и прѣставыеніе и съкроушеніе. тѣм
же ни народомъ вашимъ, нѣ мѣнаштинѣмъ са княземъ
быти повелѣваатѣ глагола. възъмѣте врата князи ваши,
нѣ ни инѣмъ етеромъ сѣштемъ князи, аште бо и до
селѣ оумьръшнимъ отъ вѣка зѣлѣ вѣли ѿсте, к томоу
оуже не оладанте ими, нѣ ни инѣми ни вами, нѣ ни
вами самѣми вѣдете князи, възъмѣте врата, приде бо
Христосъ небесѣскыа двѣри, пѣтъ сътворите вѣшѣдѣ-
шоуоумоу на западѣскыа запады, господѣ има ѿмоу,
и господоу исходы съмрьтѣнѣнымъ вратомъ, вѣходы
съмрьтѣнѣныа вѣ сътвористе, а исходы самѣ съ-
творитѣ приде. тѣм же възъмѣте врата князи ваши,
възмѣте и не моудите, възъмѣте скоро, възъмѣте, и
не жѣдѣте. аште ли моудити мните, самѣмъ вра-
томъ кездѣжоу о сѣвѣ възати са велитѣ. възъмѣ-
те са врата вѣчѣныа. вѣ коупѣ же силы вѣскликнѣ-
ша, вѣ коупѣ же врата възаша са, вѣ коупѣ желѣзнаа
жа и верѣа съкроушиша са, вѣ коупѣ затвори
отѣпадоша, вѣ коупѣ основаниа тѣмница подвижаша

са, въ коупѣкѣ противѣныа силы вѣствоу са аша, дроугъ дроуга рѣа, а дроугъ дроузѣ прѣтыкаа са, и инѣ ино-моу вѣжати глагола, оустрашиша са, подвижаша са, оужаснѣша са, съматоса са, обалѣдѣша, сташа въ коупѣкѣ, дивиша са, не домыслиша са въ коупѣкѣ и въстрепеташа, и овѣ нхѣ зѣа стояше, овѣ же колѣнома лице покрывааше, а дроугъ ницѣ задѣхнѣаше са, а инѣ яко мрътвѣ оцѣпааше, а дроугъ оужасомъ дрѣжимъ вѣкѣ, и обалѣдѣвъ лежааше, а дроугъ въ жтрѣннхѣ приѣжнштинхѣ нштазааше, тоу бо тѣгда съскѣ Христосъ въ оужасѣ главы сильнѣнхѣ, тоу сътрасе са въ немѣ, тоу разврѣзоша оуздѣ своа глаголѣште. кто съде ѣстъ цѣсарѣ славѣ, кто съ ѣстъ таковѣи таковаа съ толицѣми съде твора чоудеса; кто съ ѣстъ цѣсарѣ славѣ твораи нѣны въ адѣ не бѣвъшаа никѣгдаже въ адѣ; кѣто съ ѣстъ изводан отъ сждоу окованѣа отъ вѣка; кто съ ѣстъ раздроушивѣи нашѣ неповѣдимѣжѣ дрѣжавѣи мжѣство; кѣмъ же отъвѣштаваахѣ господѣскѣа силы глаголѣште. оувѣдѣти ли хоштете, кто съ ѣстъ цѣсарѣ славѣ; господѣ крѣпѣкѣи и сильнѣ, господѣ силенѣи и крѣпѣкѣи и неповѣдимѣ въ бранехѣ, съ ѣстъ отъврѣгѣи въ отъ небесѣскѣнхѣ мѣстѣ, и о земли посѣлавѣ. ѡ ока'нии законопрѣстѣп'нии мжчители, онѣ истѣи ѣстъ съкроушивѣи въ ѣврданѣскѣхѣ водахѣ главы змиевѣ вашнхѣ, съ истѣ ѣстъ обличивѣи крѣстомѣи и позороу сътворивѣи и ослабѣи жилѣи ваша, тѣ истѣи ѣстъ съвазавѣи и омрачѣи въ безднѣхѣ посѣлавѣ въ, съ истѣи ѣстъ посѣлааи въ въ огнѣ вѣчѣнѣи и въ геон'нѣ. тѣмъ же не моудите, не жидѣте, нѣ подвигнѣте са,

ВАША БО ДРЪЖАВА ОУЖЕ РАЗДРОУШИ СА, ВАШЕ МЖЧИТЕЛЪ-
 СТВО ОУЖЕ ПРЪКСТА, ВАШЕ ШАТАНЫЕ ЛЮТЪ ЯКО РАЗДРОУШИ
 СА, ВАША ГРЪДЫНИ ДО КОНЬЦА ОСЛАБЪ, ВАША КРЪПКОСТЬ
 ИЗНЕМОЖЕ И ПОГЫБЕ. СЪА ГОСПОДЬНА СИЛЫ ПРОТИВЪНЫИМЪ
 СИЛАМЪ ГЛАГОЛААХЪ, ВЪ КОУПЪ ЖЕ И ТЪШТААХЪ СА, И ОВИ
 ТЪМНИЦА ОТЪ САМЪХЪ ОСНОВАННИ РАСКОПАВААХЪ, ОВИ ЖЕ
 ПРОТИВЪНЫА СИЛЫ ГОНААХЪ ОТЪ ВЪНЪШТЬНИИХЪ СЪКРО-
 ВИШТЬ ВЪ ВЪНЪТРЬНИИХЪ ВЪЖАШТЕ, И НИИ ПРЪКИС-
 ПОДЬНЫА ХРАНИЛИШТА И НЪРИШТА И ПЕШТИ ИСКААХЪ И ТЕ-
 ЧААХЪ, И ОВИ ДРОУГЪ ДРОУГА НИЖДОУ СЪВАЗЬНЫА ГОСПОДЕВИ
 ПРИВОЖДААХЪ, И НИИ МЖЧИТЕЛЪ ВАЗААХЪ, И ДРОУЗИИ
 ВЪЧЪНЫА СЪВАЗЬНА ИСПОУШТААХЪ, А ДРОУЗИИ СЛОУЖААХЪ
 ВЪ СКОРЪ, И ОВИ ВЪХОДАШТОУ ВЪНЪТРЬЖДОУ ХРИСТОСОУ
 ПРЪДЪТЕЧААХЪ, ОВИ ЖЕ ЯКО БОГОУ И ЦЪКАРОУ И ПОВЪДИ-
 ТЕЛЮ ПРЪКСТОАХЪ. СИМ ЖЕ ТАКО НЪ И ПАЧЕ СИХЪ ВЪ АДЪ
 БЫВАЖШТЕМЪ, БЫВАЖШТЕМЪ ЖЕ И ГОВОРАШТЕМЪ ВЪ-
 СЪКМЪ И ТРАСЖШТЕМЪ СА ЯКО ГОСПОДЬНЕ ПРИШЪСТВИЕ
 САМА ПРЪКИСПОДЬНАА ПРЪКИСПОДНИИМЪ ДОИТИ ХОТКАШЕ.
 ЯДАМЪ, ОНЪ ЯДАМЪ, ОНЪ СЪВАЗАНЪИ ВЪСЪХЪ ЧЛОВЪКЪ ПРЪ-
 ЖДЕ ВЪНЪТРЬЖДОУ ВЪСЪХЪ СЪ МНОГОЖ ТЕРЬДЫЖ СЪВА-
 ЗАНЪ ДРЪЖИМЪ СЛЫША ГОСПОДЬСТЪИ НОВЪ ВЪХОДАШТИ КЪ
 СЪВАЗЬНЕМЪ, И ПОЗНА ГЛАСЪ ХОДАШТОУОУМОУ ВЪ ТЪМНИЦИ
 И ОБРАШТЬ СА КЪ ВЪСЪКМЪ СЖШТИИМЪ СЪ НИИМЪ ОТЪ ВЪКА
 СЪВАЗЬНЕМЪ И РЕЧЕ ГЛАСЪ НОГОУ ЕТЕРА СЛЫШЖ КЪ НАМЪ
 ГРАДЖШТА, И АШТЕ ТЪ ВЪ ИСТИНЖ СЪМО ПРИТИ ИЗВОЛИЛЪ
 ЮСТЬ, МЫ ОТЪ ЖЪЗЪ СВОБОДИМЪ СА, АШТЕ ВЪ ИСТИНЖ
 ОНОГО СЪ НАМИ ВИДИМЪ, МЫ ОТЪ ЖЪЗЪ ИЗБАВЬИЕМЪ СА. СИ
 И ПОДОБНАА СИМЪ ЯДАМОУ ГЛАГОЛЖШТОУ КЪ ВЪСЪКМЪ СЖ-
 ШТИИМЪ СЪ НИИМЪ СЪВАЗЬНЕМЪ ВЪНИДЕ ГОСПОДЬ КЪ НИИМЪ,

побѣдною оружіемъ креста держа. егоже видѣвъ Идамы
 създанныи прѣжде и оужасомъ възвнвъ пръси възпи
 къ всѣмъ съпаштнимъ отъ вѣка и рече. господь мои
 съ всѣми, и отъвѣштавъ Христосъ глагола Идамови. и
 съ доухомъ твоимъ, и имъ за ржжъ въскрѣшаатъ гла
 гола. встанни съпан и въскрѣсни отъ мрътвѣныхъ, и
 освѣти та Христосъ, азъ богъ твои бывъши тебе ради
 сынъ твои. нынѣ глагола, и по области повелѣваа съ
 вазнѣмъ изидѣте, и сжштимъ въ тѣмъ. просвѣтите
 са, и лежаштнимъ. встанѣте, тебѣ повелѣваѣ. въ
 стани съпан, не сего бо ради та сътворихъ, да въ адѣ
 съвазанъ іеси, въскрѣсни отъ мрътвѣныхъ, азъ бо іесю
 животъ чловѣчскыи, въскрѣсни, създаніе мое, въс
 крѣсни, зраче мои, бывъши по образу моему, въста
 ни, понди отъ сждоу, и ты бо о мьнѣ и азъ о тебѣ,
 іедно и нераздѣлимою скѣтилиште, тебе ради богъ
 твои бѣхъ сынъ твои, тебе ради господь сы приахъ
 образъ твои раба, тебе ради сы прѣвѣшши небесъ при
 дохъ на земли и подъ землею, тебе ради чловѣка бѣхъ
 яко чловѣкъ бес помощи свободы и въ мрътвѣныхъ, те
 бе ради ишѣдѣшаго отъ врьтограда нюдѣмъ прѣданъ
 бѣхъ отъ врьта и въ врьтѣ осжженъ бѣхъ, виждѣ
 лица моего запаваны, иже тебе ради приахъ, да те
 бе оустроѣ въ прѣвоѣ дѣхновеныѣ, виждѣ ми ланитама
 оудараны, иже приахъ, да тебе развраштенъи зракъ
 исправъ въ прѣвѣи образъ, виждѣ ми плештьма ра
 ны, аже приахъ, да разметаѣ твоихъ грѣхъ вѣрма
 лежаштне на плештоу твою, виждѣ мои пригвожденѣи
 ржцѣ, иже простѣрѣхъ на дрѣвѣ добръ тебе ради

простѣрьшааго на дрѣвѣ ржцѣ зылѣ, виждѣ мои при-
 гвожденїи и прикыенїи на дрѣвѣ нозѣ твоєю ради но-
 гоу текышоу къ дрѣвоу зылѣ, въ шестын днь твоє
 осжженыє бысть, въ шестын днь и твоє посжже-
 нїе и раю отворишїе сътворишѣ, въкоусишѣ тебе ради
 злыи, да исцѣлѣ тебѣ, сынѣди оноа сладѣкыа горь-
 кыи сласть, въкоусишѣ оцѣа, да разорж твоєа съ-
 мрѣти оцѣтѣнжѣ и лютѣи чашѣ, и приахѣ гжѣж, да
 отѣмѣишѣ ржкописаныє твоєго грѣха, приахѣ и трѣсть,
 да напишѣ свободѣ родоу чловѣчьскоуѣмоу, оуснѣхѣ
 на кръстѣ и копыемѣ прокоденѣ быхѣ въ ребра тебѣ ра-
 ди оуснѣвѣшаго въ ран и бѣгѣ отъ ребра изведѣша,
 мое ребро ицѣлило іестѣ колѣзнь твоєго ребра, мои
 сынѣ изведетѣ та отъ съмрѣтнааго сына, мое копїе
 оуставило іестѣ обрашѣащїе са на та копыє. тѣмъ же
 въстанї, понди отъ сждоу, изведохѣ та отъ зѣмѣа
 ранскыа, оустранишѣ та оуже въ ран, нѣ на небѣсьскыи
 прѣсто, възбранихѣ ти дрѣва животѣнааго образа, нѣ
 се, азѣ въсь животѣ причастихѣ ти са, повелѣхѣ херо-
 вимомѣ рабѣскы стрѣшѣти та, сътворѣ херовимѣ по-
 кланѣти ти са, съкрылѣ са іеси отъ бога ꙗко нагѣ, нѣ се,
 съкрылѣ іеси въ сѣвѣ бога нага, обалѣлѣ са іеси въ срамѣ-
 нѣжѣ кожѣнжѣ ризѣ, нѣ обалѣкохѣ са богѣ плѣти твоєа
 въ кожѣнжѣ ризѣ. тѣмъ же въстанѣте, пондѣте отъ сж-
 доу, отъ истѣлѣкны въ неистѣлѣкныє, отъ съмрѣти въ
 животѣ, въстанѣте, пондѣте отъ сждоу, отъ тѣмѣ
 въ вѣчѣнѣи свѣтѣ, въстанѣте, идѣте отъ сждоу, отъ
 страсти въ веселїе, въстанѣте, идѣте отъ сждоу, отъ
 работѣ въ свѣотѣ, отъ тѣмниа въ вѣшнїи Иероуса-

лима, отъ жзты къ богоу, отъ болѣзни на раискжж пи-
штж, отъ земља на небо, на се бо оумрѣхъ и въскрѣ-
снхъ, да и живыми и мртывыми обладаж, тѣм
же въстанѣте, пондѣте, отъць бо небесъскыи погыбѣ-
шаа жидетъ овьца, девать десатымъ и девать аггѣль-
скымъ овьца клеверѣта жиджтъ Идама. кѣгда въскрѣ-
нетъ, кѣгда възидетъ и къ богоу възвратитъ са херо-
вимъскыи прѣстолъ оуготовилъ са ѿестъ; възнашта и
адри ина... трепеза оуготова са, брашна готова въчнии
крови и жианшта, съкровишта благыныхъ отъверзоша
са небесъскою цѣсарьство прѣжде въккъ оуготови са,
нхъже око не видѣ и оухо не слыша благыныхъ, и на
срьдце чловѣкоу не възидоша, чловѣка жиджтъ. си же и
подобнаа симъ господоу глаголъштоу въскрѣсаютъ с
нимъ сынъ въ немъ въ коупѣ Идамъ, и въскрѣшаютъ
с нимъ ѿгда ны, многая тѣлеса оумьръшнихъ отъ
вѣка сватыхъ въскрѣсж проповѣдажшта тридневное
господьне въскрѣсеніе, ѿже свѣтло принимѣмъ и ви-
димъ и обымѣмъ, съ аггѣлы ликоужште, съ архаггѣлы
праздъноужште, въ коупѣ и славаште въскрѣшышааго
ны отъ нстѣлѣнии Христа, ѿмоуже слава и дръжава
съ безначалънымъ отцемъ и прѣсватънымъ и живо-
творяштинимъ доухомъ нынѣ и присно и въ вѣкы въ-
комъ аминъ.

Іѡана архіепискоупа константины града златооустааго на въскрѣшеніе христово отъ Лоукы еуаггелиста.

И се, двѣ вѣста отъ нихъ иджшта пжтымъ въ тѣ днь въ весь, сжштжѣ далече отъ Иероусалима шести десатъ стадин, енже има Ём'маоусъ. ѡ како, іегда коизнь и страхъ овьметъ земаааго, все іего іестъство абиѣ възмжштаіетъ. ѡ како прѣштеныѣ архіеренско въз'мжти апостольскы тржты. ѡ како князь дрѣзость прогна апостольскааго ака. ѡ како сверѣпъство владыкъ възмжти оумъ оученикъ, аша ко сьмрътѣнии съдѣтелиа въскхъ, и іакоже агна звѣріѣ, тако Христоса богооубици имѣше приведоша на дворъ архіерешскъ. тѣгда же оустрѣленъ быстъ врѣховѣнии апостолъ отъврженіѣмъ, Іѡаннъ отиде вѣжавъ, Ѳома невѣримъ оудрѣжанъ быстъ, и се двѣ вѣста отъ нихъ иджшта, страхомъ рѣста. оубѣживѣ звѣри коизныхъ, отъбѣживѣ звѣри коизныхъ, отъбѣживѣ сьмрътѣныѣ затворы. іегда се глаголаста къ себѣ, вѣживѣ дрѣзости архіеренскы, отъбѣживѣ владычѣна оубиіствныѣ ржкы, аште ко и сьмръти наю прѣдадатъ, не имавѣ понести поношенѣ ихъ, и аште крѣви нашеѣ не пролѣжтъ, словесы ны оустрѣлатъ, вѣживѣ архіеренскы іарости, отъбѣживѣ книгъчни прѣштеныѣ, побѣгнѣвѣ, да не постижена бждевѣ, иджшта оуклонивѣ са отъ сего пжти, да не сьрѣтена бждевѣ сверѣпѣными ѡзыкы, пастѣха бо оубиша, овьца растрыгнѣша, крѣмьчнѣ оубиша,

сжштинхъ с нимъ въ глженнѣ потопатъ. се помышля-
 ѡшта идѣаста, правъ въ истинѣ тацѣ вѣша въсканни
 при пжти, етеръ бо вѣтръ страха вѣнѣ въѣкавъ ѡкоже
 листомъ въскмъ естествомъ двизаше. и се, два вѣста
 отъ ннхъ иджшта въ тѣ днь. ни третьяго же дне
 прѣвѣсте, ѡже рече нмъ, нѣ въ тѣ часъ, въ нѣже
 жизньна дрѣвѣ пригвоздиша, въ нѣже вѣсмрътънааго
 съ мрътвѣци положиша, въ нѣже господнѣ оубица
 запечатлѣша гробъ, въ тѣ днь идѣашета, не пож'да-
 ста, ѡгда хотѣаше Христосъ испроврѣшти ада, ѡгда
 хотѣаше погребенъи отъврѣшти дрѣжимыа мно-
 годннныа залоги, ѡгда хотѣаше вѣчтенъи съ мръ-
 твѣци прѣкѣшти гробныа печати, ѡгда възлегъи въ
 гробѣ, ѡкоже въ чрѣвѣ, хотѣаше отъвалити камыкъ
 отъ гроба, ѡгда вѣчтенъи съ мрътвѣци хотѣаше
 оумрътвити коустоднѣ, ѡгда ѡвѣ са немоштынѣ
 сътрѣлѣ съмрътынъи затворы, ѡгда ѡвѣ са нагъ хо-
 тѣаше плѣнитѣ неч'стивааго, нѣ въ тѣ часъ не жѣдаста
 сего видѣти, нѣ вѣжаста въ тѣ часъ, и вѣсѣдоваста
 къ себѣ о вѣсемъ семъ приключышимъ са, помышляста
 бо въ себѣ ѡже о велицѣ дѣаннѣ, како сътвори така
 знаменъи сътрѣпѣ атъ бѣти хоудыими ржками, како
 сътвори множество чоудесъ изволнѣ атъ бѣти, естѣ-
 ство водноѡ въ вино прѣложивъи, безмѣрно множе-
 ство отъ малъ хлѣбѣ прѣпитѣлѣ въ поустыни, прог'-
 налѣ словомъ множество вѣсѣ, слово испоуштааше, и
 проганѣаше неджгы, посылааше глаголѣ, и отъхождаа-
 хъ страсти брынемъ обнавѣаше зѣници очно, оумрът-
 шаа ѡко съпаштаа глашааше, хромъи на теченъе сло-

вомъ зѣвааше, ослабѣннаго исцѣливъ дѣлателя одроу
своемоу показалъ, походилъ якоже по соуху врьхоу
моря, воуружъ вѣтрынж оутолнѣ словомъ, атиѣ краи
ризъ крадѣаше исцѣленны, мѣтара апостолы творѣа-
ше, вѣдѣниѣ плакавшъ са въ небесѣскынъ крѣгѣ на-
ставѣаше. се къ себѣ глаголаста и бесѣдоваста. си
дѣла въ истинѣ сѣтъ вожѣа силы, си дѣла далече
сѣтъ смрътѣнаго естѣства, си дѣла въ истинѣ бес-
мрътѣнаго сѣтъ а не смрътѣна, такожде же пакы и
мѣнѣша къ себѣ мѣнѣ сѣкираашета, пѣтъ ношаашета, и
якоже чловѣкъ тако живѣаше, идѣше хлѣбъ и жадааше,
хождааше ногама и троуждааше са, почивааше и рабо-
тааше ноужди естѣствоу, съ мѣтари възлежааше, и съ
любодѣицами живѣаше, досаждаѣмъ трѣпѣаше, и оу-
малѣиѣмъ малѣаше, страхомъ овѣатъ еѣ въ страсти,
и глаголааше. нѣныя доуша моѣа сѣмѣ са, атъ вѣистъ,
и не възможе вѣжати, сѣвазанъ вѣистъ, и не възможе
отвѣгнѣти, осжженъ вѣистъ, и не може повѣдити,
на дрѣвѣ пригвожденъ вѣистъ, и не възможе сѣнити,
оцѣта напоѣнъ вѣистъ, и не понѣтъ въ того мѣсто го-
рѣсть, копѣемъ воденъ вѣистъ, и кровъ ѣго съ водоу
истече, и пакы чловѣчѣска и смрътѣна си въ истинѣ
нашего естѣства сѣтъ, а не бесмрътѣна. се помѣ-
шѣашета о вѣсѣхъ приключѣшнихъ са сѣхъ, и вѣистъ
бесѣдоуѣшѣма нѣма и сѣвѣпрашаѣшѣма са, что
вѣивѣшее и что вѣдѣшѣе, и самъ сѣпасъ приближъ са
идѣше сѣ нѣма, наста доушевѣнъ крѣмчи рѣшѣти прѣ-
рѣканныя ѣю, приде правѣдноѣ сѣнѣце, и лоучѣ божь-
ства и богоразоумѣа простѣръ на нѣа, наста некомѣн, и

самъ Ісусъ идѣаше сѣ нима, очи же іею дрѣжимъ бѣста не познати іего, прѣмѣни има очи обаче тѣгда, да не познаѣта іего, храниаше во себѣ, да авитъ са има на прѣломъіенни хлѣба. каа сжтъ словеса си, іажѣ прѣкрѣкаѣта къ сѣвѣ ходашта и іеста сѣтъна; аште бо и ага-ти хоштета, лице іавыіаѣтъ печаль, рыцѣта ми, каа сжтъ словеса си, іажѣ прѣкрѣкаѣта къ сѣвѣ; повѣдита и мѣнѣ вѣсѣдѣ, іажѣ глаголетѣ, вѣдѣ и азѣ обѣштѣникѣ вашимѣ словесемѣ, имѣ же прѣкрѣкаѣта каа оубо сжтъ словеса, іажѣ прѣкрѣкаѣта между собою ходашта и іеста сѣтъна; лице вѣпиѣтъ іеже о скръби. отѣвѣшта же іединѣ отѣ нѣю, іемоу же има Клеопѣ, и рече к нѣмоу: ты ли іединѣ живѣ въ Иероусалимѣ не разоумѣ бѣвѣшааго, вѣди іеже не видѣлъ іеси; то не слыша ли; да аште очима тоу не бѣ, еда и оушима не слыша; аште и тоу не бѣ, іегда са сѣтвориша бѣвѣшаа, не слыша ли; ни видѣлъ іеси, ни оуслышалѣ бѣвѣшааго; ты ли іединѣ живѣши въ Иероусалимѣ, и не оувѣдѣлъ іеси бѣвѣшааго въ нѣмѣ; ни ли звагома слышалѣ іеси; ни ли тварѣ та наоучила бѣвѣшааго; ни ли стѣхѣ наоучиша та измѣненѣ бѣвѣша; слынце сѣвѣта сѣвлѣкъ са обѣчѣ са въ тѣмѣ, лоуныскаа красота напрасно омръчѣ, опона црѣкѣвѣнаа на платѣ раздѣра са, дѣнь въ ноштѣ са прѣобѣчѣ, каменѣ на оукроухѣ распаде са, адова дрѣжава сѣвѣзана бѣстѣ, и не оувѣдѣлъ іеси бѣвѣшааго; тольма, ѡ мжжоу, дрѣжимѣ іеси невѣдѣниѣмѣ, да сего не разоумѣѣши; еда странникѣ іеси сѣхѣ мѣстѣ; іеда нѣны пришѣлъ іеси въ градѣ сѣ; іакоже мѣнивѣ, иного азыка іеси, аште сего не оувѣдѣ. тварѣ

измѣни са, и не възможе ли възврѣти; ты ли
 єдинъ живєши въ Иєроусалимѣ и не разсмѣ бывѣ-
 шааго въ нѣмъ въ дѣни сиѧ; онъ же рече: коє дивно
 дѣло наиде на житыє стоуждє сѣмрьтѣноуоу моу
 єстѣствоу; ави са твари; коє; єже вась ради прѣ-
 страдахъ и сѣтрьпѣхъ, да вась сѣпасѣ, обаче коє
 наоучита ма, аште что дивно отъ чловѣкѣ сѣтворєно
 бѣсть. оукажита ми, аште что ново ави са въ твари,
 коє; рече Клеѡпа: не сѣлѣгахъ, рече, ѡ мжжоу, ꙗко
 странникъ єси сѣхъ мѣстѣ, аште отъ нѣждѣ не сѣвѣси,
 рыци ми, аште ли єже о страсти тѣчѣѣ не вѣси, томоу
 та наоучѣ. онъ же глаголаше: коє; послоушан, мж-
 жоу, авѣє нма и отъчѣство єже о Ісоусѣ назарѣкнинѣ.
 Ісоус именеѣ назарѣкнинъ родомъ бѣсть мжжъ про-
 рокъ, ѡаное сѣкончаваѧ и о вѣдѣштинѣ оуча, иже
 бѣсть мжжъ пророкъ, о нѣмже Захарѣѧ глаголаше:
 єсе мжжъ, вѣстокъ нма єго, єдинѣмъ словомъ отъ-
 гона страсти, єдноуѣ вѣсѣдоуѣ прогона нѣдѣгѣ, иже
 бѣсть мжжъ пророкъ сильнъ дѣломъ и словомъ, мо-
 роу прѣшѣташе, и оутишааше са, сильнъ дѣломъ и сло-
 вомъ, сѣ проказы сѣвлѣче ꙗкоже сѣ ризѣ, сильнъ дѣ-
 лы повелѣвааше вѣтромъ, и оустѣпаахѣ, сильнъ сло-
 вомъ касааше са жѣгомъѣнѣмъ огнѣмъ и хладни бѣваа-
 хѣ, сильнъ дѣлы глаголааше адови и їзношааше тѣлѣ-
 нѣнѣѣѣ, сильнъ словомъ възѣмъ пѣть хлѣбѣ прѣкрѣѣми
 множьство, сильнъ дѣлы слово слова разорилъ, и
 тѣлѣпы бѣсѣ въ свинѣѣ посѣлааше, сильнъ словомъ
 касааше са соусѣ рѣцѣ, и тѣгдажде на слѣжѣѣѣ отъсѣ-
 лааше, сильнъ дѣломъ проклинааше смокѣѣѣѣѣѣ, и

їсѣхнѣаше, сильнѣ словомъ брѣннимъ помазаше очи
 и просвѣшташе зрака, сильнѣ дѣлаи ар'хирейска свѣ-
 та словѣмъ остроумаше, сильнѣ словомъ и дѣлами
 водънааго тѣща строумъ изълиа, сильнѣ словомъ и
 дѣломъ, прихощаахъ архирей искоумашите єго, и
 єдинѣмъ словомъ онѣмъаше ѿ, єгда хотѣахъ имъ
 окусѣ творити, оученици ємоу вѣваахъ, єгда хотѣахъ
 что отъ него оучити сѧ, знаменѣ отъ него проша'хъ,
 нѣ слова разорило, и остроумаше свѣтъ нѣхъ, сильнѣ
 словомъ и дѣломъ прѣдъ богомъ и вѣсѣми людьми,
 того прѣдаша архирей и князи на осужденѣе смърти,
 и пропаша и не осужденааго, на сѣдишти поставиша,
 ꙗко осуждѣа прѣдъ Пилатомъ поставиша ꙗкоже зѣло-
 дѣи Канафѣ, съвазаша рѣцѣ єго сътворишоу толико
 чюдесѣ, пригвоздиша нозѣ єго, прѣсѣкѣшии вѣнѣ
 морскѣа, повѣсиша жизнь на дрѣвѣ, остроумиша, є-
 же не оубиєши, заклаша копѣемъ, отъверѣгоша, є-
 же не лѣжепослоушѣствоуєши, и свѣдѣтельствоваша
 лѣжи, прѣдаша и на осужденѣе смърти, и прѣдасть
 и Пилатъ бивѣ, и ѡзыкъ вѣпѣаше· вѣзѣми, пропѣни
 и. мы же надѣахомъ сѧ, ꙗко тѣ єсть, иже имать из-
 бавити Израилѣ. ѡ како Лоука вѣсь страхъ клеопѣ
 поманѣа не рече сѧтѣ· мы надѣємъ сѧ, нѣ мы на-
 дѣахомъ сѧ, ꙗко тѣ имать избавити Израилѣ, мѣнѣ-
 хомъ, рече, ꙗко тѣ съпасетѣ ѡзыкѣ, радовахомъ сѧ,
 ꙗко тѣ съпасетѣ люди, ꙗкоже мѣнѣ, вѣ нечанѣе имѣа-
 ше Клеопѣ, єже о Христосѣ, воле же глаголавѣшоу
 Клеопѣ глагола има Ісусъ· ѡ неразѡумѣна и моудѣнаа
 сѣрдѣемъ вѣровати о всемъ, єже глаголаша пророци,

не тако ли подобааше пострадати Христосоу; добро наричемъи стран'никъ оучастиїхъ оучитъ, добръхъ хотя оувѣдѣти оучастиїхъ онѣмъиетъ. ѡ неразѡумивши и моуд'ниї срьд'цемъ, іако не вѣрѡвасте пророкомъ, іако сице подобааше пострадати Христосоу и тако вѣннати въ славу свою. начьнъ же отъ Моисеа и отъ вѣсѣхъ пророкъ съказааше има въ вѣсѣхъ кнїгахъ себе ради, іако сице подобааше пострадати Христосоу, начьнъ же отъ Моисеа, друга кожного, вѣрха пророкъ, прьвоуоумоу начрѣтавшоу писма, не прьва сътвориша когъ небо и земьі, оучааше ихъ Моси рѣшти, оузкрите жизнь вашъ висимъ прѣдъ вами, и повѣшенъ рече. азъ іесмъ жизнь и вѣскрѣшеніе. Иеремия рече. поража пастѣхъ, и разнопондѣтъ овьца, и пораженъ рече. азъ іесмъ пастоухъ добрын, аште и въ отъвѣгосте страхомъ дрѣжими. Дауидъ рече. іадын хлѣбъ мой въвеличашъ іестъ на ма прѣлѣштены, и самъ на вечери глаголааше. іединъ отъ васъ прѣдастъ ма. прьвѣіе страсти глаголааше. нынѣ доуша моя съмате са, и къ страсти глаголааше. нынѣ приде часъ, да прославитъ са сынъ чловѣчьскыи. Дауидъ рече. даша въ іадъ моѣхъ злычъ, и въ жаждѣ моѣхъ напоиша ма оцѣта, и напоенъ глаголааше. есе, съконьча са такожде и іеже въ страсти Дауидъ прѣжде ѡа. положиша ма въ ровъ прѣисподѣиимъ, въ тьмыныхъ и въ сѣни смрьтѣнѣ, Ісафъ іеже о вѣскрѣшенїи вѣстани, доуше, сѣди земли, Іаковъ съпавъ іако львъ, и вѣста іакоже скѣмьнъ, Іѡна, три дни въ китѣ поживѣ, тридневъноіе вѣскрѣсеніе іего проображааше, Дауидъ іеже о вѣсхожденїи въ прав'дж провѣстрѣви.

вѣзиде богъ вѣсклицаніемъ, господь въ гласѣ тржбн-
нѣ, томоу слава и тѣмъ богоу и отцоу и доусѣ сва-
тѣмъ якоже не прѣва нѣниа и присно и въ вѣкы въ-
комъ амин.

Іанѣна архіепискоупа констатины града злато-
стоустааго слово на сватѣхъ пасхѣхъ.

Радуйте са о господи вѣсегда, възлюбленнаа братые, и
пакы рекъ, радуйте са, господь близъ, ничимже не
пѣцѣте са, господь из мрътвынхъ вѣсталъ, и с нимъ
народъ многъ сватыхъ. празднѣствоуимъ оубо въ
сласть и цѣломудрѣствно, съ бо въ истинѣ днь, иже
сѣтворилъ господь. вѣздрадоуим са и вѣзвеселимъ са
въ нь, проповѣдимъ съпаснааго дньи паматіе, пропо-
вѣдимъ с'паса нашего вѣскрѣшеніе, паче же наше съ-
пасеніе, възпіймъ, проповѣдимъ оумрыштвеніе дн-
яволово, нечистыхъ вѣсѣ плѣніе, съпасеніе крѣ-
стианско, вѣскрѣшеніе мрътвынхъ. вѣскрѣшені-
емъ во христовомъ оугаснетъ гѣшна огньна, чръвь же
неоустыпааи оумираетъ, адъ матетъ са, дияволъ сѣ-
тоуетъ, грѣхъ оумрыштвуетъ са, доуси ажавнии
прогоними бывають, земниі на небеса вѣсходатъ,
сжштин въ адѣ свобождени бывають отъ жзѣ дия-
волъ, и къ богоу прибѣгажште глаголжтъ дияволви.
къде ти, смръти, жало; кде ти, аде, побѣда; вина

же намъ іестъ сватааго праздньства и тръжьства сего Христосъ, иже и ісходатаинникъ іестъ намъ въскхъ добръ, тѣ бо не прѣва ны сѣтворилъ отъ не сжштааго въ сжштеіе приведъ, тѣ и ны гыенжшта съпасаъ, оумръштенъ оживилъ и неприязнина противѣства отатъ, тѣ рабы ны сжшта грѣхоу свободъ авилъ, загладивъ наше ржкоуфаніе. Христосъ ны, рече, искоупилъ отъ клатвѣы закона, бѣвъ за ны клатва. за неже достонтъ и намъ рѣшити, что въздамъ господевн за все, іеже въздавъ іеси намъ; богъ съ иночадъ чловѣкъ насъ ради извоилъ бѣтити, и бѣстъ послоушавъ до смърти, да ны отъ вѣчньа смърти избавитъ, въ рабиі образъ са облаче ангѣльскын владѣка, плать приатъ богъ слово, и чловѣкъ явыаше са съобразьнъ и равноіестьствьнъ отцоу, все прѣстрада, да ны отъ неправды работы изьметъ, и отъ нечѣстна избавитъ. сего ради сѣтрыпѣ пострадади платьж подадитѣль нашего живота, сего ради и погребенъ бѣстъ источникъ бесмъртна, да смъртьнѣымъ присно сжштъи животъ подасть, и пакы же по земли добро твора, исцѣлѣа чловѣчьскыа страсти. недостонно же отъ богоборцѣ жидовъ въспринимаше възмъзднѣ. господъ же нашъ Ісоу Христосъ за многжж благодѣ прокаженъа очиштааше, слѣпымъ видѣнѣе дааше, хромыа цѣлааше, бѣсы проганааше, Лазара четвъртодньна из мрътвѣныхъ въставилъ, отъ пати хлѣбъ пать тысжштъ насытъ, по мору ходилъ, водж въ вино прѣложилъ, крѣвоточицж ицѣлалъ, дѣщеръ архисѣунагоа оумръшж оживилъ, и їнѣхъ многъ таинъ достоннъ чоудесъ сѣтворилъ. жидове же завистнж и рѣвньнѣемъ обѣати

овогда каменіємъ биахъ жь господа, дру҃гоици же окоу-
 шаахъ съ стѣнѣ съринѣти, коньчнѣ же и на крѣсть
 приведоша и нѣ господь нашъ Ісѹ Христосъ не подра-
 жилъ злобѣ хоульнѣиныхъ жидовѣ, нѣ и плещи свои да-
 яше на раны по пророческоуму и ланитѣ свои на заоу-
 шенія, и не отъверати лица своего отъ стоудѣ плаванія,
 и коньчнѣ іако овѣча на заколеніе приведенъ бѣсть, и
 іакоже агна прѣдъ стригштіимъ іего безъ гласа, не
 противѣ са, не прѣкрѣкажъ хоулимъ не вѣзъ хоулааше, стра-
 жда не прѣштааше, прѣдааше же себе сѣдашѣтоуму въ
 правѣдѣ не приде бо въ прѣвое пришествіе мѣжити и
 казнѣ сѣтворити не вѣрнѣиимъ, нѣ въсхотѣ длѣготръ-
 пѣлиимъ и трѣпѣнѣиимъ наставити заблуждѣишихъ на
 истинѣ. и оувѣжда господьнѣ благость великѣжъ хоула-
 ахъ іего жидове и глаголаахъ к ѿмоу бѣсъ имаши, го-
 сподь же длѣготръпѣливъ съ бѣсъ проганааше жидове
 на лице господьнѣ плаваахъ, онѣ же слѣпыца нѣ цѣлаа-
 ше, жидове Христоса каменіємъ побиваахъ. Христосъ
 же хромцемъ нѣ теченіе даровааше, и вселичскы съ-
 коньча добро творѣ досаждаштіимъ ёмоу и въ зѣль
 мѣсто добро дарова не похваляштіимъ тѣмъ и
 сквернѣиимъ чловѣкомъ. кротко же трѣпа клетѣты и
 немошѣнѣ мнимъ бѣ пріемѣи чѣсть отъ аггѣлѣ. и да
 не продѣлѣ слова, да придемъ въ самѣ главѣ вѣштіи,
 коньчнѣ же веденъ бѣвааше на крѣсть и на сѣмръть
 славнѣи цѣсарѣ, и пригвожденъ бѣсть на дрѣвѣ сла-
 вимы херувимомъ и серафимомъ и въсѣми силами
 аггѣльскѣи покланяныѣ пріемѣ. си оубо кротѣко
 подѣятъ же и пострада намъ прѣдѣлѣныѣ подаи оучи-

тѣлъ кротости бываа. сего ради оубо и мы длѣж'ни
 єсмѣ трѣпѣти зѣлаиухъ чловѣкъ прѣштенны. нѣ и на
 кръстѣ повѣшенъ бывъ боляша дѣла и множайша чоу-
 деса показалъ, да понѣ тако оуставитъ богомръзъкыиухъ
 неистовство, да не имѣжтъ вины неврѣи, ни да глаго-
 лѣтъ, яко проста чловѣка пропахомъ. прѣвое оубо съ-
 трѣпѣ Христосъ пропатъ быти, да бѣсѣ сжштаа на
 аерѣ проженетъ повѣшенъ бысть на дрѣвѣ, да бывъшии
 древыи грѣхъ дрѣвомъ чловѣкомъ ицѣлитъ. прободенъ
 же бысть и копыємъ въ ребра за приаѣжжъ отъ ребръ
 адамовъ женѣ, за неже оубо змиѣ Бѹгѣ прѣлѣстиа, Бѹга
 же прѣстѣпити Идама сътвориа, изиде же отъречение
 на обою, и оуцѣсарѣи са смръть отъ Идама до Мосеа и
 на сѣгрѣшъшииухъ. сего ради прободена бѣша ребра, да
 оувѣмъ, яко не тѣкма мжжемъ принесє съпасєннє
 страсть христосова нѣ и женамъ. Идамъ бо прѣвѣ съ-
 зѣданъ бысть, по томъ Бѹга, и Идамъ оубо не прѣлѣ-
 штенъ бысть, жена же въ ослоушаниѣ бысть, съпасєна же
 бѣдетъ прижитиємъ чадъ. кѣимъ же прижитиємъ чадъ;
 не прижитиємъ ли чада мариїна; та бо Христоса съпаса
 прижитъ не съ мжжемъ бывъши, якоже Исани послоушѣ-
 ствоюєтъ, нѣ доухоу сватоу осѣнѣшоу ѣж, якоже ар'хан'-
 гѣлъ Гавриѣлъ благовѣстнаъ сєа оубо ради вины и ребра
 прободена бѣважтъ христова, да и прѣжде речєнаа ста-
 нѣтъ и таинаа кръштенныа проповѣдана бѣдѣтъ, и благо-
 дѣтъ хоташтиа въсияти. истече бо кръвь и вода издрєбрѣ
 хръстовъ, да и ржкоушєныи грѣхъ нашихъ загладитъ, и
 кръвѣжъ єго очистимъ са, и породѣ въспринємъ. ѡ вєлыа
 таина, показалъ са разбоинникъ, водѣ обрѣсти са, да са

крѣститъ, на крѣстѣ висѣѣше, не бѣ никакоже образа
крѣштеныя, ни источника, ни езера, ни дѣжда, ни твора-
штаго молитвы, вси оубо оученици развѣгоша са за
страха нюдеска нѣ не имѣ Ісус воды, нѣ и на крѣстѣ
висимъ сѣдѣтель водѣ бѣсть по неже оубо не бѣ како въ
цѣсарьствыя нечесное вѣннати разбойникоу везъ крѣ-
штеныя, подобаше ѿмоу показавшоу са не лишити са
крѣштеныя, водѣ и крѣвь источи отъ прокоденныхъ
ребръ своихъ съпасть, да и разбойника свободитъ отъ на-
лежаштиныхъ ѿмоу зѣлъ, и крѣвь свою избавьеныя бѣвѣ-
ше явитъ имѣштимъ на нѣ надеждѣ аште бо крѣвь
юныча и козля и поелъ юница кропимъ оскверненыхъ
сватитъ на очищение плѣти, колми паче крѣвь Христо-
ва и спаса нашего очищение бѣсть въсѣмъ крѣстна-
номъ. аште речетъ ти кто отъ некрѣпныхъ по что про-
патъ бѣсть Христосъ; рѣци ѿмоу, да бѣвѣвшии грѣхъ въ
породѣ дрѣвомъ разоритъ. аште речетъ ти по что же и
трѣннѣ носилъ; рѣци ѿмѣ, да трѣннѣ и вѣльчѣ адово
искоренитъ, онъ бо стѣнати и трасти са осжженъ
бѣсть и трѣннѣ и трѣннѣ и вѣльчѣ дѣлати, Ісус же
чловѣколюбѣць сѣ, хота промысли за своего сѣтво-
ренныя, все пострада насъ дѣлѣма, да мѣ отъ осжженныя
свободѣ вѣдемъ, ꙗкоже породѣ са отъ женѣ, да при-
бѣвѣвшии грѣхъ чловѣкомъ отъмыетъ такоже и
трѣннѣмъ вѣнчѣанъ бѣсть, да въздѣланъ зѣлъ земь-
нъ грѣхомъ своимъ послушаниимъ кротчѣишъ сѣтво-
ритъ. аште ти речетъ по что зѣльчѣ и оцѣтъ испилъ; рѣци
ѿмѣ, да мѣ смрътоноснѣмъ ѿдѣ зминнѣ изблюемъ, та
бо зѣльчѣ сладость бѣсть намъ и исцѣленіе. аште ти

речетъ пакы невѣрныи · по что пристѣпаште на колѣноу поклоняхъ са ѿмоу; рци ѿмоу, да ѿ не хоташте поклонатъ са ѿмоу жидове, и не по воли повѣдатъ цѣсарьствіе ѿго на земли. нынѣ оубо рѣгахте са поклоняхъ са не вѣдхте, еже творѣхъ, въ вѣдхшѣе же въскрѣшеніе въскѣ колѣно поклонитъ са небескыи хъ и земныи хъ и прѣисподнійи хъ, и въскѣ азыкѣ исповѣстъ са, ѿко господь Ісѣу Христосъ въ славу бога отца аминъ. иматъ же и плахъ тѣ инъ притѣхъ, не тѣкма бо цѣсарьство образоваше, нѣ и кровомѣденіе и оубиство жидовъ навѣша, даша же и прѣстъ въ рѣцѣ ѿго, да выпнхъ са грѣхъ ихъ. се оубо христовѣрци творѣхъ не разоумѣхте пропинаема, паче же волежъ ослѣпѣше, тварь же не разоумѣ своего зиждителя и творца, іедначѣ бо съпасѣ на крѣстѣ ви-сѣмоу, видѣвъ чоувствѣноіе слѣнце Христоса правд-наго слѣнца досаждаема безаконныи, нѣ трѣпа дрѣзость отѣвѣжа омрачивъ земьжъ, безаконно сѣхте просвѣштати очи творахтиимъ прѣвелико безаконіе. не тѣкма же слѣнце вѣжа, нѣ и земьжъ трасѣша са, не трѣпашти безаконныи жидовска, показашти же и оучахти, ѿко богъ вѣ пропинаемъи, тѣмъ же и не трѣпѣша, нѣ негодоваше не хоташти носити на себѣ богомрѣзкыи хъ жидовъ · не сице бо брата оубивъ Кайнъ оскверни земьжъ, не сице оутажилъ земьжъ стѣпотвореніе споловъ, ни сице оскверниша іедъ неправдѣтвореннимъ содомыане, ни сами, цѣи сътвориша идолы отъ іедъ, не сице оутажѣчила ѣжъ кровъ захаринна, іедъма жидове нечѣстіе се великоіе сътвориша, сего бо дѣлама и жесто-

коіе каменіе са распадалаше, да оувѣдатъ, іако тѣ іестъ доуховьныи и живѣи камыкъ, пинахъ бо, рече, отъ доуховьнааго послѣдоуѣшта камыка, камыкъ же бѣ Христосъ, ѡ неразоумьа жидовьскааго, каменіе распаде са, и ти не чоуѣжтъ, бездоушнаа движатъ са, и доушевьини не вѣроуѣжтъ, опона цркъвьнаа раздѣра са, да поустота іего павитъ са, раздѣра бо са опона, и обнажена бѣша цркъвьнаа за рекшааго Хрьста, се, оставьенъ бѣваатъ вамъ домъ вашъ поустѣ, опустѣ бо всесѣстьноеіе жидовьское за христоубиство, и живѣштіи въ градѣ и въ цркви ангѣли отидоша отъ тѣдоу, и прѣидоша въ цркъвь, многа же тѣлеса оусѣпшиихъ сватѣиухъ вѣсташа съ Хрьстомъ, да оувѣмъ, іако Христосъ оумьръ не іединъ вѣстанетъ, нѣ всѣхъ оуп'ваѣштинихъ на нѣ вскрѣситъ. се іестъ чьстѣныи начатъкъ праздникъ пасхы, и си сѣжтъ таинны христіаномъ о вскрѣшенни мрѣтвѣиухъ и жизни вѣдѣжштааго вѣка праздноуіемъ. сего ради оубо праздноуіимъ не квасомъ злыбѣи и ажкавѣствіи, нѣ опрѣснѣкы чистоты и істины, вѣроуѣжште въ отьца и сына и сватааго доуха, въ троицѣ іедноієствѣиѣ и несѣтворенѣ, вѣроуѣжште о вскрѣшенни, чаѣжште господа пакы градѣшта оубе не сѣмѣрена, нѣ славьна съ свѣтѣлостыѣ небесьскоѣ, съ свѣтѣлѣиими агѣлѣы, съ трѣбоѣ и страхомъ, и радостіѣ же сватѣиухъ и правѣднѣиухъ, страхомъ же неправѣднѣиухъ и грѣшнѣиухъ. богъ же мира всѣхъ да нѣы сѣподобитъ вскрѣшенію сватѣиухъ дѣлѣы благы дешены и правоѣ вѣроѣ, іако томоу слава и дрѣжава въ вѣкы вѣкомъ аминъ.

Свѣтааго отьца нашего архіепискоупа вѣкѣ-
ша константинѣ града Іѡанна златоустѣаго
слово на трид'невную вѣскрѣшеніе господи
нашего въ понедѣльникъ.

Добро іестъ вѣрма дньсь вѣкѣмъ намъ вѣз'пити рече-
ное блаженнымъ Дауидомъ: кто вѣзглаголетъ силы го-
сподня, оуслышаны сѣтворитъ вса хвалы іего; есе
намъ приде вѣзлюбленое и спасное празденство, вѣс-
крѣснѣи днь господи нашего Ісѡ Христоса, мирѣна
вина, смиреныа начатѣкъ, борени отатые, разореные сѣ-
мрѣти, повѣжденые днѣвоово: дньсь ангѣли сѣ чловѣ-
кы размѣсиша са, и носашѣи тѣло сѣ бесплѣтѣнѣи
силами пѣтїе вѣспѣважѣтъ, дньсь разори са днѣвоово
противѣство, дньсь жѣзы сѣмрѣтѣнѣи раздрѣшенѣ бы-
ша, адоваа повѣда ис'чезе, дньсь добро іестъ вѣрма
пакы рѣшѣи пророческѣи онѣ гласѣ: кде ти, сѣмрѣти, жа-
ло; кде ти, аде, повѣда; дньсь мѣдѣнаа врата сломи вла-
дыка нашѣ Христосѣ и само сѣмрѣтное лице исказилѣ.
по что же глаголѣ лице само; има іего прѣложилѣ, ѡже бо
сѣмрѣтъ не сѣмрѣтъ глаголетъ са, нѣ оуспѣные и сѣнѣ,
прѣвѣіе бо пришествїа Христосова и сѣлаза спасова и
само има сѣмрѣти страшно бѣ, бѣвѣи бо прѣвѣи чло-
вѣкѣ за велика запрѣштѣнїа симѣ осжжѣнѣ бѣвааше,
слѣша: въ нѣже днь іаси, сѣмрѣтѣж оумреши. и блаже-
нѣи же Іѡвѣ симѣ именемъ нарече глагола: сѣмрѣтъ мѣ-
жоу покои, и пророкѣ Дауидѣ глаголааше: сѣмрѣтъ грѣш-
нѣиныхъ зѣла, не тѣчѣж же сѣмрѣтъ нарицааше са

раздрѣшеніе душа отъ тѣлесе нѣ и адѣ. послушан бо патриар'ха Иакѡва глаголюшта. снесете старость моужь съ печалию въ адѣ, пророка же пакы зинж адѣ оусты своими, и пакы иного пророка глаголюшта. избавитъ ма отъ ада прѣисподняго, и многашди обратиши въ ветх'ыхъ книгахъ смърти ада наричемо прѣставиеніе іеже отъ сждѣ. по неже оубо сълазоу кончина бысть, въскрѣшеніе наста, и чловѣколюбѣцъ владыка ново и странно житіе въ жизнь нашъ вънеса, оуже бо за смърть оусыпеніе и снѣ глаголетъ са прѣставиеніе іеже отъ сждѣ. отъ кждоу же ли се іестъ; іавѣ послушан самого Христоса глаголюшта. Лазарь дроутъ нашъ оусыпе, нѣ идѣ възбодитъ іего. іакоже бо намъ оудовѣ іестъ възбодити и вѣставити, такожде и обѣщѣмоу нашему владыцѣ омырѣшаа гласомъ вѣставити. и по неже ново бѣ и дивѣно реченое имѣ, ни оученици же разоумѣша вѣштаанаго, дондеже снѣде въ немощи нхъ, и іавѣ издрече, и въселѣнскыи же оучитель блаженъи Павелъ пиша солоунианемъ рече. не велѣ вамъ не вѣдѣти о оусыпшиихъ, да не скръбите іакоже и прочіи не имѣштин надежда, и пакы инде оубо оусыпшии о Христосѣ погыбоша ли; и пакы. мы живни оставѣши не постигнемъ оусыпшихъ, ѿ інѣде пакы. аште бо вѣроуемъ, іако Ісусъ оумрѣтъ и вѣста, такожде и боги оусыпшиихъ Ісусомъ приведетъ съ собою. видѣ ли всѣде оуже оусыпение и снѣ смърть наричѣмъ и імѣжштежъ прѣвѣіе сего страшно лице, нѣ и небѣгомъ по въскрѣшеніи бывѣшъ; видѣ ли, коль свѣтло въскрѣшенія побѣжденіе; тѣмъ прѣмногаа благаа вънесена быша, тѣмъ

силы господьна, оуслышаны сътворитъ вса хвалы его; отъ смръти бѣхомъ бесмрътни, се есть крѣстьное исправленіе, се есть въскръсения великое явленіе. дньск аггелн игражтъ и вса небескыа силы веселатъ са, оуслаждаемъ о спасенни обшстааго рода чловѣчскааго, аште бо о єдномъ грѣшницѣ кажшти са радость бѣваатъ на небеси и по земли, кольми паче о съпасенни въселѣнъа, дньск чловѣчско іестъство отъ днавола противѣства своводивъ на прѣвое добродіе въведе, югда бо оузырж начатѣкъ мой, сице оудолѣвшъ смръти, оуже не коѣ са, оуже не страшѣ са протівнааго, ни на немошть своѣ озираѣ, ны помышляѣ побораштааго ми неиздреченѣ силѣ, прѣдолѣвъ и бо противѣствоу смръти и всѣ крѣпость его отѣнимъ, что оуже не иматъ сътворити о тоуждерожденни, егоже образъ въсприатъ, многомъ милосердіемъ съподовилъ, и тѣмъ брань съ днаволомъ сътворити; дньск радость въсѣде по въселѣнѣи и веселіе дѣховно и аггелъ и въсѣхъ въшнѣихъ силъ съборъ за чловѣчскааго съпасенъа веселатъ са. помысли оубо, възлюблене, велинство радости, іако и въ и вса въшнѣаа силы съ нами празднуѣжтъ, съликѣствоуѣжтъ бо благымъ нашимъ, аште бо и наша благодѣтъ есть іаже отъ владыкы, нѣ и тѣмъ сладость бѣваатъ. сего ради не стыдатъ са съ нами праздновати самъ владыка, тѣмъ же и намъ не стыдитъ са съ нами празднѣствовати. по что же рѣхъ. не стыдитъ са и жааетъ с нами празднѣствовати; чимъ же се явѣ іестъ; послоушаніи самого глаголѣшта. желаніемъ въжделѣхъ пасхѣ съѣ съ вами іасти. аште оубо пасхѣ

въждѣлаѣ исти, іавѣ іестѣ, іако и сѣпразд'ньствовати.
 іегда оубо оузыриши не тѣкма ангѣлы нѣ и ар'хаггѣлы и
 въсь сѣборѣ некесѣскыих' силѣ нѣ и самого владѣкж аг-
 гѣла с нами празднѣоуѣшта, коіе ти слово недостатѣкоу-
 іетѣ на веселіе; никтоже оубо бѣди драхлѣ днѣсь за ни-
 штетѣ, празднѣство бо іестѣ доуховно, никтоже кога-
 та величан са богатѣства ради, ничсоже бо отѣ имѣнни
 можетѣ вънести въ празднѣство сѣ, въ вѣнѣшнѣиѣхъ бо
 празднѣствіѣхъ житіѣскыихъ глаголѣ, въ нѣхъже
 много величаніе и вѣнѣш'нѣмѣ одѣннѣмѣ и многомѣ
 различнѣмѣ трепезы, в'сѣгда оубо тамо оубогыи въ оу-
 ныни и драхлѣствѣ бѣваатѣ, богатыи же въ сласти и
 въ веселіи. по что же; іако овѣ свѣтло одѣннѣ носитѣ,
 и когатѣ трепезѣ поставыіетѣ, оубогыи же ништетоѣ
 въбранѣнѣ бѣваатѣ тожде люб'іеніе авити' сѣде же
 ничсоже таковаго, не въсѣми тажде лѣнѣсть отѣврѣ-
 жена іестѣ, іедина же трепеза и богатоу и оубогоумоу и
 рабоу и свободѣ аште и когатѣ іесн, ничимже вѣште сѣ-
 твориши оубогаго, аште оубогѣ іесн, ничимже мѣнѣ
 имѣти и маши богатаго, ни ништеты ради оумалитѣ
 ти са радость доуховная, божи бо іестѣ дарѣ и не
 вѣстѣ разнѣства лицѣ. то по что глаголѣ богатоу и оу-
 богоумоу тажде трепеза прѣдѣстѣитѣ; самоуму носѣ-
 штоумоу вѣнѣцѣ и вѣг'ра имѣжштоумоу, прѣдрѣ-
 жаштоумоу властѣ въселѣнѣи и ништоумоу просѣ-
 штоумѣ милѣстѣи тажде трепеза прѣдѣстѣитѣ. та-
 ци бо сѣтѣ дарѣ доуховни, не по санѣмѣ раз'дѣла-
 іетѣ овѣштѣніе, нѣ волеѣ и ізволѣннѣм'. сѣ тѣм же
 дрѣзновѣннѣмѣ и чѣстыѣи и цѣсарѣ и оубогѣ и наслажде-

ннѣ и обѣштєннѣ снхъ божии таинѣ пристѣпаѣтъ. что
 же глаголю, съ тоѣ чѣстѣѣ; многашди оубо бы съ мно-
 жаншемъ дръзновєннѣмъ. по что же; ꙗко цѣсарю бо
 одръжимоу печалми имѣнныи и многамн тѣжамн обѣ-
 тоу, ꙗкоже въ пѣчинѣ сѣ, тако же въскми различнми
 вѣннамн оукрѣпѣѣтъ сѣ, и многы притварѣѣтъ грѣхы.
 оубогыи же отъ всего сего скободѣ ѣстъ, онъ оубо нѣ-
 ждѣноѣ тѣчѣѣ пиштѣѣ печетъ сѣ, и беспечальнѣ и
 бескрѣвно житнѣ живѣ ꙗкоже въ пристаништи и въ
 отишинѣ сѣдѣ, съ многомъ говѣннѣмъ къ трепезѣ при-
 стѣпаѣтъ, и не тѣчѣѣ сѣ нѣ и отъ инѣхъ много различ-
 чѣна оунѣнныи раждаѣтъ сѣ праздниѣствоуѣштинѣмъ о
 житнистѣхъ праздниѣствннхъ. пакы же тамо оубогыи
 оубо въ драхлѣствѣ, богатыи же въ веселннѣ не трепе-
 зы ради тѣчѣѣ и множѣства, нѣ и ризѣ дѣла свѣ-
 тѣлынхъ и величаннѣмъ одѣнныи. ꙗже оубо трепезы ра-
 ди страждѣтъ, тожде и ризѣ дѣла прнѣмѣѣтъ, ꙗгда
 бо оузыритъ богатаѣго оубогыи въ многоцѣннѣ оде-
 ждѣ одѣна, оустрѣленѣ вѣстѣ печалѣѣ, окаянѣ сѣбѣ,
 тѣмами прнмѣслнлѣ, сѣ же и самоѣ оунѣннѣ отѣто
 вѣстѣ, ꙗдина бо въскмѣ ѣстъ ризѣ одѣнныи спасноѣ, и
 вѣпнѣтъ Павѣ глагола ꙗко ꙗко въ Христѣ крѣстнѣте
 сѣ, въ Христѣ облѣкѣте сѣ. не мѣжѣмъ оубо посра-
 мннн праздниѣства сего, молю сѣ, нѣ достѣннѣ мѣ-
 дрѣстѣ данннхъ намъ отъ доухѣвнаѣго дѣра въ-
 прнѣмѣше не вѣдѣдѣмъ сѣбѣ пынѣствоу и лнхѣдѣнѣю,
 нѣ разоумѣвѣше нашѣго вѣлѣды прѣчѣстѣ, ꙗко и
 богатыи равно почѣте и рабѣ и свобѣды, и на всѣхъ
 обѣштѣ дѣръ нзнѣ, вѣздадѣмъ благодѣтелѣвн за

БЫВЪШЖИЖ на насъ милость възданые довольна, жи-
 тие оугодно и доушж трѣзвж и вѣстанивж. се праз-
 дньство и трѣжьство не имѣныя трѣбоуетъ не бра-
 шна, нѣ воѣж єдинж и свѣсть чистж, нѣсть нич'со-
 же телесна коупити, нѣ все доуховно, послоушание
 божии словесъ, мольбы отча, благословественныя нерен,
 кожнихъ неиздреченъ тинъ обьштеныя, мира и єди-
 неныя и доуховныя дары и достойны дажштааго
 любьзнааго дааныя. праздньствоуимъ оубо празднь-
 ство се, въ неже вѣста господь, вѣсталъ бо и вселенж-
 ѣ свѣставилъ. то оубо вѣсталъ жзы смрътныя
 растрѣгивъ, ны же вскрѣсилъ пленица нашихъ грѣ-
 ховъ раздрѣшивъ. сьгрѣшилъ Идамъ и оумрѣтъ, не
 сьгрѣшилъ Христосъ и оумрѣтъ. ново и прѣславьно,
 тѣ сьгрѣшилъ и оумрѣтъ, съ не сьгрѣшилъ и оумрѣтъ.
 чо дѣла и по что; да сьгрѣшивъ и оумръ и не
 сьгрѣшивъшихъ възможетъ отъ жзъ смрътныихъ
 избавити. такожде многашди и о дѣжнныихъ имѣни-
 емъ бывають дѣжнъ ежде нѣкто комоу сьребромъ,
 и не иматъ чимъ жласти, да того дѣла жтъ бы-
 ваатъ, и иже не дѣженъ съ, могъ же жласти, давъ
 отъпоуштають повиннаго. такожде и о Идамъ бысть
 и о Христосъ бысть. дѣжнъ еѣ Идамъ смрътѣж,
 и дрѣжимъ еѣ диволомъ, не еѣ дѣженъ Христосъ,
 ни дрѣжимъ еѣ, жаде смрътиж за дрѣжимааго, да
 оногo отъпоуститъ отъ смрътныихъ жзъ. видѣ ли
 вскрѣшени и їсправьени; видѣ ли владычье чо-
 вѣколюбие; видѣ ли велиїство благодѣанья; не бж-
 дѣмъ оубо не похвалаште такого благодѣтеля, ни по

неже постѣ мимо шѣлъ, оунылы быша, вош'ми доу-
 ша не сътворимъ прилежаніе, да не пакти обништа-
 юшти та немоштынѣиши еждетъ, да не о рабѣ пекж-
 ште са госпожда не брѣжемъ. каѣ бо польза, рѣци ми,
 лихо потрѣбы надымати са и довѣствѣ прѣвѣзидж-
 штоу; се и тѣло гоубитъ, и доушевно благородіе прѣ-
 даетъ. нѣ въ потрѣбѣ и довѣствѣ станѣмъ, да съ
 доушеѣ и тѣломъ достойное съконьчаимъ, да не съ-
 браноѣ постомъ напрасно все погоубимъ. еда бранѣ
 ли пишта и ѣ . . .; не бранѣ сего, нѣ оучж
 лихо мѣры не быти, и многѣ пиштѣ отъврѣшти, да
 не мѣрѣ прѣминоуѣште погоубимъ доушевнаго съ-
 дравни. не въ сласть бо оуже тѣ приметъ прѣминѣвъ
 потрѣбныѣ оуставы, и се паче въ истинѣ съвѣдатъ
 искоушыши и прѣмногы образы недѣлѣ тѣмъ прио-
 брѣтъше и много дрѣченіе примше. нѣ ꙗко послоу-
 шати имате нашего оученьѣ, не прѣж бо ваше покоре-
 ніе, да того дѣла до сѣде поставивъ пооученьѣ къ
 съподобыеннымъ въ свѣтълѣи сѣи ношти дароу божь-
 яго крѣштеныѣ обратити хоштѣ слово, доброуоумоу
 садоу црѣкѣвныоуоумоу, цвѣтоу дсховныоуоумоу, къ но-
 вымъ воиномъ хрѣстовънымъ. прѣвѣіе вѣчерашь-
 наго владыка на крѣстѣ бѣаше. нѣ въскрѣсе ныны.
 такожде и сѣи прѣвѣіе вѣчерашьнаго подѣ грѣхомъ
 дрѣжими бѣахѣ, нѣ ныны вѣсташа съ хрѣстомъ. онѣ
 тѣломъ оумрѣ и тѣломъ вѣста. сѣи же грѣхомъ бѣ-
 ша оумрыштвени, и отъ грѣха вѣсташа. земьѣ оубо
 все врѣма веснѣноѣ шипѣкъ и ꙗ и нынѣ цвѣтѣ ра-
 ститъ. воды оубо днесь краснѣишѣ пажитѣ намъ ꙗ-

виша. и не диви са, възлюбьене, аште отъ водъ па-
жити цѣлѣнии живиша са. ис прѣва бо земли не сво-
имъ іестѣствомъ прозакеные въздрасти были, нѣ по-
велѣныя послушашти владычны, и воды же тѣгда
изнесоша животны движимы, іегда оуслышаша, да
изнесутъ воды гадъ доушъ живыхъ, и повелѣныя
дѣла бысть. бездоушное іестѣство доушнаа живот-
наа изнесе. такожде и ныны тожде повелѣныя все съ-
дѣлао. тѣгда рече. да изнесутъ воды гадъ доушъ жи-
вехъ, ныны же не гады, нѣ доуховныя дары
издасть. тѣгда и рѣкы бесловесныя изнесоша водъ,
ныны же рѣкы словесныя и доуховныя намъ по-
родиша апостолѣми оуловлены. градѣте, рече, въ
слѣдъ мене, и сътворжъ вы ловца чловѣческыя. новъ
іестъ въ истинѣ образъ лова сего, ловащии бо при-
сно отъ водъ износятъ рѣкы, и оумараютъ оулав-
ляемо, мы вълагаємъ, и живи бывають оулавляе-
мин. бѣ нигда и въ жидохъ кжпѣль воднаа, нѣ
оувѣждъ, что можааше, да оувѣси въ истинѣ ниште-
тѣ иудеискѣ, и оувѣдѣти имаши наше богатыство,
снидѣаше тамо, рече, ангель, и възмжштааше водѣ,
и иже би възлѣлъ по възмжштении воды, наслаждааше
са ицѣлены. сниде ангельскын владыка въ іордань-
скыя воды, и скативъ водное іестѣство всеж все-
ленжъ исцѣлилъ. сего ради тамо оубо иже снидѣаше
по прѣвѣклѣ, оуже не ицѣлѣаше, жидомъ бо данъ бы-
вааше даръ немощнымъ смикажштинѣмъ са по зе-
ми, нѣ съде по прѣвѣклѣ въторын сълазитъ, по въ-
торѣклѣ третин и четвертын, аште и десать ты-

сжшть речеши, аште и вссж всселенжж въвержеши въ водахъ, не оумалитъ са чьсть. видѣ ли велиїство дара; послоуите вси наѣлани въ вѣшнїи градъ Иероусалимъ дньсь и въ сѣж ношть, и достойно велинства даровъ съхранѣныє покажите, да и обило дарованїе примете, благоволенїе бо прѣвѣныхъ съгрѣшенїи вель дарованїе приєммыетъ владычїе. не лѣтъ ти іестъ оуже, възлюбьїе, безъ оудръжанья жити, нѣ оустави себѣ законъ и правило, да въ мѣрж все твориши, и много съхранѣнїе покажи о мьнимыхъ не оудръжаныхъ, подвигъ бо и брань іестъ нынѣшнїе житїе, и вьшедъшнихъ въ семъ стадин добрымъ дѣтѣли іеднож достоинтъ всего оудръжати са. не видиши ли въ назѣмъ подвижѣ како много творатъ свое прилежанїе, ꙗко съ чловѣкы боржшѣ са, и съ колицѣмъ оудръжанїемъ поштенїе тѣлесное творатъ; такожде оубо и съде за неже не къ чловѣкомъ іестъ наша брань, нѣ къ доуховьнымъ ажкавьства, и поштенїе наше и оудръжанїе доуховьно бжди за неже и оржжїе наше, въ неже нѣ облакль владыка, доуховьно іестъ, да иматъ оубо и око оуставъ и мѣрж, да не безоума наскачетъ на все, іеже видитъ, и ѡзыкъ стѣнж да иматъ, да не варкїетъ оума того бо дѣлама и зжби и оустѣнѣ на оутврждѣнїе ѡзыка сътворенты сжтъ, да николиже въ простж оуврьзъ ѡзыкъ двьрин изидетъ, нѣ іегда себѣ добрѣ оустронтъ, тьгда съ всеж красотож да исходитъ, и така слова да износитъ, да дастъ благодѣтъ слышаштїимъ, и то да вѣштаіетъ іеже на оупѣхъ іестъ слышаштїимъ, и бештиньныи же смѣхъ бѣхъмъ отъврѣшти подобаатъ,

и ходъ въловѣнъ имѣти и одѣныя оустроено, и всѣмъ
отънѣждь оучинити са подобаатъ наѣлааго въ стадин
добрѣмъ дѣтѣмъ. оучинѣнне бо вънѣшнѣмъ оудобѣ
образъ іестъ етеръ доушевынаго оустроенна, аште оубо
въ такъ обѣчан за прѣва себѣ оустроимъ, пѣтемъ хо-
даште оудобѣ оуже всѣмъ добрѣмъ дѣтѣмъ кончаемъ, и не
много трудъ примемъ, и много примемъ съвѣшнѣмъ
помощь. сице бо възмошти имамъ и вѣнны нѣ-
нышнѣмъ житиѣ хранѣно прѣклоути, и неприязнѣмъ сѣ-
тѣмъ въше бѣвѣше вѣчнѣмъ благаа оулоучити благодѣ-
тѣмъ и чловѣколюбимъ господи нашего Ісѣ Христо-
са, с ѣмъже отъцоу коупно съ свѣтѣмъ доухомъ сла-
ва, чѣсть, дрѣжава нынѣ и присно и въ вѣкы вѣкомъ
аминь.

Свѣтааго отъца нашего Іѣванна златоустаа-
го слово въ новѣмъ недѣлѣмъ и о невѣрствѣ
апостола Ѳомы.

Идж длѣгъ вамъ отъдѣтъ, длѣгъ мнѣ дажштоумоу
на оупѣхъ и въ обогатѣн, прѣдохъ пакы съказатъ
Ѳомѣ, отъ прѣва оубо не вѣроуѣштоу господнѣю въ-
крѣсенью, послѣжде же по видѣннѣмъ и по присажени
вѣроуѣштоу, Христоса и бога ѣго намѣнашта. распро-
стрѣте оубо, молѣ въ са, ваша оумы, и съ тихости-
мъ примѣте хоудаа моѣ словеса, да мало что отъ нѣхъ

оуспѣшныи примете. съпасителю вънезапѣ растрѣ-
 гнѣвшоу всен адово чрѣво, и бѣвшоу прѣвородѣцоу
 въ мрѣтѣвнѣхъ, и въ заключенѣхъ двѣри вѣлѣзѣшъ къ
 оученикомъ своимъ, Ома, нарицаи са близницѣ, не
 бѣаше с ѿними жаданѣи приде, и жаждан не бѣаше,
 добротѣи пастоухъ пристѣпи къ стадоу, а овѣца вънѣ о-
 градѣ блжждааше, цѣсарѣ приде, а воинѣ далече вои
 хождааше, бѣ бо оубо божию строю танѣбно, не прѣти
 оученикѣ аште бо бѣи пришѣлѣ, не бѣи распѣрѣлѣ са,
 аште не бѣи распѣрѣлѣ са, не бѣи обискалѣ, аште не
 бѣи обискалѣ, не бѣи тако вѣровалѣ, аште не бѣи вѣро-
 валѣ, не бѣи насѣ тако вѣровати наоучилъ, да и невѣръ-
 стѣиѣ оученика нашен вѣрѣк мати бѣишѣ. сего ради бо
 мѣи, не видаште Христоса, покланѣиѣмъ са ѿмоу, имѣ-
 же бо онѣ видѣвѣ покланѣи са, сего ради обискаѣште не
 обискана хвалимъ ѿго, имже бо онѣ своимъ рѣжкамъ
 владѣиѣхъ дрѣжавѣ вѣсхвали. глаголаахъ оубо, послѣ-
 же Ома пришѣдѣшюу, дроузи оученици видѣхомъ
 господа, видѣхомъ рекшааго по трѣхъ дѣнѣхъ вѣста-
 нѣ, и рѣчѣи истинѣ отъ дѣлѣиѣхъ обрѣтохомъ, видѣ-
 хомъ рекшааго азѣ ѿсѣмъ въскрѣшениѣ и жизнь и ѿсти-
 на, и въскрѣсении и жизни и ѿстинѣи отъ жизни приахомъ,
 видѣхомъ рекшааго власть имамъ положити доушѣ
 моѣи, и власть имамъ пакѣи вѣзати ѿ, и власти ѿго дѣ-
 лѣиѣмъ прѣахомъ, пристѣпи бо вънезапѣ съпасителѣи
 хлѣвинѣ, двѣри не раздѣливѣ, а мѣи дѣвна пристѣпѣ-
 ѣиѣи ѿго оужасѣше са чоудѣиомъ са, имже новѣ такѣ
 вѣлазѣ сътвори, видѣхомъ ѿмоу рѣцѣи, имже съ-
 кроуши сѣмрѣтѣ, въ нею же приа острѣи гвѣздинѣиѣи,

и чловѣчскыѧ грѣхы поглади, видѣхомъ іего и свя-
тоіе ребро извышее са насъ ради, и источивъшоу кровь
и водѣ двою каплю нашего съпаса, и к ѿнимъ Ѳома по-
мысливъ рече: вѣхъ бога видѣсте, а азъ ли іединъ іесмъ
недостоннъ видѣнью іего; не акы ли вѣхъ іесте зѣвани,
зѣванъ іесмъ; не акы ли вѣхъ почтени, почтохъ са отъ
іего; не акоже видѣсте раскрыштена іего, и азъ видѣхъ, іа-
коже видѣхъ съ вами печальнаѧ, видѣти хошѣхъ и радости-
наѧ, іакоже видѣхъ смръть христовѧ, хошѣхъ видѣти и
въскръсеніе іего: аште бо не виждѣхъ въ рѣжкоу іемоу обра-
за гвоздніемъ, и въложѣхъ прѣстъ мой въ образъ гвоз-
дніемъ, и въложѣхъ рѣжкы своѣѧ въ ребро іего, не имѣхъ
вѣрны. приложи, Ѳома, добръіе невѣръствию подвижа,
прилежи, дондеже имѣвѣхъ ровнѣхъ анкѣрѣхъ, прилежи
зѣло къ такомуу жадаіию, дондеже оузыриши жаждѣ-
наѧго, іако и жаждѣши, любвѣхъ ти раскольнаѧго оума
мыслии твоихъ, іако и всего раскольна оума отъсѣкѣхъ-
ште, похваляхъ ти распѣрѣхъ и хръстолюбѣхъ въдѣхъ,
іако и все распѣрѣноіе отъсѣкѣхъште. невѣръствоу не-
вѣръствоуи, и іеште и паче да вѣроуѣхъ и азъ извѣсто,
възишти бога, и възови пришѣдшаѧго, да иштѣхъстоу
тебѣхъ и зовѣхъстоу іего азъ и овѣхъхъ своѣго избавителя.
аште не виждѣхъ въ рѣжкоу іего знаменіи гвоздинныхъ, не
имамъ вѣръствовати, да виждѣхъ своимъ очима повѣда-
ноіе вами, неконъ вѣрнѣхъиши еста очіи послухъхъ, да
тѣгда и ваше слово примѣхъ, въложѣхъ прѣстъ свой въ
гвоздинныѧ извѣхъ, ти тѣгда възвѣрѣхъ чоудеси, зѣло
възиштѣхъ сѣхъ си рѣжкоу іеже мене ради ребро прободено
быетъ, тѣгда же поклонѣхъ са отъ смръти къ намъ

ОБРАТИВЪША СЯ, СЛАДОСТЬ БО ИМАМЪ КЪ ВЪШТЪСТВОУ, НЕ
 БО МИ ІЕСТЪ ОУПВАТИ ІЕДНЪМЪ РЪЧЕМЪ. ТА ЖЕ ГЛАГО-
 ЛЖШТОУ ТОВАМЪ КЪ АПОСТОЛОМЪ ВЪЛЪЗЕ КЪ НИМЪ ІСОУСЪ,
 ДВЪРЕМЪ ЗАТВОРЕНОМЪ СЖШТЕМЪ, ВЪЛЪЗЕ ДВЪРИ ЖИВОТЪ-
 НЫА ЗАТВОРЕНЫМИ ДВЪРЬМИ, ВЪЛЪЗЕ, ІАКОЖЕ ІЕДИНЪ
 ВЕДЪ САМЪ, ІАКОЖЕ БО РОДИ СЯ, И ДВЪРИІ ДЪВЪСТВОУ НЕ
 РАЗДРЪШИ, ТАКО ЖЕ И ЖТРЪ ВЪ ДОМОУ СЯ ОБРЪКТЕ, И КЛЮЧЪ
 НЕ ОТВЪРЪЗЪ, И ІАКОЖЕ ИЗІДЕ ОТЪ ГРОБА ЗАТВОРЕНОУ СЖ-
 ШТОУ ГРОБОВОУ, ТАКО ЖЕ ВЪНИДЕ ПЛЪТЪЮЖ. КДЕ БЪКЪ БОЖЬ-
 СТВОМЪ, И ДВЪРИИ НЕ РАЗЪВЪРЪЖЕ; ВЪЛЪЗЕ БО ВЪЗВРАНАА,
 И НИКТОЖЕ ВЪСХОТЪКЪ, ДА ВЪСЕ СЯ СЪТЕЧЕ, ВЪСХОТЪКЪ, ДА
 ТВАРЬ ПОСЛОУЖИ, А РОЖДЪСТВО ІЕГО ВЪСЕМОУ СЛОВОУ ОДЕЛЪ,
 А И ОТЪ ГРОБА И НСХОДЪ ПРЪКІДЕТЪ ВЪСЕГО ПОМЪСЛА, И КЪ
 ОУЧЕНИКОМЪ ВЪЛЪЗЪ ЛИШЕ РЪЧИ ІЕСТЪ И БЕЗЪ ИСПОВЪДАНЬА.
 ІАКОЖЕ БО ВЪЛЪЗЕ КЪ ОУЧЕНИКОМЪ, НАОУЧИХЪ СЯ, КАКО ЖЕ
 ЛИ ВЪЛЪЗЕ, НИКАКОЖЕ НЕ НАВЪКОХЪ, А ІЕГОЖЕ НЕ ПРЪКІМЪ,
 ТО И ГЛАГОЛАТИ НЕ СЪМЪКЪЖ, ХВАЛЪЖ ВЪЛЪЗЪШАГО, А НЕ ЗЪЛО
 ВЪЗИШТЪ ВЪХОДОУ ОБРАЗА, ПОВЪДАЖ ТАБЕЪНЪЖ, А НЕ
 ПРОТАЪКОУЖ НЕПРОТАЪКОВАНААГО, ЧОУЖДЪ СЯ БЫВЪШОУ-
 ОУМОУ ЗНАМЕНИЮ, А КАКОЖЕ БЫСТЪ, НЕ ВЪЗИШТЪ, ВЪКЪ-
 РОУЖ ПИСАНОУОУМОУ, И СПАСАЖ СЯ, ПОСЛОУШНИКЪ БО ІЕСМЪ
 ЧОУДЕСЕМЪ ВЛАСТЕЛЪСКОМЪ, А НЕ ВЪЗІСКАТЕЛЪ БОЖЬЕМЪ
 ДЪКЛЕСЕМЪ. А АШТЕ КТО И ОТЪ ЖИДОВЪ РЕЧЕТЪ, НЕМОШЪ-
 НА И ЧОУДЪНА КЪШТАЮШИ И БЪХМА НЕВИДИМА ЕСТЬСТВА,
 КАКО БО МОЖЕТЪ ВЪ ЗАТВОРЕНАХЪ ДВЪРЕХЪ ПЛЪТЪ ПРОНТИ,
 РЕКЪЖ КЪ НЕМОУ: КАКО МОЖЕ АГГЕЛЪ ІАМБАКОУМА СЪВЕСТИ НА
 РОВЪ ЛЪВИИ И ПАКЪ ВЪЗВЕСТИ, А ПРИЛЕЖАШТА ПЕЧАТИ ЦЪК-
 ЛЫ ОСТАВИ; РОВЪ ІЕЖЕ ВЪСХОТЪКЪ, ТО ЖЕ СЪТВОРИ, АЛИ ВЛА-
 ДЫКА НЕ МОЖЕ, ІЕЖЕ Е ПОКОУШАЛЪ, ІАКОЖЕ И ОНО БЫСТЪ

помышляхъ богови, тако же и се съдѣла въчловѣчьшоу
 са божию сыноу, вълѣзе оубо къ своимъ оученикомъ,
 якоже изволи съпасъ, и ста по срѣдѣ, да вѣсѣмъ тѣч-
 но ѡвѣститъ са, и рече имъ: миръ вамъ и миръ даръ-
 ствоуѣжъ вамъ, ꙗже естъ, то то вы даѣхъ. сии же миръ
 вса повинне ратыныа подѣ ваша ногы, сии же миръ
 съставитъ по всемоу мироу повѣдѣ, възвеселиша са
 оученици, пакы насладиша же са владѣчьска образа и
 гласа, и лакты Ѡомъ потыкаахъ, и намамаахъ очн-
 ма, да тѣкмо не вѣштаахъ брѣвѣми к ѿмоу, не гла-
 голахомъ ли ти прѣжде, видѣхомъ господа и не вѣ-
 рова нашимъ гласомъ; се ти прѣстонѣтъ самъ желае-
 мыи, наслади са, ꙗко проси, насыти са, ꙗкоже жа-
 ждѣши, приди твоего съпаса ради к намъ пришѣд-
 шоу, и прими възисканнаго отрѣшныѣ. тѣ же Ѡо-
 ма стояше, поуштаа сѣ очн на вса сѣдѣ съпасоу, и
 обѣзираа коегѣждѣ и пытаа, въ истинѣ ли страдавѣ-
 шни въскрѣсѣши тѣ же ꙗе пришѣла. чѣто оубо к ѿмоу
 ꙗединѣи благѣи, ꙗединѣи чловѣкѣлюбѣцъ, хотан вса
 чловѣкѣ съпасѣти и въ разоумѣ истинѣи прити; прине-
 си прѣстъ свои сѣмо, и виждѣ рѣцѣ мои, тебе бо
 ради придохъ къ тебѣ, тебе ради пакы пристѣпихъ,
 отъ ѿждѣже не оустѣпихъ бѣшыѣжъ божѣствомъ, тебе
 ради рѣцѣ мои сѣи къ гвозднѣемъ приложихъ, да ти
 доведѣ днѣсь пастѣи вѣзвѣдѣныа, приближи ми са
 тѣломъ и доухомъ и вѣроуѣжъ, и навѣкѣи ѡвѣ, ꙗго-
 же ꙗеси желѣла навѣкѣи жити, ꙗкоже хошѣши, испы-
 тан, и ꙗкоже хошѣши, навѣкѣи, почѣти на мою рѣ-
 коу писанѣе, вольныа моеа страсти писанѣе, пола-

гаѣж ти въса моѡ сѡдѣ на испѣти, не стѣждѡ са тѣ-
 леснѣи ми свои ми пѣзвѡми, не срамѣѡ са плѣтѣи ми
 свои ми стрѡупѣ, аже ѡсмѣ приалѣ вашихѣ дѣла
 стрѡупѣ, не сѣкрывѡ своѣѡ славы, одолѣныѡ, побѣ-
 дѣ, нѣ авѣ въсеи твари, вѣстѣ бо то и слыныѣ, того
 бо ради и оустѣпи, да ношѣ вѣ дни сѣтвори, вѣстѣ
 бо то и земли, того бо ради проси мѣста оубѣжѣнаѡго,
 вѣдатѣ то и м'рътви, того бо ради отѣ грѡбѣ истѣко-
 ша, оубѣдѣ то и црѣкѣвнаѡ опѡна, того бо ради то
 раздѣра са, проплака са жидовскѣѡ пагоубѣ, видѣ
 мои рѣцѣ, ꙗкоже хотѣ, вълѣзе своимѣ прѣстомѣ не-
 заходашнѣи пѣзвѣ, хоштеши ли и ребро ми испѣта-
 ти; да ти и то обнажѡ, принеси си рѣжѡ многопрѣжѡ-
 ѡ и любовѣчѣштѡ, и въложи въ ребро моѡ, присази
 къ плѣти ми сѣставиѣнѣ кѣзѣ чловѣчѣскаѡ сѣмене,
 присази къ плѣти страдаѣшнѣи волѣѡ моѡѡ, приса-
 зи къ плѣти мои оумрѣтѣвѣшнѣи вѣсѣ дѣла, нѣ
 не погрѣзѣвѣше са отѣ смрѣтнаѡго тѣлѣныѡ, при-
 сазѣ къ плѣти мои грѣдоуоумоу херѡвѣмомѣ и
 чѣстѣно сѣрафѣмомѣ и страшно бесплѣтѣи ми си-
 ламѣ, и навѣкѣи искоушѣнѣи ми тѣмѣ, что ми ѡ об-
 искано, а что не обѣскано, что ми ѡ страстѣноѡ,
 что ли бѣстрастѣноѡ, что ми ѡ смрѣтно, что оумрѣ-
 штѣно тебѣ дѣла, что ли осталѡ бесмрѣти, что ѡ,
 ѡже подѣпада твоимѣ прѣстомѣ, что ли не подѣ-
 падаѣтѣ твоѣи десници, ти не вѣди невѣрѣнѣ нѣ
 вѣрѣнѣ. видѣти ли кости ѣштеши, и хошти видѣти,
 есе, того дѣла ребро моѡ, се тако оставѣхѣ, да ты
 възискавѣи обѣиштеши, и вѣрѣѡ имѣши и сѣпасѣши са,

да, ієгда придѣ сѣдити живѣнымъ и мрѣтѣвымъ, по-
 кажѣ врагомъ извѣ, и отъсѣждѣ когочоторѣнѣ съ-
 борѣ, да видатѣ нюден, ієгоже сѣ проболи, и покло-
 натѣ са стѣнѣште. да отъвѣшта Ѡома, и рече: господѣ
 мон и богѣ мон, вѣроуѣжъ въскрѣсенію ти, господи, вѣ-
 роуѣжъ одолѣнію цѣсарюю, вѣроуѣжъ, оуже не ништѣ, іє-
 гоже обрѣтохѣ, вѣроуѣжъ, господи, и не ієште себе мо-
 ієго владѣко зѣло опытаѣжъ, и вѣроуѣжъ, не ієште твоего
 цѣсарѣствѣны словомъ отажѣ, вѣдѣ, что подрѣжахѣ,
 и не тажѣ, вѣдѣ, кого съподобихѣ са присашти, вѣдѣ
 имѣ, ієгоже ни сама смрѣть може на много оудрѣжа-
 ти, вѣдѣ, кого длѣженѣ ієсмѣ почисти, тѣмѣ глаго-
 лѣжъ, господѣ мон и богѣ мон, тѣ богѣ мон и господѣ
 прѣдѣ вѣкѣ въ коупѣ и новѣ, тѣ невѣскѣны и земѣ-
 ныи, тѣ невидѣмыи ї видомѣ, тѣ невѣдомѣны вѣ-
 домѣ въстѣ мене дѣла, тѣ безѣ образа а в семѣ
 образѣ, тѣ богѣ истинѣныи чловѣкѣ безѣ лѣжа, тѣ на
 небѣси, тѣ на крѣстѣ, тѣ на цѣсарѣстѣкѣмѣ прѣстолѣ,
 тѣ гвоздѣнихѣ и на дрѣвѣ, тѣ бѣстрасти по доуху, тѣ
 страстиѣ по плѣти, тѣ бѣсмрѣти, акѣ ієдносѣштѣнѣ
 отѣцоу, тѣ въ смрѣти, тѣ въ животѣ, тѣ въ мрѣ-
 тѣности, тѣ въше мрѣтѣности, тѣ мрѣтѣ трѣ дѣнѣ,
 тѣ родителю присно сынѣ, тѣ въстави плѣтѣнѣжѣ црк-
 квѣ, тѣ въскрѣсе по своѣи силѣ, тѣ съ нами въ плѣ-
 ти, тѣ въскѣ по въсей тѣвари, тѣ въскѣ исплѣниши, тѣ
 дрѣжанѣ въстѣ отѣ мене, тебе виждѣ плѣтѣнѣыми
 очима, тебе разоумѣжѣ вѣрѣнѣыми очима, оувѣдѣвъ та
 отѣа ти божѣство, ієдного та господѣа и бога исповѣ-
 даѣжъ, ино о ино тебе ієдного навѣкохѣ, не ієдѣного ти

иного оувѣдѣ, не раздѣлѣ тебе нераздѣленааго, не джж
 тебе нежченааго, не прѣрѣжж тебе недѣленааго, и іеже
 виждж и іеже дрѣжж, и іеже разоумѣж, іеднѣмъ гласомъ
 исповѣдѣ, господь мон и богъ мон, ты своимъ съхо-
 домъмож доушж възнесе отъ недочааѣнѣмъ гажениѣмъ,
 ты чловѣкѣмъ плѣнѣнѣмъ кѣмъша помилова, ты дѣвола
 поппра, іеанко хотѣ, ты грѣха въ плѣти отсѣди, ты
 смръть въ плѣти оумрътки, ты вѣстѣлѣнѣмъ тѣлѣнѣмъ
 отыгѣна, ты вѣскръсеннѣмъ вѣскръсеннѣмъ намъ поно-
 ви, ты триднѣвнааго гроба на земли остави, и поржени-
 ка мрътѣнѣмъ вѣскръсеннѣмъ, ты чловѣкѣмъ небеснѣмъ
 показа, ты земѣж небесе свѣтлѣишж сътвори, ты все
 на оуѣнѣшнѣмъ прѣстави, ты богъ сы кѣстѣ чловѣкѣмъ,
 да чловѣка сътвориши бога, богъ мон, богъ мон. гла-
 гола іемоу Іѣоусъ. іако ли ма вида възвѣрова; зѣри, да
 не пакѣ възиджштоу ми съ плѣтиж ты невѣрѣнѣмъ рѣчи
 възѣмъ речешн. аште не виждж въ ржкоу его знаменѣмъ
 гвоздѣнѣмъ, не имѣмъ вѣрѣ, іеднож възделѣ, іеднож не
 вѣрова, іеднож обнѣска, іеднож възвѣрова, проповѣданомъ
 же іеже приа, блаженн бо, іеже не видѣвѣше ти вѣрова-
 ша. облаженн бо то на нѣмъ прѣидетъ къ не видѣвѣшимъ
 его и вѣровавѣшимъ к ѣмоу, блаженн бо мѣмъ вѣрож
 видѣвѣшен невидѣмаго, блаженн мѣмъ прѣзднѣстѣоу-
 ште зѣрашнн іего и очима приносаште и оустѣмъ лобѣза-
 юште и зѣвѣмъ іаджште. ѡ танѣно дѣвною и грѣдоѣ,
 иже сѣди о деснѣж отца, о деснѣж са обрѣшетъ бла-
 гочѣстѣнѣмъ, и еже агѣлѣмъ похвалимъ дрѣжитъ са
 скръѣнавѣмъ ржками, и приносимъ отъ недостонѣнѣмъ
 приноситъ себѣ, и не отыѣжжитъ грѣшнѣмъ дланѣю нашою,

не отъбѣгаѣтъ отъсѣжденъиныхъ прѣстъ нашихъ, и не сътърѣтъ вѣнныиныхъ творьць, нѣ самъ повелѣ и глаголетъ: възмѣте, идите, възмѣте, пинте, принесѣте ржцѣ ваши, и вѣложите въ ребро ми, и насладите са моиухъ сѣдовѣ, ꙗкоже бо възмете сѣда, въ томъ ѣстъ вѣсь, придѣмъ же ꙗко вѣси чистѣ къ чистоу, ти примѣмъ господа своего, не тоу же авыѣ, ижде и принимше, не прѣовидаште ꙗко приходимъ, нѣ отидѣмъ въ себѣ, и ꙗедини ꙗдномоу вѣсѣдоумъ избавителю нашему господоу глаголюште: нѣсмъ достонни, да подѣ стрѣхъ подѣидеши въ наша доуша, нѣ ꙗлмаже ты хоштеши дрѣжати са нами, тои доуца ꙗко чловѣколюбьць вѣселити са въ ны вѣзлюбѣ, тебѣ надѣжште са прихаждаѣмъ, велиши, владѣко, да вѣзнесемъ оустѣ нашихъ врата, ꙗже ты ꙗединъ сътворилъ ꙗси, вѣходиши чловѣколюбьствомъ, ꙗкоже бѣ, вѣходиши, отрѣшаѣши безаконни съвѣзъ, вѣходиши, и освѣщаѣши тѣмныѣ наша помѣслы, вѣкрѣствоуѣмъ, ꙗко то сътвориши, небонъ ни бѣждница съ слѣзами прибѣгъша к тебѣ не отъбѣже, ни разбонника остави бѣгъти к бѣ, ни мѣтара отъверже покажшта са, ни гонителя отъгъна познавъша твоѣ цѣсарьствѣ, нѣ ти вѣси покаанѣмъ отъ тебе приѣти бѣша, и въ ликъ твоиухъ дроугъ вѣради, да съ такоу оубо мольбоу и доушеу небесныѣ таниѣ приемѣмъ, и житѣмъ цѣлоуумномъ сами са оградимъ, и да не излази слово сквернаво, ѣдѣже Христосъ вѣлазитъ, такоу жизни прѣхаждаѣте и вѣ, новоосвѣщенни, и постѣдите са неволѣзньнаго ражданы, кжпѣли не отѣмѣштате са сватѣ, да не

рече на вѣи кжпѣлаꙋ стынѣи родихѣ, и възнесохѣ, ти же
са отъверѣгоша мене, вѣи небесехѣ ваша выписана сжтѣ
имена, не пакѣи вѣи тинѣи сластнѣи зѣлѣимнѣи дѣлаѣи сами
са покаашите, съвлачаште же ризѣи вѣлаѣи не съвлачите
вѣлости доушнѣи, тѣи во одеждѣи аште вѣи сами не
отъверѣжете, никтоже инѣи васѣи не иматѣи мошти съ-
влѣшти, вѣждѣи присно новоскъѣтнѣи, да достоннѣи
вѣждѣи облаженоуоумоу ономоу гласоу, идѣи, благо-
словештенинѣи отца мѣиго, примѣи оуготованое вамѣи
цѣсарѣствнѣи отъ оѣложенѣи всего мира, ѣгоже вѣи
вѣскѣи намѣи не погрѣшити о Христосѣи Исоусѣи господи
нашемѣи, ѣмоу же слава съ отцемѣи и съ сватѣимѣи доу-
хомѣи вѣкѣи вѣкомѣи амин.

Свѣтааго отца нашего Іѣвана архіепискоупа
костанѣтнѣи града златоустааго о сва-
тѣи Ѳомѣи апостолѣи и на арнанѣи.

Законоу оуко црѣкѣвноуоумоу покарѣи са присагохѣ, ѣ-
коже мошѣино, стѣпати величѣствнѣи же съказанѣи
съделѣванѣи оукланнѣи са страхѣи, и отъ вѣсждѣи съ-
дрѣжж са, како съраштѣи се дѣианнѣи, кѣи ли обраштѣи
исходѣи словоу. акѣи и жива проповѣда Ѳомѣи; нѣи гробѣи
сжпротивѣи проповѣда съмрѣи. акѣи мрѣи съповѣдѣи;
нѣи дѣлеси ставнѣи са. и мрѣи ѣестѣи и бесмрѣи.
оумрѣи акѣи чловѣкѣи, и приходѣи мирѣи оѣи агѣлѣи,

и страсть приа и страстьмь сжпротивитъ са, и долѣ
 лежитъ, и горѣ ѡвѣиетъ са. ничтоже во него възможе
 покрыти, никоеже мѣсто възможе погоубити его, всѣхъ
 вселенныхъ. въза грѣхы его, и всѣхъ дѣла сльнѣе си-
 ѡиетъ. сѣделѣша земли мошти правдынаго, шири
 ѡни са всѣмъ твари, и възнесе и благодѣтъ въ мирѣ,
 всѣа страна часть иматъ Ѳомы, всѣхъ мирѣ наплъни, и
 прѣкѣваатъ въ мѣстѣхъ цѣлѣ, въ всѣхъ землихъ изиде
 слава его, и въ конѣхъ вселенныхъ побѣтитъ его. како и
 оубо прозовѣ; сльнѣе; нѣ ноштитъ не оскниетъ са.
 звѣздѣ; нѣ днѣ сѣмъ не покрѣиетъ, въ всѣхъ врѣмѣ
 освѣштаетъ сѣзѣданыхъ, всѣхъ тѣмъ отъгони отъ всѣхъ
 вселенныхъ, нѣстѣ тѣмъ по нѣмъ, тѣма его не омра-
 читъ, рѣка не ставитъ, море дрѣжати не можетъ,
 море оточное знаетъ мѣжа, инозѣчѣнничи чѣтѣтъ
 Ѳомѣ, всѣа страны днѣхъ празднѣютъ, и сего сло-
 во, акы дарѣ, владѣицѣ приносятъ. господѣ мон и
 когѣ мон, жжика мои и творѣцѣ мон, изѣвитель мон
 и цѣсарѣ мон. та во наоучи Ѳома, се нѣ остави акы
 чадомъ своимъ овѣда, акы и сѣкровиште ѣстьство дрѣ-
 житъ слово, всѣхъ родѣ того гласа ради оутвѣждаетъ
 са, до агѣлѣ простѣрѣ са рѣчѣ, архангѣли то исповѣ-
 даныѣ ѡко и анкурѣ дрѣжатъ, всѣа тварѣ ѡко и ова-
 заныѣ повѣдѣ обноситъ, ѣдинѣ Прѣис лишитъ са слова,
 тѣ ѣдинѣ отъпадаетъ отъ жрѣни, не исповѣдаатъ
 съ Ѳомѣ господи Христа, не познаетъ ѣга кога с
 ѡнимъ, рабомъ позываатъ владѣику, не глаголетъ го-
 сподѣмъ ни когомъ, не въздрѣжитъ истинѣ, не сѣло-
 житъ са съ Ѳомѣ, не всѣхъ доуѣтъ правдынаго, а

ꙗко навѣче, навѣкиж. аште ми ѿстъ проповѣдати,
 видѣвъ ти проповѣдѣ. никтоже слышаны повѣдаатъ,
 никтоже отъ рѣчи повѣди приносятъ, никтоже мене
 приметъ твоѧ повѣдаѡшта. аште мене въпросатъ,
 како въскрѣсе Христосъ, не вѣдѣ, что рекъ. аште рекъ.
 Петръ ми повѣда, кто прѣвое подобѣнъ вѣрѣ быти;
 виждъ, и проповѣдѣ, навѣкиж, и наоучъ, вѣроуѣ и
 въвѣрж, рекъ. азъ Ѳома апостолъ не отъ чловѣкъ ни
 чловѣкъ ради, та ми глаголющоу Христосъ са ави,
 и которъ тж авіе раздрѣши, и рече къ мнѣ. чт(о)
 бысть, Ѳома; что са сѣпротивиши Петроу; что с(а)
 п'риши съ дру҃гими, приди, възми чоудо искѡше-
 ннѣмъ, оувѣждъ въскрѣшеные дѣломъ, принеси ржжъ,
 и виждъ плѣть, аште можѣши, дрѣжи, аште имашн
 чисты прѣсты, присази образѣ, аште вѣроуѣши и доса-
 жеши. аште ли са приши, не обратиши, аште страсть
 имашн, вѣстрастѣнаго не оувѣси. та слышавъ очи-
 стихъ доушъ отъ невѣрствѣна, сънахъ си распѣрижѣ
 вѣдѣ, покоривъ са възвахъ нынѣ, присагохъ са къ плѣ-
 ти радоуѣ са и трепѣшта, распрострѣхъ съ прѣсты и
 око доушною, и двою оуже дѣлесоу разоумѣхъ, дрѣ-
 жахъ и видѣхъ, обискахъ и зѣрѣхъ, ржжж же
 плѣть дрѣжаахъ, и доушъ бога поразоумѣахъ, и въ-
 нѣждѣ обращаахъ чоудесно, а жтрѣждѣ страшно и
 ѧвѣѣемо са велико и дрѣжимо чоудно, възпихъ оубо
 оужасъ са, ижде приахъ. господь мой и богъ мой, ни-
 какоже бо видѣхъ раба, никакоже съмѣрено бѣаше ви-
 дѣти, образъ и жжичѣство просвѣштааше са, и божѣ-
 ство просѣаше са, и ношено съѡшааше са, и носан

славыише са, и овѣма разоумѣньма дѣланима вѣкаше
 кланяишетоу са лицоу. та азъ искоушивъ прѣдохъ, та
 прѣстоу дръжахъ, а ты кждоу, Ярие, блазньное на-
 вѣы . . . кждоу оувѣдѣ, иже проповѣдаеши; Христоса
 обискалъ ли іеси акы азъ; ржжж придѣлаъ ли іеси; обра-
 зы изискалъ іеси; прѣсти твои послоушають ли ти;
 приа ли ты господѣ; въ кон ржцѣ; въ ѣнже вѣсхыт . .
 заложено имѣнье; въ кон апостолы окраде, въ кон
 приа инозѣч'ника плѣнь, въ кон оудръжа мѣздж
 бесчѣстѣвѣнжж, въ кон исжчи крѣвныа сжды, въ кон
 мѣк сѣтворити правдиво неправд'но, въ тои Христоса
 обиска, не кжди, не тако неправд'нѣ владыка, не тако
 блазньнѣ Христос, иакоже тебѣ своѣхъ плѣть оувѣроу-
 ютъ, нѣси дръжааъ, іегоже са отъврѣже, не обиска,
 іегоже ненавидѣ, не изиска, іегоже охууди, не видѣ,
 іемоу же не вѣрова, аште бѣ добрѣ изискааъ, не бѣ
 тако злѣ протѣковалаъ, аште бѣ исповѣдалаъ, не бѣ
 тако невѣрствовалаъ. отиди, наслади са злѣбѣ, от-
 пади съ своимъ сжпостатѣмъ. обаче іединѣ ти сынѣ
 разорихъ, обаче народа свободихъ твоѣа пакости, іеште
 мало и отъ вѣсждоу та разорж, іеште мало и отъженж
 та отъ вѣселѣныа, нынѣ ти отънѣмж главж, нынѣ и
 запада избавѣж твоѣа пакости. ен, блаженъи Ома,
 испльни слово дѣлаѣмъ, повѣслѣдоуи гласа своѣго, до-
 брыи начатѣкѣ оутвѣрди съконѣчаныѣмъ, акы вѣстока
 свободи, и запада оуслыши и разбѣнника иако и пакостѣ-
 ника иако и пакост'ника отъсѣчена, вѣнѣчан цѣсарѣ
 одолѣниѣмъ, даждѣ мирѣ народоу, приими поты
 съшѣдѣшнимъ са, приими града молѣшта са твоѣи

прѣсти, вса тѣлеса поустѣша ти молитвѣхъ, старини, юнии
 припадаемъ ти гровоу, дѣвѣ и юноша объемъ тѣло
 твоѣ: младенцы яко и птишти възирайтъ к тебѣ зѣ-
 ѣште, не прѣзри снѣго образа, не тѣшта отъпусти
 нашихъ трѣдъ, даждь ны подобныи мѣдѣ потъ на-
 шихъ, ничтоже велико отъ тебе просимъ, ѡже имаше,
 просимъ оу тебе, ѡже даѣши иштемъ, ѡже хоштеши
 видѣти, чаемъ, инозѣчьна оставѣша Яри отъгнѣ-
 на цѣсара вѣнчавѣша са мира обративѣша са Христа
 възвѣсивѣша са и отъ всего въ коупѣ въселѣнии слы-
 шаште и глаголюште: господь мой и богъ мой, томоу
 слава и держава въ вѣкы вѣкомъ амин.

Житіе Іакова чръноризца много имѣ
 оумилѣнїе.

Многихъ благына и доуши полезныхъ добро-
 дѣлин и по заповѣдемъ скпасовомъ жити начинаѣ-
 штинъ доброю смѣренкѣ приобрѣтенкѣ ходатаи бы-
 ваатъ, ѡже сътворити пот'штакын са и исправивъ то
 не паденые коѣ и грѣховноѣ оплѣнѣнїе и величаны о
 своемъ о оуп'ванні подѣлати възможетъ. Яко бо мно-
 гѣхъ то тѣшетъ и несѣтрпимъ вѣдѣ и великѣ бѣдѣ
 наводитъ не вѣнимажштіи, іестъ оубо отъ многы-
 нхъ доушгынхъ оузрѣти знаменїи, оучастникъ же и отъ
 хоташтаго отъ насъ прѣдъложенаго быти сповѣ-

данъи на възгражденіе и оутврѣжденіе аггелъскаго
сего житія. въ семь во оврѣтаемъ и житія великое
въздръжаніе и смѣренны исправленіе и великѣж
алчѣж, паденіе сѣтное отъ лѣности сълоучше са и
покаяніи силѣ, толико можштѣ оу чловѣколюбиваго
бога, яко не тычѣж отъ самѣхъ тѣхъ адовъ вратъ, нѣ
и отъ рода огньнааго и мжѣ исхытитѣ чловѣка, нѣ и
болыша прѣвааго благааго нрава моштына обавити и
господнѣж благодатыж болышюу его быти исправленію.
быстѣ нѣкыи отъшлыцы въ веснѣкмъ градѣ, Порфи-
риѣнѣ нарицаемѣ, именемъ Иакѣвъ, и съ маловрѣ-
мениааго сего житія соуетнааго отъврѣгъ са живѣ нѣ
къ коен пештерѣ еѣ лѣтѣ, толико же алчѣбою и благы-
ми дѣлы поспѣшивѣ чѣстнѣ ави са и оугоднѣ богу,
якоже іемоу и дарѣ на вѣсѣ полоучити и многы ны
лѣчѣвы Христа нашего творити іменемъ. вси же
мжѣ житію диваште са к ѿмоу събираахъ са, нѣже
мнѣжашини безаконьныхъ самаранъ вѣахъ вѣрѣ.
ажѣ вида к ѿмоу приходашта божіи чловѣкѣ на мно-
зѣ оглашаа отъ божіихъ кнѣгъ, на истиннѣжж вѣрѣ
обраштаашѣ. нѣ народѣ чловѣчѣскыи искони воюан ди-
аволѣ и наипачѣ на робѣ сѣпаса нашего Христа, вида
себѣ отъ многы благыа дѣтѣли мжѣ и правѣнааго
житія на мнозѣ прогонима, вѣста на нѣ, хѣта и про-
гнати отъ прѣжде нареченааго мѣста. вѣлѣзѣ ко въ
іедного отъ самаранъ, искони и въ нѣж истинѣ отъ-
вращаѣштѣнѣхъ са, приготова іего съврати всѣа по-
слоушаѣштѣа іего дѣоутѣ и сѣрдоболѣ и рабѣ на лѣ-
ніе сватааго мжѣ, да и оуловивѣ възможѣтѣ отъ

странъ тѣхъ прогнати. събравъше же са вси въ жи-
 лиште жьрца своего и много мьсливъше и проказы-
 лѣвъше, коньчнѣе єдинъ аша съвѣтъ, и призавъше
 бестоуднѣ женѣ и блѣднѣ даша ен два десати злат-
 ницѣ и ино толикожде обѣштаваѣште дати ен, аште
 възможеть запати божию рабоу Иакѡвоу, ꙗкоже имѣ
 тоѣ виноѣ възмошти отъ земаѣ своеѣ съ стоудомѣ
 мжѣ отъгнати. тѣмѣ обѣштанинѣ побѣждѣна жена иде
 к ѿмоу поздѣ зѣло ноштинѣ, и тѣкнѣвъши въ двѣри
 моляше єго въвести ѣ. оному же не хоташтоу, и на
 мнозѣ то сътворити отълагаѣштоу прѣбываше бе-
 стоуда тѣкѣшти, и съ многоѣ молитвоѣ молашти
 приати ѣ, и малы оуврѣзѣ и видѣвъ ѣ мѣкаше мѣ-
 чѣтоу быти, и прѣкрѣстнѣе себе затворнѣвъ заключи
 двѣри, и възвративѣ са и ставѣ на възтокѣ приле-
 жно молитѣ богови приношаше. многоу же часоу ми-
 нѣвъшоу и ношти оуже прѣполовашти са не прѣста-
 нѣвъше тѣкѣшти и великомѣ гласомѣ въпыжшти. по-
 милоу ма, рабе божи, еда како звѣрьми изѣдѣна бѣ-
 дѣ прѣдѣ главоѣ твоѣѣ. помьсливѣ же правѣдѣнѣи
 и вѣдѣ въ мѣстѣхѣ тѣхѣ звѣрни множество, въ
 размышлѣнѣи вѣпадѣ, отъврѣзѣ двѣри и глагола єи
 отъ кждоу пришла єси сѣмо; кого ли иштеши; она
 же рече. отъ монастырѣ єсмѣ съде близѣ сѣштааго,
 и посла ма нгоуменѣи донести просѡрѣ въ сыѣ въсь,
 и възвративѣши ми са и нѣжшти въ монастырѣ омѣр-
 коу на мѣстѣ сѣмѣ. да моѣ та, чловѣче божи,
 помилѣ ма, и приими, да не бѣдѣ звѣрьми изѣде-
 на. тѣгда же оуже оумилосѣрднѣ са въведе ѣ, и прѣдѣ-

ставивъ ѿи водѣ и хлѣбъ, вѣлѣзъ самъ въ ѡтрьнѣжъ
 клѣтъкѣ заключи са, оставивъ женѣ въ вынѣшнѣи клѣт-
 цѣ. она же ѡдѣвши помѣла въ малѣ часѣ, и по томъ
 нача кричати, и плачѣшѣи приврѣже себе къ двѣремъ, и
 съ горками слѣзами зовѣаше свѣтааго, и прѣклонивъ са
 двѣрьцами и видѣвъ ѡдѣжимъ и окы въ мнозѣ
 болѣзни сѣшѣ, въ недооумѣннѣи бѣсть, что си ѿи
 вѣдетъ, или чѣто ѿи сътворитъ, вѣпраша ѿа. она же
 глагола ѿмоу: призи на ма, и прѣкрѣсти ма, ѡко сръ-
 дѣчноѡ болѣзныѡ одѣжима ѿсѣмъ. то слышавъ
 излѣзъ и аѣнѣ наложѣ крадѣ великѡ, и лѣвѣжъ своѡ
 рѣжъ вѣзложи на огнѣ, деснѣжъ мажа отъ масла сва-
 тынѣхъ грѣаше ѡ теплостѣи рѣжѣ своѡ, и прѣкрѣ-
 штаѡ ѡ часто по прѣсѣмъ не прѣстааше. она же своимъ
 стоудомъ трѣпашѣи и хоташѣи ѿго оуловити и на по-
 хотѣнѣи зѣло свѣтааго привести глагола ѿмоу: молѣ
 ти са, мажи ми сръдѣце на длѣзѣ, да ми прѣстанетъ
 одѣжашѣи ма болѣзнь. онъ же по сѣшѣи въ ѿемъ
 простости творѣше ѿи ѡже на врачѣж, коупно же и про-
 казѣства аѣкавааго вѣдѣи и боѡ са, ѿда коли отъ мно-
 гааго к ѿи попеченыѡ бесѣмрътѣнѣжъ болѣзнь нанесетъ,
 до двою или до трѣи часѣ тако безъ мѣлости лѣвѣжъ рѣ-
 жъ къ огню придѣла трѣпѣаше, до ѿелиже оудове рѣжѣ-
 нынѣхъ прѣстѣ изгорѣвъше отъпадоша: то же сотоннѣи-
 скымъ кѣзнемъ противѣша са творѣаше, ѡкоже ѿмоу
 отъ огнѣ прибѣываѣшѣи болѣзныѡ несѣтрѣпимѣжъ
 зѣлоуоумоу помылоу не нанѣи на сръдѣце. она же прѣ-
 славноѡ то видѣвъши и в' себѣ бѣвъши, видѣвъше бо
 рѣжъ свѣтааго отъ огнѣ оуже всѣж изгорѣвъшѣ, вѣспла-

какъ ши горѣтъ и въздъхнѣвши припаде къ ногама сватааго, и рѣкама своимъ бнѣштити са въ прѣси въпиаше: оу горе мнѣ океанѣи и отъмнѣнѣи, оу горе мнѣ, яко снѣдѣи ѿсмаъ огня вѣчнааго, оу горе мнѣ, яко жилиште ѿсмаъ диволоѣ. сватѣи же оужастѣнѣи противѣи томоу бѣвѣи рече к ѿи: вѣстани, жено. и съ многоѣи ноуждеѣи вѣставиѣи ѿ отъ земаѣи и прилежно молитѣи сътворивѣи глагола ѿи: повѣждѣи ми, что ти ѿстѣи. она же нѣколи пришедѣи в ѣ са, якоже бѣаше дѣло, по всемоу съказа ѿмоу, ѿвнѣиши ѿмоу ажкавнѣиныхъ самарѣнѣи, наипаче же сотоннино пооучение на правѣднааго и вѣстание. и авнѣи велми въздъхнѣвѣи рабѣи божи и много съ славословнѣи и съ сѣлѣзми благодаривѣи кога огласи ѿ. давѣи же ѿи проскорѣи и посѣла ѿ къ сватоуоумоу Плѣѣandroу епискоуоу. дошѣдѣи же цркви вѣса по сѣдѣованию богови прѣжде, по том же и прѣподобноуоумоу мжжоу исповѣда, якоже и тѣи много огласивѣи ѿ и обрѣтѣи ѿ прилежно о зѣлнѣи, ѿже сътвори, каѣштити са дастѣи ѿи бесѣмрѣи дѣи. и по томѣи женѣи оубо поустѣи вѣ женѣи манастирь. събравѣи же вѣса коголюбивѣи люди и христовлюбивѣи клиросѣи изгнѣи изъ града и отъ странѣи тѣихъ вѣса обрѣтѣиша са самаранѣи. и по томѣи пришѣдѣи къ рабоу божию Иакѣвоу, на мнозѣи ѿего акты отѣицѣи приснѣи оубрѣпнѣи казааше. на толнко же прѣжде наречена жена отъ покаянѣи къ Христосоу са приведе, якоже чѣстѣи ѿвнѣиши са ѿи и дара на бѣсѣи съподобити са. по врѣмени же дѣлѣи дѣштити нѣкоѿего съвѣтнѣи отъ нечѣста бѣса мжчѣи въпиаше, сватааго призѣи.

вѣжшти · привѣд'ше же ѡжъ къ божію рабоу родителѣ ѡа
 молаахъ ѡго помилувати ѡжъ и отъгнати отъ неа нечи-
 стынъ вѣсѣ, и помолувъшоу са сватоумоу и рѣцѣ въз-
 ложьшъ на нѣжъ, авѣе господнѣжъ благодатыжъ вѣса
 прог'на, и отроковицъ ицѣли · благодаривъша же роди-
 телѣ ѡа бога и тѣгда пѣстиша ѡмоу три сѣта златицѣ,
 нѣже не тѣчѣжъ възати не рачи правѣднѣи, нѣ ни видѣ-
 ти рачи. глагола имъ оувѣштаваа не дати дара божіа
 на коупѣли, нѣ глагола имъ паче · дадите а ништимъ,
 азъ бо сего не възмѣжъ, въ поустѣнѣи бо живѣи сѣхъ не
 трѣбоуѣжъ, и тако благодарьствашаа отъпѣсти въ сво-
 иа сѣи. въ дроугѣи же пакѣи юноша нѣкѣи отъ вѣса насн-
 ленъ обѣма ногама раслабѣ, и того възмѣше свои ѡ-
 моу принесоша къ сватоумѣ, молаште ѡго молити за
 нѣ · онъ же три дни ал'кавъ и молитвѣи ѡднои приле-
 жавъ цѣла раслабѣнааго сѣтворивъ, и благословивъ
 ии повелѣ своимъ ногама въ домъ ѡго ити. мнози же и
 ниини прихощаахъ къ ѡмоу, различнѣи аза имѣште, и
 всѣи господнѣжъ благодатыжъ ицѣленіи отъхождаахъ.
 видѣвъ же себе рабѣи божіи зѣло отъ вѣсѣхъ чтома и
 ѡеже отъ чѣсти бѣважшѣе са многымъ падѣніе,
 отиде отъ мѣста того, и бѣжавъ иде ѡко ѡ поприштѣ
 отъ града того, и обрѣтъ пештеръ великѣ въ вѣрѣзѣ
 рѣчнѣкѣмъ камѣнѣжъ, ѡ лѣтъ жи тоу, молитвами и
 пѣсньми всѣа дни и ношти прѣпроваждаа, пиштѣ на
 многа врѣмена отъ трѣвѣи имѣаше, растжштинѣхъ въ
 рѣцѣ. по томъ же градыцѣ малъ на вѣрѣзѣ сѣтворивъ,
 и тѣ въ рѣдѣкѣи часы дни дѣлаа, отъ того крымѣжъ
 сѣбѣ имѣаше. на толицѣ же житіе ѡго славно бѣсть,

ꙗкоже по двѣма десѣтьма и трѣмъ десѣтьмъ чрън'цемъ
 к ѿмоу приходити и клиросникомъ и многымъ обла-
 шинимъ на благословештеныѣ и на наказаныѣ отъ ѿго.
 нъ таковыи и толиковыи, иже толика дара съподобѣ-
 ютъи, въ скорѣ възнесеннымъ нѣкымъ или величаа-
 ннымъ атъ въ сѣгрѣшенныѣ попоуштенъ бѣстѣ въпа-
 сти, и въ сѣгрѣшенныѣ вѣстѣхъ горшеиѣ прѣскверныи во
 врагъ родоу чловѣчьскоу, иже присно добрѣ живѣштин-
 имъ о возѣ своеѣмъ завистниѣмъ вѣса са насилѣютъ,
 вѣлѣзъ въ отроковицѣ, богата нѣгоѣго дѣштеръ, нача
 выпити и свѣтааго мѣжа именемъ призывать, ꙗкоже
 приноужденомъ бѣти родителемъ отроковица обѣходи-
 ти и искати вѣсѣжде чловѣка божия, не оставаште ни
 монастыра, ни мѣста поуста. ꙗкоже не могоша ѿго
 обрѣсти, по томъ оубѣдѣша нѣкоѣмоу отъшѣа'цоу
 бѣти на мѣстѣ томъ, и приимъ отъца ѿа отрокы
 свои и приготоуи отроковицѣ съ матерѣмъ ѿа въ крѣ-
 гызѣ, и приде на повѣданоѣ ѿмоу мѣсто, идеже вѣа-
 ше свѣтын, и видѣвъ ии паде на ногоу ѿго глагола. по-
 мироуи моѣмъ дѣштеръ, ꙗко люте отъ нечистааго вѣса
 мѣжнма юстѣ. се бо два десѣти юстѣ днии нѣ въкоу-
 сила ни ѣта ни питиѣ, нъ выпѣштини трѣжетъ себе, и
 има твоѣ призывать. свѣты же повелѣ ѿмоу отроко-
 вицѣ поставити прѣдъ собою, и вѣдавъ себе на мо-
 литвѣмъ на толицѣ моли са, ꙗкоже и мѣстоу вѣстрасти
 са, на ѿемже стоѣше. по съкончании же молитвы доу-
 нѣмъ на нечистын доухъ, и глагола ѿмоу. въ има госпо-
 да Ісоу Христоса, изиди отъ ѿа, и абыѣ вѣсѣ отъ
 огня женомъ изиде отъ отроковица. та же на земн

пад'ши на многы часы без гласа лежаше. помоливъ же са сватын и їмъ ѡ за ржжж и въстави въ прѣдстѣ ѡ родителема съдравж. видѣвъше чоудо прославиша бога. оубоивъше же са, їеда како нечистын доухъ обративъ са вълѣзетъ въ ѡнъ, молиша ѡго прѣвѣтити отроковици оу ѡго въ дѣни, до ѡелѣже до конца свободитъ са отъ бѣса, и оставивъше ѡнъ оу ѡго въ домъ свои възвратиша са. лѣпо же бѣаше, ѡкоже и въ прообразованни рѣхомъ, на оутврѣжденіе и възгражденіе ангельское се житіе живаштинмъ, не тѣчѣж же исправленіа съврѣшенныхъ съповѣдати, отъ тждоу добра' тѣчѣж събранижштемъ неискоусномъ и ненасилиемомъ быти отъ зѣлокъзньныхъ сѣтѣи прѣсквернааго врага вожиетъ рабомъ. нѣ ѡкоже великѣи и истиннѣи блага нравѣ мжжа съказахомъ, тако достонѣи и нанесенжж ѡмоу боурж и отъ тждѣ събывъшею са ѡмоу великое паденіе съповѣдати, глаголжштемъ по томъ, ѡкоже їестъ, и по съврѣшен'кѣмъ ѡго покаанни и долѣнимъ исповѣданни прѣвеликаа чоудеса. ѡелико бо великое въздръжаніе и житіе прѣжде обави, толицѣмъ вел'ми и отъпаде, и ѡкоже велико паденіе, толицѣмъ ваште по томъ ѡго бысть исправленіе. прѣлажавѣи бо и нечистын врагъ, божиетъ рабомъ видѣвъ исцѣленжж отроковицъ тоу ед'нѣ оставѣшж, и абые вставѣ на правѣднааго бжждинмъ ѡмоу нападе бѣсомъ, ѡко тако ѡмоу насилити, ѡкоже таковооумоу мжжоу въ начатѣкѣ житіа ѡго, їегда нечѣстивныхъ самаранъ сѣтѣиж въше ѡвѣенжж женожъ лѣстѣмоу противѣ'ша са и повѣдивъша и врѣдъ ржжкы лѣкѣи прѣтрѣпѣвшоу, на

попраныѣ пославшааго тѣ диваго въ распалѣныѣ въ-
пасти и страхъ божии забѣти, и толикии даръ данъи
ѣмоу лѣчьбѣ и въздрѣжаніе толицѣхъ лѣтъ и мно-
гыхъ троуды и к тому до старости дошѣдѣшоу не
сѣтрѣпѣти брани, и излѣчѣшоу въ приградѣ бѣти съ
отроковицею, безаконны себе осквернити тиною. отъ
тѣдоу, ꙗкоже началъ нѣкоѣмоу даноу бѣсоу, приложи-
ти прѣвое и въторое приноуждаатъ зѣлоу. оубоавъ
бо са пагоубѣнъи зми отъ покаяны подаѣмааго отъ-
вѣзискажштинмъ того всесрьдѣ исправѣныи притва-
рѣиетъ ѣго, ꙗкоже мнѣаше, оуже своѣго плѣнъника ко-
ле прѣвааго приложити безаконны. вѣсѣавъ бо помыслъ
оужасти ѣго оубити ѣго насилѣнжѣ отъ нѣго отрокови-
цѣ поваждаатъ, повѣжденъ же и о томъ оубои ѣа съ-
твори, родивѣшнихъ ѣа оуклонити са хота мжчѣны
тѣмъ мѣна. нѣ ни тѣмъ довѣленъ бѣ осквернѣннимъ
врагъ и прѣвыи зѣлъ сотона, къ истѣлѣнію бо оубои
прилагаетъ, и къ оубою ѣеже не тѣчыж гробоу прѣдати
оубѣенъа тѣло, нѣ и рѣчѣнъимъ водамъ и звѣрьмъ
и птицамъ без милости поврѣшити сътвори. такъ вели-
чаныи и о севѣ вельмждроуѣштинхъ плодѣ, тако бо
аште не бѣ никоѣиже страсти себе поработилъ, не бѣ
възмогалъ лжкавъи врагъ, акы въ алѣдѣж тѣлѣ о ка-
мы того розбити сѣвѣсть, силѣ бо всѣхъ и доухъ ра-
ждизаныи въ въздрастѣ юнѣ повѣдивша възможе на
старость, съ же о севѣ вельмждровати повѣди лжкавъи.
нѣ обаче великаа дароуѣштааго Христоса прѣвеликоѣ
чловѣколюбіе вѣсѣхъ чловѣкѣ съпасеніе паче, нежели
погыбѣнію хоташтѣи подати жзникоу и долѣ лежа-

штоуоумоу ржжж и покаанья былые неисцѣлимъа и
 смрьдаштаа своеа твари исцѣли строупы, и тацѣхъ-
 жде и болъшинихъ по покаанни съподоби са даровѣ. си
 же на срѣдѣ всѣмъ принести приноужденъ быхъ, да
 якоже прьвое іего житые оувѣдѣше бога прослави-
 хомъ, и паденыа іего образъ испытывѣше въ печаль въ-
 падохомъ, тако и прилежное покаанье мжжа оувѣ-
 дѣвѣше не на са надѣемъ са, нъ на дажштааго намъ
 дары чловѣколюбивааго бога, іеже и стоимъ намъ
 съвършенѣ дастъ стоати трѣпѣныа, и падажшта ны
 отъ лѣности оутвърждаетъ, ржжж намъ подаа своего
 застѣпа, и кажштемъ са намъ по сжштоуоумоу іемоу
 чловѣколюбью приемиетъ. нео толика и таковаа съ-
 творивъ зѣла, ихъже кождо рода огньнааго его творѣ-
 аше сынѣдѣ, наставника имжшта блаженааго Дауда,
 по съблажженни чинъ възвративѣшааго, и въ приатыа
 мѣсто за вадъ сѣда приложыа и оубои бѣдѣ тѣхъ при-
 имшааго мжжа. и вьнимаа, якоже словомъ тѣчыж
 довьленъ бывѣ чловѣколюбивыи владѣыа, абые толи-
 кымъ грѣхомъ проштеныа іемоу сътвори, на покаанъ-
 аа приеѣгаатъ тишинѣ, оупъвание іедно на исправыеные
 доуши наставника имы. въ са бо пришѣдъ въ клѣтъкѣж
 вѣлѣзе своѣж, и окы отъ сына вѣставѣ, якоже се кто
 речетъ, поврѣгъ же себе на земли въздыханыа нескѣтрѣ-
 пимаа твориаа, без милости са бѣа по прѣсемъ, и
 сѣвъзъ источникъ испоуштаа. нъ ни тако не отѣстѣпи
 отъ іего нечистѣи бѣсѣ и скверныи, изволеныа бо мж-
 жа ни видѣти могы дияволъ насѣваатъ іемоу отъ-
 чааныа помыслы, то начало зѣлоіе на чловѣчыскъ родъ

отъ отъчаныи нюдина оберѣтъ. да въставѣтъ отъ земаѣ оустрьми са въ мирѣ. сълоучи же са по воли чловѣколюбивааго бога иджштоу ѣмоу манастира донти, и вълѣзѣтъ къ сжштин тоу братиі цѣлова ѿ, они же оумывше ѣмоу нозѣ и хлѣбѣ прѣд'ложивше молаахъ и въкоусити, онѣ же ни слышати того хѣта гор'ко въздѣхнжвъ рече ю, горе мѣнѣ окаиноуоумоу, како възърж на небо; како ли владыкы Христоса има дрѣзж приз'вати, ѣгоже отъврѣгъ са оставихъ; како ли благыни ѣго надѣж са приати ч'то, иже доушеи и тѣломъ прѣблждивъ са отъ него, и прѣлюбодѣствомъ себе осквернившы, и оубоѣмъ; и съповѣдати начкнѣ, ѣкоже бѣаше по истинѣ, исповѣда имѣ въсе събывѣшею са. они же въ мнозѣ печали бывше и попекше са о различныи хъ ѣго напастехъ, по силѣ ѣго оутѣшиша, и дав'ше ѣмоу благословештенѣе, и молитвж прилежжж о немъ сътворише отъпоустиша. иджштоу же ѣмоу пжтемъ сьрѣте и братъ нѣккыи, имы въ истинж Христоса въ себѣ, и приноуди ѣго, и въведе и въ клѣткыкъ своѣж, и оумывъ ѣмоу нозѣ, и въса любявѣнаи обавивъ прѣдѣстави ѣмоу хлѣбѣ, и молитвы многы сътвори, молааше причастити са благословешениихъ, аже богъ посѣла. ономоу же отъ свѣсти быемоу и на причаштениѣ никакоже не обораштоу са, поврѣже себе прѣдѣ ногама рабѣ божин, мола ѣго коуп'но же и кльны са, не въстати прѣжде отъ земаѣ, аште прѣжде не обѣштаатъ са прѣдѣпоставѣиныхъ въкоусити. обѣштавшоу же са ѣмоу въстави и божин чловѣкѣ отъ земаѣ, и помолнѣвша са

сѣдоста оба части хлѣбъ по въкоушениі же има и по
 съкончанни благодарствия пакы сѣдоста, и пристж-
 пивъ къ мжжоу примыи іего въ своѣхъ хлѣвинѣхъ братъ
 глагола іемоу: отче, накажи ма о Христосѣ, сына
 своего, и оутвърди ми сръдце, іако зѣло ма дрѣ-
 жатъ различнии помысли. тѣгда же въскричавъ
 сватыи и съ слѣзами и въздыханіи бѣаше въ прѣси
 своѣхъ, глагола: прости ма, брате, каѣти себе и плака-
 ти великихъ монахъ грѣхъ и на бога дрѣзновенныхъ
 отъ мене безаконни, іако въ соуетьныхъ монахъ сихъ
 и посрамьенныхъ сѣдинахъ акы дѣтишѣ отъ дыа-
 вола запатъ въ послѣдѣнѣхъ погыбѣлѣхъ сънидохъ,
 зѣлыми бо, имиже въ жизни моѣи трыпѣвъ побѣ-
 дихъ, тѣми въ старости моѣи зѣло сътворишѣ въ-
 падохъ: въвергы себе въ смрадѣнѣхъ тинѣхъ блж-
 денѣхъ и нѣкми осквернивъ са бо́льшими того грѣхы.
 онъ же то слышавъ опечали са зѣло, и молитъ іего
 по выражению іемъ съповѣдати прѣльсть въсѣхъ сото-
 нинѣхъ, двоѣ себѣ приоврѣтаѣхъ сватыи, прѣвое оубо
 исповѣданьемъ оуп'ваѣхъ привести іего, коупно же и
 себѣ оут'врѣдениѣ бжджштинѣхъ по томъ хота при-
 творити. онъ же отъвѣштавъ глагола іемоу: по въз-
 дрѣжанни ми въздрѣжаньемъ истыимъ и троуд-
 номъ зѣло, по работанни ми непорочнѣхъ богови лѣтъ
 н, по приятии ми отъ чловѣколюбиваго бога вели-
 кыи даръ, по сътворенни отъ мене скверн'наго вели-
 кыхъ чоудесъ коньчѣнѣхъ въниде сотона въ отроко-
 вицѣхъ нѣкжѣхъ: да абыѣ томъ родителѣ слышавъше, иже
 іестъ въ мнѣхъ господнѣхъ даръ, приведоша ѣхъ къ мнѣ

ицѣленны ради, молаштемъ же са имъ помолихъ са о
 ѳен, и авіе господыѳежъ благодѣтнѣжъ нечистыи доухъ
 отиде отъ ѳеа. они же свѣршенѣе ѳе хоташте исцѣли-
 ти оставиша ѳе оу мене на двѣ дѣни, и отидоша въ
 свои домъ. отъмынквѣ же свѣстнѣжъ изидохъ к ѳен, и
 прѣдолѣвшоу ми распаденію вѣждноуоумоу, ни бога
 на оумъ възъмъ въ часъ тѣ, ни погоубыенны толикаа-
 го вѣздрѣжанны и троуда помысливъ или вѣмѣниевъ,
 все же ꙗкоже рѣшти забывъ и матицѣжъ огньнѣжъ прѣко-
 видѣвъ въ вѣжднѣжъ погыѣклъ вѣпадохъ, и сѣтво-
 ривъ с ѳежъ вѣждъ зѣлоуе зѣломъ цѣлѣж, наи паче же
 болеуе зѣло къ зѣлѣ прилагаѣж, ꙗко поимъ ма вѣстоудыи
 вѣсѣ свѣктова ми оубои ѳеи сѣтворити, и по сѣблѣжде-
 нии ми оубивѣ ѳе вѣврѣгохъ въ рѣкѣж, и отъчаивъ са
 своего сѣпасенны отидохъ, и нынѣ идѣ въ миръ. ка-
 ко бо на вѣсотѣжъ вѣзѣрѣжъ или и дрѣзнѣжъ нарѣшти Хри-
 стоса; не авіе ли огнь сѣшедъ пожежетъ ма; то же ꙗ-
 моу и множиша тѣхъ съ многими зѣззѣми исповѣда-
 ѳишоу, и съ вѣздыхѣннимъ несѣтрѣпимомъ мѣжжоу
 слышавъ божиѣ рабѣ, оумиливъ са отъ благодѣти на-
 паде на вѣнѣжъ ѳе, и облобѣзѣжъ и глаголаше. не печа-
 лоуи са зѣло, брате, ни отъчанъ са своего сѣпасенны, нѣ
 вѣровавъ, ꙗкоже ꙗестъ сѣпасеніе, пристѣпи съ слѣзѣ-
 ми, и исповѣждъ са чловѣколюбивѣоумоу богу, зѣло
 бо ꙗестъ штедръ и прѣмилостивъ богъ и многа милость
 ѳе на насъ. да до ѳелиже имамъ врѣма, покаимъ са,
 аште бо бы не было покаинны, како Дауидъ по дарѣ
 пророчѣствѣмъ, по цѣсарѣствии, по свѣдѣтельствѣ
 владѣчѣни въ ровѣ любодѣства и оубонства вѣпадѣ

словесемъ покаанье обавивъ прощенье толицѣмъ грѣхомъ приа; како блаженъи Петръ, вѣховъиини апостоломъ, прѣвѣи оученикъ, иже ключа небесныхъ отъ господѣа примѣи, владыкы Христосѣа не іед'ноиъ и д'ваши, нѣ и триш'ди іего отъвѣргъ са, и по томъ плакавъ са горько не тѣчыж прощенье полоучи таковаго грѣха, нѣ и большаѣ съподобѣ са чѣсти, пастоухъ бывъ словесныхъиимъ овцамъ владычынѣмъ; аште не бы было покаанья, како покаавъ са Павлаъ отъ гонитѣль съсѣдѣ избранъи бѣсть; аште не бы покаанья было, како съблѣдив'шаго въ корундѣнѣхъ приати Павлаъ повелѣ; да не насилѣи, рече, вѣдемъ отъ сотоны и грабими. тацѣми и таковыими словесы, наипаче оутвѣдивъ іемоу срьдце истинъи и милоствѣи братъ прѣвѣвати іемоу съ собою молаше. томоу же не хоташтоу припадѣ прѣд ѣимъ божии чловѣкъ, и облобѣзаѣ нозѣ іемоу молаше са не отължчити отъ ѣего, помышляѣ и боѣ са, іеда како въ отъчаани прѣвѣвъ до кон'ца доушж своѣ погубитъ, и іакоже на мнозѣ кажа, мола, припадаѣ, кланѣ са оуѣштати іего не възможе, сътжживъ си сватъи и въздѣхнжвъ доухомъ прилежно молитвѣ сътворивъ от'поусти іего пжтемъ своимъ ити благословствивъ. проваждаѣ же іего до пати на десѣе поприштъ не прѣстаѣше мола єго, и много іемоу о покаани продѣлживъ слово, оужпивъ іего и съ слѣзами облобѣзавъ и помоливъ са о ѣемъ обрати са въ каѣтѣкж своѣ. Іаквѣ же имъ са пжти вѣдѣштаго въ миръ шѣстии дрѣжаѣше са. и оуспѣвъ пжти мало съвративъ са обрѣте гробъ вѣтѣхъ подо-

боличьнѣ пещерѣ, въ немъ же многы мрътвынѣхъ ле-
 жааху кости, аже отъ многъ лѣтъ испрахнѣлы бѣа-
 ху, и вѣлѣзъ въ не, събравъ кости положи въ ѱед'номъ
 жгѣлѣ, и заключивъ пещерѣ затвори надълежащими
 ветѣхыними двѣрьми, и колѣнкѣ прѣклонивъ исповѣ-
 дааше са богови, бѣа без милости въ своѣ прѣси, и съ
 плачемъ и многымъ рыданнемъ глаголааше: како
 възвѣржъ къ тебѣ, боже; кою ли начало исповѣданію
 обратѣ; кѣмъ ли срьд'цемъ или кѣмъ оупванимъ
 или кою съвѣстїю дръзну азъ языкъ нечѣстивъ и оустынкѣ
 оскверненны сѣшти испльненѣ двигнѣти покоушъ са;
 прѣвое же, коюмоу грѣхоу проштены просити дръзну;
 милоуи, чловѣколюбивыи господи, милостивъ бѣди не-
 достоиноуоумоу, владыко благын, и не погоуби мене
 бестоудѣнныхъ монахъ ради дѣла, не бо мала моя сѣ
 безаконны, кажда сътворихъ, оубои съдѣлахъ, кровь
 неповинныхъ пролияхъ, и къ всѣмъ тѣмъ страдавѣ-
 шею то тѣло водамъ и звѣрьмъ и птицамъ прѣдахъ на
 сънѣденіе, и нынѣ, господи, вѣдѣштоу тебѣ, бла-
 гын, вса исповѣдаю, о томъ проса проштены, не
 прѣзри мене, владыко, нѣ по лѣпоуоумоу твоюмоу
 милосердію помилоуи ма нечѣстивааго, и посылѣ на ма
 яже отъ тебе великаа милость, и остави ми вса беза-
 конны, яко да не пришед'шоу ми на грѣховныхъ глави-
 нѣхъ погоубитъ ма пагоубнааго врага боура до коньца,
 ни да пожретъ мене змиѣ главинныи. и съ таковы-
 имъ великимъ покаинимъ исповѣдаа са до десати
 лѣтъ въ пещерѣ тон, ни паче же рекъ, въ гробѣ, не
 изааза из мѣста, не бесѣдоуа ни къ кому же, не гла-

гола ни къ іедномуу, нъ съ горькыими слъзми и
 нескътрпимымъ въздыханиимъ и съ многомъ оуми-
 лениимъ все врѣма прѣпроводивъ, дваши въ недѣли
 двѣрца отвѣрзаа, трѣвж прѣдъ двѣрьми гробишта
 своего растжштжж обрѣтаа, и тж истираа идѣаше,
 ієликоже іємоу довлѣѣше, искоушаа, и абѣе обра-
 штааше са съ многомъ похвалѣниимъ, прилежа въ инж
 молитвѣ и въздр'жанни и іностаньнѣмъ исповѣдани.
 тѣм' же чловѣколюбивыи богъ, не хотаи смръти грѣ-
 шьнѣимъ, нъ обращенію и жизни, не въ соуе ни въ
 тѣшѣе толикааго страданья и многоуоумоу троудоу
 продѣлжити са попоустѣ, вѣды бо ієго истоіє и вели-
 коіє покааніє, толикыимъ и таковыимъ грѣхомъ
 праштєныє полоучи, и хота самомоу іємоу оувѣрити
 прѣподобьноуоумоу мжжоу и всеѣмъ авити покаанья
 силж. боури лютѣи и многоу бездѣждю земьж тж
 оебдрѣжаштоу съ многыими молитвами и литіями
 чловѣкомъ молаштемъ са іави са града того богочѣсти-
 воуоумоу епискоупоу мжжоу сватоу и въ истинж бога
 боаштоу са, іако оѣцъ ієсть нѣкыи въ гробишти на
 томъ мѣстѣ, смѣренъ образомъ, нъ благъ доухомъ,
 иже аште послоушавъ васъ помолитъ са къ богоу, всеа
 раздроушитъ нападѣшаа на земьж сыж зѣлаа. да сватѣ
 тѣ епискоупъ всемоу клиросоу своему повелѣ събѣра-
 ти са на съповѣданіє іавьєныа того и съ крѣсты къ пе-
 штерѣ тѣи, идеже чловѣкъ божіи живеть, ити. томоу
 же бывшоу и мѣста имъ дошѣдѣшемъ, обрѣтѣ прѣ-
 подобнааго того правѣдника, и съ многож мольбою
 молаше са іємоу помиловати земьж ихъ и молити са

къ богоу, да бы помиловалъ люди свои и отъгналъ
належащите бездѣждіе и послалъ земли нхъ дѣждъ.
сватыи же никакоже бѣху отъвѣштаваа бнише са въ
свои прѣси, не дрѣзныи възырѣти на небо, и глаголаа-
ше: милостивѣ бѣди, господи, о многыхъ моихъ
нечестныхъ. ожидающею же епископу и молашю са
къ нему и ни хоща отъвѣта поучившю, оставивъ-
ше его плачущи са отидоша. и дошѣдъше сватыи
цркви абыи тоу съ слѣзами молаше са отъ члове-
колюбиваго бога прошаахъ бѣды тои избыти. на
многы же дѣни съ ачѣбоу и плачемъ призываю-
штемъ бога прити на помощь имъ, и абыи томоу же
авитъ са епископу, и гласъ оуслышитъ притранъ гла-
голюшъ къ нему: иди къ рабю моему Иаквю, его
ти и прѣжде авихъ, и того моли молити, о немъ же
аште хощеши. томоу же помолившю са, избеждете
належащихъ земли зѣлъ. възвративъ же са пакы въ
скорѣ съ вѣсѣмъ клиросомъ и людьми прѣподобныхъ
божии сватитѣль а са о молитвѣ, яже къ чловеку бо-
жию Иаквю. тѣгда же оуже тѣгда неволѣю якоже ре-
шти многими молитвами оумоленъ и оуиштенъ бывъ
отъ прѣподобнаго мжжа, якоже и прѣжде и нынѣ
отъ обавыенны божии къ нему пришли сѣтъ. въздѣвъ
очи на небо на многъ часъ прилежно помолитъ са. и еште
молитвѣ сѣшти въ оустѣхъ его благыи и милосердын
богъ, иже в'са боштинъ са его обила и оудобъ по-
далъ, дѣломъ писменною слово съвършаа, еже глаго-
летъ: еште ти глаголюшю, се, пришлъ есмъ,
дѣждъ съпѣсти многъ на земли, емоу же въздвигъше

са п'ксень похвальнѣиѣ того милосердія и нестѣкажемоу-
 оумоу величїевоу отидоша, славаште бога и блажа-
 ште рабѣ ѿего, въздрѣжаннїи ихъ и алчѣбоѣ вели-
 кааго дара съподобїены и таковааго. благо же примїше
 великоѣ отъ чловѣколюбивааго бога и избѣвѣше отъ
 нашьдѣшаа имъ богомъ поуштенныа извѣы отъгна-
 ныа молитвоѣ раба божїи Иакѡва до днешняго д'не
 въса лѣта памать дни того, въ нѣже въздѣшныихъ
 вѣдѣ скобождени бѣша, творатѣ, молитвѣныа и
 похвальныа п'ксни владыцѣ Христосоу въсылаѣ-
 ште, многы же разнчѣныи жзми одрѣжимыа
 отъ люди пришьдѣшнихъ к ѿмоу, коупно же съ епи-
 скоупомъ пришьдѣшнихъ на молитвѣ оставїша оу раба
 божїи Иакова ицѣлѣныа ради, аже масло възмѣ сва-
 тын и ты благословествїеѣ, помазавѣ же ѿ въ има
 христосово ицѣли, ꙗкоже тѣмъ домъ . . . идж-
 штемъ славити и благословествити бога, даровавѣ-
 шааго имъ рабомъ своимъ ицѣлѣныа. да оуже вси,
 иже въ градѣ и въ окрѣгѣиныхъ всехъ живѣштин
 больныа своа приношаахъ к ѿмоу и отъходаштемъ
 имъ молаахъ, о съпасенїи ихъ молїти са ѿмоу, и
 авѣе господнѣ благодатыѣ цѣлѣеѣ полоучаахъ. то-
 ликъ бо даръ дастъ са ѿмоу, ꙗкоже ѿмоу словомъ въ
 скорѣ прогонїти нечїстныа доухы. по лѣтѣ же ѿд'номъ
 отъгнанѣ бѣвѣши извѣкѣ тои лютѣи призывавѣ божїи
 рабѣ Иакѡвѣ прѣподобѣнааго епискоупа моли ѿего попе-
 шти са о пештерѣ, рекѣше о гробѣ, въ ѿмѣже жїтїе
 имѣаше сватын, и съ прилежноѣ молитвоѣ моли са
 ѿмоу по оумрѣтїи ѿего погрѣти и въ ѿемѣ. томоу же

обѣшавъшоу са ѿмоу и възвративъшоу са въ градъ по малѣхъ днехъ съконьча са блаженъи Иакѡвъ въ старости добръ, сѣдмѣиже десатъ лѣтъ съ ти патѣи. оувѣдѣвъ же прѣподобьныи епискоупъ донде мѣста того съ всѣмъ клиросомъ и съ подвижъныими облашыми и съ конями многоцѣнъныими обивъше поѣхше и слава-ше бога положиша чѣстъноѳе ѿго тѣло въ томъ гробѣ. по томъ же божии прѣподобьныи сватителъ молитвѣныи домъ, рекъше цр'кве сътворивъ оу пештеры прѣложи чѣстъноѳе ѿго тѣло, на немже мѣстѣ до днѣшняаго дѣне цѣлѣбѣи многы творатъ са, всѣ же градъ и окржгънаа ѿго вси памать ѿго по вса лѣта творахше праздъникъ великъ имѣтъ въ славѣ почтъѣшааго и чловѣколюбивааго бога, ѿго и мы по оуставоу славимъ благословешвахше отъца и сына и сватааго дѣха, ѿмоу же слава и дрѣжава нѣныи и присно и въ бесконечныа вѣкы вѣкомъ аминь.

Житѣиѳе и страсть сватѣиѳхъ отъца и епискоупъ бѣвѣшиѳхъ Насилѣа, Капитона, мжченѣиѳхъ въ Хер'сонѣи.

Христосъ ми да нач'нетъ слово ѳединѣи прѣмждрыи и прѣмждрыимъ исправителъ, въ рѣцѣ бо ѿго и азъ и словеса мои, о томъ оубо живѣхше и движѣхше са оувѣштанте са, иже имене моего призѣванѣи, не моеа

ради немощи затѣкнѣти слоухъ вашихъ, нѣ ицѣлѣж-
штааго ради немощи наша, подобаѣтъ паче простѣрѣти
слоухъ ваша, тѣжєныє вѣсе отѣложѣше мжжѣскы глаго-
лємаа разоумѣите, не бо съплєскано коє или бладѣно ва-
шимъ слоухомъ вѣнати молѣж, нѣ истинѣнааго ради сло-
весе не на вѣздоухъ расыпаємааго, само же то слово съ-
на божиа, имже вѣса бѣша, ѡже на небеси и ѡже на земли,
видимаа и невидимаа, вѣобразивѣша же себє вѣ рабѣи
образѣ, нѣ не отѣврѣгѣша са ѡже бѣти богоу, нѣ вѣ-
плѣштѣша са отѣ сватѣа дѣвѣы богородица. исповѣдати
того коупѣно бога и чловѣка, вѣсєго вѣ свонѣхъ ѡмоу и
вѣсєго вѣ нашихъ, пострадавѣша бога и слово плѣтиж, и
акѣы бога пакѣы съвѣскрѣсѣша плѣтиж и вѣшѣдѣша на
небеса и сѣдѣша о деснѣжѣ отѣца и насѣ съ собою вѣз-
ведѣшаго о оупвѣнии жизни вѣчѣныа, ѡвѣ же вѣ еу-
аггѣльскѣныхъ проповѣдавѣша гласѣхъ, блажєни бо, рече,
не видѣвѣши и вѣровавѣше, домино невѣкрѣстѣиє ицѣ-
лѣаа доблѣишимъ оупвѣанѣє вѣчѣныа жизни остави, нѣ
по ѡже та и ѡже симъ тѣчѣнаа вѣ еуаггѣлѣи лєжаштаа
глазѣокѣж старостѣж и оудобѣ ицѣклѣмѣж вѣскѣна бѣ-
ша вѣ чловѣчѣскѣа помѣслѣы, ѡкоже плодѣ сътворити
вѣ ѡ и ѡ и ѡ, пристѣпи подѣ ѡрѣмъ вѣыж подѣлааа,
на рамѣ вѣзѣмѣшоуоумоу сѣмрѣтоносѣныи и сѣмрѣтѣ-
ныи крѣстѣ, ѡкоже тѣмъ исплѣнити вѣшыѣнии мирѣ.
нѣ по ѡже неслѣдѣма ѡстѣ прѣмѣдростѣнаа пѣчина,
сѣдє ми нынѣ слоухъ подадѣте, молѣж, ѡкоже похвалѣ-
ти мжѣа прѣславѣныи и за нѣы пострадавѣшааго волѣж
приобѣштѣвѣша са страстѣми, ѡажє чѣсти и славы
господѣна насладѣшє са, вѣсєлатѣ бо срдѣцє божиаа

ꙗже о возѣ поминаемаа и ч'то рече аште ꙗкоже длѣжае
 Соломѡнъ прореченые отъ бога примѣ въ прит'чахъ
 рече отъ величества и доброты зѣдании по выражѣннѣю
 видѣти и о нѣмоужѣ образоу родотворцоу нхъ съз'дати
 а, доброта бо зѣданыа ꙗкоже по истинѣ непорочна себе
 богови принести, съгласна же симъ и съсѣдъ избороути,
 азъкомъ въсѣмъ оучитель рече, ꙗкоже црѣкы божия
 есте, и доухъ божии живетъ въ васъ. да како таковы-
 нхъ о снхъ помыслии нѣстъ лѣпо, проливъшихъ
 своа крѣви за чловеѣкы по подражанью истиннааго па-
 стоуха Іѡсѣ Христа господа нашего; ч'то же хъштѣ
 глаголати, истиннаое въ слово да оуститъ, ꙗкоже ни
 малы коеа части на похвалѣ съде мѣченихъ сваты-
 нхъ и прѣчъстѣннхъ мѣжъ мошъно исповѣдати,
 обаче тѣхъ молитвы въ многаго мѣсто мирскааго
 оученыа прѣдъложивъ покоушѣ са ꙗже въ мнѣ бо-
 лѣзньное цѣлительнѣхъ нхъ сватости прѣдъложити
 доушеоуспѣшнаа слоушаѣштинмъ, тѣхъ нелѣжанъ
 поставити памать, нъ на хвалѣ и славѣ самѣхъ сва-
 тнхъ отьцъ и мѣченикъ въ градѣ Хер'сонѣ живѣ-
 шихъ боголюбивнхъ и вѣрннхъ мѣжъ. въ вѣрме-
 на бо гонѣннѣ нечѣстивааго Диоклитiana дѣиствоуѣ-
 штоу животворивоуоумоу крѣстианьскыа вѣрѣ словеси
 самомоу томоу рекъшоуоумоу. се, азъ посылаѣ въ
 акы агньца по срѣдѣ вѣкы, сълоучи са прѣлѣпоуоу-
 моу въ сватѣи црѣкѣи иероусалимьскнхъ свѣтилъ,
 иже бѣашѣ въ самон тои господѣстѣи црѣкѣи въ лѣта
 Диоклитiana, въпасти въ вѣдѣ сватоуоумоу томоу
 епископоу, въ шестоѣ на десатѣ лѣто диоклитiana

цѣсарьства многъ подвигъ, трудъ же и поспѣшеніе по-
лагающюу, яко да когомъ прѣданоу крѣстианьскыа
непорочныа вѣрѣ роширити слово непрѣстающюу
испоуштати епискоупы въ вса страны языкъ, мѣнѣ же
сватааго епискоупа страны поганѣскыа и сѣмо, іеже
іестъ херсоньскын градъ отъ таврьскыа земьа, име-
немъ Насилеа, іемоуже приш'дшоу и видѣвъшоу елннѣ-
скыа обѣдрѣжаштѣ прѣлѣсть нача оучити градѣскыа
мѣжа глагола, яко вози не сѣтъ, аже вы мните и їма-
те и чѣте, нѣ коумири, не могштини вамъ помощи
іестъ бо богъ на небесѣхъ, иже словомъ своимъ сѣтво-
ривъ всѣхъскыа и прѣмудростиа своѣа отъ небытия
въ бытіе приведѣти всѣхъскыа, и сватѣмъ своимъ
доухомъ всѣмъ жизнь дароуа, томоу поклоняюще са
въ сватѣи трони того славимъ. то слышавѣше отъ
сватааго мѣжа града того мѣжи ринѣша са на оуко-
ризны и быенны, не послоушающе іего отъ нечовѣ-
ствныа одрѣжаштаа нѣхъ прѣлѣсти, тѣмъ же сватѣи епи-
скоупъ въ скровѣнѣ мѣстѣ сѣда въ пещерѣ прѣбываа-
ше, нарицаемѣи дѣвичьскыа. многомилостивѣи же
богъ вса чловѣкы хотаи сѣпасти и на оувѣдѣныа
истинѣи прити не попоусти всемоу градоу и земли по-
гнѣбѣнѣти отъ сотонѣи, въсади сватѣи свои доухъ,
того ради бо и въ плѣть облѣче са и распатѣе на крѣстѣ
волеѣи прѣстрада, да вса свободитъ чѣстѣноѣи своѣи
крѣвѣи, іеже потѣшта са сѣпасти . . . съ всѣми и
син херсоньскын градъ чоудеса твора, и бысть чоудо
сицево. нѣкоіего бо старѣишныи нареченааго того
града, имѣштоу сынъ єдночадъ, того оумѣръша вънѣ

града погребоша, и того родителемъ склоучи са оу тѣла прѣбывати оумѣръшааго сына ихъ, и на гробѣ оу-
снхти плачаштемъ, и абие въ сынѣ видатъ своего сы-
на глаголюща имъ. ч'со радма плачете и р'ыдаєте о
сѣмрѣти моєи; не можете мене поати жива, по неже
бози ваши того сѣтворити не можтѣ, каменныє бездоу-
шно и коумирныє сжште, аже диволоъ на прѣлѣсть и
пагоубѣ чловѣкомъ сѣтвори. нѣ аште хоштете ма жи-
ва поати, молитѣ стран'нааго того чловѣка, югоже би-
єте и оукарѣєте, и вѣроуйте въ того, югоже тѣ про-
повѣдаатъ бога, моштѣнѣ во юстѣ вѣставити ма из
гроба мжжа того молитвоуж. и тѣмъ имъ въ сынѣ гла-
голаномъ възвѣнжета и сѣповѣдаста дроугъ дроугоу
сына того видѣнныє сѣгласноє рѣчи кѣждо юю. дѣни
же бѣвшоу вѣлѣзоста въ градъ и сѣповѣдаста срьдобо-
ли свои, иже видѣста въ ношти. они же весело прини-
ше слово начаша искати сватааго епискоупа, и обрѣтѣ-
ше юго въ пештерѣ, идеже бѣаше мола са, припадоша
к њмоу глаголюще. молимъ ти са, даждѣ намъ сына
нашего. онѣ же рече к њимъ. како мож то сѣтворити,
грѣшны чловѣкъ сы; нѣ аште оубо вѣроуете въ бога
множ проповѣдаемааго, то тѣ вамъ сына вашего
мрѣтвааго вѣскрѣсѣтѣ. ти же глаголаша юмоу. да пои-
мемъ сына нашего жива, и юже аште речеши, сѣтво-
римъ. сватыи же епискоупѣ шѣдѣ коуп'но сѣ потрѣбоуж
сватитѣльстѣни слоужбѣк носаште и иже на сватоє крѣ-
штеныє потрѣбныи, на гробѣ придоша, и отѣваливѣ-
ше камѣи вѣлѣзоша въ гробѣ, идеже бѣаше оумѣрѣи
сынѣ ихъ, и прѣкрѣстивѣ сватыи епискоупѣ и вѣздѣх-

нѣвъ ржжж положи на мрътвѣци, молитвѣ сътворивъ
 животворивааго кръштены еуѣи надъ тѣломъ ѿго,
 акы надъ живомъ, полиа сваштеноѣ водоѣ тѣло,
 сътворивъ призваннѣ сватѣѣ троица, и акы въ-
 скресе мрътвѣцѣ, ѿгоже видѣвше того родителе къ ко-
 лѣнома припадоша сватааго Василеа молаште са, ѿко-
 же и самѣ кръстити, аже акы по оглашени съпо-
 дови сватааго кръштены и бесъмрътѣнѣныхъ прича-
 стити са таинахъ кръштены. и възвративше са въ
 домъ радоваша са въскмъ домомъ въкровавше госпо-
 деви. дивволъ же вида себе поуѣта по малоу бѣваѣ-
 шта, повѣжденъ сватааго пришествиѣмъ отъ ѿго
 прѣкльштенымъ жидовомъ стрѣлѣ въложи, ѿкоже раз-
 гнѣвити елины и на оубои сватааго дрѣзнити. и при-
 шѣдше въ пештерѣ, идеже житиѣ имѣаше сватѣѣ
 епискоупъ, и окрътѣше ѿго и поврѣше и за нозѣ, вла-
 чаахъ и по гостинѣцоу градѣноуоумоу. пришѣдше же
 на то мѣсто, идеже ныны кръстыѣни стѣпъ поставиша
 животвораштѣи кръстѣ имѣштѣ на себѣ, самъ тѣ сва-
 тѣѣ епискоупъ отѣдастѣ доушѣ, тѣло же ваѣкѣше въ-
 нѣ вратѣ слышаштѣныхъ са Иера изваѣкѣше поврѣгоша
 псомъ на ѣдѣ. лежаштоу же ѿмоу на многы дѣни про-
 мысломъ божиѣмъ не оставѣѣштинѣмъ и по съмръти
 сватааго ѿго тѣла, ваѣкѣ ноштинѣ присѣдѣаше оу тѣла
 на съблюденѣѣ ѿмѣ, звѣздѣ свѣтѣлѣ сѣѣштинѣ на мѣ-
 стѣ томъ, идеже лежаше, дѣнѣѣ же оуѣлоу тожде съ-
 конѣчаѣѣштоу дѣло. тѣгда иже тѣмъ прѣсватѣмъ
 мѣжемъ Христосови въкровавѣштинѣ належаштааго ради
 страха отъ множѣства елины погрекоша ноштинѣ сва-

тоіе іего тѣло вѣнѣ стѣнѣ на западѣ града, близѣ тоа-
жде стѣны, мѣсаца марта въ 3 днь, славно памать
іемоу твораште въ славѣ богу вседръжителю аминь.
іединѣ же нѣкыи сватыимѣ мѣченикомѣ Василеемѣ
бывши по сѣкончанні іего прѣшѣдѣ въ елиспонѣскыа
страны обрѣте тоу дроугыа епискоупы, поуштенныа
тѣгда сватыимѣ епискоупомѣ на тожде вѣрѣ дѣло, съ-
повѣда имѣ вса бѣвѣшаа. они же слышавѣше то и
прилеж'но прославивѣше бога, имѣ же оусердиємѣ при-
ти сватоуоумоу Василею мѣчениа вѣнѣцъ исповѣданъ-
іемѣ о Христосѣ и свѣштавѣше са, мѣнѣ же, Бугѣ-
нини, Ягадодор' Ел'пидини, прѣподокнини епискоупи,
прѣидоша въ тѣ херсонѣскыи градѣ, оучаште, право-
вѣр'но вселѣдѣствоуіште сватоуоумоу Василею, и при-
лагааше са число вѣроуіжстинухѣ по вса дньи. иско-
ныи же вѣрѣныихѣ родоу зѣлодѣи завѣда дѣволѣ, и
на тѣа вѣплѣчи вѣроуіжшта іемоу жидовы и елины, и
сѣвазавѣша сватыа мѣжа Бугѣныа, Ягадодора, Елпи-
дини жѣзаниємѣ и каменніємѣ влачаште побиша, и мрѣ-
тѣныими враты извѣк'ше тѣлеса сватыиухѣ поверѣгоша
на вѣсточныихѣ странахѣ, іакоже изѣденомѣ быти
имѣ отѣ пѣсѣ. рѣвѣностнѣ же спасѣнааго крѣštenныа
крѣстниани принесяше погревоша сватаа тѣлеса нхѣ мѣ-
саца декабря въ 5 днь, памать имѣ твораште въ сла-
вѣ бога вседръжителю. по мнозѣ же вѣрѣмени посѣланѣ
бѣытѣ отѣ Иероусалима епискоупѣ тамо, Бедерини имѣ-
немѣ, иже въ кораблѣ сѣ, приходѣ іего въ наречѣныи
градѣ сѣпротивномѣ вѣтромѣ аѣтѣ, привѣрѣженѣ бѣытѣ
въ островѣ нарицаємѣи Ялосѣ въ странахѣ рѣкыи

Дѣнапра, и разболѣвъ са азеи лютои, хотя житіе оставити, помолн са господевн глагола: господи боже мои, не достойна ма сѣшта съподоби поставити епискоупа, не мози мене оставити бес памяти въ херсонскѣ градѣ, и томоу оумѣръшоу оу гроба іего вѣр'нин стаѣпъ поставиша великѣ, нѣ и дрѣвеса въздрастоша, възвѣштаѣшта из далече гробѣ іего. по м'нозѣ же вѣр'мени, минжвѣшоу гонѣнію отъ безаконѣннихъ на крѣстианы, поставиша римляне цѣсарѣ именемъ Константина, іегоже кожіе просвѣщеніе на дивѣнни іего приведе крѣстианскѣи свѣтъ, и заповѣдъ поустѣ, іакоже не исповѣдаѣшитоу оумоу отъца и сына и сватааго доуха зѣлк зѣлоу жизнь погоубити и домоу іего въ разграбѣеніе быти. тѣмъ тако богочестивѣ испоустеномъ оставѣенни крѣстианскѣ гонѣнни, оувѣдѣшемъ вѣр'нымъ херсоніемъ таковою повелѣніе богочестивааго цѣсарѣ послаша к ѿмоу сълы, іакоже дати имъ епискоупѣ, повѣдавѣше іемоу вѣса, іаже о сватыхъ отъцихъ бывѣша чоудотвориа, іаже и зѣло слышавѣ отъ нихъ цѣсарѣ обрадова са, и дастъ имъ епискоупа именемъ Капитона, давѣ іемоу воинѣ вѣр'нѣ мжжѣ числомъ пать сътъ, с ѿнимиже пришѣдѣ архіепискоупѣ въ херсонскѣ градѣ въ пладѣные промысломъ божиемъ, хоташтинимъ чловѣчскѣи родѣ съпасти, вѣскмъ вѣнк града обрѣтѣшемъ са приаша іего крѣстиани съ многои радостіи, оумѣше коуп'но с ѿимъ и съ сѣштини іемоу оуаша градѣныа стѣкны. по томъ же оувѣдѣвѣше херсонѣне бывѣшаа събраша са, и пришѣдѣше къ стѣнк слышалахъ бесѣдоуѣшта к ѿимъ епискоупа сице: азъ,

чада, на пагоубѣж вашѣмъ приш'лъ, нѣ паче да вѣ-
роуѣ на господа нашего Ісѹ Христоса съпасеніе полоу-
чите. прошѣдъшоу же междуу обѣими мироу вѣлѣзоша
вси людѣе въ градъ, и на оутрѣи съшедъшемъ са вѣ-
сѣмъ нача епискоупъ оучити а вѣрѣ крѣстьянскѣ, ꙗ-
коже и прѣжде ѿго бѣвѣшии епискоупи и мѣченици. они
же отъвѣштавъше ѿмоу рѣша подобна прѣжде бѣвѣ-
шихъ аднини отъвѣштавшихъ къ апостолоу Павѣ-
лоу. днѣ нашѣ бо нѣкаѣ вѣносиши въ слоухѣ наша, рѣ-
ша к ѿмоу. имамы двѣ пѣшти на твореніе вароу гора-
шти присно на зѣданыѣ трѣбьникоу нашему, помолѣ
оубо, ѿгоже чѣтеши бога, и вѣлѣзи въ нѣи, гораштема
има, и аште излѣзеши изъ огни безъ вѣрѣда, вѣроуѣемъ
отъ тебе проповѣдаемоу оубо богу. епискоупъ же рече.
въ има Ісѹ Христоса, бога моего, сѣтворѣ то, и богъ
по повелѣнію вашему сѣтворитъ то. нѣ како вы хошѣте
вѣрѣжѣти, ꙗко вѣроуѣете; нѣ аште хошѣте, дадите
чада ваша, да са прѣдадатъ воинѣмъ, да аште не на-
чнете вѣкровати христосовѣ вѣрѣ, да са сѣвѣргѣтъ въ
пѣштѣ. и годѣ бѣытъ всѣмъ слово то. пристѣпивъ же
епискоупъ къ ед'нои пѣшти гораштинѣ, помоливъ са и
прѣкрѣстивъ себе и пѣштѣ, въ нѣже хотѣаше вѣлѣсти,
днѣкоу рекшоу, вѣнѣмѣтъ, вѣлѣзе въ пѣштѣ горѣштѣ-
ѣж, и сѣтворивъ часть велии, вѣсѣпавъ въ лоно свое
отъ жгани излѣзе слоужѣ свѣтааго доуха безъ вѣрѣда и
цѣлѣ, и въ оужасти бѣвѣше велицѣ падоша ници на
земи, величаѣште бога крѣстьянскѣ, просашѣ отъ
ѿго сѣподобѣенны свѣтѣи вѣрѣи крѣстьянскѣи. тѣмъ
же вѣрѣни бѣчислаѣноу радѣстыѣ обѣати молахѣ мно-

жити са с ними крѣстианьскоуоу моу исправленю, самъ же сватый епискоупъ иностанъ оглашаа мжжа съ женами и дѣтьми молиаше нелицемѣрнѣк пристѣпити къ Христосови, и сътворивъ съ жеженаго мѣла, из негоже самъ без вѣда съхранѣнъ бы, кжпѣль, тоу крѣштааше вса, имже крѣстиани и отци быша града того вѣрнии, и нже съ самѣмъ тѣмъ сватымъ епискоупомъ пришѣдшии воини, и веселѣахъ са въскмъ домоу прилежаще молитвѣ и причащанни сватааго тѣла и крѣви господа нашего Ісоуса Христа, по вса дни пририштѣше къ доуховноуоу моу сватааго епискоупа оученю. сътвориша же близъ томъ кжпѣли црѣкѣе сватааго и крѣховьнааго апостола Петра, въвѣсти же сватый епискоупъ богочестивоуоу моу цѣсарю Костаньтиноу отъ кога бывѣшиа чюдотворыа, о бывѣшнихъ прѣжде его и при немъ въ херсоньскѣ градѣ. и примъ боголюбивый цѣсарь донесѣшаа кнѣгы самоу сжштоу коупно съ сватымъ съворомъ никаеоньскѣмъ градѣ Ефимиа на христоворѣца Яриа, благодаривъ бога, въвѣсти же и къ сватоуоу моу съвору тѣи отѣцъ нже отъ кога въ херсоньскѣмъ градѣ въ лѣтѣхъ его чюдеса сътворивѣшаа са. по прошеню же сватааго того епискоупа посланъ бы жити въ инж въ херсоньскѣ градѣ Оевна, пати сътъ воинъ старѣшина, коупно съ сватымъ Капитономъ пришѣдши тамо тѣмъ отѣлжчи жити въсточнжж странж града, да того радма и нарече са херсонянемъ стоуждни девиинъ родъ. сътворивѣше же съворъ вси коупно отидоша отъ ри-

гѣшна, нарицаємъи малъи трѣгъ, до глаголемаго
 Парденѣшна, иже съ епискоупомъ и Θεоноѣ жити. тѣмъ
 же дожи до днѣсь приближаѣшта са отъ прѣваго
 апостола и врьховнаго Петра дѣшнина нарицаѣтъ са.
 се, чѣстѣнаа братѣе, слѣдъ и оуиштѣныя съпасѣныя,
 вьскъхъ съпасъ Христосъ, богъ нашъ, остави намъ
 сватѣиныхъ мѣченикъ и ар'хипискоупъ нашихъ житиѣ.
 что бо въ словесехъ оучитѣлѣиныхъ оставиша; кое-
 го же ли дѣла не оставиша подвигомъ; по заповѣдемъ
 божиямъ житиѣ прѣпроводивъша, воєвавъше на доу-
 шепогоубѣиныхъ коумира цѣлѣбнижъ и житию оуспѣшъ-
 нѣжъ память оставиша, паче бо почѣтъше мирѣиныхъ
 славы мѣчѣта небесноѣ любатъ вѣчноѣ житиѣ, и цѣ-
 лѣваѣтъ не тѣчѣжъ въ житиѣ своемъ, нѣ и по съ-
 мрѣти съмрѣтъ оумрѣтивъше присвоєинымъ ѣже къ
 богоу, масло грѣшничѣ прѣзърѣвъше, тѣлѣсь своихъ
 осваштѣныя милovati пририштѣиныхъ к ѣимъ не
 отѣмѣштѣтъ са, сватѣжъ бо тронѣ право исповѣ-
 давъши и тѣ добѣлѣишимъ право исповѣдовати
 прѣдавъши присвоєинымъ ѣже к ѣимъ пририштѣ-
 ити небесѣиныхъ гражданы творатъ сами съ аггѣлы
 житиѣ имѣште, да прѣславѣи нѣны херсонѣиныхъ
 градъ вѣстѣ въ кагѣра мѣсто и чрѣвыєи сватѣиныхъ
 отѣцъ и ар'хипискоупъ крѣвѣжъ оукрасивъ са, сынѣ
 притворивъ обождоу нескѣкомаго камыка на ерѣтѣиы
 и на ратѣиныхъ сватѣиныхъ отѣцъ ковчегѣ, стража
 крѣпы на вьса сѣпротивѣиныхъ и мѣтѣи, нѣ и вѣсковъ-
 сѣиныхъ плѣкы Христосомъ дѣиствомъ вѣрѣдаѣтъ,
 к ѣимъже вѣпѣиште молимъ са небеснаго цѣсарѣства

съпричастници имъ быти благодѣтыж и чловѣколю-
бимъ Христоса бога нашего, іемоуже слава и дрѣжа-
ва въ бесконьчныя вѣкы вѣкомъ.

Житіе и дѣлание прѣподобнааго Іинна.

Пришѣдъ любезнѣ къ просвѣщенію твоего размы-
шляи, ѡ коголюб'че, просиявъшихъ подвигомъ, по-
ложихъ скоростижъ съконьчати, богоу повелѣваѣштоу,
отѣтъ тебе ми възвѣštenaя, коуп'но бо іеже и приати
ми отъ тебе разоумно написанаа, и окы отъ сѣна въз-
боуждаѣшта ма съчинити и писанью прѣдати, іаже
отъ чловѣка божия Іинна, боязныжъ многожъ оуатъ, не
облакъныхъ са начати нареченааго съчинѣныа, явивъшіе
бо са твоіемоу расжденью доброіе дѣла можетъ быти,
добро твора въ истинѣ иштѣштинѣмъ благыныхъ, не
бо ни простыныхъ іестъ потрѣба съповѣданіимъ и дѣ-
лесты въ блазѣ съконьчаѣвшихъ са пооучати, обыкла
бо сѣтъ почитанья и частаа благыныхъ съповѣданья си-
лаж притварѣти, іеште наи паче и подвизати творашти-
имъ а, ставкыати же и не дати имъ подвига отъ своихъ
обычаи и зѣлаа дѣлаѣштинѣмъ, іакоже бо бесѣды
гоубатъ обычааа блaгъ, тако и бесѣды блaгъ оустраи-
ѣтъ сѣвѣсти послоушаѣштинѣхъ красаште, и оутвер-
ждаѣтъ имъ доуша. да оубо ни твоа сватость въ соіе
въсхотѣ отъ насъ писанью прѣдати памяти иже въ ска-

тыхъ Инина исправленіи и пакы мѣ безастѣпеніи бо-
 жия благодѣти то сътвориши възмогли быхомъ, всѣхъ
 бо дѣиствоуши въ всѣхъ Христосъ іестъ, безъ негоже
 ничтоже движеться са благыи въ свѣтѣ творащиихъ
 ѿ насъ, годѣ же ми зѣло быстъ прошеніе твое и по-
 вѣдѣніе и похвалѣніе, ѿкоже се себѣ въ правдѣ на-
 несохъ, ѿкоже не прѣжде самъ оустрѣмъ са на то, до
 нѣлиже отъ тебе начатъкъ приахъ молюбожъ твоѣхъ ѿже
 къ намъ, и то все бѣ расждивъ, ѿкоже твоѣ свѣрѣ-
 шеніе съподобитъ са блаженны изволенны ради своего
 благаго. томоу же блаженны благаго дастъ са, имъ же
 благаи приходатъ, да аще и мнози са сълоуचितъ
 лѣнни о томъ, томоу все вымѣнѣтъ са бывъшоу-
 моу виновноу въ началѣ, съповѣданію оубо іеже о бла-
 женнѣ Ининѣ вѣчною сжити и іспытѣно всего бла-
 женны іестъ сице. въ начало въздрѣста въ облаш-
 стѣмъ образѣ сы въ кротости и въ безмѣлѣ, въ
 съмѣреніи же и тихости нрава видимъ бѣаше прѣ-
 бываа присно, и веселіе юности не движетъ са въ немъ
 николиже и мѣтежъ грѣховъныхъ страсти дѣиствоу-
 ющии присно въ юныи, и тако кротѣтъ бѣаше и
 съмѣренъ срдѣцемъ, ѿкоже дивити са всѣмъ зѣра-
 щинимъ іего, како все прѣданны и не отъ оучениа
 инѣхъ въложи въ свои доушѣ все, ѿкоже решти,
 кротость. о томъ бо лѣпо іестъ глаголати іеже въ Мѣ-
 сии писаніе, ѿко кротѣтъ бѣаше паче всѣхъ чло-
 вѣкъ, иже подъ небу семъ, и іеже отъ бога реченіе. на
 кого призрѣ, нѣ на кротѣкаго и мѣлѣкаго и тре-
 пѣштѣкаго монахъ словесъ; тѣ бо даръ, ѿкоже въ

истинѣхъ благодѣйствъ, богови приносятъ са отъ свободѣньны
 доуша, нѣсть доброты акииша того въ всѣхъ доуховъ-
 ныхъ исправленіихъ. якоже бо паче всѣхъ стоудъ-
 ныхъ дѣлъ величаныя гноушаатъ са богъ, тако паче
 всего благаго житія оугодно богови кротость, по не-
 же и неправдыи князь величаныя ради отъпаде чина
 небесныхъ силъ, ненавистныи богови плодъ възгрѣ-
 дѣныи, имъ же въ скорѣ имать паденые еже на пагоубѣ,
 писано бо естъ. мръзость господевъ въсь величакыи, и
 того ради въ вѣкъ строю господь нашъ въсь обави
 кротость, да побѣдитъ и осѣдитъ сѣмѣреніемъ своимъ
 възнесеніе, еже бѣ князь вѣка сего вражескыи въсхы-
 тилъ сѣбѣ, красна оубо и прѣдобра проокразованыи лю-
 баштааго троудъ сватааго сего оугагдажштаго богови
 кротостию, начыньшааго пжть правды. по тѣлоу же
 хоудъ бѣаше въздрастоу паче многыныхъ, расмаштра-
 ю бо не оставити ми того бес помановеныи, еуагѣелии-
 ско бо писаныи глаголетъ мала бѣвѣша Закхѣа по въз-
 драстоу, а и явѣша величество вола старѣшинны
 изаштѣничѣска, да колицѣмъ паче подобааше и мѣнѣ
 явити въ съповѣданіи томъ само то не стоудеому
 сжштоу съписаніи доуховъныими движеому решти обра-
 за въздрастѣ, отъ нѣхъ именуемааго, речетъ кто
 люба тѣнѣчае вида, абые томоу извѣштаному быти, егда
 величіе силы божіа аѣкъ хошетъ быти, яко не въ ве-
 личествѣ тѣлесѣ или въ въздрастѣ тѣлесѣ лишеныхъ
 въселяетъ са божіи благодѣть, нѣ въ доуша въдва-
 раетъ са любѣвнѣхъ приклижажштинѣхъ са іемъ, не бо и
 въ великаа тѣлеса въдварати са лоучаетъ, и съвѣдѣ-

тельствоуіетъ реченоіе Самоуилемъ. не вѣннман до-
 бротѣ ни вѣсотѣ възраста іего, іако оунич'жихъ іего,
 и пакы и пакы. не благоволитѣ господѣ въ кѣкѣню
 мжжѣскоу, и да хвалитѣ силѣнын въ крѣпости своіей,
 и Дауида ради реченоіе, іако малѣ оставыенѣ бы пасти
 овѣца, рече бо и богѣ. обрѣтохъ мжжа по срьдцоу мо-
 іемоу, да нѣ ничтоже див'но, аште и блаженѣн съ въз-
 драстомъ хоудѣ вѣ, доушеѣ же велнк' о люб'ви бо-
 жин, отъ маада бо възраста кротость въ немѣ іави са
 по реченоуоумоу оуже. и бѣвъ еі лѣтѣ сиротоѣ, отъ ро-
 дителѣ оставыенѣ бѣстѣ, то же полоучивѣ окы вѣшти
 многодѣтѣланѣ іемоу сѣдѣланѣ, и двѣрьмъ отверзѣ-
 шамъ са іемѣ на дѣло доуховное отъ многа жаданаа-
 го іемоу оставивѣ оставыенна іемоу вѣса отъ родителѣ,
 ни о іедномѣ ихъ никакоже са попече, ни вѣспатѣ са въз-
 врати, нѣ въ поустынѣ течааше, имѣ въ доуши отъ
 господа реченоіе, іеже никтоже възложивѣ ржж на рало
 и възвративѣ са вѣспатѣ оуправыенѣ бѣдетѣ въ цѣ-
 сарѣство божіе, да тоѣ съвѣстнѣ заповѣдемъ господѣ-
 нымъ самѣ са вѣдавѣ изиде блаженѣн из домоу отѣ-
 ца своіего по остатни іемоу сироу, не обротивѣ са вѣс-
 патѣ или имѣннє своіе желла оустронти по коіемоу лоу-
 бо образоу, изиде же паче, іакоже правѣн пѣтѣ велитѣ
 еуаггѣлиѣ, по реченоуоумоу отъ апостолѣ. се, вѣса оста-
 вихомъ и вѣслѣдовахомъ тебѣ. исхода же из домоу ро-
 дителѣ своихъ ни хлѣба вѣзати вѣсхотѣ, понѣ въ іе-
 динѣ днь довлѣжштѣ на пиштѣ, слышалѣ бо бѣаше
 реченоіе отъ господа. не пѣкте са оутрѣшнннмъ, тѣмъ
 же зади поврѣже вѣсѣ печаль, да не вѣкмене тажѣка но-

растетъ частымъ течениемъ оправданны, отити помысли, іедного іего оставити мжжаѣшта са и крѣпаша въ благыа дѣтѣли подвижѣхъ, помысливъ, іако ни отъ таковаго доуховнааго юноша окы отъ оученика подобаатъ слоужѣѣ примати, ни ономоу пакы сътрѣпѣти отъ іего, іакоже отъ оучителя, слоужѣѣ примати, и достонть мѣсто іемоу подати, о себѣ прѣбывати, іако да вждетъ и самомоу без врѣда съблюсти са, не слоугоуіемоу отъ бывѣшааго колыша благымъ дѣла, и юныи съхранитъ са безапатия, и како же отъ іего прѣданыхъ іемоу боголюбивыхъ дѣла ставыа, нѣ подвига іемоу ни іединъ отъ звѣри ставыаше ни іедного. въ днѣхъ же тѣхъ начаша странниі приходити къ обитѣли іего, славно бо бысть іма іего чрьноризцемъ всѣмъ ближнимъ, и по вса дѣни, іакоже рѣшти, приходяахъ мнози к іемоу и полъзѣ принимаахъ, отъ нихъже видѣахъ іего въ въздръжаніи и ачѣбѣ и смѣрении велицѣ прѣбываѣшта, и іаже слышаахъ отъ іего поученыа. отъ винъ же тоа ноудимъ вѣаше прочеіе жити въ мастыри своемъ, а к томоу не ристати въ поустыніѣ, нѣ врачевати приходаштаа к іемоу, вратиѣ и странныа, да не иштѣште іего и не обрѣтаѣште оскрѣватъ и опечалатъ са не полоучивѣше іего, самъ же отыштѣтитъ са не ицѣливъ въспримашаа іего ради толикъ троудъ отъ толѣ оубо храняаше са не оставяати манастирѣ, и ходити на ино мѣсто, нѣ ожидати и ицѣлѣти приходаштаа к іемоу всѣмъ тѣштаниімъ и страхомъ вожіемъ. нѣ по іеже скждо вѣаше воды, ідеже живѣаше, нан паче же ника-

коже бѣаше воды питиѣа, и стран'ниі множаахъ са к
 нѣмоу добрыа ради вѣна имени юго, сътвори паницъ
 зѣло малъ на приманіе дѣждын'ныхъ водъ себе рад'-
 ма и ништин'хъ или и братьа оглашен'ныхъ въ томъ-
 жеде манастири подобонравы'нымъ житиємъ живж-
 штин'хъ, множажштемъ же иностанъ юанкоже д'ниі въ
 инж с'нимъ прѣк'ыважштин'мъ отъ коѣажеде вси въ-
 сокааго ради и добрааго житиѣа юго не довы'кахъ воды
 развѣ на мало д'ниі, нею ичрѣпан'къ всен вод'къ приспѣ-
 ша нѣциі въ самъ знои пришедъше на молитвѣ и цѣло-
 ваніе и видѣныі сватааго. повелѣ же нѣккомоу отъ
 братьа тешти къ паничици, и пришед'шимъ отъ пж-
 ти жад'номъ сжштемъ водж принести. онъ же рече, іако
 не иматъ паничица воды никакоже, и то само оуништаа-
 ше братъ, іакоже прѣжде малы своимъ ржама самъ тж
 оставъшж водж пришед'шимъ к нѣмоу стран'нымъ
 принесъ. правд'н'ныи же слышавъ то и въздѣвъ ржцѣ
 на небо кротцѣ и тихо братоу рече. иди въ има господь-
 нѣе, и надѣж са, іакоже обрашѣши водж, и шѣдъ отъ-
 врьзе двѣри паничица, и обрѣте іж исплѣнь, и въздвигъ
 са и оужасъ и прославивъ бога, почрѣпъ принесе жаждж-
 штин'мъ, повѣдаа имъ слоучивъшаа са чоудеса божіѣа.
 стави же собоіж чоудѣ то, и отъ толи отъ своѣго троу-
 да готовити водж на питіе стран'нымъ, водоносъ
 противж своѣи силѣ оуготови, кѣз' лѣкности съ тихомъ
 лицемъ ношааше водж отъ рѣкы Ефрата на ramoу сво-
 іею, и пиахъ приходашти к нѣмъ. въ ношти же то
 творааше, начинъ носити отъ вечера дожи до зорь, не
 ставыаа пѣсни, нѣ присно іж съврѣшаа по всемоу пжти,

радоуѣше же са поѡ не хоужде нежели Дауидъ, того рад-
 ма быти с ѿимъ богоу вѣроуѣж, тѣмъ доуховьнымъ
 пѣсньми питааше са иностанъ, водоносъ же на рамоу
 носа, ни о доуховьнѣи слоужьбѣи акиѣаше са, азъкомъ
 бо ѡ свѣрѣшааше, да ни тѣлесьнымъ слоужьбѣи оскж-
 дитъ страньнымъ, ни доуховнаго дѣла оупразнитъ,
 о обоѣмъ бо творааше попеченье, и скръбаша прѣ-
 поконтѣи прилежа чашеѣи стоудены воды, и богоу оуго-
 дити доуховьнѣи пѣсньми. прѣпровождѣи же таковъи
 троудъ твора зѣлѣтъ, дѣла свѣрѣшаа бѣждѣи доу-
 шеѣи ношѣи и дньи и любьвиѣи страньнымъ оугажаа.
 въ єдинъ же отъ дѣни хоужде акиааго троудивѣшаа
 са приимъ, възъмъ водоносъ нача ити пѣтъмъ на рѣ-
 кѣ, прѣжде же дошѣстиа ємоу прѣполовьєниа пѣти
 обрѣте са водоносъ испакѣна воды, абыѣ же съимъ ѡ
 и поставивъ на земли, прѣклонивъ колѣнѣи плака и моли
 са, и въставъ въздѣ рѣцѣи свои на неко, и благодарѣи
 бога. възъмъ же водоносъ възврати са въ манастирь
 свои. пришедъшии же к ѿмоу странѣни видѣвъше,
 ѡкоже възврати са не дошѣдъ рѣкѣи, мѣкаѣи ємоу
 разколѣти са и не мошти по оуставноуоумоу єго донти
 до Єфрата, и текъ єдинъ отъ братѣи на скрътєныѣи є-
 го възати водоносъ отъ єго, и ити и почрѣти въ єго
 мѣсто отъ рѣкѣи, и дотекъ сватааго обрѣте єже на ра-
 моу єго водоносъ испакѣна воды. оужасъ же са братъ
 възврати са само то ѡвѣща. свѣравѣше са, оужасъни
 же бѣвъше и дививѣше са бѣвъшоуоумоу славыѣи бо-
 га, вси же въскочивѣше скрътоша єго рѣцѣи въздви-
 ша на неко и дѣлаа благаѣи хъ славаашѣ. сватѣи же

постави водоносъ плача са горцѣ и мола а не прославѣ-
 єно то сътворити нѣ оумалѣчати бѣвѣшиє, сицеваа
 глагола, іако не мене ради благодать божіа сътвори са
 чоудо, мжжѣ бо єсть оубогѣ и грѣшнѣ, нѣ вастѣ
 радѣ ма страннѣиныхѣ, да вѣ оутѣшите са · они же мѣ-
 чати не хотѣахѣ нѣ іеже глаголати, и глаголаахѣ, іако-
 же чоудеса, іаже слышахомѣ бѣвѣша отѣ блаженааго
 Илиа, нѣны видимѣ бѣвѣша ржкоѣ твоєѣ съврѣшенѣ-
 є. по тѣхѣ же врѣменехѣ оувѣдѣвѣ Патрикѣи іеже бла-
 женѣа памяти епискоупѣ Новѣа кесаріа града, отѣ
 того бо пришѣствнимѣ сътвори нарочитѣи манастирь,
 и іако собою носитѣ сватѣи отѣ Ефрата рѣкѣи ноштинѣ
 водѣ, и чѣтѣ мжжа житіа іе҃го ради, и того радѣ ма
 дѣла дастѣ ключа на ношенѣе водѣ страннѣинымѣ при-
 ходаштинимѣ к ѿмоу, а не самому страдати троудѣ
 приношенѣа водѣ. оубогѣ же нѣкѣи тѣгда пришѣдѣ въ
 манастирь плача и рыдаа глаголааше длѣжника имѣти
 близѣ, не мошти же са ѿмоу чимѣ искоупити · оумило-
 срдѣвѣ же са правдѣ . . . же, іеже нѣго ничсоже имѣ,
 дастѣ ключа оубогоуоумоу и рече · иди, продаждѣ се и
 искоупи са длѣгоу. пришѣдѣ же по томѣ малѣ прѣпо-
 добѣи Патрикѣ епискоупѣ и цѣловавѣ сватааго не
 обрѣте ключа. оувѣдѣвѣ же отѣданоє и коєа винѣ
 ради, приведе дроу҃гоє ключа, и рече ѿмоу · се, ти даѣ
 на подрѣжаніє, нѣ іе҃гда хоштѣ и трѣбоуѣ іе҃го, да іе
 поимѣ. се же сътвори, да не акѣи и прѣвааго отѣдастѣ
 и сего, іеже и бѣстѣ. пришѣдѣшоу же дроу҃гоуоумоу
 оубогоу такожде плачѣштоу, іакоже и прѣвоуоумоу,
 длѣжнікоу сѣштоу и томоу, не имѣштоу чимѣ искоупѣ-

пити са, дастъ вѣрныи рабѣ кожии и то кляса. бого-
 любивъ же съ и богочестивъ и таковыи образъ люка и
 чѣты тѣжде блаженныи Патрикѣи епискоупъ а и оубога
 съ, акы и въ ржоу дѣло дръжа, и оупваніи кожии на-
 дѣа са прѣходаштинимъ ѣго силж, паницж великж дѣ-
 ждѣнѣимъ водамъ и чоуднж и м'ного можштж въ-
 мѣштати водѣ сътвори въ манастири, ѡже и стоитъ
 до днеш'няго. вънегда же з'дати ѡ примикѣриіи нѣ-
 кѣи, именемъ Сергѣи, секоундо въ граждѣ въ н . . . (с)ъ-
 творенѣихъ, въ Невкесаріи же тѣгда обладажштинхъ
 отъ доуха нечистаа прѣвѣкы напрасно глаухъ и нѣмъ
 и всѣмъ тѣломъ раслабѣенъ, ѣгоже не могъше нос-
 штин въсадити на кляса, одръ сътворивъше на рамоу
 възнесоша къ правѣдноуоумоу, и въ самъ тѣ прѣвѣи
 дѣнь благодѣтиж божнж прѣсты своа оукрѣпнѣхъ
 правѣдѣи знаменнимъ крѣстѣнѣимъ, и тѣмъ въложи
 въ оуши страждѣшта'го, и абнѣ сътвори прослѣшати
 глаухоуоумоу, и прѣминѣвъ къ оустомъ, и тѣмъжде
 образомъ крѣстѣнѣимъ сътворивъ отъвѣрзе ѣмоу оу-
 ста, и сътворивъ ѣмоу томъ часѣ проглаголати, прѣ-
 вѣкы же вѣсѣ ничимъже хоужде съкроушаа старѣца и ча-
 сто на земьж помѣшта и оскрѣбѣа, иностанъ кости ѣ-
 моу сълабѣа, и видѣаше са то стражда отъ прѣпо-
 добѣнааго епискоупа и отъ твораштинхъ гистер'нж
 хѣтрыцъ и дѣлатѣлѣ и клиросѣннѣкъ и отъ всѣхъ тоу
 сжштинхъ тѣгда странѣнѣихъ, и то творѣаше тѣгда
 стражда на многы дѣни, ибо въ ѣдинъ дѣнь примикѣрии
 на видѣннѣе зиждаемааго дѣла (пришѣдѣ) паде тоу нѣ-
 ныи тѣшта и съкроушаемъ, ѡкоже всѣмъ хѣтрыцемъ

и дѣлаателемъ и прочіимъ видаштинимъ вѣжати и оставити старца іедного. призъвавъ же сватааго епискоупъ, и имъ и за ржкж рече іемъ: отъпоустити старца сего, іако д'ни многы иматъ съде тако без милости атъ сжпротивнааго вѣса мжчимъ и съкроушаіемъ, стражда въскмъ тѣломъ, и въ толико изнемогъ, іакоже ни жизни надежда от' чловѣккѣ имѣти. рабъ же божи и въ кротости и цѣломудрии тихо глагола къ епискоупоу, архіереоу сжштоу: дръзне ли кто отъ м'нѣшинихъ что таково сътворити или исправити; просльзивъ же епискоупъ и въ разврѣзненіе великое пришѣдъ облобѣза правѣднааго главж и десницж, и моливъ и самъ съ говѣинѣствомъ и тихостіж обративъ са и рекъ: іаже ти дастъ благодать божи, не съкрѣи, нѣ и на старци семъ сътвори тж милостынѣж, и поимѣи сватѣи стар'ца иде въ малыи сынъ, нже вѣ тѣгда въ манастири на прибѣганье съзѣданъ приходаштини кратии срацинѣ ради, въ нѣмже и црѣквица вѣ, въ нѣнже ноштынѣа и ннѣ творѣше пѣснѣ: тоу оубо пакы а стар'ца вѣскъ, и поврѣже іего на земли, и нача ноздрѣми и оусты глаголати хоулы и оукарати безаконнѣ и неподоб'нѣ правѣднааго глаголѣшта іемоу: изиди отъ нѣго. придоша же томоу бѣвѣшшоу Іюлианъ, нже и блаженѣа памяти бѣвѣи прѣвѣи епискоупъ Нокѣа кесарѣа града, и Іѡаннъ Ѳеодоровъ уподѣакъ съ тѣгда, и нни нѣци, вѣстѣаше напрасно вѣскъ, грѣдомъ окомъ възираа на раба божи, и дѣмъ на лице іего, и плюа на нѣ, и начинаа ржкама своимъ хватати іего. онъ же глагола іемоу съ кротостіж и тихо: изиди отъ нѣго, не попоуститъ бо ти са вѣтити въ

нѣмъ, враже божии истинѣ, сътрасааше же имъ и бестоуднѣ възирааше на раба божия глагола велиши ли ми, да изидѣ; не моштьно іестъ ми изити отъ него, аште не ослабѣюхъ іемоу очию, и съломыхъ іемоу ржкоу и ногоу, и невидимо сътворѣхъ іемоу все тѣло, не изидѣ отъ него. глагола іемоу правдынънъ вѣждѣ, ѿкоже изидеши, и ни іедного отъ оудовъ іего вѣрѣдиши, или и вѣрѣдивъ отидеши отъ него, и прѣбываше исконынънъ врагъ вѣсѣ та глагола, и правдынънъ тажде бесѣдоуа. послѣдѣнїе же вѣсѣ рече къ ракоу кожию понѣ двѣрьцами сими даждѣ ми власть, да излѣзѣ. глагола іемоу правдынънъ излѣзи двѣрьцами, ѿкоже хоштеши, и да бѣдеши отъгнанъ въ тѣмъ кроу мѣшнѣхъ, идеже бѣде плачъ и скръжетъ збѣнънъ, и акнїе ишѣдѣ на много ростворивъ двѣрьца прогнанъ бѣсть силоу крѣстьноу. лежаштоу же ицѣленоу іемоу іеште на земли, обративъ са рабъ божии и накынжѣ прѣжде нареченоу ѹподникау Іѡанноу, и призѣвавъ ии къ себѣ и глагола іемоу се, иже въ сего мѣсто старца примикирини поставьенънъ приходитъ на посѣштєнїе іего и нѣци с нимъ отъ воинъ, нѣ да не видатъ тако старца лежашта бѣхъсти и съгрѣжена на земли, ни бо ни дѣскы вѣкаше под нимъ, ни рогозины, ни ино іеже что бѣваатъ въ хлѣвинѣ, нѣ земь іедина, излѣзи и стави а въ малѣ, до нѣлиже съврѣшеноу приметъ ицѣленїе старьцъ, и тако вѣлѣзѣ к іемоу, и излѣзѣ же слоуга въ прѣвѣкѣмъ оубо дворѣ не видѣтъ ни іедного, въ вѣторѣкѣмъ же бѣеъ обратѣтъ Филодеа, то бо вѣкаше има бѣвѣ-

шоуоумоу примикирню въ старца мѣсто, и нны сълѣ-
 зъша съ конѣ, и стави а на малѣ, да быша не вѣлѣзи,
 вѣлѣзе же ѹподыкѣ, ржцѣ нмы распрострѣтѣ и вѣз-
 дѣнѣ на неко, и дива са и слава бога отъкрываѣ-
 штааго творащтинмѣ колѣз ѣго глѣбокыа таинны и та-
 коваа прѣславна, иже отъкры правѣд'ноуоумоу и не
 видаштоумоу тѣлесныма очима, нѣ божественны-
 ма, хоташтѣе быти пришьствіе на навѣжденные стар'-
 ца пришьдѣше. подавѣ же ржжз рабѣ божіи чловѣкоу
 вѣстави ѣго отъ земаа, и отрасе ѣмоу главѣ и ризы и
 вѣса испльнѣнаа отъ праха, и посади ѣго тоу въ тон
 црѣк'вици, и повелѣ, да иже хотатѣ вѣлазити к ѣмоу
 и видѣти и и бесѣдovati с ѣимѣ, да вѣлазитѣ, и съ-
 творивѣ тѣ ицѣлѣнѣи, именемъ сы Гергіи, и по ицѣлѣ-
 нии многы д'ни тоу благодаря и хвала и проповѣдаа
 Христоса бога нашего, и дива са правѣднааго ѣже къ
 богоу дрѣзновеніе, отъпоуштенѣ бы съ миром', и па-
 кы вѣсприа своеѣ мѣсто, прихода часто къ сватоу-
 оум' и благодаря и слава има господыне, богоу подавѣ-
 шоу ѣмѣ врачевати розличныа и многоличныа аза,
 отъ вѣждоу събираахъ са к ѣмоу болѣзньнии и вѣрдѣ
 имжштин и насиліаѣмни отъ ажавааго вѣса, благодарѣ
 же божыа вѣса ицѣлааше ржжаа ѣго, рассмотри же сва-
 тый потрѣбныоу быти настѣпати на вѣса приходаштаа
 к ѣмоу своихъ ради страстин, вѣровааше бо, ѣко вѣса
 страсти и вѣса извѣы тѣлесныа отъ сотонѣ слоуча-
 ютѣ са, сжштааго въ истинѣ неукротимааго врага
 чловѣчоу родоу, и надѣа са словеси владѣчѣни обѣ-
 штавшоуоумоу подати власть своимѣ ѣго ходити по

змиамъ и скорпиамъ и по всен силѣ вражин. того
 радма попирааше страсти гадѣныѧ и ядовитыѧ о оу-
 пванни Христа бога нашего. оувѣдѣвъше же обычаи
 его вѣдаахъ себе розличными одръжимии страстьми,
 да то съврѣшаатъ к нимъ, радоуѣште же са и вѣрны
 исплнѣни пометаахъ сами са прѣдъ нимъ, якоже на-
 стѣпати юмоу на на, надѣѣште са, яко излѣкованые
 отъ плесноу его подасть са тѣлесемъ ихъ, и то же
 часто бывааше кожьѣмъ силоу, мнози бо мѣжи бога-
 тин ножноу болѣзнию болаште, не могѣште сътрѣ-
 пѣти страданья и болѣзни врачевнаго ицѣлѣныѧ, мо-
 лаахъ его попитати ѧ, и напраснѣ врачѣмъ полоучаа-
 хъ, якоже мнозѣмъ дивити са и съ оужастнѣмъ глагола-
 ти, николиже сѣи ѧзи изврачоуемъ бѣвати розвѣ въ
 вѣремена сватыхъ апостолъ. прихощаахъ же и жены
 к нему, имѣшта тѣныѧ вѣды, нѣже не моштно
 врачемъ видѣти, и болашта и оудрженны отъ длѣгаго
 вѣремене страстьнаго падаахъ прѣдъ ногама сватаго,
 съподобѣены бѣти по оуставоу и поправы, акнѣ же
 ичзаахъ тѣныѧ ихъ страсти, и вѣстаахъ оукрѣпѣныѣ-
 мы истыимъ и преннымъ съдравнѣмъ, свѣтъла имѣ-
 ште лица, прѣжде того драхѣ бѣвъша отъ страстин и
 очрънѣвъша, надъ всѣмъ сѣштаго бога славаште,
 таковыи давѣшааго даръ сватоуоумоу не бѣаше же оу
 него разажченны богатоуоумоу и оубогоуоумоу, ни по-
 слоушааше коли вельможѣ якоже оубогыхъ и немошты-
 ныхъ чѣстѣнѣше, нѣ тчно вса любвѣмъ ѧже о козѣ к
 нему прихощаахъ принимаше, всѣхъ ихъ трѣпа вѣк-
 мена, о коемъ же бо оу о сѣбѣ печалаше са, и отъ вѣсѣ-

доу отъ многыиѹ вѣкомъ, якоже к нимъ обратити
са, и скръбь отъ того стражда, николиже опечаливъ са
рече чѣто, или лицемъ съматъ са о плшти иже о немъ.
въ земли же апаминстѣк монастырь вѣаше, въ немже вѣ
мжжъ нѣккыи аггѣльско житиѹ имъ и подобное нра-
комъ житиѹ прѣмждраго Сумена приобрѣтъ, на
стѣпѣкъ во вѣаше столъ въ тѣхъ же мѣстѣхъ разбои-
ници нѣкци таште са, яко имѣныи обилиѹ вѣаше въ
монастыри, подѣкопавъше стѣнѣ ноштыж вѣлѣзоша въ
монастырь, и вса съкроушивъше и въсьде понскавъше и
ничсоже обрѣтъше на са обратиша неистовоѹ оустръмыѣ-
ниѹ. ѳединъ же нѣккыи отъ нихъ, хота съпоспѣшникъ
своихъ оугасити вѣшенѹ, въсхвятивъ съ земьа ка-
мыкъ, врьже на главѣ прѣподобнаго, и толми и пави,
якоже изволеннимъ и дѣло съкончыти. правѣдныи же
съ стѣпа хотѣаше сълѣсти, сватыи же Янина авиѹ оу-
вѣдѣвъ само то отъ сватаго доуа, призѣва ѳедъного
обѣчѣнѣ слоугоуѣштаго ѳемоу льва, и прѣдѣложи ѳе-
моу пави многы, и глагола ѳемоу. обило паждъ, хоште-
ши бо се на пжть отити длѣгъ, и просивъ хартиж на-
писа сице въ ѳенъ. ѿ отѣче, павыѣно ми бы, яко напа-
дениѹ нѣкоѹ отъ разбойникъ пострадавъ хоштеши съ
стѣпа сълѣсти, длѣжѣнъ съ мышѣниѹ маловрѣмень-
но въсприати, нѣ оустави оустръмыѣныѹ то, да не
възмъзды троуднаго, рекъше цѣсарствни вѣчѣнаго
лишиши са. тѣгдаже навазавъ на вѣнѣ звѣри посѣ-
ла ѳего заповѣдавъ, ни ѳедъному мимо идѣштинѣхъ
пжтьмъ пакости сътвори. звѣръ же оустръмыаше са къ
монастыроу, да съкончыаетъ повелѣноѹ. сълоучѣж-

штин же са на пѣти видаште из далеча съ великимъ оустрьмыєннымъ теченья приходаштѣ, мнаште на изкденіе имъ прѣдълежати звѣрноуоумоу нашѣствию, онъ же, окы отъ пастоуха женомъ, тако идѣаше на повелѣныє сватааго, и ни єдномоу пакости твора. пришѣдъшоу же ємоу къ манастироу ногътьми своими двѣри держштоу, и їсѣдъ нѣкыи отъ живштіихъ тоу видѣ, и текъ повѣда оучителю своємоу глагола, ꙗко звѣрь прѣвеликъ стоитъ прѣдъ двѣрьми. онъ же рече сътвори въ молитвѣ брате, отвори ємоу, да вѣлѣзетъ. жтръ же бѣвъ звѣрь и ногама прѣднѣма опѣръ о стѣпѣ, вѣж же къ прѣподобноуоумоу горѣ въздѣвъ подаше кнѣжица къ прѣподобноуоумоу. онъ же примъ и почѣтъ подиви са възвѣштенію бѣвъшоуоумоу о томъ къ сватоуоумоу и послоушанию дивнихъ звѣрни, и прославивъ бога стави са отъ начатіа, єже бѣ отъмъштеныє помыслилъ. таковымъ же и толкымъ чоудесемъ съ богочѣстнимъ отъ насъ извѣшта номъ издрадно помыслихъ и сего прѣславнааго чоудесе не прѣзырѣти и наи паче довьльно сжште ваша осватити слоухы. жена нѣкамъ по богочѣстью оутвори въши са, пришлѣствоуѣшти въ нѣкыихъ дальнихъ мѣстѣхъ поустына въ азж лютж вѣпадъши и отъ обѣчѣннихъ врачевъ отъчаѣвъши са молитвѣ сътвори къ богови, ꙗко ицѣлѣвъши єи съподобити са донти сватааго, ꙗкоже видѣвъши єи єго насладити са сватааго аггѣльскааго житія, и абыє не по мнозѣ полоучивъши, о немже моли, ꙗ са прѣдълежаштааго пѣти обѣчан же бѣаше въ велицѣи тои поустыни розкоинникомъ

поганьныхъ ходити срацинъ. сълоучи же са єдномоу
отъ нихъ носаштоу копье сьрѣсти женѣ, иже не оукро-
тимѣ волѣ имѣ, иже лѣниѣ потѣкъ копье въ земли и
тѣ имѣ и обискавъ ничеже обрѣтъ носашѣ развѣ
бращьница, еже єи гонѣтъ на пѣти, на стоуднѣ
сѣвати са мѣслѣ она же на мнозѣ видашти себе мѣ-
чимѣ, извѣсти хоташѣ напасти томѣ, къ богу очи
въздѣвъши и сватаго на поможенье призывашѣти,
яко да бѣ ѣз избавилъ отъ него, и лѣниѣ того трепетѣ
и невидѣныѣ обѣ, якоже к тому ємоу не имѣштоу
безбожника проче мѣжити єа, нѣ оставивъ ѣз на зе-
мѣ лежашѣ, ржѣ копье хотѣше истрѣгнѣти и
обратити са на бѣжаніе къ своєплемен'никумѣ, оно
же въкоренивъ са на земли никаже не даше ємоу
попоуштенѣ на бѣжаніе. тому же на мнозѣ мѣча-
шѣ са, якоже измѣкнѣти копье, отъ доуха лѣва
пораженъ нача самовидѣ ржѣ опакѣ съвазоу са и
на обличеніе начатию нечѣстия своєго сѣвратити са,
пѣсьскѣ же лѣа, и пѣны из оустѣ тѣшта, и власомѣ
на въздоухѣ распространѣтомѣ дотечѣ сватаго, дрѣ-
вовенаѣ исповѣда. обвѣч'ноє оубо милосѣрдіе своє
свѣтъ и о томѣ развѣзѣ и богу помоливъ са лѣниѣ
извѣчана єго съподови, и въ свои оумѣ пришѣдѣ
отъ свождѣныѣ бѣсовьскѣ, вида прѣвеликоє дѣла,
якоже ємоу бѣ на помощь оржѣ, то въ земли въ-
коренивъ са на обличеніе єго прѣвѣчає, къ съ-
пасноу ємоу крыштенію прибѣже, дрѣвыѣ вселивъше-
є са въ него ослѣпеніе грѣховьноє отъмыти тѣмѣ
проразомѣваа. жена же молитвы насладивъши са обра-

штааше са въ своа, славашти бога о всѣхъ сѣтворивъ-
 шинхъ са чюдесехъ отъ великааго страсотрыпца бо-
 гочестию. прѣжде же сын сверѣпыи поганинъ, по томъ
 же сватааго кръштеныа даромъ оукротѣвъ оста оу него,
 тѣгда иночьское житіе възлюбивъ, въ земьж же въ-
 држженое копие въкорени са, обличеные съ грѣшению
 неистрыгномо, на мѣстѣ съхраняемо до д'нешняаго
 д'не, величїе чюдесъ, аже сватыи твораше, въ инж
 назнаменуѣште до вѣка. врѣмени же нѣкоемоу ми-
 ноувъшоу и їсправыениимъ даромъ сватааго доуха дѣи-
 ствоюемомъ отъ раба божїа Іинна бѣвѣи воєвода
 Трокондъ въ оумрътвенїе вѣпадъ, оустрыми са отъ
 антиохинскааго великааго града въ великжж тж поусты-
 нѣ прити и ѿцѣленїе приати отъ чловѣка божїа.
 дошѣдъ же халкїдоньскааго града и отажычавъ зѣло не
 можааше оуже на прѣждъ поспѣшити, ази люткиши ѿ-
 моу прибѣвѣши и таж'ши. поустѣ же мжжа жоупаны и
 сановиты къ сватоумоу, мола ѿго троудити са до хал'-
 кїдоньскааго града, нже пришѣдѣше и глаголавѣше къ
 сватѣмоу не полоучив'ше, о нем'же тѣштаахъ са, теко-
 ша къ прѣподовьноумоу въ памати Патрикїю епискоу-
 поу, ѿкоже можштоу оувѣштати правьдна'го и про-
 шеньє на дѣло привести, и аenie придетъ въ мана-
 стырь самъ блаженъи Патрикїи епискоупъ съ сано-
 витыими мжжи молитъ раба божїа, тжжааше же болми,
 ѿкоже єдноѿ отѣлжнивъ себе и заключи въ поустыни,
 никаможе николиже из ѿеа излазивъ. вечероу же бѣив'-
 шоу отѣвѣтъ имъ дастъ рекы: ѿже аште господь хо-
 шетъ, оутрѣ отѣвѣштаѣ вамъ. приде же вечеръ зѣло

скаль поуштенъ отъ того Трокон'да, иже рече къ Патрикну: не троуди сватааго, ни ноуди излѣсти отъ своего манастира, се бо самъ тѣхъ придетъ, и авиѣ по ед'номъ д'ни приде съ множествомъ воєводъ и казньцъ и жоупанъ и сановитыми и съ вѣслѣдствоужштиними тѣмъ вѣштислѣнными вонъ пришѣдъ же и оумръштвено имъ тѣло все и лице раскривѣно, благодѣтъж же распатааго Христоса тѣчыж косе са єго правѣд'ныи, и їсправи са не хоуда часть лица єго, помазакъ бо єго сватый масломъ благодати, и давъ ємоу свои жызль повелѣ ємоу ходити не тѣчыж въ манастири, нѣ и окрестъ манастира подальє не хоудо, любьыше же хождениѣ прѣжде не двигныи са, ꙗкоже на толницѣ ємоу подалии отити, ꙗкоже видѣти Новжж Весариж и Ефратъ рѣкж. въ междуумѣриї же томъ приде нѣкто Палатїи отъ цѣсарѣствоужштааго сы града, идъ же отъ Ипамии, иже по ишѣствии єго отъ великааго града ан'тнохїискааго пораженъ доухомъ неприязниномъ прѣкы самъ нѣмъ и неподвижимъ, донде же манастира чловѣка вожы съ женоѣхъ своєѣхъ и сынѣми и дѣштерми и съ прокоѣхъ робинскоѣхъ слоужьбоѣхъ, єгоже носаште носаштинъ вѣнесоша въ манастирь, и положиша и оу ногоу свѣтааго. молитвѣж же надъ нимъ сътворивъ и отъ масла кандилѣнааго възъмъ въ оуста лежаштааго прѣсты въложивъ свои, и азъкъ и прочаа части оустъ помазакъ глагола къ ємоу: рыци, слава тебѣ, боже. онъ же рече оубо, нѣ не чистѣ ни яснѣ. тожде же пакы сътвори въторицеѣхъ рекъ къ ємоу: помилуй ма, боже, по велицѣи милости твоєи, и їзглагола

то малы и҃снѣіе, и пакы вѣторицеѣ и третицеѣ сътвори іемоу сѣврѣшенѣіе и и҃снѣіе изглаголати іеже помилоуи ма, боже, по велицѣи милости твоіеи. тѣмъ же бываѣштемъ тоу вѣкаѣхъ вси иже съ боляриномъ Трокон'диѣмъ сановитїи и жоупани, и видѣкаѣхъ вса бываѣштаѣ. по томъ же лежаштоу болаштоуіемоу не двигнѣштоу са и оумрѣштвеноу, отъ тогожде кандила вѣзьмѣ масло, и образомъ крѣстѣныимъ помазавѣ акы врачѣ хытрыи, нача мазати іего отъ па-тоу начѣнѣ по части дожиї до главы. то же сътвориѣхъ по обѣма странама тѣла пода іемоу рѣкѣ прѣдѣ всѣмъ народомъ, не бо домъ молитѣныи тѣчѣѣхъ вѣкаше исплѣнѣнѣ іединѣ, а и тѣ великѣ сѣ, нѣ и окрѣгѣнаѣ вса хлѣвинѣ исплѣнѣхъ вѣкаѣхъ позорѣѣштинѣхъ бываіемоуиѣхъ. вѣстави же іего, и за рѣкѣ имъ сътвори и съ собою ходити зѣбѣѣштоу са съ прѣва и прѣстранѣѣштоу на обѣ странѣ, оутѣрѣжденомъ же іего оудомъ и сѣврѣшенѣ ицѣлѣномъ дастъ іемоу свои жѣзлѣ рекѣ. вѣзьмѣ сѣходи, и оставивѣшоу іего правѣд'ноуіемоу хождѣаше о себѣ слава бога и с ѣимъ вси таковоѣ прѣвеликоѣ чоудѣ видѣвѣши, и прославиша таковоѣ дарѣѣштоуіемоу болаштинѣмъ са іего. Троконъ же ни о ѣемъ бывѣшааго чловѣкколюбия помѣслиѣхъ, ни бывѣшааго іемоу отъ болазны ицѣлѣныѣ на оумѣ вѣзьмѣ, нѣ тѣжа и враждѣоуѣ и размѣшлѣѣ, имъ же и томоу абиѣ сѣврѣшенѣ ицѣлѣти и на ицѣлоѣ оутѣрѣженѣіе по подражанїю иже с ѣимъ іедноѣ ицѣлѣныи Палатинѣ глаголаше, мѣчтоу быти и раздорѣ о Палатинѣ бывѣшоуіемоу чоудѣ. тѣ же іемоу хоулаѣ

възглаголавъшоу о истинѣ раслабѣ ѿмоу акыѣ тѣло,
и прѣдано бы прѣвоуоумоу оумръштвенню, послѣжде
же попытатъ иже о Палатинѣ, и обрѣтъ ѿго славына
сжшта и многы слоугоуѣштамъ имжшта и женж сла-
в'на рода и отъ многыныхъ сжштинухъ с нимъ воєводѣ
ивыиѣма, и отъ того вѣровавъ не быти ѿмоу приѣмъ-
ѣштоу наржганыи или зѣлобы, размысливъ о своемъ
невѣрствѣ нача плакати прѣвааго своего невѣрства,
и прѣтывъ тоу вѣрма много молаше сватааго приѣ-
ти ѿго кажшта са и пекжшта са, и молаше са мо-
лити за нь, иакоже ѿмоу отъ бога милость полоучи-
ти, и прилежнѣѣ мола и подвижнѣѣ сватыи о немъ
молаше бога повѣдити своимъ чловѣколюбнымъ зѣло-
бж мжжа, и многымъ троудомъ възможе оумолити
бога, иакоже ицѣклити ѿго. бѣаше же съ Трикон'домъ
Трагѣианъ зѣло славныныхъ воєвода съ исаврѣскѣ-
моу азыкоу, иже призывавъ Оуудила богочѣстива'го
попа и показавъ ѿмоу зѣло отъ подвижнѣныхъ ѿмоу
насилѣѣма отъ доуха нечистааго, и моли ѿго помѣти
їи довести къ сватоуоумоу и молити ѿго, да свобо-
дитъ и отъ страсти, ико то сътвори богочѣстивы
тъ мжжъ, и приведе чловѣка къ правд'ноуоумоу, и-
же възврѣвъ на нь и съгладавъ ии рече къ попоу. сии
не можетъ ицѣклѣти, блждникъ бо ѣстъ и пианица,
и всѣко оудавити и иматъ бѣсѣ, ико по прореченню
правдѣнааго на оутрыи прѣжде зорѣ нападѣ ажжави
бѣсѣ оудави чловѣка того, и тоу положенъ бы. по
лѣтѣхъ же принесенъ бы въ манастирь ѿго Ярынкѣ,
въ Калиопнѣ старѣишинѣствоуа, живы въ антиохии-

стѣмъ велицѣмъ градѣ, ногама бола въ понявици носимъ, іакоже не могли ни ходити ни трыпѣти прилагаямааго былыя къ ногама, іего благодатыж божиж и силож распатааго ицѣли, и прѣбы въ манастири многы дѣни, хода и слава кога · пожѣ же по ицѣлѣніи боле ѿ лѣтъ, аже съдравѣ сътвори, ни іед'ного постраданья примѣ прѣжде бѣвѣшаа іемоу ножныя волѣзні, иже слава кога о поданѣи іемоу цѣлѣбѣ конѣ приведе крѣпимъи и риштѣштѣ въ колесничьнѣмъ татканин, имже тѣгда стратигоу бѣти томоу Ир'нѣю великааго града прѣжде нареченааго, конѣ же тѣ приведе въ манастирь (мѣлѣтъ) на крѣмьѣ приходаштинѣхъ тоу странникѣ, іегоже коня люта сжшта и сверѣпа и напраснива имѣ своимъ рѣжама скатѣи божи сѣ ицѣлѣвѣшинимъ господиномъ въпраже въ жртѣнѣви, и окы из давна обѣкъ то многа врѣмене и въ томѣ въздрастѣ, тако кротѣко обѣче и мѣлаше, іако и того рад'ма нан паче въскѣмъ дивити сѣ прѣславнѣ бѣважштіимъ чоудесемъ отъ раба божи. къ инѣмъ же въскѣмъ и дроугоіе прѣслав'но чоудо прибѣ въкрѣпимъ христосовомъ оугодьникомъ · юнѣць приведенъ на дарѣ когови и тоу крѣпимъ въшьствимъ лжааго бѣса въздивѣи, и тол'ма гнѣвомъ движе сѣ, іакоже ни пастоуха знати ни іного никогоже миловати, нѣ въса сѣлоучажштаа сѣ гоубити, иже оурвавѣ сѣ отъ привазанья и їзѣ оградѣ излѣзѣ, ровѣи и гнѣваа сѣ бичиноу нападаа на сѣрѣтажштаа іего, и оустрьми сѣ на вънжтрѣнїи дворѣ, и вълѣзе въ їтъхоульницѣ на братѣж тоу дѣлажштѣж на оутѣхѣ довлѣжштаа стран'нымъ, іакоже при-

ноужденомъ имъ быти боязныи юнъца самѣмъ са въ-
 врѣшти въ пештъ хлѣбныи, и ѿзволити паче въ огни
 съгорѣти, нежели отъ того събоденомъ быти. видѣла-
 ху бо ѿего бечисленною вѣшныю. чловѣколюбивыи же
 богъ неопалимы а съблюде въ пламени огньнѣмъ, мо-
 литвои правды нааго пламы огньныи погасивъ, прочии
 же вси отъ оужасеныи юнъца на хлѣбныи горѣ вѣлѣ-
 зоша. правдыи же оучоувъ плштъ вѣгаиштинхъ
 пыталше, кымъ извѣтъ съматеныи того, яко юнъца
 гнѣва испльнь бывъ и ѿ хлѣва искочивъ гонитъ вса на
 толицѣ, якоже ѿмоу и въ штьхоульницѣ вѣлѣсти. сва-
 тыи же слышавъ глаголы ты и въздѣвъ ржцѣ на неко
 и молитви сътворивъ иде на сѣрѣтеныи юнъцоу. на
 хлѣвинахъ же стоаштинъ выдаште ѿего оустръмыенне
 къ юнъцоу, милоуиште правдынааго ставыху и гласы
 оуклонити са гнѣва и възвѣшеныи юнъца. правдыи
 же ничоже никомоу же не отъвѣштавъ, нѣ вѣроуи же
 на бога оутврѣдивъ са, приближивъ са къ юнъцоу и
 коснѣвъ са ѿего ржкама и вѣстлапивъ гнѣвъ словесы
 кротѣкыи ржкоюи помъ въведе въ свои хлѣвъ къ ѿ-
 слемъ, якоже всѣмъ дивити са и оужаснѣти, сътво-
 ренымъ чоудесемъ выше словесе отъ сватааго величаи-
 штемъ бога, коаштинми са ѿего свои крѣпость обавы-
 ииштааго. вѣдѣ, яко и прѣжде монахъ словесъ вѣсте
 вси и слышали есте Сергия саврантѣскоуоуи племени
 княза поставыена великомъ родомъ въ Еноздроинѣхъ и
 Междоурѣчии область дрѣжавъ отъ прѣдѣла сракинъ-
 ска, иже мжеблажьствѣи и храбѣръ бывъ неже инъ
 кто побѣдѣ сътвори по вса лѣта на пагоукии персы

и на помагаѣштаа тѣмъ срацины, и толико имъ одо-
лѣ, ꙗкоже не тѣчыж заключити имъ въсь вѣходѣ въ
грѣчскыя земьж вѣнѣ прѣдѣлаъ своихъ, нѣ и тоу имъ
сѣтжжати и ѣвоеа земля прогонити а, иже побѣжде-
ни отъ него м'ноголичнѣ и не можште противити са
противж одрѣжаштин ѣго силѣ, вѣджште ѣго непо-
бѣдимое и не вѣтити противномъ имъ на бранѣ симъ,
ѣдномоу тѣчыж образоу остати имъ на оумышленые
спасеныю оувѣдѣша, рода своего влѣшьбнжж хы-
трость и дѣнѣ влѣшькствомъ своимъ чтомага отъ нѣхъ
вѣса въ образѣ коумирьскѣ призывавѣше посѣлаша на
мжжа доухъ въ образѣ зминнѣ, иже влѣкзъ въ лоно
мжжа мжчааше, колѣзни беспрѣстани ѣмѣ твора, иже
сѣстжжитъ си отъ насильжштааго томѣ вѣса мжча-
штааго и, и дѣнѣ къ тихоуоумоу пристаништоу сваты-
цоу божью оустрѣми са. того же сватыи приѣмъ прѣ-
подобныима своимъ ржжама, поѣмѣа масло отъ кан'-
дѣла мазааше ѣмоу въсе тѣло кажоуштоу волаштоуоу-
моу и назнаменаѣштоу, въ коѣмъ мѣстѣ плазааше
доухъ, окы зминъ вынѣждаа са въ нѣмъ, касаѣшти
бо са ржцѣ сватааго отъбѣгааше доухъ въ инѣ оудѣ,
и пакы отъ тждѣ прѣсаяжжштама ржжама сватааго дѣн-
ѣ въ дроугын оудѣ прѣсетжпааше, до нѣлиже на многы
дни въ алчѣбѣ и молитвѣ прѣбываѣштоу славноуоу-
моу томоу Сергю сѣврѣшенѣ възможе вѣсѣ изгѣнати
изъ него, и оукрѣпѣвшоу ѣмоу зѣло и цѣлоу вѣк'шоу
прѣвожъ силожъ сѣтворити на вѣставшихъ на него
влѣшьбожъ богомрѣзкыныхъ срацинѣ. ан'гѣлѣ же го-
споднѣи яви са сватоуоумъ сѣшѣдѣ съ небесе въ образѣ

малыниа, и приде к ѿмѣ ставѣ на въздоусѣ, окы трѣ-
 ми лакты движенѣ отъ земли, и прѣбѣ стоѣ на мѣстѣ
 томъ многы часы, ничсоже глагола и провѣштаѣ, нѣ
 тако стоѣ никаможе възираѣ, ни на єдинѣ странѣ, и
 тако възиде на неко. скоро же пришѣдѣ сватѣи, идеже
 ангѣлѣ стоѣше, знаменыѣ начрѣта кръстьноѣ, и црѣ-
 кѣвицѣ стѣзѣда тѣ до селѣ прѣбѣиваѣштѣ. въ єдномѣ
 же прѣбѣиваѣ лѣтѣ прѣжде ископаныя ровомѣ оу мана-
 стѣра скатааго събраша са народи мнози, вѣрѣномѣ
 чловѣкомѣ пришѣдѣшемѣ отъ всѣдоу, въ нѣхѣже мно-
 жаннии болѣзньнии бѣша, на видѣнииѣ пришѣдѣшии,
 и благословешеньѣ и полученъѣиѣ ицѣлѣнъѣиѣ приаша,
 окрѣгѣ ко сѣшѣтаѣ ѿего страны любыхѣхѣ ѿего вѣроѣ
 истиньноѣхѣ, събра же са въ дѣнь тѣ народѣ многѣ
 болѣи обѣчынаго, вѣрѣма же жатѣноѣ бѣаше, сълоучи
 же са жажди велицѣ бѣити народомѣ многомѣ сѣ-
 шѣтемѣ, ѿкоже въ тѣхѣ велицѣ бѣившемѣ имѣ сватѣи
 опечали са доушеѣи и въсплака глагола. оу горѣ мнѣ,
 еда коли господѣ мене грѣшныаго и оубогааго вѣста-
 жетѣ о скрѣби сѣхѣ пришѣдѣшихѣ къ мнѣ, и възды-
 хаѣ сѣ тихостѣи въздвиже рѣцѣ свои на неко и рече
 слово просто великомѣ гласомѣ. господи боже, даждѣ
 имѣ водѣ, и коупѣно сѣ словомѣ облачыцѣ малѣ яви са
 надѣ народомѣ, и дѣждѣ великѣ сънесе надѣ нѣми
 тѣчыѣи и крѣгомѣ, и бѣистѣ множество водѣ междоу
 нѣми и крѣгомѣ тѣчыѣи близѣ, и пиша народи и насы-
 тиша са водѣ, и прославиша бога, дателя всѣхѣхѣ бла-
 гѣиныхѣ, ѿко волѣ творитѣ всѣхѣхѣ воашѣиныхѣ са его,
 и молитѣи нѣхѣ оуслышитѣ и спасаатѣ а. оувѣдѣно

же то бѣ всѣмъ окрѣгнѣмъ и наи паче исповѣдаахъ
са когови, яко такъ даръ данъ бѣсть странамъ ихъ.
вѣрнии же мнози приходѣахъ к' нѣмоу отъ всѣхъ
всѣхъ страсти сѣште и болѣзни на видѣныя его
тѣмъ и благословештеныя отъ святости его желаште
полоучити, и друзни же пакы не наслашѣмъ ни отъ
коеяже страсти тѣлесныа пометахъ сами са прѣдъ
ногама его, да поперетъ ѿ, да поп'
. deest folium
изгнѣвши елиныскыа на сѣразоумѣнныя прѣславныя
сѣбѣишнихъ са о нѣю придоша тѣхъ видци и слава-
ихъ о всѣхъ бога извѣтомъ тѣлесныа страсти и ели-
на на оувѣдѣныя истинны своѣа привѣдшааго, яко да
всѣхъде сила Христоса бога ѿвѣждетъ рабы его,
дѣйствиоужшти различныа благодати доушамъ и тѣ-
ломъ. бѣаше же пакы и друзни даръ божествѣнныхъ
отъкрѣвѣнни данъ святоумоу чистаа ко и безгрѣшна
его доуша по вса врѣмена проразоумѣвааше тѣннаа бла-
годатыж живѣштаго въ нѣмъ бога, смѣренныа же ради
доушѣннааго, еже волѣи присно къ прѣстѣноуоумоу тѣ-
лесн своѣмоу припрагъ бѣаше, не хотѣаше же овѣто-
рити ѿже о оученицѣхъ своихъ ѿвѣщаемаа юмоу, ѿвѣ же
всѣмъ отъкрѣвѣнни бѣваахъ. отъ винъ же таковы
срациномъ нѣ въ коѣ врѣма хоташтемъ попѣкнѣти ѿ,
вараа събирааше братиѣ и странѣныа и плача съ въ-
плѣмъ глаголааше имъ. чада, молитѣ са къ богоу, да
избавитъ прѣдѣлы сѣа отъ нахѣдаштинѣхъ бѣдъ. и
глагоу пакы хоташтоу бѣити, прѣжде врѣмене приго-
товляше оученикы своа на молитвѣж, а и самомоу ни-

какоже хоташтоу овторити ѿмоу ч'то отъ окрѣвае-
 мыхъ, вѣдѣхъ сами искоусоу а томоу наоучив'шоу,
 яко по отъкрѣвению движенъ повѣждаше а на моли-
 твѣ, многаш'ди иже и нѣкыа отъ братѣ хоташтаа
 оумрѣти осовѣ коіеюждо прѣжде разболѣныа призы-
 ваа глаголаше. чадо, попи са о доуши своіей, и мо-
 ли са часто къ господоу, проса милости отъ него. въпра-
 шаюмъ же ч'со рад'ма то глаголетъ вѣсѣдоуаше. добро
 іестъ въ ннѣ молити са и оугаждати богоу, ни іедного
 ко отъ отъкрѣвѣвшихъ овторити хотѣаше, блуды са
 великыимъ своимъ сѣмѣреннимъ, не быти въ немъ ви-
 нѣ николиже похваленыа и възнесеныа отъ бога ненави-
 димааго. въ іединъ же отъ д'нин стоаштоу сватоуоу-
 моу на вѣсходѣ сыннѣмъ по слоуж'вѣ црквиѣ, на-
 прасно облакъ покры іего свѣтъа и вѣс' сынъ, и гласъ
 испоуштенъ бы изъ облака окы громныи на многъ
 часъ грѣма, и самъ сынъ колѣбаше са, акы овоште
 зыблемо отъ многа вѣтра. братѣ же сжштаа на сы-
 ноу ѿ в'сплиштекав'ше сѣматоша са, и вѣжаште излѣ-
 зоша исына съ боязныѣ вѣплижште къ сватоуоумоу о
 бывѣвшихъ. сватѣи же поучааше а съ оутѣшеннимъ
 глагола. не плашетоуите, ни бонте са, чада, ни оужасни-
 те, нѣ оуготованте сръдця ваша творити волѣ го-
 сподыѣ по вѣса дни. дѣвѣ же прѣста сынъ отъ зыбанъ-
 а, и облакъ прѣиде, и гласъ оумальче, и не бы слышати.
 братѣи же вѣса пристѣпив'ше падоша на ногоу іего мола-
 ште повѣдати имъ винѣ страшнааго того видѣныа. тѣ
 же рече к нимъ. чада, издраднѣи и пытаемою се іестъ,
 да бы кто богови оугодиа и очистиа отъ всеа скврѣны

доушж своѣж и отъ прѣлѣсти мира сего и всего грабѣѣнныа
и пожеланныа имѣннѣю, и да оутвѣрдитъ доушж своѣж въ
люб'ви божин, окы основанные крѣпо отъ вѣтра незыбѣ-
ѣмо. ѣже бо о танныхъ вѣпрашати лихо ѣстъ и не
тврѣдо, братиѣа, оукрѣпите сами са, и любите дроугъ
дроуга, богъ бо въ чловѣцѣхъ любим' ѣстъ, ѣкоже
рече блаженныи Ишанъ, ѣко иже брата видимаго не лю-
бан, како можетъ бога невидимаго
. cetera desunt

F i n i s.

I n d e x.

	Pagina
1. (Martyrium Sanctorum Pauli et Julianae. Initium deest)	1
2. Мѣсаца марта въ ѿ день. мѣчение сватаго Василиска	11
3. Мѣсаца марта въ ѿ день. чоудотворенны сватаго Конона иже въ Исавриі	17
4. Мѣсаца марта ѿ. мѣчение сватыхъ и славныхъ ново явхшиихъ са мѣченикъ Ѳеодора, Костантина, Калиста, Басом и дружинны ихъ	39
5. Мѣсаца марта въ ѿ день. мѣчение сватыхъ мѣченикъ ѿ, иже въ Севастии мѣчени бѣша	50
6. Сватаго Василѣ архиепискоупа кесарна кападокійскыа похвала о ѿ мѣченицѣхъ	61
7. Мѣсаца марта въ ѿ. мѣка сватаго Кодрата и иже съ нимъ	73
8. Мѣсаца марта въ ѿ. житие Григора папы роумьскаго	91
9. Мѣсаца марта въ ѿ. мѣчение сватаго Пинона презкутера змѣрнѣска града	94
10. Молитва сватаго Пинонна, иже са обрѣте въ нно писаниіе	108
11. Мѣсаца марта въ ѿ. мѣчение сватаго Савина	110
12. (Martyrium Sancti Alexandri. Initium et finis desunt)	118
13. (Martyrium Sancti Thalassii. Initium deest).	126
14. Мѣсаца марта въ деватты на десате. житие прѣподобнаго отца нашего Павла прѣпустаго	128
15. Мѣсаца марта ѿ. мѣка сватыхъ Терентина, Африкана и Помпиа	132

16. Мѣсаца марта $\overline{\text{ка}}$. житіе прѣподовѣннаго отъ-
ца нашего Исааки монастыря далматъскаго 138
17. Мѣсаца марта $\overline{\text{кв}}$. мѣчение сватоую Трофи-
ма и Евкарпишна 154
18. Мѣсаца марта $\overline{\text{кг}}$. мѣжа сватааго Дометиа
и Ѹченикъ ѿго 157
19. Мѣсаца марта $\overline{\text{кд}}$. страсть сватааго чисти-
телѣ и мѣченика Артемиа 161
20. (S. Joannis Chrysostomi homilia in annuncia-
tionem Sanctissimae [Deiparae. Initium deest) 172
21. Сватааго Іѡанна златоуустааго слово на вла-
говѣщеніе богородици 178
22. Мѣсаца марта $\overline{\text{кс}}$. мѣчение сватааго Иринеа 184
23. Мѣсаца марта $\overline{\text{кд}}$. мѣчение сватааго Іѡнны
и Паракисиа и дружинны ѿго 186
24. Мѣсаца марта $\overline{\text{л}}$. житіе прѣпростъ отъца
Іѡана игоумена сватыа горы синенскы, ѿе-
моуже прирокъ схоластикъ 199
25. Мѣсаца марта $\overline{\text{ла}}$. житіе сватааго Іѡана епискоу-
па млычаливааго монастыря отца нашего Саввы 204
26. Сватааго отъца нашего Іѡана златоуустааго
слово о четврѣднєвнѣкъмъ Лазарѣ 222
27. Сватааго отъца нашего Іѡанна златоуустаа-
го слово о четврѣтоднєвнѣкъмъ Лазари 229
28. Сватааго отца нашего Іѡана златоуустааго
слово на врѣеницѣ 234
29. Фотія патрiарха конѣстантины града слово
на врѣеницѣ и о Лазарѣ 245
30. Іѡанна архиепискоупа конѣстантины града златоуустааго слово о смокви въ великыи по-
недѣльникъ 253
31. Сватааго Іѡанна златоуустааго слово о ал-
канинѣ ѿ Іѡсифѣ и о Ионѣ и о Давыдѣ 261

32. Тогожде Іѡанна златоустааго слово отъ тлѣкованна еѡаггѣлиа иже отъ Мат'деа о десяти дѣвицѣхъ и о талантѣхъ. глаголахо іестѣ въ сватѣхъ вѣторникѣхъ 272
33. Іѡанна архиепискоупа златоустааго слово въ великѣхъ вѣторникѣхъ и о събранни съборѣ на господа и глаголаахъ что сътворимъ . . . 285
34. Іѡанна архиепискоупа златоустааго слово о вѣжд'ници въ великѣхъ срѣдѣхъ къ пастѣхъ . . . 289
35. Іѡанна архиепискоупа златоустааго слово въ великѣхъ срѣдѣхъ о зависти іеже въ еѡаггѣлиин речено излѣкѣхше фарисей съвѣтъ сътвориша на Іѡсѣа, да іего изгоубатъ 294
36. Іѡанна архиепискоупа константины града златоустааго слово въ сватѣхъ четврѣтъхъ о прѣдани Іюдѣхъ и о пастѣхъ и о съказаниин сватѣхъхъ тинѣхъ и іеже не поминати зѣла 302
37. Іѡанна златоустааго слово въ великѣхъ четврѣтъхъ 317
38. Сватааго отца нашего Іѡанна златоустааго слово въ сватѣхъ патѣхъхъ 320
39. Іѡанна архиепискоупа константины града златоустааго отъ съказаниин еѡаггѣельскааго, іеже отъ Мат'деа на оутриа іестѣ по патѣхъхъ събраша са архiereи и фарисей къ Пилатоу глаголахше поманѣхомъ, іако онѣхъ льстьцѣхъ іеште живѣхъ съ глагола іако по трѣхъ дѣнехъ встанѣхъ, повели оуко оутвѣрдити гробѣхъ до третиаго дѣне, іеда како пришѣдѣхше оученици іего ноштинѣхъ оукраджѣхъ ии и рекѣхъхъ людемъ, іако вѣста из мрѣтвѣхъхъ, и бѣдетѣхъ послѣдѣнныа прѣлѣстѣхъ горши прѣвѣхъхъ 330
40. Слово сватааго Спифанна архиепискоупа къ-

- прѣска о погребеннѣ тѣлѣ господи нашего
 Іѡсу Христоса ꙗко Іѡсифъ иже отъ Прима-
 деа и о Никодимѣ и о снѣтнѣи господи на-
 шего гробѣнѣи по спасѣнѣи мѣщѣ днѣв-
 но бѣвѣшоу 337
41. Іѡана архіепискоупа константинѣ града злато-
 оустѣаго на вѣскрѣшеннѣе христово отъ
 Лоукы еѡаггѣлиста 358
42. Іанѣна архіепискоупа константинѣ града злато-
 оустѣаго слово на свѣтѣхъ пасхѣ 365
43. Свѣтааго отѣца нашего архіепискоупа бѣвѣ-
 ша константинѣ града Іѡанна златооустѣаго
 слово на триднѣвноуе вѣскрѣшеннѣе господи
 нашего въ понедѣльникъ 372
44. Свѣтааго отѣца нашего Іѡанна златооустѣа-
 го слово въ новѣхъ недѣлѣхъ и о вѣкрѣстнѣи
 апостола Томы 382
45. Свѣтааго отѣца нашего Іѡана архіепискоупа
 константинѣ града златооустѣаго о свѣтѣхъ
 Томѣ апостолѣ и на арианѣ 391
46. Житнѣе Іѡакѡва черноризѣца много имѣи оу-
 милѣннѣе 396
47. Марта въ 3 днѣхъ житнѣе и страстѣ свѣтѣхъ
 нѣхъ отѣцъ и епискоупѣхъ бѣвѣшихъ Насилѣа,
 Капитона, мѣченѣхъ въ Херсонѣ 414
48. Ін днѣхъ житнѣе и дѣаннѣе прѣподѣбѣааго
 Янина. (Finis deest). 425

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS



00000373182



